Ad usum Fr. Dominici Julian[illegible]
Lusa, Religiosi Professi Sac. ord. [illegible]
propter donationem factam illi á R[illegible]
P. Fr. Ludovico de la Puente, Sa[illegible]
Theologiæ Lectore. die 1. Martii 1801.

Fr. Lusa

69

Año 1696.
[illegible]

INCIPIVNT CONSTITVTIONES Sororum Ord. Prædicatorum.

PROLOGVS.

VONIAM ex præcepto Regulæ iubentur Sorores habere cor vnum, & animam vnam in Domino: iustum est; vt quæ sub vna Regula, & vnius professionis voto viuunt, vniformes in obseruantia canonicæ Religionis inueniantur: quatenus vnitatem quæ interius seruanda est in cordibus, foueat & repræsentet vniformitas exterius seruata in moribus. Quòd profectò eò competentius, & plenius poterit obseruari, si ea quæ agenda sunt, scripto fuerint commendata: si omnibus qualiter sit viuendum scriptura teste innotescat: mutare, vel addere, vel minuere nulli quidquam propria voluntate liceat: ne si minima negligant, paulatim defluant. Ad hoc tamen in Conuentu suo quæ præest, dispensandi cum Sororibus habeat potestatem, cum sibi aliquãdo videbitur expedire: nisi in his in quibus Magister Ordinis, vel Prior Prouincialis, vel eorum Vicarij ex causa aliter ordinarent. Priorissa etiam vtatur dispensationibus, sicut & aliæ Sorores. Vt igitur vnitati, & paci Sororum prouideremus, librum istum quem Constitutionum appellamus, diligenter conscripsimus: per certa Capitula infrascripta distinctum, vt quod quæretur facilius inueniatur. Declaramus autem, quòd Constitutiones non obligent Sorores ad culpam, sed ad pœnam tantùm, nisi propter præceptum, vel contemptum.

SERIES CAPITVLORVM.

Cap. I. De Officio Ecclesiæ.

VDITO primo signo surgant Sorores cùm matura festinatione, religiosè, & honestè se præparando; et stando dicant in Dormitorio Officium de Beata Virgine, quãdo pro tempore est dicendum; vna incipiente et dicente vnum versum, alijs verò respondentibus et dicentibus alium versum. Matutinas autem, & omnes Horas Canonicas simul audiant Sorores, nisi cum aliquibus ex causa legitima fuerit dispensatum, Horæ Canonicę omnes in Ecclesia tractim, & distinctè taliter dicantur, ne Sorores deuotionem amittant; & alia

quæ

quæ facere habent minimè impediantur. Quod ita dicimus esse faciendum, vt in medio versus metrum cum pausa seruetur, non protrahendo vocem in pausa, vel in fine versus. Hoc tamen magis & minus pro tempore obseruetur. Horæ verò de Beata Virgine, ante Horas Canonicas dicantur in Ecclesia, excepto duntaxat Completorio, quod nonnisi post officium de Tempore, vel de festo quocumque minoris solemnitatis, iuxtà dispositionem Kalendarij, dicetur. Tempore quo bis reficiuntur Sorores, legatur ante Completorium in Ecclesia: *Sorores sobriæ &c.* Postea dicto ab ea, quæ præest *Adiutorium nostrum in nomine Domini*, & facta confessione, dictoque Completorio, Hebdomadaria aquam aspergat benedictam: posteà dicatur *Pater noster*, & *Credo in Deum*. Post Completorium autem (receptis pro tempore disciplinis,) concedatur Sororibus spatium mediæ horæ ad clepsidram, vt sacris meditationibus, & orationi mentali vacare possint: similiter & post Matutinas dum de nocte dicuntur. Si verò Matutinum in serò dicatur, prædicta mentalis oratio medietati horæ commẽsuranda, fiat de manè ante Horas Canonicas. Facto autem signo omnes egrediantur ab Ecclesia, & intrent locum dormitionis. Aliquis autem locus statuatur, in quo ad prouidendum officium diuinum Sorores conueniant tempore opportuno; pręsente Priorissa, vel alia cui commiserit.

Cap. II. De Inclinationibus.

Finitis Matutinis de Beata Virgine, cùm sorores in Chorum venerint, inclinent ante altare profundè; & cùm ad sedes suas venerint, facto signo ab ea quæ præest, flexis genibus vel inclinatæ profundè pro tempore, dicant *Pater noster*, & *Credo in Deum*: & iterum facto signo ab ea quæ præest, surgant. Hora itaque deuotè incepta, versæ ad Altare, muniant se signo Crucis; & ad *Gloria Patri*, inclinet Chorus contra Chorum profundè, vel prosternant se

pro tempore; vsque ad *Sicut erat*. Hoc etiam faciendum est quoties *Pater noster*, & *Credo in Deum* dicuntur : nisi in Missa, & ante lectiones, & gratiarum actiones, in quibus inclinandum est solum ad *Pater noster*, & ad orationem *Retribuere*.

Idem etiam faciendum est ad *primam collectam in Missa*, & ad *Postcommunionem*, & similiter ad *Orationem pro Ecclesia*, & in singulis horis ad collectam, & ad *Gloria Patri*, quotiescumque in inchoatione horæ dicitur. Ad omnia autem alia *Gloria Patri*, & ad extremos versus hymnorum, & ad penultimum versum Cantici *Benedicite*, inclinent vsque ad genua : & quando cantatur *Gloria in excelsis*, ad *Suscipe deprecationem nostram*, & item in benedictione lectionis, & in capitulo ad orationem, *Sancta Maria*.

Item quando *nomen IESV* in Collecta, & in Præfatione, vel in Antiphona *Salue* vel in *Gloria in excelsis* nominatur. Quando autem *nomen Iesu* alias nominatur in Choro, Sorores eidem reuerentiam faciant capite cum deuotione inclinato.

Item in omni Oratione, quando *nomen Domini nostri Iesu Christi, & Beatæ Virginis, & Beati* Dominici, nominatur, & etiam quando *nomen Beatæ Virginis* nominatur ad Antiphonã *Salue*, & in Missa in Præfatione, & ad *Gratias agamus* &c. Sorores in Choro inclinent profundè vsque ad genua. Hora itaque prædicto modo deuotè incepta, postquam ad *Gloria*, post *Venite* inclinauerint vsque ad genua, stet Chorus contra Chorum; deinde ad primum Psalmum sedeat vnus chorus, & ad secundum similiter stet, & sedeat alter chorus, & sic alternent vsque ad *Laudate Dominum de cælis*, & sic faciant ad omnes Horas. Finitis autem lectionibus in Matutinis, (dum in verbis dicuntur) illa quæ legit, inter pulpitum quod est in medio chori, & gradus altaris inclinationem faciat, vel prosternat se pro tempore. Si verò Matutinæ in Cantu persoluuntur, quælibet ex Sororibus, finita Lectione quam cantauit, faciat inclinationẽ, vel prostrationem, modo quo supra dictum est. Porrò ad *Salue*

san-

ſancta parens, & ad *Salue* poſt Completorium ad illa verba nimirum *Eia erga aduocata &c.* vſque ad *poſt hoc exilium oſtende*, maneant Sorores genuflexæ, verſo vultu ad Altare; Idem faciant ad illa verba Inuitatorij, *Venite adoremus, & procidamus ante Deum*: poſt expletum verò hunc verſum, illæ quæ cantant, vel recitant Inuitatorium, reuerenter inclinent. Similiter ad *Veni ſancte Spiritus*, ad *Veni Creator Spiritus* in die Pentecoſtes, & per totam hebdomadam, ad *Ex Maria Virgine, & homo factus eſt*, ad illa verba Hymni de Paſſione, *O Crux aue &c.* ad verba Euangelij: *Verbum Caro factũ eſt*, & in die Epiphaniæ ad *& procidentes adorauerunt eum*: ad Verſum Hymni Corporis Chriſti *Tantum ergo Sacramentum*, ad *Te ergo quæſumus* in Cantico *Te Deum*: in Proceſſione Dominicæ Ramis Palmarum, ad verba *Aue Rex &c.* in die Paraſceues ad *Sanctus Deus*, ad *Sub tuum præſidium*, ad *Aue Maris ſtella*, ad *Veni ſancte Spiritus*. in Miſſa de Spiritu ſancto, ac demum in Hymno Feſti Sanctiſſimæ Trinitatis ad illa verba: *Adſumus & nos cernui &c.* Similiter in Hymno, *Chriſte qui lux es.* ad verſum *quos ſanguine mercatus es* genua flectant.

In ferialibus quoque diebus iaceant proſtratæ à *Sanctus*, vſque ad *Ag*[illegible]

In Feſtis vero Trium, vel Nouem Lectionum, iaceant proſtratæ ab eleuatione Corporis Chriſti, vſque ad *Pater noſter*. Non tamen faciant ijſdem Feſtis ſimiles proſtrationes ad Horas Canonicas, quas faciunt ferialibus diebus. Quando Prælatus, vel illa quæ præeſt iniunxerit aliquam communem orationem, inclinent omnes. Similiter omnes faciant, quibus aliquid facere, vel dicere iniunxerit. Si autem aliquam obedientiam, vel officium, vel miniſterium aliquod cuiuis iniunxerit, humiliter ſe proſternens, ſuſcipiat quod ei iniunctum fuerjt. Quando etiam Sororibus quidpiam veſtimenti tribuitur, inclinantes *Benedictus Deus in donis ſuis*, dicant.

Cap. III. De Suffragijs mortuorum.

A Festo Sancti Dionysij vsque ad Aduentum, pro Anniuersario Fratrum, & Sororum, familiarium & receptorum per litteras ad beneficia Ordinis, litteratæ Sorores Psalterium, non litteratæ quingenta Pater noster, dicant.

Idem faciat quælibet Soror pro Sorore defuncta sui Conuentus. Et idem fiat pro Magistro Ordinis, & pro Priore Prouinciali defunctis.

Idem etiam pro Visitatore earum, si dum intendit visitationi Monasterij, eum mori contigerit.

Idem etiam fiat pro Procuratore Ordinis, si in Curia Romana in procurationis officio decedat. Quælibet litterata pro Fratribus, & Sororibus nostris defunctis, triginta vicibus septem Psalmos Pœnitentiales dicat in anno. Non litterata triginta vicibus centum Pater noster. In Anno quatuor Anniuersaria fiant. Anniuersarium patrum & matrum, tertia die post Purificationem Beatæ Mariæ. Anniuersarium benefactorum, & familiariũ die crastina post Octauas Beati Augustini. Anniuersarium verò Fratrum & Sororum, in crastino Beati Dionysij. Anniuersarium demum omnium sepultorum in cœmiterijs nostris, vbique fiat prima die vacante post Octauas Visitationis B. Mariæ. *Porrò circa hæc Anniuersaria seruetur illa Rubrica, quæ in Breuiarijs & Diurnis nouiter impressis, ad diem* 10. *Nouembr. adscripta est.*

Cap. IV. De Ieiunijs.

A Paschate vsque ad festum sanctæ Crucis, reficiantur bis Sorores, exceptis diebus Rogationum, & sextis ferijs, & vigilia Pentecostes, & ieiunijs Quatuor Temporum, vigilia sancti Ioannis Baptistæ, Petri & Pauli, Iacobi, & Beati Dominici Patris nostri, Laurentij, Assumptionis

Bea.

Beatæ Mariæ, & Bartholomæi, ac Natiuitatis Beatæ Virginis. A festo autem sanctæ Crucis vsque ad Pascha continuum teneant ieiunium, & Nona dicta comedãt: (exceptis diebus Dominicis) nisi dispensatio fiat interdùm & ex causa. In toto autem Aduentu & Quadragesima, & ieiunijs Quatuor Temporum, & in vigilia Ascẽsionis, & Pentecostes, sancti Ioannis Baptistæ, Petri & Pauli, Iacobi, & Beati Dominici Patris nostri, in vigilia sancti Laurentij, Assumptionis Beatæ Mariæ, Bartholomæi, & Natiuitatis Beatæ Virginis, Matthæi, Simonis & Iudæ, & Omniũ Sanctorum, Andreæ Apostoli, & omnibus sextis ferijs, quadragesimali vtantur cibo: nisi in locis in quibus in dictis sextis feriis aliter comederetur, vel nisi præcipuum festum fuerit, vel nisi cum aliqua ex causa dispensetur. Quãdo autem festum habens vigiliam, in qua secundùm Ordinem ieiunandum est, euenerit in secunda feria; eius vigilia præcedenti sabbato ieiunetur, contraria consuetudine non obstante. Feria ij. & iij. post quinquagesimam, quadragesimali vtantur cibo & ieiunent. In Parasceue verò per totum diem in pane & aqua abstinebunt.

Cap. V. De Cibo.

HOra competenti ante prandium vel cœnam, à Sacristissa paucis ictibus campana pulsetur, vt sorores venire ad refectionem non tardent. Postmodum pulsetur cimbalum si cibus sit paratus, aliòquin non pulsetur donec paratus sit. Congregatis Sororibus in atrium Refectorij, illa quæ præest, incipiat Psal. *De profũdis*: illa dicẽte vnũ versum, alijs verò omnibus respondentibus & dicentibus alium Versum; in fine tandem subiungatur Oratio *Absolue*. Ablutis verò manibus nolam Refectorij quæ præest pulset, & tunc sorores ingrediantur; quibus ingressis dicat *Benedicite* quæ dicit versiculos: & Conuentus prosequatur benedictionem. Seruitrices autem in deportandis pictãtijs incipiant ab inferioribus vsq; ad mensã Priorissæ

ascendentes. Nulla soror à prima mensa remaneat nisi seruitrices, & nisi de licentia & ex causa, Quotquot autem remanserint comedant in secunda, ita quod tertiam facere nõ oporteat. Nulla fiat pictãtia seruitricibus, vel ministris, quæ nõ sit Conuetui: nisi sint infirmæ vel minutæ. Soror nõ mittat sorori pietantiam, excepta Priorissa; sed sibi datam dare potest à dextris vel à sinistris tantùm. Priorissa comedat in Refectorio, & cibarijs Conuentus sit contenta: similiter & infirmariæ, & aliæ quæ ministrant in officio quocumque, nisi cum aliquibus Priorissa dispensauerit ob aliquam causam. Pulmenta sint in Conuentu sine carnibus, præterquam in infirmarijs. Singulis diebus si fieri potest & expedierit, duo cocta pulmenta habeant sorores. Poterit autem Priorissa superaddere prout opus esse iudicauerit, & facultas permiserit. Si quæ iuxtà se sedenti viderit aliquid deesse de communi, requirat à ministra. Si quæ aliquam de sororibus seruiendo, vel comedendo in aliquo offenderit, surgentibus sororibus veniam petat; & facto signo ab ea quæ præest, redeat ad locum suum.

Cap. VI. De Collatione.

TEmpore ieiunij hora competenti Sacristissa ad collationem signum faciat: posteà refectoraria cimbalum pulset. Deindè sororibus venientibus in Refectorium, ad signum illius quæ pręest, legat lectrix pręmisso *Iube Domne benedicere*, & sequatur benedictio: *Noctem quietã &c:* facto rursus signo ab ea quę pręest, & dicto *Benedicite* à lectrice, dataque benedictione ab hebdomadaria, *Largitor omnium &c.* infra lectionem poterunt bibere quæ voluerint. Finita lectione dicat quæ præest, *Adiutorium &c.* Et tunc cũ silentio intrent sorores Ecclesiã. Quæcumq; extra horã bibere voluerit, licentiam petat, & vnam sociam accipiat.

Cũ tamen intrare Ecclesiam facta Collatione non sit amplius in vsu, satius est vt Sorores seruent illã consuetudinẽ quo ad hæc, quæ pro nunc in Monasterijs obseruari solet.

Cap. VII. De Infirmis.

CIrca infirmas caueat ne ſit negligens Prioriſſa: ſic enim procurandæ ſunt infirmæ, vt citiùs releuentur, ſicut dicit in Regula beatus Auguſtinus. Poterunt autem quædam veſci carnibus, prout earum grauior exigit infirmitas vel debilitas, ſecundùm quòd Prioriſſæ viſum fuerit. Si quę verò talem infirmitatem habuerit, quæ nec eam debilitet multum, nec comedendi turbet appetitum; talis nec ſupra culcitram iaceat, nec conſuetudinaria frangat ieiunia, nec cibos Refectorij mutet. In domo non ſint niſi duo loca, in quibus comedant debiles & infirmæ, vnus carnium, & alius aliorum ciborum: niſi ſit euidens neceſſitas vel vrgens infirmitas. Si autem Prioriſſam infirmari contigerit, in infirmaria cum alijs procuretur.

Cap. VIII. De Minutione.

MInutio quater in anno fiat. Prima in menſe Septembri: ſecunda poſt Natale: tertia poſt Paſcha: quarta circa feſtum beati Ioannis Baptiſtæ. Præter has minutiones nulla ſibi minuat, niſi diſcretio Prioriſſæ propter aliquam cauſam (præuio Medici conſilio, et explorata neceſſitatis veritate) iudicauerit alicui aliter eſſe faciendum. Minutæ verò extra Refectorium comedant cum ſilentio, & ſecundùm quòd facultas permiſerit commodiùs procurentur. Cauſa verò minutionis non comedant carnes.

Cap. IX. De Lectis.

SVper culcitras non dormiant Sorores, niſi in infirmaria: ſuper ſtramina, & laneos ſaccones dormire licebit. Quæ autem culcitras petierint, ieiunent vna die in pane & aqua. Cum tunica & velo & capitegio & cinctæ dormiãt: & etiam cum caligis in regionibus in quibus mulieres

por-

portare caligas conſueuerunt. Nulla quæ in communi tolerari poſſit, habeat ſpecialem locum ad iacendum; niſi fortè propter rerum cuſtodiam, cum neceſſitas hoc requirat. In quo caſu non minus quàm tres iaceant in loco prædicto.

Cap. X. De Veſtitu.

VEſtes laneas honeſtas, & non notabiliter pretioſas deferant Sorores: & in mantellis vilitas potiùs obſeruetur. Lineis non vtantur ad carnes. Pelliceum verò inter duas tunicas habere poſſunt, quod aliquantulum breuius ſit tunicis. Linteamina autem non habeantur, niſi fortè Prioriſſa in infirmaria cum aliqua propter grauem infirmitatem iudicauerit diſpenſandum. Pelliceis & coopertorijs ſilueſtribus Sorores non vtantur. Tunicæ vſque ad talos, ſcapularia verò ſine quibus non vadant, ſint tunicis breuiora. Soccos, pepla, & capitegia, & vela habeant vt neceſsè fuerit & facultas permiſerit: chirothecas autem non habeant.

Cap. XI. De Communitate rerum.

OMnes Sorores ſingulis annis, vel pluries ſi eis dictum fuerit, omnia ſibi commiſſa Prioriſſæ ſuæ exponant, pariter & exhibeant; eius diſpoſitioni omnia relinquendo. Nulla etiam ſcyphum, vel vas aliquod, vel aliquid huiuſmodi ſibi approprièt. Item nulla habeat arcā vel aliquid quod cum claue firmetur, exceptis illis quæ propter officium ſuum non poſſunt non habere. Item nulla mittat vel recipiat ſine licētia litteras, vel ſchedulam ſcriptam etiam ſine ſigillo, nec etiā ſcriptū aliquod in tabulis vel in cera, niſi Mag. Ord. vel Priori Prouinciali, vel Vicario aut Prioriſſæ oſtēdat. Prioriſſa etiā cū duabus Sororibus quas elegerit, cum ſibi expedire videbitur, Sororibus abſentibus ſcrutetur ſingulos lectos Sororū. Et ſi inueniat ibi aliquid

quod

quod Soror ſine licentia Prioriſſæ habeat, illud accipiat, et eam condignè puniat. Item ſine licentia, et expreſſione perſonarum quibuſcumque viris nihil dent, nec ab ipſis recipiant. Quæcumque autem contra fecerit, furti iudicio condemnetur.

Cap. XII. De Communione, & lauatura capitum, & tonſura.

COmmunio poterit fieri in anno quindecim vicibus, in terminis, in quibus viſum fuerit fratribus curam Sororum gerentibus: dummodò ad præparandum ſe poſſint habere copiam Confeſſorum. In Capitulo tamen Generali Barcinonen. Anno 1574. ordinatum eſt, vt Communio Generalis fiat qualibet Dominica Aduentus, & Quadrageſimæ: alijs autem temporibus de quindena in quindenam fieri poterit. Septem vicibus in anno poterunt lauari capita, et tonderi capilli Sororum. Sit autem tonſura non modica, vt decet religioſas perſonas.

Cap. XIII. De Silentio.

SIlentium teneant ſorores in Oratorio, in Clauſtro, in Dormitorio, in Refectorio. Alibi verò loqui poterunt de licentia ſpeciali, prout et quando fuerit eis conceſſum. Si quæ tamen ſubmiſsè aliquid, et breuiter de neceſſarijs protulerit, non teneatur de ſilentij fractione. Omnes autem ſorores vbique in menſa ſilentium teneant, tàm Prioriſſa, quàm aliæ: excepta vna quæ maior fuerit inter eas, vel alia cui pro ſe loqui commiſerit, et tunc taceat. Nulla autem aliarum ibidem loquatur, niſi de neceſſarijs menſæ, et hoc per vnicam orationem vel dictionem breuiter et ſubmiſsè. Si quæ verò hoc ſilentium fregerit ex propoſito, vel licentiam loquendi dederit, in vno prandio aquam tātùm bibat, et vnam diſciplinam in Capitulo accipiat

cipiat coram omnibus sine dispensatione, exceptis infirmis decumbentibus. Caueat autem Priorissa, ne sit facilis ad dandas licentias loquendi sine causa rationabili. Quatuor de sororibus magis religiosis, et discretis assignetur, sine quarum vna vel duabus, vel Priorissa, vel Suppriorissa nulla licentietur ire ad fenestram locutorij secularium. Nec aliquid loquatur ibi soror nisi in auditu sociæ vel sociarum. Ista autem socia vel sociæ debent accusare eam cum qua mittũtur, si in verbo, vel gestu, vel aliter in aliquo notauerint reprehensibilem. Priorissa autem et Suppriorissa cum aliquibus in prædicto locutorio non loquantur, nisi in præsentia alicuius quatuor prædictarum, vel alicuius antiquarum sororum. Nulli detur licentia loquendi in locutorio secularium cum extraneis, aut intrandi locutorium illud; quamdiu horæ vel Missa dicuntur, vel quando Conuentus dormit vel comedit, nisi ex causa valdè necessaria. Ad fenestras confessionum nulla loquatur de alijs quàm de confessione scienter et ex proposito, nisi fortè de pertinentibus ad officium Ecclesiæ cum exterioribus, et hoc de licentia et submissè. Nulla confiteatur alicui seculari, vel alicui cuiuscumque alterius Religionis etiam fratri, nisi de licentia Magistri Ordinis, vel Prioris Prouincialis; vel illius cui super hoc secundùm certam formam aliquis horum commiserit potestatem. Item ad rotam nulla loquatur, nisi illa vel illæ, quæ propter aliquod officium sunt ipsi rotæ deputatæ: et illæ etiam non loquantur ibi, nisi de pertinentibus ad officium prædictum. Pro prima fractione silentij ex deliberatione commissa extra mensam, dicat soror Psalmum *Miserere mei Deus*: et pro secũda recipiat in Capitulo disciplinam coram omnibus, pro tertia sedeat semel in terra, et hoc in prandio non in cœna: computatio tamen ista, inter duo capitula fiat. Priorissa tamen potest dare aliquas licentias generales loquendi Cellariȩ, coquinarijs, siue alijs officialibus, prout ratione officiorum visum fuerit expedire.

Cap. XIV. De Recipiendis.

NVlla notabiliter iuuenis recipiatur in ſororem. Non recipiatur etiam aliqua, niſi cum diligenti examinatione facta ſeorſim de moribus & vita, & viribus corporalibus, & induſtria animi: & vtrùm ſit coniugata & non per Eccleſiam ſeparata à viro. Examinetur etiam diligentiùs vtrùm ſit grauida: & ſi non poſſit de hoc certitudo haberi, expectandum eſt donec certitudo habeatur. Item inquiratur vtrum ſit ſerua vel ratiocinijs obligata, vel alterius profeſſionis, vel occultam habeat infirmitatem, vel alia impedimenta propter quæ non expediat eam recipi. Hæc autem examinatio à Prioriſſa, & à duabus ſororibus diſcretis de conſenſu Capituli ad hoc electis, fieri debet. Cùm autem recipienda adducta fuerit in Capitulum, proſternat ſe in medio. Interrogata verò ab ea quæ præeſt? *Quid quærat*: reſpondeat. *Miſericordiam Dei, & veſtram.* Qua ad iuſſum illius quæ præeſt erecta, exponat ei auſteritatem Ordinis, propoſitum eius requirens. Quod ſi reſpondeat ſe proponere cuncta ſeruare, dicat poſt cætera. *Dominus, qui incepit ipſe perficiat*, & Conuentus reſpondeat, *Amen*. Tunc depoſitis ſecularibus veſtibus, & religioſis indutis, in ſocietatem Sororum in Capitulo recipiatur. Verumtamen antequam ſtabilitatem & communem vitam promittat, & obedien-dientiam ac profeſſionem faciat; tempus probationis aſſignetur. Probationis verò tempus ſtatuimus vnius anni, vel eò amplius; prout illi qui præeſt, de prudentum conſilio videbitur expedire: vt & ipſa auſteritates Ordinis, & Sorores mores ipſius experiantur. Magiſter Ordinis, vel Prior Prouincialis, penſatis facultatibus domus, quæ pro tempore fuerint, aliquem certum numerum Sororum ſtatuant: vltrà quem non recipiatur aliqua in Sororem, niſi talis eſſet perſona, quæ ſine graui damno vel ſcandalo recuſari non poſſet. Et tunc non niſi de conſi-

lio

lio Magistri Ordinis, vel Prioris Prouincialis recipiatur. Nulla etiam fiat promissio de Sorore aliqua recipienda, antequam locus vacauerit. Licebit quoque aliquas recipere intus in Sorores Conuersas, vbi hoc expediens videbitur: in numero tamen moderato, prout earum officijs & adiutorijs aliæ Sorores indigebunt. Hæ autem dicant in profestis diebus pro Matutinis 28. Pater noster, in Festis autem Nouem Lectionum 40. pro Vesperis 14. pro qualibet aliarum horarum septem. Loco *Pretiosa*, tria: pro benedictione mensæ vnum: post mensam pro gratijs, tria. In ieiunijs, & vigilis; & alijs quæ earum statui competunt, se alijs conformabunt.

Cap. XV. De Nouitiabus, & earũ instructione.

PRiorissa Nouitiabus Magistram diligentem in ipsarũ instructione præponat; quæ eas de Ordine doceat: in Ecclesia, & vbicumq; negligenter se habuerint, verbo, vel signo, quantùm poterit studeat emendare; necessaria prout potest debet eis procurare. De apertis negligentijs cùm ante eam petierint veniam, pœnitentiam dare, vel eas in Capitulo proclamare. Humilitatem cordis, & corporis doceat eas habere, frequenter, purè & discretè confiteri, sine proprio viuere, propriam voluntatem deserere: pro voluntate maiorum, obedientiam in omnibus voluntariè obseruare. Quomodo vbique, & in omnibus se habere debeant, ipsas debet instruere; quòd locum vbi fuerint positæ vbique teneant. Qualiter se ad cameras contineant, vt oculos sublimes non habeant. Quomodo vel quid orent, & quàm silenter, vt alijs rugitum non faciant. Quomodo in Capitulo vel vbicumque reprehensæ fuerint ab ea quæ præest, venia sit facienda; & quod si quæ Sororem suam aliquo modo scandalizauerit; ad pedes eius prostrata veniam petat. Instruendæ etiam sunt Nouitiæ, vt cum nemine contendere præsumant, & quod in omnibus Magistræ suæ obediant. In processio-

ne

ne socians sibi collateralem attendant; nec loquantur locis & temporibus interdictis, nec aliàs sine licentia: & quod neminem penitùs iudicent: sed si quæ ab aliqua fieri viderint; *licet mala, bona suspicentur, vel bona intentione facta: sæpe enim humanum fallitur iudicium*. Et quod non loquantur de absente nisi quæ bona sunt: quod disciplinas frequenter suscipiant, & cum duabus manibus bibant & sedendo: quod libros & vestes, & res alias Monasterij custodiant diligenter. Et quod si quid petitum fuerit ab vna earum quæ præest & negauerit, non petatur ab alia; nisi negatione priore exposita: sed nec si à maiore petierint, & negauerit; vadant ad minorem. Item confessiones Nouitiarum ante professionem recipiantur, & diligenter de modo confessionis, & in alijs instruantur. Item Nouitiæ ante professionem de debitis se expediant, & omnia alia ad pedes Priorissæ ponant. Item Nouitiæ, & aliæ Sorores quæ aptæ sunt, in Psalmodia, & Officio diuino studeant diligenter: præter Conuersas, quibus sufficiat vt sciant vel addiscant ea quæ debent pro horis dicere. Omnes verò in aliquo labore addiscendo, vel exercendo occupentur. Item Nouitiæ non intersint Capitulo de culpis, sed in principio se accusent: vel Magistra earum, extra Capitulum culpas earum audiat, & ipsas quantùm poterit diligenter in moribus instruat, & charitatiuè corripiat.

Cap. XVI. De modo faciendi professionem.

MOdus faciendi professionem talis est. Ego soror N. facio professionem, & promitto obedientiam Deo, & Beatæ Mariæ, & Beato Dominico, & tibi sorori N. Priorissæ talis Conuentus; vice fratris N. Magistri Ordinis Fratrum Prædicatorum, & successorum eius: secundùm Regulam Beati Augustini, & institutiones sororum quarum cura prædicto Ordini est commissa: quòd ero tibi obediens, alijsque Priorissis meis vsque ad mortem

tem. Nouitiarum autem vestes in earum professione benedicantur hoc modo: ℣. *Ostende nobis Domine misericordiam tuam.* ℟. *Et salutare tuum da nobis.* ℣. *Domine exaudi orationem meam.* ℟. *Et clamor meus ad te veniat.* Oremus. *Domine Iesu Christe, qui tegimen nostræ mortalitatis induere dignatus es: obsecramus immensæ largitatis tuæ abundantiam; vt hoc genus vestimentorum, quod sancti Patres ad innocentiæ, & immortalitatis indicium ferre sanxerunt, ita benedicere digneris; vt quæ hoc vsa fuerit, te induere mereatur Christum Dominum nostrum.* ℟. *Amen.* Postmodum aspergantur aqua benedicta. Ad professionem nulla recipiatur infra 16. annos completos, iuxta Concilium Trident. *sess.* 2. de Regul. *Cap.* 12. Nolumus etiam quòd aliquæ sorores benedicantur, cùm Beatus Dominicus Pater noster hoc ordinasse dicatur, circa illas quæ fuerunt tempore suo. Et huiusmodi benedictio soleat esse aliquibus occasio, vt super alias se extollant.

Cap. XVII. De leui culpa.

LEuis culpa est, si quæ mox vt signum factum fuerit, non relictis omnibus cum matura festinatione se præparauerit; vt ad locum pro quo fit signum veniat tempestiuè. Si quæ designatum sibi legendi vel cantandi officium, non attentè compleuerit; vel Responsorium, vel Antiphonam, vel aliud inceptura Chorum turbauerit. Si quæ malè legendo vel cantando offendens, non statim se coram omnibus humiliauerit. Si liber in quo legendum est in collatione, vel in Capitulo, vel in Ecclesia, cuiusquam negligentia defuerit. Similis culpa est, si quæ ad mensam vel collationem, vel sermonem, vel Capitulum, vel ad Horas in Ecclesia, vel ad laboratorium commune citò non venerit; vel ad lectionem mensæ notata ad benedictionem se tardè obtulerit. Si quæ in dormitorio, vel alibi in Conuentu aliquem tumultum fecerit, vel orantes, vel legentes, vel laborantes in aliquo inquietauerit. Si

pan-

pannus ad inuoluendum Calicem, vel Patena, vel Corporale, vel Stola, vel Manipulus, vel similia, per negligentiam cuiusquam in terram ceciderit: vel si vestes suas suo tempore & loco statuto, honestè, & ordinatè aliqua non reposuerit. Item leuis culpa est si quæ cereum, vel aliquod vtensilium perdiderit, vel fregerit, vel aliquod vestimentorum suorum deteriorauerit, vel amiserit. Si quæ in officio, vel sermone, vel laboratorio dormitauerit; vel oculos vagos habens, per claustrũ vel domum ad vanitates sæpè direxerit. Si quæ verbis ociosis vacauerit, vel dissolutè riserit, vel alias ad ridendum concitauerit: vel in aliquo gestu, vel motu, vel statu, vel habitu, vel verbo reprehensibilis apparuerit. Pro his culpis vnus Psalmus, vel plures secundùm quantitatem excessuum, prout videbitur capitulum tenenti iniungatur.

Cap. XVIII. De Media Culpa.

MEdia culpa est, si quæ ad *Gloria primi Psalmi* non adfuerit, & in medio Chori non satisfecerit, vel in vigilia Annunciationis, vel Natiuitatis Domini in principio Capituli non adfuerit: vt pronunciatis exordijs nostræ salutis & redemptionis; gratias agat corde, & corpore Redemptori nostro. Similis culpa est, si quæ in Choro non intenta diuino Officio, vagis oculis, & motu irreligioso leuitatem mentis ostenderit. Si quæ lectionem in tempore statuto non præuiderit: vel aliud legere, vel cantare præsumpserit, quàm quod ordinatum est. Si quæ in Choro riserit, vel alias ridere fecerit; vel in Conuentu dissolutionem aliquam fecerit. Item media culpa est, si quæ à Capitulo, vel sermone, vel collatione, vel refectione communi, vel laboratorio, vel hora aliqua ex causa minùs rationabili remanserit. Si quæ commune mandatum dimiserit. Si quid cibi vel potus, absque benedictione aliqua sumpserit. Similis culpa est, si quæ eam à qua proclamata est eadem die quasi vindicando se proclamauerit,

uerit, vel clamans in proclamatione sua iurgium fecerit. Si quæ (vt loquendo fieri solet) cum iuramento aliquid affirmauerit, vel negauerit: vel vaniloquium dixerit. Si quæ Sororem proprio nomine, omisso hoc nomine (Soror) vocare in vsu habuerit. Pro huiusmodi culpis Psalmi, disciplinæ, & veniæ secundùm discretionem tenentis capitulum imponantur, quantitate culparum pensata.

Cap. XIX. De Graui Culpa.

GRauis culpa est, si quæ cum aliqua lites habuerit, vel inhonestè contenderit. Si quæ alicui opprobrium dixerit, vel culpam pro qua satisfecit improperauerit. Si quæ in proclamatione iurgium fecerit, vel in illam à qua proclamata est, vel quamlibet aliam maledicta, seu verba inordinata vel iniuriosa malitiosè inuexerit. Similis culpa est, si quæ discordias inter Sorores seminauerit: vel detraxerit, seu susurratrix inuenta fuerit. Si quæ mala de Sororibus, vel domo malitiosè euomuerit: vel culpam suam, aut alterius proteruè defenderit. Si quæ mendacium scienter dixerit: si quæ pro victu, vel vestitu, vel qualibet alia re murmurauerit. Si quæ silentium non tenere, in consuetudinem duxerit. Item grauis culpa est, si quæ carnes absque licentia, & necessitate comederit: vel ieiunia statuta fregerit. Si quæ in aliquem oculum fixerit, vel turpem sermonem protulerit. Si quæ res aliquas alij deputatas, quamuis non animo retinendi, sine licentia acceperit: vel à capitulo, vel sermone, vel communi dormitione sine causa aliqua, & licentia remanserit. Pro huiusmodi culpis & similibus, iniungantur tres dies in pane & aqua, & tres disciplinæ, vel plures in capitulo coram omnibus recipiendæ: & Psalmi, & veniæ prout secundùm excessus maiores, vel minores videbitur esse iustum.

Cap. XX. De Grauiori Culpa.

GRauior culpa eſt, ſi quæ per contumaciam, vel manifeſtam rebellionem ſuis maioribus inobediens extiterit: vel cum eis proteruè contendere auſa fuerit. Si quæ aliam malitiosè percuſſerit. Si quæ res aliquas alijs conceſſas, vel de communi (animo celandi) acceperit, vel proprium habuerit. Similis culpa eſt, ſi quæ munuſcula, vel alias res ſine licentia dederit, vel receperit: vel receptas celauerit. Si quæ litteras, vel aliqua in ſcripto aliquo ſine licentia miſerit, vel receperit, vel legerit: vel ſibi legi fecerit. Si quæ aliquid inhoneſtum domus, Sororum, vel ſecretum aliquod extraneo cuiquam reuelauerit: vel aliquod quodcunque crimen capitale commiſerit. Pro huiuſmodi culpis quæ rea fuerit, veniam petens, ſceleris ſui immanitatem lamentabiliter proferat: & denudata vſque ad cingulum vapulet ad pedes ſingularum; primò Prioriſſæ, deindè vtriuſque lateris ſedentium, & ſit omnium nouiſſima in Conuentu. In Refectorio quoque ad communem menſam non comedat cum alijs, ſed in medio Refectorij ſuper nudam terram: & prouideatur ei groſſior panis & aqua; niſi quæ præeſt ei per miſericordiam aliquid impendat; nec reliquiæ prandij ſui cum alijs miſceantur. Ad Canonicas Horas, & ad gratias poſt comeſtionem, ante oſtium Eccleſiæ tranſeuntibus Sororibus proſtrata iaceat; dum intrant & exeunt. Nulla verò audeat ſe coniungere ei, vel aliquid mandare. Talis quamdiu erit in hac pœnitentia, non communicet, non veniat ad oſculum pacis, nec notetur ad aliquod officium in Eccleſia: nec vlla ei committatur obedientia. Prioriſſa verò ne in deſperationē labi poſſit, mittat ad eam quæ eſt in tali pœnitentia ſorores: quæ illam moneant ad pœnitentiam, prouocent ad patientiam, foueant per compaſſionem, hortentur ad ſatisfactionem, adiuuent per ſuam interceſſionem. Quibus & ſuffragetur totus Conuentus, ſi ap-

si apparuerit in ea debita humilitas: nec renuat quæ præest cum ea facere misericordiam; & si videbitur ei, denuò vapulet modo supradicto. Eodem modo debet pœnitere, si quæ (quod absit) in peccatum carnis lapsa fuerit: quod grauius ceteris puniri censemus, & plusquam alia abominamur. Poterit autem ei quæ talis fuerit, vellum nigrum auferri, quamdiù fuerit in hac pœnitentia. Si verò huiusmodi peccatum occultum fuerit, disquisitione secreta secundùm tempus & personam, condignam agat pœnitentiam. Si verò aliquæ per conspirationem vel coniurationem, vel malitiosam concordiam aduersus Priorissam, vel Superiores suos manifestè se exerint, supradicto modo pœniteant: & de cetero in tota vita sua extremum locum sui Ordinis teneant; & vocem in Capitulo nisi in sui accusatione non habeant, neque eis aliqua obedientia iniungatur. Si quæ tamen non malitiosè, sed in veritate aduersus Priorissam aliquid habuerit quod tollerari non debeat nec deceat: prius inter se cum omni humilitate & charitate, de sua correctione eam admoneat. Quòd si frequenter admonita corrigere se neglexerit, aut contempserit: Priori Prouinciali vel eius Vicario significetur.

Cap. XXI. De Grauissima Culpa.

GRauissima culpa est incorrigibilitas illius, quæ nec culpas timet admittere, & pœnam recusat ferre. Si quæ igitur talis inuenta fuerit, exuta Habitu Sororum, & earum societate priuata, recludatur in loco separato, ac segregato ab alijs: & vtatur cibis qui pro grauiori culpa superius sunt expressi. Ad correctionē autē talium, habeantur aliqua loca apta: in quibus non solum prædictæ incorrigibiles, sed etiam cōtagiosæ & suspectæ probabiliter, de nocumento inferendo in personis vel rebus, vel de fuga, poterunt recludi. Pro culpis verò aliquibus minoribus istis, poterit interdum iniungi aliquibus, vt in eisdem locis morentur ad tempus sequestratæ: secundùm quòd videbitur expedire.

Cap. XXII. De Apostatis.

SI quæ in apostasia, vel fuga deprehensa, inuita reducta fuerit: pœnam quæ supra determinata est pro incorrigibili, sustinebit. Si quæ verò fugitiua voluntariè redierit petens misericordiam, nullatenus recipiatur in perpetuū, maximè si de lapsu carnis commisso suspecta fuerit: nisi prius Magister Ordinis, vel Prior Prouincialis super hoc consulatur; & nisi ab illis, quid in hoc casu faciendum sit plenè resolutum fuerit. Cùm autem fuerit recipienda, denudata vsq; ad cingulum cum virgis in Capitulum veniat, & prostrata veniam petat: & pœnis omnibus supradictis de grauiori culpa, vel lapsu carnis, vel conspiratione subijciatur. Receptura tamen de misericordijs ibi taxatis plùs vel minus, citiùs vel tardiùs, secundùm exigentiam excessus præcedentis, & signorum pœnitentiæ subsequentis.

Cap. XXIII. De Electione Priorissæ.

PRiorissa eligi debet à Sororibus illis, quæ iam annos duodecim à professione sua expleuerunt: iuxta ordinationes Capitulorum Generalium, confirmatas à Gregorio XV. Summo Pontifice, per Breue quod incipit; *Exponi nobis &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum die 6. Aprilis 1623.* & etiam iuxta præscriptum Concilij Tridentini *sess.25. de Regular. Cap.6.* vbi dicitur: vt in Priorissam non eligatur quadragenaria minor, & nisi habuerit à Professione annos duodecim; quorum octo post Professionem expressam, laudabiliter transacti esse debent. Quòd si in aliquo Monasterio non inueniatur persona tantæ ætatis: in tali casu, cum consensu Superioris eligatur aliqua alia ex Sororibus eiusdem Monasterij, dummodò tamen habeat ætatis annos triginta completos, & à Professione annos 12. pariter completos: in qua annorum duodena, demonstrari debent saltem quinque honeste, & religiosè exacti.

Porrò Conuentus qui confirmationem electæ Priorissæ

petierit, scribat numerum, & simul nomina illarum Sororum, quæ in electione nominatæ fuerunt: & tunc Magister Ordinis, vel Prior Prouincialis, vel quicunque alius, à prænominatis ad hoc specialiter deputatus, legitimè electam confirmabit. Sorores Electrices vacante officio Priorissæ, habent tempus præfixum vnius mensis quo ad electionem accedere possunt: si verò infrà illud spatium mensis vnius electionem non fecerint; deuoluitur omnis authoritas ad Magistrum Ordinis, vel Priorem Prouincialem, prouidendi de Priorissa huic, vel illi Monasterio.

Cap. XXIV. De modo eligendi Priorissam.

MOdus eligendi Canonicè Priorissas, iuxta tenorem Constitutionis Bonifacij VIII. hic antiquitus seruabatur; vt nimirum vel per communem inspirationem, vel compromissionem Priorissa eligeretur: iam verò nunc inhærendo Decreto Sacri Concilij Tridentini, electio fieri debet in hac forma, quæ sequitur.

Postquam Suppriorissa cum consensu Vocalium diem faciendæ electionis determinauerit, omnes Sorores vocem in electione habentes Sacra Communione refici debent: iuxtà ordinationem Capituli Generalis Romæ 1580. celebrati. Superior verò illarum, cum alijs duobus Patribus, qui & Scrutatorum munus subire debebunt, ad Crates Locutorij conuenient (absque eo tamen vt Monasterium ingredi audeant) ibique collocati, iuxta præscriptum Concilij Tridentini, & declarationem Sacræ Congregationis Concilij, recipient vniuscuiusque Sororum Electricum vota, ab ipsis per inuolutas schedulas porrecta, & in aliquo vase seu vrna ad hoc præparata recepta: in quibus schedulis exprimi debet nomen Priorissæ quæ eligitur, his verbis præcisè: Ego Soror N. eligo talem N. in Priorissam huius Monasterij: nec vltrà hoc apponi debet nomen, vel signum aliquod, per quod possit deueniri in cognitionem eligentis. In reponendis verò huiusmodi schedulis Vocalium, prima debet esse Suppriorissa; & sic deinceps

aliæ

aliæ Sorores consequenter, secundùm ordinem professionis illarum. Quòd si aliqua ex Vocalibus infirma fuerit, ac proinde ad locum electionis venire nequiuerit: tenebitur Suppriorissa cum duabus alijs Sororibus antiquioribus, Cameram decumbentis accedere; ab eaque schedulam inuolutam (vti supra dictum est) recipere: quæ vnà cum alijs schedulis Sororum Electricum commisceri, atquè per manus Scrutatorum in vrna eadem reponi debebit.

Postquam verò omnium Electricum vota in toto fuerint recepta, PP. Scrutatores schedulas illas inuolutas in mensam effundere, numerare, atque cum numero Vocalium conferre tenebuntur. Quòd si numerus earum non fuerit æqualis numero eligentium, statim omnes comburantur, absquè eo quòd legantur, vel explicentur: adquè faciendam denuò electionem procedatur. Idem fieri debet, si nulla ex illis quæ in electione nominatur, habuerit duo vota vltrà medietatem: rursùs enim noua electio instituenda erit. Vbi verò inuentum fuerit, electam quamcunque habere duo vota saltem, vltrà medietatem: ille qui inter Scrutatores maior fuerit, scrutinium publicabit; factoquè Decreto scrutinium Electionis ad Confirmatorem transmittetur.

Cap. XXV. De institutione Suppriorissæ.

Priorissa de consilio discretarum Sororum, & Prioris Prouincialis, vel Vicarij eius instituat Suppriorissam. Cuius officium erit, habere diligentiam & curam circa Conuentum, & in alijs quantum Priorissa assignauerit ei, vel permiserit. In quotidianis verò Capitulis non proclametur, nisi aliquando pro magno excessu: secundùm quòd Priorissæ visum fuerit. Eadem autem Suppriorissa, mortua Priorissa vel amota, vices eius plenariè obtineat; quousque Priorissa non fuerit electa & confirmata: & nisi Magister Ordinis, vel Prior Prouincialis, vel eius Vicarius aliter ordinauerit.

Cap. XXVI. De Circatricibus.

PRiorissa duas Sorores discretas, assignet & ordinet Ordinis zelatrices: quæ sint sollicitæ & intentæ, circa gestus, & facta Sororum. Post Completorium & de die etiam interdum, claustrum & alias officinas circumeant: & si quam minùs religiosè in aliquo se habentem inuenerint; eam debebunt in Capitulo proclamare. Visitatorem quoque tempore visitationis, de statu Religionis quomodo seruetur, vel non seruetur, plenè informare tenebuntur.

Cap. XXVII. De Cellaria.

CEllariam Sorores habeant vnam de maioribus, & discretioribus Domus: quæ per se, & socias sibi assignatas, ex consilio Priorissæ, & Suppriorissæ, fideliter, & deuotè bona temporalia procuret: quæ pecunias, pannos, frumentum, vinum, vel aliquid huiusmodi sine licentia generali vel speciali dare non præsumat. Cellaria coram Priorissa & Suppriorissa, & tribus de maturioribus Sororibus ad hoc assignatis à Conuentu, computationem faciat quolibet mense receptorum, & expensarum. Semel autem in anno, vel ampliùs si visum fuerit, coram Priore Prouinciali, vel eius Vicario computatio fiat: & status Domus exponatur. Possessiones sine consensu Conuentus alienari, vel minui non possunt, sed obseruanda sunt in hoc passu Decreta Summorum Pontificum; tum & Decretum Sacræ Congregationis Concilij, factum cum consensu Vrbani Octaui Summi Pontificis, sub diem 7. Septembris 1624.

Cap. XXVIII. De Labore.

QVia ociositas inimica est animæ, & mater, ac nutrix vitiorum, nulla Sororum sit ociosa: sed diligenter obseruetur; vt exceptis illis horis & temporibus, quibus orationi, vel officio, vel aliæ occupationi necessariæ debent intendere, operibus manuum ad vtilitatem communem omnes attentè insistant, prout fuerit ordinatum. Cum

Soro-

Sororibus autem quamdiu sunt in labore, Priorissa, vel Suppriorissa, vel aliqua alia ad hoc à Priorissa assignata, sit præsens. Laborent autem cum silentio: nec vlla recedat à communi laboratorio, sine licentia & necessitate. Quæ autem sic exierit, expleta necessitate redeat.

Cap. XXIX. De Aedificijs.

ÆDificia Sororum sint humilia, curiositate vel superfluitate non notanda: & apponatur cura diligens vt ordinentur officinæ, prout meliùs fieri poterit pro Religione seruanda. Ante omnia detur opera, quòd clausura sit valde alta & fortis: ita vt egrediendi vel ingrediendi per clausuram, opportunitas nulla detur. Non sit autem in clausura Sororum, nisi vnum ostium forte, & bonum: quod cum duabus clauibus, vel pluribus, quantitate & forma differentibus claudatur; cum vna interius, & cum alia exterius. Interior autem custodiatur exterius vel intùs, secundùm dispositionem Prioris Prouincialis, vel Vicarij eius: exterior verò intus secundùm dispositionem Priorissæ, & Monasterij. Aptetur autem in aliquo loco conuenienti intus clausuræ, in muro inseparabiliter ipsi adhærenti, aliquod instrumentum rotundum, quod Rotam vocamus: per quod ita possint res necessariæ dari, & accipi; quòd dantes & accipientes nullatenùs possint se videre. In Ecclesia verò in aliquo loco intermedio inter Sorores & exteriores, aptetur aliqua fenestra ferrata competentis magnitudinis, in qua fient sermones. Similiter fiant in aliquo loco apto duæ fenestræ paruulæ ferratæ, ad confessiones audiendas. Poterit etiam haberi aliquod locutorium ad loquendum cum extraneis in aliquo loco conuenienti: vbi aptetur fenestra ferrata simili modo; sicut dictum est de fenestra maiori in Ecclesia. Vel in ipsa Ecclesia ad prædictam fenestram maiorem, fieri poterunt locutiones cum extraneis, vbi huiusmodi locutorium non habetur. Porrò omnes supradictæ fenestræ vel fenestellæ

ferra-

ferratæ, sic disponi debent, vel per duplicationem ferraturæ, vel per acutos clauos: quòd inter exteriores & interiores, nullus posit interuenire contactus. Item omnes fenestræ, vel fenestellæ, & etiam rotæ, debent interius habere ostia lignea bona, cum clauibus diligenter firmanda. Præter prædictas fenestras nulla alia habeatur: nisi fortè causa loquendi, vna alia similis fenestellæ confessionum, in loco competenti, de licentia Magistri Ordinis vel Prioris Prouincialis concedatur.

Cap. XXX. De ingressu, & egressu Domorum.

Circa ingressum, & egressum Domorum Sororum, summam adhibere volentes cautelam: interdicimus sub pœna anathematis; ne vnquam aliqua Sororum egrediatur clausuram, nisi propter periculum ignis, vel ruinæ, vel latronum, vel malefactorum, aut similium euentuum, qui solent vergere in periculum mortis; nisi forte de licentia Magistri Ordinis, ex causa aliqua transferri contigerit aliquam ad aliam Domum faciendam vel factam. Iam verò B. Pius V. per Breue quod incipit: *Decori, & honestati.* Datum *Romæ apud S. Petrum die prima Februarij Anno* 1570. in tribus tantummodò casibus permittit egressum Sororibus ex Monasterio. Nimirùm propter vehemens incendium si fortè exoriatur: secundò propter lepram si aliquæ ex Sororibus ea afficerentur; ac tertiò demùm propter morbum contagiosum epidimiæ. Priùs tamen hæ infirmitates à viris peritis probè agnosci, ac testimonio in scriptis dato ab ijsdem confirmari debent; antequam egressus extra clausuram concedatur. Et per hanc Constitutionem præallegatam, abrogantur omnes anteriores concessiones, factæ à Summis Pontificibus Benedicto XII. Vrbano IV. Iulio II. tùm & ab ipso Concilio Tridentino: iuxta declarationem Sacræ Congregationis Episcoporum, & Regularium; factam die 22. Septembris 1617.

Similiter Gregorius XIII. per Breue quod incipit: *Vbi gratiæ, & indulta &c.* Datum *Romæ apud S. Petrum die* 13. *Iunij*

Iunij 1575. reuocat, & annihilat omnes licentias datas antehac ad ingrediendum Monasteria Monialium Comitissis, Marchionissis, & Principissis: alijsque omnibus viris & fœminis; ipsisque prohibet sub pœna Excommunicationis, ne prætextu huiusmodi concessionum ac licentiarum, Monasteria ingredi præsumant.

Licitum nihilominus est Magistro Ordinis, vel Priori Prouinciali sub tempus Visitationis ingredi Monasteria Sororum, vna vice dumtaxàt in anno: ita tamen vt si vnus ex illis Monasterium visitando ingrediatur, alter eodem anno ingredi non possit; iuxtà tenorem Bullæ ab Alexandro VII. editæ, quæ incipit: *Fidei sacrarum Virginum &c.* vbi hoc etiam cauetur: vt Magister Ordinis cum duobus Socijs, iam verò Prior Prouincialis, nonnisi cum vno Socio Monasteria ingrediantur. Et Gregorius XIII. in quadam Constitutione, quæ incipit. *Dubijs quæ emergunt*: Data *Romæ apud S. Petrum die 23. Decembris* 1581. Superioribus Regularium facultatem concedit ingrediendi Monasteria Monialiũ, in casu scilicet necessitatis: si verò aliquis extrà omnem necessitatem ingrediatur, pœnam Excommunicationis, ac priuationem officij suprà eumdem decernit.

Quando autem aliquis prædictorũ ingreditur, Priorissa cum tribus antiquioribus eum semper comitetur: aliæ verò non discurrant, sed sint in Capitulo, vel in Ecclesia, vel in alio loco honesto omnes; præter illas quæ necessariò occupantur in aliquibus officijs, donec regressus fuerit extra domum. Nulla loquatur cum aliquo ingredientium seorsim ab alijs: nisi forsan occasionaliter cum aliquo prædictorum; qui possunt, & debent intrare, & hoc de licentia: exceptis Priorissa, & tribus Sororibus ad hoc deputatis. Priorissa, cum prædictis tribus Sororibus simul stent, & simul vadant binæ, & binæ. Loquantur autem cum illis, quos ex aliqua causa contigerit ingredi, de expedientibus breuiter, & succinctè. Item si oporteat infra terminos Sororum aliqua opera fieri necessaria, poterunt intrare operarij aliqui de licentia Prioris Prouincialis, vel Vicarij: &

tunc Priorissa, & Suppriorissa, & Procuratrix, vel aliæ tres de Sororibus antiquioribus & maturis, ad hoc deputatæ, operarijs loqui poterunt; ita tamen quòd vna ab alijs duabus audiatur, aliæ verò nullo modo loquãtur eis, nec etiam ad eos accedant. Item si aliquam ita infirmari contigerit, quòd ad locum consuetum Confessionis ac Communionis venire non possit: si desideret confiteri; tenebitur Confessarius ad Cameram infirmæ venire, associatus à Priorissa, & duabus alijs Sororibus antiquioribus: & intereà dum infirma confitebitur, Socius Confessarij cum eo Monasterium ingressus, manebit penes Priorissam, & illas duas Sorores supradictas, in loco remotiori, dummodò tamen Confessarium infirmæ assistentem commodè videre possit, iuxtà Bullam Alexandri VII. superiùs relatam. Si verò eam etiam communicare oportuerit, Sacerdos in superpelliceo cum stola Corpus Christi deferẽs reuerenter, præcedentibus eum duabus Sororibus cum cereis, & vna cum aqua benedicta, & alia campanulam deferente: associantibus nihilominus aliquibus de maturioribus Sororibus, ad infirmariam vadat, & infirmam communicet; prout in Ordinario continetur. Si autem aliqua Soror infirmetur in tantum, quòd eam inungi oporteat: tunc Sacerdos indutus, vt supra de Communione dictum est, oleum sacræ Vnctionis deferat; & vna Sorore Crucem portante, præcedentibus duabus cum cereis ad infirmariam vadat, & totus Conuentus eum processionaliter antecedat. Intrans autem Sacerdos infirmariam dicat: *Pax huic domui*: & cætera fiant, sicut notatum est in Ordinario: ita tamen quòd absterssiones cum stupis, fiant vel à Priorissa, vel ab aliqua Sorore cui iniunxerit. Cauendum est autem ne de facili multiplicentur ingressus, modo causa Communionis, modo causa Vnctionis, sine magna necessitate, sed simul fiat vtrumque. Cum autem simul communicari, & iniungi aliquam oportuerit: Soror aliqua Crucem portet, & Frater, ac socius sacram deferant Vnctionem, & primò fiat Communio, deindè Vnctio, & in isto casu semper

re-

remaneat Conuentus in infirmaria, vſque ad completionem Officij. Porrò vbi copia miniſtrorum ſupradictorum non habetur in promptu, vel propter aliquam neceſſitatem feſtinare oporteat; omiſſa Miniſtrorum aſſiſtentia, omniquè alio apparatu ac ſolemnitate, fiant omnia eo modo, quo meliùs perfici poterunt.

Cap. XXXI. De Capitulo quotidiano.

Finitis Matutinis teneatur Capitulum, vel poſt Primam, vel poſt Tertiam, & Miſſam, ſi Miſſa poſt primam dicatur: aliquando etiam poterit intermitti, ſi Prioriſſę videbitur. Ingreſſo Conuentu Capitulum, Lectrix pronunciet lunam, & quę de Kalendario pronuncianda ſunt: & Hebdomadaria proſequatur *Pretioſa*, &c. Deinde Sororibus reſedentibus, Lectrix pronunciet lectionem de Conſtitutionibus, vel de Euangelio pro tempore, præmiſſo ***Iube domne &c.*** & Hebdomadaria ſubiungat benedictionem, ***Regularibus diſciplinis &c.*** vel ***Diuinum auxilium &c.*** pro tempore. Et facta abſolutione pro defunctis, dicat quæ tenet Capitulum, ***Benedicite:*** & reſponſo, ***Dominus***, inclinent omnes. Deinde recitatis beneficijs, & recommendatis recommendandis orationibus omnium, ac dicto à Prioriſſa, ***Retribuere dignare &c.*** dictis etiam à Conuentu Pſalmis ***Ad te leuaui***, & ***De profundis &c. kyrie eleiſon. Pater noſter &c.*** ſubſequentibus etiam tribus Verſiculis. ***Oremus pro Domino Papa &c. Saluos fac ſeruos tuos & ancillas tuas. Requieſcant in pace***, ab Hebdomadaria dicendis, cum his tribus Collectis. ***Omnipotens ſempiterne Deus, qui facis mirabilia &c. Prætende &c. Fidelium Deus &c.*** ſedeant Sorores. Tunc quæ præeſt poterit dicere breuiter ſi quid ad honeſtatem, & correctionem Sororum viderit expedire. Poſt hæc dicat quæ præeſt: ***Faciant venias ſuas, quæ ſe reas exiſtimant.*** Continuò quæ ſe reas intellexerint, proſtratæ veniam petant. Deinde auditis primò Nouitiabus (ſi in Capitulo fuerint audiendæ) & egreſſis, aliæ ſurgentes humili-

militer confiteantur culpas suas: & quarum culpa talis est, quæ digna sit correctione; præparent se ad correctionem, quam tenens Capitulum faciat, vel illa cui iniunxerit. In Capitulo verò Sorores nisi duabus de causis non loquantur: scilicet culpam suam, vel aliarum dicendo simpliciter, & Prælatis suis tantùm ad interrogata respondendo. Vna etiam stante, & loquente, nulla loquatur. Nulla faciat proclamationem, ex solâ suspicione. Item nulla accuset de auditu, nisi personam à qua audierit, dicat. Similiter quælibet caueat ne malum quod audierit de alia, alteri conferat, nisi dicat à quo audierit. Auditis culpis dicatur Psalmus *Laudate Dominum omnes gentes &c.* cum ℣. *Ostende nobis Domine &c.* & *Domine exaudi &c.* & Collecta *Actiones nostras &c.* In fine dicat Priorissa: *Adiutorium nostrum &c.* & sic soluitur Capitulum. Cùm non tenetur Capitulum de culpis, pronuncianda sunt ea quæ sunt de Kalendario: & deinde *Pretiosa*, siue in Choro, siue in Capitulo modo supradicto; exceptis recitationibus beneficiorum, & orationibus annexis.

Cap. XXXII. De concessione Domorum.

INhibemus sub pœna excommunicationis, ne aliqua scientèr det operam directè, vel indirectè, quòd aliqua Domus Sororum construatur, vel constructa Ordini Fratrum Prædicatorum committatur: nisi priùs super hoc habeatur consensus Capituli Generalis. Eadem districtione ordinamus, ne vnquàm in aliquo casu, Domus aliqua recipiatur sub curam ipsius Ordinis, nisi cum sufficienti prouisione in bonis temporalibus pro necessitatibus Sororum. Nulli etiam libellus iste tradatur ad transcribendum, vel videndum, sine licentia Magistri Ordinis, vel Prioris Prouincialis.

Hic finiuntur Constitutiones Sororum, Ordinis Fratrum Prædicatorum.

INCI-

INCIPIT TRACTATVS

De initio & fundatione Regulæ, seu formæ vel modi viuendi, Fratrum & Sororum de Militia Iesu Christi, de pœnitentia B. Dominici.

RACTATVM compilare intendo, super informatione & approbatione Regulæ, seu formæ vel modi viuendi Fratrum, & Sororum de Militia Iesu Christi, de pœnitentia Beati Dominici Fundatoris Ordinis Prædicatorum: per diuersos Summos Pontifices approbatum, maximè per Papam Gregorium IX. Honorium IV. Ioannem XXII. Bonifacium IX. Innocentium VII. & Eugenium IV. sicut habetur diffusè in legenda Beatæ Catharinæ de Senis cap. 8. quam composuit Reuerendissimus Pater Frater Raymundus de Capua, Sacræ Theologiæ Professor, ac totius Ordinis Prædicatorum Magister Generalis 22. Et Magister Thomas de Firmo eiusdem Ordinis Magister Generalis 24. transtulit in vulgari Regulam de Militia Iesu Christi, de pœnitentia Beati Dominici. Item inuenitur quidam liber in quo est Regula, secundùm quam viuebant tempore Militiæ actualis contra hæreticos, qui liber est in Conuentu Ferrariensi, & Veneto Ordinis Prædicatorum, & est talis. *Pateat vniuersis fidelibus, qualiter ego Frater Thomas de Senis, vna cùm Reuerendo Patre & Magistro Fratre Bartholomæo de Senis, ambo de Ordine Prædicatorum, Anno Domini 1422. Venetijs existentes, & quantum valuimus diligentiùs inquirentes de Regula, siue statu Fratrum, & Sororum de Militia Iesu Christi, de pœnitentia Beati Dominici: inuenimus quantùm ad initium eiusdem Regulæ taliter se habere, sicut patet in legenda Beatæ Catharinæ de Senis supradicta, capitulo 8. vbi sic dicitur.* Cunctis vo-

volentibus legere notum facio: prout legi pariter, & audiui à fide dignis, in diuersis Italiæ partibus, gestaque Beatissimi Patris Nostri Dominici testantur. Ipse gloriosus fidei Catholicæ pugil, ac Christi athleta Beatus Dominicus, sicut totus zelator boni status Ecclesiæ militantis; per se, ac per suos Fratres, tàm in Tolosa, quàm in Lombardia, hæreticos triumphaliter debellauit: ita vt sicut fuit tempore suæ Canonizationis coram Summo Pontifice Gregorio IX. probatum legitimè, centum millia hæreticorum, & vltrà conuersi fuerunt tantùm in Lombardia, tàm doctrina, quàm miraculis eius. Nam ita venenosa doctrina hæreticorum infecerat mentes hominum, quòd ferè omnia iura Ecclesiarum erant per laicos occupata: qui ea possidebant quasi iure hæreditario. Ex quo cogebantur Pontifices mendicare, nec vllam habebant potentiam, per quam possent errori resistere: nec etiam Clericos, aut pauperes valebant secundùm sui officij debitum nutriendo iuuare. Vndè in multis partibus etiam Italiæ regnabat ista iniquitas: quod sanctus Pater Dominicus zelotypa mente cernens & sustinere non valens, qui pro se suisque sequacibus extremam elegerat paupertatem; cœpit pro diuitijs recuperandis Ecclesiæ, decertare. Aduocans igitur aliquos laicos Deum timentes, & sibi præcipua deuotione affectos, & notos: cœpit tractare de ordinando quandam sanctam Militiam; quæ haberet iura Ecclesiarum recuperare simul, & defensare, nec non & resistere fideliter hæreticæ prauitati. Nam illos quos voluntarios reperit sic induxit, quòd iuramentum præstabant sibi, cũcta quæ dicta sunt facere iuxtà vires: & propter hoc paratos exponere tàm personam, quàm illa quæ possidebãt. Vt autem à coniugibus in hoc opere sancto impediri non possent, faciebat coniuges seu vxores eorum iurare, quòd viros non impedirent, sed potius iuuarent: & iuxtà modum cooperararentur eis in omnibus sibi possibilibus; & sanctus Pater Dominicus promittebat vtrique parti copulæ seruanti hoc, vitam æternam. Vocauit autem eos Fratres

tres

tres de Militia Iesu Christi. Verum vt per aliquod saltem signum secernerentur ab alijs laicis, & aliquid supererogatorij operis adderent vltrà consuetudinem aliorum: dedit eis colorem habitus proprij; vt scilicet, tàm viri, quàm mulieres quacunque figura vestium vterentur, album tamen semper portarent, & nigrum: ita quòd vterque color exterius appareret ad innocentię & humilitatis indicium. Insuper assignauit eis quendam taxatum numerum Dominicæ orationis, & salutationis Angelicæ, quem pro qualibet hora canonica deberent quotidiè orando perficere, vt à Diuino seruitio non vacarent. Postquam Beatus Pater Dominicus ita benè ordinauit, migrauit ad Dominum. Crebrescentibus eius miraculis, Apostolicæ Sedis Pontifex Gregorius IX. ipsum cathalogo Sãctorum annotans, honorandum, & adorandum exhibuit vniuersis. Fratres hi, & Sorores dicti de Militia Iesu Christi, volentes ordinatori suo iam glorioso singularem reddere gloriam, & honorem: decreuerunt post mortem eius mutare nomen, & vocari Fratres de pœnitentia Beati Dominici. Induxit eos satis ad hæc; quia Beatissimi Patris meritis, atque miraculis, nec non & Fratrum suorum laboriosa doctrina, iam pestis hæretica pen[illegible] defecerat: & necessaria non videbatur multum amplius pugna exterior; sed restabat tantùm, vt per pœnitentiam cum hoste interiori pugnarent, propter quod etiam nomen pœnitentiæ singularitèr elegerunt. Demùm crescente quotidiè turba prædictorum fidelium, inter quos velut matutinum astrum resplenduit Martyr, & Virgo Beatus Petrus, qui occisus plures hostium conculcauit, quàm viuens: deleta est quasi totaliter turba vulpecularum demoliri cupientium vineam Domini Sabaoth; redditaque fuit pax (faciente Domino) Ecclesiæ sanctæ Dei. Quamobrem causa illius Militiæ cessauit ex toto, ac per consequens, & effectus. Verùm decedentibus huiusmodi status viris, fœminæ remanentes propter religiosam vitam, quam cum viris tenuerant, amplius nubere non audebant: sed statum quem seruauerant; continuabant vsque ad

mortem. Hoc cernentes aliæ non huius instituti viduæ; quæ decreuerant viduitatem seruare: cœperunt dictas Sorores de pœnitentia Beati Dominici velle sequi; & earum obseruantiam pro remedio suorum peccatorum imitari. Vndè paulatim crescentes in diuersis Italiæ partibus, coegerunt Fratres Prædicatores ibidem morantes, ad informandum eas de modo viuendi, qui à Beato Dominico fuerat institutus. Quia verò modus ille scriptus non erat, quidam sanctæ memoriæ Pater, qui totius Ordinis curam gerebat, vocatus Frater Munio, natione Hispanus, modum illum viuendi redegit in scriptis: quem hodie habent & vulgariter Regulam vocant; quamuis Regula propriè dici non debeat, quia nec status de se propriè dicitur regularis, ex quo tria vota in qualibet Religione principalia non includit. Hæc ibi. Porrò numero & meritò prædictorum Fratrum, Sororumque statu crescente, felicis memoriæ D. Gregorius Papa IX. in priuilegio quod incipit: *Egrediens hæreticorum &c.* Fratribus Militiæ Iesu Christi directo, personas & bona Fratrum de Militia prædicta sub Sedis Apostolicæ protectionem suscepit: prohibens nihilominus, ne quis ex ipsis aliquem capere, rapinis, & iniustis collectis & exactionibus fatigare, vel ad aliqua illicita iuramenta aut iniusta prælia cogere, aut aliàs iniustè molestare præsumat; insuper omnibus in vera pœnitentia persistentibus, qui mortis periculum pro Fide Catholica subierint, peccatorum omnium indulgentiam elargitur. Similiter D. Honorius Papa IV., sentiens odorem bonæ famæ ipsarum, concessit eis per Bullam, quòd tempore interdicti possent in Ecclesijs Fratrum Prædicatorum audire Diuina: vt patet in eius priuilegio quod incipit; *Congruum existimantes &c.* Insuper D. Ioannes XXII. Papa, postquam promulgauerat Clementinam, quæ Beghinas pariter, & Begardos excommunicatos declarauerat: per Bullam suam, quæ incipit; *Cùm de mulieribus &c.* illam decretalem de Sororibus de pœnitentia Beati Dominici per Italiam constitutis, non debere intelligi declarauit:

nec per ipsam statui earum fuisse quomodolibet derogatum denunciauit. Præterea D. Bonifacius in sua obedientia Papa IX. nuncupatus, per priuilegium quod incipit: *Humilibus, & honestis* &c. Fratribus, & Sororibus de pœnitentia Beati Dominici directum, concedit; quòd pœnitentiam salutarem, & Sacramentum Eucharistiæ à Fratribus Ordinis Prædicatorum, nisi in festo Resurrectionis, suscipere valeant. Idem quoque in alio priuilegio, quod *Mare magnum* Bonifacij appellatur, & incipit; *Sacræ Religionis* &c. quòd tempore generalis interdicti Diuinis interesse, & Ecclesiastica possint recipere Sacramenta ab ipsis Fratribus, humanitèr concessit. Item D. Innocentius in sua obedientia Papa VII. nominatus, prædictorum Fratrum, & Sororum Regulam, siue viuendi modum Apostolica authoritate confirmauit: in Bulla quæ incipit; *Sedis Apostolicæ* &c. Dominus quoque Eugenius Papa IV: præfatam Regulam, siue modum viuendi vnà cum prædicti Innocentij confirmatione similiter approbauit, vt in eius Bulla patet, quæ incipit: *Prouisionis nostræ* &c. Cæterum D. Sixtus Papa IV. in priuilegio quod *Mare magnum* appellatur, concedit dictis Fratribus, & Sororibus de pœnitentia Beati Dominici: quòd non solùm in Ecclesijs Fratrum Ordinis Prædicatorum, sed etiam vbicumque possunt Fratres celebrare; possunt Diuina audire, non solùm ipsi, & ipsæ, sed etiam eorum procuratores, & eorum negotia gerentes, vtriusque sexus. Item in priuilegio quod *Bulla aurea* nominatur, idem Pontifex concedit: quòd loca, Monasteria, Priorissæ, & Procuratores Fratrum & Sororum, gaudeant eisdem priuilegijs, quibus & Fratres Ordinis Prædicatorum. Idem quoque Pontifex ad requisitionem Reuerendissimi Magistri Leonardi de Perusio olim totius Ordinis Prædicatorum Generalis Magistri, per Bullam quæ incipit; *Sacrosancta* &c. sub excommunicationis pœna inhibuit omnibus communitatibus, & potestatibus Ciuitatum, & quibuscumque officialibus secularibus locorum: ne præsumant aliqua grauamina libertati Eccle-

 siasti-

ſiaſticæ contraria, Fratribus, & Sororibus de pœnitentia Beati Dominici, continentibus, & coniugatis, ſecundùm Regulam, & inſtituta Regularia Ordinis viuentibus, irrogare; ſi tamen propter hanc libertatem obtinendam habitum non ſuſceperint. Bulla plumbea, eſt Bononiæ. Præterea D. Alexander Papa VI. ad requiſitionem Reuerendi Patris Fratris Sebaſtiani de Brixia Congregationis Lombardiæ Generalis Vicarij, per Breue Apoſtolicum quod incipit: *Conſiderantes vberes* &c. concedit quòd Fratres, & Sorores de pœnitentia Beati Dominici omni tempore possunt recipere Eccleſiaſtica Sacramenta, & etiam in Feſto Reſurrectionis, & in mortis articulo: cuiuſuis licentia ſuper hoc minimè requiſita, ſed tantùm Prioris Domus, & Vicarij Generalis Congregationis Lombardiæ Ordinis Prædicatorum. Omnia ſupraſcripta priuilegia habentur authentica in libro priuilegiorum Ordinis, impreſſo Romæ 1555. Inſuper varij, & diuerſi Eccleſiarum Prælati, videlicet Cardinales, Patriarchæ, Archiepiſcopi, & Epiſcopi, prædicto Ordini, & Fratribus ac Sororibus præfatis varias indulgentias conceſſere; quæ omnia enarrare longum eſſet. Hic igitur eſt Ordo à Beatiſſimo Dominico inſtitutus, de quo prodijt, & ſi non tempore, dignitate tamen primaria, glorioſa & Beata Catharina de Senis, Ieſu Chriſti ſponſa dilectiſſima: cuius geſta miranda Reuerendiſſimus Pater Frater Raymundus de Capua olim totius Prædicatorum Ordinis Generalis Magiſter, eiuſque Confeſſor, conſcripſit: quam Dominus Papa Pius II. in die Apoſtolorum Petri & Pauli, Cathalogo Sanctorum adſcripſit, eiuſque Feſtum prima Dominica Maij celebrari inſtituit; cuius Bulla plumbea in Conuentu Sancti Dominici de Brixia conſeruatur. Floruerunt inſuper in dicto Ordine aliæ innumerabiles Sorores magnæ perfectionis, & ſanctitatis: videlicet B. Angela de ſancto Seuerino, Beata Anna de Camerino, Beata Daniela de Beneuento, Beata Margarita de Ciuitate Caſtelli, quæ virginitatem vſquè ad mortem conſeruans, multis claruit miraculis. Beata

Ioan-

Ioanna de Vrbe veteri, ornatiſſima Virgo, & miraculis clara, Beata Helena de Piſis: Beata Maria de Venetijs, quæ pluribus virtutibus ornata extitit, de qua legenda compilata fuit. Beata Margarita Soror Ducis Sabaudiæ, vxor quondam Marchionis Montis Ferrati, quæ in Conuentu Sanctæ Mariæ Magdalenæ de Alba Ordinis Prædicatorum ſepulta iacet, Beata Sibilina de Papia, cuius corpus etiam integrum conſpicitur in Conuentu S. Thomæ Papiæ Ordinis Prædicatorum. Fuerunt & aliæ innumerabiles, quas enarrare longum foret; exiſtunt etiam in præſentiarum multæ aliæ magnæ ſanctitatis, & perfectionis mulieres, in diuerſis Italiæ partibus. Hæc omnia ſcripta ſunt, vt omnibus pateat quantùm Deusglorioſus hunc Ordinem clarum, venerandumquè fidelibus eſſe voluerit, qui eſt benedictus in ſecula. Amen.

INCIPIT COPIA

Confirmationis Regulæ Fratrum, & Sororum Ord. de Pœnitentia B. Dominici Fundatoris Ord. Præd. per D. Innocentium Papam VII. & D. Eugenium Papam IV. confirmatæ.

EVGENIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei,
Ad perpetuam rei memoriam.

PRouiſionis noſtræ debet prouenire ſubſidio, vt ius ſuum cuilibet conſeruetur. Hinc eſt quòd nos tenorem quarundam litterarum Innocentij in ſua obedientia (de qua partes infraſcriptæ tunc erant) VII. nuncupati, in ipſius regeſtro repertum pro eo: quòd ſicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Fratrum, ac dilectarum filiarum Sororum Ordinis Fratrum Prædicatorum de

pœnitentia Sancti Dominici nuncupatorum, in Ciuitate nostra Eugubina degentium petitio continebat; ipsi huiusmodi tenore ex certis causis se asserunt indigere: de regestro ipso de verbo ad verbum transcribi, & ad Fratrum, & Sororum prædictorum instantiam petentibus annotari fecimus, quæ talis est.

INNOCENTIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei,
Ad futuram rei memoriam.

SEdis Apostolicæ prouidentia circumspecta, personas sub regulari obseruantia vacantes assiduè studio piæ vitæ, benigno fauore prosequitur: & ea quæ pro earum statu salubriter dirigendo prouidè ordinata sunt; vt illibata persistant, Apostolico consueuit munimine roborare. Sanè petitio pro parte dilectorum filiorum Fratrum, & dilectarum in Christo filiarum Sororum Ordinis Prædicatorum, qui quidem Fratres, & Sorores de pœnitentia Sancti Dominici nuncupantur, nobis nuper exhibita continebat: quòd ipsi quandam Regulam, siue religiosè viuendi formam, in qua nonnulla honesta, & rationabilia ac regulari disciplinæ congruentia statuta, & ordinata fore noscuntur; hactenùs laudabiliter obseruarunt, proùt & obseruant. Quodquè licet Ordo, ac Fratres huiusmodi & Sorores, varijs per Sedem Apostolicam sint priuilegijs communiti; tamen pro solidiori eorum subsistentia, & vt clementia Altissimi operante, de virtute in virtutem gradientes deuotiorem reddere valeant Domino famulatum: desiderant huiusmodi Regulam, seu viuendi formam per Sedem eandem approbari. Quare pro parte Fratrum, & Sororum eorundem nobis fuit humilitèr supplicatum: vt Regulæ, siue viuendi formæ huiusmodi, robur Apostolicæ confirmationis adijcere, illamque per dictos Fratres, ac Sorores præsentes, & posteros in perpetuum obseruari mandare de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui super

per

per præmissis omnibus & singulis, Venerabilis Fratris nostri Angeli Episcopi Hostiensis (cui examinationem eorundem commisimus per ipsum faciendam, & quòd ea quæ per illam reperiret, nobis referre curaret) relatione plenaria & fideli fuimus clariùs informati: huiusmodi supplicationibus inclinati, Regulam, siue viuendi formam, quam per singula eius capitula clarè, & distinctè de verbo ad verbum præsentibus facimus annotari, nec non statuta, & ordinationes prædictas ratas habentes, & gratas; illas authoritate Apostolica ex certa scientia confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus: & nihilominùs Regulam, seu viuendi formam eandem per ipsos Fratres, & Sorores præsentes, & posteros volumus, & mandamus perpetuis temporibus inuiolabilitèr obseruari. Tenor verò Regulæ, seu viuendi formæ huiusmodi, sequitur, & est talis.

Cap. I. De Recipiendis, & eorum conditione.

INprimis, vt hic Ordo continuum, & perpetuum de bono in melius recipere valeat incrementum, quod ex receptione personarum benè dispositarum plurimùm noscitur dependere; volumus & ordinamus, quòd nullus recipiatur ad Ordinem huius fraternitatis; nisi per Magistrum, siue Directorem, & per Priorem dictæ Fraternitatis, vel de ipsorum licentia, ac etiam de assensu maioris partis Fratrum professorum Fraternitatis eiusdem illius loci. Præmissa tamen diligenti examinatione si sit honestæ vitæ, & bonæ famę, ac de hæresi nullatenus suspectus: quinimmo tanquam sancti Dominici singularis in Domino filius, sit veritatis Catholicæ fidei iuxta suum modulum æmulator, ac zelator præcipuus. Qui etiam antequam Habitum Religionis recipiat, de alienis si quæ habuerit, satisfaciat ad plenum: & proximis reconciliari, nec non paratum, siue conditum testamentum tenere studeat; iuxtà consilium, & ordinationem Confessoris discreti. Et eadem examinatio fiat de mulieribus ingressum huius Ordinis petentibus: habentibus tamen viros, non pateat ingressus ad consor-

tium dictæ Fraternitatis; nisi de virorum suorum licentia, & consensu, de quo consensu fiat publicum instrumentum. Idem quo ad hoc seruari volentes in viris vxores habentibus: nisi obstaret in ipsis, vel altero ipsorum causa, quæ legitima iudicaretur consilio discretorum.

Cap. II. De Habitu Fratrum, & Sororum.

OMnes autem tàm Fratres, quàm Sorores dictæ fraternitatis, induantur panno albo, & nigro: qui nec in colore, nec in valore nimiam pretiositaté prætendat, sicut decet honestatem seruorum Christi. Mantellum sit de nigro, & Fratrum Capucia similiter sint de nigro: tunicæ verò sint de albo; quarum manicæ protendantur vsque ad pugnum, & sint clausæ. Corrigias de corio tantùm habeant, quibus Sorores cingantur sub tunica. In bursis, & calceamentis, & cæteris omnem mundanam resecent vanitatem. Vela verò Sororum, & bindæ sint alba de panno lineo vel canapino.

Cap. III. De Benedictione Vestium, siue Habitus: & de modo recipiendi ad hunc Ordinem.

REcipiatur autem recipiendus in loco Capituli Fraternitatis, vel ante altare Ecclesiæ Fratrum Ordinis Prædicatorum illius loci, à Magistro siue directore supradicto, vel eius Vicario. Qui Magister assistente induendo, & petente humiliter flexis genibus recipi, præsentibus aliquibus alijs Fratribus Prædicatoribus, & Priore Fraternitatis, vel eius vices gerente, cum alijs de Fraternitate, benedicet primò Habitum eius qui debet recipi, hoc modo videlicet. *Ostende nobis Domine misericordiam tuam* &c. *Dominus vobiscum*. Oremus. *Domine Iesu Christe, qui tegimen nostræ mortalitatis induere dignatus es* &c. vt habetur supra Distinct. 1. pag. 114. Postea vero tali Habitu benedicto, & per receptum seorsim induto, atque ad gradus altaris reuerso, & ante Magistrum genuflexo, dicet Magister: *Veni Creator spiritus*. & Fratres qui ei assistunt, ipsum prosequan-

quantur vſque ad finem. Deinde dicatur, *Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon. Kyrie eleiſon. Pater noſter*, &c. *Emitte ſpiritum tuum* &c. *Saluum fac ſeruum tuum* &c. *Dominus vobiſcum*. Oremus: *Deus qui corda* &c. & *Prætende Domine* &c. Et reſponſo *Amen*, aſpergatur ſic indutus à Magiſtro aqua benedicta. Deinde omnes Fratres Fraternitatis ipſum recipiant ad oſculum pacis, & eodem modo ante altare recipiantur mulieres, quemadmodum eſt de Fratribus ſupra dictum.

Cap. IV. De Profeſſione, ſeu modo profitendi.

COmpleto anno vel ante, ſi Magiſtro, & Priori ſupradictis, vel cui commiſerint, & etiam maiori parti Fratrum profeſſorum Fraternitatis viſus fuerit idoneus, ad profeſſionem recipiatur. Profitebitur autem hoc modo videlicet: *Ad honorem Dei Omnipotentis, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, & Beatæ Mariæ Virginis, & Beati Dominici: Ego N. coram vobis N. Magiſtro, & Priore Fratrum Ordinis de pœnitentia Beati Dominici talis loci, profiteor me velle de cætero viuere, ſecundùm Regulam, & formam Fratrum, & Sororum eiuſdem Ordinis de pœnitentia Beati Dominici vſque ad mortem*. Mulieres verò eodem modo profiteantur coram Magiſtro ſupradicto, & Prioriſſa, vel cui commiſerit.

Cap. V. De permanentia in hoc Statu.

STatuimus autem, vt nullus Frater, nec Soror huius Fraternitatis, & Ordinis, poſt talem ſupradictam profeſſionem, de hoc Ordine egredi valeat: nec eiſdem ad ſeculum reuerti liceat; ſed benè poſſint liberè tranſire ad vnam de approbatis Religionibus, tria vota ſolemnia profitentibus.

Cap. VI. De Horis Canonicis dicendis.

FRatres, & Sorores dicant quotidiè omnes horas Canonicas, niſi infirmitate impediantur. Pro Matutinis dicant viginti octo Pater noſter: pro Veſperis quatuordecim, pro qualibet aliarum horarum ſeptem. Ad honorem verò Beatæ Mariæ ſemper Virginis, pro qualibet hora

ra superius nominata, tot Aue Maria, quot Pater noster, dicere teneantur. Pro benedictione autem mensæ dicant vnum Pater noster. Cùm verò surgunt à mensa, dicant similiter vnum Pater noster. Pro gratiarum actione, vel Psalmum *Miserere mei Deus*, vel Psalmum *Laudate*, qui sciunt. Omnes etiam, qui sciunt symbolum Apostolorum, videlicet *Credo in Deum*, dicant illud semel in principio Matutinarum: & etiam ante Primam, & quando Completorium fuerit terminatum. Qui autem sciunt, & dicunt horas Canonicas quemadmodum faciunt Clerici, prædicta Pater noster, & Aue Maria dicere minimè teneantur.

Cap. VII. De surgendo ad Matutinas.

AD Matutinas Dominicis diebus, & festiuis, à festo Omnium Sanctorum vsque ad festum Resurrectionis Dominicæ omnes surgant. In Aduentu, & Quadragesima surgant etiam omni nocte. Qui verò occupantur quotidiano opere manuali, horas suas dicere poterunt de mane vsque ad Vesperas exclusiuè. De serò verò Vesperas, & Completorium simul dicant.

Cap. VIII. De Confessione & Communione.

OMnes quater in anno adminùs videlicet in festo Natiuitatis Domini, Resurrectionis ipsius, Pentecostes, & in festo Assumptionis, aut Natiuitatis Beatæ Virginis peccata sua confiteantur diligenter, & Eucharistiæ deuotè studeant recipere Sacramentum: nisi forsan ex aliqua causa rationabili alicui ex ipsis esset à suis Confessoribus interdictum. Qui autem ex deuotione sua sæpiùs voluerint communicare infra annum, petita à suo Prælato licentia, & obtenta, deuotionem suam cum Dei benedictione poterunt executioni mandare.

Cap. IX. De Silentio in Ecclesia obseruando.

IN Ecclesia dum celebrantur Missæ, vel cantatur Diuinum Officium, seu actualitèr ibidem proponitur verbum

bum Dei, omnes silentium seruare studeant: & orationi ac Diuino Officio diligenter intendant; nisi ex aliqua speciali, & occurrente necessitate aliquid silenter loquantur.

Cap. X. De reuerentia exibenda Ecclesiarum Prælatis, & Ecclesijs eorundem.

FRatres & Sorores Ecclesias quarum Parochiani, & Parochianæ existunt, iuxta Canonicas sanctiones, & bonos mores, & cum omni deuotione studeant visitare: & Ecclesiarum suarum Prælatos, videlicet Episcopos, & inferiores summè reuereantur; ipsorumque iura absque omni diminutione, & fideliter eis soluant. Et hoc tàm in decimis, quàm in oblationibus aliàs quomodolibet consuetis.

Cap. XI. De Ieiunijs.

A Dominicâ primâ Aduentus, vsque ad Natiuitatem Domini, quotidie tàm Fratres quàm Sorores ieiunent: similiter à Dominica in Quinquagesima, vsque ad Pascha Resurrectionis Domini idem obseruent. Ferias autem sextas ieiunabunt omni tempore, & ieiunia omnia ab Ecclesia instituta. Qui autem voluerint amplius ieiunare seu austeritates alias facere: poterunt; habita licentia à Prælato suo, vel de consilio Confessoris discreti.

Cap. XII. De Cibo.

FRatres & Sorores huius Fraternitatis, vti poterunt carnibus diebus Dominicis, tertia, & quinta feria: cæteris verò diebus abstineant, nisi sint infirmi, aut multum debiles, vel minuti; vel nisi præcipuum festum fuerit illa die, aut quia essent in itinere constituti.

Cap. XIII. De discursu Fratrum, & Sororum.

VAgos, curiososque discursus per ciuitatem non faciant: Sorores verò solę non discurrant, maximè iunio-

iuniores. Ad nuptias, choreas, siue ad dissoluta, & mundana conuiuia, siue ad vana spectacula, nullo modo accedant. De ciuitate verò seu castro vbi habitant, non exeant etiam causa peregrinationis, absque licentia speciali Prælati, vel Magistri Fraternitatis iam dictæ.

Cap. XIV. De armis à Fratribus non ferendis.

INuasionis, seu impugnationis arma secum Fratres non deferant: nisi propter defensionem fidei Christianæ, aut alia rationabili causa, & de suorum Prælatorum licentia.

Cap. XV. De Infirmis visitandis, & procurandis.

DEputentur per Priorem duo ex Fratribus, qui cum quempiam ex eisdem nouerint infirmari, ipsum quàm citiùs potuerint, charitatiuè studeant visitare: & statim à principio ad recipiendam pœnitentiam, & alia Ecclesiastica Sacramenta eundem efficaciter adhortentur; & si necesse fuerit ministerium corporale (prout commodè poterunt) eidem studeant adhibere. Si verò fuerit pauper, necessaria de bonis proprijs, vel communibus (prout facultas permiserit) sibi ministrare procurent. Et idem faciant Sorores, circa Sorores suas infirmas.

Cap. XVI. De obitu Fratrum, & Sororum, & Suffragijs eorum.

QVando continget aliquem ex Fratribus ex hac luce migrare, cæteris Confratribus qui sunt in eadem ciuitate vel castro, nuncietur: vt procurent defuncti exequijs personaliter interesse; à quibus non recedant, donec corpus fuerit traditum sepulturæ. Hoc idem circa Sorores decedentes volumus obseruari. Præterea infra octo dies post ipsius defuncti sepulturam immediate sequentes, quilibet Frater, & Soror dicat pro anima eius: Sacerdos vnam

Mis-

Miſſam, ſciens verò Pſalterium, Pſalmos quinquaginta: illiterati verò centum Pater noſter dicant, addendo in fine cuiuslibet, *Requiem æternam*, &c. Et præter hæc quilibet infra annum pro Fratrum, & Sororum, tàm viuorum, quàm defunctorum ſalute, tres Miſſas faciat celebrari: qui verò ſciunt Pſalterium, illud dicant, & cæteri quingenta Pater noſter dicere teneantur.

Cap. XVII. De inſtitutione Prioris, & Priorißæ.

PRiore Fraternitatis mortuo vel amoto, Magiſter ſiue Director Fraternitatis cum conſilio antiquorum de Fraternitate, inſtituat Priorem. Singulis autem annis infra Octauas Paſchæ, vel alio tempore, ſupradictus Magiſter habeat conſilium cum antiquioribus de Fraternitate ſuper amotione, vel confirmatione Prioris: & ſic Priorem confirmare, vel amouere poterit, ſecundùm quòd ipſe cum præfatis iudicauerit expedire. Conſimiliter etiam de conſilio dicti Magiſtri, & aliquorum de Fraternitate magis antiquorum, poterit Prior Fraternitatis ordinare de Suppriore, vel Vicario Fraternitatis, & etiam poſtmodum confirmare, vel amouere, ſecundùm quòd eiſdem viſum fuerit expedire. Qui Supprior, vel Vicarius tantam poteſtatem habeat, quantam Prior ſibi concedet. Et hæc eadem forma in inſtitutione Prioriſſæ, & Supprioriſſæ ſimili modo obſeruetur.

Cap. XVIII. De Officio Prioris, & Priorißæ.

PRioris officium erit cum omni diligentia ſeruare in ſe quæ in Regula ſcripta ſunt, & ſollicitam dare operam, vt ab alijs Confratribus obſeruentur. Si quos verò viderit tranſgredientes, aut etiam negligentes, charitatiuè corripiat, & emendet: vel ſi magis ſibi videbitur expediens, Fraternitatis Magiſtro, & Directori vt corrigat, poterit intimare. Prioriſſæ etiam erit officium, ſollicitè Ec-

clesiam visitare, cæteras etiam Sorores excitare ad obseruantiam regularem: diligenter etiam per seipsam, & alias quibus imponet obseruare; quòd in incessu, statu, habitu, nihil per aliquam Consororem fiat, quod cuiusquam meritò turbare possit aspectum. Præcipuè autem attendat ne Sorores cum quocumque viro cuiuscumque conditionis existat, familiaritatem contrahant, maximè iuniores: nisi forsan talis vir Sorori illi sit coniunctus tertio ad summum consanguinitatis gradu, sitque præterea, & bonæ vitæ, & famæ integerrimæ.

Cap. XIX. De Correctione Fratrũ, & Sororum.

SI quis notatus fuerit de aliqua familiaritate suspecta, & ter admonitus per Prælatum, se non emendauerit; excludatur ad tempus à Capitulo, & consortio cæterorum Confratrum. Quòd si nec sic se correxerit, tunc de Fratrum consilio discretorum, de ipsorum penitùs consortio publicè excludatur: nec admittatur de cætero, nisi Confratribus omnibus videatur esse correctus.

Item si quis Confratri, vel alteri cuicumq; opprobrium dixerit, quod sonare infamiam videatur, aut ex ira quemquam percusserit, vel ad locum prohibitum ire præsumpserit, seu inobedientiam quamcumque commiserit, aut etiam Prælato mendacium ex industria dixisse deprehensus fuerit: abstinentia panis, & aquæ, vel exclusione à Capitulo, aut etiam à consortio aliorum Fratrum, plùs, vel minùs secundùm conditionem personæ, & exigentiam delicti grauiùs, vel leuiùs corrigatur.

Item si quis crimen mortale commiserit, talis de consilio maioris partis Fratrum professorum Fraternitatis illius loci secundùm exigentiam culpæ, & conditionem personæ, grauiùs, vel leuiùs puniatur; sic tamen quod sit cæteris in exemplum. Quam punitionem si ferrè recusauerit, de consilio discretorum de isto Ordine expellatur. Circa Sororum verò correctionem, illud idem volumus per omnia obseruari.

Cap.

Cap. XX. De Congregatione Fratrum, & Sororum, & institutione Magistri, siue Directoris eorundem.

IN quolibet autem mense semel certa die, & hora per supradictum Magistrum, vel eius Vicarium deputandis, ad Ecclesiam Fratrum Prædicatorum conueniant Fratres omnes Ordinis Fraternitatis, Dei verbum, & etiam Missam, si hora competens fuerit, pariter audituri. Et tunc per ipsum Magistrum ipsis legatur Regula ista, & exponatur: & tunc de agendis Fratres informet, & negligentes corrigat, & emendet, prout secundùm Deum, & istam Regulam, seu viuendi formulam viderit expedire. In cuiuslibet etiam mensis prima sexta feria, Sorores ad Ecclesiam Fratrum Prædicatorum conueniant, similiter Dei verbum, & Missam communiter audituræ: quibus etiam legatur Regula ista, & exponatur; de suisque excessibus corrigantur per Magistrum deputatum eisdem. Volumus autem quòd in qualibet Ciuitate, & Castro vbi fuerint Fratres, & Sorores huiusmodi, habeant in Magistrum, & Directorem, aliquem idoneum Fratrem Sacerdotem de Ordine Prædicatorum: quem postulauerint à Generali Magistro, vel Prouinciali illius Prouinciæ dicti Ordinis Prædicatorum; aut quem ipsi Generalis Magister, seu Prouincialis per se vel alium eisdem concedere, & assignare decreuerit. Volentes insuper, & statuentes vniuersos Fratres, & Sorores huiusmodi de pœnitentia Beati Dominici vbicumque existant, directioni, & correctioni ipsius Generalis Magistri Ordinis antedicti, & Prioris Prouincialis illius Prouinciæ eiusdem Ordinis, pro eorundem ampliori conseruatione, & promotione totaliter subiacere: quantùm ad illa videlicet; quæ eorundem viuendi modum, & formulam concernere dignoscuntur.

Cap.

Cap. XXI. De dispensatione facienda rationabili causa concurrente.

PRior Fraternitatis cum Fratribus suis, & Priorissa cum suis Sororibus, Magister autem, & Director eis deputatus cum vtrisque in abstinentijs, ieiunijs, & austeritatibus alijs in supradictis Capitulis contentis, ex causa legitima, & rationabili, cùm expedire viderint, poterunt dispensare.

Cap. XXII. De obligatione huius Regulæ, & viuendi Formulæ.

DEmum, quemadmodum in Constitutionibus Ordinis Fratrum Prædicatorum continetur, ita volumus & ordinamus: quòd in ista Regula, seu viuendi formula habeatur; videlicet, quòd præter Diuina, & Ecclesiæ præcepta, atque statuta in ea contenta, in reliquis huiusmodi Regulæ Constitutionibus, siue Ordinationibus Fratres, & Sorores ad culpam nullatenùs obligentur, sed solùm ad pœnam. Quam cùm à Prælato, vel Magistro continget ex quauis transgressione imponi, per transgressorem humiliter, & prompte suscipiatur, & similiter opere perficiatur, cooperante gratia Domini, & Redemptoris Nostri Iesu Christi. Qui cum Patre, & Spiritu Sancto viuit, & regnat Deus per omnia secula seculorum. Amen.

Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, communitionis, voluntatis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, vj. Kalen. Iulij, Pontificatus nostri anno primo.

Cæterùm vt earundem litterarum tenor prædictus sic insertus omnimodam rei, seu facti certitudinem faciat, Apo-

stolica

ſtolica authoritate decernimus: vt illud idē robur eamque vim, eundemque vigorem dictus tenor per omnia, habeat; quæ haberent originales litteræ ſupradictæ: & eadem prorſus eidem tenori fides adhibeatur, quocumque, vel vbicumque, ſiue in iudicio, ſiue alibi, vbi fuerit exhibitus, vel oſtenſus; & ſtetur firmitèr in omnibus, ſicut eiſdem originalibus litteris ſtaretur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ: Per hoc autem nullum ius cuiquam de nouo acquiri volumus, ſed antiquum tantummodò conſeruari. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ conſtitutionis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Florentiæ Anno Incarnationis Dominicæ 1489. Pridie Idus Maij Pontificatus noſtri Anno nono.

RVBRICA SPECIALIS

De modo & ordine recipiendi Fratres, & Sorores de Pœnitentia B. Dominici, ad Habitum prædicti Ordinis, qui communitèr obſeruatur.

EST ſciendum, quòd poſtquam homo recipiendus, fuerit diligentèr examinatus ab ipſis Fratribus de pœnitentia beati Dominici profeſſis, & à Magiſtro ipſorum receptus, & acceptatus, ſecundùm quòd in Regula, & in expoſitione eiuſdem quantùm ad Fratres apparet: tunc ſiue in die Capituli ordinarij, quod fit quolibet menſe ſemel, ſiue in alia die ad hoc per ipſum Magiſtrum inſtituta; congregatis Fratribus alijs de Ordine Prædicatorum cum ipſo Magiſtro, ſeu Directore, ac alijs quibuſcunque honeſtis viris adeſſe volentibus, apud Eccleſiam Fratrum Prædicatorum, & ante altare conſtitutis: ſiue de mane, ſiue alia decenti hora, ſecundùm quòd opportunitas ipſa requiret, idem Magiſter prædictus, vel alter Pater ſui Ordinis, cui ipſe commiſerit, locabitur ante altaris medium, cum facie

versa ad Fratres,& personas alias circumstantes;& Habitu illius qui debet indui super dextra altaris posito, & duobus etiam cereis accensis super altare positis. Et ipse induendus venire debet ad gradus altaris, ante præsentiam dicti Magistri: & cùm sic venerit, debet genuflectere, & Magistro interrogante, *Quid petis?* debet manibus cancellatis deuotè, & humilitèr respondere: *Misericordiam Dei, & vestram*, siue in Latino, siue in vulgari sermone. Ipse verò Magister, illud quod pro tunc dicendum iudicauerit dicet. Et vbi induẽdus sumpto Habitu debeat immediatè, aut modicum post profiteri,(prout in quarto Capitulo supradictæ Regulæ, & expositione ipsius quo ad Fratres apparet) benedicet Habitum induendi secundũ quòd habetur in tertio Cap.Regulæ,dicendo in bona voce,videlicet: ℣. *Ostende nobis Domine misericordiam tuam.* ℟. *Et salutare tuum da nobis.* Et Magister. *Dominus vobiscum.* ℟. *Et cum Spiritu tuo.* Et Magister. *Oremus. Domine Iesu Christe, qui tegimen nostræ mortalitatis induere dignatus es: obsecramus immensæ largitatis tuæ abundantiam; vt hoc genus vestimentorum, quod sancti Patres ad innocentiæ, & sanctitatis indicium ferre sanxerunt, ita benedicere ✠ digneris, vt qui hoc vsus fuerit, te induere mereatur Christum Dominum nostrum.* ℟. *Amen.* Quo facto Magister aspergat Habitum, & etiam ipsum induere debentem Habitum, aqua benedicta. Et sic induendus illum deuotè suspiciens, depositis secularibus vestibus, à Magistro ipso Habitu induetur. Et dum Magister eundem sic stantem ante se genibus flexis induit, mittendo ei chlamydem nigrã,siue induẽdo ipsum chlamyde nigra, dicet; *Veni Creator Spiritus.* Et Fratres assistentes,& alij Clerici, si qui adessent,vertendo se versus altare prosequentes Hymnum,dicent in bona voce Hymnum, *Veni Creator Spiritus.* Et consimiliter Magister cùm receptum induerit vertet se ad Altare genuflectendo, prosequendo,atque dicendo cum eis, *Mentes tuorum visita, imple superna gratia, quæ tu creasti pectora.* Quo primo versu dicto, surgere debent omnes, & Magister debet stare,& vertere se ad circumstantes: alij verò con-

rò contra se inuicem,& sic dictum Hymnum pariter complere debent. Quo finito, Magister dicet *Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster,* cum Fratribus voce submissa. Et consequenter in bona voce sicut supra dicet: *Et ne nos inducas in tentationem.* Et Frater siue Fratres, & si qui Clerici fuerint assistentes respondebunt: *Sed libera nos à malo.* Et Magister. ℣. *Emitte spiritum tuum, & creabuntur.* ℟. *Et renouabis faciem terræ.* ℣. *Saluum fac seruum tuum.* ℟. *Deus meus sperantem in te.* ℣. *Dominus vobiscum.* ℟. *Et cum spiritu tuo. Oremus. Deus qui corda fidelium, sancti Spiritus illustratione docuisti: da nobis in eodem spiritu recta sapere; & de eius semper consolatione gaudere. Prætende Domine famulo tuo dexteram cælestis auxilij, vt te toto corde perquirat, & quæ dignè postulat assequatur. Per Christum Dominum nostrum.* ℟. *Amen.* Deinde Magister aspergat Fratrē nouitèr indutum aqua benedicta. Qui tamen Magister in casu quo plures essent induendi, debet in supradictis orationibus, & locutionibus semper vti numero plurali, & non singulari. Deinde vbi videbitur Magistro, & Fratribus, quòd Frater indutus tunc ad professionem recipiatur: poterit tunc profiteri; secundùm quòd in quarto Capitulo Regulæ,& in expositione eiusdem quantùm ad Fratres pertinet, continetur hoc modo. Quòd Magistro porrigente manus suas profiteri volenti,& ipso profitente mittente manus suas in manibus Magistri, ad maiorem suæ professionis firmitatem, dicat tunc in bona voce intelligibili, & expressa: *Ad honorem Dei Omnipotentis, Patris, & Filij, & Spiritus Sancti,& Beatissimæ Virginis Mariæ,& Beati Dominici: Ego Frater N. coram vobis Fratre N. Magistro, & coram vobis Priore, aut Suppriore, seu Vicario Fratrum Ordinis de pœnitentia Sancti Dominici talis loci; facio professionem, & promitto me velle viuere de caterò secundùm formam, & Regulam eiusdem Ordinis de pœnitentia Beati Dominici vsque ad mortem.* Vel potiùs fiat in vulgari pro maiori euidentia.

Finis Regulæ, Tertij Ord. Prædicatorum.

INDVLGENTIÆ REGVLARIBVS CONCESSÆ.

SAnctissimus D.N. Paulus PP.V. per litteras datas Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 23. Maij M.DCV. Pontificatus Anno 1. quarum initium est, *Romanus Pontifex &c.* omnes Indulgentias, Religionibus concessas abrogauit, & annullauit: atque de nouo concessit personis Religiosis sequentes gratias: quas declarauit pertinere tantùm ad eos qui intra claustra degunt, aut extra cum licentia Superiorum, legitima causa concessa. Primò recipientibus Habitum Religionis causa profitendi in Ordine, si eodem die verè pœnitentes, & confessi sacram Eucharistiam sumpserint, plenariam indulgentiam concessit. Item Nouitio pœnitenti, & confesso, sacra communione suscepta, qui expleto anno probationis Religionem professus fuerit, similitèr plenariam indulgentiam. Item quilibet Religiosus intra claustra viuens, in principali festo sui Ordinis confessus, & sacra Communione refectus, aut celebrans: si preces fuderit pro Christianorum Principum concordia, hæresum extirpatione, Ro. Pont. salute, S. Roman. Eccles. exaltatione, similitèr plenariam. In articulo mortis verè pœnitens, & confessus, ac sacra communione refectus, vel si id nequiuit, contritus, si nomen Iesu ore vel corde inuocauerit deuotè, etiam plenariam indulgentiam. Promotus ritè ad Presbyteratum, confessus, primam Missam celebrans, & Religiosi eodem die Communione refecti, aut celebrantes, qui Missæ interfuerint, plenariam indulgentiam. Qui de licentia Superiorum per decem dies à negotijs alieni in cella morabuntur, aut ab aliorum conuersatione separati operam dederint lectioni librorum ad spiritus deuotionem inducentium: addentes meditationes, & considerationes mysteriorum fidei, diuinorum beneficiorum, quatuor nouissimorum, passionis Domini, orationum iaculatoriarum, aut vocalium saltim duabus horis per dies singulos, & noctes; faciendo eodem tempore confessionem

gene-

generalem, aut annualem, aut ordinariam, & communicantes, aut celebrantes, quoties his exercitijs vacauerint, plen. indul. Item visitantes suas ipsorum Ecclesias, & orantes pro Christianorum Principum concordia; consequentur easdem indulgentias, quas consequuntur visitantes Ecclesias Vrbis Romæ, & extra eam perindè, ac si personalitèr in diebus stationum illas visitarent. Item recitantes quinquies Pater noster, & totidem Aue Maria ante altare ipsorum Ecclesiarum quolibet die; quinque annos, & totidem quadragenas. Itinerantes de licentia Superiorum, aut degentes extra claustra tamquam Prædicatores, aut Lectores, eadem consequentur; recitantes prædicta ante quodcunque altare. Qui per mensem integrum singulis diebus per dimidiam horam orationi mentali vacauerint, & vltima Dominica illius mensis confessi, ac Communione refecti fuerint, sexaginta annos, & totidem quadragenas. Qui pœnitentes proprias culpas, & imperfectiones in Capitulo confitebuntur, & spiritualitèr communicantes, & exercitium virtutis facientes, tres annos, & totidem quadragenas. Quoties de licentia Papæ, & suorum Superiorum missi fuerint in ditiones infidelium, aut hæreticorum, aut etiam Catholicorum ad docendum, & prædicandum pro eorum salute: si confessione, & Communione se ad tantum opus præparauerint, quando itineri se accingent; plenariam indulgentiam, & iterum quando Prouincias illas ingredientur, plenariariam similitèr consequentur. Item si Prælatus in visitatione generali orationem quadraginta horarum indixerit, quilibet Religiosus, qui per duas horas interfuerit etiam diuerso tempore, & orauerit pro Christianorum Principum &c. confessus & communicatus, plenariam indulgentiam consequetur.

Omnes istæ Indulgentiæ concessæ intelliguntur omnibus Monialibus in clausura viuentibus, etiam Ordinarijs Locorum subiectis.

INCIPIT LIBER

De Instructione Officialium Ordinis Fratrum Prædicatorum,

A Reuerendissimo P. F. HVMBERTO Magistro Generali eiusdem Ordinis, editus.

PROLOGVS.

Eligiones approbatæ, sicut in Constitutionibus ferè omnium Religionum diligentèr perlectis vidimus, distinxerunt antiquitùs officia, tradentes in scriptis quid cuilibet competeret officiali: vt dum hæc sciret quilibet, nullus alterius occuparet officium, neque suum negligeret; & sic ordinatiùs & completiùs fierent vniuersa. Porrò in Ordine nostro sunt officiales quidam, qui habent ordinariè curas pertinentes ad animas, differentes secundùm plùs & minùs: vt Magister Ordinis, Prior Prouincialis, & Prior Conuentualis. Alij sunt qui habent huiusmodi curam ex commissione: vt Supprior, Magister Nouitiorum, Magister Conuersorum, & Corrector familiæ. Ex horum quatuor, primus habet vniuersalem in Conuentu, alij verò particularem circa determinatas personas. Alij sunt circa cultum Diuinum, vt Cantor, Succentor, Sacrista: alij circa studium, vt Lector, Magister studentium, Librarius, Procurator librorum, & scriptorum. Alij sunt circa custodiam diuersarum rerum, quæ indigent custodia: vt Examinatores recipiendorum, circa custodiam ingressus. Circator, circa custodiam Religionis Zelator, Custos Dormitorij circa

ca Dormitorium, & Portarius circa portam, Depositarius circa res depositas. Alij circa varias necessitates Fratrum: & horum quidam sunt generales, vt Procurator, Consiliarij, Eleemosynarius; quidam particulares, & horum quidam sunt circa necessitates quotidianas, vt circa Conuentum Refectorarius, seruitor mensæ, lector in mensa, & corrector in mensa, quorum primi deseruiunt necessitatibus corporalibus, alij duo spiritualibus. Et circa infirmos infirmarius, & infirmorum custos, & circa hospites, receptor hospitum: & his omnibus, scilicet Conuentui, infirmis, & hospitibus deseruiens, coquinarius, & custos cellarij. Alij circa indumenta, vt vestiarius, sartor, sutor: alij circa opera Domus, vt præfectus operum; alij circa culturam horti, vt hortulanus. Sunt igitur in vniuersum, quadraginta septem genera officialium apud nos, scilicet: Magister Ordinis, Prior Prouincialis, Prior Conuentualis, Supprior, Magister Nouitiorum, Magister Conuersorum, Corrector familiæ, Cantor, Succentor, Sacrista, Lector, Magister studentium, Librarius, Curam gerens de scriptis, Examinator, Circator, Custos Dormitorij, Portarius, Depositarius, Procurator, Eleemosynarius, Refectorarius, seruitor mensæ, Lector in mensa, Corrector in mensa, Infirmarius, Custos infirmorum, Receptor hospitum, Coquinarius, Custos cellarij, Vestiarius, Sartor, Sutor, Præfectus operum, Hortulanus. Sunt insuper alij, quibus Ordo non indiget continuè, sed in casibus & ad tempus, vt sunt Diffinitor Generalis Capituli, & socius eius, Elector Magistri Ordinis, Elector Prioris Prouincialis, Diffinitor Capituli Prouincialis, Visitator, Prædicator generalis, & socius Prioris Conuentualis ad Capitulum, & Confessor. Similiter præter hos sunt alij, quorum officia patent ex Ordinario, vt Hebdomadarius, & ministri altaris, lector Kalendarum, & alij qui in tabula scribi solent. Item cùm sunt aliqui fratres qui sciunt artes aliquas mechanicas, vt suere, scribere, radere, dolare, & huiusmodi, debent hoc facere, prout eis iniungitur: sed hæc non computantur inter officia. Item

vbi paucitas eſt fratrum, ſolent plura officia iniungi vni, & tunc ipſius intereſt omnia quæ pertinent ad illa exequi. Videtur autem tàm ex ratione, quàm ex conſuetudinibus noſtris, quód ea quæ Religiones prædictæ ſuper huiuſmodi ediderunt, poſſunt apud nos diſtingui, & aſſignari modo prædicto.

Iſta quæ ſcripta ſunt de officijs Ordinis, non ſunt ſcripta ad hoc, quòd inferant aliquam neceſſitatem: ſed ad hoc tantùm, vt fratres quibus imponuntur aliqua officia, & non ſunt in illis plenè inſtructi, poſſint hic reſpicere ſi velint; & ſi aliquid ibi inuenitur, quod eis rationabile videatur, poſſunt acceptare ſi volunt: alioquin in nullo tenentur ex vi huiuſmodi ſcripturæ; propter quòd dicuntur Inſtructiones.

SE-

SERIES CAPITVLORVM.

Cap. I.

Cap. I. De Officio Magiſtri Ordinis.

Circa Ordinem in generali.

MAgiſtri Ordinis Officium eſt, de toto Ordine ſibi commiſſo gerere aſſiduam ſollicitudinem: paupertatis, humilitatis, & omnium obſeruantiarum Ordinis, totiuſque ſanctitatis quantum poſſibile eſt naturæ ſuæ, præ omnibus in ſe monſtrare indicia; vt non ſolùm præſentes fratres exemplo ædificet, ſed etiam abſentes fama reficiat. Fratres præſentes verbis, abſentes verò litteris promouere ad omne bonum: & Deo, ac Beatæ Virgini, & Beato Dominico recommendare in orationibus fratres, & Ordinem inceſſantèr, & ad hoc etiam bonorum ſuffragia procurare. Debet quoque habere ſecum Regulam, Conſtitutiones, Priuilegiorum Ordinis tranſumpta, admonitiones Capitulorum Generalium, Breuiarium, & Miſſale benè correcta: & hoc ſcire benè, & fratribus ſuper his ſatisfacere. Item ipſius intereſt pro poſſe laborare, vt interſit Capitulo Generali.

Circa Capitulum Generale.

IN Vigilia Pentecoſtes poſt Primam, præ[illegible]tis in Capitulo Kalendis & tabula, faciendus eſt ſermo aliquis breuis de pertinentibus ad Religionem, & ſtatum Fratrum ab ipſo, vel ab eo cui ipſe iniunxerit ad hoc idoneo: & poſtmodum admonitiones, circa ea quæ pertinent ad inſtans Capitulum. Orationes quoque aliquæ vel miſſæ pro ipſo Capitulo ſunt fratribus iniungendæ. Poteſt etiam dare licentias aliquas generales durante Capitulo, vel de loquendo, vel de alijs ſecundùm quòd viderit expedire. Ipſius etiam eſt congregare tunc Diffinitores & in diffinitionibus minùs exercitatos dirigere: de Conſtitutionibus confirmatis, vel inchoatis, & de alijs actis præteriti Capituli, cùm neceſſe fuerit, rationes quæ mouerunt Diffinitores, reddere. Summa quoque cura eſt ei adhibenda, vt Conſtitutiones vtiles pro Ordine procedant, aliæ verò

non: & idem circa admonitiones, & alia agenda in Capitulo faciendum. Et circa huiuſmodi tunc prouidendum eſt ei, & frequentèr per totum Capitulum cogitandum. Litteræ generales aliquæ de aliqua conſolatione & vtili exhortatione ad fratres omnes, & aliæ ad ſorores, tunc ſunt ab eo tranſmittendæ: & tàm tempeſtiuè promulgandæ cum indulgentijs, ſi quæ nouæ fuerint, vel litteræ Papales, vel alia præter acta per Ordinem mittenda; quòd ante diffinitionem poſſint omnia à fratribus tranſcribi. Curandum quoque eſt ei, quòd acta modo debito, & decentèr formentur, & quòd omnia fiant in Capitulo ordinatè. Committere etiam alicui debet, quòd habeat curam de litteris, de beneficijs concedendis, alij vel alijs, de legendis illis quæ fuerint tranſcribenda. Omnibus etiam qui ſcribunt ei, ſiue fratribus, ſiue extraneis de aliquo quod requirat reſcriptúm; per litteram decentem reſcribendum eſt rationabilitèr, & prout poterit gratiosè. Et vt pleniùs expediantur litteræ, debet ſibi de pluribus prouidere dictatoribus idoneis, tunc habendis. In tenendo quoque Capitulum curandum eſt ſibi quòd diſſolutiones non fiant, quòd in loquendo, & in alijs, modus & forma ſcripta ſeruetur, quòd proclamationes iniquæ vel indiſcretæ, doloſæ, & friuolæ reprimãtur, quòd abſentes etiam leuitèr non infamentur, & huiuſmodi multa. In terminatione verò Capituli, in ipſo Capitulo poteſt præfigere terminum, infra quem recedant fratres: ſi timetur de mora fratrum & Domus grauamine. Denunciare quoque quò proponat iter dirigere, vt ſciant fratres vbique vbi poterit inueniri, ſi eo indiguerint: & tàm præſentium, quàm abſentium fratrum orationibus ſe recommendare. Et his factis ad abſolutionem ibidem faciendam eſt procedendum.

Circa Prouincias verò debet habere curam magnam, quòd bonos Prouinciales habeant, cùm ex ipſis pro magna parte dependeat bonus ſtatus Ordinis in Prouincijs. Et ideò debet interdùm electoribus Priorum Prouincialium

lium litteras ad hoc pertinentes dirigere: interdùm etiam concedere eisdem, quòd possint eligere de alijs Prouincijs; interdùm etiam circa personam eligendam eos dirigere, cùm autem electio deuoluta fuerit ad eum, cum diligenti discussione prout vtiliùs poterit prouidere. Item pro communi bono Prouinciæ debet quandoque speciales litteras specialibus Prouincijs mittere, secundùm exigentiam negotiorum & temporis: vel Visitatores interdùm secundùm formam taxatam cum discretione, cum maior fuerit necessitas, (præcipuè cum consilium Diffinitorum in hoc concurreret) destinare. Item Prouincijs magis desolatis, vel minùs sufficientibus sibi, debet esse fauorabilior in concedendis Fratribus vtilibus & idoneis, siue ad legendum, siue ad prædicandum, siue ad alia Ordinis negotia peragenda: vel in collocando Fratres de illis Prouincijs alibi ad proficiendum in huiusmodi gradibus, per quos possint vtilitèr releuari. Suum est etiam transferre fratres de Prouincia ad Prouinciam; pro vtilitate vel Ordinis, vel Fratrum transferendorum, vel Prouinciæ, à qua vel ad quam translatio huiusmodi fuerit facienda. Contentiones quoque, si quæ fuerint inter Prouincias debet dirimere, & à mutuis iniurijs conseruare easdem. Per Fratres venientes ad Capitula & aliàs cùm commodè poterit, de statu Prouinciarum debet inquirere diligentèr: & ad habendam notitiam qualemcunque de regimine earum, vt Acta Capitulorum Prouincialium ad se deferantur ad Capitula generalia, si voluerit, mandare.

Circa Conuentus.

INterest etiam ipsius, vt ad Conuentus ad quos non declinat, interdùm litteras mittat consolatorias, si sint in tribulationibus, vel de concordia, si sint inter discordes, vel alias secundùm quòd exigunt causæ variæ emergentes: vel etiam mittat Visitatores secundùm formam taxatam, si maior necessitas, & Prioris Prouincialis carentia, vel absentia, vel negligentia, & insufficientia hæc requirant.

Sanè

Sanè cùm declinat ad Conuentum aliquem in trāsitu, semper debet intrare Capitulum, & ibidem Fratribus congregatis recommendandos recommendare Fratrum orationibus, & causam sui transitus (nisi sit res secreta) referare eisdem. Nisi verò arcta necessitas ipsum festinare compellat, non debet, si audiuit aliqua notabilia ibidem corrigenda, ipsa incorrecta dimittere. Si verò non audiuit, nihilominus vel in Capitulo, vel coram senioribus aliquibus debet se offerre ad corrigendum, si aliqua videntur suam correctionem requirere. Quòd si videatur eis vt istis intendat, debet seorsim summatim illa, quæ eos mouerunt prælibare: & tunc si ei visum fuerit, postea Capitulum vel quoad omnia, vel quoad illos casus tenere. Ante recessum autem suum, debet cum omnibus in Refectorio, si fieri potest comedere, & in Capitulo aliquem sermonem, vel collationem, vel admonitiones aliquas proponere Fratribus, tàm Clericis, quàm laicis, secundùm exigentiam status eorum: & in fine consuetam absolutionem facere generalem; & se specialitèr, & negotia si qua grandia habet, tunc temporis Fratrum orationibus recommendare. Cùm verò moram trahit in aliquo Conuentu, debet tàm frequentèr, quàm diligentèr tenere Capitulum; & cùm non tenet, interdùm tàm vtiles, & tàm efficaces admonitiones proponere; quòd ex eius mora non solùm in eius præsentia, sed etiam post recessum sequatur in eadem Domo euidens Religionis augmentum. Melius quoque est, vt necessitates suas de communi prouisione Conuentus, vel aliquibus amicis Ordinis manifestè recipiat, quàm quòd aliquid fiat circa hoc per modum occultum, vel ab aliquo Fratre singularitèr procuretur. Cauendum est autem ei diligentèr, ne reddat onerosum se in expēsis, aut in seruitijs, quæ Fratribus alijs fieri non consueuerunt, aut fastu aliquo tamquam non sit vnus illorum, aut in seruiendo nimias fieri sibi reuerentias; sed potiùs laboret, vt societas sua non solùm Fratribus, sed etiam familiæ (cum qua etiam habenda est ei aliqua religiosa collatio) sit amabilis & accepta. Non decet

etiam

etiam vt extra Domum facilè comedat vel inter seculares discurrat. Cùm autem eum ire oportuerit inter seculares, cum societate moderata ire eum conuenit, ne nimis magna societas attribuatur pompæ, vel nimis modica apud imperitos pariat contemptum. Sed in hoc tamen secundùm conditiones Regionum est temperandum. Fratres quoque qui occasione eius superueniunt, ne ex eorum mora Domus grauetur, debet breuitèr expedire; & licentiare curialitèr, commorantes sine causa.

Circa Fratres.

AD ipsum quoque pertinet maiorum Fratrum excessus viriliter corrigere; minoribus verò se talem exhibere, quòd ad eum non timeant accedere. Dignos honore pro meritis vel alijs conditionibus decentèr honorare, irreligiosos & malè viuētes à sua gratia, & familiaritate ad correctionem repellere. Laborantibus laudabilitèr & fructuosè pro Ordine se gratum ostendere: infirmis corpore, seu mente piè condescendere, proteruorum, & contumacium duritiā frangere. Nouitijs tentatis, & afflictis, dulces consolationes impendere, petitiones Fratrum rationabiles libentèr exaudire: cùm verò repellendæ fuerint, causas quare recipi non debeant prudentèr explicare; querelantium de alijs, causa diligentèr audita, quod iustum fuerit ordinare. Dissolutiones notabiles coram se nunquam sustinere, de vtilibus, vel de confessione loqui secum volentibus facilè locum dare. Fratres omnes aduenientes (nisi sit certum quòd inordinatè vadant) cum læto vultu, & ad osculum pacis semper recipere: discussa verò causa itineris, eosdem secundùm merita tractare. Recedentes ad partes remotas cum osculo licentiare: absolutionem generalem si petierint, eis conferre; & se per eos Fratribus ad quos declinauerint recommendare, & salutare eosdem. Apostatis, & eiectis ad se confugientibus audientiam præbere, ipsisq; auditis scribere eorum Prioribus Prouincialibus, & Conuentualibus: & secundùm eorum relationem, quod visum

fuerit

fuerit expedire. In ſimilibus, & diſſimilibus ſe ſingulorum vtilitatibus ſecundùm diuerſos ſtatus eorum, coaptare.

Circa Curiam Romanam.

CVria Romana viſitanda eſt à Magiſtro tàm pro ipſius reuerentia, quàm Ordinis vtilitate, temporibus opportunis: vbi ſi eam turbatam inuenerit in aliquo contra Ordinem, vel Fratres aliquos, debet ad ſedandam ipſam ſollicitè laborare. Indulgentias, conceſſiones etiam verbo ſolo, vtiles Ordini quas poterit, impetrare. D. Papæ & Cardinalium, & aliorum Curialium beneuolentiam erga Ordinem captare, negotia magna ſi quæ habet Ordo, pro viribus promouere. Cappellanis, & Pœnitiarijs Fratribus, & ſi qui ſunt alij in ſocietate Curialium, tenere Capitulum, & ipſos diligentèr corrigere: apponere etiam diligentiam quòd indè cautè remoueantur, ſi qui fuerint minùs apti, & quòd pauci ſint ibidem in ſocietate alicuius Curialium, & quòd qui fuerint, tales ſint; quòd ex eorum mora in Curia honor ſequatur Ordinis, & vtilitas animarum. Prouidendum eſt etiam ab ipſo, quòd in Conuentibus Ciuitatum, vbi Curia fuerit, ſemper ſint ſiue de ipſa Prouincia, ſiue de alijs, Fratres perſonati diſcretione & honoſtate pollentes: & præcipuè Prior & Lector ſufficientes, & famoſi. Conſtituendus ſemper ab ipſo aliquis Frater in Curia litteratus, diſcretus, & zelator Ordinis, honeſtæ & amabilis conuerſationis inter ſeculares, firmus in amore ſtatus Ordinis, & perſonatus: qui ſit ibidem Generalis Ordinis Procurator, habens ſuper hoc ſuas litteras cum diſcretione formatas. Cui etiam committenda eſt poteſtas aliqua ſuper Apoſtatas Ordinis, & ſuper Fratres ad Curiam inordinatè venientes: & etiam ſuper illos, qui ordinatè veniunt; vt cum conſilio ſuo procedant, & circa alia quædam, prout viſum fuerit expedire. Et de expenſis ei neceſſarijs, debet cum Diffinitoribus Generalis Capituli vel per ſe, ſi commodè poterit, quod expedierit ordinare: & licentias ei dare, quæ ad exequendum ſuum officium vtiles reputantur.

Circa Nationes.

LIcet autem de omni fructu animarum per Ordinem faciendo sit ei multum curandum, tamen specialiorem curam,& zelum feruentiorem habere debet circa Barbaras nationes, & Paganos, Sarracenos, Iudæos, Hæreticos, Schismaticos,& huiusmodi qui sunt extra Ecclesiam: vt per Ordinis laborem & sollicitudinem in viam dirigantur salutis; & Christi in eis gloria dilatetur. Et ideò curandum est ei, vt semper in Ordine sint aliqui tractatus contra erroes eorum, in quibus Fratres exercere se valeant competentèr: & vt aliqui idonei insudent in locis idoneis ad linguas Arabicam, Hebraicam, Græcam, & Barbaras addiscendas. Et in Prouincijs quæ sunt ad huiusmodi fructum faciendum aptiores, debet super hoc excitare Fratres: & non quoscunque, sed qui circa fructum huiusmodi feruent, & alitèr sunt idonei, ad huiusmodi negotia, deputare.

Circa Extraneos.

CVm aliqui extranei voluerint Magistrum visitare, non debet esse ad eum difficilis accessus: sed sine mora in loco opportuno, vel exeundo ad eos, vel ipsis introductis ad eum, sui debet præsentiam exhibere acceptabilem; affabilitèr omnes recipere, et secundùm conditiones eorum plùs vel minùs honorare. Si verò petitiones aliquas faciunt, si commodè fieri potest, debet omnibus libentèr satisfacere: vel si non possunt exaudiri, de impotentia tali sunt eis rationabiles causæ assignandæ. Caueat autem omninò ne inciuile aliquid in eo inueniatur, et det operam quantùm potest vt nullus scandalizatus ab eo recedat. Circa legationes et alios nuncios ad se missos, sic se debet habere, vrbanè in loquendo, et in necessitatibus eis prouidere faciendo: ita quòd recedentes occasionem habeant bona loquendi de eo. Cum Religiosis tractandum est ei de sanctitate, cum secularibus sunt ei verba salutaria

ria verbis ſecularibus immiſcenda. Nulli qui manifeſtè non ſit indignus, negare debet in propria perſona gratiam hoſpitalitatis, aut eleemoſynas quæ fieri conſueuerunt in Ordine. Benefactoribus, & amicis Ordinis ſpecialibus, dignæ ſunt gratiæ reddendæ, & in amore Ordinis ſunt per eius diligentiam confirmandi. Ipſi autem aliundè venientes (cùm eos tales cognouerit) ſunt cum omni deuotione ſuſcipiendi, & omnis humanitas tam in hoſpitalitate, quàm in alijs quæ nos decuerint, eſt eis ab ipſo exhibenda. Prælati per quorum Diœceſes tranſit, & præcipuè ſub quibus morantur Fratres, ſunt ab eo viſitandi: & ſi quas habent erga Fratres turbationes, pro poſſe conandum eſt ei ipſos pacificare, & Fratribus gratiam eorum acquirere; aut in ipſa continuanda (ſi habent) eos ſolidare. Magnates, ſiue ſint Principes ſeculares, ſiue perſonæ Eccleſiaſticæ, quos non expedit per Fratres quoslibet moneri vel argui, tempore opportuno cum diſcretione, & modeſtia charitatiuè de ſalute ſua debet etiam commonere. Ad pacem Fratrum Minorum cuſtodiendam diligentiam debitam debet adhibere, ipſoſque viſitare; aut ſi non poteſt per ſe, per Fratres ad eos miſſos excuſare. In viſitatione verò cùm opportunitas fuerit, collationem efficacem aliquam eis facere, eoſque cum omni deuotione recipere, & tractare; pedeſque eorum perſonaliter interdùm lauare, & exceſſus Fratrum contra eos ſine dilatione dignè corrigere. Prouidendum autem eſt ei, quòd omnes cum quibus eum eſſe contingit, antequàm recedant ab ipſo aliquam ædificationem in verbo, vel in facto reportent. Ad trahendum quoque ad Ordinem perſonas idoneas, curam debet apponere diligentem.

Circa Diuinum Officium.

NOn conuenit Magiſtro libenter ſe abſentare à Diuino Officio, & maximè à Completorio: niſi fortè propter impotentiam corporalem, aut ſi habeat occupationes circa maiores vtilitates. Cùm autem præſens fuerit

in Choro, debet primum locum in dextro Choro tenere: tempore communionis absolutionem in Capitulo facere, & Missam celebrare Conuentualem. Fratribus infirmis, vbi præsens est sacram ministrare Communionē, & extremam vnctionem: & sepelire defunctos, recipere Nouitios, recipere ad beneficia, recipere legatos, & Magnates in Conuentibus in quibus fuerit; in magnis solemnitatibus facere Officia, & alias Conuentuales Missas interdùm, cum requisitus fuerit à Cantore celebrare. Extra Chorum verò cum maiori maturitate & diligentia quàm ab alijs communiter consueuit fieri, est officium dicendum ab ipso, & celebrandum frequenter. Officium quoque mortuorum, non decet ab eo prætermitti.

Circa Mensam.

CVm comedit in Conuentu, non est ei sustinendum quòd ei singularitates notabiles fiant: cùm verò habet vnde possit aliquibus aliquid mittere, illi sint potiùs eligendi, quibus cedit ad consolationem; vt sunt Nouitij vel tentati, & huiusmodi, vel qui sunt magis indigentes, vt debiles vel infirmi, vel qui pro aliqua ratione sunt honorandi, vt qui fuerunt nobiles vel diuites in seculo, vel sunt in Ordine Lectores, & similes. Protrahenda est ab ipso comedendo sic mensa curialiter, vt qui morosiùs comedunt, comestionem interrumpere non cogantur: nec signum facere debet quousque videat, quòd comestio communiter sit completa. Quòd si quis mora notabili faciat alios plus debito expectare, per seruitorem potest ipsum priusquàm signum faciat, vt finem faciat commonere. Cùm autem extra Refectorium comedit in hospitio vel in infirmitorio, cauendum est ei ne occasione ipsius superfluitates fiant inconsuetæ; & maximè si adsunt extranei. Nec danda est loquendi licentia passim, sed modò vni, modò pluribus, modò omnibus, modò nulli secundùm diuersas circumstantias secum comedentium: præcipuè verò cùm intersunt extranei, cautè sunt huiusmodi licentiæ dandæ. Interest autem valdè ipsius aliqua verba ædificatoria,

ria, & spiritualis consolationis interserere comestioni, & frequenter lectionem aliquam in mensa, in parte, vel in toto habere: nisi pro reuerentia personæ excellentis, quæ adsit intermittatur; aut de eius beneplacito fieri procuretur.

Circa Cameram.

CVm autem camera sit ei concessa propter certas vtilitates Ordinis, attendendum est ei, ne redundet in damnum Ordinis talis concessio: quod fieret, si fierent ibi dissolutiones, si protenderentur vigiliæ vltrà signum; si fierent ibi comestiones, vel potationes, nisi tempore suæ infirmitatis, si permitteret fieri ibidem fastum aliquem in lecto, aut in aliquo apparatu. Et ideò sunt hæc ab ipso & familia coercenda. Nunquam etiam dormire debet in camera, sine duobus socijs & lumine.

Circa Itinera.

IN itinere constituto, vt tempus vtiliter expendatur, sunt ei cum socijs aliqui Psalmi, & Orationes deuotæ dicendæ, aliquæ salutares collationes habendæ: sed cum tali moderamine, ne vertantur in tædium graue Fratribus; quibus non molestum, sed iucundum debet se socium exhibere. Adiungentes se quoque ei, debent ab eo vel socijs semper aliqua salutis monita reportare. Cùm opportunitas occurrerit, non est omittendum quin per eum vel socios prædicatio fiat. Illi autem qui causa consilij, vel loquendi de salute ad eum accesserint, benignè sunt audiendi, & cum fauore dimittendi. Quamuis autem Fratres viatores, non debeat facilè à sua societate repellere; tamen cauendum est ei, ne ex multitudine Fratrum concurrentium, vel ex superfluitate expensarum, quam cohibere possit, grauentur hospites, & sine vtilitate eorum transeat. Et de salute animæ est cum habitantibus collatio semper habenda, & ad beneficia Ordinis sunt interdùm recipiendi; & laborandum, vt nihil fiat, in quo malè ædificentur, & quòd bonus odor, & gratia apud eos remaneat post recessum.

Circa Litteras.

LIttera ineptæ nunquàm ab eo sunt mittendæ, sed decenter formatæ, plus vel minus secundùm exigentiam materiæ vel personarum, quibus dirigendæ sunt. Et ideò sunt omnes ante sigillationem solicitè respiciendæ. Scribentibus, diligenter est rescribendum. Verba pungitiua sunt in eius litteris semper deuitanda, & inserenda lenitiua & gratiosa: dandaque est ei opera, vt fructum quem verbis facere non potest, litteris compleat apud absentes; siue Fratres, siue extraneos in varijs casibus emergentibus, prout fuerit opportunum. Non sunt etiam litteræ passim dandæ, siue de beneficijs Ordinis, siue de precibus, siue de testimonio, & similibus: sed cum multa cautela, & delibetione, Fratribus, & alijs qui scribunt, scribere non omittat.

Circa Potestatem.

LIcet autem Magister habeat plenam, & generalem potestatem in Ordine, tamen numquam est ei vtendum huiusmodi plenitudine potestatis, vbi causa rationabilis non occurrerit. Specialiter verò est cauendum ei ne in temporalibus grauet Prouincias, vel Conuentus, vel Fratrem aliquem: vtpotè libros, vel paramenta vnius alteri concedendo, onus pecuniæ alicui soluendæ imponendo, & similia; sine causa rationabili euidenti. Officia inferiorum non debet sibi assumere libenter, nisi causa vrgente. Licentias, quæ per alios expediri possunt raro dare debet, sed potiùs Fratres ad Prælatos suos mittere pro ijs. Et quas dederit, quæ secretum non requirant, Prioribus Prouincialibus, vel Conuentualibus, prout magis conuenit significare debet. In concedendo verò licentiam alicui Fratri confitendi alij, quàm Prælato suo debet habere cautelam, sciens quòd huiusmodi confessiones interdùm in graue periculum Ordinis redundant. Item in licentiando aliquem ab Ordine, cauendum est ei, quòd nihil faciat nisi quod liceat, & quod expediat; & quod salutem Fratris non negligat propter

onus.

onus. Cùm autem fuerit faciendum, ſic prouideatur, quòd habeat locum ad quem tranſeat antequàm recedat, quòd euagationi periculoſæ non exponatur. Circa diſpenſationem, & licentias quæ ſibi reſeruantur, vt de ſtudio in liberalibus artibus, de eundo ad curiam, vel quæ non conſueuerunt fieri per aliquem de facili, vt de ingreſſu mulierum in clauſtra, & ſimilia: talem mediocritatem tenere debet, quòd propter nimiam eius duritiam circa hoc maior fructus non impediatur; vel graue ſcandalum generetur, & rurſus ex nimia facilitate periculoſa diſſolutio in Ordinem inducatur. Circa ſe verò quantùm valetudo permittit, ipſi parum diſpenſationibus eſt vtendum: & cùm neceſſitas requirit aliud, huiuſmodi neceſſitas eſt opportuno tempore inſinuanda Fratribus, vt non ſcandalizentur in ipſo.

Circa Socios.

ELigendi ſunt à Magiſtro ſocij Deum timentes, Ordinis zelatores, diſcretione pollentes, religioſæ, & amabilis conuerſationis, corpore potentes: qui inter Fratres ſe ſicut vnus cæterorum gerentes, nihil in hoc officio quærant niſi ſolam Ordinis vtilitatem. Horum enim commune erit officium, quæ viderint in eo corrigenda, interdùm cum humilitate, & modeſtia ei dicere; interdùm quæ in alijs ſciuerint, vel audiuerint emendanda, eidem tempore ſuo referre. Agenda ei ad memoriam reducere, & circa eadem ipſum ſollicitare. Secreta quę ad ipſum veniunt ſub diſtricto ſilentio cuſtodire. Si quæ grauia, vel periculoſa Ordini multum, ſciuerint in eo; Diffinitoribus, vel alijs qui prodeſſe poſſunt, & non obeſſe, tempore ſuo non tacere. Fratres cum eo loqui volentes, etiam in hoc timidos ad eum adducere. Aduenientes ad eum ſiue Fratres, ſiue alios extraneos benignè recipere, & ad eum ipſos introducere, vel ad ipſos eum euocare. Ipſorum negotia ſi quæ habent, ſollicitè promouere, & curam habere, quòd charitatiuè tractentur à Fratribus in hoſpitalitate, & huiuſmodi, cum fuerit faciendum. Dare operam ad pacificandum eos, quos

turbatos viderint occasione repulsarum petitionum, vel alia de causa erga Magistrum; & quòd in pace fecedant, et cum gratia. Cùm senserint murmur de factis aliquibus Magistri, eidem charitatiuè narrare debent:& murmurantes pro posse reddendo rationes de factis, vel quas fortè ignorant, sedare. Contra neminem ipsum prouocare, nisi fortè causa correctionis,prout necesse fuerit. Horum vnus debet esse Conuersus,cuius erit officium speciale custodire sigillum,sigillare litteras,& pertinentia ad hæc in promptu habere: libros Magistri,& vestes aliquas cùm fuerit necesse, portare in via,& circa necessitates eius corporales sollicitudinem gerere, & sustinere labores. Alius debet esse Notarius competens, qui magis debet laborare ad notandum sententiosè & breuiter,quàm adornata verba multiplicare. Cùm Magister commiserit ei litteras sibi missas, debet eidem legere, & sensum ei referre summatim & plenè: & notare diligenter ad quas litteras,vel ad quos articulos sit respondendum. Si aliquod secretum in eis contineri aduerterit, statim supersedere debet à legendo,& reportare Magistro. Congregationibus & sublimibus personis,& pro magnis negotijs, decentes litteras facere, & de littera magis legibili & meliori. Litteras de beneficijs, & alias quæ committuntur alijs scribendæ vel faciendæ,ante sigillationem debet inspicere,vt videat si sint debito modo formatæ & scriptæ.Potest & præter istos(si visum fuerit)tertium assumere socium, virum consilij & litteratum, cum quo possit habere consilium, vel de scripturis conferre: modò in via,modò in Domo, & in ijs quibus sibi studendum est, ipsum adiutorem habere; vel aliqua sibi agenda, ei interdùm committere, cùm viderit expedire. Præter supradicta verò sunt alia quædam scripta in Regula & in Constitutionibus,& ordinario,aut in vsu. Alia verò quædam quæ dicere in singulis casibus est magis rationis benè dispositæ vel vnctionis,quàm hominis: veluti nihil subitò negare vel concedere,non de facili aliquid in futurum promittere, quorundam consilijs interdùm acquiescere, quorun-

rundam non; de nocte Deo, de die proximis vacare, benignè omnes audire, & similia quæ sunt ei sollicitè peragenda. Quod similiter intelligendum est de alijs officialibus infrascriptis.

Cap. II. De Officio Prioris Prouincialis.

Circa principium regiminis.

OFficium Prioris Prouincialis est, circa principium regiminis sui cum timore & tremore incedere, per orationem ad Deum concurrere; frequenter orationes aliorum sibi sollicitè procurare, pro potestate committenda supra se in confessione, ad Magistrum recurrere: nouitates nullas citò inducere, quousque magis per experientiam, quàm per aliam sapientiam sit edoctus: mutationes paucas facere, quousque de statu Prouinciæ, Conuentuum & Fratrum notitiam habeat pleniorem: Fratrum Deum timentium, & Religionem zelantium, & ampliori discretione pollentium magis consilijs adhærere: notam fouendi partem aliquam, si fortè inter aliquos reputetur, declinare pro posse; & cauere ne ex amore priuato vel familiaritate, aliquid faciat non faciendum, aut facere videatur. Item ad ipsius pertinet officium diligenter considerare, quæ de officio Magistri sunt prædicta, & ea quæ dicuntur infra de officio Prioris Conuentualis, & ea quæ de illis competunt sibi, secundùm statum suum; & cum his, quæ continentur in præsenti nota de officio suo, quod debet studiosè perlegere, & opere adimplere. Laudabilia quæ in antecessoribus suis fuerunt, prudenter inquirere, & inuenta pro viribus obseruare: & per eorum socios laude dignos instrui, & dirigi in officio humiliter & deuotè. Item ipsius est in Choro sinistro stare, & quòd officium Diuinum dicatur reuerenter & deuotè, & secundùm modum Ordinis, tàm in Choro, quàm extra, diligentiam apponere; & de Cantoribus competentibus, prout potest Conuentibus

prouidere. Item intereſt ſua, cùm Magiſter præſens non eſt, celebrare Miſſam in maioribus ſolemnitatibus, et miniſtrare Sacramenta decedentibus; et huiuſmodi, quæ ſupra dicta ſunt de Magiſtro Ordinis.

Circa commune bonum Prouinciæ.

ITem ad ipſum pertinet commune bonum Prouinciæ procurare ſollicitè, ſiue apud Magiſtrum, ſiue in Capitulis Generalibus & Prouincialibus. Item de ijs quæ videntur corrigenda vel facienda, quæ per ſe non poteſt commodè expedire, memorialia facere; & ipſa Capitulorum tempore promouere. Item in emergentibus neceſſitatibus Fratrum, in diuerſis locis conſilium dare, ſiue per recurſum ad Curiam Romanam, ſiue alijs modis, prout variæ neceſſitates exigunt; ad communem pacem Prouinciæ dare operam efficacem. Partes ſi quæ ſunt pro viribus auferre, inſtruendo vnitatem, & concordiam ponendo; querelas, ſi quæ ſunt inter Conuentus de terminis vel alijs quibuſcunque, citò terminare. Conuentus nouos, qui euidenter reputantur vtiles procurare, de minùs neceſſarijs non curare. Regulam, Conſtitutiones, Priuilegia, Acta Capitulorum, litteras Magiſtri benè correctas ſecum portare, & ad exemplar ſuum vbique per Conuentus facere ſcribi, quæ non habentur: quæ verò habentur perlegi & corrigi diligenter, & interdùm facere legi, vbi viderit expedire. Infirma Fratrum, vel Conuentuum aliquorum ſine cauſa rationabili numquam debet alijs recitare. Quòd Fratres vbique pacem habeant erga Clerum, & populum, & Prælatos, & alios, laborare. Quòd metas priuilegiorum, vel conceſſionum quæ habuit à Prælatis in confeſſionibus audiendis, vel abſolutionibus, & diſpenſationibus, & huiuſmodi, Fratres non tranſgrediantur; & quòd ad hæc exequenda non ponantur Fratres niſi ſufficientes, monere & cauere. Diſcurſus Fratrum reſtringere, nec permittere, quòd diſcurrant propter negotia quæ poſſunt per litteras expediri.

Circa

Circa Conuentus.

ITem circa Conuentus debet apponere curam quam potest, vt habeant omnes Priores idoneos: & vt in quolibet sit Lector, & aliquis vel aliqui gratiosi Prædicatores; & similiter aliquis vel aliqui viri consilij. Et vbi non poterunt haberi tot Lectores, quot sunt Conuentus; saltem sit aliqua lectio vel de summa Casuum, de textu S. Thomæ, de Artibus, vel de Historijs, vel de aliqua alia summa, & huiusmodi. Conuentus autem desolatos & pauperes, & remotiores, magis debet habere cordi, & plus cauere ab eorum grauamine, & eis magis subuenire in quibus potest: siue in Fratribus concedendis, siue in alijs; & ad subueniendum eis, Conuentus alios & Fratres animare, eosdem quoque per litteras consolari frequentiùs, & excitare in bonum. In missione verò nouorum Conuentuum, sic sollicitè prouidere debet de Fratribus Religione claris; quòd à principio Religionis rigor in illis seruetur, & fructus animarum cum ipsis perueniat ad totam viciniam, & honor Ordinis & fama in illis partibus dilatetur.

Circa Priores.

ITem circa absolutiones Priorum qui boni reputantur, non debet esse facilis, nec propter eorum instantiam, nec Fratrum aliorum importunitatem. Magis autem debet eos animare ad oneris sustinentiam propter Deum & Ordinem, eosque fouere, & adiuuare in quibus bono modo potest: eosque molestantes comprimere, pacemque eis, prout possibile est, procurare. Priores verò minùs idoneos facilè debet absoluere, cùm speratur quòd meliores possunt haberi; & quandoque etiam super eos aliquibus aliquam potestatem tradere, vel in recreationibus recipiendis, vel huiusmodi, cùm causa rationabilis hoc requirit,

Circa

Circa Fratres.

ITem ipsius est de Fratribus periculosis & dissolutis, sollicitè ordinare, quòd non ponantur in locis dissolutis, in quibus minus viget disciplina: sed in domibus, in quibus meliùs custodiri possint & corrigi. Et quantùm fieri licet, conditiones eorum Prioribus ad quos mittuntur, notificare debet. Et cùm transferuntur de loco ad locum, prouidere vt benè associentur, & certum tempus habeant pro itinere taxatum. Qui autem pestiferi fuerint inuenti, secundùm quòd grauiores eorum culpæ requirunt, grauiùs vel per carceres, vel percussiones, vel per eiectiones à Fratrum societate, vel aliter puniantur. Perturbatores Conuentuum, aut Priorum aliò transferre, colligationes in malum, per dispersionem dissoluere. Talem se debet omnibus exhibere, quòd ad confitendum eidem non timeant accedere. Extra Capitulum quoq; Fratribus aliquibus interdùm charitatiuas facere exhortationes, prout statum eorum viderit indigere. Diligenter quoque debet vbique aduertere, qui & quot sint in quolibet Conuentu, qui sint apti ad proficiendum in studio; & huiusmodi si sint benè morigerati, ad studium promouere: vel ad studia meliora mittendo, vel in ipsis domibus proprijs libertates aliquas concedendo, vel ab occupationibus aliquibus eximendo; insuper de libris eisdem prouidendo. Et eos etiam, de quibus est bona spes, quòd possint esse vtiles ad Prioratus, & officia Ordinis magis necessaria, in scientia, & huiusmodi promouere. In recipiendis verò Conuersis pluribus, vel qui non nouerint officia, in quibus possint Ordini deseruire, & etiam Clericis minùs idoneis, dignam debet adhibere cautelam.

Circa Visitationem.

ITem visitare frequenter Prouinciam debet prout potest, & frequentiùs Domos quæ plus indigent. Cùm autem non potest in propria persona, debet interdùm cùm necessè fuerit, per alios Fratres discretos & acceptos Fratribus

hoc

hoc ſupplere; taxata eis per litteras diſcretè poteſtate. Cùm autem de Prouincia recedit, ſemper relinquere Vicarium vel Vicarios per diuerſas partes Prouinciæ: & interdùm, etiam cùm præſens eſt in Prouincia in aliquibus locis magis remotis, Vicarium vel Vicarios inſtituere; poteſtate eis taxata ſemper per litteras & expreſſa. Item cùm Viſitatores aſſignati à Capitulo Prouinciali viſitare non poſſunt, pro eis Viſitatores idoneos ſubſtituere. Porrò in viſitatione tantum debet in qualibet domo morari, quòd diligenter & plenè quod requirit viſitatio valeat exercere. Epiſcopum loci, Fratres Minores, & alios amicos Ordinis viſitare, vel cum ipſis eum viſitantibus competentem collocutionem, & collationem habere. Populo, Clero, & Religioſis (vbi hoc expedierit) prædicare; ſcandala, & turbationes ſi quas inuenerit erga aliquos Religioſos, Prælatos, Clerum, & alios, ſedare curabit. Cùm fratribus in Refectorio, in officijs diuinis, & in dormitorio aliquo tempore intereſſe. Fratribus tàm Clericis, quàm Laicis ſui copiam facere, ſiue de confeſſione, ſiue de quibuſcumque alijs loqui voluerint cum eo, ſiue in Capitulo, ſiue extrà. Collationes Fratrum audire, vt de profectu eorum aliquid in ſtudio eorum aduertere poſſit. Saltem ſemel audire computationem domus, & ſtatum, quo ad temporalia. Auſcultare infirmos, puſillanimes, & tentatos, & nouitios ſingularibus collationibus conſolari; Nouitijs Conuerſis aliquas priuatas collationes facere. Familiam vbicumque ſuperfluam inuenerit, remouere. Si quæ maioris ponderis ordinare voluerit, priùs diſcretorum conſilium conuocare. Et quantùm poteſt fieri rationabiliter dare operam, vt omnes in pace & conſolatione relinquat. Et ſic inter eos in illo tantillo temporis ſtudeat conuerſari, quòd plùs eos exemplis, quàm verbis ædificet & informet.

Circa Capitulum Prouinciale.

Item ad locum Capituli Prouincialis debet aliquantulum tempeſtiuiùs alijs venire, vt cum fratribus domus

tractet, si expedierit, de aliquibus ad Capitulum pertinentibus: & vt Fratres, qui quandoque citiùs veniunt pro aliquibus negotijs, expediat. Item interest sua tunc temporis litteras sibi missas per se, vel per secretarium respicere, & ea ad quæ respondendum est notare: & quæ sine Capitulo potest facere citò expedire. Ea verò, quorum responsio ex Capitulo dependet, in memorialibus ponere, vel ipsas litteras distinctè pro diuersis Conuentibus ad confusionem cauendam in diuersis locis seruare, & quàm citò poterit expedire; illas verò quæ responsionem non requirunt, statim discerpere. Item prouidere debet, quòd Acta Capituli Generalis, & litteræ Magistri, & si quæ aliæ litteræ, vel scripta emanauerint à Capitulo Generali per Prouinciam habenda, legantur ante electionem Diffinitorum: & ordinetur quòd certo loco, & certo tempore conueniant, qui habent transcribere, & per aliquem, vel aliquos legantur, & ad scribendum necessaria ibidem ministrentur de domo; ita quòd ante diffinitionem Capituli omnia huiusmodi sint transcripta, & tunc acta Capituli, & si quæ alia mittenda sunt in scriptis per Prouinciam, sunt ab eodem Capitulo celeriter secundùm modum eundem scribenda. Item non debet dare licentias veniendi ad Capitulum sine causis rationabilibus, & qui aliter veniunt, condignè cum consilio Diffinitorum in ipso Capitulo confundere debet, & punire; vel segregando à Capitulo, vel statim remittendo, vel aliàs prout maior excessus eorum exigerit. Ordinare etiam debet quòd nimis tempestiuè non veniant, & quòd non nimis morentur qui venire tenentur. Item Diffinitores minùs expertos in aliquibus dirigere, & de conditionibus personarum, quarum notitiam non habent, (cùm de eis agitur) instruere eosdem quantùm commodè & licitè potest, & Ordinis vtilitas requirit. Item dare operam quòd paucæ mutationes Fratrum fiant, & quæ fiunt, non fiant sine causa valdè rationabili: cùm ex huiusmodi mutationibus frequenter inconuenientia multa oriantur. Item cauendum est ei, ne in suis agendis sit ita fauorabilis maio-

maioribus Conuentibus, & personis contra minores (quibus magis est subueniendum) quòd inde scandalum apud eos, & turbatio subsequatur. Ordinandum est etiam ab eo, quòd fratres qui tunc mittuntur de Conuentu ad Conuentum, certam & bonam societatem, & tempus ad viam habeant arripiendam & consummandam. Eo modo expedit tunc ordinare propter discursus euitandos, quòd Conuentus qui carent Prioribus, habeant potestatem eligendi, prout sibi visum fuerit aliundè: & confirmare in domo, vel vicino Conuentu aliquo interdùm, & pronunciare, quòd ad eum nulli Fratres mittantur pro huiusmodi & similibus, quæ per garziones & litteras valeant expediri.

Cap. III. De Officio Prioris Conuentualis.

Circa seipsum.

OFficium Prioris Cōuentualis est, diligenter notare ea, quę de supradictis officijs Magistri, & Prioris Prouincialis sibi competunt, secundùm suum statum; & ea adimplere. Item pro Religione primò, et pro studio secundò, plusquàm pro alijs quibuscunque zelare. Item non tantùm extra domum morari, quòd ea quæ sunt intus agenda negligat; nec tantum intus residere, quòd fructus quos potest extra facere, damnosè perdat. Item amore quietis, Fratrum et Ordinis negotia non negligere, et rursus propter nimiam occupationem circa curam ad alios, nimis à se exire. Item circa occupationes odiosas, & deuotionem hominum ad Ordinem suffocantes, (vt sunt visitationes, et correctiones potestatiuæ Monasteriorum, receptiones arbitriorum, & similia), se de facili non implicare. Circa fructum verò animarum, qui fit per prædicationes, per charitatiuas admonitiones, per consilia, per confessiones, per paces, & huiusmodi quæ magis decent Ordinem, & spiritum magis sapiunt, libenter intendere debet. Spiritualibus quoque exercitijs intra claustrum, vt sunt scho-

læ, collationes, ſermones, Officium diuinum, & huiuſmodi, libenter intereſſe. Circa coquinam verò, veſtiariam, vel hortum, vel ædificia, & huiuſmodi quotidianas anguſtias & minoris valoris, quæ per alios officiales exerceri ſolent, occupari raro. Item ipſius intereſt in abſentia Magiſtri, vel Prioris Prouincialis, vel de eorum mandato (ſi præſentes exiſtunt) recipere Nouitios. In magnis ſolemnitatibus facere officium, ſepelire Fratres, infirmis miniſtrare Sacramenta, & alia ſimilia, quæ ſupra dicta ſunt in officio Magiſtri. Non autem debet de facili vnquam deeſſe à Completorio. Cùm autem eſt in Choro, ſtare in dextra parte debet.

Circa Maiores.

Item ad ipſum pertinet, Magiſtrum, vel Priorem Prouincialem, Viſitatorem, & omnes Maiores ſuos cum debita reuerentia ſuſcipere & tractare: ſtatum ſui Conuentus cùm quæſierint, vel expetierint, fideliter eis exponere, eorum mandata, & ordinationes, & Capitulorum Generalium, & Prouincialium deuotè ſuſcipere: memoriæ commendare, fratribus frequenter exponere; & vt plenariè obſeruentur operam dare. Vtilitatem quoque Domus, & Fratrum ſuorum ſollicitè procurare, grauia ſi quæ ſibi imponuntur ab eis, ſine murmure portare, eos pro ſua abſolutione vel alijs negotijs, non grauiter moleſtare: repulſam petitionum ſuarum patienter ſuſtinere, & cauſam quare hoc fiat ab eis rationabilem eſſe (licet neſciat) ſupponere; & in ſuis anguſtijs de multitudine negotiorum, & impotentia ſatisfacendi omnibus, eis potiùs compati, quàm de repulſa huiuſmodi indignari. Pro eis quoque orare, et alios frequenter inducere ad hoc ipſum. Si quæ in eis corrigenda viderit, vel de aliquo quocunque tractare cum eis habuerit, cum digna humilitate loqui debet eiſdem.

Circa Conuentum.

ITem ipsius intereresl Conuentui in victu, et in vestitu, et infirmitatibus, et alijs necessitatibus, prout potest, commoditatem procurare. In Refectorio, in communi minutione, et rasura, et vbique libenter esse cũ Conuentu. Singularitates in cibo, vel extraordinarijs comestionibus, et huiusmodi, cauere. In vestium pretio sequi communitatem, tàm in se, quàm in alijs. Singulares prouisiones in necessarijs nulli concedere, sed de communi omnia prouidere: nunquam apud se, vel alium, nisi communem custodem, et non nisi pro libris pecuniam habere. Superfluitates in hospitio, et infirmitorio, et horum frequentationes præter necessarias, restringere; et in dispensationibus circa corporalia se non facilem exhibere. Ipsos quoque Fratres in spiritualibus debet in Capitulo informare, ad omne bonum sanctis exhortationibus animare, magis in dulcedine spiritus, quàm per potentiam pertractare. Curandum est ei multum de pace Conuentus conseruanda, prout fieri potest: nec facilè deuiandum est ei à concordia ipsius, vel voluntate, vel consilio, vel petitione. Debet quoque ab ipso assignatos habere Fratres, qui audiant computationem, et statum Domus sciant, e de quorum consilio in ædificijs procedatur. Dispensationes verò in ieiunijs, in abstinentijs cum toto Conuentu, nunquam sunt faciendæ, etsi personis aliquibus sit interdùm meritò indulgendum. Debita magna contrahere, vel emptiones, vel venditiones magnas, vel alia magna facere non debet, sine consensu Conuentus, vel consiliariorum: qui ex parte Conuentus ad hoc fuerint assignati, et quibus super his fuerit commissa potestas. Cùm autem accedit ad Capitulum, vel aliàs longè; debet semper Vicarium relinquere, siue Suppriorem, siue alium vtilem, et idoneum pro Religione: et prout fieri potest acceptum communitati Fratrum. Debet autem ei potestatem taxare, et in ijs quæ videntur vtilia instruere diligenter. Item cùm

egre-

egreditur è ciuitate, semper Suppriori, vel pluribus, causam viæ quò vadat significare, & interdum ipsi Conuentui, si maior ratio hoc requirit.

Circa Officiales.

ITem ad officium eius pertinet officiales idoneos cum consilio Fratrum discretorum vel constituere, vel absoluere: ipsos verò constitutos in suis officijs diligenter informare, & potestatem quam eos habere voluerit taxare; & si expediens viderit in scriptis eisdem tradere: licentias quoque aliquas generales dare pro loquendo, vel de remanendo ab horis aliquibus, vel alijs quibusdam, quæ ad exequendum officia sua necessaria reputantur. Non licet autem ei aliqua officia ad manum suam tenere, nec de ipsis se multum intromittere: sed potiùs officialium negligentias corrigere, & in eis quæ facienda fuerint, ipsos frequenter sollicitare, & instruere. Fratres verò ipsos perturbantes corripere, reprimere, & pacem eis Fratrum procurare. Cauere etiam ne occasione officiorum ea quæ sunt Ordinis negligant officiales, aut omittant; nisi quantùm propter officium compelluntur, vel de licentia rationabiliter eis permissum fuerit, aut concessum.

Circa varietates Fratrum suorum.

ITem ipsius est cognoscere tàm interius, quàm exterius varias conditiones & complexiones, & dispositiones Fratrum suorum, & non eodem modo tractare omnes: & coaptare se (quãtùm ratio & Religio permittit) singulis, secundùm eorum dispositionem; & absq; peccato debet aliorum infirmitates, & defectus tàm morum, quàm corporum portare. Aliorum proteruiam & contumaciam humiliare, pusillanimes roborare, desolatos, & tristes consolari, naturaliter impatientes ad horam sustinere: vitiosos debet corrigere, de societate Fratrum eijcere contagiosos, feruentiores plùs debito refrenare: periculosos sollicitè custodire, ipsosque si contingat interdùm exire, associare cautè:

iuue-

iuuenes de facili non exponere: maturos & idoneos ad fructum faciendum, non permittere otio de facili torpere: inutiles ad fructum animarum, circa negotia, & officia Domus occupare. Cùm autem tempus exiterit, quòd Fratres ad prædicandum, vel quærendum necessaria fuerint dispergendi; est ei de hoc tractandum cum Fratribus senioribus, & discretis. Summoperè verò illi, qui apti sunt ad magna, vel officia Prioratuum, vel Lectoratuum, dare opportunitatem ad proficiendum in studio: et ad hoc etiam compellere ipsos cùm fuerint negligentes. Sic agendo in similibus, & dissimilibus, modò priuatè, modò publicè, modò durè, modò blandè, modò verbis, modò disciplinis, modò pœnis, modò recreationibus; modò per se, modò per alios Fratres discretos agendo, modò licentias negando, modò concedendo dare debet singulorum, & Ordinis profectibus operam efficacem. In trahendis verò, & recipiendis Nouitijs, tantam debet in Deo habere fiduciam: quòd nunquàm propter onus Domus, aut expensas in vestibus, si pauperes fuerint; repellat aliquos, qui ad Ordinem idonei reputantur. Nec rursum debet ita esse facilis, quòd Ordo oneretur personis inutilibus, & veniat in contemptum. Nullum quoque debet licentiare ab Ordine, absque Magistri, vel Prioris Prouincialis licentia speciali.

Circa Fratres aliorum Conuentuum.

ITem Fratribus & Conuentibus vicinis, debet se fauorabilem, si eo in aliquo indiguerint, exhibere: eis piè in eorum necessitatibus, in quibus poterit subuenire, bona aliqua procurare. Aduenientes Fratres charitatiuè suscipere & tractare: & secundùm quòd eorum status requirit plùs, vel minùs honorare. Quando verò de alijs Prouincijs venerint lætiùs eos videre, & in prouisione eorum quibus indiguerint, vt sunt sotulares, naulum, vel vestes interdùm, & huiusmodi; antequàm cogantur petere, præuenire, & ipsos commodiùs recreare. Cauendum est tamen

men ne curialitatis causa ad hospites, Fratres ad hoc se extendant, vt in hospitio nimis sine necessitate rationabili detineantur: vel quòd ibidem dissolutiones fiant, vel quæ sunt Religionis dissipentur: quin potiùs ad Capitulum euocandi sunt, & corrigendi charitatiuè, & ad ea seruanda, quæ sunt Ordinis inducendi; & si necesse fuerit, compellendi.

Circa Extraneos.

ITem laborandum est ipsi, ad amicos Ordinis conseruandos, & multiplicandos, & habendam gratiam Prælatorum, Magnatum, Sacerdotum, Cleri, & Nobilium: & si fieri potest, omnium aliorum. Proindè debet omnes affabiliter recipere, eos etiam in suis negotijs honestis libenter per Fratres, & per se iuuare, illorum aliquos magis interdùm visitare, ad hospitalitatem aliquos magis familiares recipere & inuitare: & Fratribus eis notis aliquas licentias super hoc cùm expedierit dare. In hoc tamen cauendum est, ne superfluitates aliquæ, quæ paupertatem nostram non deceant, pro eis fiant: & ne ad tantam recipiantur familiaritatem, quòd infirma nostra videntes minùs appretient, quod ante in reuerentia habebant. Prouidendum est ei cum discretione, qui inducantur in hospitium, & qui in Refectorium, & quòd quando comedunt in hospitio pauci Fratres, aut interdùm nulli, cum eis comedant: cùm autem in Refectorio, deputandi sunt Fratres, qui eos associent intrando, & exeundo, & eos collocent in suis locis. Hoc prouiso, quòd in mensa Prioris non ponantur passim personæ minores, nec mutetur ordo deferendi scutellas, nisi pro magnis personis, sicut sunt Episcopi, Comites, & maiores his: & nihilominùs vltima scutella feratur tunc Priori, & pro huiusmodi personis, & nō minoribus, in Refectorio remaneat ad gratias. Alij verò in Ecclesiam sequantur Fratres, vel alij Fratres ducant eos ad Capitulum, vel ad locutorium: & ibi redditis gratijs, ducantur ad lotionem manuum in lauatorio.

Maio-

Maioribus verò, qui remanent in Refectorio, ministretur ibi aqua ad lotionem prædictam post gratias; & postea secundùm morem patriæ, tàm hi, quàm alij prædicti ducendi sunt ad hospitium, ad bibendum, vel ad Capitulum ad loquendum: & quocunque ducentur habenda sunt cum eis verba sancta, & ædificatoria. Instruendi sunt quoque ab eo seruientes, & Fratres, ad quos supradicta pertinebunt, circa prædicta, & alia facienda: & prouidendum est, quòd tales seruitores tunc ponantur, qui omnia expeditè faciant & decenter. Cauendum est autem ne in mensa Prioris collocentur nisi personæ dignæ reuerentia: nec etiam omnes huiusmodi immediatè iuxtà eum collocentur, nisi magna reuerentia hoc exquirat; quod etiam strictiùs seruandum est circa Priorem Prouincialem, & Magistrum, cum in illa mensa fuerint. Non debet autem cedere Magister loco suo, qui est ante campanam, nisi pro Rege, vel Cardinali, vel Legato, vel Episcopo, vel Electo. Pro Abbatibus verò, & maioribus, vt sunt Cluniacenses, Cistercienses, & similes: Archidiaconis, & Decanis, Magister potest aliquantulum cedere, ita quòd campana sit inter vtrumque. Priores verò Prouinciales vel Conuentuales pro minoribus causis possunt cedere, primo vel secundo modo; ita tamen, quòd non sine rationabili & decenti causa.

Circa fructum animarum.

ITem ad officium eius pertinet scire clarè, & plenè, & cùm nescit diligenter certificari ab alijs, cuiusmodi potestatem habeat Ordo in confessionibus audiendis, in prædicationibus, in dispensationibus, & in absolutionibus circa Fratres, & alijs multis. Scire etiam cuiusmodi potestatem habeat ipse ab Episcopo suo, vel Episcopis vicinis, circa confessiones, & absolutiones tàm pro se, quàm pro alijs Fratribus: et quid in huiusmodi potest committere Fratribus, & quid non. Et cauere debet ne vltrà potestatem quæ habetur, fiat aliquid à quocumque. Procurandum

etiam est ipsi, quid, et quantum, et quibus expediat in huiusmodi committere Fratribus. Ipsos verò qui noui sunt Sacerdotes, vel etiam antiqui minùs instructi circa ista, instrui diligenter, ne circa salutem animarum oberrent. Et licet quantùm rationabiliter fieri potest sit ei zelandum pro animarum salute, tamen magis expedit pro Ordine & Fratribus: quòd minor potiùs fiat fructus, quàm cum fructu multo fiant Fratres occasio periculi, vel scandali; dum minùs idonei laxantur indiscretè ad prædicandum, ad consilia danda, & ad confessiones audiendas, & similia.

Circa temporalia.

IN procurandis quoque temporalibus, siue per se, siue per Fratres, cauendum est ei quantùm fieri potest, ne grauentur homines notabiliter, & ne fiant quæstus inhonesti. Cogitandum quoque est ei, quòd huiusmodi sic acquisita, cum timore Dei, & parcitate congrua expendantur: ne propter negligentiam custodiendi depereant, vel prodigè consumantur. In ædificijs verò nulla curiositas, sed sola Fratrum commoditas est attendenda qualiscumque, & Religionis opportunitas est ei quærenda. Et quia Fratres laici propter Fratrum, & Religionis seruitia corporalia concessi sunt in Ordine, non sunt recipiendi, nec procurandi, nisi quibus necessariò indigent Fratres. Et attendendum est ei, quòd qui erunt in Domo, omnes vtiliter occupentur.

Circa familiam.

FAmilia quoque non nisi necessaria, & de cuius honestate, & fidelitate firma præsumptio habeatur, nullatenus est habenda. Circa quam prouidendum est etiam, vt ipsi habeant Fratrem instructorem, & correctorem, vt per eius diligentiam apud Fratres proficiant in his, quæ pertinent ad salutem animarum suarum. Prouideatur autem, quòd non sit notabilis in lasciuia, vel ætate, vel pulchritudine, vel ornatu. Cùm autem recipiuntur, fiat eis

protestatio, quòd Fratres nolunt eis teneri in aliquo, quin Fratres possint eos quandocumque voluerint, etiam sine mercede licentiare, vel expellere: si sibi à mortalibus peccatis non cauerent, vel bona Domus distraherent, quamdiù essent cum eis. Prouidendum est tamen ipsi, quòd illi qui laudabiliter Fratribus seruiunt, non fraudentur iusta retributione: etiãsi Fratres ex pacto eis non teneantur; & quando incurrent infirmitates, vel impotentiam in seruitio Fratrum, non expellantur, sed charitatiuè cum illis agatur.

Cap. IV. De Officio Supprioris.

Circa Priores, & Maiores.

OFficium Supprioris est, cùm institutus fuerit quærere diligenter à Priore, & retinere memoriter, cuiusmodi potestatem vult eum habere: siue in præsentia, siue in absentia sua, & non vltrà se extendere. Aliquando etiam eadem quæ dicta sunt de officio Prioris inspicere, & notare quid sibi conuenire possit: siue ratione officij Suppriorarus; siue ratione Vicariæ, cùm Vicarius Prioris relinquitur, & illa cum illis, quæ Constitutiones sibi concedunt facere sollicitè. Item ipsius est conseruare memoriter mandata & ordinationes Prioris Conuentualis, Visitatoris, Prioris Prouincialis, Capitulorum Generalium, & Prouincialium: & dare operam, quòd à Fratribus plenariè compleantur. Item ipsius est Priorem fideliter adiuuare: querulosorum & turbantium alios, non se receptorem exhibere: & de his, quorum curam ei iniunxit Prior, vt hospitum vel infirmorum, & huiusmodi, sollicitè seruare, vel curare. Ad ipsum etiam pertinet pacem Prioris erga Conuentum, quantùm potest, procurare: & in factis eius, quæ turbant aliquos, quantùm conscientia permittit, ipsum apud alios excusare: pro his quoque quæ vtilia sunt Conuentui, siue corporalia, siue spiritualia, apud ipsum intercedere; & grauamina si quæ facit, eidem ipsi charitatiuè ostendere, & quan-

quandocumque occurrerit occaſio inter Priorem & Conuentum, fidelis mediator eſſe. Ideò enim Supprior eſt, & ſuper alios, vt ſit mediator eorum. Ipſi etiam Priori debet maiora quando emergunt reſeruare, & quæ corrigere non valet ei denunciare, & de his, quæ agenda ſunt, vel corrigenda frequenter cum eo tractare. Item notabilia, quæ emerſerint in abſentia Prioris, debet eidem cùm venerit referre, licet fuerint correcta: & circa ea, quæ fuerint facienda ab ipſo, cùm fuerit oblitus, vel negligens, aut occupatus alijs, ipſum debet ſollicitare. Item ipſius intereſt ſpecialiter Viſitatori, & Prouinciali ſtatum Domus, & Fratrum, & Prioris enarrare fideliter: & ſuper his ſcribere Priori vel Capitulo Prouinciali, vel Generali interdùm, cùm maior neceſſitas hoc requirit.

Circa Conuentum.

ITem ipſius officium eſt de Conuentu magnam, & ſpecialem curam habere, & quaſi continuè cum ipſo eſſe. Cùm autem propter proceſſionem vel funus, vel alios caſus emergentes fuerit conuocandus Conuentus, debet de conuocando ipſo, & de ducendo, & reducendo diligentem curam habere. Prouidere etiam debet quòd non nimis citò, vel nimis tardè, ſed debito modo ſurgat; quòd ſigna, quæ ipſum conuocant, debito modo fiant; quòd nunquàm inutiliter moretur aliquid expectando; quòd hora debita comedat, & intret dormitorium, quòd nunquam ſine rationabili cauſa extraordinariè congregetur, & omnia fiant decenter & ornatè. Cùm autem in abſentia Prioris tractatur de Priore in Conuentu, vel de aliquo: ſiue tempore quo tractatur de mittendo ad Capitulum, ſiue alio; debet ipſum regere, & inordinationes, & inſolentias, ſi quæ emerſerint, cohibere. Si autem aliqua ordinantur, quæ Priorem, & alios qui non adſunt non expediat ſcire, poteſt imponere quòd illud non reueletur. Hebdomadam etiam ſuam, vbi non eſt multitudo Fratrum nimia, debet in Conuentu, ſuo tempore facere, et in Conuentu vbique in ſini-

ſtro

ſtro Choro, primum locum habere; & in abſentia maiorũm ſigna facere in Choro, & in fine Horarum, *Fidelium* dicere; & in abſentia Prioris, quæ dicta ſunt ſupra de Priore, ſupplere pro eo. Item debet habere curam, quòd ſigillum Conuentus cuſtodiatur: & quòd nihil ſigilletur cum illo, niſi negotia Conuentus.

Circa Religionem.

ITem ad ipsũ pertinet, quòd Religio in Domo plenè ſeruetur & diſtrictè. Et ideò curare debet, & apud Priorem laborare, quòd habeantur in Domo benè correcta, & benè legibilia, Regula, Conſtitutiones, literæ Magiſtri, Acta Capitulorum, & præcipuè admonitiones: & quòd totum officium Eccleſiæ diligenter ſeruetur. Vt autem per obliuionem non negligantur, debet ordinare communicato conſilio Prioris, ſi præſens fuerit, quòd interdùm cùm plures Fratres interſunt, legantur Conſtitutiones, & litteræ prædictæ: aliæque Rubricæ de officijs, quorum notitia frequẽtiùs indigent Fratres. Debet etiam laborare quòd habeantur in domo, vitæ Patrum, & liber Collationum, & huiuſmodi libri, ex quorum lectione proficiunt Fratres in Religione; & præcipuè iuuenes ſollicitare, quòd in huiuſmodi partem ſtudij ponant: & ordinare, quòd in Refectorio in ſerò legantur. Item ipſius eſt aduertere defectus, & offenſas, quas faciunt Fratres in quocumque officio in Conuentu, vel qui aliquid de Religione omittunt, vel in aliquo repræhenſibiliter gerunt ſe: & ipſos quandoque extra Capitulum, quandoque in Capitulo accuſare et corrigere. Item ſi dubietas de aliquo pertinente ad officium, vel Religionem inter Fratres oriatur, certitudinem debet habere à maioribus: & quod diffinitum fuerit, facere obſeruare. Manifeſtos quoque errores, & inordinatos, qui fiunt publicè in Conuentu, ſtatim corrigere, maximè in abſentia maiorum.

Circa Vacationem Prioratus.

ITem ipsius interest, vacante Prioratu, ad tractandum de Priore creando conuocare Conuentum, & cum consilio Fratrum diem ad electionem Prioris assignare: absētes vocandos vocare, ac dare operam, quòd bonus Prior eligatur. Ad Priorem Prouincialem mittere gartiones pro huiusmodi negotio, vel alios, cùm necesse fuerit; & à missione Fratrum quantùm commodè fieri potest, abstinere. Item ad eum pertinet apponere curam quòd Prior citò habeatur, & interim Conuentum in bono statu custodiat: quòd pauca immutet, quòd nihil magnum interim attentet, nisi fortè magna necessitas, vel euidens vtilitas hoc exposcat; et consilium magnum concurrat. Debet quoque Priorem cùm aliundè venerit, vel statum Domus, vel Fratrū ignorauerit, sollicitè in huiusmodi instruere, prout viderit expedire: ipsique prout poterit, solatio esse, onera ipsius, circa primordia maximè, fideliter ferendo.

Cap. V. De Officio Magistri Nouitiorum.

Circa seipsum.

OFficium Magistri Nouitiorum est inprimis inquirere à Priore, quam potestatem velit eum habere super Nouitios in confessione, & dandis licentijs de loquendo, & huiusmodi: & in prouidendo eis in necessitatibus, quoad vestes, quoad ieiunia, & alijs huiusmodi. Item quas licentias Generales vult ei dare ratione officij quoad personam suam, siue de loquendo cum omnibus, siue cum solis Nouitijs: vel de intrando officinas, vel de remanendo ab horis interdùm; & cauere ne licentias petat, vel recipiat, nisi quas rationabiliter reputat sibi necessarias propter officiū suum, & quòd ipsis ad aliud non abutatur. Item diligentiam magnam apponere debet circa Nouitios, sciens quòd tota spes eorum Religionis, dependet ex informatione eo-

rum

rum primitiua. Se quoque eis ita amabilem debet reddere, quòd sit eis ex hoc occasio libentiùs in Ordine remanendi. Item respicienda sunt ab eo diligenter ea, quæ habentur in Constitutionibus ad eum spectantia, & complenda.

Circa ingressum Nouitiorum.

ITem cùm aliquis debet ingredi, ducendus est ab eo in aliqnem locum extrà Capitulum idoneum antequam intret Capitulum: & ibidem debet dicere aliqua verba ei consolatoria, & inquirere de his, quæ in Capitulo publicè sunt inquirenda. Et si inuenerit in eo aliquid de impedimentis, debet hoc notificare illi, qui habet eum recipere, antequam vlterius procedatur: & fiat tunc, quod ei videbitur faciendum. Si verò nihil talium inuenerit, nihilominus debet ei dicere, quòd hæc inquirentur ab eo in Capitulo, & quomodo debeat respondere. Item ibidem debet eum instruere, quomodo sit venia facienda in Capitulo, deindè in Choro; & si viderit expedire ei, ipse Magister faciat, vel ab alio Fratre faciat fieri coram illo, vt meliùs sic addiscat. Item debet eum instruere quid debeat facere, vel respondere in Capitulo ad ea quæ dicentur ei, secundùm quod scriptum est in Constitutionibus: & quid postmodum sit ei faciendum in Choro cùm illuc ducetur. Item debet eum docere quomodo in Capitulo remouebit vestes seculares vsque ad tunicam, & prouidere, quòd omnia pertinentia ad vestes sint parata in Capitulo, antequàm eum inducat. Postea debet eum introducere, & vsque ad locum veniæ ducere, & ibidem propè eum stare: & dirigere, si necesse fuerit in agendis, & iuuare ad ipsum vestiendum. Et egrediente Conuentu ipsum ducere in fine, vsque ad locum veniæ ante Altare, & ibidem interim propè eum stare, quousq; finitis Orationibus fuerit erigendus ab ipso. Quo erecto ducendus est ab ipso, extracto aliquantulum caputio ad receptorem, & aqua benedicta aspersus, ad osculum recipiendus & ab omnibus Fratribus, per Choros discurrendo: & primò per dextrum, deindè per sinistrum,

nistrum, ipso Magistro eum semper sociante, & in omnibus eum dirigente. Deinde ad locum tonsionum immediatè est ducendus ab ipso: prouiso primò, quòd in hoc nullus sit defectus. Facta autem tonsura & rasura, postmodum citò hora competenti ducendus est ad locum, in quo deponat omnes vestes seculares, & sotulares; vt solùm ea, quæ sunt Religionis, deinde habeat. In remotione secularium vestium, & induitione regularium, curialiter est instruendus.

Circa Professionem.

POrrò vt sciatur quando sit completus annus probationis, scribenda est ab ipso dies receptionis: & appropinquante termino anni, animandus est ab ipso ad profitendum, si viderit eum vtilem pro Ordine, aliter non. Et cùm petierit recipi ad professionem, ante diem professionis petitionem eius in Capitulo proponere debet, & de eo cùm requisitus fuerit, siue pro eo, siue contra eum, fidele testimonium perhibere; ita tamen quòd per testimonium, vel consilium suum nulla mala suspicio possit in cordibus Fratrum de ipso generari: de aliquibus illorum malorum, si quæ sunt; quæ ipse per confessionem nouit, & aliter, & ab alijs nesciuntur. Sanè cùm recipiendus fuerit Nouitius ad professionem, assignanda est dies professionis, & ante illam instruere eum in omnibus, quæ ei tunc fuerint agenda: videlicet qualiter venia sit facienda, & ad verbum dicentis, *Quid petis?* respondendum est: *Misericordiam Dei, & vestram.* Et cùm erectus fuerit, & propositum ei fuerit de voluntate profitendi, quid respondendum? quomodo verba professionis sunt ei cordetenus retinenda, & quomodo flexis genibus inter manus recipientis sunt dicenda; & quomodo antequam dicat illa, si vult petat quòd mutet ei in professione alia vota, si quæ alia habeat. Deinde quomodo solus ille qui recipit ad professionem, post illum receptum, recipit eum ad osculum pacis. Ad ipsum etiam pertinet prouidere, quòd aqua benedicta, & liber, in quo

est

est oratio benedictionis vestium, sint in promptu, & benedicendam vestem offerre benedicenti: & deindè professo tradere (quòd non solet fieri nisi de scapulari) postmodum autem debet mittere professum ad locum suum. Si autem viderit expedire, debet suggerere Priori, quòd adhuc ad maiorem humilitatem, & informationem; sit cum alijs Nouitijs in Capitulo eorum, & sub cura sua ad tempus: secundùm quod vtilitas illius, & Ordinis requirit.

Circa repulsam.

ITem ipsius interest, cùm aliquis minus benè se habet in probatione, circa tempus professionis consulere, quòd adhuc stet in probatione, nisi omninò sit certum, quòd nullatenus expediat quòd recipiatur: & hoc ad videndum si melius se habebit; cum protestatione tamen, quòd adhuc tanquam Nouitius, & solùm ad probationem retinetur. Si ergo benè se posteà habuerit, debet ipsi postmodum adiutorium præstare, quòd ad professionem recipiatur. Si autem non fuerit spes in processu temporis, quòd benè se habeat, procurandum est ei tàm apud Nouitium, quàm apud Fratres, quòd recedat: & dandum est ei consilium, & auxilium, quòd in aliqua Religione sibi magis competenti ponatur. Non autem debet esse facilis ad repellendum; nisi magnæ causæ concurrant: & Fratribus minùs rationabiliter motis ad repellendum eum, prout meliùs potest, bono modo contrarium persuadere, & pro Nouitio stare. Nunquam autem repellendus videtur inuitus Nouitius pro illiteratura, vel impotentia aliqua, vel deformitate corporali, & huiusmodi defectibus, qui ab initio noti fuerunt Fratribus: nec propter infirmitatem superuenientem, nisi à principio receptionis facta fuisset protestatio expressa; quòd pro huiusmodi casibus, vel pro sola voluntate, possent eum Fratres repellere si vellent. Cùm autem recedere debebit, prouidendum est sollicitè ipsi Magistro, quòd tam vrbanè & cautè, & occultè, & cum omnibus bonis suis, quæ portare voluerit recedat; quòd aliis non

sit

sit scandalum, nec ipse scandalizatus recedat, sed potiùs quantùm fieri poterit ædificatus, & cum amore Ordinis, et Fratrum.

Circa Scholam, & Capitulum.

ITem ad eum pertinet laborare, quòd aliquis locus sequestratus, et remotus ab accessu secularium, et idoneus habeatur, qui sit quasi schola Nouitiorum: ad quem ducendi sunt, cùm ipse, vel alius Frater habuerit loqui cum eis de eorum necessitatibus, et de quocunque alio. In hoc loco instruendi sunt in cantu, et legendo quæ nesciunt, et addiscere possunt. In hoc repetendum est ab eis quidquid habent legere, vel cantare in Conuentu: et auscultandum, et reddendum cordetenus illud, quod de Psalterio, et diuino Officio cordetenus scire oportet; videlicet Officium mortuorum, et de Beata Virgine, Psalmi de Horis diurnis, et Vesperarum per ferias. In hoc faciendæ sunt eis admonitiones interdùm, vel collationes, vel collocutiones ædificatoriæ ab ipso, vel Fratribus ad hæc gratiosis: ipso procurante familiares collocutiones, et consolationes. Cauendum tamen est ei, ne Fratres quicunque adiungant se eis sua voluntate, nisi de sua licentia, et quibus viderit expedire. In hoc etiam loco docendi sunt de Regula, de Constitutionibus, de officio, et alijs, quæ in docendo locutionem requirunt. In hoc etiam loco (si alius aptior non habetur) tenendum est eis capitulum: in quo cauendum est, quòd Nouitius per multos dies non accuset se, nec accusetur, quousque multoties viderit quomodò alij se accusant, vel accusantur: nec molestandi sunt in aliquo pro culpis, quas inprimis incurrunt. Si verò non fuerit nisi vnus Nouitius vel duo, mittendi sunt aliqui de iuuenibus professis ad Capitulum eorum, qui se accusando multis diebus, exemplo suo eos doceant, quomodò sunt huiusmodi facienda. Cauendum est autem ipsi Magistro ne in Capitulo eorum aliquid fiat, quòd alicui verecundiam inducat: et quòd modus Capi-

tuli scriptus in Constitutionibus benè seruetur; quòd magis informationi eorum intendat, quàm punitioni culparum. Sunt etiam instruendi, quòd ad locum Capituli sui conueniant, cùm in Capitulo Fratrum dicitur; ***Exeant Nouitij,*** si tunc debet eis Capitulum teneri, vel alio tempore cùm teneri debet: et quomodò finito Capitulo recipiant disciplinas, qui recipere debent. Et posteà vel alio certo tempore, et loco assignato ab eo, loqui de confessione. Cùm autem tanta fuerit multitudo Nouitiorum, quòd Magister non potest plenè sufficere omnibus, potest aliquibus magis nouis, aliquos magis instructos assignare: qui circa eos curam habeant de aliquibus, prout eis videbitur expedire. Non tamen debet ita alijs imponere onus, quin ipse nihilominus sit frequenter cum eis, et eis quantum poterint intendat.

Circa necessitates.

ITem ipsis Nouitijs semper piè compatiens debet cogitare, quòd competenter secundùm quod Ordo, et facultates permittunt, habeant necessitates in victu, in vestitu, in lecto, in infirmitatibus, et in huiusmodi: et dispensare quandoque cùm necessitas fuerit in vigilijs, et facilè in ieiunijs Ordinis. Cauere etiam debet ne singularitatibus aliquibus in abstinentijs, vel vigilijs, vel alijs afflictionibus indiscretis, conterant corpus suum. Porrò circa paupertatem et necessitates, quas interdùm secundùm Ordinem oportet sustinere, sic debet eos animare, et ab omni superflua recreatione retrahere, vt à principio quantùm fieri potest asperis assueti semper Ordinem tolerabilius ferant: et declinare, prout commodè potest, vt causa recreationis ad commune hospitium, vel minutionem, vel infirmitorium (vbi interdùm fiunt dissolutiones maiores) sed aliò ducantur. Et cùm oportebit ducere illuc, habeatur cura ab ipso, vel ab alio, quòd tardè veniant, & citò recedant; et Fratres cauti reddantur, quòd coram eis dissolutiones non fiant. Ipsos quoque debet

Noui-

Nouitios confortare, quòd in quibuscunque aliquo indiguerint, ad eum sicut ad matrem recurrant. Et debet eos docere vbi sit lectus, vel cella sua; vt si die, vel nocte ipso indiguerint, sciant vbi poterunt eum inuenire, & illuc ad eum recurrant. Debet etiam & docere eos, quomodò in necessitate in loco silentij per vnam dictionem, vel imperfectè loqui possunt: & quomodo in huiusmodi locis digito ori superposito sciant petere licentiam loquendi.

Quo ad membra sua.

ITem ipsius officium est informare diligenter, & sollicitè Nouitios circa hominem exteriorem, et interiorem. Circa exteriorem, quo ad membra sua, vt manibus caueant ab omni tactu indecenti, et ab iniurioso: pedibus à vagis, et incertis discursibus, et ne intrent loca prohibita. Cùm sederint ne coxas nimis disiunctas teneant, vel vnam tibiam super aliam ponant; cum maturitate incedant, nec se moueant de facili ad eundum sine causa præmeditata. Cùm autem steterint, non sicut arundo mobilis, sed potius appareant sicut fixi super gradum suum. Oculis quoque caueant ab intuitu rei, quam non licet concupiscere, à vagatione, ab haustu vanitatis, et aspectu turpi, et curioso. Linguam assuescant refrenare, licet inuitam, et libentiùs audiant quàm loquantur. Cùm autem loquendum fuerit, pauca sint verba, et priùs ad limam quàm ad linguam veniant. Omnibus autem cum reuerentia loquantur: per pluralem dicendo potius *vos*, quàm per singularem *tu*: nunquam de Fratre, vel Fratribus loquendo vocent eum sine additione huius nominis *Frater*, nec nomen nouum imponant Fratri, vel impositum recitent vllo modo, nec aliquid cum iuramento quantumcunque leui, more secularium proferant. Cùm autem maioribus loquuntur, semper caputium extrahant: vultum non tristem habeant, sed iucundum moderatè. Os ad cachinnos, vel ad risus dissolutos pronum non habeant, licet ad risus mediocres ipsum interdùm aperiri sit tolerabile. Ceruicem,

et col-

et collum erectum non habeant, ſed potiùs mediocriter inclinatum. Iram vel impatientiam in vultu, vel actu aliquo non oſtendant. Supercilia non erecta, ſed potiùs depreſſa habeant. Aures, non ad rumores ſeculares, et otioſa, ſed ad ea quæ Dei ſunt, et ſalutaria, faciles, et veloces habeant. Nares ad fætores aliquos ſi occurrant, non ſicut delicati cum ſcandalo intuentium nimis notabiliter obturent; ſed pro odoribus, in quibus malè delectati fuerant in ſeculo, iſta in pœnitentia patienter ferant. Quòd in faciendo venias non proſternant ſe ſuper ventrem; ſed ſuper latus, et in longum, tibiam vnam ſuper aliam tibiam tenendo. In proſtrationibus verò ſuper cubitos ſe appodient iunctis manibus ſtando. In inclinationibus verò vſque circa genua caput deponant. In genuflexionibus, ſtent ſuper genua capite eleuato.

Quo ad Veſtes.

Item quo ad veſtes informandi ſunt, vt eas diligenter ſecundùm modum Religioſum, nō laſciuum ſibi coaptent, in omni loco, et tempore; prouidentes, quòd inferiores tunicæ non appareant vltrà ſuperiorem, et quòd tunicæ non nimis ſint ſuccinctæ, aut breuiatæ notabiliter; et maximè cùm tranſeunt per villas. Quòd cappa, vel caputium non ſint vltrà formam Conſtitutionum longa; in Conuentu, et in quocunque loco, caputium non nimis ſuper oculos habeant: quòd ad camaras è contrario vadant, et ſtent capite cooperto. Quòd in cameris ſedendo veſtes circa ſe non nimis eleuent, ſed potiùs ſe ipſos honeſtè cooperiant. Quòd in diſcalceando, et calceando ſe ſotularibus, aut caligis, tibias non nimis eleuent. Quòd vbicumque ſedeant caueant ne veſtes eleuentur. Quòd cùm tunicas deponunt, retento caputio per aperturam tunicam ſuperiorem, vel inferiorē ſi voluerint deponant. Et quòd cùm intrant lectum, aut ſurgunt, vel ad miniſtrandum in Altari ſe parant, nunquam, ſine caputio in capite appareant. Quòd in Conuentuali loco diſcalceati, vel in cali-

gis,

gis, vel soccis, sine sotularibus nunquam vadant. Quòd sedendo vel inclinando, cappam super genua complicent, vel caputium, cum fuerint sine cappa. Quòd in loco Conuentuali, nunquam deferant ad modum mantelli cappam. Quòd in rasura, & lotione capitis, caputium inuersatum retineant; & in lotione pedum nunquam vltrà genua se discooperiant. Quòd ad primam tunicam cingulum, & cordam pro bracali habeant. Quòd ad disciplinas se parando, cincti corrigia retenta, & cappa, & caputio, vel caputio solo pro tempore, superiores partes tunicarum cadere primò permittant, & postea cappam, vel caputium super caput replicent. Quòd capellum nunquam sine necessitate ferre assuescant, & quando ferunt vile sit: & quòd nunquam in loco Conuentuali extra caputium appareant. Quòd prouideant ne pelliceum per collum, vel aliàs appareat vnquam. Quòd ad extraneos cum bottis magnis nunquam vadant, & de die sine necessitate nunquam ferant: quòd cùm iacent, caputium, vel in capite riteneant, vel de ipso caput cooperiant; & quòd sic semper se cooperiant, quòd aliquid indecens in eis videri nunquam contingat. Quòd lectum postquam surrexerint decenter cooperiant, & quòd subtùs vel circa, nihil appareat, quòd videri vel non deceat, vel non expediat. Quòd lectisternia, & vestes mundè custodiant; & non sub lecto, sed in loco honesto alio replicata reponant, & interdùm excutiant: & tempore suo ad lauandum tradant, & de modo excutiendi doceantur. Quòd cùm seruiunt in Refectorio, vel Hospitio, cappam deponant. Cùm autem in lauandis pedibus, vel capitibus occupantur, honestè se succingant, caputij prima parte cum corrigia ligata. Quòd ad lectum, vel cellam alterius, sine causa valdè necessaria non accedant. Quòd vestes, vel sotulares (cùm alij indigent) habita licentia libenter concedant. Quòd abiectas, & humiles vestes cariùs complectantur. Quòd quando nouæ dantur, veteres semper reddant, et quę sunt vltrà numerum in Constitutionibus expressum.

Circa

Circa loca, & primò de Choro.

Item ad officium eius pertinet instruere eos, circa loca, quæ eis licet intrare sine licentia, quæ non; & quando fiunt signa, ad quæ loca debent conuenire secundùm varietatem signorum, siue ad Ecclesiam, siue ad Capitulum, siue ad scholam, siue ad Refectorium, siue ad collationem, siue ad repetitionem officij, siue ad infirmitorium, cùm infirmi fuerint, & huiusmodi. Item quòd nunquam se ingerant inter Fratres colloquentes, nisi vocati fuerint aut adducti. Quòd in omni loco vbi Conuentus fuerit congregatus, religiosiùs & maturiùs se gerant: & in Choro præ cœteris, præcipuè quando ministrant ibi in aliquo officio, vel quando fiunt admonitiones. Adorationes solemnes, vt in die Parasceue adorationem Crucis, vel oblationem, vt in festo Purificationis cùm cærei offeruntur & huiusmodi, & maximè verò tempore communionis; circa quæ, & similia instruendi sunt, quomodò se habeant secundùm formam traditam in Ordinario, cuius Rubricæ ad hæc pertinentes suis temporibus sunt eis exponendæ, & addenda, quæ in illis minùs plenè continentur: sicut est, quòd mappam cum duabus manibus vrbanè sub mento applicent, quòd recepta hostia terram non osculentur, sed solùm aliquantulùm caput inclinent, & recedant ad locum, vbi flexis genibus hostiam consumant; qua consumpta ad calicem cum reuerentia accedant, & alia ad huiusmodi pertinentia ordinatè faciant, & honestè. Docendi sunt etiam, quos libros, & quibus horis ad Chorum deferant, & vt finitis horis reponant eosdem decenter: & quomodò de nocte candelas pro absconsis accendant tempestiuè, & ad libros ipsas teneant; cauentes vt poterunt, ne lumine lædant oculos aliorum, & cum alijs diligenter cantent, & psallant.

Circa Refectorium.

ITem instruendi sunt circa Refectorium, quomodò lauandæ sunt manus: ad quod cùm primò debent venire, vestes replicent, ne eas deturpent, & vbi lotis manibus sedeant. Quomodò intrantes Refectorium, ante imaginem quæ est ante mensam Prioris, aliquantulùm inclinent. Quòd in prandio, vel cœna ordinatè intrent, & sedeant, & exeant, sua loca tenentes. In collatione verò non exigitur istud. Quòd collocantes se ad sedendum, non nimis vnum super alium se comprimant: sed tantum sit spatium, quòd competenter in illo valeant excreare. Quòd se collocent ante præparatam aliquam portionem. Quòd non nimis citò postquam sederint ad modum secularium comedere incipiant, sed cum maturitate; mappa explicata, & pane inciso. Quòd panem, vel aliam pictantiam superfluè non scindant, vel in frustra comminuant, sed solùm quantum comedent. Quòd paraturas panis notabiles non faciant. Quòd vinum (nisi temperatum fuerit) temperare assuescant. Quòd à deturpatione manicarum, & cappæ, vel mappæ nimia, caueant. Quòd pro modica effusione vini, vel aquæ, vel alijs huiusmodi minimis, in fine veniam facere non oportet. Quòd singularitates in comestione non faciant: sed comedant, quod apponitur cum gratiarum actione; & si aliquod genus ciborum non consueuerint comedere, assuescant; vt possint inconsueta comedere. Quòd scutellas quando comederint quod placebit, ponant in loco apto ministris ad tollendum. Quòd oculos vagos ad respiciendum quid alij faciant, non habeant. Quòd circa finem mensæ aduertant quando alij finiunt comestionem, ita vt eos in protrahendo comestionem expectare non faciant. Quòd cum alij replicare mappas cœperint, & ipsi replicent decenter: semper reliquias, & panem remouendum anteponant, vel seruitoribus discurrentibus ad tollendum, in canistro eorum proijciant decenter. Quòd etiam prædicta, & alia huius-

huiusmodi, quæ ad honestatem pertinent, seruent etiam alibi vbicunque eos comedere contingat, & magis quando seculares contigerit interesse. Quòd (nisi fortè aliquando data fuerit licentia loquendi ab aliquo, qui hoc possit,) nihilominus seruent silentium, aut valdè parum loquantur.

Circa Locutorium.

ITem instruendi sunt, quòd ad locutionem, vel ad locum alium loquendi, facilè non vadant, nisi vocati fuerint: vel ex aliqua causa rationabili, & præmeditata. Tolerabile est autem, vt interdùm vadant illuc ad horam, propter tollendum fastidium, vel aliquam recreationem habendam, sed cum licentia, et speciali ad hoc socio deputato; qui ad recreationem honestam eis faciendam idoneus reputetur. Verùm in huiusmodi locis non est loquendum de facili, nisi sedendo, & sine clamore; & nunquam est coram Nouitijs disputandum, vel contentiosè loquendum; sed de aliquo vtili quærendum vel conferendum. Si autem ad seculares vocati fuerint, nunquam sine licentia speciali, & socio ad hoc deputato, est ad eos eundum. Cùm autem sunt cum eis, debent dare operam, vt eos ædificent, religiosè, & maturè se habendo: vultus hilaritatem prætendendo, de rumoribus non curando, verba salutaria inserendo; eos si peruersi fuerint reprehendendo, & mala quæ fecerint detestando, & eis de religione, vel pœnitentia potiùs persuadendo, & periculum status secularis ostendendo. Non autem est immorandum cum eis in quacunque locutione, sed inuenta curialiter aliqua occasione recedendum est festinè. Item docendi sunt quòd semper libentiùs morentur in claustro cum Fratribus, quàm extra cum secularibus. Item quòd libentiùs in claustro morentur in loco silentij, vt sunt cella, oratorium, & huiusmodi, quàm frequentent locutoria. Item quòd libentiùs intersint in locis omnibus cum Conuentu, quàm extra in locis alijs extra Conuentum, vt sunt hospitium, infirmitorium, & huiusmodi. Item quòd libentiùs decli-

nent ad loca, vbi ſunt maturi, & religioſi aggregati, quàm vbi ſunt diſſoluti & leues. Item quòd libentiùs currant ad loca in quibus audiuntur vtilia, vt ſunt ſcholæ, & locus collationum; quàm ad alia in quibus contigit interdùm audiri inutilia, vt ſunt hortus, & plateæ curioſorum. Item, quòd libentiùs veniant ad loca, in quibus in aliqua actione ſalubri occupantur, vt eſt lotio pedum vel veſtium; quàm inutiliter diſcurrant per Domum. Item quòd plùs diligant loca, in quibus exercentur magis vtilia, ſcilicet pertinentia ad Religionem & virtutem, vt eſt Capitulum, & Oratorium; quàm alia in quibus minùs vtilia, & pertinentia ad ſcientiam, vel corporis neceſſitatem, vt ſunt ſcholæ, Infirmitorium, Refectorium, & huiuſmodi.

Circa Tempus.

ITem inſtruendi ſunt circa tempus, quòd ipſum non ſolùm quando ſunt in occupationibus Conuentualibus, ſed etiam totum reſiduum vtiliter expendant. Et ideò inter duo ſigna poſt dictum Officium de B. Virgine, & quandocumque Conuentus congregatur, vel congregatus aliquid expectat; & intrando lectum, & ſurgendo, vel in lecto cùm iacentes dormire non poſſunt; vel cùm ſpatiando per hortum, vel clauſtrum deambulant ſoli, & huiuſmodi ſimilibus temporibus, debent aliquas orationes dicere, vel aliquid ſalubre meditari. Similiter, tempus quod eſt inter gratiarum actiones, & dormitionem in æſtatæ poſt prandium, in oratione, vel lectione, vel aliqua actione vtili ſub ſilentio occupent. Item tempus quodcunque conceditur ad loquendum, ſi in hoc recreari moderatè voluerint, reddere ſibi vtiles recreationes huiuſmodi ad finem debitum dirigendo: videlicet vt fortiores ex hoc reddantur ad Ordinis actiones, & ſeruitium Creatoris; vel in huiuſmodi recreationibus de repetitionibus lectionum, diſputationum, vel ſermonum, vel alijs vtilibus cum alijs pertractando, vel dum his vacant, alijs, vel

ali-

aliquibus quæ sibi agenda sunt, vt si habent aliquid facere in vestiaria, vel similibus, tunc intendendo. Sunt etiam docendi, quòd in cella nunquam sint otiosi: sed legant, aut scribant, aut orent, aut meditentur vtilia. Item iuuando, Fratres in quibuscumque officijs, vel seruitijs libenter occupentur. Quòd non de facili, otiosi discurrãt. Quòd aliqua mechanica, quæ nesciunt, vt sunt scribere qui nesciunt, vel similia interdùm addiscant. Quòd ad officium mortuorum extraordinarium libenter remaneant. Quòd in itinere rumores, & otiosa declinent: sed de aliquo vtili quærant, vel conferant cum socio vel cum alijs, cum quibus fuerint; siue in Domo, siue in via, quòd aliquem librum ferant, in quo cùm non meliùs fecerint & vacauerint, semper legant.

Circa seruitia.

ITem ipsius est instruere Nouitios, quomodo seruire debent in Missis priuatis, in ministerio Altaris, in Conuentu, & incensando Chorum: in Refectorio, & huiusmodi, tàm in spiritualibus quàm corporalibus seruitijs diuersis; secundùm quòd in Rubricis & in descriptionibus officiorum diuersorum continetur; & addat quod minùs continetur in illis. Sunt etiam animandi, quòd libenter in huiusmodi seruiant, vel suppleant vices Fratrum cùm fuerint requisiti, & præcipuè in magis humilibus, sicut est lotio pedum, mundatio Domus, lotio vestium, seruire infirmis; parare mortuos & huiusmodi. Cauendum est tamen ei, ne de facili occupentur in seruitijs extrà Conuentum, propter dissolutiones, quas faciliùs videre ibidem possunt.

Circa reuerentiam.

ITem instruendi sunt. quòd reuerenter se semper habeant & vbique. Quòd quando transeunt ante imaginem aliquã, vel Altare, vel alia Sacra, inclinent; & caputium extrahant aliquantulùm. Quòd in Officio Diuino dicendo extrà

Chorum reuerenter se gerant, cũ maturitate dicendo: quòd dicendum est sollicitè præuidẽdo, in nullo alio se occupando, & humiliter inclinationes & prostrationes bono modo faciendo. Quòd non solùm Prælatis suis, immò etiam omnibus honorem exhibeant, & præcipuè senibus Sacerdotibus, Prioribus in Ordine, sanctitate famosis & huiusmodi; prout variæ conditiones requirunt. Fit autem reuerentia hæc multis modis: scilicet cùm transeunti assurgitur, cùm ante alium non nimis propè transitur, cùm ante alium inclinatur, aut genuflectitur; cùm sedenti decenter assistitur, cùm iuxta sedentem sedere volens aliquantulum à longè se collocat, vel sedere volenti sedens assurgit, vel cedit, vel loqui volẽs ante alium extrahit caputium, vel in humili seruitio ministrat, vel alium in via, vel in omni verbo anteponit, vel cùm præire in aliquo cogitur, cum reuerentia hoc facit: & alijs varijs modis, quę secundùm plus, & minus sunt exhibenda diuersis, & præcipuè Prælatis; non solùm Ordinis, sed etiam Episcopis, quibus secundùm consuetudinem regionum sunt interdùm manus osculandæ, vel genuflexiones faciendæ; similiter Regibus, & Magnatibus.

Circa Confessionem.

Item instruere debet eos circa confessionem, quomodò plenè & benè confiteri sciant, supplendo cùm nesciunt per interrogationem de peccatorum generibus, & circumstantijs: quòd & de quibus circumstantijs debeant confiteri. Item quando recordantur, vel aduertũt in scripturis aliquod peccatum, quod ante nesciebant, vel quod non sunt confessi, vel aliquod de nouo occurrerit in cogitationibus, vel omissione alicuius eorum quæ sunt de Ordine, & similibus: debent citò venire ad confitendum ista. Item quã do possunt scribere confessionem, vt per scriptum meliùs sciant quando erunt plenè & benè confessi.

Item attendendum est ei, quòd det eis bona consilia, quomodo expediantur de restitutionibus, de irregularitatibus,

tibus, de votis, si istis fuerint irretiti. Item & docendi sunt, quòd in confessione nihil celent, nec de præteritis, nec de emergentibus, nec de tentationibus quibuscumque, nec de visionibus, aut visitationibus sibi accidentibus, nec de singularitatibus, si quas supra alios facere voluerint: & quòd super his, & similibus semper credant Magistro suo, ne fortè aliquo modo decipiantur. Item cùm fuerint nimis scrupolosi, quomodo non oporteat eos de aliquibus vel timere, vel confiteri: cùm autem fuerint negligentes circa confessionem, quòd certo & assignato tempore confiteantur. Item quomodo venientes ad cōfessionem debent facere veniam, & dicere *Mea culpa*; & erecti flexis genibus, inclinato capite, & procūbentes, extracto caputio incipere debent, dicendo: *Confiteor Deo Omnipotenti, & B. Mariæ semper Virgini, & B. Dominico P. N., & omnibus Sanctis, & tibi Pater, quia peccaui nimis cogitatione, locutione, opere, & omissione, mea culpa*: vel causa breuitatis, sic dicere, *Mea culpa, ego peccaui in hoc. & in hoc*, & in fine dicere. *Et in multis alijs, mea culpa, precor te orare pro me*; & recepta pęnitentia, & absolutione, & cōpleta instructione, si in aliquo Confessor eū instruere voluerit; surgere debet, caputium reponendo vt primò. Item quòd nunquā cùm conscientia alicuius peccati mortalis ingrediantur lectum de nocte, vel accedant ad Sacramentū aliquod, vel mininisterium Missæ, siue in Conuentu, siue in priuatis Missis, nisi priùs confiteantur. Item quòd non confiteantur nisi Magistro suo, vel Priori, sine licentia speciali. Item quòd quando per primam Confessionem generalem non est eorum conscientijs satisfactum plenè, possunt secundò vel pluries Confessionem generalem iterare, vt tunc eis pleniùs satisfiat, cùm sciunt meliùs confiteri.

Circa Orationes.

ITem circa Orationem debet eos instruere, quòd non solùm Psalmos, vel orationes formatas debent dicere, immò secundùm varias necessitates modò pro peccato vel offensa tali, vel talibus remittendis, vel cauendis, vel pro

talibus defectibus tollendis, vel talibus gratijs aut virtutibus conferendis, & similibus deuotè supplicare. Item quòd orationi ad contritionem vel deuotionem incitandam potiùs debent intendere, quàm in multis dicendis laborare. Item non solùm sui, sed etiam parentum & amicorum, familiarium, & benefactorum, & etiam peccatorum, & infidelium Deum ignorantium, aliorum qui adhuc longè sunt à Deo, & per diuersa detinentur peccata, debent memores esse. Item tempora otiosa debent in aliqua oratione occupare, & aliquem locum ad hoc idoneum in Ecclesia eligere: vel ante Altaria singula discurrendo ibidem, ad quodlibet aliquam orationem facere specialem, vel in quocumque loco facere idem. Item quòd in orationibus communibus magis, quàm in priuatis debent confidere, & illis libentius interesse: siue in Horis, siue in priuatis post Completorium, post Matutinas, & quòd ad hæc benè & deuotè dicenda, debent magnā curam adhibere; & quòd ante plenam terminationem Horarum vel gratiarum, à Choro sine necessitate non recedant, nec etiam ipsis terminatis, nisi priùs aliquantulùm orent, vel Deo se commendent. Item quòd cùm legendo, vel audiendo intelligunt aliqua in quibus peccauerunt, vel omittendo, vel committendo, vel aliqua bona, quæ eis desunt: debent in ipsa lectione conuerti ad orationem, pro malis amouendis, vel bonis adipiscendis. Item quomodò in perplexitatibus, dubijs, & tentationibus, & difficultatibus, & in principio nouarum actionum ad orationem recurere: & quomodò pro malis quibuscumque quæ vident vel audiunt, tollendis vel remittendis assuescere supplicare; & pro bonis gratias agere, & in omnibus tàm prosperis, quàm aduersis, semper Deum laudare oporteat. Item quomodò laborare debent, vt in his quæ dicunt orando cor versetur: quòd si non semper fecerint, non tamen debent propter hoc desperare, quin orationes sint fructuosæ; nec propter impugnationes quas acriores interdùm ibi faciunt inimici, debent eis cedere

cedere, & orationes dimittere. Item quòd in orando non debent se super ventrem, nec se totos extendere, vel caput nimis inclinatum tenere: sed potiùs stando super genua, erecti, vel aliquantulùm incuruati orare debent.

Circa Studium:

Item instituendi sunt ab ipso circa studium, quòd secularibus scientijs neglectis, se totos transferant ad diuinas: & inter alia, à principio magis vacent vtilibus & planis, quàm subtilioribus & obscurioribus; & præcipuè illis, quæ vtiliores sunt ad informationem & inflammationem ipsorum: vt sunt Meditationes B. Bernardi, Sancti Bonauenturæ, & D. Anselmi: Liber Confessionum S. Augustini: Collationes, & Vitæ Patrum, & dicta eorum. Passiones & Legendæ Sanctorum. Epistola ad Fratres de Monte Dei; D. Bernardus de gradibus superbiæ. Item lib. de diligendo Deum. Et libri Fr. Ludouici Granaten. Item Tractatus de vitijs, & virtutibus, & similia. Item, quòd potiùs intendant pauca sapere, & memoriæ commendare, & circa illa se afficere, & se informare, quàm multa legere. Item quandocunque aliqua audiunt vel legunt, considerent si possint sibi ad aliquid valere, & inde aliquam ædificationem trahere. Item quòd semper libenter audiant, & ad docendum non festinent. Item quòd quando incipiunt facere collationes vel sermones, potiùs studeant circa bonum modum dicendi, & vtilem materiam, quàm circa multitudinem verborum: & quòd semper multitudinem caueant, siue in audiendo lectiones plures & nimias, siue in legendo nimis; siue in docendo multa in collationibus, & in sermonibus, & lectionibus, si quandoquè contingat ipsos Lectores fieri. Item quod nunquam sic sint ardentes circa scientiam, quòd propter studium negligant ea quæ sunt Religionis, vel virtutum, vel charitatis. Item quòd nunquam de libris & scriptis suis sint auari, sed libenter illa alijs communicent; &

quòd

quòd nunquam confidentiam de sciendo aliquid ponant in scriptis, sed potiùs ingenium & memoriam exercent ad sciendum cordetenùs quidquid possunt.

Circa Meditationes.

ITem circa Meditationes instruendi sunt, quòd tempus interdùm expendant: vel cùm sunt in via, vel cùm per claustrum, vel hortum, vel alibi per Domum quasi spatiando deambulant; vel cùm sunt in orationibus secretis, vel in cella, vel in lecto vigilando quiescunt. Sunt autem Meditationes huiusmodi habendæ quandoque circa Dei beneficia generalia vel particularia: quandoque circa peccata ingratitudinis humani generis generalia vel propria: modò circa opera creationis, modò circa opera Redemptionis, vt est Incarnatio, Passio, & huiusmodi; modò circa præmia bonorum, modò circa pœnas malorum: modò circa vindictas iam factas, modò circa misericordias exhibitas: modò circa creaturas, modò circa scripturas, modò circa proprios defectus: modò circa profectus, modò circa fallacias dæmonum, modò circa ministeria Angelorum; modò circa exempla Sanctorum, modò circa peruersitates peruersorum, modò circa statum suum interiorem, modò circa exteriorem: modò circa facta recogitando, modò circa facta faciendo, modò circa Dei omnipotentiam; modò circa eius scientiam; modò circa bonitatem, modò circa seueritatem; modò circa eius misericordiam, modò circa iustitiam, modò circa iudicia manifesta, modò circa occulta. Sunt autem in huiusmodi & similibus, diuersæ trahendæ affectiones: modò spei, modò timoris, modò amoris, modò doloris, modò gemitus de malis, modò suspiria ad bona; modò admirationis, modò exclamationis, modò gratiarum actionis, modò supplicationis, modò verecundiæ, modò reuerentiæ & huiusmodi, quæ per experientiam meliùs, quàm per doctrinam addiscuntur.

Circa alia exercitia multa.

ITem instruendi sunt, quòd de visionibus videndis, & miraculis faciendis non curent: cùm hæc parùm valeant ad salutem, & interdùm in his homines illudantur; sed potiùs curent de virtutum operibus, in quibus salus consistit. Item quòd si consolationes diuinas quas audiunt alios recipere, non habent, non inde contristentur; sed sciant hoc interdùm ex causa subtrahere pium Patrem. Item quòd si compunctionis vel deuotionis gratiam non habent, non ex hoc reputent se non esse in statu bono: dummodò bonam habeant voluntatem, cùm ipsam solùm respiciat Deus. Item circa conscientiam dirigendi sunt, quòd ipsi purgandæ, curam magnam habeant & apponant: quòd non nimis scrupulosam vel audacem habeant, quòd contra ipsam nihil faciant, quòd erroneam ad consilium deponant. Item intentionem in omnibus operibus saltem à principio ad Deum erigant, & vana si quando aduenerint, abijciant. Item quòd nullam affectionem carnalem ad aliquam personam habeant suspectam, vel in se diù durare permittant: & quòd caueant ne affectiones sāctæ in carnales transeant. Item quòd propriam voluntatem frangere assuescant, sensum singularem penitùs dimittant, priuatum amorem ad aliquid nunquam habeant. Item quòd in omnibus obedientiam præponant & propter ipsam omnia alia etiam bona dimittant. Quòd tàm sibi, quàm alijs in melioribus bonis quàm minoribus libentiùs vacent & intendant. Quòd virtutes eorum quos audiunt laudabiliùs viuere, diligenter notent, & imitentur pro posse. Quæ autem suprà ipsorum vires, vel naturam sunt; potiùs admirentur, quàm imitentur. Quòd super lapsus aliorum non indigentur, sed compatiantur, & sibi à similibus timeant. Quòd de factis aliorum non cogitent, nec de domus negotijs sint in aliquo solliciti, sed tantummodò de se. Quòd omnia agant cum discretione: quæ summè consistit in hoc, vt

non

non sensu suo se regant, sed alterius, & maximè Magistri sui. Quòd ea quæ audiunt in scripturis de virtutibus & operibus Deo acceptis, studeant exercere; & vitia, seu mala quæ quotidiè in ipsis scripturis plùs, & plùs cognoscunt, diligenter cauere.

Cap. VI. De Officio Magistri Conuersorum.

AD Officium Magistri Conuersorum pertinet scire à Priore, postquam imposuerit ei istud officium, qualem vult eum habere potestatem super eos: siue Nouitios, siue Professos, siue in confessionibus audiẽdis, siue in licẽtiis dandis, siue in corrigendis excessibus. Item respicere diligénter quæ prædicta sunt de officio Magistri Nouitiorum, & illa quæ de illis ad Conuersos, siue Nouitios, siue Professos pertinere possunt, notare; & circa illos executioni mandare. Item debet eisdem exponere de Regula, & Constitutionibus, quæ ad eos pertinent: & ea, quæ dicuntur in Actis Capitulorum Generalium, vel Prouincialium, vel in Capitulo Conuentuali, vel à Priore Conuentuali, vel à Priore Prouinciali, vel Visitatoribus, vel à Suppriore, vel Vicarijs ipsorum, ad eos pertinentia sollicitè retinere, & ijsdem notificare, & obseruanda imponere: & *Pater noster*, *&* *Aue Maria*, *&* *Credo in Deum* cùm nesciunt docere, non in scriptis, sed cordetenùs. Item debet eis tenere capitulum tempore & loco ad hoc à Priore assignato, & accusationes Fratrum Clericorum, quas in capitulo suo, vel extra de eis faciunt retinere: & eos super his in suo capitulo proclamare; & Fratres Clericos, qui interdùm ad capitulum eorum propter hoc veniunt, recipere ad accusandum, & excessus maiores Priori relinquere ad corrigendum. Ipsum quoque Priorem Conuentualem inuitare frequenter ad tenendum eis capitulum: & tàm ipsum Visitatorem, quàm etiam Priorem Prouincialem (cùm ad Domum veniunt) de corrigendis circa ipsos, debet instruere. Item studium debet

appo-

apponere, vt fiant eis exhortationes vtiles, et ad ftatum ſuum pertinentes;ſiue ſermones,ſiue collationes, ſiue per alium,ſiue per ſe: ita tamen quòd pauca ſemper dicantur eis vna vice.Procurare etiam debet,quòd ſit aliquod ſignũ in Domo, per quod conuocentur, vel ad ſuum capitulum, vel ad CapitulũClericorum,ſecundũ diuerſitatẽ ſignorum, & cũ vocandi fuerint,debet illa ſigna facere. Accuſationes quoque eorum contra Clericos(ſi quas habent) debet ex parte ipſorum in capitulo Clericorum facere, & moleſtatores eorum accuſare, & ab iniurijs aliorum prout poteſt defendere: & cùm irrationabiliter aliqui inſurgunt in eos, in capitulo, vel extra quantùm poteſt cum bona conſcientia, eorum innocentiam oſtendere, & in ſua iuſtitia ſemper eos fouere. Item debet eſſe certus,quòd confiteantur frequenter vel ſibi, vel Priori, vel alij de licentia ſpeciali: & ſi negligentes fuerint, ſtatuere eis certum tempus & locum, in quibus confiteantur. Item debet eos in officijs, quæ eis imponuntur interdùm inſtruere, quomodo illa faciant ſollicitè & plenè, & diligenter. Item illis qui neſciunt aliquam artem in Ordine neceſſariam,debet aſſignare de illis qui ſciunt aliquem, qui eos doceat; & ad diſcendum eos compellere. Item debet eos ſummè incitare ad laborandum ſemper, & libenter in aliquo opere pro Conuentu: & propter hoc licentiare eos ab omnibus horis ſiue de die, ſiue de nocte, præterquam à Completorio;à quo non ſunt licentiandi,niſi propter ſeruitia quæ tunc ex neceſſitate ſunt facienda. In Feſtis etiam ſimiliter ſunt licentiandi propter officia quæ tunc oportet fieri, & etiam concedendum eſt eis, quòd nunquam teneantur ad Miſſam Conuentualem vel Horas Canonicas præter Completorium: ſed ſufficiat eos audire aliquam Miſſam priuatam, & dicere horas vbi voluerint. Illis etiam qui inſtante hora dormitionis de die laborant, poterit indulgeri ne ſurgant ad Matutinas. Coercendi ſunt etiam à multitudine Miſſarum audiendarum, & ab audiendo Horas Conuentuales: cùm propter

hoc

hoc labores omittunt. Inftruendi funt etiam diligenter ab eo quando funt inter extraneos, vt honeftè fe habeant, & maturè: & quòd ad menfas magnorum fe non collocent, nifi inuitati, & tunc etiam cum quadam difficultate. Item debet effe follicitus pro eis, quòd in infirmitatibus, & alijs eorum neceffitatibus, charitatiuè miniftrentur eis neceffaria. Item cùm fenferit eos fcandalizatos ex aliquibus ordinationibus, quæ interdùm fiunt circa eos per capitula vel maiores, quæ reputant fieri in eorum contemptum, piè & prudenter debet eos fedare: oftendendo quomodo non in contemptum eorum hæc fiant, fed propter aliquam caufam rationabilem. Sicut fupra Priores & Lectores, & alios interdùm fiunt fimilia, non in contemptum eorum; fed propter aliquam vtilitatem Ordinis, oftendendo quomodo in ftatu honorabili magis funt apud nos, quam alij Conuerfi in alijs Ordinibus. Item debet eis reducere ad memoriam, quomodo faciunt eandem profeffionem quam & Clerici: vt ex hoc intelligant fe ita effe obligatos ad ea quæ funt Ordinis & fic non negligant ea quæ funt Religionis. Item vbi habent dormitorium feparatum, debet iacere cum eis; vbi verò non habent feparatum, debet faltem iacere propè eos. Debet etiam quandoque de eis follicitudinem fpecialem habere, vbique notare defectus, & offenfas eorum, & ipfos charitatiuè corrigere vel ad partem, vel in capitulo. Cùm aliqui fuerint ei inobedientes, quod fupra vires fuas eft, debet maioribus referre, vt per eos meliùs emendentur.

Cap. VII. De Officio Correctoris familiæ.

FRater cui imponitur cura de familia, debet præ cæteris Fratribus curare, quòd non recipiantur in familia nifi tales, de quibus fit bona fpes, quòd honeftè fe habeant inter Fratres. Cùm autem recepti fuerint, debet habere curam quòd fibi, vel alij confiteantur frequenter, & de hoc debet effe certus. Inftruendi funt etiam ab eo, cùm ei confiten-

fitentur ipso procurante, quòd plenè sint confessi, & quòd sciant benè confiteri. Item informandi sunt ab eo singulariter & insimul de modo habendi se honestè, & cogitandi & laborandi pro salute sua; & interdùm faciendæ sunt eis aliquæ collationes ab ipso vel ab alio, ipso procurante & ordinante: & curet quòd veniant ad sermones qui fiunt ad populum in Domo cùm possunt, vel ad sermonem qui fit Conuersis interdùm, si Priori visum fuerit. Item quòd laborent fideliter, & diligenter in suis officijs: & qui fuerint in coquina mundè faciant omnia, & bono modo parent quæ habuerint ibi præparare, & ea quæ nesciunt sollicitè addiscant, vel à Fratribus, vel ab alijs de familia qui sciunt. Item quòd per villam non discurrant nisi pro necessitatibus Domus, & cũ licentia; nec pro seruitijs fratrum specialibus dimittant communia, nisi de licentia Prælati speciali. Item debet Priori ostendere, & apud eum procurare, si clausura Domus est minus bona, quòd sic aptetur; quòd non possint egredi de nocte vel hora dormitionis: ne fortè ex nimia requisitione ab eorum deuotis, videantur modo aliquo abhorreri. Item debet esse sollicitus quæ sit fama de eis vel intus, vel extra, & considerare facta eorum & vitam; & quòd inuenerit vel per alios audierit corrigendum in eis, ad partem corrigere, vel interdùm in communi quasi per modum capituli possunt eis pœnitentiæ aliquæ tolerabiles tamen iniungi. Et est eis dicendum in principio quando veniunt, quòd si volunt esse cum Fratribus, quòd ipsi ita corrigentur. Cauendum tamen est omninò ne vnquam ipse vel alius Frater eos percutiat, non solùm ex ira, sed nec ludo, nec etiam causa correctionis. Fratres quoque qui excedunt in eos, vel indebitè eos molestant, vel aliquod malum exemplum ostendunt eis, vel in aliquo reprehensibiliter se habent circa eos, debet proclamare in capitulo: & cùm minùs rationabiliter loquuntur contra eos, debet eos excusare prout potest cum bona conscientia, dum non sunt in culpa super illis quæ dicuntur. Item cùm aliquis petit recipi in Conuer-

uer-

uersum, debet fidele testimonium perhibere quid super hoc expediat: magis attendendo Ordinis vtilitatem quàm illius petitionem. Cùm autem aliquis inuenitur talis, quòd non expedit Fratribus vt cum eis moretur; debet apponere curam quòd sic vrbanè licentietur, quòd non scandalizetur contra Fratres, sed cum amore eorum, & Ordinis recedat, & ad id laborandum est circa omnes qui recedunt à Fratribus quocumque modo. Porrò circa aduenientes gartiones debet cauere, quòd nunquam introducantur alicubi vltrà portam: nisi priùs constet quòd sint apud Fratres alios vnde veniunt intimi, & familiares valdè, & quasi vnus ex eis. Debet autem instare apud Procuratorem vel Priorem, quòd fiat eis in porta vel in villa quoad iacendum, illud quod fuerit faciendum. Debet etiam laborare quòd illis qui gratis seruiunt, & propter Deum Fratribus, vel laudabilius se habuerunt inter eos, Fratres sint magis grati, deuoti, & in suis necessitatibus ampliorem eis exhibeant charitatem. Ipsius etiam interest maiorem apponere diligentiam, quòd omnia quæ de ipsis ordinantur in capitulis, vel à maioribus, executioni mandentur: sicut est illud, quòd diuisim iaceant tàm illi de Domo quam extranei. Quòd non habeant vestes notabiles in pulchritudine vel ornatu, vel pretio, vel colore: & rursus, quòd non habeant vestes similes Conuersis, nec tondeantur ad modum eorum. Quòd non recipiantur ad secreta, & familiaria seruitia Fratrum, vt est lauare pedes Fratrum, seruire in hospitio, in Refectorio, in infirmaria, quòd carnes pro eis non parentur. Quòd nullus Frater singularem habeat gartionem. Quòd quando mittuntur, ita prouideatur eis in expensis, quòd alios Fratres non grauent, & similia. Et quæ non potest deducere ad effectum, debet ad Priorem deferre, & ipsum sollicitare, vt hoc faciat obseruari.

Cap. VIII. De Officio Cantoris.

Circa libros, & scripta.

OFficium Cantoris est sollicitare Priorem, vt totum officium benè correctum habeatur in Domo, & si negligens fuerit circa hæc, apud maiores eum accusare; & laborare sollicitè quòd hoc faciat emendare. Pertinet etiam ad eum libros Ecclesiasticos corrigere diligenter in cantu, & verbis, & punctuationibus, & accentibus & huiusmodi: vel per se, si scit, vel per alios si nescit, adhibita authoritate Prioris; & eosdem mundos seruare, præparare & reparare in camisijs & coopertorijs, & in ligaturis, & malè tractantes accusare. Item debet respicere diligenter totum officium, & firmare cordetenus: & maximè ea quę ad ipsum pertinent, secundùm quòd notata sunt in diuersis locis, & Rubricis; & in notula præsenti, quæ continet multa, quæ alibi minùs plenè sunt notata. Item oportet procurare quòd aliquod armarium habeatur in Choro, vel in Sacristia, vel alibi, prout videbitur locus magis idoneus deputatus ad hoc in quo libri omnes de Choro reponantur: præter libellos processionales, & inde per ipsum vel per alium, si Prælato visum fuerit, deportentur ad Chorum tempore officij, prout necessarij fuerint, & posteà reportentur. Ipsius autem est distribuere ipsos per Chorum prout videbitur expedire, siue pro funeribus, siue processionibus. Item ipsius interest ponere in aliqua cedula, quę affigenda est parieti in Sacristia in loco apto, numerum Missarum, & Orationum, quæ iniunguntur in Capitulo, vel à maioribus cuilibet Fratri vel Conuentui: vt Fratres sciant ad quid tenetur, & quando soluerunt totum; & de Missis quæ debentur à Conuentu specialem curam debet habere, vt soluantur quàm citò commodè fieri potest, & facere memoriale de solutis. Item quando emanat aliquod mandatum, quòd fiat aliquod Festum vel memoria alicuius Sancti, vel alicuius defuncti Anniuersarium, vel memoria alicuius animę perpetuò per Orationem aliquam

in Missa, debet hoc inserere per scripturam in libris, in suis locis. Item ipsius est procurare apud Prælatum, quòd aliquæ rubricæ de officio, quæ magis sunt necessariæ ad sciendum, legantur in Refectorio interdùm, maximè quando fratres plures intersunt; & similiter illæ quæ habent maiorem difficultatem, & minùs sunt vsitatæ, vt sunt illæ, quæ pertinent ad tres dies lamentationum & similes, legantur instantibus diebus ad quos pertinent. Item ad ipsum pertinet formare litteras, quæ interdùm ad alia loca mittuntur pro suffragijs impetrandis, & procurare per quem mittantur. Forma autem huiusmodi litterarum est talis *Tali die obijt Frater talis in tali Conuentu*. Similiter recipere huiusmodi litteras quando mittuntur aliundè, & tradere eas ei qui legit Kalendas, vt eas recitet in Conuentu ante illud: *Commemoratio Fratrum & Sororum* &c. similiter in rotulis qui mittuntur interdùm pro suffragijs scribere. Et scribi solet hoc modo: *Titulus Fratrum Prædicatorum talis loci: anima eius, & animæ omnium fidelium defunctorum requiescant in pace. Orauimus pro vestris, orate pro nostris. Die tali fuit rotulus apud nos*. Item debet auscultare Fratrem qui voluerit, qui habet aliquid legere vel cantare, loco, & tempore ad hoc assignato. Et etiam si fuerint aliqui rudes in his, debet eos per Priorem facere corrigi. Interdùm etiam cùm occurrunt nouæ historiæ, vel alia ad cantandũ difficilia, debet conuocare Conuentum hora qua videbitur Priori, vt communiter cantus huiusmodi prouideatur & repetatur. Item ipsius interest facere tabulam semper, nisi fortè ad alleuiationem eius alij iniungatur à Priore. Debet autem ipso procurante haberi tabula bona, & ad hoc officium apta, & de littera bona, per illum qui eam scribit, vel alium sibi ad hoc assignatum: & ita tempestiuè, quòd in Sabbato legi possit cum Kalendis post lectionem de Constitutionibus, vel de Euangelio illa tabula quæ est pro septimana; illa verò quæ fit pro Festis, & alijs diebus, in mensa præcedentis diei. Debent autem, omnes absque acceptione personarum scribi

ad

ad officia tẽpore ſuo, qui poſſunt & ſciunt ea facere: niſi fortè aliquibus ex cauſa de licentia Prioris parcatur quò ad aliquod officium; hoc tamen prouiſo, quòd in Feſtis & diebus quando plures conueniunt, talis Sacerdos ponatur ad officium, qui laudabiliter ſciat dicere & maximè Miſſam. Qui autem ex impotentia, vel ignorantia, vel de licentia non facit illa officia, debet ſic in alijs recompenſare quæ poteſt facere, & ad illa ſcribi; vt fiat æqualitas qualiſcumque. Cùm autem poſt tabulam ſcriptam aliquis de Fratribus ſcriptis in ea debet recedere, vel infirmatur, vel aliàs habet cauſam rationabilem quare non poteſt facere illud ad quod ſcriptus eſt: debet hoc notificare Cantori, qui debet tunc alium ſcribere loco eius. Quotieſcunque immutat aliquid circa tabulam poſt pronunciationem eius, debet notificare illi qui ſcribitur, & illi qui deletur. Porrò defectus Fratrum qui deſunt, nec alios poſuerunt loco ſui, debet ſupplere authoritate ſua, per ſe vel alios, & omnes debent eidem in hoc obedire: & facientes defectus, debet tempore ſuo in Capitulo proclamare. Frater qui per quatuor dies facit officium ad quod ſcriptus eſt, & poſteà impeditus non poteſt reſiduum facere, ſeptimanam feciſſe reputetur. Si Prior ordinauerit, quòd aliqui Fratres ſcribãtur in tabula per ſeptimanam, vel quindenam, vel menſem, vel ampliùs ad aliqua officia quæ non pertinent ad Eccleſiam: vt eſt ſeruire infirmis, vel in hoſpitijs, & huiuſmodi; faciendum eſt ſecundùm modum quem dixerit, & de perſonis, & de tempore. Tabula verò ſcripta collocanda eſt in Sacriſtia, vel in alio loco idoneo eminenti, & aperto, vt poſſint ibidem legere qui eam non audierint, vel audientes non intellexerint: vel qui audierint & obliuioni tradiderint, & vt ſciatur quidquid debet facere, & quos defectus quis faciat.

Circa Sedes.

ITem ad ipſum pertinet ſtare in Choro dextro, poteſt tamen cauſa officij mutare ſedem, & ſtare modo ſupra,

modò infra, modò in Choro maiori, modò in Choro minori, & quandoq; transire ad sinistrum. In Festis verò Duplicibus, & Totis Duplicibus, licet habeat stare in medio Chori incipiendo aliquid, tamen potest post inceptionem discurrere ante Fratres sui Chori, ad incitandum eos ad cantandum meliùs: & interdùm in Choro suo sedere inferiùs vel appodiare se in aliqua sede. Ipsius est etiam collocare Nouitios vel alios Fratres de nouo venientes in Choro altero, prout viderit expedire, in suis sedibus secundùm tempus, quo steterint in Ordine: quòd à superuenientibus quærere, pertinet ad ipsum. Cùm autem aliqui extranei intrant Chorum vel ponunt se in ostio, pertinet ad ipsum secundùm quòd digniores fuerint, eos trahere ad locum honestum. Si autem abiectæ fuerint personæ, vrbanè eos trahere à sedibus dignioribus, vel à toto Choro, si sine scandalo fieri potest. Ipsius etiam est dare operam, ne extranei nimis faciliter intrent Chorum, & maximè laici vel pueri. Quòd si Clerici aliqui cantent cum Fratribus, ipsius est in pausis, & cantu eos rectificare, vt Fratribus se conforment, & eos in locis debitis collocare. Ad ipsum etiam pertinet sic prouidere cum consilio Prioris vtrique Choro de Fratribus qui sciunt legere & cantare, quòd non sit inæqualitas notabilis. Cùm autem propter absentiam Fratrum aliquando Chorus alter nimis est vacuus, debet innuere aliquibus de alio Choro vt ad alterum se transferant, & illi debent in hoc obedire eidem: vel ad horam, vel ad diem, vel plùs secundùm quòd ipse ordinauerit. Ipsius etiam est nouos Sacerdotes instruere circa Missam; & prouidere eis de adiutore & instructore idoneo in Missis primis, quousque sint sufficienter edocti. Similiter omnes promotos de nouo debet in suis officijs instruere diligenter. Cùm autem Abbas vel Episcopus vel alius extraneus celebraturus est in Conuentu, debet prouidere quòd tales ponantur ad officia, qui omnia sciant facere decenter & ordinatè: & quòd talem Sacerdotem sibi assistentem habeant (si viderit expedire)

qui

qui eos sciat in omnibus rectificare discretè. Cùm autem tales celebrant vel ministrant in Conuentu, vel etiam Fratres celebrant de quorum ruditate timet; debet accedere versus Altare interdùm, vt si voluerint aliquid ab eo quærere, habeant eius copiam, vel ipsemet eos in aliquibus præueniat: vt quando debet dici *Credo* vel non, vel quando debet dici *Flectamus genua* vel non; vel cuiusmodi Orationes debent dici & huiusmodi, maximè quæ non habentur semper in memoria à minus prouidis. Debet etiam notificare Sacerdoti in Missa vel ante, quando aliqua Oratio, vel aliquæ Orationes sunt ex aliqua iniunctione dicendæ in Missa: vt pro infirmis, vel pace, vel huiusmodi.

Item Missas, quæ non debentur, vel ratione diei, vel ordinis, vel alicuius iniunctionis, non debet dicere pro arbitrio suo in Conuentu, sed cum consilio Prælati. Cùm autem Missa fuerit celebranda, potest interdùm inter primum signum, & secundum ad Sacristiam ire, ad sollicitandum Sacerdotem, & ministros super faciendis. Item ad officium eius pertinet facere Officium, cum hebdomada pertinet ad Chorum dextrum: & semper ita citò venire ad officium, & maximè in septimana sua, quòd in principio inchoationis sit; & ita continuè & finaliter ibi manere, quòd ex eius absentia nō sit defectus in aliquo. Item debet excitare dormientes in Choro, & torpentes incitare ad cantandum & psallendum: & interdùm eos ad librum ducere, ad meliùs cantandum, maximè in Festis deuotioribus. Item Antiphonas in Choro suo imponendas debet iniungere, similiter omnia cantanda vel legenda, quæ ex Ordinario vel tabula non sunt determinata à quo debeant dici, debet imponere in hebdomada sua. Item Antiphonas de Choro suo debet reincipere, præter Antiphonas super Magnificat, & Benedictus in Duplicibus, & Totis Duplicibus. Similiter Alleluia in Missa in hebdomada sua, cum cantatur à pluribus. Item inchoare Psalmum ex parte Chori sui modo medioc(r)i, & tenere tonum; & exalta-

re vocem, tàm in Psalmis, quàm in alijs, quando nimis demittitur, & facere signa cum manus percussione ad pausas in Psalmis vel Hymnis, & alijs huiusmodi faciendis, distinctè cum notabiliter confunduntur: & ad illos qui confundunt pausas, interdùm accedere, ad corrigendum eos, sine strepitu manuum, & ira, sed cum pace & honestate, ne correcti perturbentur, & adstantes offendantur. Item Sacerdoti, in Festis præcipuis deferre versiculum, quem oportet dicere ante Laudes. Item quando tardè surgitur ex errore ad Matutinas, facere festinare officium, & abbreuiare lectiones. Item pertinet ad eum in hebdomada sua, in solemnibus Processionibus, in sepulturę officio, in ministratione Sacramenti infirmis, & huiusmodi, prouidere de ministris, si non sunt scripti in tabula: & si sunt scripti, reducere ad memoriam quid facere debeant. Debet etiam prouidere quòd omnes vadant ordinatè, & quòd qui facit Officium, habeat librum sibi necessarium: & iuxta eum stare frequenter, & rectificare eum, & alios omnes in his quæ agenda sunt vel dicenda. In Processionibus verò solemnibus pertinet ad vtrumque, scilicet Cantorem & succentorem de his curam habere. Item ipsius interest in hebdomada sua cum Prælatus non vult, vel non potest facere officia quæ ad eum pertinent, & est præsens; de consilio eius imponere alicui alij huiusmodi officia. Si autem non est præsens, vel ei loqui non poterit, debet alicui iniungere quòd faciat Officium: hoc obseruato, quòd huiusmodi officia semper iniungantur personis senioribus; & qui sciant ipsa facere competenter. Ipsius etiam est corrigere errores in quocumque errent, siue ab aliquo, siue à Conuentu, siue in legendo, siue in cantando, siue in annexis Officio: vt sunt inclinationes, prostrationes, genuflexiones, sessiones, stationes & similia, in quocumque loco, præterquam in Refectorio, in lectione, & super huiusmodi facere proclamationes. Ipsius autem correctionem omnes sequi debent (etiamsi erret) dummodò error non sit intollerabilis, & obedire ei

in

in his quæ pertinent ad officium, licet proclamandus sit in capitulo, & corrigendus super his in quibus errauerit.

Cap. IX. De Officio Succentoris.

OFficium Succentoris est, respicere diligenter quæ prædicta sunt de officio Cantoris, & circa ea quæ dicta sunt de libris & scriptis sollicitare Cantorem, & iuuare eundem diligenter: & quæ ad se pertinent de illo titulo memoriter retinere, & studere in officio diligenter, & firmare cordetenus, & de distributione librorum in suo Choro executioni mandare. Item pertinet ad eum iuuare Cantorem circa tabulam faciendam, vel ipsam facere pro septimana sua, vel semper, si à Priore fuerit ordinatum. Defectum verò Fratrum debet in hebdomada sua supplere, secundùm modum qui supradictus est de Cantore in Choro suo. Ipsius est etiam stare in choro sinistro, & mutare sedem suam potest ratione officij in Choro suo cùm voluerit. In festis Duplicibus, & Totis Duplicibus, post inceptionem quæ fit in Missa vel in Choro, potest facere quod supra notatum est de discursu, & sessione & apodiatione Cantoris. Item de extraneis collocandis vel repellendis, & de Clericis qui cantant in Choro suo rectificandis, debet habere curam, sicut supradictum est de Cantore. Cùm autem Chorus suus nimis à Fratribus vacuus fuerit, si in alio abundant, potest innuere Cantori, vt aliquos mittat ad Chorum suum. Ad ipsum etiam pertinet, facere in septimana sua circa Missam quidquid supradictum est ab illo loco: Cum autem tales in Conuentu celebrant vel Fratres, &c. vsque ad illum locum: Item ad officium eius pertinet &c. Item ipsius est, cùm hebdomada sua fuerit ex parte sui Chori, facere officium, & exequi diligenter ea, quæ circa officium Cantoris supra notata sunt ab illo loco: Semper ita citò venire &c. vsque ad illum locum: Ipsius autem correctionem &c. in quantùm pertinent ad Chorum & septimanam suam; hoc excepto, quòd correctiones & directiones in Officio non pertinent ad eum

super totum Chorum, sed solùm supra Chorum suum, nisi tempore hebdomadæ suæ, præter errores intolerabiles, quos semper potest corrigere Cantore non corrigente. Ad Cantorem verò pertinent illa omni tempore, quando sibi videtur expedire. Item ad ipsum pertinet acquiescere Cantori in dubijs, & etiam si malè corrigat vel dicat, non debet ei contradicere in Choro, sed corrigi debet in Capitulo. Item quando Cantor non est præsens, debet supplere vices eius, & transire in eius septimana ad Chorum eius: & è contrario, quando Succentor vel non habetur, vel non est præsens in Choro, debet Cantor facere per eo, vel alij committere, vt suppleat vices eius. Cùm autem constituuntur aliqui adiutores Cantoris vel Succentoris, vel vtriusque; eorum interest supplere vices eorum cùm desunt, & cùm præsentes sunt iuuare possunt eos, in quibus fuerit de consilio Prælati ordinatum.

Cap. X. De Officio Sacristæ.

OFficium Sacristæ est curam habere de Ecclesia sæpè scopanda, & ab araneis, & huiusmodi purganda, & mundè seruanda: & de Choro magis, quàm de naui & de Presbyterio, tàm maioris Altaris, quàm minorum, quàm de Choro. Et vbi est consuetudo in maioribus Festis in æstate herbas virentes, vel ramusculos aliquarum arborum, & in hyeme paleas sternere in Choro, & Presbyterio, & ante parua Altaria, & in Sacristia, & in Capitulo: & habere curam de reparandis coopertorijs, ne vnquam pluat in Ecclesia, & de alijs reparandis in Ecclesia, vel Sacristia, Cœmiterio, & de seris, & clauibus ostiorum omnium. Et debet hæc claudere & aperire tempore suo, sequens ordinem Prioris de horis claudendi, & aperiendi ostium Ecclesiæ de die.

Circa pulsationes.

ITem ad eum pertinet omnis pulsatio quæ fit in Ecclesia, nisi quando fiunt causa Capituli, vel sermonum. Porrò primum signum sic debet fieri, quòd non sit nimis

pro-

prolixum, nec nimis breue, sed mediè temperatum: hoc tamen magis vel minùs pro tempore obseruetur. Similiter signum quod fit pro Collatione, ad quod sufficiunt quasi quinque ictus ex vtraque parte campanæ. Secundum verò sic debet esse prolixum; quòd à principio illius possint conuenire Fratres de omni loco in quocunque fuerint in Domo, ad Ecclesiam; & tunc debet statim terminare cum venerint omnes, non expectato etiam signo Prælati. Spatium verò, quod est inter duo signa, sic debet esse temperatum præcisè, quòd in illo spatio possint esse Fratres expediti de horis Beatæ Virginis, quas habent dicere; & de necessitate camerarum, & lotione manuū hora primæ. Ad Vesperas verò tali debet hora pulsare, quòd post secundam mensam tempore binæ refectionis, vel post Vesperas tempore ieiunij, non sit multum de spatio, vel tempore vsque ad horam Completorij. Ad Completorium verò tali debet hora pulsari, quòd facto vltimo signo in æstate sit adhuc quasi dies, in hyeme verò quasi nox. Spatium verò quod conceditur ad orandum post Completorium, nec nimis prolixum sit, nec nimis breue: sed mediè temperatum, & tàm moderatum, quòd Fratres communiter sine fastidio possint illud tempus in oratione expendere; quod reputatur posse fieri, cùm tempus est tantum præcisè, quòd possint in illo dici Psalmi septem & Litaniæ. Signum verò vltimum sic faciendum est, quòd benè possit audiri vbique per totam Domum. Cæterum de modo pulsandi ad Missam & ad funus, potest consuetudo patriæ obseruari. Consuetudo tamen Ordinis magis generalis videtur esse, quòd pulsatio ad Missam fiat per tres interruptiones. Ad funus verò, & ad processionem, & ad vnctionem faciendam, conuocantur Fratres per signum in campana factum tantùm ex vna parte. Ad ipsum etiam pertinet habere curam, vt sollicitet Priorem, & Fratres de bonis campanis habendis, & moderatæ magnitudinis: & de habendo horologio tali, quod non sit notabile curiositate, vel pretiositate, magis autem detur opera quod sit

verax

verax & certum. Et de consilio Prioris & Fratrum, horam surgendi ad Matutinas, & Primam, & Nonam tempore dormitionis diurnæ obseruet. Debet autem valdè esse sollicitus circa pulsationes tempore suo, & modo debito faciendas, ne earum inordinatione contingat Conuentum turbari vel impediri.

Circa Luminaria.

ITem ipsius interest cura de habendis lampadibus, & oleo, & cera, & candelis, & cereis, & candelabris competentibus: & in ministerio circa Altare maius, & in processionibus, circa funera, & de ministrandis his tempore suo, & in lampadibus, cereo Paschali, & alijs cereis circa maius Altare in Missa, in Vesperis, in Matutinis, in Completorio accendendis & extinguendis, & melius inflammandis, & emungendis. Similiter curam debet habere, & prouidere, quòd non solùm in maiori Altari, sed etiam in minoribus, cerei aliqui competentes secundùm varietates dierum & Festorum, & candelæ sufficientes ibidem in Choro semper sine defectu habeantur. Debet etiam prouidere de candelis in hospitio, in infirmitorio, Refectorio, & Fratribus itinerantibus & similibus, vel plus, vel minus, vbi hoc ordinatum fuerit à Prioribus. Porrò expensas ad supradicta debet accipere à Procuratore, vel de quæstu proprio, vel de oblationibus; vel alio modo secundũ ordinationem Prioris, & de omnibus computationibus secundùm tempus computare. Beneficia verò collata sacristiæ specialiter debet recitare in Capitulo. Debet etiam habere ferrum, & lapidem, cum quo solet ignis excuti ad habendum ignem, si fortè esset necesse; in quo casu contingit ignem non inueniri in Domo. Item debet prouidere, quòd hostiæ pulchræ cum pixidibus decentibus, & vinum purum, & sanum, & bonum, & aqua recens, & munda cum ampulis honestis: calices, vestimenta, libri necessarij pro Missis, carbones in patellis tempore magni frigoris, flabella tempore muscarum, thuribulum

lum cum carbonibus, & thus in diebus festiuis in maiori Missa, & Crux deferenda in Totis Duplicibus, cussini, & mappulæ ad tergendas manus, & aliæ ad purgandos nares, candelabra, instrumenta apta ad candelas tenendas in Missis, & omnia alia necessaria pro Missis, tàm in maiori Solemnitate, quàm alijs semper habeantur in promptu, & in certis & competentibus locis inueniantur, & reponãtur. Cauere quoquè debet ne hostiæ propter loci humectationem, vel aliàs corrumpãtur, & cùm minus idoneæ fuerint, alias ministrare. Debet etiam prouidere, quòd in Sacristia in loco competenti semper inueniatur aqua ad lotionem manuum volentium celebrare, vel ministrare, & mappulæ ad extersionem faciendam. Solent etiam haberi ibidem à quibusdam pectines honesti ad capillos componendos, & forcipes ad vngues scindendos ab illis, qui interdùm his indigent, & hoc ibidem volunt facere. Debet etiam prouidere, quòd in Sacristia sit piscina vel peluis, in quibus recipitur vltima ablutio, & quòd mundè, & honestè, & sollicitè custodiantur in omni munditia, & quòd in istis nunquã alia ablutio recipiatur, vel ad alios vsus applicetur. Debet etiam procurare, quòd aliqua scamna lignea sint circa minora Altaria apta ad orandum, in quibus interdùm procumbere possint Fratres ministrantes, vel assistentes.

Circa Sacramenta, & Sacramentalia.

Item acuratiùs quoquè debet habere diligentiam magnam, quòd locus honestus, & decentis pulchritudinis habeatur super Altare, in quo Corpus Domini in pixide habeatur, & honestè sub claui seruetur.

Item, quòd oleum infirmorum ad faciendam extremam vnctionem semper habeatur in Domo, & in honesta ampulla in loco honesto sub claui conseruetur.

Item si debent fieri Ordines in Domo, vel Confirmationes, vel consecrationes Ecclesiæ, vel Altaris, vel Episcoporum, vel benedictio Abbatum, vel Cœmeterij, & similia,

milia: debet prouidere cum consilio Capellani Episcopi, vt secundùm Ordinarium eius omnia ad huiusmodi pertinentia fiant, & habeantur in promptu. Si verò fiant aliquæ coronæ, eius est assistere Episcopo, & ministrare forcipes ad capillos incidendos, & ipsos debet recipere, & comburere. Et cum instat inunctio facienda pro Fratre, vel communio infirmi decumbentis, vel etiã ad Altare non potentis venire, vel etiã extraordinaria Communio Fratris alicuius ex alia aliqua causa facienda in Conuentu, debet de omnibus ad hoc pertinentibus gerere sollicitudinem, & de necessarijs prouidere: & conuocandos conuocare vel verbis interdùm, vel cum pulsationibus, cùm Conuentus fuerit conuocandus. Item circa funera eius officium est prouidere de fossis faciendis, & de loco fossarum, cum consilio Prioris. Item de cereis & candelis & candelabris, & thure, & thuribulo, & carbonibus pro thuribulo, & de conuocandis Fratrbus suo tempore, & de Cruce deferenda, & aqua benedicta, & stola, & libello Sacerdoti recepturo funus, & de libellis manualibus, & alijs necessarijs ministrandis, tàm pro Fratribus, quàm pro extraneis defunctis curam debet habere. Item debet, si contingat Episcopum vel Abbatem vtentem mitra, vel anulo, vel baculo, vel Cardinalem, vel Legatum, vel alium dignitatis excellentis apud nos facere Officium in Missa, vel Processione, vel aliter quocunque modo: debet cum consilio Capellani sui, vel aliorum sociorum eius, de necessarijs secundùm suæ dignitatis exigentiam prouidere, & gerere sollicitudinem, quòd non sit defectus in aliquo, & quòd fiant omnia ordinatè.

Circa ornatus, & paramenta, & mundicias.

ITem ad officium eius pertinet apponere curam quam potest, quòd habeantur indumenta pro ministris, & ornameuta pro Altaribus honesta, & pulchra, & diuersa secundùm diuersitatem temporum, & Festorum; ita quòd in diebus festiuis meliora producantur. Porrò ad ornatum

tum

tum Altaris cuiuslibet, præter illam mappam, quæ adhæret lapidibus, debet habere aliam desuper: quæ tam longa sit, quòd quasi vsque ad terram ex vtraque parte descendat, super quam palla iterum collocetur, quæ sit adeò longa & lata, quòd quasi totum Altare desuper cooperiat, super quam est corporale collocandum. Cùm autem ista fuerint replicata, debet haberi aliquod grossum coopertorium ad totum cooperiendum Altare. Cogitandum est etiam ei, quòd habeantur aliquæ Reliquiæ in vasis pulchris, & decentibus, vel arcellis, & Cruces, & imagines competentis decoris: & de his aliqua sunt ponenda in Festis maioribus super Altare ad ornatum. Debet etiam habere curam, quòd ampullæ, piscinæ, pelues, & alia vasa, & vtensilia, camisiæ, albæ, pallæ, & tobaliæ, & Altarium corporalia, & manutergia, & cætera omnia linea in vsus Altarium, vel ministrorum sic frequenter lauentur; quòd semper inueniatur munda & nitida, & præcipuè ea quæ sunt circa Altaria. Corporalia verò & panniculi pro abstertione calicum, & manuum post vltimam ablutionem, lauanda sunt separatim ab alijs, & lotio in piscinam sacram mittenda. Cùm autem consumpta fuerint vetustate comburenda sunt, & cineres in eandem piscinam mittendi.

Circa custodiam rerum.

Ad ipsum etiam pertinet cùm de nouo ponitur in officio, facere memoriale de numero calicum, librorum, paramentorum, & omnium huiusmodi quæ sunt valoris notabilis, & sunt ab eo custodienda. Et cauere debet ne perdatur aliquid de istis, sed potiùs secundùm eius industriam augmentetur. Et cùm absoluitur, successoribus per memoriale debet rationem reddere de prædictis. Debet etiam cauere vestimentis, & paramentis à putrefactione, & corrosione, interdùm ad ventum, & calorem exponendo, non in locis humidis, sed siccis, & à tineis conseruando. Debet curam habere, quòd dissuta

resarciantur, & læsa in aliquo, siue vasa, siue vtensilia, & huiusmodi, reparentur diligenter. Vetusta & minùs vtilia, quæ possunt vendi, de licentia vendantur, & eorum pretia in aliqua meliora commutentur. Item debet oblationes omnes Ecclesiæ recipere, & diligenter custodire, & eas Procuratori integrè reddere, vel necessaria pro Sacristia de illis procurare: & residuum eidem Procuratori, si quid fuerit, reddere; vel in alios vsus expendere, secundùm quòd Prior duxerit ordinandum. Pro receptione verò & custodia horum solent interdùm haberi trunci in Ecclesia, vel pixides clausæ desuper, cùm modicis aperturis, vel alia huiusmodi apta ad securam reseruationem. Sunt etiam habenda aliqua armaria & arcæ fortes, & aptæ ad custodiam rerum, vel in Sacristia, vel extra in loco securiori, vel vtrobique. Et Sacristia debet esse fortis in ostijs, fenestris, & clauibus, in qua etiam, propter rerum custodiam iacere potest cum vno socio vel duobus, cum locus ad hæc aptus fuerit: & hoc, si Priori videbitur expedire.

Circa Ordinarium.

AD eundem pertinet scire benè Ordinarium totius Officij, vt per eum quandoque Fratres ædificentur de aliquibus, quæ requirunt: & ea quæ in eodem scripta sunt præter supradicta ad eum pertinentia; vt in cineribus in capite ieiunij, & ramis in die Palmarum, & similibus sollicitè exequatur. Debet etiam habere curam, quòd Ordinarium de Ministris, & Missa maiori & alijs habeatur in Sacristia, vt Fratres per huiusmodi scripturam certificari possint, cùm de aliquo dubitant de prædictis. Summas quoque & tractatus Magistrorum de officijs Ecclesiæ, debet procurare libenter cùm poterit, vt in Sacristia inueniantur. Postremò, quia in magnis Conuentibus difficile est omnia supradicta ab vno executioni mandari; tamen cum socius ei datus fuerit de consilio Prioris, possunt supradicta sic per eos diuidi, vt vtroque scien-

sciente, quid ad se pertineat, nec confidente de alio in his, quæ ad se pertinent, fiant ordinatiùs vniuersa.

Cap.XI. De Officio Lectoris.

Circa Doctrinam.

OFficium boni Lectoris est conformare se capacitati auditorum; & vtilia, & expedientia eis vtiliter, & intelligibiliter legere: opiniones nouas refugere, & antiquas & securiores tenere: ea quæ non benè intelligit nunquã dicere: à fastidiosa prolixitate, quæ accidere solet ex nimia repetitione eiusdem, aut ex inuolutione verborum, vel ex alijs causis, cauere semper. Dare operam, vt ex lectionibus suis proficiant auditores, aut circa veritatem librorum, aut circa quæstionum vtilium intelligentiam, aut circa aliqua quę possint ad morũ ædificationem esse: literam tantùm legere, relicta multitudine eorum, quæ dici possunt ad singula: quòd auditores sub eo proficiant ad sciendum Biblia, & historias, & sententias, maximè lectiones, aut omnes, aut saltem vnam continuare libenter. Tempore verò Vacationum, & in alio tempore, libenter legere debet aliquid Fratribus aliquibus in camera, qui habiles ad proficiendũ in studio reputantur. Dubitantibus verò, & interrogantibus de aliquo, debet benignè, & charitatiuè satisfacere; prout potest & scit. Cùm verò exigente intelligentia & vtilitate auditorum, interdùm expedit disputare, eligenda est ab eo materia vtilis & intelligibilis, maximè si sit disputatio inter minùs peritos. Vt autem melius, & fructuosius officium exequatur, debet studere diligenter, & præcipuè in scriptis, quæ communi iudicio meliora reputantur. Et vt melius possit vacare studio, ab alijs occupationibus, debet siue in domo, siue extra potest, salua obedientia subtrahere se libenter.

Circa

Circa Vitam.

ITem ad ipſum pertinet, vt ſicut alios præcellit in ſcientia Diuina, ita & in exemplo totius ſanctitatis, et virtutis, et præcipuè humilitatis, patientiæ, et ſobrietatis. Debet etiam animare alios ſermonibus, collationibus fraternis ad omnem religionem, obedientiam ſpecialiter, et iuuare efficaciter Prælatos. Item ad Prælatos ſemper pacem habere debet, et reuerentiam dignam, et cauere ne perturbatores, vel diſcoli, vel indiſciplinati apud eum refugium inueniant, vel fauorem. In Refectorio, vel Choro debet libenter eſſe cum poteſt, et à Capitulo, vel Completorio nunquam ſine magna, et euidenti neceſſitate remanere. Diſpenſationes verò in ieiunijs et abſtinentijs (cùm non indiget) aut nunquam, aut raró, et cum difficultate recipere; cùm verò recipit, caueat ne in infirmitorio, vel hoſpitio, occaſione eius fiat aliqua diſſolutio, aut in vigilijs; aut ſuperfluitatibus, aut inordinatis locutionibus, et ſimilibus. Item nomine Magiſtri, vel Lectores quantùm in eo eſt, non debet permittere ſe vocari, ſed ſolùm nomine Fratris. Cùm habuerit, debet ſe ad ſocium habere non ſicut dominus, ſed ſicut ſocius et frater: nec permittere debet quòd ei faciat ſeruitia, quæ non ſolent alijs Fratribus fieri, vt eſt facere lectum ſuum, et diſcalceare eum, & ſimilia. Debet etiam cauere ne camera ſua ſit in occaſione diſſolutionis, aut ex vigilijs, aut ex frequentibus ibidem collocutionibus, vel conuenticulis, vel clamoribus, vel huiuſmodi alijs. Item non debet verecundari, quin libenter quærat ab alijs dubitationes ſuas, immò quandocunque occurunt notare debet diligenter, & cùm inuenerit à quo poſſit edoceri, quicunque ſit ille, quærere debet humiliter, & audire, & retinere diligenter. Debet etiam procurare quantùm in eo eſt, quòd habeat aliquem ſublectorem, qui legat interdùm cùm hoc requirit multitudo, vel vtilitas auditorum, & eidem charitatiuè in omnibus aſſiſtere debet. Porrò monitiones ema-

emanantes à Capitulis circa Lectores, debet diligēter retinere in memoria, & seruare. Licentijs verò generalibus de loquendo, vel remanendo à Choro, & similibus non debet vti propria auctoritate, & ad libitum suum: sed prout Priori visū fuerit, & causa rationabilis requisiuerit. Postremò verò, vt Deo, & Prælatis, & Fratribus sit acceptum ab eis obsequium, non debet se reddere difficilem ad legendum, vel quærere in hoc aliquid, quod sapiat vanam gloriam; vt est legere in maioribus Conuentibus, vel anhelare ad habendam licentiam in solemnibus studijs: vel ferre grauiter, si de modo legendi in aliquo corrigatur: sed bono animo debet implere quidquid à suis maioribus fuerit ordinatum, & se corrigere libenter in his, quæ fuerint sibi dicta corrigenda.

Cap. XII. Officio Magistri Studentium.

Circa studium in genere.

OFficium Magistri Studentium est, habere zelum & curam specialem de studio promouendo, modis omnibus quibus potest. Et ideò debet habere in memoria ea, quæ scripta sunt in Constitutionibus, & Ordinationibus quæ emanauerint vel emanant, quotidiè à Capitulis vel Generalibus vel Prouincialibus, à Priore Prouinciali, vel Visitatoribus circa studium; & dare operam, vt diligenter seruentur. Ipsius etiam est notare diligenter, & suggerere admotiones, quas reputat expedire fieri Fratribus, pro studij promotione in Domo. Debet quoque sollicitare Priorem, et maiores, vt procurentur libri vtiles pro Conuentu: negligentias verò Prioris et Fratrum circa studium Priori Prouinciali et Visitatoribus referre fideliter, et super his accusare eosdem, vel in domibus proprijs, vel mittere accusationem ad Capitulum Prouinciale. Interdùm procurare etiam et pro posse suo laborare, quòd necessaria ad studium, scilicet cellæ aptæ, atramentum, sebum protempore ad lumen, et similia sine defectu ha-

beantur in Domo, et Fratribus cum his indiguerint, ministrentur. Ipsius etiam est habere sollicitudinem, quòd habeantur scholæ competentes, et aptæ in fenestris, et sedibus, et contra pluuiam benè munitæ. Et vbi veniunt sæculares, debet prouidere, quòd recipiantur et collocentur honorificè iuxta exigentiam sui status.

Circa Sermones.

ITem ipsius interest, iniungere Sermones qui solent in capitulo fieri in omni festo nouem Lectionum, nisi legatur in scholis: & in capite ieiunij, & in vigilia Natalis Domini, & in alijs casibus emergentibus, sicut est tempore Capitulorum Prouincialium vel Generalium, & quandocunque in casu aliquo sunt faciendi. Non sunt autem ad huiusmodi sermones passim admittendi extranei, nisi vbi interesse voluerit competens multitudo, & hoc de licentia, & cum scientia Prælati: & debet dici illi, qui facturus est sermonem, quòd extranei debent adesse; & in hoc casu non iniungantur sermones alicui, nisi tali de quo credatur, quòd sit idoneus ad laudabiliter proponendum. Porrò sermones qui fiunt in Generali, vel Prouinciali Capitulo, debet iniungere de licentia & scientia maioris Prælati. Extraneis verò non debent huiusmodi sermones iniungi, nisi de scientia & voluntate Prælati. Cùm autem contingit pertransire Cardinalem, vel Legatum, vel Episcopum magnæ litteraturæ, vel Magistrum aliquem in Theologia, vel alium magnæ authoritatis virum, & prædicatione exercitatum: vel Ministrum Fratrum Minorum Generalem, vel Prouincialem, vel aliquem de Ordine nostro Priorem, vel Lectorem, vel Fratrem alium in prædicatione famosum; debet cum Prælato conferre, si sit horum aliquis inuitandus ad prędicandum Fratribus in Capitulo aliqua die, & fiat quod ei videbitur faciendum. Huiusmodi verò Sermones Capituli fieri solent, vel post Matutinas, cùm sunt noctes prolixæ, vel post Primam cum hora illa non est in alijs occupata, vel post Nonam tem-

tempore dormitionis diurnæ, vel alia hora secundùm ordinationem Prioris, in qua Fratres possunt commodiùs interesse. Pertinet verò ad ipsum pulsare hora competenti pro sermone huiusmodi. Cùm autem horam variari contigerit, debet in præcedenti Capitulo, si hoc sciuerit, Prælato dicere, vt Fratribus prædicatur. Debent autem huiusmodi sermones Fratribus tàm tempestiuè iniungi, vt se de modico tempore non valeant excusare. Debet etiam dirigere Fratres maximè iuniores, indicando in quibus libris inuenire possint opportunas materias ad prædicandum, & magis vtiles ad salutem audientium: & diligentiam adhibere, quòd tales libri in Domo habeantur, aut procurentur, quibus Fratres magis proficere valeant; & circa hoc frequentius sollicitare Priorem, aut alios, ad quos spectabit prouidere. Vnde cùm aliquis Frater se excusat à faciendo Sermone sibi iniuncto, nec apparet rationabilis causa præter solam ignauiam, non debet esse facilis ad relaxandum eum; sed omninò vrgere, & omnem operam polliceri. Si autem imminente die prædicationis, appareat ei quòd debeat esse defectus Sermonis ex causa quacunque, debet rogare Prælatum, vel alium ad hoc idoneum, quòd suppleat hunc defectum, vel ipsemet suppleat: & ille qui defectum huiusmodi facit, suo tempore, vel in ipso die Sermonis in Capitulo corrigatur. Si autem aliqui Fratres adeò sunt inepti, quòd non speretur quòd vnquam possint habere modum prædicandi; non oportet quòd sit nimis importunus istis, ad iniungendum Sermones. Ipsius etiam est præmonere Fratres, quibus iniunguntur sermones, vt caueant à prolixitate sermonum: interdùm iuxtà eos sedere, vt cùm nimis prolongant sermones, faciat eis signum. Cùm autem aliquid reprehensibile dixerint in sermone, debet ipsa die hora competenti charitatiuè ostendere Fratri, vt aliàs caueat circa illud; vel si melius ei videbitur & fructuosius, antequam sermo fiat in Conuentu, præuidere quid ibi sit dicendum, & blandè corrigere, si quid displicuerit; ne fortè Frater conciona-

turus animum despondeat. Porrò Sermones ad populum in villa, vel extra, debet alij, cui Prior iniunxerit imponere, & annexa illi officio exequi: vel ipsemet, vbi propter paucitatem Fratrum, hoc ei committitur à Prælato.

Circa Collationem.

Circa collationes, quæ fieri eius opera et diligētia inter Fratres solent, aduertat imprimis, quòd ad eas non sunt admittendi extranei siue sæculares, siue Religiosi alterius Ordinis: nisi essent adeò familiares, quòd in defectibus Fratrum, si quos ibi viderent, credatur eos non esse scandalizandos. Tàm verò circa collationes priuatas, quàm circa publicas dispu ationes, ad eum spectat suggerere Priori admonitiones, quas in Capitulo faciat Fratribus: ad hoc, vt benè se habeant & religiosè in omnibus prædictis. Item ad ipsum pertinet conuocare Fratres aliquo signo ad collationes in loco apto ad hoc, secundùm ordinationē Prioris, & hoc semel vel bis in septimana, vel frequentiùs, vbi vel quando non sunt lectiones. Facienda autem est huiusmodi conuocatio cùm signo ad hoc determinato, vel post Nonam, binæ refectionis tempore, vel post Vesperas tempore ieiunij, vel inter comestionem, & Completorium in Quadragesima: vel alia hora in qua Fratres commodiùs possint interesse secundùm voluntatem Prioris. In huiusmodi autem collationibus, solet interdùm recitari aliqua quæstio determinata in scholis ab illo cui fuerit iniunctum, vel recitari aliqua ab aliquo qui eam præuiderit, ex iniunctione sibi facta: & post recitationes, Fratres qui volunt opponant recitanti, & ita excitent se opponendo & respondendo. Vel solet ab eo quæri aliquid de lectionibus, vel quæstionibus auditis à Fratribus, vt videatur de profectu eorum. Vel solent fieri collationes de moralibus, vel de certa aliqua materia, vt de Euangelio, vel de Epistola, vel de summa de vitijs & virtutibus, vel de casibus, & similibus: ita quòd quilibet Frater sciat de quo titulo debeat recitare, vel de quo-

libet,

libet, ad voluntatem cuiuslibet, & ab illis qui non sunt adhuc sufficientes ad maiora, saltem aliqua notabilis authoritas recitari. Solet autem interdùm ordinari, quòd vnus Chorus dicat vna vice, & alius alia vice; vel certis Fratribus iniungi, quòd faciant collationem, alij in vna die, alij in alia die, & sic de alijs. Et de modis istis quis seruetur, fiat cũ consilio Prioris, quod melius videbitur. Fratres autem qui non faciunt quod debuerint, vel in aliquo offendunt, vel falsum dicendo, vel authoritatem aliquam non bono modo assignando, vel confusè, vel prolixè loquendo, vel ibidem clamosè contendendo, vel aliàs quoquo modo reprehensibiliter se habendo: debet ibidem verbis corrigere, cum humilitate, & curialitate; & de excessibus grauioribus suo tempore in Capitulo accusare. Cùm verò sunt intermissæ aliquando collationes, & debent resumi, debet hoc prædici in Capitulo præcedenti, & ordinari quomodo fiant.

Circa Disputationem.

ITem ipsius interest instare, quòd fiant disputationes cùm expedit, vel quòd nõ fiant, vel raró fiant: vel quando nõ est ad hoc Lector sufficiens, vel non sunt qui conuenienter possint opponere vel respondere; vel non creditur quòd sequatur inde notabilis vtilitas propter statum auditorum. Cùm autem fiunt, debet conferre cum Lectore, quòd fiant de vtili materia. Debet etiam ante prædicere Fratribus tempestiuè, de quo fieri debet disputatio, vt sibi prouideant; & docere, in quibus scriptis, & vbi possint de illa materia inuenire. Debet autem semper iniungere alicui, vt sibi prouideat de respondendo, si necesse fuerit, ne sit in hoc vnquam defectus. Debet autem iniungere Fratribus, qui sunt ad hoc idonei, quòd semper in omni disputatione sint parati opponere in aliquo: & quòd sibi in hoc prouideant illi, qui sine prænisione ad hoc sufficere non putantur. Non debet autem aliquis incipere, opponere, vel respondere in scholis, nisi priùs ei hoc impo-

ſitum fuerit, vel licentiam habuerit. Extranei verò quando veniunt ad diſputationes, honorandi ſunt, vt cedatur eis ab omnibus cùm volunt opponere; & inuitentur ad reſpondendum; & ſi malè dicunt, non confundantur, nec contendatur cum eis, & caueatur ab eorum offenſa. Porrò ſi quis vel Frater, vel Lector in diſputando in aliquo reprehenſibiliter ſe habuerit, debet eum ſuper hoc ſuo tempore in Capitulo proclamare. Si autem aliquis contentioſus notabiliter in diſputatione ſe habeat, & non ſperetur de eius correctione; debet ei imponere ſilentium extra ſcholas in aliquo loco charitatiuè, vel ſuggerere Priori, quòd hoc faciat in Capitulo publicè, vel priuatim, ſi magis viſum fuerit expedire.

Circa Lectiones.

ITem ad ipſum pertinet conferre cum Fratribus, quot lectiones, & quæ ſint lectiones legendæ; & ad illud, quod ei viſum fuerit vtilius, inducere Lectorem. Vbi verò eſt ſtudium ſolemne, vel magna multitudo Fratrum, vel aliorum auditorum; debet procurare ſi poteſt, quòd habeatur aliquis Frater qui legat extraordinariè tempore vacationum: & in diebus vacationum, quibus non legit Lector, ſaltem ſit aliqua lectio leuis, vel de hiſtorijs, vel de aliqua ſumma, vel ſimilibus: & ſi aliqui ſunt iuuenes habiles ad proficiendum, habeant aliquem Lectorem in Grammaticalibus, vel Logicalibus, & ſimilibus, priùs ſuper hoc licentia impetrata. Item debet procurare, quòd fiat repetitio Lectionum ſemper, vel per eum, vel per alium; vel per alios: vel modo per iſtum, vel modo per alium, vel vna lectio per vnum, alia repetatur per alium, prout ab ipſo, vel à Priore fuerit ordinatum. Fratres verò qui proficiunt, & non ſunt multum prouecti in ſcientia, & maximè iuniores, ſunt compellendi vt repetitioni huiuſmodi interſint.

Circa profectum Fratrum in studio.

ITem ad ipsum pertinet, gerere sollicitudinem circa Fratres omnes & singulos; quomodo se habeant circa studium, vel qui frequentant scholas, collationes, disputationes, repetitiones: vel qui non libenter in cellis resident, vel sunt vagi, vel qui student, in quo student: qui habent voluntatem proficiendi in studio, & qui non curant; qui student ordinatè, & qui confusè, qui circa vtilia, qui circa curiosa, qui libenter audiunt, vel interrogant quod nesciunt, & qui non: & quidquid circa hoc, & similia inuenerit reprehensibile in aliquo, studeat emendare, modò per admonitiones secretas & charitatiuas, modò per accusationes in Capitulo, & modis alijs, quibus poterit diligenter. Cùm autem fuerint aliqui in Conuentu, de quorum profectu in studiò multum speretur, & sunt benè morigerati; debet laborare, vt detur eis occasio, & adiutorium ad proficiendum in studio: iuuando eos ad hoc, in quibus potest per se, & innotescendo hoc maioribus, intercedendo pro eis, vt mittantur ad studia meliora, aut parcatur eis ab alijs occupationibus; vt fiant eis aliquæ recreationes (si fuerint debiles) vt habeant aliquas licentias ab officio remanendi: & similia, quæ possunt ad promomotionem valere prædictam. *Hæc ferè omnia ad officium Regentis pertinent, iuxta Constitutiones nostras Distinct. 2. cap. XIV. de Studentibus.*

Cap. XIII. De Officio Librarij.

Circa armarium.

OFficium Librarij est, habere curam vt potest, quòd habeatur bonus locus pro Libraria & securus, & benè aptus contra pluuiam, & intemperiem, & copiam habens boni aeris pro libris custodiendis. Armarium autem in quo libri reponuntur, debet esse de lignea materia, vt meliùs custodiantur à putrefactione, vel nimia hume-

ctatione: & habere multa intermedia, & distinctiones, in quibus reponantur libri, & scripta diuersarum facultatum, & diuersi libri; & huiusmodi eiusdem facultatis separatim, & non confusè, cum signationibus debitis factis per scripturam; quæ applicanda est vnicuique interstitio, vt sciatur vbi inueniatur quod quæritur. Debet autem ipse custodire clauem huiusmodi armarij, seu librariæ, & aperire, & claudere tempore suo: & habere cellam pro studio (si locus est aptus) in ipsa libraria: vel de propè, vt citiùs inueniatur, cùm quæritur pro aliquo negotio ad suum officium pertinente.

Circa Libros.

ITem ad ipsum pertinet, habere chartam, in qua sint scripti omnes libri Conuentus, & cùm augmentantur, vel minuuntur, scribere vel abradere in charta illa, sicut fuerit faciendum. Huiusmodi autem chartam debet tradere successori suo cùm dimittit officium, & accipere à prædecessore cùm assumit officium de nouo: vt sic semper possit reddi ratio de libris, cùm exigitur à Prælato, ne per obliuionem eos deperire contingat. Ipsius etiam interest habere curam, quòd per se, vel per alium secundùm ordinationem Prioris reparentur, cooperiantur, & benè ligentur: & signentur in vnoquoque volumine in tergo cuiusmodi libri, vel liber sit, vel cuius scriptum, vel scripta contineantur in illo: & in principio cuiuslibet ponatur titulus huiusmodi: *Iste liber est talis Conuentus Fratrum Prædicatorum*. Et si fuerit dignum, quòd dator libri in memoria habeatur, addatur, & dicatur; *quem dedit talis N. pro anima sua*. Debet etiam dare operam, quòd libri communes sub eo augmententur, acquirendo eleemosynas ad hoc aliquas cùm potest: vel à Nouitijs cùm intrant, & habent libros aliquos, vel laborando, quòd de libris Fratrum decedentium aliqui ad vsus communes applicentur, & modis alijs, quibus poterit diligenter. Item debet aponere curam, quòd libri qui non habentur in om-

in omni genere facultatum, habeantur. Cùm habentur aliqui duplices vel triplices, de quibus Fratres non multum indigent, retentis melioribus alij cum licentia vendantur, & pretium in alios vsus librorum, qui non habentur, conuertatur: & idem fiat de veteribus, vel aliàs parum valentibus. Item semel in anno, vel bis, debet omnes recolligere, & ad locum idoneum reportare, cum socijs ad hoc sibi deputatis ad vertendum, & ad videndum ne aliquis depereat, vel ne aliquis à vermibus destruatur. Quòd si aliquem inuenerit deesse, debet diligenter laborare quòd reinueniatur. Si autem aliquis læsus fuerit in aliquo debet apponere curam quòd reparetur, & cauere in posterùm ab his, quæ libris inuenerit nocuisse. Et cùm viderit aliquos libros de armario otiosos, debet illos ad armarium reportare. Item ad ipsum pertinet prouidere, quòd in aliquo loco silentij & apto, sit aliquis pulpitus magnus, vel plures, in quibus ligentur aliqui libri, quibus frequentiùs Fratres indigent cùm habentur: vt est Biblia glossata in toto vel in parte, Biblia sine glosis, Summæ de Casibus, Concordantiæ, Interpretationes, Decreta, Decretales, Decisiones morales, Sermones varij de Festis, de Dominicis per totum annum: Historiæ, Sententiæ, Chronica, Passiones, & Legendæ Sanctorum; Historia Ecclesiastica, & similia multa, vt communitas Fratrum in promptu possit illa habere. Armarium verò sic debet apertum tenere certo tempore, vel esse iuxta eum, vel in ipso; vt qui volunt aliquid in transitu videre in alijs libris qui sunt, vel habere ad horam breuem, possint copiam eorum de facili habere.

Cap. XIV. De Officio Examinatorum.

Officium Examinatorum est reddere cautos Fratres, qui aliquem volunt examinari, quòd non præsentent aliquem, de quo certum sit, quòd non sit sufficiens; ne fiat ei, qui talis est, confusio pro nihilo. Illos etiam de quibus veraciter constat per certos testes, vel facti euiden-

tiam,

tiam, vel famam publicam, quòd sunt benè sufficientes, non oportet examinare, sed referre Priori huiusmodi certitudinem. Cùm autem de aliquo propter dubium fuerit examinatio facienda, non expedit, quòd fiat cum aliqua solemnitate vel acerbè: sed ita vrbanè, quòd ipse qui examinatur, quòd sit examinatus plenariè non aduertat; quod fiet quando diuisim, vel etiam simul Examinatores eundo per hortum, vel alibi loquuntur latinè cum eo, modò de rumoribus mundi, modò de rebus impertinentibus ad scientias, modò de scientia aliqua inquirendo, in qua studuit, & quantum, & vbi, & sub quibus Magistris: & sic intrando quasi insensibiliter ad inquirendum aliquid de scientia in qua studuit, & modò transferendo se ad alios rumores, modò reuertendo ad propositum. Magis autem attendendum est ad ingenium, ad facundiam, ad aptitudinem ad addiscendum, & ad bonam dispositionem ingenij naturalem; quàm ad hoc, quòd multa audierit & diù. Possunt etiam examinare illos, qui sciunt scribere, imponendo eis, quòd faciant aliquam literam de aliqua materia, quam dent eis quasi ad videndum quomodò sciunt scribere: & tunc possunt ex modo dictandi, aliquid perpendere de sufficientia illius. Possunt etiam inquirere si sciunt cantare, & legere, vt si in huiusmodi sunt excellentes, possit faciliùs cum eis in alia insufficientia dispensari. Potest autem sufficiens, quo ad scientiam reputari quicunque talis est, quòd ex bono ingenio, & alijs bonis naturalibus, & ex scientia iam acquisita, vel ex alijs, quæ apparent in eo potest æstimari, quòd possit Theologiam addiscere: & apud Fratres proficere ad hoc, vt possit tantum intelligere de scripturis, quòd possit fieri prædicator, vel confessor securus. Verumtamen secundùm statum, & indigentiam Prouinciarum, vel Conuentuum, & abundantiam vel penuriam litteratorum in natione, faciliùs sunt aliqui recipiendi in vno loco, quàm in alio; & possunt secundùm modum patriæ, alicubi aliqui sufficientes iudicari, qui alibi insufficientes reputantur.

tur. Porrò inquisitio de moribus sic cautè est facienda, vel à socijs, vel à notis, quòd ipsi non aduertant propter quid fiat. Huiusmodi autem inquisitio fieri debet maximè circa vitia quæ sunt quasi naturalia, & inseparabilia; vt innata iracundia, ebrietas, vel à debilitate naturæ proueniens, vel à vitiosa consuetudine: dispositio ad furiositatem, vel malitiam, vel percussionem, vel huiusmodi perpetrandâ; & de receptione talium, & similium, de quorum correctione vix spes habetur, summoporè est cauendum. Si verò post examinationem de scientia & moribus huiusmodi, videatur Examinatoribus, quòd indubitanter recipi debeat examinatus sic à Conuentu: possunt antequàm plùs procedatur, inquirere leuiter de illis impedimentis recipiendorum, quæ in Constitutionibus sunt expressa; nè fortè in vanum vlteriùs procedatur, si tale aliquod habeat, propter quod nullo modo sit recipiendus. De omnibus autem quæ inuenerint, debent Priori, & Conuentui relationem facere fideliter, nec zelo receptionis, & repulsionis in partem aliquam declinare.

Cap. XV. De Officio Circatoris.

Officium Circatoris debet imponi tali Fratri, qui sit zelator Religionis, & maturus, & industrius ad cognoscendum ea, quæ sunt Religionis, vel contra; non præceps in zelo suo. Huiusmodi ergo officium est circuire per totam Domum, & per omnes officinas, & in Ecclesia exteriori, & vbi Fratres solent Confessiones audire, vel loqui, vel morari cum exterioribus; & per omnia alia loca infra ambitum clausuræ exterioris, semel vel pluries in die; præcipuè cùm viderit expedire. Specialiter verò post prandium tempore dormitionis id facere tenetur, & notare si alicubi inuenerit in quocunque loco aliquid fieri ab aliquo Fratre, siue maiore, siue minore, quod sit contra Religionem, vel debitam honestatem. Præcipuè autem debet circuire post vltimum signum, vel cum lumine, cum profunda nox fuerit, vel sine lumine,

cum adhuc dies ſit, per hoſpitium, & infirmitorium: ad videndum ſi ſunt adhuc in locutionibus, vel aliquibus diſſolutionibus Fratres aliqui; & per oſtia ſingula claudenda, ad videndum vtrum ſint benè clauſa. Et tempore Matutinarum interdùm per dormitorium & cellas, ad videndum ſi aliqui remanſerint in locis iſtis. Ipſius etiam intereſt prouidere, ne aliquod oſtium faciat inquietudinem tempore ventoſo; & ponere repagula in oſtijs, & feneſtris, cùm fuerint reponenda. Cùm autem pluuia ſuperinundat, debet citò ſuccurrere in locis, in quibus maximè nocere poteſt, & præcipuè circa libros. Si aliqui remanſerunt in lectis, vel ſi dicunt Matutinas, qui remanent de licentia, loco, & tempore debito: vel ſi qui habent licentiam cauſa ſtudij, vacant ſtudio tunc, vel reuertuntur ad lectos. Verùm non eſt eius ſingula circumeundo corrigere, ſed notare, & memoriæ commendare, & proclamare proclamandos in capitulo, & referre grauiores diſſolutiones & magis inuſitatas Prælatis, vt maius apponant conſilium: & tempore viſitationis Prouinciali, vel alij Viſitatori ſtatum Domus quo ad Religionis obſeruantiam pleniùs indicare. Poteſt tamen aliquod leue verbum dicere interdùm, vel ſignum aliquod facere in tranſitu, ad diſſolutiones aliquas compeſcendas; & præcipuè poſt vltimũ ſignum, vel tempore dormitionis diurnæ. Ad ipſum etiam pertinet diligenter notare, ſi clauſura Domus ſit bona, ſi bona oſtia, ſi bonæ claues vbique: & ſi quid in his emendandum fuerit pro hoc inſtare apud Prælatos frequenter. De claudendis verò oſtijs aliquibus vel clauibus oſtiorum aliquibus cuſtodiendis, & accipiendis, & reddendis, facere debet prout Prior ordinauerit. Porrò ſi Conuentus adeò magnus fuerit, quòd vnus circator non ſufficiat, debent aſſignari duo, vel plures: & ita inter ſe diuidere officium per loca, & tempora; quòd nihil ex mutua confidentia negligatur. Si autem Circatorem recedere contigerit ad breue tempus, debet alicui vices ſuas committere: ſi ad longum tem-

pus,

pus, debet ad memoriam reducere Prælato, quòd alicui vices suas imponat, vsque ad suum regressum. Item Prior & Supprior possunt, & debent interdùm huiusmodi officium exercere (non obstante, quòd sit alius Circator) cùm eis videbitur expedire.

Cap. XVI. De Offic. Custodis Dormitorij.

CVstodia Dormitorij solet iniungi Fratribus per septimanas in tabula, vel alicui Conuerso, seu Clerico, qui ad alia minùs vtilis inuenitur, potest iniungi simpliciter. Huiusmodi autem officium est claudere, & aperire Dormitorium suis temporibus. Cùm autem post vltimum signum, vel secundam mensam tempore dormitionis fuerit claudendum, debet facere custos aliquod signum modicum cum clauibus parum antequam claudat, vt si qui adhuc extra sunt intrare festinent. Verùm si fuerint hospites Fratres, debet inuestigare vtrum fuerint expediti, & si sic propter eos non oportet ampliùs expectare. Si autem non fuerint expediti, & intrare debent dormitorium, potest aliquantulum expectare, & signum eis facere, quòd festinent. Ad eum etiam pertinet claudere, & aperire fenestras communes Dormitorij, & cellarum, & camerarum, etiam proprias singulorum in absentia Fratrum cùm fuerint aperiendæ, causa aeris, vel pluuiæ, vel caloris, vel frigoris, vel venti, vel alicuius inquietudinis, & huiusmodi. Ipsius etiam interest prouidere, ne aliquod ostium faciat inquietudinem tempore ventoso, & ponere repagula in ostijs, & fenestris cùm fuerint reponenda. Cùm autem pluuia superinundat, debet citò succurrere in locis, in quibus maximè nocere potest, & præcipuè circa libros. Defectus autem circa ostia, & fenestras, & claues, & repagula, & coopcrturam Dormitorij, cellarum, camerarum, & domorum aliarum, & viarum si quæ sunt his annexæ, debet significare Priori, & instare vt emendentur. Item ad ipsum pertinet prouidere de oleo in lampadibus Dormitorij, & camera-

rum,

rum, et vijs inter hæc: et accendere, et extinguere huiusmodi lumina tempore suo. Item ipsius est, si aliquæ immunditiæ inueniantur in cameris, quæ sunt abstergendæ, vel Dormitorium sit scopandum, vel cellæ; hoc per se facere, si potest commodè, vel cum alijs adiutoribus sibi datis. Item debet habere curam, quòd sic semper sit aptatum Dormitorium, quòd si quos intrare contigerit, nihil ibi videant, quòd eorum offendat aspectum. Et debet aliorum negligentias in huiusmodi supplere, faciendo circa hæc, quod fieri debet; & ipsos super huiusmodi negligentijs in Capitulo proclamare. Item si fuerint plura ostia in Dormitorio, debet habere locum ad sedendum, vel studendum propè illud, per quod communiùs est ingressus sæcularium de die, & alia si fuerint claudenda claudere. Iuxtà introitum verò illius ostij, debet esse campanula parua, in qua faciant illi, qui introducunt extraneos, vel ipse si præsciuerit ingressum istorum, signum, si illi Fratres omiserunt facere signum: vt Fratres, qui sunt in Dormitorio, vel in cellis hoc audito, caueant ne apud eos aliquid videant, quod eorum offendant aspectum, & in quo malè ædificentur. Ipse etiam debet esse sollicitus, ne per illos, qui sic intrant, vel etiam occasione aliquorum operum, libros aliquos, vel res alias deperire contingat. Item causa seruandi Dormitorium securum, vel saluum, potest remanere à Matutinis, vel alijs Horis, vel à prima mensa, cùm necesse fuerit, & Prior duxerit ordinandum. Si verò non hoc fuerit visum Priori, nihilominus cùm vadit ad Horas, vel ad mensam, debet habere curam, quòd claudantur quæ claudenda fuerint, vel ponatur ad custodiam alius loco sui. Notare quoque qui aliqua reprehensibilia habent, vel faciunt circa lectos, & cellas suas, & ipsos in Capitulo proclamare. Fratribus verò, qui circa se sunt negligentes, aut in coopertorijs, aut in cussinis, aut in lecti commoditate aliqua, & similibus; compati debet, & procurare, quòd eis meliùs prouideatur.

Cap. VXII. De Officio Portarij.

Circa ſtatum Portarij.

CVſtodia portæ debet iniungi tali Fratri Conuerſo, vel Clerico, ſi poteſt haberi, qui ſit ætate prouectus, Religioſus, aſpectu gratioſus, & in actibus ſecurus: contra omne vitium, diſcretus in ſenſu, prudens in reſponſis, dulcis in affectu; qui nullum multiplicibus interrogationibus fatiget, nullum dura reſponſione, aut iniurioſa, vel ruſtica collocutione commoueat: qui ſcandalizatos ſciat placare, & omnes cum eo moram aliquam contrahentes, vel eidem ſe applicantes, verbis, & factis ædificare ſufficiat. Hic debet habere locum aliquem aptum iuxta portam intrinſecus, in quo cùm non habeat aliam operationem, operetur aliquid, ſi eſt Conuerſus, vel legat, vel ſcribat, vel aliud honeſtum faciat, ſi eſt Clericus. Non autem debet eſſe vagus, ſed ibi continuè reſidere: niſi fortè ex cauſa rationabili interdùm declinet, & alium, vel ſocium ſi habet loco ſui ponat. Cùm autem alibi eum declinare oportet, & nullus ibidem remanet, ſic debet oſtium firmare, quòd nullus ante ſuum introitum poſſit intrare. In hoc quoque loco, cùm ſocium non habuerit, poterit tempore dormitionis diurnæ remanere, propter aduenientes: vel vigilare, vel paululùm dormitare, & in nocte à Matutinis remanere, niſi per Priorem aliter fuerit ordinatum, videlicet vt de die dormiat, & aliquis ſit in loco illa hora pro eo: & hoc idem ſeruetur de remanendo à prima menſa, & collatione, hoc addito; quòd cùm comedit in ſecunda menſa, ordinetur, qui tunc portam cuſtodiat loco eius. Si autem ſocium habuerit Fratrem, tunc per ſeptimanas poſſunt diuidere quis de die lectum intret, & in prima menſa comedat, & interſit collationi communi. Si verò fuerit ſæcularis ſocius, tunc ſecundùm ordinationem Prioris fiat de dormiendo de die, & comedendo in pri-

ma:

ma mensa, & de conueniendo ad collationem communem: ita quòd socius semper portam custodiat, cùm ipse fuerit absens. Porrò ab Horis diurnis, & Missa semper remanere potest, si fuerit Conuersus, & Missam audire in manè priuatam, antequam in suo officio eum oporteat occupari. Si autem fuerit Clericus, eodem modo ab Horis potest remanere, nisi propter paucitatem Fratrum sit eius præsentia interdùm necessaria: & semper Missam audiat Conuentualem, vel priuatam; ita tamen, quòd in his casibus, aliquis sit in porta loco eius. Si fuerint duo Fratres ad portam, tunc si sunt ambo Clerici, vel vnus; semper Clericus vnus sit in Missa maiori, si potest alius competenter supplere, quæ tunc circa portæ custodiam sunt agenda.

Circa multa Officia eius.

ITem ad eum pertinet habere curam de portis, per quas est ingressus ad curiam exteriorem, & ad claustrum claudendis, & aperiendis suo tempore; & claues vel seruare, vel tradere illi seruandas, de quo Prior ordinauerit. Si aliqui de nocte pulsauerint ad intrandum, vel exire voluerint, debet inuestigare causas, & cum difficultate, & non sine licentia speciali tunc alicui aperire.

Item cùm aliqui Clerici, vel Religiosi, vel peregrini transeuntes petunt hospitium vel comestionem, debet vel vrbanè ostendendo paupertatem Domus, vel consuetudinem contrariam eos expedire: vel procurare, quod petunt, ab illis ad quos pertinet, si fuerint personæ dignæ, vel de scandalo, si non fiat timeatur. Cùm autem aliqui recipiuntur ad comedendum ad portam intus, vel extra, debet gerere curam de ministrando eis charitatiuè & mundè quod fuerit ministrandum, & curialiter licentiare cùm fuerint expediti. Item ipsius est cum omnibus, qui cum eo resident, vel moram contrahunt, aliquid loqui de Deo; & cauere, ne quis scandalizatus recedat ab eo. Item cùm videt aliquos per Domum discurrentes, debet eos paci-

fice,

ficè, & curialiter reuocare. Eos verò qui quandoque intrant ſine licentia, & non conſueuerint licentiari ad intrandum, debet ſimiliter pacificè, & manſuetè inducere ad egreſſum. Cùm pulſatur ad portam, citò debet adeſſe per feneſtram paruam aliquam, (quæ ſemper debet eſſe in oſtio), antequam oſtium aperiat, reſpicere perſonam pulſantis; & ſi fuerint tales quas non oportet introduci, vt mulieres, & viles perſonæ, debet eis ſatisfacere ſicut poterit in his, quæ petunt, ſine introductione. Cùm autem introducendi fuerint, ſi ſunt perſonæ excellentes, ducat eos ad Capitulum, & aduocet illis Fratres, qui fuerint aduocandi. Si fuerint perſonæ mediocres, remaneant propè portam, & ibi aduocentur ad eos, qui fuerint aduocandi. Si verò Prælati, vel Religioſi, primò ducantur ad Eccleſiam ad orandum, quàm ad Capitulum. Si verò fuerint Fratres extranei, ducantur ad Eccleſiam, & quæratur qui det eis benedictionem, & ſignificetur ſtatim hoſpitum receptori. Si verò perſona fuerit excellens, vt Epiſcopus, vel Abbas, vel vir nobilis, magnus amicus Fratrum, vel ſimilis; dum venerit ad Domum Fratrum debet hoc indicare Prælato, etiam ſi non petatur ab eis. Item in recipiendo aduenientes, debet habere modos diuerſos ſecundùm differentiam perſonarum: omnes quidem in primo occurſu, debet affabiliter recipere & iucundè, ſi verò fuerint Religioſi cum humili inclinatione & reuerentia. Si Epiſcopi, vel Abbates excellentes, cum maiori humiliatione, vel oſculando manus, vel flectendo genua, ſecundùm morem patriæ. Si Fratres Minores, vel noſtri extranei, vel magni familiares, cum ſummo gaudio, & charitate magna. Si fuerint Principes, vel ſublimes in ſtatu ſæculari, cum magno honore tàm per ſe, quàm per alios Fratres ad hoc idem per ipſum inuitatos. Debet etiam habere magnam ſollicitudinem de cognoſcendis familiaribus Fratrum, vt cùm venerint, nullus defectus fiat circa eorum receptionem; & debet Fratribus qui non cognoſcunt eos, eorum notitiam dare; &

Prælatos incitare ad ostendendum eis omnem familiaritatem, & humanitatem in hospitio, & in alijs quibuscunque. Item in vocando Fratres ad portam, debet seruare modum, qui à Prælato fuerit ordinatus. Ordinant autem Prælati quandoque ex causa, quòd aliqui Fratres nunquam vadant ad portam, aut nunquam ad mulieres, aut nunquam ad talem, vel talem personam, aut nunquam nisi prius dicatur eis, talis aut talis vocatur à tali: quandoque autem dant licentiam aliquibus, vt Confessoribus, vel alijs, qui possint ire quandocunque vocantur: de alijs volunt, vt non vadat sine licentia speciali, primò quæsita à portario, non à Fratre, vel è contrario ab ipso, non à portario. In his ergo & similibus obseruare debet Domus consuetudinem, & ordinationem Prioris. Item ipsius interest notare Fratres, qui in aliquo excedunt circa portam, aut nimis loquendo cũ mulieribus, frequenter & leuiter veniendo & morando in porta, aut qui duros se exhibent ad veniendum ad Confessionem, & similia, & referre Prælatis, vel proclamare interdùm, vel facere proclamari eosdem. Si quis etiam sit defectus in seris, in portis, in clauibus, & repagulis pertinentibus ad suum officium, debet hoc indicare Priori, & instare, quòd emendetur. Porrò si duo, vel plures fuerint portarij, debent onera, & officia ita inter se diuidere, quòd in spe alterius, alter defectum non faciat, sed fiant omnia plenè, & ordinatè.

Cap. XVIII. De Officio Depositariorum.

CVstodia Depositorum solet imponi duobus vel tribus Fratribus, discretis, & securis, quorum quilibet debet habere clauem vnam de loco depositi, nec alij committere, sed apud se diligenter custodire. Isti autem debent habere curam, quòd locus depositorum sit ita firmus & securus in omnem euentum, quòd nec ab interioribus nec ab exterioribus, possit aliquatenus temeraria manus ad Depositum aliquod vnquã extendi. Porrò in recipiendo

do deposita, cauere debent ne vnquam recipiant aliquod Depositum sine licentia speciali vel generali: nec deposita recipiant, quæ secundùm Constitutiones nostras recipi non debent, nisi fortè ex dispensatione Prælati expressè facta super hoc, interdùm ex causa. Item securius est, quòd semper illud, quod recipitur, recipiatur signatũ, vel clausum quàm aliter: quia in rebus, quæ sunt in pondere, numero, & mensura, si aliter reciperentur; videretur secundùm iura, quòd periculum transiret ad depositarium, & non apud deponentem remaneret, & ideò si periret, posset agi contra depositarium, sicut de commodato. Item debet in aliquo memoriali subscribi cuius sit Depositum, & quid inde deponens ordinauerit, de reddendo sibi, vel alij: vel quòd inde sit faciendum, si contingeret non repeti, vel deponentem mori. Item solet interdùm per chirographum, cuius vna pars sit apud deponentem, alia apud depositarium, ordinari de deposito, secundùm voluntatem deponentis, de modo reddendi: licet istud, secundùm iura non reputetur multum efficax ad aliquod probandum. Item cauendum est depositarijs, ne vnquam aliquid accipiant de deposito, nec etiam pro mutuo, sine voluntate deponentis, nec depositarius tenetur super hoc in contrarium obedire Prælato. Item Depositum semper reddi debet secundùm formam traditam à deponente, nisi in casibus quatuor exceptis à iure. Primus est, cùm quis gladium deponit, & furens repetit. Secundus, cùm deponens fuerit deportatus, nam bona eius tunc in publicum deferuntur. Tertius est, cùm fur deponit, & repetit, sed repetitio domini cum fure concurrit. Quartus, cùm fur rem furtiuam deponit apud illum à quo surripuit. Et sciendum quia si res deponitur præsente Prælato, & Capitulo, tenetur Ecclesia illa de deposito, aliter non; nisi solus ille vel illi apud quos deponitur, vt Sacrista, Thesaurarius, & huiusmodi. Cùm autem redditur depositum, semper sub bono testimonio reddi debet, propter calumnias euitandas, quæ nasci possent si aliter fieret.

Cap. XIX. De Officio Procuratoris.

PRocurator licet verſetur circa temporalia, tamen quantæ virtutis debeat eſſe, debet conſiderari ex verbis Beati Benedicti, de ſtatu Cellerarij (qui apud nos Procurator vocatur) ſic loquentis. *Cellerarius Monaſterij eligatur de congregatione ſapiens, maturus moribus, ſobrius, non multum edax, non elatus, non turbulentus, non iniurioſus, non tardus, non prodigus: ſed timens Deum, qui in congregatione ſicut pater curam gerat de omnibus: ſine iuſſione Patris nihil faciat, quæ iubentur cuſtodiat, Fratres non contriſtet.* Si quis Frater ab eo fortè irrationabiliter aliqua postulat, non ſpernendo eum contriſtet, ſed cũ humilitate, malè petenti deneget: animam ſuã cuſtodiat, memor ſemper illius Apoſtolici præcepti. *Qui benè miniſtrat, gradum bonum ſibi acquirit.* Infirmorum, infantum, hoſpitum, pauperumque cum omni ſollicitudine curam gerat, ſciens ſine dubio, quòd pro his omnibus in die iudicij rationem redditurus eſt. Omnia vaſa Monaſterij, cunctamque ſubſtantiam, ac ſi Altaris vaſa ſacrata conſpiciat, nihil ducat negligendum, nec auaritiæ ſtudeat, nec prodigus ſit, aut extirpator ſubſtantiæ Monaſterij, ſed omnia menſuratè faciat ſecundùm iuſſionem Abbatis ſui. Humilitatem autem ſuper omnia habeat, & cùm ex ſubſtantia non eſt quòd tribuatur, ſermo bonus reſponſionis porrigatur, vt ſcriptum eſt: *Sermo bonus, ſuper datum optimum.* Omnia quæ ei iniunxerit Abbas, ipſe habeat ſub cura ſua, à quibus eum prohibuerit non præſumat. Fratribus cõſtitutam annonam ſine aliquo typho, vel mora offerat, vt non ſcandalizentur; memor eloquij Diuini, quid mereatur, *qui ſcandalizauerit vnum de puſillis iſtis, expedit ei vt ſuſpendatur mola aſinaria in collo eius, & demergatur in profundum maris.* Si congregatio fuerit magna, dentur ei ſolatia, à quibus adiutus, & ipſe æquo animo adimpleat officium ſuum. Horis cõpetentibus dẽtur, quæ danda ſunt, & petantur quæ petenda ſunt; vt nemo perturbetur, neque contriſtetur in domo Domini.

Circa

Circa actus multiplices.

AD huius officium pertinet, recipere omnia quæ dantur Domui, vel procurantur, vel obueniunt quoquomodo: nisi quando fortè Prior in aliquo aliter interdùm duxerit ordinandum. Item facere & soluere omnes expensas, quæ fiunt in Domo, nisi fortè circa Sacristiam, vel opera, vel alia huiusmodi Prior aliter ordinauerit. Item recitare fideliter beneficia omniũ in Capitulo. Item computare de omnibus coram Priore & Suppriore, & Fratribus consiliarijs, quoties ipsis visum fuerit, & debet habere proprium scriptum, in quo recepta, & expensa sollicitè scribat quotidiè, ne per obliuionem aliquid omittatur; in quo etiam status Domus quo ad ea quæ debentur eidem, diligenter, & per singula apertè describat. Item ipsius interest emere omnia quæ emenda sunt tempore suo, vt ligna, oleum, corium, & similia quæ solent emi. Similiter vendere si quæ vendenda fuerint, de his quæ sub manu eius sunt, vt bladum interdùm, vel vinum superfluum & huiusmodi. Item cùm instat tempus ad procurandum in aliquo, vel quærere; debet suggerere Prælatis tempestiuè, quòd ordinent de Fratribus ad hoc mittendis. Cùm autem aliqua quæsita fuerint, debet habere curam qualiter apportentur, & apportata qualiter in locis debitis reponantur, & conseruentur. Item debet habere sollicitudinem generalem, ne aliquæ res ex mala custodia depereant, vel malè tractentur, ne fiant superfluitates in hospitio, vel infirmitorio, vel alibi, & ea quæ remanent diligenter recolligantur: quòd officiales particulares, vt seruitor hospitum, seruitor infirmorum, Coquinarius, Refectorarius, & similes, officia sua diligenter faciant; & ad hæc videnda interdùm discurrere debet per officinas, & supplere defectus eorum, & super huiusmodi facere proclamationes in Capitulo. Item ipsius est habere specialem curam quotidiè de Conuentu, & hospitibus, si fuerint procurandi, & de pictantijs, secun-

dùm possibilitatem Domus, & Prioris ordinationem faciendis. Circa horam verò prandij debet semper visitare coquinam, & si res non sunt paratæ, facere differri pulsationem cymbali. Et cùm viderit expedire, vel causa hospitum, vel Conuentus, vt iuuet in coquina, vt melius fiant omnia, potest à prima mensa remanere. Ad ipsum autem pertinet tempore minutionis generalis, vel particularis, tempore rasuræ, tempore lotionis pedum, vel capitum Conuentus, tempore ignis faciendi propter frigus pro Conuentu, cogitare & prouidere de necessarijs ad hoc, & pro ministris ad hoc necessarijs requirere Prælatum; vt eos assignet, vel in tabula pronuncientur. Item debet habere curam de cognoscendis amicis Fratrum, & familiaribus: & cum ad Domum veniunt, eos honorificè, & deuotè recipere & tractare. Licet autem sine licentia generali vel speciali nihil dare debeat, tamen debet considerare, quibus expediat aliquando aliqua seruitia fieri, vel de fructibus horti, vel de mittenda aliqua pictantia, vel faciendo aliquam remunerationem, pro seruitijs exhibitis, vel in domo à gartionibus, vel extrà ab aliquibus pauperibus, licet gratis: & similia, & suggerere Priori, quòd bonum videbitur in hac parte, & cum licentia eius facere, quod fuerit faciendum. Circa gartiones debet habere diligentiam, vt videat qui valent, qui vtiles, qui fideles, qui necessarij, qui superflui, qui religiosi, qui irreligiosi, qui suspecti, qui securi sunt: & quod ei videbitur bonum de abijciendis, de retinendis, de recipiendis de nouo, suggerere Priori; & cum consilio, & licentia eius facere, quod fuerit faciendum. Item ad ipsum pertinet iuxta posse suum procurare per se, & per alios vtilitatem Domus in testamentis, & alijs modis, quibus poterit, iuxta modum, qui fuerit consuetus in Domo.

Cap. XX. De Officio Consiliariorum.

QVædam modica frequenter oriuntur in Religione, quæ Prælatus potest sine consensu aliorum expedire. Quædam verò sunt adeò magna, quòd nullo modo debent sine consilio Conuentus expediri: quædam verò media, ad quæ expedienda solent assignari Fratres aliqui à Conuentu de quorũ consilio, quæ huiusmodi sunt expediantur; ne vel Conuentus in huiusmodi nimis fatigetur, vel Prælatus pro suo libitu faciens ista, minùs sapienter procedat. Debent ergo ad hoc assignari, si possibile sit, Fratres, qui bonæ sint discretionis, exercitati in agendis, amatores boni, in sensu suo non nimis abundantes, authoritatis competentis, & qui Dei spiritum habere credantur. Porrò ad horum officium pertinet audire cum Priore, Suppriore, & Procuratore computationem, & scire statum Domus in his, quæ habentur, & quæ debet Domus. Item dare consilium circa ædificia, circa officiales creandos, vel absoluendos, & mutandos, circa Fratres ad Ordines promouendos, circa missionem Fratrum & combinationem: vel causa prædicationis, vel quæstus, circa familiam recipiendam, vel abijciendam, vel sustinendam, circa prouisiones in necessarijs emendis, vel procurandis, circa distributionem librorum Fratrum defunctorum, & similia; in quibus necessariò non requiritur de iure consensus Conuentus. Porrò in apponendo sigillum Conuentus aliqua littera vel charta, in alienatione, vel emptione rerum immobilium, & mobilium in magna summa, in receptione Fratrum, & similium, in quibus requiritur de iure consensus Capituli, cauere debent, ne dent consilium sine licentia, & cum scientia Conuentus; (nisi fortè super his commissionem habeant à Conuentu,) sed referre debent talia ad Conuentum.

Cap. XXI. De Officio Eleemosynarij.

Circa petitionem eleemosynę.

ELeemosynarius dicitur, qui habet petere eleemosynam. Porrò ad istud officium debet poni talis Frater Conuersus, qui sit securus contra omne peccatum, affabilis in verbis, amabilis, & honestæ conuersationis inter homines, qui sufficiat aliqua verba ædificatoria simplicia interdùm dicere: prudens in obseruando quid & quando, & qualiter, & à quibus petere debeat, non importunus notabiliter in petendo, nec tædiosum se reddens hominibus; nec de fructu sui laboris, & industriæ superbiens inter Fratres. Ad huiusmodi officium pertinet esse sollicitum qualiter cautè, & religiosè meliùs possit procurare eleemosynas pro Fratribus, siue in pane, siue in pictantijs, siue pro infirmis, siue in denarijs, siue in alijs rebus secundùm morem patriæ, & ordinationem Prioris. Quod autem in pecunia acquirit, debet secundùm ordinationem Prioris, vel in pane vel in alijs necessarijs expendere, vel Procuratori tradere. Debet autem sibi familiares acquirere, qui eum & Domum iuuent, & dirigant interdùm in procurando aliquas eleemosinas de testamentis, vel alijs eleemosynis. Item eundo per villam, non se debet à socio separare, maximè cum aliquam domum intrat: & cauere debet ne vnquam cum mulieribus longas collocutiones habeat, vel frequentes, sedens cum eisdem. Vbi autem est consuetudo, quòd petitur eleemosyna panis, clamando pro Fratribus, debet sub nomine Prædicatorum, & non alio. Ad Magnates autem cùm transeunt, non debet pro eleemosyna accedere, nisi prius habita collatione cum Prælato. Et cùm accedit, debet explorare modum Curiæ illorum virorum, videlicet vtrum in propria persona soleat ab eis peti eleemosyna, vel ab eleemosynarijs suis, vel alijs de curia sua, & consuetudinem curiæ seruare. Item cùm Fratres

Fratres habent aliquid mandare, vel explorare aliqua, quæ per eos expediri possunt, & procurari in villa, debet hoc libenter expedire, ne discursus per alios oporteat multiplicari.

Circa largitionem eleemosynarum.

POrrò ad largiendam eleemosynam communem secundùm possibilitatem Domus, solet Frater aliquis assignari: vel idem, qui habet petere eleemosynas, aut alius qui sit pius in compatiendo, mansuetus in tolerando improbitates, & molestias petentium, discretus in distribuendo, sollicitus in congregando, quæ fuerint largienda. Ad huius officium pertinet recolligere debito tempore in Refectorio, in procuratione, in hospitio, in infirmitorio, in coquina, tàm Conuentus, quàm infirmariæ, in domo familiæ, & vbicumque solet in domo comedi, ea quæ remanent ad eleemosynam pertinentia: & seruare mundè, & honestè in vasis proprijs ad hoc deputatis, in loco honesto vsque ad tempus distributionis. Ea verò, quæ in infirmitorio colliguntur, in quibus aliquid de carnibus, vel brodio carnium potest inueniri, sic debet semper separare, & custodire, & dare alicubi in villa, non in porta secundùm consilium Prioris; ita quòd nunquam aliquid mixtum de istis, inueniatur in eleemosyna communi. Eleemosyna communis secundùm morem patriæ, & ordinationem Prælati, debet vel certis personis dari, vel ad eleemosynam venientibus ad portam, certis diebus, & horis, & locis ad hoc assignatis. Cùm autem datur ad portam, cauere debet, ne ingerentes se improbè, vel tumultum facientes percutiat, vel asperis verbis corripiat, sed cum omni patientia eos ordinatè, & pacificè faciens residere, ministret charitatiuè quod habet, & de verbis dulcibus consoletur eos. Si qui verò inter istos veniunt, qui videntur magis reuerendæ, & verecundæ personæ; ad partem eos segreget, ministrans eis honorabiliùs quod poterit, & à verecundia ipsis

sis caueat prout potest. Infirmis verò, & magis miserabilibus, abundantius prout potest aliquid debet dare. Item debet sollicitè curare, ne ea, quæ debent in eleemosyna dari, per negligentiam pereant, vel in vsus alios transferantur. Diligenter etiam debet considerare, si sit aliquid in Domo, siue legumina, siue herbæ in horto, siue alia quæcunque non sint necessaria Fratribus, & instare apud Prælatum, quòd huiusmodi in eleemosynas largiantur.

Cap. XXII. De Officio Refectorarij.

Circa Mensam Conuentualem ordinariam.

AD Officium Refectorarij ponendus est Frater Clericus vel Conuersus, qui sit industrius, & diligens ad faciendum honestè, quæ huiusmodi requirit officium. Porrò ad ipsum pertinet præparare mensam tempestiuè ante comestionem, decenter, & mundè: & sic planè in ea singula ponenda collocare, quòd seruitores non habeant ponere nisi pulmenta, salsas, & pictantias. Proindè debet à principio aptare mappas, ponere panem, & vinum vbi vsus est vini: vel in singulis vasis pro singulis Fratribus, vel in vase vno pro multis secundùm consuetudinem, & scyphos. Item sal, & aquam in tot vasis, quòd competenter possint habere, qui voluerint. Item cochlearia, cùm fuerint apponenda aliqua, ad quæ sunt necessaria. Item candelas cum decentibus candelabris cùm cœnatur, vel fit collatio tardè, tot, quot sufficienter illuminent vnumquemque. Sic autem aptandæ sunt mappæ, quòd à parte anteriori remaneat tantum de mensa nudum, quòd vasa pro vino, pro sale, pro aqua, pro candelabris, & ossa fructuum, & paraturæ pomorum, & huiusmodi inutilia remanentia, ibidem valeant collocari, ne mappam deturpent. Alia verò prædicta quæ super

map-

mappam collocantur, debent cooperiri de parte mappæ dependente, super illa replicata honestè, quousque Fratres sedentes partem illam replicent super genua. Debet etiam habere curam, quòd tempore magni frigoris quando Prior dederit licentiam, vt stupha Refectorij calefiat (vbi est vsus stupharum) vel vbi non est vsus huiusmodi, carbones accensi habeantur in Refectorio in patellis congruis deferendis per seruitores: & in aliquo vase, vel in aliquibus aqua calida, vinum calidum pro illis, qui voluerint vinum suum calefacere. Debet etiam expeditè in solo caputio, & frequenter circuire per mensas ad videndum si deest aliquid alicui de communi: vel si quis aliquid dimittit, illud reportet, vel det alij, qui non habuerit. Si qui verò fuerint Fratres, qui propter infirmitatem, vel alia de causa, de licentia vtantur aliquibus alijs quàm communibus, vel aliter paratis; debet esse sollicitus circa illos, vt sciat sine defectu, prout Prior duxerit ordinandum. Et debet circumeundo coram Prælato se præsentare frequenter, ad videndum si quid dixerit ei faciendum. Cùm aliquis Frater tardè venit, & non audet intrare sine licentia, ipsius est petere pro eo licentiam, & prouidere de loco; si fortè sedes omnes fuerint occupatæ, & eidem ministrare, vel seruitoribus hoc suggerere. Si autem aliquos extraneos contingit in Refectorio comedere, tunc magis debet esse sollicitus, ne ibi videant aliquid quod eos minùs ædificet: & secundùm eorum statum magis curare de eis, & Priori reducere ad memoriam, si vult eis mittere aliquid, vel vult eis aliquid melius ministrari, in pane meliori, vel alijs quibuscunque. Porrò ea quæ remanent, & recolliguntur de mensa, quæ non deferuntur ad coquinam, ipsius est seruare, & sequestrare: seorsim ponendo ea quæ pertinent ad eleemosynam, & alia quæ possunt iterùm Fratribus dari; & illa quæ magis competunt familiæ, vel operarijs, quando sunt tales quibus prouideatur in cibo, vel in huiusmodi vsus alios reseruare. Cæterùm cùm Fratres conueniunt

niunt solùm causa collationis, vel in die Parasceues ad Refectorium, non sunt mappæ ponendæ, nisi solùm ea, quæ pertinent ad horam illam & diem.

Circà mensam extraordinariam.

ITem ipsius est seruire Nouitijs, & illis, cum quibus dispensatur, vt bis comedant tempore ieiunij: & certo tempore ad hoc facere signum; & præparare ea, quæ fuerint præparanda sine defectu; & ministrare illis prout à Priore fuerit ordinatum. Si autem aliquos Fratres cum licentia contingat præoccupare horam comestionis causa egrediendi, vel post vtramque mensam venire, & comedere in Refectorio: debet istis seruire, & adstare ipsis; & ea, que Conuentus sunt eisdem ministrare. Si aliquis extraneus ibi de licentia comedat, debet eidem seruire, & ministrare, secundùm statum personæ suæ, & familiaritatem ad Fratres, plùs, vel minùs. Debet autem cum tanta disciplina, & religione se habere in omnibus, ne occasione officij frangat silentium cum aliquibus; nec clamet altè pro negotio, nec ad fenestram coquinæ tumultuosè, nec multum, nisi de necessarijs loquatur. Benignè autem, & mansuetè se habeat ad omnes, & charitatiuè, & hilariter seruiat, & faciat, quæ fuerint facienda. Caueat tamen sollicitè, ne alicui vel in mensa ordinaria vel extrà ministret, nisi quæ secundùm ordinem fuerint, nec ministrare permittat. Et licet ab acceptione personarum sit ei cauendum, tamen Nouitijs & magis indigentibus debet ostendere ampliora viscera charitatis.

Circa Domum Procurationis, siue Dispensam.

ITem ipsius est habere domunculam iuxta Refectorium, quæ dicitur Domus Procurationis, vel Dispensa, quam debet mundam habere: & sic aptare modis diuersis in fenestris, in perticis, & in armarijs, & in arcis, & similibus; quòd commodè possint ibi seruari, & collocari, quæ sunt ibi seruanda vel reponenda. In hac verò debet serua

re panem, & ministrare per totam Domum vbicumque fuerit ministrandus: hoc seruato moderamine; quòd in infirmitorio, meliorem infirmis ministret, vbi varietas panis habetur. In hac etiam debet seruare caseos, fructus, & cæpas, & huiusmodi, quæ sibi traduntur à Procuratore, vel quotidiè, vel certis diebus; secundùm eius ordinationem ministranda. In hac etiam debet seruare mappas, canistros, vtensilia necessaria ad suum officium, nisi fortè in Refectorio reponantur in alio loco apto. Tempore quoque comestionis vel collationis instante, debet de cellario vinum apportare ad hanc: & si temperatum non fuerit temperare, & inde in Refectorio ministrare; vel tradere seruitoribus ministrandum. Ibi etiam debet in certo loco reseruare ea, que pertinent ad eleemosynam, quæ de Refectorio colliguntur, vt eleemosynarius inde accipiat tempore oportuno.

Circa Lauatorium, & munditias, & alia quædam.

ITem ad ipsum pertinet prouidere de aqua in lauatorio, & ipsum lauatorium frequenter mundare, & mundum seruare. Item de manutergijs in claustro prouidere, & illa frequenter mundare, & interdùm alicubi remouere certa hora, propter aduenientes ea deturpantes. Item debet prouidere, quòd mappæ de Refectorio lauentur, & mundentur tempore congruo, & quòd iustæ, & lagenæ, & scyphi pro sale, & aqua, & vtensilia, & cætera omnia, quæ ad Refectorium pertinent, lauentur, & tergantur, & munda seruentur: & Refectorium, & Procurationis Domus scopentur, & ab araneis, muribus, & huiusmodi immunditijs lauentur, vel purgentur sæpè, & diligenter, prout requirit necessitas. Cùm autem Magnates comedunt in Refectorio, debet prouidere, quòd semper pulchras mappas, & honestas, scyphos, & scutellas, & cochlearia, & huiusmodi habeant in mensa sua: insuper pulchra manutergia debet habere, quæ ante eos ponantu

cùm

cùm comedunt; & alia similia, quæ eis apponantur in manuum lotione. Debet quoque sollicitare coquinarios, vt sic tempestiuè parent omnia, quòd facto signo in Ecclesia omnia sint parata: & ipso audito, & inquisito, vtrum sint omnia parata, sine mora debet cymbalum pulsare, si omnia sunt parata, ne Fratres ociosi expectent. Et huiusmodi mora similiter cauenda est in pulsando cymbalum ad collationem, post signum factum in Ecclesia. Ad ipsum etiam pertinet habere curam, quòd sedes aptæ habeantur in claustro, in quibus sedeant Fratres post manuum lotionem. Cùm autem aliquid aptandum fuerit in Refectorio, vel extra, vel aliqua emundanda, vel reficienda, circa ea, quæ pertinent ad officium suum: debet pro his instare sollicitè apud Procuratorem, vel Prælatum si negligens fuerit Procurator. Cùm autem scit aliquos extraneos debere comedere in Refectorio, vel debere xenia deferre, vel aliàs intraturos; debet Priorem cautum reddere, ne aliquos sedere in terra permittat: quòd si aliqui sederint iam, & alij debeant superuenire, debet hoc Priori dicere antequam aliquos intrare contingat. Debet quoque vel semper certis sic adstare in Refectorio, vel circa illud quòd cùm necessè fuerit, possit facilè reperiri; præcipuè vbi magnus est Conuentus, & multæ occupationes circa, Refectorium occurunt. Vbi verò propter paucitatem Fratrum modica sunt agenda, debet cùm circa Refectorium non est occupatus, in alijs occupari libenter.

Cap. XXIII. De Officio Seruitoris Mensæ.

Circa primam Mensam.

SEruitor seu seruitores primæ mensæ, audito signo post Horas in Ecclesia facto, debent festinè ad Refectorium ire, & remota cappa in caputio solo remanentes, iuuare Refectorarium; in faciendis quæ ad eum pertinent circa illam horam, si fortè illa non compleuit. Pulsato

verò

verò cymbalo debent incipere ponere scutellas, incipiendo à mensa Prioris (præcipuè vbi est magnus Conuentus) nisi fortè propter magnum frigus, & muscas interdùm dimittât; & si necessè fuerit aliquos de Fratribus qui manus iam lauerint, ad adiuuandum se in hoc aduocare. Facta autem benedictione, & residentibus Fratribus, scutellas quæ positæ non fuerint, ponant: vel si nullæ positæ fuerint festinè & maturè easdem apportare debent; incipiendo tunc ab inferioibus. Collocatis verò primis scutellis sine mora longa apportare debent quidquid est iterùm apportandum ante remotionem primarum scutellarum: ita quòd si salsa fuerit apportanda separatim ab alio, cum ferculo illo, vel ante aportetur; & idem est obseruandum in tertio, vel vltimo ferculo, si fuerint apportanda in comparatione ad præcedens, Cùm autem communiter videntur Fratres expediti de pulmento vel alio ferculo, tunc primò debent illud communiter remouere; cauentes ne remoueant aliquid à conspectu Fratris, qui illud non elongauerit à se, & ampliùs non videatur curare de illo. Ipsorum etiam est circuire cùm aliud non habent facere, ad videndum si deest aliquid, vel aliquis aliquid dicere velit. Appropinquante autem fine primæ mensæ, cùm omnia vasa in quibus ministratur apportauerint ad coquinam, debent fructus si qui fuerint suprà in canistris, vel alijs vasis decentibus, & paraturas fructuum, & testas ouorum, & nucum, vel huiusmodi, & inutilia in alijs vasis decentibus recolligere separatim, & ad Procurationem deferre. Tandem cùm Fratres communiter cessant comedere, in sportis, vel alijs vasis honestis recolligere panis particulas, quæ supersunt. Attendendum autem est eis in omnibus, quòd disciplinatè se habeant, & maturè incedant: ne in frangendo silentium, vel clamando, vel tumultuando ad fenestram coquinæ, vel contendendo cum aliquo, vel frangendo, vel effundendo aliquid, aliquem scandalizent, & præcipuè cùm extraneos contigerit interesse: circa quos magis debent

esse

esse solliciti, & tantò plùs, quanto fuerint honestiores, vel excellentiores personæ. Ipsorum etiam est tempore comestionis primæ mensæ curam habere de ostijs, & fenestris claudendis, & aperiendis, prout fuerit opportunum: & de catis, & de huiusmodi animalibus excludendis. Cùm autem plures sunt seruitores scripti, vbi propter paucitatem Fratrum vnus tantùm sufficit; debent inter se ordinare, quòd vnus interdùm comedat, & alter seruiat vicissim. Porrò ad seruitores secundæ mensæ pertinet, quòd egresso Conuentu de Refectorio ipsi remaneant, & ibidem gratijs redditis remotis cappis parent mensam, in qua debent comedere, qui comesturi sunt in secunda mensa: & ipsis seruiant portando, & reportando, & alia faciendo; quæ dicta sunt supra de seruitoribus primæ mensæ. Si autem aliqua superfuerint in mensa, quæ non pertinent ad eleemosynam, si possunt iterùm dari Fratribus, illa debent colligere, & ponere separatim: quæ omnia facienda sunt post secundam mensam, si fortè illa durante non habuerint ad hoc tempus. Si autem istis factis adhus durante mensa tempus fuerit, debent in scyphis tergendis, vel in alijs ad adiutorium Refectorarij pertinentibus occupari; vel si Fratres voluerint, & eis vacauerit, legere aliquid submissè. Finita verò secunda mensa, debent facere de remanentibus in illa, sicut supra dictum est de reliquijs primæ. Tempore verò ieiunij debent mappas, & omnia (præter scyphos) remouere de mensa in prandio, & in suis locis reponere, similiter semper in cœna. Cùm verò bis comeditur, debent mappas post prandium in mensis dimittere vsque ad cœnam replicatas decenter.

Circa Collationem.

AD Seruitores verò primæ mensæ pertinet audito signo in Ecclesia pro collatione conuenire, & iuuare Refectorarium in his quæ ad collationem pertinent, & seruire in collatione. Seruitores verò secundæ mensæ seruire

nire debent illis, qui poſt Conuentus receſſum à collatione immediatè habent bibere; & iuuare ſi neceſsè fuerit Refectorarium, in his, quæ tunc habet facere, ſi poteſt breuiter abſque Completorij amiſſione. De ſcribendo verò ſeruitore vno vel pluribus in menſa, debet fieri prout Prior ordinauerit, conſiderata paucitate, vel multitudine Fratrum.

Cap. XXIV. De Officio Lectoris Menſæ.

AD officium verò Lectoris Menſæ pertinet prouidere diligenter, lectionem non ſolùm quò ad punctuationes & modum accentuandi; ſed etiam quo ad ſcientiam, vt ſciat ſenſum eorum, quæ dicuntur, & vt ſic etiam ibi proficiat in addiſcendo. Cùm autem de aliquo dubitat ſiue quò ad ſenſum, ſiue quò ad modum legendi, debet recurrere ad gloſſas, & poſtillas, vel ad Fratres, per quos poſſit inſtrui, & maximè ad Correctorem menſæ. Cùm autem accipit benedictionem in prandio vel cœna, debet accipere in medio Refectorij: in Collatione verò de ſede, in qua ſedet, facto ſigno à Prælato, vel Hebdomadario, ſi Prælatus non fuerit præſens. In prandio verò, & cœna debet expectare, quòd omnes reſedeant pacificè, antequam incipiat legere. In Collatione verò poſtquam aliqui licet pauci conuenerint, poteſt incipere ad ſignum prædictum, vel ſine ſigno illo, cùm deſunt illi ad quos pertinet illud facere. Debet autem ſe ſic diſponere in ſede, in qua legit, quòd pro magna parte habeat vultum verſum ad Conuentum, ſi loci diſpoſitio hoc permittat. Porrò in legendo debet cauere ne nimis ſubmiſsè, vel clamosè legat, nec nimis curſim: ſed morosè valdè, & diſtinctè, & ſonorè; & pauſas faciat interdùm competentes. Debet autem aurem apponere ad intelligendum ſi in aliquo corrigitur, & correctionem quæ fit à Correctore, etiam ſi minùs benè dicit, humiliter ſuſcipere & exequi; dummodò manifeſtum errorem non dicat. Cùm autem legitur in Biblijs, debet ſic incipere;

Talis libri, *Capitulum tale*, dum incipit lectio in principio capituli: si autem incipit infra Capitulum, debet sic incipere: *Talis libri*, *Capitulo tali*. Cùm incipit in principio alicuius libri, sic debet incipere: *Incipit liber talis*. Cùm autem incipit in aliquo Prologo, si sit vnicus Prologus in libro illo, debet sic incipere: *Incipit Prologus in talem librum*. Si verò multi, debet in primo sic incipere: *Incipit primus Prologus in librum talem*, in secundo verò sic: *Prologus secundus in librum talem*, & sic deinceps. In Epistolis verò D. Pauli debet sic incipere: *Incipit argumentum &c.* posteà legere argumentum, deindè dicere: *Incipit Epistola talis*. Si autem legit Homiliam, præmisso textu S. Euangelij, & præmisso, *In illo tempore &c. & reliqua*: *& lectio S. Euangelij &c.* debet sic incipere; *Homilia talis*. Cùm autem legit Euangelia, & venit ad Passionem debet transire vsque ad Resurrectionem. Vbi autem est consuetudo, quòd legatur tabula in mensa in Festis maioribus, debet eam præuidere & legere circa finem mensæ. Cùm verò finitur liber, debet sic terminare: *Explicit liber talis*. In legendo autem talem, vel talem librum, siue in comestione, siue in collatione, non debet aliquid propria authoritate facere, sed quod ei dictum fuerit à Correctore in mensa. Regulam debet legere prima die post Dominicam, quando non contingit extraneos interesse in Refectorio. Ad ipsum etiam pertinet habere curam de libro, in quo legitur, custodiendo, & portando in Refectorium, & reportando. In terminatione verò lectionis, debet aliquod signum tunc facere cum cera, vel speram superponere, vt sciat vbi debeat reincipere, vel ostendere successori, siue alij qui legerit loco sui. Cùm debent extranei interesse, si non est talis Lector, qui consueuerit benè legere, debet alij magis idoneo ad legendum committere lectionem: vel rogare Prælatum vt hoc faciat, præcipuè cùm illi extranei litterati, & intelligentes reputantur.

Cap.

Cap. XXV. De Officio Correctoris in Mensa.

OFficium Correctoris in Mensa est, ordinare cum Prælato quid, quo tempore, siue in prandio, siue in cœna, siue in collatione legatur. Ipsius etiam interest cum consilio Prælati obseruare, quando Fratres meliùs sunt in Domo: tunc facere legere frequenter in anno Acta Capitulorum Generalium, & Prouincialium, litteras Magistri, & Constitutiones; & notas aliquas de Rubricis magis vtiles, & frequentiùs necessarijs secundùm iudicium Cantoris. In collatione verò & in cœna debet prouidere, quòd legantur libri aliqui bonæ ædificationis, & præsertim historias, quæ retineri valeant, continentes: vt sunt vitæ Patrum, libri collationum, & similes. In prandio verò & si frequentiùs Biblia est legenda, tamen possunt interdùm vtiles libri aliqui legi. In vigilijs verò, & Festis, & in diebus priuilegiatis, vt sunt dies Rogationum, & huiusmodi, possunt legi Passiones, vel Homiliæ, vel sermones Sanctorum ædificatorij, & in die Parasceues solent legi Threni Hieremiæ, vel sermones deuoti de Passione. Porrò ipsius est prouidere diligenter lectionem, & studium suum circa illa maximè applicare; & lectorem instruere cùm petierit, vel etiam si ipse non petierit, præuenire eum in hoc; maximè cùm in lectione occurrerit aliquid difficile, vel dubium in accentuando, vel pronunciando. Cùm autem sedes sua nimis distat à loco lectionis, vel non est benè disposita ad intelligendum Lectorem, potest de licentia eligere locum alium ad sedendum in Refectorio, propinquum Lectori ante faciem constituto. Cauendum est autem ei ne correctionibus nimis curiosis, seu inusitatis, vel minùs vtilibus molestet Lectores, vel auditores. Si autem contingat quòd extranei litterati debeant interesse, & Lector non reputetur multum idoneus ad legendum: prouidendum est ei quòd alius legat loco ipsius, & super hoc Prælatum

latum adeat. Cùm verò aliquem Lectorem viderit frequenter circa aliqua deficere, debet his obseruatis ad aliquem locum congruum ipsum aduocare, & ipsum circa defectus, & ignorantias suas instruere charitatiuè. Vt autem quæ ad istud officium pertinent meliùs fieri possint, debent procurare, quòd habeantur in Domo aliquæ summæ de modo accentuandi, & pronunciandi, & ad Grammaticam pertinentes: per quæ Fratres in legendo possint dirigi, & Corrector in corrigendo, & hoc debet Corrector, prout poterit procurare.

Cap. XXVI. De Officio Infirmarij.

INfirmarius dicitur, qui habet curam generalem infirmorum, & infirmitorij. Debet autem ad huiusmodi officium poni Frater, qui sciat esse patiens ad molestias infirmorum, & compatiens infirmitatibus, & necessitatibus eorum: qui sit dulcis eloquio, verbis consolatorijs affluens, & prouidus, & discretus in procurandis, seruandis, & ministrandis necessarijs; nec tenax in dispensando necessaria, nec prodigus in consumendo aliqua sine causa. Ad huiusmodi igitur officium pertinet, habere curam de omnibus, quæ ad infirmitorium vel infirmos pertinent generaliter, vel in casibus varijs, & emergentibus: quæ pro aliquibus haberi debent, vel fieri, & prouidere de his, quòd habeantur sine defectu tempore opportuno.

Circa res habendas.

PRoinde debet sollicitudinem habere apud maiores quantùm potest, quòd habeatur infirmarium sanum & bonum, & benè dispositum in officinis commodè aptis, sufficientibus, commoditate camerarum, & horto seu prato ad recreationem infirmorum: in quo etiam sint aliqua loca seu domunculæ, & arcæ, & armaria apta ad repositionem rerum omnium, quas ibidem seruare oportet; & quòd huiusmodi domus frequenter purgetur, & munda seruetur, & reparetur, & reficiatur cùm neces-

sè

ſè fuerit diligenter. Debet etiam prouidere, quòd habeantur ibidem competentia vaſa, vel vtenſilia, mappæ, ſcyphi, ſcutellæ, menſæ communes, & ſingulares pro comedentibus in lecto, inſtrumenta, & huiuſmodi neceſſaria abundanter: circa coquinas, circa lectos, circa comeſtionem, circa medicinalia, balnea vel ſtuphas, circa minutiones, circa raſuram, circa lotiones pedum & capitum, circa potionandos, vrinaria quoque & ſellæ pro impotentibus ſurgere, & ire ad cameras communes: feretrum quoque & coopertoria propria, & alia neceſſaria pro mortuis, & loca apta ad lauandum mortuos, & lauatorium commune pro manibus, & receptacula aquarum, quæ effunduntur interdùm: libri quoque pro officio Diuino dicendo, & ad legendum interdùm pro conſolatione, & ædificatione infirmorum, vt ſunt, vitæ Patrum, [illegible] ſimiles libri. Candelæ quoquè, & oleum pro lampade, ſeruitores ſecundùm exigentiam multitudinis, & ſecundùm conditiones infirmorum, procuranda ſunt apud Prælatum. Et cauendum ne extranei ſeruiant infirmis, ſed Fratres inuicem, vbi hoc poteſt commodè obſeruari. Vbi verò extraneos aduocare compellit neceſſitas, cauendum eſt ne aliqui ad huiuſmodi recipiantur ſeruitia, niſi adeò familiares ſint, quòd Fratrum ſecreta poſſint eis reuelari ſecurè. Ipſius eſt etiam, ſi nouit per [illegible]edicinam, vel alios medicos Fratres, vel extraneos, adhibere conſilium medicinæ, circa infirmos, & procurare quòd fiat, quod faciendum fuerit pro ſalute; ordinare etiam & prouidere quid quotidiè comedatur, ſiue ab illis, qui veniunt ad menſam communem, ſiue qui decumbunt: & habere ſollicitudinem, quòd tàm hoc, quàm medicinalia tempeſtiuè, & ſuo tempore miniſtrentur, ſicut requirit conditio, & neceſſitas infirmorum. Neceſſaria verò pro expenſis debent à Procuratore recipere, vel aliter ſi Prior duxerit ordinandum: & omnia computare, & in Capitulo recitare, ſi quæ ſpecia-

lia beneficia notabilia fuerint collata infirmis. Ipsius etiam interest frequenter visitare infirmos, & discurrere per coquinam, & officinas alias ad videndum si fiunt omnia quæ fieri debent: & si quid negligentiæ inuenerit, corrigere debet; & cùm commodè potest apponere manum ad adiuuandũ. Notare etiam si aliqua fiat dissolutio, vel inordinatio ibidem, & illud interdùm charitatiuè corrigere, & interdùm etiam Prælatis referre, interdùm etiam in Capitulo super huiusmodi proclamare. Si quæ verò dicta fuerint in Capitulo, quæ ad infirmos pertineant, debet illa infirmis referre; & cùm eorum infirmitates aggrauantur, Prælato in Capitulo dicere, vt faciat orare pro eis. Mortuos quoque de nouo, ipsi Prælato in Capitulo ad memoriam, vt Fratribus recommendentur reducere, & habere curam, quòd per Domos alias citò significentur per Vicarium.

Circa Infirmos.

PORrò cùm aliquis de nouo mittitur ad infirmitorium, debet eum cum omni charitate suscipere, & dulcitèr consolari; & secundùm suam necessitatem de eo sollicitè cogitare: siue in assignando locum, & lectum, si expedit eum iacere in infirmitorio, siue de speciali seruitore si indiget; & alijs huiusmodi, quibus eius infirmitas noscitur indigere. Si autem commissum fuerit ei à Priore, quòd curam habeat de ponendo Fratres in infirmitorio, debet esse sollicitus de his quibus indigent, cùm ei dicitur, vel aduertit: & eos præuenire antequàm petere illud cogantur. Cùm verò aliquis abutitur infirmitorio, sine causa rationabili ibi nimis morando, debet hoc cautè suggerere Prælato, vt ipse faciat quod circa hoc fuerit faciendum. Circa vero illos qui ex nimia humilitate, vel religione petunt licentiam recedendi antequam expediat eorum statui: debet etiam Prælatum cautum reddere, vel ipsemet debet esse cautus; si data est sibi potestas in huiusmodi licentijs concedendis, ne cedat eis sua re-

ligio

ligio in corporis notabile detrimentum. Cùm vero nullus infirmus fuerit, debet habere curam de domo infirmitorij claudenda & cuſtodienda.

Cap. XXVII. De Officio Seruitoris Infirmorum.

SEruitor infirmorum dicitur, qui deputatus eſt ad ſeruiendum infirmis: vel in communi quo ad illos qui veniunt ad menſam communem, vel ſingulariter alicui, vel aliquibus cùm decumbunt. Huius autem officium eſt ſollicitum eſſe, vt fiant omnia facienda ratione officij diligenter, & ſuo tempore: pium eſſe ad infirmorum neceſſitates, patientem ad eorum moleſtias; conſolationes charitatiuas verbis, & factis impendere eis, & omnia, quæ ad ſtudium vel alias occupationes (quæ non ſunt de neceſſitate ſalutis vel Ordinis) poſtponere, propter huiuſmodi pietates.

Circa communem Seruitorem.

POrrò qui deputati ſunt ad ſeruiendum communiter omnibus, ſiue ad ſeruiendum in domo, in qua comeduntur carnes, ſiue in domo recreationis; debent ſcire diligenter illud, quod ſupra notatum eſt circa officia Refectorij, & ſeruitorum primæ menſæ, vel ſecundæ: circa menſas parandas, & ſeruitium ibidem faciendum, & renouanda, & recolligenda in fine, & munditias faciendas, & vtenſilia, & huiuſmodi cuſtodienda, & lauanda: & lauatorium & ſimilia, & illa omnia quæ ex illis ad ſuum vſum pertinere videntur exequi diligenter. Debet autem in infirmitorio eſſe domus aliqua pro procuratione, vel duæ pro duabus prædictis domibus in loco, vel in locis idoneis, quarum vel cuius cuſtodiam, debet vel debent habere qui eſt, vel qui ſunt principales ſeruitores. Cùm autem comeſtionis hora appropinquat, debet huiuſmodi ſeruitor facere ſignum cum campana,

quæ ad hoc debet apta haberi in infirmitorio, in loco idoneo; ad conuocandum Fratres in infirmitorio constitutos. Cùm verò eos conuenisse viderit, debet aliud modicum signum facere ad manuum lotionem: quo facto sine aliqua expectatione eorum qui non venerunt, debet fieri benedictio. Si verò aliquid mittatur infirmis, debet cauere ne defferens introducatur: quousquè prouideatur, quòd nihil ibi videri possit, quod ipsum valeat scandalizare. Debet etiam prouidere, quòd liber aliquis ædificatorius habeatur semper in promptu, in quo vel ipse quando non est in alijs occupatus, vel aliquis Frater alius de comedentibus legere possit interdùm in mensa, si velit. Si verò mensæ fuerint mobiles, debet eas in fine reponere in loco suo. Expeditis verò omnibus, quæ ad comestionem pertinent, debet habere curam de claudenda Domo in qua comeditur: si ibi lecti non fuerint in quibus aliqui iaceant, tempore & hora à Priore determinatis. Debet autem cum infirmario conferre in serò de his, quæ agenda sunt pro infirmis, vel paranda, & innotescere ei, de multitudine infirmorum, & conditionibus eorum: & cùm multiplicantur, vel minuuntur, vt sciat meliùs quid, & quantum sit in crastinum præparandum. Ipsius etiam est accipere & apportare panem & vinum de Refectorio & cellario, prout fuerit ordinatum: & cauere ne superfluè apportentur, & ne ea quæ remanent pereant, vel vtiliter consumantur; sed pro eleemosyna, vel ad aliquos vsus, sicut ordinatum fuerit, diligenter seruentur. Debet etiam sæpè cùm necessè fuerit visitare coquinam, sollicitare coquinarios, & eos iuuare cùm potest, & ipsi indigent, vt meliùs, & citiùs omnia expediantur. Cùm vero non sunt tot infirmi, vel tot facienda, quod oporteat eum morari multum in infirmitorio, debet cauere multum, ne ociosè ibi commorans, effundat se in dissolutionibus, & omittat ea quæ ad studium pertinent, & ad Religionem, & Conuentum: & committere potest aliqua modica infirmis facien-

facienda, qui possunt illa facere; vt est completio alicuius modici seruitij, vel quod vnus qui non comedit seruiat alij, vel quòd remoueat mappas vel mensas cùm comederint aliqui, & huiusmodi, vt possit ipse cum alijs interesse Conuentui. Cùm autem expeditus fuerit de Conuentu, redire debet ad videndum si quæ commisit, facta fuerint; & si quid deest supplendum ab eo. Debet etiam curam habere de faciendis lectis infirmorum qui non habent proprios seruitores, cùm ipsi voluerint.

Circa Seruitorem specialem.

PORRÒ ad Seruitorem deputatum alicui vel aliquibus decumbentibus, pertinet eius coopertoria & vestes, & huiusmodi de Dormitorio apportare, si ipse voluerit vel indiguerit: facere lectum infirmi, procurare ei vrinalia vel alia vasa, seu sellam, & huiusmodi quæ fuerint necessaria; reseruare vrinam ad ostendendum, assistere eidem de die & nocte cùm fuerit necesse, iuuare eum in discalceando, in surgendo, in intrando lectum, & similibus. Iacere in Infirmitorio, vigilare coram eo cum fuerit necessè, seruare eum in calore, & coram eo stare ne se discooperiat. Quærere consilium diligenter cum Infirmario de infirmitate eius à Medico, & quæ Medicus mandauerit exequi diligenter; siue in medicinalibus, siue in cibis, siue in alijs quibuscunque. Habere etiam curam specialem de eis quæ paranda sunt in coquina pro eo quotidiè hora debita, & in hoc faciendo iuuare, vel totum facere si fuerit necessè; & de aptando mensam circa eum commodè; & omnibus ad mensam pertinentibus ministrandis, & recolligendis, & reponendis in locis suis, & de calefaciendo aquam vel vinum & brodium & similia. Vestes etiam eius & coopertoria & alia lauanda lauare, & purgare locum vbi iacet. Procurare etiam omnia quæ sunt in casu necessaria, vel causa balnei, vel minutionis, vel lotionis pedum, vel capitis, vel cocturæ alicuius, & similium, (dummodò in aliquod periculum mortis non

sint

sint, vel grauis mutilationis) & his assistere, & iuuare, vel totum facere, cùm potest, commodè & honestè. Panem verò & vinum & huiusmodi communia debet accipere à communi seruitore, alia verò quæ non habentur communiter, quæ tamen sunt necessaria, interdùm, debet quærere ab Infirmario. Ipsius etiam interest prouidere de lumine, & libris pro Officio dicendo, cum eo vel coram eo, cùm ipse non potest: in quo etiam non est omittendum quin dicatur coram eo Officium Missæ, cùm ad Missam ire non potest. Cùm verò potest, sed debilis est, eum iuuare debet, eundo & redeundo. Debet etiam aliquem librum consolatorium & ædificatorium habere in promptu, in quo aliquid legatur coram eo interdùm ad eius consolationem. Et tàm per se, quàm per alios Fratres ad hoc idoneos, quos interdùm debet ad hoc inducere, intendere consolationi, & ædificationi eiusdem. Si quid verò petierit, vel facere voluerit, quòd suæ contrarium sanitati sit, cautè debet eum admonere. Si autem non sit contrarium, debet ei obtemperare, cùm commodè fieri potest: excogitare quòd ei prodesse possit, siue quò ad corpus, siue ad animam, debet totum siue per se, siue per alios facere, vel procurare diligenter.

Circa Sacramenta suscipienda.

Porrò circa Confessionem & Vnctionem & Communionem petendam, si fuerit negligens, debet eum cautè sollicitare: & cum hæc facienda fuerint, significare illis ad quos pertinet, & necessaria ex parte infirmi sollicitè procurare; & ingrauescente infirmitate reducere ad memoriam Priori in Capitulo, vt faciat orare pro eo; si Infirmarius hoc non fecerit. Cùm verò morti appropinquauerit, debet facere signum cum tabula, ad conuocandos Fratres ad commendationem faciendam: cineres & locū præparare cùm super eis fuerit deponēdus; & pertinentia ad hoc & similia circa statum illum dirigere

& fa-

& facere, socijs ad hoc cùm indiguerit aduocatis, vel à Prælato petitis. Cùm verò mortuus fuerit, debet habere curam de aqua calefacienda pro ablutione corporis eius, & inuoluendo, & coopertorio ad hoc deputato apponendo: ipso verò sepulto, feretrum, & coopertorium reportare ad sua loca. Deinde vestes eius, & coopertoria, in quibus iacuit (si apportata fuerint de Dormitorio) debet tradere Vestiario: vt ipsis lotis, & mundatis per eum diligenter, de illis posteà fiat, quod fuerit faciendum. Si verò coopertoria prædicta erant de Infirmitorio, ipsa & capitergia, & huiusmodi, quæ cum eo fuerint, debet tradere Infirmario; vt illa faciat diligenter mundari, & aptari antequam in vsus Fratrum iterùm assumantur: sotulares verò, & bottas, & consimilia debet reddere in sutoria. Debet quoque Infirmario reducere ad memoriam, quòd habeat curam, quòd in primo sequenti Capitulo recommendetur anima defuncti Fratribus: & quòd citò denuncietur per alios Conuentus, & ipsius in hoc supplere negligentiam, si fortè ipse negligens extiterit. Si verò aliquem extraneum in Domo aliquo casu contigerit ægrotare, ad infirmarium pertinet, vt secundùm voluntatem Prælati ordinet vbi ponatur, & qualiter, & per quos seruiatur eidem tàm charitatiuè, & sollicitè secundùm exigentiam personæ, quòd in hoc nunquam negligentia committatur.

Cap. XXVIII. De Officio Receptoris Hospitum.

AD receptionem hospitum talis Frater Clericus, vel Laicus est ponendus, qui industrius in agendis, hilaris vultu, verbis affabilis, charitatiuus in necessitatibus, promptus in omni obsequio, disciplinatus in moribus, in expendendo mediocris: inhonestis solatijs carens, non tardus in labore, competenter potens, ædificatorius in verbo, & qui sciat moribus aliorum, & di-

uersitatibus varijs prudenter, & religiosè se conformare, & gratum cunctis seruitium exhibere.

Circa curam, quam debet habere.

AD huiusmodi officium pertinet habere curam de Domo, vel de domibus hospitum (si sunt plures) custodiendis, claudendis, aperiendis tempore suo, mundandis, & honestè, & commodè aptandis, in formis, in sedibus, in mensis, & huiusmodi: & quòd habeatur lauatorium pro manibus intus, vel extrà in vicino, & receptacula aquarum, quæ effunduntur, vt Domus non madefiat. Et mensæ, & sedes, siue sedilia sufficientia, & quòd habeatur ibidem aliqua domuncula pro procuratione, & arcæ, vel armaria, seu fenestræ, & perticæ, & huiusmodi, ad repositionem, & conseruationem rerum, quas ibidem oportet seruari interdùm. Et quòd habeantur ibidem scyphi, & vasa propria, & cochlearia, & vascula pro sale, & huiusmodi vasa seu vtensilia prout necessè fuerit, siue ad pedum lotionem, siue ad alios vsus; quæ debet mundare frequenter, & diligenter, & in locis debitis custodire. Debet etiam curam habere de lectis eorum parandis honestè, & mundè vbicunque fuerint, & habere aliquas caligas, & tunicas, & caputia munda, & bottas sub aliqua claue, quas possit indigentibus tradere, pro tempore, ad mutandum sua. Candelas etiam pro necessitatibus hospitum, siue in Domo, siue in via cùm recedunt; campanulam etiam aliquam cum qua fiat signum cùm fuerit communis hora comedendi pro hospitibus, nisi sit consuetudo in illo Conuentu, quòd fiat cum cymbali ictibus. Porrò panem à Refectorio recipiat, vinum verò à Cellario, quale per Procuratorem fuerit ordinatum. Quæ verò pertinent ad sotulares, vel vestes, à vestiario si modica fuerint, vel à Prælato si fuerint magna, quærere debet, & accipere. Ea verò quæ ad cibum pertinent, vel alia quæcunque, debet ministrare Procurator, & pro eis est recurrendum ad eum.

Circa

Circa Fratres Hoſpites.

CVm igitur intellexerit Frater hoſpitarius aduentum Fratrum aliquorum, qui non ſunt de Conuentu, vel etiam de Conuentu, qui diù ſteterunt extra Domum, ſtatim ad eos debet feſtinare, & occurrere læto vultu: & ſi non ſunt auctoritatis magnæ, debet dare oſculum pacis; ſi verò ſunt grandis auctoritatis, non debet ſe ingerere ad oſculum pacis, niſi primò inuitetur ab eis. Deinde ducere eos ad benedictionem, ſi non receperunt, & quærere Sacerdotem, ſi ipſe non eſt Sacerdos, qui eam faciat: & ipſa recepta acceptis baculis, & libris, & alijs ſi quæ gerunt, quæ ſunt ab eo cuſtodienda, ducere eos ad hoſpitium, & ſignificare Prælatis aduentum eorum. Si verò fuerit Magiſter Ordinis, vel alius recipiendus à Conuentu, ſua intereſt pulſare campanam Capituli, ad congregandos Fratres hora competenti ad benedictionem, & ipſa recepta iterum pulſare ad Capitulum cùm debuerit intrare Capitulum primò ſuper hoc eius inquiſita voluntate. Cùm ergo reſederint in hoſpitio, ſi tali venerint hora, quòd iam comederint, debent inuitari ad potum: deinde ad requieſcendum in lectis, ſi voluerint, & hora hoc requiſierit; & de loco camerarum edoceri. Et ſi non eſt dies, in quo eos oporteat ieiunare, inquiſito de qualitate refectionis, quam illa die habuerint, debet hoc ſignificare Procuratori: vt ſecundùm exigentiam neceſſitatis, debito modo paretur quod poterit haberi. Si verò nondum comederint, nec audierint Miſſam, debet de Miſſa audienda, vel celebranda cùm ipſi voluerint, & de miniſtris habendis prouidere. Si verò fuerint fatigati, & quieſcere voluerint, fiat hoc ſi voluerint ante Miſſam, vel poſt: & interim ſollicitare Procuratorem de prouidendo, quæ fuerint neceſſaria ad refectionem; & ipſe ſollicitè adiuuet in præparando, & ordinet, ſi neceſsè fuerit per Prælatum, quòd aliquis, vel aliqui interim ſint cum hoſpitibus, qui eos aſſocient,

& di-

& dirigant si aliqua voluerint. Cùm ergo fuerint omnia præparata, si fuerit hora consueta comedendi pro hospitibus, faciendum est signum prædictum, aliter non. Quòd etiam obseruandum est omni tempore circa hospitum comestionem; & deinde ablutis manibus, & dicta benedictione, & collocatis Fratribus ab eodem, secundùm statum eorum, prosequenda sunt cætera quæ ad mensam pertinent. Porrò in parandis, & seruiendo, & remouendis mensis, & colligendis reliquijs, & reponendis, tàm illis quàm scyphis, & alijs huiusmodi, obseruanda sunt ea, quæ supra dicta sunt circa Refectorium, & seruitores primæ mensæ, & secundæ, & seruitores infirmorum, prout & quantũ competere possunt in hospitio. Habnedus est etiã aliquis liber in hospitio ædificatorius in prõptu, in quo dũ comeditur legi possit interdũ aliquid ab aliquo, si visum fuerit expedire. Ablutis verò manibus post refectionem offerendus non est potus, nisi aliqui petierint vel indiguerint, & sit in patria talis vsus. Ordinandum verò est Prælatis, quòd cùm comedunt hospites hora comestionis Conuentus, nec sunt expediti finita prima mensa Conuentus; quòd aliquis vel aliqui de Fratribus, qui comederunt, veniant ad hospitium, & suppleant vices receptoris hospitum: vt ipse comedere possit in secunda mensa, & facta comestione redire debet ad videndum, si sunt omnia benè facta, & supplendum, quòd factum fuerit minùs. De lotione verò pedum, & ministratione potus in pandio, & cœna tempestiuè fiendis, debet prouidere hora tali, quòd eorum occasione non protrahantur vigiliæ post signum dormitionis, nisi fortè propter tardum aduentum hospitum, si obseruari non possit: in quo casu si fieri non possunt omnia consueta, fiat quòd secundùm horam fieri poterit bono modo; siue in procuratione eorum, siue in alijs. Cùm autem ad lectos ducuntur, prouidendum est eis de vrinalibus, vel alijs vasis idoneis ad vrinam, & edocendi sunt de loco camerarum si vsque tunc nesciunt: & ostendendæ sunt eis tunicæ, & caligæ, & caputia ad mutan-

tandum, ſi aliquo indigent; & ſi nox fuerit dandæ ſunt eis aliquæ candelæ, cum quibus vadant ad cameras, vel alibi,& cum quibus dicant Officium.Si verò veſtes eorum indigent lotione, cum eorum licentia debet procurare quòd lauentur. Si verò habeant magnam indigentiam in ſotularibus, vel aliqua veſte, vel fecerint aliquas rationabiles expenſas in via nondum ſolutas, vt de naulo, & huiuſmodi; debet hoc oſtendere Priori, vt antequam petant, cum eius licentia illud quo indigent offeratur eiſdem. Quantò autem ſunt magis extranei, vel de nationibus remotioribus, vel de maiori labore veniunt, vel ſunt maioris authoritatis ratione ſtatus ſeculi, vel ratione maioris ſtatus in Ordine, vel ſi ſunt Nouitij; tantò in omnibus ſunt magis charitatiuè tractandi. Quòd ſi fuerint conſueti vagationi & diſcurſui, vel de modica religioſitate notati,tãtò diſciplina religionis, & auſteritatis circa eos mgis eſt obſeruanda, & excluſi citò de hoſpitio mittendi ſunt ad Conuentum, & ad Capitulum ſuo tempore vocandi. Qui ergo digni ſunt ſecundùm ordinem prædictum officio charitatis, cùm recedere voluerint inuitandi ſunt ad manendum & morandum ſecurè, & ad hoc quodammodò ſunt cogendi. Ad benedictionem verò vocandi ſunt ab ipſo aliqui de Fratribus antiquis, & præcipuè Prælati, & cum oſculo, & recommendatione ſui, & orationibus eorum, & aliorum Fratrum, ſunt per eos licentiandi: & vſque ad portam, vel plùs ſecundùm quòd Prælato viſum fuerit per aliquos conducendi. Porrò in communibus & quotidianis ſeruitijs receptor hoſpitum debet eſſe ſollicitus, tempeſtiuè parare omnia diligenter, & conferre cum Procuratore, vt prouideat de neceſſarijs,ſecundùm multitudinem & conditiones hoſpitum: & ſeruientes in coquina pro hoſpitibus ſollicitè iuuare, cùm neceſsè fuerit diligenter. Et ſi aliqua dicantur in Capitulo, quæ pertinent ad hoſpites, debet ipſis referre, ſi in Capitulo non fuerint. Quòd ſi aliqui in hoſpitio nimis morari

vo-

voluerint, vel nimis citò recedere, debet Prælato suggerere, quòd viderit expedire: similiter de eis ad Capitulum conuocandis, vel Chorum interdùm cùm circa hæc acidiosi videntur. Cùm verò Fratres Minores apud nos contigerit comedere, vel hospitari de nocte; in omnibus deuotiùs, & hilariùs debet eis assistere, & ministrare quàm Fratribus nostris.

Circa hospites extraneos.

CVm aliquos alios extraneos, siue Religiosos, siue Sæculares hospitari contigerit apud nos, pertinet ad eum habere curam diligentem, secundùm consuetudinem Domus, vel ordinationem Prælati, vbi & quid comedant, vbi iaceant: et conducere eos per officinas, cùm illas voluerint visitare, ducere ad Refectorium, lotis priùs manibus cùm ibi debent comedere, et in locis debitis collocare; et finita mensa cum eis remanere, et ducere eos ad Ecclesiam ad gratias, vel ducere extrà, et dicere cum eis Officium si fuerint magnæ personæ. Et postea ad loca debita ducere, reddere etiam cautos seruitores mensæ, quòd eis diligenter seruiatur secundùm statum eorum. Si autem Capitulum, vel Chorum, vel Ecclesiam ad Officium intrare debuerint, debet eos in locis debitis collocare, secundùm statum eorum: & cùm exire debuerint, eos iterùm ad debitum locum ducere. Licet autem omnes sic tractare debeat, quòd consolati, & ædificati recedant, tamen secundùm exigentiam status eorum, & familiaritatem maiorem, vel necessitatem, plùs, vel minùs est cum eis aliquid faciendum. Vtrum autem cum Fratribus in hospitio comedere debeant vel alibi, & vtrum illi soli, vel aliqui Fratres cum eis; ad Prælati discretionem pertinet ordinare. Si autem fuerint adeò familiares, quòd quasi Fratres habeantur, non oportet omnem sollicitudinem supradictam circa eos habere.

Cap.

Cap. XXIX. De Offic. Coquinarij.

COquinarius dicitur Frater, qui habet curam de coquina, & de pertinentibus ad coquinam. Ad quod debet assignari Frater laicus, qui habeat industriam in parandis eis, quæ ad cibos pertinent, competenter honestè, & mundè. Qui etiam sit discretus in dispensando, & prudens in prouidendo & custodiendo, & in occupationibus non turbulentus, patiens, & pacificus cum omnibus, qui secum habent aliquid agere, & non impotens ad officij sui labores. Ad officium ergo huiusmodi pertinet habere curam quantùm potest circa domum coquinæ, quòd sit benè apta, & extraneis non peruia: & quòd munda seruetur, & suo tempore claudatur. Item quòd habeantur ibidem scutellæ, & vasa huiusmodi vtensilia necessaria, & sufficientia: & quòd diligenter custodiantur, & frequenter mundentur. Item quòd prouideatur per Procuratorem tempore debito, quòd habeantur ibidem in promptu semper ligna, sal, oleum, allia, cæpæ, & huiusmodi, quæ quotidiè, vel frequenter sunt necessaria: & in loco debito illa custodiantur diligenter, & moderatè consumantur, vel expendantur. Item quòd habeantur sub eius custodia legumina, quæ solent comedi, in competenti quantitate. Item interest ipsius, quòd legumina, vel herbas de horto secundùm dies, in quibus illa solent comedi, vel alia pulmenta, faciat tempestiuè, & diligenter mundari, & parari. Apponenda est etiam magna cura, quòd pulmenta bona semper habeantur in Conuentu.

Circa Conuentum, & Hospites, & alios extraneos.

SCire etiam debet à Procuratore tempestiuè quid præter pulmenta debeat præparare: & vtrùm vnum pulmentum, vel plura; & habere diligentiam magnam, quòd

Fratribus nunquam dentur oua putrida, vel pisces, vel alia, vel minùs cocta. Cùm autem appropinquauerit hora comedendi, nunquam debet dicere, quòd pulsetur cymbalum, quousque omnia, siue pictantiæ, siue salsæ, siue alia sint ita plenè, vel ferè parata; quòd ministrando omnia continuè nullam moram opporteat facere. Ipsius etiã est facere scutellas, & diuidere, & dispensare pictantias, & alia huiusmodi bona fide, & omnia ad fenestram ministrare seruitoribus: nisi fortè Procurator aliquando hoc sibi assumere vellit; vel ipsemet aliqua de istis committere vellit pueris, vel alijs qui tunc seruiunt in coquina. Si autem Prælatus ordinauerit, quòd alicui, vel aliquibus paretur aliquid aliud, quàm communiter paratur propter aliquam infirmitatem, vel caussam, vel ad tempus, vel semper: debet prouidere, quòd circa hoc non fiat defectus. Similiter debet habere diligentiam debitam circa ea, quæ parantur pro hospitibus, siue operarijs, siuè alijs quibuscunque, quòd omnia fiant tempestiuè, & ordinatè, & benè: & quòd omnia quæ de mensis remanent, reseruentur, siue ad eleemosynam, siue ad alios vsus, prout eorum qualitas requirit.

Circa adiutores.

Circa familiam, quæcunque fuerit in coquina, debet habere curam, vt indoctos charitatiuè instruat in agendis, minùs disciplinatos, vel morigeratos, prout poterit bono modo ad honestatem inducat, & corrigenda circa eos, eorum indicet Correctori: & caueat ne res Domus distrahant, vel prodigè pro se, vel pro alijs expendant. Summè verò cauere debet, vt nunquam eos percutiat, vel conuicijs, aut maledictionibus, vel huiusmodi verbis inordinatis conturbet: vel aliquid faciat, vel dicat coram eis, vnde possint habere occasionem detrahendi Ordini post recessum. Debet etiam prouidere eis de cibo, & potu, & de numero, & horis comestionis,

eorum

eorum ordinare, & distribuere eisdem, quid in pictantijs, vel alijs fuerit diuidendum: & carnes, quæ infirmis remanent, eis interdùm dare, & diuidere; si Prælato visum fuerit expedire. Debet etiam cautè prouidere, vt cùm eis, vel seruitoribus hospitum, vel infirmorum; vel alijs accedentibus nunquam litiget, vel clamosè contendat: sed in spiritu patientiæ, & mansuetudine omnibus satisfaciat prout potest. Cauendum etiam ei diligenter, ne vnquam extranei intrent coquinam, nisi fortè aliqui coqui Magnatum, cum apud nos comedunt, & Conuentum procurant: & tunc valdè cauendum est ne videant aliquid in coquina, quod eos possit offendere; in quo casu cauendum est etiam ne cibi infirmorum cum carnibus vnquam parentur in communi coquina Conuentus, sed alibi. Vt autem omnia fiant diligenter, debet se extrahere ab alijs occupationibus, & manè breuem Missam audire, & suscitare seruientes in coquina, cùm nimis dormiunt; & non solùm dicendo, sed manum apponendo dare operam ad omnia peragenda. Cùm autem comedere habet in secunda mensa, debet ordinare, quòd aliquis de seruientibus in coquina interim suppleat vices suas, & dicere quid sit ei faciendum.

Circa Infirmos.

VBi autem in magnis Conuentibus coquina infirmorum separata est à coquina Conuentus, debet ibidem esse proprius coquinarius: qui secundùm modum notatum omnia peragat, quæ ad coquinam infirmorum poterunt pertinere. Cuius est etiam habere curam, quòd plumæ, vel animalium pelles, si quæ superfuerint, ad vsus aliquos reseruentur. Si verò coquina infirmorum non est alia à communi Conuentus, sed in communi præparatur pro eis: debet ibidem esse proprius seruiens pro infirmis, si communes seruitores non sufficiant; qui diligenter ibidem præparet, quæ pro eis fuerint præ-

paranda, sequestratim ab alijs, & distiancte. Si vero contingat, quòd nullus Frater ponatur in coquina pro coquinario, sed famulus aliquis sæcularis: debet Procurator supplere, quæ prædicta sunt de coquinario per se, vel per aliquem de famulis ad hoc aptiorem.

Cap. XXX. De Officio Custodis Cellarij.

CVstos Cellarij dicitur Frater, qui habet custodiam vini, & omnium quæ ad potum pertinent. Ad quod officium ponendus est Frater aliquis, qui sciat de his quæ pertinent ad custodiam vini. Et si nescit, inquirere debet ab alijs, qui dicuntur scire de arte huiusmodi; & exequi, quæ ad hoc pertinent, ne vinum aliquo modo, per eius negligentiam destruatur. Porrò ad hoc officium debet habere cellarium secundùm modum terræ in bono loco, & benè aptatum: habens vnum ostium ex parte exteriori ad inducendum vinum, & aliud ex parte interiori, ad intrandum illuc secretò cùm fuerit necessè. Debet autem si fieri potest, sic esse dispositum; quòd habeat fenestras ad Aquilonem. Cauendum etiam est, ne vnquàm illuc intrent extranei, nisi valdè familiares Fratrum sint. Et ideò expedit aliquam domunculam, vel appendicium fieri ante cellarium extra, in quo reponatur vinum à sæcularibus, posteà introducendum per Fratres, vel familiam, vel alios magis familiares; siue per canales, siue alio modo. Pertinet etiam ad istum officialem appropinquantibus vindemijs, habere curam de dolijs diligenter parandis, & habere vtensilia in loco debito, vel instrumenta, & similia ad succurrendum, cùm timetur de vini effusione; vel ad reparationem aliquam faciendam, vel alios vsus. Debet etiam cum candela frequenter die, & nocte circuire per dolia, ad videndum ne aliquod periculum immineat de effusione. Cùm autem dolia euacuata fuerint, debet ea diligenter mundare, & reponere in loco apto custodiæ eorum, ne putrescant, vel deteriorentur. Ipsius quoque inte-

intereſt frequenter tentare vina, ne corrumpantur, & transferre de vaſe in vas, & miſcere adinuicem cùm fuerit faciendum: & ſcire, qnæ meliùs ſeruari poſſint ſecundùm ordinationem Procuratoris, vel Prælati, habita cum eis collatione; primò miniſtrare, quæ ipſi primò dixerint miniſtranda, & ſecundùm ordinationem eorum ſcire, quòd vinum Conuentui, quòd hoſpitibus, quòd infirmis, quòd familiæ, quòd operarijs, quòd aduenientibus diuerſis dare debeat; & vtrùm temperatum, & qualiter, vel purum; & vtrùm in menſura, & quòd ipſi ordinauerint, exequatur diligenter. Poſt comeſtionem verò debet per omnes officinas, in quibus fuerit vinum, diſcurrere, & recolligere ſi quid ſuperfuerit in loco quocunque: & ponere in certo loco, vt detur poſtmodùm, quibus ſecundùm ordinationem Prioris, vel Procuratoris viſum fuerit expedire. Solet autem ad cuſtodiam huiuſmodi reliquiarum, vel deputationem vini haberi dolium, in quo omnes huiuſmodi reliquiæ reponantur, vt meliùs conſeruentur. Debet etiam prouidere, quòd horis debitis inueniatur circa cellarium, cùm vinum fuerit miniſtrandum: nec debet tradere niſi illis ſolis, ad quos pertinet ex officio accipere; & nec illis det in alijs horis, vel extra menſuram taxatam, niſi de licentia ſpeciali. Cùm autem aliquid de vino contingit corrumpi grauiter, nunquam poſtmodùm dandum eſt Fratribus, nec miſcendum cum alio bono vino bono: ſed ſecundùm voluntatem Prælati fiat de eo, quod ipſe dixerit faciendum. Cùm autem tempus fuerit procurandi, vel emendi vinum, vbi emitur, vel ex toto, vel ex parte; debet hoc ita tempeſtiuè Prælato & Procuratori ad memoriam reducere, quòd valeant in tempore congruo prouidere. In claudendis verò feneſtris, & aperiendis, ſiue de nocte, ſiue in calore, ſiue in frigore, ſiue in temperie, ſiue in inquieto tempore, ſiue in vento auſtrali, ſiue aquilonari; & claudendo cellarium, & cuſtodiendo clauem diligenter, tantam debet habere curam; ne omiſſio-

ne aliqua contingat lædi vinum, vel in aliquo deperire. Porrò vbi non est vsus vini sed ceruisæ, vel alterius potus; sic facere debet circa illud genus potus, omnia supradicta, quæ competunt circa illud: & alia quæ requirit conditio potus illius, sicut fuerit faciendum.

Cap. XXXI. De Officio Vestiarij.

VEstiarius dicitur non Frater, qui facit vestes, sed qui est constitutus tàm super eos, qui faciunt vestes, quàm super illos, qui faciunt sotulares.

Circa res habendas.

AD officium eius pertinet habere curam de omnibus, quæ pertinent ad indumenta, & calceamenta, & annexa his: vt sunt cappæ, caputia, tunicæ, pellicea, & capelli, cinguli, cinctoria, vaginæ cultellorum, sotulares, concisiæ sotularium, bottæ, braccalia siue cordæ, & ligaturæ, ad caligas, & vnctum ad sotulares, caligæ, socci, & similia. Item lecti, & coopertoria pro lectis, & cussini, & ceruicalia, stramina, paleæ, fiscones, & culcitræ, & capitergia pro infirmis, linteamina pro balneis, item foreli, & camisiæ pro libris. Item panni pro lotione pedum, & capitum; & pro rasura, pectines, & rasoria, & bindelli pro minutione, & forcipes ad vngues scindendos, & si quæ sunt alia. Ad horum autem conseruationem, & repositionem debet habere domum aliquam idoneam, & in loco apto præter illam, vel illas, in quibus operantur sutor, & sartor; qui debent habere duas, vel vnam in duas distinctam, in quibus ipsi famuli sæculares, si qui fuerint necessarij, operari debent; & omnes sub cura vestiarij & eius obedientia debent esse. Interest etiam ipsius curam habere de omnibus prædictis procurandis, reparandis, reficiendis, ministrandis, recolligendis, & conseruandis: & expensis pro huiusmodi factis computandis, quas recipere debet, vel à Procuratore, vel aliundè, vel ipsemet, vel ab alijs

quæ-

quærere secundùm ordinationem Prælati, & consuetudinem Domus. Cùm autem hyemale tempus appropinquauerit, debet apponere curam, quòd id quod dandum est Fratribus pro vestibus, sic tempestiuè procuretur, quòd antequam frigore Fratres lædantur, omnia habeantur. In distributione verò interest ipsius videre quid quisque habeat, vt meliùs sciatur indigentia cuiuscunque. Debet autem scire à Prælato, quæ liceat eum dare sine licentia ipsius, & quæ non; & quod iusserit obseruare. Cùm autem Frater aliquid petierit de prædictis, & indiguerit, debet ei charitatiuè sine difficultate ministrare, si potest sine licentia, vel licentiam procurare. Si autem non indiguerit, debet eum charitatiuè monere, vt supersedeat à superfluitate quam petit. Quòd si noluerit, debet hoc ipsum indicare Prælato, & facere quòd iusserit faciendum. Nihilominus debet inspicere Fratrum necessitates, vel intelligere, cùm ab alijs ei significantur. Et licet Frater indigens nihil petat, debet ei tantò magis sollicitè prouidere, quantò humilitas sua dignior est fauore. Cùm autem nouum aliquid datur Fratri, debet vetus reddere, nisi de licentia (si indiguerit illo) eum retinere contingat. Cùm autem emenda fuerint aliqua de prædictis, siue de bonis Conuentus, siue ex pecunia specialiter ad hoc alicui data, debent omnia emi per manus eius. Nunquam autem sine licentia eius debet aliquis sibi facere scindi vestem, vel huiusmodi, aut in Domo, aut extra: nisi fortè in itinere constitutus. Eius etiam est recipere, siue pannos, siue vestes, siue denarios, qui dantur pro huiusmodi, vel Conuentui, vel etiam Fratri cuicunque, & custodire: & facere quod de his fuerit faciendum. Ad ipsum quoque pertinet Nouitiorum vestes præparare cùm fuerint induendi, & in Capitulum portare, & vestes eorum sæculares seruare; nec sine eorum voluntate aliquid facere de eisdem. Debet etiam prouidere receptori hospitum de vestibus pro hospitibus ad mutandum, & familiæ de competentibus

veſtibus, & calceamentis, ſecundùm ordinationem Præ-
lati, cùm Domus ipſis ad iſta tenetur: Et aduertere ne
veſtes deferant laſciuas, ſeu minùs honeſtas. Seruitori-
bus etiam infirmorum, & hoſpitum miniſtrare debet
illa, quibus indigent pro illis, quibus ſeruiunt, ſiue pro
lectis, ſiue pro alijs quibuſcunq;ad ſuum officium perti-
nentibus. Cùm autem in Dormitorio ſit aliquis lectus
de nouo, vel aliquis eſt, qui non habet neceſſaria, ipſius
eſt in huiuſmodi, ſiue ibi, ſiue alibi prouidere in tota
Domo quæcunque neceſſe fuerint. Tempore verò Ca-
pituli ſuperuenientis multitudinis Fratrum, cùm non
ſufficiunt lecti, aut ſupellectilia Domus, ipſius eſt pro-
curare de foris, quòd deeſt: & ſignare cuius ſit vnum-
quodque, & habere curam de reddendo tempore ſuo;
prouiſo, quòd ſi aliquid deturpatum fuerit, vel in aliquo
læſum, priùs reparetur, & mundetur. Item ad ipſum
pertinet habere aliqua groſſa ſcapularia pro Conuerſis,
quæ eis tradat quando ſeruiunt in coquina, vel cæmen-
to, vel huiuſmodi operibus, quæ ſolent veſtes deturpare.
Similiter pro Fratribus, vel famulis, qui ſeruiunt in co-
quina, vel pro Fratribus qui raduntur, & illis qui ra-
dunt; aliquas camiſias, quibus tunc vtantur deſuper ad
munditiam conſeruandam. Porrò cùm lotio communis
veſtium fuerit facienda, debet de omnibus ad hoc per-
tinentibus, ſiue lixiuio, ſiue miniſtris, & ſimilibus cu-
ram habere, & hoc in Capitulo prædicere; v[illegible]a ho-
ra, & certo tempore deferant Fratres, quæ fuerint la-
uanda, & cum ſignis appoſitis veſtibus, traddere ſingu-
la ipſo præſente. De quibus cuſtodiendis, & reddendis
ſingulis, quæ ad curam ipſius pertinent, & idem in vnctio-
ne communi ſotularium obſeruetur, Cùm autem aliqua
viderit circa lectos, vel alibi, ſiue coopertoria, ſiue alia
ad ſuum officium pertinentia otioſa, vel derelicta, debet
ipſa recolligere ſollicitè: & bottas, & pellicia omnia,
tempore certo ad veſtiariam deferre, & dare operam cir-
ca omnia, quæ ſunt in veſtiaria ſic cuſtodienda, & ex-
cutien-

tuenda, vel ad ſolem, vel ad aerem pro tempore exponenda; vt à tineis, à vel muribus, vel aliàs non lædantur. Cùm autem Frater indiget aliqua reparatione veſtis, vt cùm manicis alijs indiget, vel ſoleis, & ſimilibus; ſuper his debet prouidere, quòd fiant. Cùm autem indiget aliquibus ſutoribus ad huiuſmodi opera peragenda, nunquam debet eos introducere ad loca Fratrum ſecreta, niſi ſint valdè honeſti, & familiares: ſed in loco à ſecretis Fratrum remoto, in Domo alicubi ſunt ponendi; vel in villa ad eos, vel ad domos proprias interdùm huiuſmodi opera ſunt mittenda, dummodò ſint talia, quæ poſſint à ſæcularibus ſine ſcandalo videri. Quod ſi ſæculares Domum frequentant, debet cautos reddere Fratres, ne quid per manus temerarias perire cõtingat. Quòd ſi Frater aliquis circa cuſtodiá huiuſmodi negligens fuerit, vel veſtes ſuas malè tractauerit, vel in aliquo circa ea, quæ ad ſuum officium pertinent offenderit, pertinet ad ipſum illum in Capitulo proclamare, & ſuggerere Prælato de admonitionibus, quas viderit faciendas, circa ea quæ ad ſuum officium pertinent quoquo modo. Cùm autem perpenderit, quòd aliqui Fratres aliquas ſuperfluitates habeant in veſtibus, & coopertorijs, & huiuſmodi, debet inſtare apud Prælatum, quòd iniungat in Capitulo: quòd quicunque habet aliquod extra numerum taxatum à Conſtitutionibus, vel a[illegible]ſuperflua, ſic vel ſic, reddat infra certum tempus veſtiario. Tempore verò ſcrutinij cùm inuenitur aliquid ſuperfluum de his quæ ad ipſum pertinent, debēt omnia talia ſibi tradi. Si verò aliquis Frater aliundè aſportauerit aliquam veſtem, vel nimis longam, vel in aliquo notabilem, ſeu etiam ſotulares; pertinet ad ipſum huiuſmodi veſtem corrigere, vel Prælato ſuggerere, quòd auferatur ei; ſi ſecundùm ordinem tolerari non debet. Vbi autem pro veſtibus faciunt fieri Fratres pannos de lana, vel empta, vel aliàs data, debet ſic hoc fieri, cautè, quòd apud extraneos indè facilè non poſſit murmur exoriri.

Cap.

Cap. XXXII. De Officio Sartoris.

SArtor dicitur Frater Conuerſus, qui ſcit artem ſcindendi, & ſuendi in pannis, & in pellibus, & cognoſcendi pannos: & ſi quid minùs plenè ſcit in iſtis debet addiſcere diligenter.

Circa res habendas.

AD huius officium pertinet habere ſecretam aliquam domum benè feneſtratã ad habendũ multũ de lumine, in qua ſit aliquod inciſorium, ſcilicet locus aliquis de aſſeribus complanatis collocatus in alto, & aptus ad ſcidendum: inſuper perticæ, & arcæ, & armaria, & huiuſmodi ad repoſitionem, & cuſtodiam rerum, quæ apud eum ponuntur. Ad iſtum etiam pertinet habere forcipes, acus, fila, & ſimilia ad artem ſuam neceſſaria, in locis certis pro ſe, & ſuis adiutoribus abundanter, ſecundùm quòd requirit multitudo eorum, quos oportet interdùm ad ſuum adiutorium conuocari. Non debent autem aliqui famuli recipi ad manendum in domo continuè ſine licentia Prælati, nec ad horam etiam ſine licentia Veſtiarij. Debet autem illis, qui debent in domo comedere ſecundùm ordinationem Procuratoris, & quid, & quando, & vbi comedant prouidere, & de lectis ſi iacent in domo, ſecundùm ordinationem Veſtiarij, ſuper hoc cum Prælato collationem habere. S[illegible] pro pretio ſtant cum Fratribus, pertinet ad Veſtiarium ſoluere, & ipſius eſt, ad hoc eum inſtigare. Si verò aduerterit in eorum aliquo, aliquid propter quod non expediat, vel deceat, eum in domo commorari, vtpotè quia deſtruit bona Domus, vel eſt malæ vitæ in aliquo, vel ſimilia; debet Veſtiario ſine mora, vel Prælato ſignificare. Debet autem tàm honeſtè coram eis ſe habere, quandiù ſunt apud nos, & eos in his, quæ ad ſalutem pertinent dirigere, & inſtruere; quòd non ſe ingerant inter Fratres, vel in loca vbi non debent, & ſimiliter quòd ipſi ex conuerſa-

uerſatione inter Fratres, meliores fiant, & Fratres ab eorum ſocietate non moleſtentur in aliquo, vel perturbentur.

Circa actus eius.

PORrò in operando ſic debet eſſe ſollicitus, quòd non ſolùm de die, verùm etiam de nocte, tempore, quo Fratres vigilare ſolent, operetur ad lumen, orationibus pro Matutinis breuiter conſummatis. Similiter in æſtate dum Fratres dormiunt in meridie, ſi poteſt commodè ſuſtinere, & licentiam obtinere, quæ de facili dari debet, & in hoc indulgeri, vt poſſit à Matutinis remanere, & dormire tunc: vt poſſit huiuſmodi vigiliam de die meliùs ſuſtinere. Propter opus etiam poteſt ab horis omnibus, præterquàm à Completario remanere, & ſufficit vnicam Miſſam priuatam breuiter, & expeditè audire. Sic autem debet ſubiacere Veſtiario, quòd in omnibus præferat ea, quæ ipſe dixerit; nec ſine eius licentia debet aliquid dare Fratribus, licet etiam modicum: vt capellum, vel ſocos, & huiuſmodi; nec magnum quid pro eis facere, vt eſt ſcindere tunicam, ponere nouas manicas, & ſimilia. Modica tamen, vt eſt ſuere aliquid in tunica, vel apponere modicam petiam in veſte, & huiuſmodi, debet facere ſine licentia ſpeciali. In ſcindendis verò veſtibus Fratrum, debet diligenter curare, quòd religioſè, et non ſæculariter fiant, vel cum aliqua laſciuia parentur, ſed vniformiter: et ideò debet habere formas aliquas, vel exemplaria de pergameno, vel ſigno pro caputijs, pro capellis, pro manicis, et ſimilibus; vt vniformiter, et modo religioſo ad illa exemplaria faciat vniuerſa, et fiant in competenti menſura. Cùm autem aliquis pannus ei apportatur à quocumque etiam Veſtiario, et videtur reprehenſibilis in pretioſitate, vel colore, vel aliàs: nunquam debet ipſum incidere quouſque Prælato oſtenderit, vt ipſo examinato ab eo iubeat, quod voluerit. Cùm autem non habuerit certum opus, debet

circa

circa illa, quæ reparanda sunt, vel paranda pro futuris temporibus sic vacare, quòd tempore necessitatis maioris illa expedita sint, et tunc possit meliùs se impendere necessitatibus instantibus.

Cap. XXXIII. De Officio Sutoris.

SVtor dicitur Frater Laicus, qui scit artem faciendi sotulares, et suendi in corio. Cùm autem huiusmodi officium imponitur ipsi, pertinet ad eum scire omnia circa huiusmodi materiam, quæ dicta sunt de Sartore circa pannos: et cauendum est ei diligenter ne faciat sotulares, qui in forma, vel strictura, vel in aliqua alia nota, aliquid sapiant sæculare; sed potiùs humilitatem, & religionem, nec sint in altitudine nimia reprehensibiles. Cùm autem habet famulos, posset in ministrando eis cibum, officium per septimanas diuidere cum sartore, ne vterque insimul occupentur in eo, quod potest per alterum fieri competenter. Cùm autem officinæ huiusmodi operariorum sunt ita extra clausuram Claustri, quòd de nocte non possunt ire ad illas ad operandum, debent aliqua apportare ad Dormitorium, vel ad locum aliquem intra clausuram prædictam, tempore hyemali, in quibus operentur nocte, cauentes à tumultu. Cùm autem indiget sutor sartore in iuuando ad vnctionem, sartor sutore ad lotionem vestium, & similium; debent libenter mutuò se iuuare. Porrò cùm non est aliquis in Domo Frater ad artem huiusmodi, vel earum alteram exercendam, sed famulus aliquis sæcularis; pertinet ad Vestiarium huiusmodi famulo comittere omnia, quæ ad officialem pertinent prædictum, , vel aliqua: & ordinare de eo, & circa eum hoc, & alia prout viderit expedire. Si verò nec Frater, nec famulus sit in Domo ad ista facienda, quòd valdè cauendum est; prouidendum est à Vestiario, quòd sic cautè per familiares fiant, quòd ex inde non possint oriri scandala, vel Domus in bonis damnificari.

Cap.

Cap. XXXIV. De Officio Præfecti operum.

PRæfectus operum dicitur Frater, qui constituitur ad exequendum circa opera illud, quod Prælatus de consilio operariorum (si magnum quid fuerit) vel etiam alia sine consilio (dummodò non sint magna) duxerit ordinandum. Debet autem ad huiusmodi officium haberi, si possit, Frater qui circa huiusmodi habeat prudentiam: qui inter operarios, & inter alios sæculares sciat honestè, & pacificè conuersari, qui etiam circa agenda gerat sollicitudinem competentem; & qui à maiori bono propter huiusmodi occupationes non auellatur. Cùm autem secundùm modum prædictum instant aliqua opera facienda de nouo, vel complenda, vel reponenda: ipsius est cogitare, & prouidere de materia habenda, & Domum portanda, vt sunt ligna, lapides, tegulæ, arena, calx, & similia. Si autem aliqua istorum possunt procurari per Fratrum studium, & laborem, debet super hoc sollicitare Priorem, vt fiat cum debita diligentia, tempore opportuno. Si autem oporteat ista emi, debet cum bonis viris, qui circa hoc habent experientiam conferre, qualiter bona materia, & cum meliori pretio, & quo tempore, & vbi possit haberi: & qualiter deferri, & exequi quod ipsi consuluerint faciendum. Et si statim non ponatur in operibus, cùm fuerit Domum apportata, vel extra etiam quæsita, suum est prouidere quomodo custodiatur diligenter, ne pereat, vel deterioretur. Porrò circa opera, quæ fiunt, debet attendere, ne fiat aliquid, quod curiositatem, vel superfluitatem prætendat: & ad hoc operam dare, quod fiant opera durabilia, & humilia, & paupertati, ac Religioni consona. Ad ipsum etiam pertinet conducere operarios, & sollicitare eosdem, & cùm sunt in expensis Domus, de cibo, &

potu,

potu, debito prouidere eiſdem, loco, & tempore opportuno: & ſi debent aliqui iacere in Domo, de loco, & lectis ſecundùm ordinationem Prælati ordinare. Debet autem attendere, quòd illi quos aſſumit, ſint operarij boni, & fideles, honeſtæ conuerſationis, & famæ; & ſi contrarium in eis inuenerit, ſunt ab eo quantocyus licentiandi cum tali cautela, quòd ſcandalizati non recedant. Sic autem ſe debet habere, & dare operam, quòd Fratres alij ſic ſe habeant coram eis, & cum eis, quòd non videant apud Fratres aliquid, quod eis cedat in ſcandalum, vel offenſam: ſed magis apud Fratres proficiant in his, quæ pertinent ad ſalutem. Soluere quoque eis mercedem ita tempeſtiuè, & fideliter, quòd occaſionem non habeant contra Fratres murmurandi Item ipſius intereſt notare, & videre, quæ ſunt in Domo reparãda, vel melioranda, ſiue in tectis, ſiue in clauſuris, ſiue in his, quæ ruinam minantur, & in alijs quibuſcunque: & oſtendere Prælato, & ſecundùm diſpoſitionem, & licentiam eius dare operam ad huiuſmodi facienda. Debet etiam diligenter computare quantum recipit, & vndè, & quantum, & in quibus expendit; & de hoc ſuo tempore reddere rationem, & procurare, quod poterit pro operibus ſi ei imponatur: & quod datum fuerit pro operibus ſpecialiter, ſi non ad manus alias, ſed ad ſuas ſecundùm ordinationem Prælati deueniat, in Capitulo recitare. Si verò Frater aliquis fuerit in Domo, qui ſciat in huiuſmodi operari, ſi ponatur ad operandum, huiuſmodi Officiali obedire debet; & eum adiuuare, in quibus dixerit ei, niſi fortè ipſi iſtud officium imponatur.

Cap. XXXV. De Officio Hortulani.

HOrtulanus dicitur Frater, qui habet curam videlicet de horto procurando: ad quòd officium ponendus eſt Frater, qui habeat experientiam circa huiuſmodi, vel ſciat ſaltem habere ſollicitudinem ad inquirendum

rendum ab illis qui sciunt, & exequendum secundùm consilium aliorum.

Circa virgultum.

AD huiusmodi officium pertinet dare operam ad arbores, vites, arbusta, & omnia ad virgultũ pertinẽtia plantanda, inserenda, riganda, purganda, seu putanda: appodianda, liganda, suffodienda, & similia facienda, prout eorum, & terræ conditio requirit. Et cauendum est circa huiusmodi, ne arbores, vel arbusta, vel alia huiusmodi inutilia habeantur: sed ea, quæ fructus vtiles, & abundè secundùm modum terræ producere solent, varios secundùm tempus, & varietates; & præcipuè tales, qui infirmis prosint, vel saltem non sint infirmitatum facilè generatiui. Porrò prouidere debet ne arbores altæ sint iuxta clausuram, per quas possit ascensus fieri, vel descensus. Item, quòd non ponantur nimis spissæ, præcipuè vbi terra sub arboribus non solùm reseruatur ad pratum, sed ad aliquid seminandum, quòd in decenti ordine, & distantia collocentur: vt non solum ex fructibus, sed etiam recreationem faciant ex decore. Item, quòd numquam sit tanta spissitudo arborum, vel lignorum, quin omnes deambulantes, vel residentes in loco quocumque possint competenter videri. Porrò in plantandis arbustis debet attendere, quòd sint talia, quæ possint in aliquo valere: vt vimina ad ligandum, rosæ ad aquam rosaceam, Altarium ornatum, & similia; & quòd hæc talibus locis collocentur, quòd non impediant vtilitatem maiorem. Sine licentia verò Prælati non debet magnum quid nouum facere, vt arborem aliquam eradicare, vel plantare in loco, qui solet ad aliquos vsus haberi, & similia, quæ possunt fieri.

Circa terræ nascentia.

PErtinet etiam ad eum dare operam, quòd habeantur prata, siue pro infirmis, siue pro hospitibus, siue pro

Con:

Conuentu in locis opportunis, secundùm dispositionem Prælati competentia, pro recreatione honesta, & munda; & quòd huiusmodi opus exigit, facere diligenter. Item apponere curam magnam, quòd habeantur in horto semper abundanter herbæ tempore competenti ad faciendum olus. Item aliqua legumina, quæ recentia Conuentui solent dari, vt fabę, & pisa noua. Item porri, cæpæ, alia, cucurbitæ, cucumeres, pepones, & similia, prout gignere potest humus nationis illius. Item saluia, petroselinum, & huiusmodi herbæ, vel flores pro salsis, tàm sollicitè cultiuentur, quòd quocumque tempore de ipsis reperiatur copia pro salsamentis faciendis, pro condimento pulmenti, pro pulueribus, pro medicinis idoneis. Item radices, vt pastinacæ, & similia: semina feniculi, & anisi, & similia, quæ in varias vtilitates, & vsus cedere possunt; siue pro Conuentu, siue pro medicinis, siue certo tempore consumenda, siue in tempus longius conseruanda. Debet autem in ipso horto tales distinctiones, & vias facere, quòd omnia sint distincta, & locis debitis sic collocata; quòd non contingat ea pedibus transeuntium conculari. Vbi verò solent multi conuenire causa habendi saluiam, vel petroselinum, & huiusmodi modica, faciendus est aliquis hortulus prope portam, vbi fieri possit, in quo sint huiusmodi: de quibus extraneis sufficiat, ne ad interiora eos frequenter oporteat intrare.

Circa vtraque.

Item pertinet ad eius officium procurare diligẽter bonos surculos aliundè ad inserendum bona semina, & huiusmodi præcipuè, quæ non habentur in Domo: & tempora obseruentur apta ad singula facienda. Item, vt meliùs terra fructificet, debet habere curam de ipsa firmanda, et riganda, si haberi valeat aqua, et de fodienda, & eligendis lapidibus, & eradicandis herbis, & arbustis malis: suis temporibus, singulis istis, & simi-

ſimilibus faciendis. Scire etiam debet, quo tempore, qui fructus, quæ ſemina, quæ radices, & ſimilia ſunt colligenda, quæ & quomodo debeant, & valeant conſeruari, & vbi, & apud quem ſecundùm diſpoſitionem Prælati: & dare operam, vt fiat circa hoc, quod fuerit faciendum. Si verò huiuſmodi hortulanus ſit Conuerſus, debet proprijs manibus laborare in prædictis: & alia, quæ circa laborem diurnum dicta ſunt ſuperius de ſartore, poſſunt ad ipſum pertinere. Si verò ſit Clericus, poteſt idem, licet non tantum laborare, ſi ſciat: ſi verò ſit hortulanus aliquis extraneus ſæcularis, & familiaris, pertinet ad Procuratorem ipſi præeſſe; & ſecundùm ſupradicta ordinare de ipſo. Ipſius etiam eſt cuſtodire clauem horti, & claudere, & aperire tempore oportuno: & cauere ne aliqui exttanei indiſcretè ingredientes diſſipent horti bona. Si verò fuerint perſonæ reuerendæ, nullatenùs debet eos prohibere, vel moleſtare: dare quoque non debet aliquid de horto extraneis ſine licentia generali, vel particulari.

Cap. XXXVI. De quibuſdam communibus ad Officiales multos ſpectantibus.

DEindè circa Officiales ſunt quædam notanda, quæ ad multos pertinere videntur. Debet ſiquidem omnis offi[illegible]s dum imponitur ſibi officium aliquod, ſi videtur ſibi quòd non habeat gratiam ad illud faciendum, humiliter excuſare ſe apud imponentem: & oſtendere ſine falſitate, vel fictione defectus ſuos circa illud officium. Quòd ſi non audierit illum imponens officium, debet in confidentia de bono obedientiæ ſuſcipere deuotè, quod fuerit imperatum. Item recepto officio debet conſiderare cuiuſmodi licentiæ generales ſunt ſibi neceſſariæ ad officium exequendum, pro quibus difficile nimis eſt recurrere ad Prælatum aſſiduè, & de illis cum Prælato conferre, quas debet Prælatus liberaliter ei conce-

dere. Quòd si nolit, debet nihilominùs facere, quod potest bono modo, & pro licentijs huiusmodi recurrere ad ipsum, quamquam difficile videatur. Item cùm aliqui excedunt circa aliqua de pertinentibus ad officium suũ, debet eos super his proclamare, & Prælatis suggerere, quòd fiant admonitiones vtiles aliquæ circa illa, de quibus eidem videbitur expedire. Item cùm non sufficit solus peragere ea, quæ sunt officij sui, potest apud Prælatum pro auditore instare: & cum adiutoribus sibi datis ita sociabiliter, & amabiliter se habere, quòd inueniantur facilè, qui in eius adiutorium sustineant assignari. Item cùm contingit eum recedere de Domo, vel infirmitate, vel alia impotentia ab officio præpediri, debet officium suum, vel alijs committere, vel ad officiales, qui in huiusmodi habent potestatem, vel ad Prælatum recurrere: & sic diligenter aduertere, quòd ex eius absentia defectus non fiat. Item debet diligenter aduertere, si quæ scripta sunt in Constitutionibus, vel Ordinationibus Capitulorum Generalium, vel Prouincialium, vel quotidianorum, quæ ad suum pertineant officium, & alia sollicitè custodire. Cùm etiam imponitur sibi officium, cui res aliquæ sint annexæ, vt Sacristæ calices, paramenta, libri, & huiusmodi, & sic de alijs: debet cùm recipit officium suum, scire quæ, & quot recipit; & in dimissione si excreuerint, vel si aliqua non supersunt, reddere rationem. Non debet autem sine licentia generali, vel speciali aliquid dare de pertinentibus ad officium, vel intus, vel extra, nec recipere: cùm receperit etiam de licentia, debet in Capitulo beneficium collatum Fratribus ad suum officium pertinens recitare. Item expensas, quas facit pro officio suo recipere debet, vel à Procuratore, vel aliundè secundùm dispositionem Prælati; & de ipsis computationis tempore, vel quandocunque requisitus fuerit reddere rationem. Item cùm officiales in aliquo non consentiunt, non debet litigare, vel se perturbare; sed ad Prælatum,

vel

vel alium recurrere, qui super his habet potestatem. Item cùm habet aliquos sæculares in adiutorium, vel cum eis aliquid facere causa officij; debet sic honestè, & pacificè cum eis & coram eis agere vniuersa, quòd non scandalizentur: & cùm sunt de familia ad suum officium pertinente, curam gerere specialem, & in omni tempore cauere ne vnquam aliquem famulum, vel operarium etiam leuiter percutiat, vel iniurijs lacesset, charitatiuè tamen potest eum corrigere, & instruere. Cùm verò vnum officium duobus committitur, debet sic prouidere Prælatus, quidnã ad vnumquemq; eorum pertineat: ne fortè dum vnus in alterum omnia perficienda refundit, interim aliquid ex necessariò faciendis, vel negligatur, vel plenè omittatur. Denique super omnia cauere debet, ne sit in aliquo negligens circa ea, quæ ad officium suum pertinent: & præcipuè in his, vnde turbatio, vel damnum temporale, vel spirituale Fratrum sequi, vel scandalum possit oriri. Cùm autem imponitur ei officium de nouo, de quo non est conscius benè, quòd sciat illa, quæ sunt in illo officio facienda; debet à Prælato petere, vt per aliquem exercitatum in illo officio se faciat in omnibus instrui diligenter.

Cap. XXXVII. De Officio Diffinitoris Capituli Generalis.

Circa ea, quæ sunt agenda ante diffinitionem.

AD officium Diffinitoris Capituli Generalis pertinet cùm electus fuerit præsens in Capitulo, postulet à Priore Prouinciali huiusmodi laborem sibi iniungi in remissionem peccatorum: & sic ipso imponente recipiat officium humiliter veniam faciendo, & hoc si oportuerit eum ire in regionem longinquam. Bonum est etiam quòd super huiusmodi officium pro se & pro socio sibi assignato testimoniales recipiat litteras à Priore Prouinciali,

ciali, & Diffinitoribus, vel aliquibus alijs Prioribus de Capitulo: quas non negligat propter multas difficultates, quæ ex defectu litterarum huiusmodi possent oriri. In ipso Capitulo, in quo eligitur, debet ordinari de socio, si præsens fuerit, vtrùm insimul ire debeant, & quando, & per quas vias. Si autem alter illorum tantùm præsens fuerit, debet prædictas litteras procurare, & de supradicta via cum absente per litteras ordinare: quòd si neuter præsens fuerit, debet Prior Prouincialis prædictas litteras procurare, & Diffinitori, vel socio mittere; & qui primò recipit, alteri debet de via prædicta significare. Cùm autem declinauerit ad Conuentus, & in ipso Capitulo, & inter extraneos, per quos transit, sic in vigilijs, in sobrietate, in silentio, in studio, in oratione, & in omni honestate, & obseruantia Religionis, in collocutionibus, & verbis ædificatorijs dare debet exemplum, & consolationem omnibus; vt euidenter appareat, quòd non immeritò ad tantum negotium Ordinis sit assumptus. Si verò Fratres aliqui, per quos transit, vel in ipso Capitulo velint ipsi aliquid dicere de pertinentibus ad Ordinem, quod suum officium possit respicere; debet diligenter audire: sed cauere, ne credat omni spiritui, vel suggestioni; nisi loquentes plenè sibi sint noti, vel nisi post inquisierit diligenter à Fratribus discretis, & fide dignis de conditione, & discretione, & zelo, & intentione, & motu loquentium, & in quibus, & quantum debeat eis credere. Debet etiam scire, quòd meliùs est frequenter sequi consilium, & sensum eorum, qui parum ei loquuntur, quàm multorum, qui multum se solent ingerere ad loquendum, & solent de singulis iudicare: nec est securum conscientiam suam ex huiusmodi auditu formare, quousque constet sibi pleniùs de auditis. Item postquam factus est Diffinitor, debet diligenter respicere Acta Capituli præcedentis: & conferre cum Fratribus discretis tàm super illis, quàm super alijs, quæcunque ad vtilitatem Ordinis possint in Ca-

tulo,

pitulo promoueri, & super his per totum annum frequenter cogitare; & conferre, vt sic meliùs ea possit promouere in Capitulo, ad quod debet dare operam habendo in aliquo memoriali Constitutiones nouas, vel admonitiones, & alia huiusmodi, quæ videntur ei promouenda, quæ proponere debet inter Diffinitores tempore opportuno.

Circa diffinitionem.

ITem ad Capitulum debet ita tempestiuè venire, ne mora eius Diffinitores alij ex hoc impediantur à procedendo in agendis: & cùm in Domo fuerit, sic Officium, & Missam dicere, vel audire tempore congruo, quòd eorum occasione, vel alia non impediatur, quin semper sit cum ipsis tempestiuè, vel in Capitulo, vel in loco diffinitionum. Cùm autem in Capitulo resederit, sic in loquendo, iudicando, & in omnibus, socijs suis debet deferre, & sibi eos anteponere, & in omnibus maturè, honestè, & commodè agere, iustè, & rigidè tamen: & sic sine personarum acceptione pro tempore se habere; quòd nec præsumptuosus, vel inutilis, vel remissus, vel sine zelo Religionis valeat ab astantibus reputari. Porrò in diffinitionibus non debet contentiosè aliquid agere, vel clamosè, nec esse multùm confirmatus in sensu suo super his, quæ ante deliberauerat, vel alijs quibuscunque emergentibus, præcipuè cùm in discussione videt validiores ad oppositum rationes, vel videt illos, qui magis exercitati sunt, & discretiores habentur, à sua sententia discrepare: quòd si fortè in aliquam declinat sententiam, quæ ante pronunciationem diffinitionum videbatur sibi nimis bona, potest & debet illam sententiam renocare ante diffinitionem prædictam. Summoperè cauendum est sibi cùm sit iudex, ne aliquo casu faciat aliquid pro persona aliqua, vel Conuentu, vel Prouincia, vel Natione, vel contra, quod sapiat acceptionem quamcunque; neque vnquam debet declinare sententiam,

quæ ad eneruationem Ordinis, vel minorationem status eius cedere possit; vel in aliquam ordinationem, quæ intolerabilis communitati Fratrum reputetur, vel possit esse transgressionum occasio plurimarum: sed sic in omnibus cum zelo sancto, & discretione intendat, quòd in patriam reuertens, super aliquo, quòd fecerit modico tempore potestatis suæ, non reportet conscientiam remordentem. Si verò aliqua sibi iniuncta fuerint à Condiffinitoribus facienda, vtpotè legere litteras, vel scribere aliqua memorabilia de his, quæ leguntur inter Diffinitores, vel habere curam, de aliquibus quæ inter eos recitantur, vel aguntur; ita quòd circa hoc omissio, vel negligentia nulla contingat. Si verò Fratres aliqui velint sibi tradere litteras aliquas, vel aliqua pertinentia ad Diffinitores. debet ea recipere, & Diffinitoribus in communi præsentare. Debet etiam introducere quandoque Fratres, qui habent negotia, cùm commodè potest, ad eos. Ipsius est prouidere, quantùm potest, ne ipsi, vel alij Diffinitores tantùm occupentur circa alia personalia, vel localia, vel minùs vtilia, quòd communia, & vtiliora currente tempore expedire non possint. Item de his negotijs, quæ pertinent ad Prouinciam suam, debet conferre cum socio suo, vt ea cum communi consilio (si talia sunt, quæ vtrique sunt communicata, vel communicari possint) expediat diligenter, & nō cōfusè. Proindè si habentur litteræ aliquæ, aut negotia aliqua pertinentia ad solum Magistrum, debent ante Capitulum quàm citò possunt ei litteras præsentare, & negotia proponere ordinatè: scilicet ea, quæ Prouinciæ sunt primò, quæ sunt Conuentus, vel Conuentuum aliquorum, secundò: quæ sunt Fratris, vel Fratrum, tertiò: quæ sunt eorum, qui non sunt de Ordine, quartò. Si verò pertinent ad Diffinitores, obseruata hora ab ipso Diffinitore, debet ingredi socius, & cum Diffinitore reddere litteras, vel proponere negotia ordine supradicto: & debent habere curam de expediendis negotijs,

&

& rescribendo cùm fuerit rescribendum. Si verò sunt negotia impertinentia ad Magistrum, vel ad Diffinitores, vt sunt emptio librorum, & similium, debent cum licentia Magistri (si fuerint necessaria) vel Prioris Domus (si ad eum peruenerint) adiutorio (si indiguerint) illa prout poterunt honestè, & religiosè expedire. Si verò fuerit aliquod negotium tale, quod inter vtrumque non sit communicandum, debet ille, cui commissum est, vel ad quem pertinet, illud prout commodè poterit expedire. Cùm autem inter Diffinitores agitur de Prouinciæ suæ statu, vel aliquibus ad eam pertinentibus, debet super quibus requiritur ab eis, vel à Magistro, per se fidele testimonium dare loquendo de singulis, de scientia, vel credulitate, vel nescientia, prout conscientia sua repetit vniuersa. Si autem aliquid habet referre de sua Prouincia, debet omnia sic recitare distinctè, vt sciatur à Diffinitoribus, quid dicat de motu suo, quid ex parte Capituli Prouincialis, vel Diffinitorum Capituli Prouincialis, vel Conuentus, vel Conuentuum, vel Fratris, vel Fratrum aliquorum.

Circa ea, quæ fuerint agenda post diffinitionem.

POstremo terminata diffinitione, sua interest dare operam, quòd omnia, quæ ad suam pertinent Prouinciam, quæ nondum sunt expedita, expediantur: & vbi in ingressu inuenerit Fratres turbatos in aliquibus in Capitulo ordinatis, reddere eis rationem super istis, & eos vt commodè poterit sedare. In Capitulo verò suo Prouinciali, debet reddere omnia, & conferre quæ ad ipsum pertinent, quæ de Capitulo Generali emanauerint: vt sunt Acta Capituli Generalis, litteræ Magistri, litteræ vel Indulgentiæ nouæ, si quæ sunt impetratæ de nouo, & similia: & habere curam, quòd ibidem publicentur; & in Constitutionibus inchoatis de nouo, vel admonitionibus, si quæ obscuritas inuenitur, vel admiratio oritur, declarare intellectum, & rationes assignare,

quæ Diffinitores mouent ad ista. Si verò Magister, vel Diffinitores commiserint ei aliqua verbo, & litteris, in sua Prouincia, vel alibi nuncianda, vel exequenda, quòd iniunctum fuerit diligenrer executioni mandare.

Cap. XXXVIII. De Officio Socij Diffinitoris Capituli Generalis.

OFficium Socij Diffinitoris Capituli Generalis est huiusmodi. Cùm officium sibi fuerit iniunctum, debet cum venia & humilitate recipere; deinde cum Diffinitore de agendis (si præsens est) verbo, vel si absens est, per litteras pertractare, & ei tamquam maiori in eis, quæ communiter ad eos pertinent obedire. Habere etiam curam specialem de petitionibus Prouinciæ, & litteris Capituli Prouincialis, vel Conuentuum, vel Fratrum portandis: & de negotijs alijs, vt sunt causæ, vel quæstiones, vel alia quæcunque proferendis, & cum consilio Diffinitoris, & authoritate ipsius suo tempore promouendis. Si autem contingat eum ire cum Diffinitore, licet prior sit in Ordine debet eum tamquam Priorem habere, & procurare apud Prorem Prouincialem, quòd hoc ipsum ordinetur ab eo.

Circa Capitulum.

POrrò cùm in loco Capituli fuerint, debent in dicendo officium, in celebrandis Missis, in iacendo propè eum, si fuerit ordinatum, in scribendo, vel exequendo aliqua pro eo, si voluerit, & similibus, ei assistere reuerenter, & diligenter iuuare: negotia quoque prout poterit debet eidem reducere ad memoriam, & cum eodem, si vult consilium, promouere: litteras quoque ad Magistrum Ordinis, & Diffinitores pertinentes, quas habet cum eius consilio reddere tempore opportuno. Item dum Diffinitor vacat Diffinitionibus, debet habere curam specialem de litteris Magistri, & Indulgentijs nouis,

uis, ſi ibi fuerint, & ſub authentico ſigillo habendis, et ſimilibus, quæ oportet ad profectum ſuæ Prouinciæ deferre, & ſollicitare Magiſtrum ad reſcribendum illis, qui ſcripſerunt de ſua Prouincia. Debet etiam litteras procurare de beneficijs, quæ fuerint procurandæ pro perſonis ad ſuam Prouinciam pertinentibus, et proſequi cauſas ſuæ Prouinciæ, ſi quæ fuerint, vel agendo, vel reſpondendo quantùm de iure poteſt; & alia negotia ſuæ Prouinciæ, quantùm poteſt ſine Diffinitore expedire, & pro iſtis cùm poteſt ad eum recurrere; & omnia huiuſmodi ſic ſollicitè expedire, quòd facta diffinitione non oporteat moram contrahere propter iſta. Si verò Diffinitores, vel Magiſter Ordinis inquiſierint aliquid ab eo de pertinentibus ad Prouinciam ſuam, vel ipſe aliquid de iſtis habeat dicere eis; debet circa iſta fideliter & diſcretè procedere, ſicut ſupra dictum eſt de Diffinitore.

Circa regreſſum.

IN regreſſu verò magis ſpecialem curam debet habere de Actis, & litteris, & alijs huiuſmodi reportandis, quàm Diffinitor; licet vterque habeat de his cogitare, & reddere omnia, quibus fuerint reddenda. In Capitulo verò Prouinciali debet Acta, litteras Magiſtri Ordinis, & Indulgentias, quæ ſunt nouæ, & alia pertinentia ad Capitulum illud, reddere Diffinitori; & laborare cum eo, vt legantur, & fiat de eis, quod fuerit faciendum. Si verò Magiſter, vel Diffinitores aliqua commiſerint ei agenda cum Diffinitore, vel ſoli; debet exequi diligenter prout fuerit ſibi dictum.

Circa ſucceſſionem in diffinitione.

QVòd ſi oporteat eum Diffinitorem eſſe ſecundùm formam Conſtitutionum propter mortem, vel impedimentum Diffinitoris, tunc ad eum pertinent, omnia, quæ de Diffinitore ſunt prædicta. Si verò antequam receſſerit de Prouincia ſua, contingat illud

impe-

impedimentum tali tempore, quòd hoc Prouinciali possit significare, debet illi notificare, & cum eius consilio socium accipere, qui prædicta de socio prout poterit, compleat diligenter. Si verò in via Diffinitor impediatur, vel tàm intempestiuè, quòd non possit habere recursũ ad Priorem Prouincialem, tunc sicut poterit prouideat de socio. Denique tàm ad Diffinitorem, quàm ad socium pertinet, cùm sunt noui, & inexperti in istis, dare operam, vt per expertos circa huiusmodi in his, quæ nesciunt instruantur: & ipsi cùm instant agenda, debent diligenter notare, quomodò se habeãt illi, qui magis sufficientes in huiusmodi reputantur, & eisdem prout potuerint se conforment.

Cap. XXXIX. De Officio Electoris Magistri Ordinis.

AD Officium Electoris Magistri Ordinis pertinet, quòd postquam electus est, postulet, (vt supra dictum est de Diffinitore), si oporteat eum ire longiùs, à Priore Prouuinciali huiusmodi laborem sibi iniungi in remissionem peccatorum, & iniunctum suscipere cum venia humiliter & deuotè, & hoc si fuerit præsens in loco electionis. De litteris quoque testimonialibus idem seruetur, quòd de Diffinitore est supra dictum: de socio verò, & via, & tempore eundi, debet facere secundùm consilium Prouincialis. Porrò in via inter Fratres, inter extraneos, in Conuentibus, in Capitulo, & vbique, debet illam honestatem & religiositatem seruare, quæ de Diffinitore sunt superius prædicta. Pro negotio verò electionis, debet à tempore suæ electionis orare deuotè, & orationes à sanctis personis cùm poterit impetrare: vt secundùm voluntatem Dei, & vtilitatem Ordinis tàm ipse, quàm alij dirigantur. Cùm autem aliquos Fratres inuenerit discretos, & Deum timentes, exercitatos in negotijs Ordinis, & personarum, habentes Ordinis

dinis notitiam; debet libenter cum eis conferre in sancta, & simplici intentione: vt per eos in aliquibus pertinentibus ad negotium pleniùs informetur. Cauendum est autem ei, ne propter auditum, aut notitiam leuem, ad eligendum aliquem inclinetur, nisi priùs per fide dignos, & qui talem magis de propinquo nouerint, pleniùs instruatur; nec vnquam debet sic animum suum in aliquem firmare, quin si aliquid meliùs ex collatione aliqua postmodum appareat, paratus sit ad alium transferre vocem suam. Illud quoque diligentissimè præcauendum est ei, ne notitia, vel familiaritas, vel confidentia præsumpta de aliquo, vel turbatio contra alium, vel despectio quæcunque, vel aliæ similes, vel dissimiles causæ, quæ contra Spiritum Sanctum non sapiunt, eum moueant in aliquo contra aliquem: sed solùm pura, & sancta intentio, & recognitio; solam Dei voluntatem, & vtilitatem Ordinis inuestigans. Debet etiam attendere, quòd licet in huiusmodi persona sint multa attendenda, si reperiri possent in aliquo, vtpotè conditio generis, & personæ, scientia, fama, auctoritas, notitia, gratia prædicandi, & inter homines conuersandi, & alia multa: tamen super omnia videntur attendenda, vitæ sanctitas, discretio naturalis, experientia prælationis, zelus sanctus; animositas ad mala persequenda, & bona promouenda: maturitas in agendis cùm oportuerit, condescensio ad infirma, firma de Deo fiducia in solitis, & grauibus cùm emergunt. Cæterùm verò tamquam perniciosum, & vilissimum est procul abijciendum, ne vnquam inducat, vel inducere sustineat quemcunque circa huiusmodi negotium ad aliquid, nisi quòd purè sanctitatem sapiat, & virtutem; sed sic in omnibus cum timore Dei diligenti deliberatione procedat, & votum suum solùm in Deum, & Ordinis trasferat vtilitatem: habens præ oculis, quòd nihil faciat vndè malam reportans conscientiam, gemere habeat omnibus diebus vitæ suæ, cùm aliquid fecerit, quod postmodum

nun-

nunquam poterit emendare. Si verò facto scrutinio publico nondum valet electio, nec videatur per processum, quòd valere possit, nisi mutet vocem suam, multò meliùs est mutare vocem (dummodò cum bona conscientia fieri possit) quàm diù discordiam sustinere. Sed in mutatione illud videtur securiùs, quòd cùm oportet mutari propter concordiam, illorum sequatur conscientiam, & sensum, qui secundùm suam conscientiam, & sensum melioris, & sanioris sententiæ reputantur. Denique omnia quæ acta sunt in secreto, sic debet habere secreta, quòd nunquàm ex ore eius egrediatur aliquid vnde possit aliquid de illis percipi: vel possit aliquis Frater percipere, quòd talis, vel tales Fratres elegerunt hunc vel illum reprobauerunt, vel illi contrarij fuerunt, & similia, quæ possunt inducere turbationem. Debet etiam esse cautus, quòd in collatione facienda de aliquibus eligendis ante electionem inter electores suos non est securum consentire propter occasiones denigrationis famæ multorum, & alia multa, quæ solent inde sequi. Porrò in regressu cùm declinat ad Fratres, debet laudare quantumcunque potest cum bona conscientia, quod factum est, & super hoc Fratrum animos consolari.

Cap. XL. De Officio Electoris Prioris Prouincialis.

AD Officium Electoris Prioris Prouincialis pertinet, vt cùm electus fuerit, conferat cum Priore, & Conuentu de litteris super hoc habendis, & de socio in via, & faciat, prout super hoc duxerit ordinandum: in alijs autem, quæ ad electionem pertinent, obseruet habito respectu ad Prouinciam, omnia, quæ supra dicta sunt de Electione Magistri Ordinis, habito respectu ad Ordinem Vniuersum. Multùm autem attendere debet, quòd talis eligatur (si fieri potest) qui sit ad pacem, & consolationem communem Prouinciæ, dummodò aliæ circumstantiæ

tiæ bonæ concurrant: & libentiùs debet procurare, quòd aliquis de Prouincia eligatur, dummodò ſit ſufficiens, & habeatur vtilis; quàm aliundè, etiam ſi magis ſufficiens habeatur, de quo non ſperetur, quòd poſſit haberi, niſi cum magna anguſtia animi ſui, & anhelaret ad recedendum, quàm citiùs poſſet. In formatione verò decreti; ſi opus fuerit, debet in omni caſu ſine difficultate qualibet, teſtimonium perhibere veritati.

Cap. XLI. De Officio Diffinitoris Capituli Prouincialis,

AD Officium Diffinitoris Capituli Prouincialis pertinet, vt poſt electionem audiat negotia Fratrum, modò ſequeſtratim, modò cum alijs Diffinitoribus, prout ipſi requirunt, & ipſe poterit vacare: recipere etiam litteras, vel memorialia, quæ ad Diffinitores pertinent, cùm ei porriguntur; vt ea inter Diffinitores præſentet tempore opportuno. Poſtquam autem inchoatum fuerit Capitulum, debet cum Priore Prouinciali in loco Diffinitorũ in Capitulo ſedere, hoc ordine ſeruato inter Diffinitores; vt qui primò ſedent in Choro, primò ſedeant inter eos. Cauendum eſt autem ei ne aliquid faciat pro Fratre, vel Conuentu, vel contrà, quòd ſapiat priuatum amorem, vel turbationem, vel vindictam contra alium: ſed tantùm ea, quæ ſapiunt æquitatem, & bonum. Item ne ſit facilis ad mutationes faciendas, ſiue in abſolutionibus Priorum multorum, vel translationibus Lectorum, & Fratrum; niſi quando poſt diſcuſſionem diligentem manifeſta ratio reperitur. Item non tantùm intentus ſit circa particularia facta, ne quod ad commune bonũ; & magis, quod pertinet ad ſtatum totius Prouinciæ, negligatur. Porrò circa Conuentus nouos, & remotos, & deſolatos, vel præ paucitate Fratrum, vel paupertate, vel propter aliqua ſcandala ibi orta, vel alijs de cauſis, vt releuentur à grauaminibus, & benè prouideatur eiſdem, & in aliquo

non.

non grauentur: similiter circa studium, & omnia pertinentia ad id promouenda. Item circa Fratres, qui notati sunt de scandalo turbationis, & periculosi reputantur, reprimendos, & refrænandos, & in talibus Conuentibus collocandos, vbi sub disciplina, & custodia bona alicuius custodiantur; & similibus, quæ sunt maioris necessitatis, debet habere curam maiorem quantùm in eo est. Sunt, & alia quædam notata in Capitulo de Officio Prioris Prouincialis circa Fratres, quæ pro magna parte eidem quantùm ad officium suum in modico tempore pertinent, consideranda sunt, & sollicitè obseruanda. Item pertinet ad eum, cum alijs diuidere Visitatoribus Domos visitandas, & alia quædam, quæ in Constitutionibus expressa sunt, & in admonitionibus Capituli Generalis quandoque inseruntur: insuper & multa alia de illis, quæ supra notata sunt de Officio Diffinitoris Capituli Generalis, quæ omnia sunt ab eo consideranda diligenter, & prout competunt obseruanda. Deinde finita diffinitione, cùm aliquos turbatos viderit de aliqua ordinatione, non debet ita se super aliquo excusare, (licet in illo non consenserit) quòd super socios suos calumnia deuoluatur; vel quæ acta sunt inter eos, de quibus oritur turbatio, per quos factum sit, reueletur.

Cap. XLII. De Officio Visitatoris.

Circa ea, quæ præcedunt visitationem.

AD Officium Visitatoris pertinet, si laboriosa fuerit sua visitatio, postulet a Priore Prouinciali laborem in remissionē peccatorum sibi iniungi. Socium quoque de eius ordinatione, si potest ei loqui, vel scribere, vel si hoc non potest de ordinatione Prioris sui Conuentualis assumere debet. Si verò ante tempus visitandi contigerit eum infirmari, vel aliter impediri: debet Priori Prouinciali hoc indicare, vt de alio prouideat, qui suppleat vices eius. Porrò tempus ad visitandum debet eli-

gere

gere tale, in quo Fratres meliùs poſſint haberi in Domo, ſine damno prædicationis, vel prouiſionis temporalium: & quòd non concurrat cum viſitatione Prioris Prouincialis, vel nimiùm ſit vicinum viſitationi, vel Capitulo ſequenti, vel præcedenti Prouinciali, vel Generali: ſi fuerint in Prouincia illa celebranda. Cùm autem venturus eſt ad Domum aliquam, debet primò ſignificare tempus aduentus ſui; vt Fratres abſentes commodè conuocari poſſint. Non debet autem ad conuocandos Fratres inferre neceſſitatem, qui ſine magno damno Domus, aut ſalutis animarum conuenire non poſſint: niſi magna, & rationabilis cauſa, & neceſſitas hoc requirat.

Circa quædam in generali.

INtereſt etiam ipſius portare ſecum litteras Magiſtri Ordinis, & alia, quæ emanauerunt à Capitulo Generali, vel Prouinciali: & facere ea legi, in præſentia ſua, in Capitulo, vel in menſa cùm Fratres communiter interſunt. Debet autem ſummatim in omni Conuentu videre, & inquirere, ſi habentur libri Officij Eccleſiaſtici benè correcti. Item ſi habentur libri ſcholaſtici ſufficienter, ſi habentur paramenta Eccleſiaſtica, & huiuſmodi, quæ pertinent ad cultum Dei competentia. Item quomodo ſit Diuinum Officium, & quomodo perficitur in ſtudio. Item qui, & quot Fratres ſunt in Domo, qui multum reputentur idonei ad proficiendum in ſtudio, quos exigentibus meritis ad hoc expediat promoueri: quot boni Prædicatores, quot boni in conſilijs, quot boni ad Confeſſiones; ſi qui graues in moribus, vel notati publicè de ſcandalo: ſi multi grauibus, & longis infirmitatibus prægrauati: ſi habentur competenter temporalia, & qualiter. Item ſi habitant inter deuotos homines; ſi Domus eſt onerata multitudine Fratum, vel paucos habet, ſi ſunt Fratres de illa Natione, vel aliundè, ſi libenter morantur Fratres in illo Conuentu, vel inuiti, ſi habeant pacem Fratres cum Prælatis, & ſimilia multa;

vt tempore suo his cognitis in genere, sciat meliùs Priori Prouinciali, vel Diffinitoribus consulere de his, quæ circa Domum illam fuerint ordinanda, & ipse nihilominùs faciat bonum quod poterit, quantùm officium suum se extendit. Porrò ante tempus visitationis suæ, non pertinet ad eum facere aliquam inquisitionem ex officio, licet ipse possit audire aliqua, si aliqui gratis ad hoc se ingesserint, vel sine inuitatione aliqua gratis dicere voluerint: in quibus tamen non sunt expendendi dies multi, ne in fraudem prolongandi dies officii, hæc fieri videantur.

Circa Capitulum.

CVm autem primò Capitulum intrauerit ad officium exercendum, potest aliquam breuem collationem facere Fratribus de aliqua spiritualii materia, & vtili si voluerit: deindè recommandare Fratrum orationibus illos quos voluerit. Postmodùm facere iniunctionem, & admonitiones de pertinentibus ad officium; sicut viderit expedire. Solet autem in communi visitatione Capituli vbi aliqua specialis causa hoc requirit, iniungi vniuersis absque præcepti expressione, quòd quilibet dicat ei illud, quod sibi videtur dicendum secundùm suam conscientiam pro bono Ordinis, siue in Capitulo, siue extra secundùm quòd requirit natura negotij: videlicet quod dicendum est in Capitulo, dicat ibi; & quod extra dicendum est, dicat extra. In admonitionibus verò solent Fratres reddi cauti, ne aliquid dicant contra aliquem ex aliqua turbatione, vel motu inordinato; sed solùm ex sinceritate fraternæ charitatis, & amore Ordinis. Item ne taceant aliquid dicendum, vel ex familiari amore personæ, vel timore quocunque, vel alia quacunque ex causa minùs religiosa. Ipsis etiam Prælatis, & Fratribus potest iniungi, si videatur expediens, quòd occasione eorum, quæ dicuntur ex consuetu modo contra aliquem, nihil postmodùm durè agant, cùm

etiam

etiam sit consuetum, quòd ipsi Priores instante visitatione soleant animare in Capitulo Fratres ad dicendum fideliter omnia, quæ videntur eis dicenda. Item quòd caueant, quòd non dicant inutilia, vel quæ aliàs sunt correcta: vel quæ secretè sunt dicenda, non dicant in publico, & similia. Item quòd in proclamando se habeant modestè, & formam Constitutionum obseruent diligenter. Hæc quoque, & similia plura, vel pauciora possunt dici, secundùm quòd ratio suggeret, statu Domus, & circumstantijs ad hoc pertinentibus consideratis. Post huiusmodi verò iniunctiones, & admonitiones antequam procedatur ad Culpas audiendas, dandum est aliquod tempus Fratribus ad loquendum sibi secretò, si voluerint; vt ex aliquibus auditis magis instructus, sciat meliùs quid sit agendum. Si verò sibi videatur, potest vocare aliquos, & maximè discretos, & magis dignos fide, etiam si gratis non veniant, ad inquirendum de statu Domus leuiter, & summatim. Ex his verò quæ sibi dicuntur ad partem, non multum expedit, quòd conscientiam suam formet, nisi postquam diligentiùs inuestigauerit de conditionibus personæ loquentis; si fortè eum non cognoscat, ex discretione, & zelo, & motu, & modo. Ex his autem quæ dicuntur in oculto, non debet ad aliquam sententiam contrà aliquem in aliquo procedere, nisi in publico recitentur. Instruere etiam debet sibi loquentes in secreto, cùm loquuntur de talibus, quæ solent, & possunt in proclamationibus dici, quòd non benè liberant animas suas, nisi in publico illa dicant. Si autem viderit aliquos paratos ad dicendum aliqua in publico, quæ dici sic non solent, nec debet; debet eos instruere charitatiuè, si ex simplicitate hæc faciunt, quid eis sit agendum. Si verò sibi videatur malitiosè id fieri, terroribus, & comminationibus debet eos in iustitia refrenare, & condignè punire postmodum, secundùm quantitatem excessus, si procedunt. Porrò cùm prælibatis prædictis, non tenetur Capitulum de culpis,

sic cum debito moderamine, & discretione cuncta sunt eidem agenda; vt visitatio, quæ inducta est ad correctionem malorum, non sit occasio excessuum augendorum. Proinde curandum est ei, quòd malè accusantes reprimat, & refrenet, & quòd benè accusantes iuuet; quòd dubia diligenter inquirat, quòd accusato det licentiam, & tempus ad respondendum: quòd in friuolis non permittat se occupari, quòd ea quæ digna sunt reprobatione cùm audiuntur, valdè verbis reprobet, & insinuet esse horrenda; quòd laudabilia sic commendet, quòd ad similia animet audientes, quòd iniungendo pœnitentias prudenter discernat quantitates Culparum, & prout possibile est sine transitione puniat iusto modo, & plusquàm in quotidianis Capitulis puniri soleant excessus, ne visitatio veniat in contemptum. Ante iniunctionem verò pœnitentiæ, aggrauet Culpas, quas audiuit dignas maiori reprobatione in quolibet accusato; vt per hæc audientes inducantur efficacius ad cauendum. Ad hoc, si in his quæ in secreto, vel in publico, in Domo; vel etiam extrà Domum audiuit, videatur quòd circa aliqua maiora sit pleniùs aliquid inquirendum, de quibus per communem modum supradictum visitandi nondum ei est satisfactum; potest procedere ad præcepta, vel omnibus, vel aliquibus facienda, in publico; vel secretò; secundùm quòd negotij natura requirit. Cauendum tamen ne faciat aliquid contrà aliquem iniuriosè. In grauibus verò ne ita parcat alicui, quòd culicem excolare, & camelum glutire videatur. Sunt & alia ei diligenter obseruanda, quæ in Constitutionibus, & admonitionibus Capitulorum, & supra in *Capitulo de Officio Prioris Prouincialis* circa visitationem sunt conscripta. Cùm autem ad terminationem visitationis accedere voluerit, si vult aliquas ordinationes, vel admonitiones arctius custodiendas relinquere, debet primò super his cum discretis Fratribus conferre, & eorum sensui, qui nouerunt pleniùs statum Domus, & patriæ; quàm sensui suo

credere. Potest autem & huiusmodi in scriptis in aliquo memoriali relinquere in custodiam Supprioris, vt sciatur tempore suo si illa fuerint correcta, vel obseruata, & ipse potest memoriale retinere. Finaliter autem principaliter debet intendere ad hæc, & laborare, quòd per visitationem suam sequatur correctio excessuum, pax, & tranquilitas relinquatur. Propter quòd si videt aliquam turbationem, debet ante terminationem visitationis dare operam ad quietandum; si religio in aliquo depereat, reformetur, obedientia, concordia, deuotio, & omne bonum in Fratribus augeatur.

Circa quædam post Visitationem.

SI verò Fratres, vel Conuentus rogauerit eum, vel super aliquibus promouendis apud Priorem Prouincialē, vel ad Diffinitores Capituli Prouincialis, vel Magistrū Ordinis, vel alibi: si sibi rationabilia videntur, debet eis libenter acquiescere, & super his memoriale facere, & proponere ea tempore opportuno: nec Fratrum defectus, nisi solùm Prouinciali, vel Diffinitoribus, vel Magistro, prout est secundùm ordinem faciendum dicat; sed potiùs bona de Conuentibus visitatis prædicet, prout secundùm conscientiam facere poterit bono modo.

Cap. XLIII. De Officio Prædicatoris Generalis.

AD Officium Prædicatoris Generalis pertinet, cùm ad hoc assumitur, cum venia suscipere illud officium, & ad Capitulum Prouinciale venire, nisi de licentia, vel ex causa remanserit. Cùm autem non venerit, debet se excusare per litteras continentes causam absentiæ suæ. Ipse etiam est de corpore Capituli Prouincialis, & pertinet ad ipsum electio Diffinitorum Prouincialis, & Generalis Capituli, & Visitatorum: & discussio petitionum Capituli eiusdem, & similiter quæ ad

ipsos pertinent. Et ideò solet specialiter talibus concedi, quòd habeant speciale sigillum. Ad hoc etiam debet apponere curam, quòd habeat maiorem notitiam Fratrum de Prouincia, & exercitium circa ea, quæ in Capitulo sunt agenda, vel pertinent ad communem statum Domus, vel Prouinciæ. Debet etiam frequentiùs, & libentiùs vbique prædicare, præcipuè si gratiam habeat prædicandi. Non est autē propter hoc officiū exemptus in aliquo ab obedientia Prioris sui, vel à communi vita Fratrum aliorum: nisi quo ad hoc, quòd potest sine licentia speciali ire ad Capitulum Prouinciale, vt prædictum est. Sed de socio, & tempore eundi, stare debet ordinationi Prioris sui, dummodò sic ordinauerit, quòd speretur, quòd possit illuc commodè peruenire.

Cap XLIV. De Officio Socij Prioris Conuentualis euntis ad Capitulum Prouinciale.

Circa quædam ante Capitulum.

PRiori Conuentuali ituro ad Capitulum Prouinciale, eligendus est in Socium Frater, qui possit laborem viæ secundùm formam Ordinis sustinere: qui commodè exercitium habeat, vel saltem aptitudinem ad ea, quæ in Capitulo agenda sunt; quòd etiam fidelis reputetur ad agendum pro omnibus, siue pro Conuentu, siue Fratribus singulis, siue Prælatis, siue Lectore, quòd secundùm veritatem fuerit faciendum. Ad huiusmodi verò officium pertinet accusationes Prioris, si quæ fuerint, petitiones, & litteras, & negotia quæcunque, siue Conuentus, siue Fratrum singulorum recipere, & portare ad Capitulum; & dare operam, quòd illa quæ sigillanda sunt, sigillentur.

Circa Capitulum.

CVm autem fuerit in Capitulo, pertinet ad eum ſicut ad membrum, cùm ſit de corpore, circa omnia quæ ad cauſam pertinent, ſicut prædictum eſt de Prædicatore Generali. Specialiter verò negotia Conuentus, vel Fratrum ſuorum, debet procurare; videlicet litteras miſſas Priori Prouinciali, vel Diffinitoribus, vel alijs reddere tempore opportuno. Accuſationes Prioris ſui in Capitulo diſcretè, & ſimpliciter proponere, prout fuerint formatæ. Si autem aliquas alias de motu ſuo facere voluerit, eas ſequeſtratim, & diſtinctè ab alijs opponere. Petitiones ſingulorum Fratrum ad Prouincialem, ſi quæ ſibi commiſſæ fuerint, oſtendere, & procurare. Si verò à Prouinciali, vel Diffinitoribus aliquid ab eo fuerit inquiſitum, de ſtatu Prioris, vel Conuentus, vel Fratrum aliquorum, ſic ſimpliciem veritatem dicere debet, quòd pro aliquo, vel contrà aliquem nunquam inclinet ſe: niſi quantùm requirit æquitas, & veritas, omni motu inordinato excluſo. Cùm autem aliquid dicit, debet huiuſmodi diſtinguere diſcretè, quid dicit de motu ſuo, quid de aliorum & quorum; quid de voluntate Conuentus, vel totius, vel maioris partis; & quæ ſit pars illa maior, ſi expedierit enarrare. Item pertinet ad ipſum oſtendere Priori Prouinciali indigentias Domus, quas habet, aut in Lectore, aut in Prædicatoribus, aut in Fratribus expeditis in conſilijs, aut in Confeſſoribus, aut in Cantoribus, aut in Conuerſis, ſecundùm varia exercitia, aut in paucitate Fratrum, & ſimilibus: & grauamina, aut in infirmis, aut in diſcolis, aut in nimia multitudine Fratrum, & ſimilibus; & laborare debet per ſe, & per Fratres ſibi notos, & amicos ſui Conuentus, vt Domui ſuæ per Priorem Prouincialem, & Diffinitores vtiliter prouideatur. Cauendum etiam eſt ei, ne de motu ſuo, vel aliorum de ſuo Conuentu; qui ad partes locuti fuerint, ſibi procuret aliquid,

quòd ad turbationem Conuentus, vel Fratrum de Conuentu suo, qui meliores, & discretiores reputantur valeat prouenire.

Circa quædam post diffinitionem.

VErùm si contingat Priorem suum absolui, vel post diffinitiones omitti aliquid eorum, quæ in suo Conuentu sunt necessaria, vt prouisio de Lectore, & huiusmodi: tunc cum illis qui fuerint in Capitulo de Domo sua, vel etiam aliorum Fratrum, de quibus Conuentus suus confidit, debet tractare quid possit fieri pro Domo sua; siue in postulando, quos possit eligere, siue in confirmationis commissione, siue in prouisione de Lectore, & similibus. Deinde in regressu non debet moram contrahere, sed sicut poterit bono modo ad Conuẽtum suum festinare. Et si aliqua negotia fuerint, quæ expediat eis tàm citò scire, debet hoc, quàm citò poterit per litteras intimare, si ante aduentum suum hoc præsciri expediat. Cùm autem venerit, cauere debet ne rumores inutiles de Capitulo referat, vel infirma, vel aliquid, vnde Fratres turbet contrà Priorem Prouincialem, vel Diffinitores, vel aliquos Fratres, qui minùs fuerint fauorabiles, vel contrarij in suis negotijs, sed potiùs ea referat, quæ ad consolationem, & pacem Fratrum debeant prouenire; & det operam pacificare Fratres in communi, & singulariter, si aliquos eorum viderit turbatos super ijs, quæ acta sunt in aliquo, vel omissa, super his reddens, prout poterit excusationem rationanabilem.

Cap. XLV. De Officio Confessoris.

FRater, qui confessiones auditurus est, necessarium est, vt sciat quantum potestatis habet. Item, vt sciat, quæ & qualiter à confitente inquirere debet. Item oportet eum esse cautum circa absolutiones, & circa Excommunicationes, dispensationes, & alias satisfactiones; &

circa

circa casus matrimoniales: & circa pœnitentiarum iniunctiones, & simoniarum resignationes, & circa modum habendi se ad confitentem, & specialiter circa secretum Confessionis.

Circa potestatem.

CIrca potestatem notandum est, quòd Frater, cui non est dictum à Prælato suo, vel ab alio, qui possit ei dare iurisdictionem, quòd audiat Confessiones, de nullo peccato mortali possit absoluere. Ille autem, qui habet potestatem à Diœcesano, videre debet quam potestátem habeat, & ad maiorem certitudinem, bónum est, quòd de hoc litteras habeat, vel memoriale aliquod.

Circa inquisitionem.

CIrca inquisitiones notandum est, quòd duo sunt genera interrogationum, quæ à peccatore confitente quærendæ sunt. Quædam enim pertinent ad ipsam personam confitentis: quædam verò ad facta personæ. Illæ verò quæ pertinent ad personam naturaliter sunt priores: vnde nisi Sacerdos sciat, potest inquirere à confitente vtrum sit Clericus, vel laicus: & si Clericus, vtrum Religiosus, vel non, & vtrum habeat beneficium Ecclesiasticum, vel non, præcipuè cum cura animarum. Si laicus, inquiri potest cuius officij sit, & vtrum in matrimon[illegible], vel solutus: & vtrum paterfamilias, vel de familia alterius. Cognito verò qualis sit persona, secundùm statum suum, vel personæ, possunt fieri aliquæ aliæ interrogationes. Mulieres verò præcipuè inquirendæ sunt de ijs, quæ ad eas pertinent. Milites inquirendi sunt præcipuè de rapinis, & iniurijs, de venditione iustitiæ, de profusione pecuniæ causa adulationis, vel histrionatus facta: de vana gloria, & laboribus, & doloribus, quos pro ea habent: & sumptibus, quos propter ea faciunt. Mercatores verò quærendi sunt de mendacijs, & periurijs, & venditione ad terminum in fraudem

vsurarum facta, & de alijs fraudibus. Burgenses verò inquirendi sunt de societate, de modo, & causa congregandi diuitias. Inquirendi sunt etiam de inuidia: mos enim ciuium est, alios alijs inuidere. Illi verò, qui sunt de familia alicuius potentis, inquirendi sunt vtrum domino suo fideles extiterint, de adulatione, de mendacijs, de rapinis, de prauis consilijs, de iniqua acceptione munerum, & vtrũ domino præcipienti aliquod impium, obedierunt. Clerici verò inquirendi sunt de perceptione simoniaca beneficiorum, & Ordinum: & si deseruiunt, prout beneficia sua requirunt: & an dicant officium, secundùm quòd Ordo eorum requirit, & de modo dispensandi reditus suos. Alij, qui habent curam animarum, inquirendi sunt, vtrum sint solliciti, quomodo de cibo spirituali filijs suis prouideatur: & alijs, quę ad regimen animarum pertinent. Inquirendi sunt agricolæ de fraudatione sui laboris, & vtrum reddant, quæ sunt Cęsaris Cæsari, & quę sunt Dei Deo: de falsis testimonijs, & de vsurpatione alienarum terrarum, & de inuidia, & de accusatione proximorum apud Deum. De fide non est tutum interrogationẽ facere, licet hoc aliqui magnifaciãt, nisi in casu, in quo illa persona suspecta esset de fide. De peccatis verò occultis, vt est de peccato contrà naturam, non est inquirendum, nisi cautè, ne aliquid manifestetur simplicibus, quod ipsi nesciant, quod possit eis esse occasio peccandi. Modus autem inquirendi poterit esse talis: poterit quęri vtrum insultus carnis aliquando patiatur: & si responderit, quòd sic, poterit quęri, vtrum titillatio ducat eum ad aliquid faciendum: & si sic, quòd est illud, & sic nihil ei manifestatur, sed datur ei occasio manifestandi se. Aliqui tamen quęrunt vtrum vigilando semen effuderit absque naturali vsu mulierum: & si responderit, quòd sic; qua occasione ei accidit. Sed inexperti opus carnale, non intelligerent quid esset effusio seminis.

Circa abſolutiones verò.

NOtandum eſt, quòd non eſt requirendum ab eo, qui confitetur iuramentum, vel votum, vel alia obligatio, quòd abſtineat à mortali; ſed ſufficit, quòd habeat bonum propoſitum, & bonam voluntatem abſtinendi, & ſpecialiter à luxuria: & quòd remittat odium, ſi quod habet contrà aliquem: & quòd velit ſatisfacere pro poſſe de iniurijs, ſi quas fecit: & quòd pœniteat de omni peccato mortali, quod fecit, ad minùs in generali. Si autem dicit ſe nolle, vel non poſſe abſtinere ab aliquo mortali, non eſt iniungenda pœnitentia: ſed ſignificandum eſt ei, quòd ſi decederet in tali ſtatu, damnaretur. Verùm dandum eſt ei aliquod conſilium, quòd faciat, vt Deus illuſtret cor eius ad pœnitentiam, & dicendum eſt ei ne in tali ſtatu Communicet.

Circa Excommunicationes.

NOtandum eſt, quòd ille, qui audit Confeſſiones, non debet ſe intromittere ad dandam alicui abſolutionẽ ab Excommunicatione, niſi ſciat ſe poteſtatem habere; & niſi ſciat formã, ſecundùm quã debet fieri abſolutio. De qua forma breuitèr notandum eſt, quòd minor Excommunicatio abſoluitur ſolo verbo: maior abſoluitur ita: *Authoritate qua fungor, abſoluo te ab omni vinculo Excommunicationis: vel ſpecialiter ab Excommunicatione, qua ligatus es pro hoc facto, vel à tali iudice.* De poteſtate autem talium abſolutionum breuiter notandum eſt, quòd ille, qui audit confeſſionem, non poteſt abſoluere ſua authoritate ab aliqua maiori Excommunicatione, quam alius iudex tulerit, qui ſit maior, vel par ei. Item notandum, quòd abſolutio Excommunicationis debet præcedere abſolutionem peccatorum.

Circa dispensationes.

NOtandum est, quòd circa dispensationes nullus debet intromittere se de aliqua dispensatione votorum, vel irregularitatum, nisi sciat se habere potestatem licentiandi, & dispensandi: necesse est etiam, vt sciat secundùm quam formam debet fieri dispensatio votorum. Dicat ergo peccatori, vt quæ vouit impleat, donec sibi consultum sit ab eo, qui cum eo possit dispensare.

Circa verò restitutiones.

NOtandum est, quòd non est alicui danda pœnitentia, nisi voluntatem habeat restituendi proximo, quòd ei abstulit, nisi proximus voluerit ei remittere. Caueat verò ne det ei dilationem, nec iniungat, quòd inde faciat eleemosynas: spoliato enim debet illud restituere, vel hæredi eius quam citiùs potuerit, nisi spoliatus det ei dilationem, vel non possit inueniri, cui restituendum est. Tunc etiam debet erogari de consilio Ecclesię in pios vsus, & nisi peccator habeat voluntatem sic faciendi, non est ei iniungenda pœnitentia. Si verò occultum est factum, instruendus est peccator, quomodo occultè restituat, vel occultè dilationem petat, scilicet per aliquam honestam personam, præcipuè Sacerdotem, cui in confessione reueletur, quòd tacito nomine peccatoris negotium procuret.

Circa iniunctiones pœnitentiarum.

SImilitèr oportet esse cautum, vt paruas iniungat: meliùs est enim ponere homines in purgatorio, quàm in inferno, habet enim Deus, vbi purget filios suos, si non purgentur hic. Dicat etiam quando numerum orationum iniungit: quòd si aliquando non dixerit, non ei ad culpam imputetur, ad minùs mortalem. Item non iniungatur pœnitentia alicui, si habet officium, quòd secun-

cundùm conscientiam suam sine peccato mortali facere non possit, nisi deserat id officium. Item si habeat aliquam aliam peccandi occasionem, ex qua verisimile est, quòd non possit sibi cauere peccato mortali, nisi eam à se remouerit; (vt est cohabitatio mulieris suspectæ, cum qua peccare consueuit,) pœnitentia non detur ei, nisi occasionem illam à se remoueat.

Circa verò simoniacos.

NOtandum est, quòd ille qui per simoniam adeptus est aliquod beneficium, non debet recipi ad pœnitentiam, nisi habeat propositum renunciandi illi beneficio purè, & simplicitèr: quæ autem dispensatio possit posteà fieri cum eo, inuenies in *Summis in Tractatu de Simonia*. Forma verò absoluendi à peccatis hæc est: Facta generali confessione in latino, vel in Romano à peccatore, & dicta illa oratione: *Misereatur* &c. *Absolutionem* &c. *Et ego absoluo te ab omnibus peccatis tuis. In nomine Patris* &c. Debet autem tunc esse fides tàm Sacerdotis, quàm eius qui confitetur, quòd nisi per culpam confitentis steterit, remittentur peccatori peccata sua tunc, & gratia Dei infunditur, si priùs non erant dimissa, & gratiam non habebat. Si verò priùs peccata dimissa, & gratiam priùs habebat, tunc augetur Dei gratia.

Circa modum habendi se ad confitentem.

ITem ad officium Confessoris pertinet, omnes confiteri volentes benignè, & affabilitèr recipere, & præcipuè illos, qui raró confiteri consueuerunt. Omnes autem, qui nesciunt modum standi in confessione debet instruere, vt stent flexis genibus, inclinato capite, appodiando se ad dexteram, vel ad sinistram Sacerdotis. Antequam verò incipiat confiteri, potest illis, qui non sunt assueti confiteri frequenter, aliqua verba dicere de pertinentibus ad Confessionem; vt quærere de patria sua, vel huiusmodi,

di, vt confitens interim sumat audaciam ad confitendũ. In pœnitentia verò iniungenda, debet reminisci, quòd præter ea, quæ iniungit specialiter, imponat ei etiam omnia bona, quæ fecerit in remissionem omnium peccatorum, & det ei potestatem cuicumque confiteri poterit, quòd laxare possit de pęnitentia sibi iniuncta ab eo, si fortè viderit expedire. Debet etiam diligentèr obseruare Confessor, quòd semper libentiùs, & priùs audiat Confessiones illorum, qui magis indigere reputantur, vel qui raro venire solent, vel qui sunt extranei, vel qui sunt in statu maiori, vel de quorum Confessione maior vtilitas secutura speratur.

Porrò circa mulieres cauere debet, ne vnquam audiat earum confessiones, nisi in publico, & vbi ab aliquo, vel ab aliquibus videatur. Illis verò quæ vocantur beghinæ, & frequentèr volunt confiteri, certum tempus assignet ad confitendum: extrà quod ipsas non audiat, nec in alijs collocutionibus frequentibus se eis exponat vnquam; & semper potiùs duris, & rigidis verbis vtatur ad eas, quàm mollibus.

Deindè circa secretum Confessionis sic debet esse cautus, ne vnquam directè, vel indirectè, de longe, vel de prope, in genere, vel in particulari, possit aliquid percipi de ore eius, quod aliquam notam habeat de aliqua reuelatione quantumcumque leui. Nec etiam debet in speciali laudare aliquem, cuius Confessionem audiuit, de virginitate, vel innocentia, & huiusmodi; ne apud sapientes cùm de alio orietur verbum, quem etiam audisset, & non ita laudaret, posset oriri suspicio, quòd idem non esset in illo.

Cap. XLVI. De Officio Prædicatoris communis.

Qualis debeat esse in se?

PRædicator communis habet officium speculi quantùm ad bonum exemplum, & habet officium lucernæ ardentis quantùm ad prædicationis verbum. Vnde necesse est, vt concordet in ipso vita, & doctrina, ne quod per vnam manum ædificat, per aliam destruat. Prætendat itaque Prædicator in habitu humilitatem, in moribus honestatem, in verbis discretionem, in zelo animarum charitatem, in cibo, & potu sobrietatem, in agendis maturitatem.

Qualiter ad socium?

PRædicator egrediens, difficultatem non faciat in socio, sed acceptet illum, quem sibi Prior assignauerit. Ad hæc etiam niti debet, vt quemlibet socium sustineat, vt possit quemlibet sustinere: in via, & in hospitijs, non se notabiliter separet à socio. Itém concordes sint ad inuicem, & pacifici, nec loquantur simul asperè, aut contentiosè, & præcipuè coram secularibus mutuò se honorent, ac supporteut. Si ad vnum mota fuerit quæstio aliqua alter non respondeat pro eo, dummodò ille sit sufficiens respondere: pro via non litigent, si quandoque errauerint non propter hæc se obiurgent. Iterùm si ambo sunt Prædicatores, & æqualem habent gratiam, maior in via non sibi solemniores stationes eligat, sed prædicationes suas diuidant, prout paci ipsorum, & saluti animarum viderint expedire, nisi Prælatus aliter cum ipsis ordinauerit. De nocte meliorem lectum maior notabiliter non eligat, nec in alijs se super socium extollat.

Qualiter in hospitijs?

PRædicator non solùm domi studeat, sed etiam in hospitijs, & in via ædificatoria verba libenter dicat. Non fatiget homines, alios cibos quàm præparauerint postulando, aut etiam aliquos refutando. Item non habeat in consuetudine cibos mensæ diuersis mittere, vel diuidere, vel etiam eleemosynas dare pro arbitrio suæ voluntatis. Item in bonis consuetudinibus conformet se his cum quibus conuersatur. Sunt etiam alia, quæ apud homines sunt indecentia, sicut dormire in mensa, vel loqui dum quis cibum in ore tenet, & huiusmodi: hæc vbique sunt vitanda. Item quando Prædicator propter æstum, vel propter viæ laborem sitim patitur, potest in mensa, vel alibi per haustum aquæ illam restinguere, vel vinum cum aqua meliùs temperare. Committat socio verbum quandoque in mensa, nec ibi dicantur otiosa, sed seriosa; & de Passione Domini non debet fieri mentio, nisi cum omni reuerentia, & maturitate.

Quid prædicandum?

CVm Prædicator proponit verbum Dei, attendat quid dicat, quia materia sermonis eius est, Deus, Angelus, Homo, Cœlum, Diabolus, Mundus, Infernus, præcepta, consilia, Sacra Scriptura, virtutes, vitia. Item magis illa studeat semper prædicare, per quæ magis videtur posse fructificare.

Quibus prædicandum?

ATtendat etiam quibus dicat, vt secundùm hoc sermonem suum formet. Quibusdam enim competunt subtilia, quibusdam plana, & simplicia, quibusdam instructiua, quibusdam motiua, quibusdam terribilia; quibusdam gaudiosa. Consideret ergò quid Clericis conueniat, vel laicis, quid Religiosis, vel secularibus,

quid

quid militibus, aut ruſticis, quid ſanis, aut infirmis, quid iuuenibus, aut ſenibus, quid obſtinatis, vel humilibus, ac deuotis.

Qualiter prædicandum?

STudeat quandoque prædicare breuiter, feruenter, vtiliter, faciliter, & decenter: multum deniquè nitatur, quòd tractim prædicet, & diſtinctè. Item ſi Fratres Minores ante ſermonis inchoationem ſuperuenerint, verbum prædicationis eis exhibeat, niſi rationaliter quid obſtet. Si verò quæſtuarij ſuperuenerint habentes litteras Apoſtolicas, vel Epiſcopi, ſtudeat, vt in pace ſit cum eis.

Quæ ſunt vitanda in prædicatione?

NOn prædicet ſine præmeditatione; ſciat aliàs quid dicere velit, vel debeat. Item vitet quando bono modo poteſt, prædicare immediatè poſt prandium: id enim tempus eſt tàm audientibus, quàm loquentibus minùs aptum: ſed ſi oporteat fieri temperatiùs ſumat cibum, & potum. Item non capiatur in iram contra impedientes prædicationem, vel contra pueros ibi flentes, aut etiam contra dormientes, ſed benignè moneat eos. Item caueat in ſermone deriſiones præſentium, vel derogationes abſentium: ſpecialiter autem vitam Clericorum, vel Religioſorum coram populo nunquam arguat: nec eos directè, vel indirectè quaſi ſub pallio notet; quia de talibus non ſequitur ædificatio, ſed frequenter ſcandalum, & turbatio plurimorum. Item videat diligentiſſimè Prædicator, ne quando de verbo Dei faciat ſibi viam vindictæ, vt videlicet in ſermone ſuas perſequatur iniurias. Item dubia pro veris non prædicet, nec fabulas vanas, aut ſcurrilia, quæ poſſunt ſermonem facere contemptibilem, vel minùs authenticum. Item non verecundetur idem prædicare ſæpiùs, dummodò bonum ſit, & vtile, nec etiam id omittat dicere, quòd

aliàs prædicauit. Denique tàm in sermonibus publicis, quàm in collationibus priuatis, aduertat Prædicator circumstantias, quæ continentur in hoc versu:

Respice quid, cur, vbi, quomodo, quando loquaris.

Explicit Liber de Institutione Officialium Ordinis Fratrum Prædicatorum, Reuerendissimi Patris Fratris Humberti præfati Ordinis Generalis Magistri.

TRA-

TRACTATVS

De Iudicijs in Ordine faciendis.

1 Rælati non damnent aliquem ad pœnam grauioris Culpæ, aut carceris, nisi in iudicio confessum, vel conuictũ, & hoc in scriptis. Et si secus factum fuerit, totum sit irritum, & inane. *Prologus Constitutionum*.

2 Ad confessionem delicti à reo habendam, vel ad conuincendum reum in iudicio, quamquam ex Bonifacij VIII. & IX. Constitutionibus non teneantur Prælati rimas, & apices sequi, sed in correctionibus Fratrum iuris ordine postposito, secundùm consuetudines approbatas, & instituta Ordinis, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura iudicij, solùm facti veritate inspecta procedere; quædam tamen in huiusmodi correctionibus ita necessariò requiruntur; vt illis omissis, iudicia nullius sint roboris, aut iniqua. Scriptum namque est Deuter. 16. *Iustè, quod iustum est, persequeris*. Bonif. VIII. *in 3. Constit.* Bonif. IX. *in d. c. 17. Const. Ord.* & Romæ 1601. Ordinat. 24.

3 Duo enim sunt in quolibet iudicio: vnum est, quod ad solemnitatem, vel subtilitatem iuris, alterum, quod ad substantiam, & integritatem iudicij spectat. Quæ ad solemnitatem, vel subtilitatem iuris pertinent, vocantur apices, & rimæ, pro prorogandis, vel abrogandis iudicijs adinuentæ: quales sunt, trina citatio inscriptis concepta, & non aliter, per interualla cum testibus intimata, deinde iudicij dies non festus, locus non priuatus, contestatio litis cum solemnitate inchoata; dilationes interlocutoriæ, exceptiones frustratoriæ, appellationes dilatoriç, aduocatorum contentiones, & iurgia, sententia sedendo, vel stando prolata. Poterit ista Prælatus omit-

tere, neque trinam citationem facere, non in loco Capituli, sed in cubiculo suo tribunal erigere, quocumque die siue festo, siue profesto Iudicium instituere: hora quacumque, siue diurna, siue nocturna, siue ante ortum, siue post occasum Solis examinare; bandum, seu intimationem diei, & loci iudicij intermittere, & alias quascumque accidentarias iuris solemnitates non seruare. Quæ ad essentiam, & integritatem iudicij pertinent, sunt illa, quæ ad ipsius veritatis realem perfectamque cognitionem, ac legitimam, vel defensionem, vel damnationem reorum necessaria esse videntur, aut Diuino, aut naturali iure introducta, aut euidentissima ratione ab omnibus stabilita Pegn. *can.* 104. *vers. fin. in 3. p.* Direct. Inquisit. ex Clement. *lib.* 5. *tit. de verb. signif.*

4 Ex his euidens est, quid ad essentiam, & integritatem iudicij necessariò requiratur. Nimirum primò petitio, seù delatio criminis. 2. articuli, 3. probationes, 4. Iuramẽtũ de nõ calumniãdo, & de veritate nõ malitiosè dicenda, 5. Citatio rei, & testium, siue realis, siue scripto recepta, 6. Examen rei, partium, & testium, 7. Defensiones reo concedendæ, 8. Confessio, vel conuictio rei, 9. Instrumentum actionis, seu processus, 10. Sententia definitiua. 11. Pœna. 12. Appellatio.

Cap. I. De petitione, seu delatione criminis.

IVdex, cùm personam publicam sustineat, non secundùm priuatam notitiam, aut conscientiam, aut veritatem sibi priuatim cognitam procedat; sed secundùm publicam scientiam ad iudicium exercendum accedat; Nauar. *cons. vnico, de officio Iudicis num.* 5.

2 Publicam scientiam Iudex de crimine sibi comparat, vel ab accusatione, vel à denunciatione iuridica, vel à clamorosa insinuatione (quam infamiam vocant) vel à notorietate facti, vel demùm ab indicijs grauissimis facti,

cti, siue permanentis, siue transeuntis. Facti permanentis delicta sunt, quorum vestigiū aliquod post illa commissa sensibile manet: vt homicidium, stuprum, incendium, percussio si cicatrix, vel liuor, vel vulnus relinquatur, furtum cum fractura, &c. Facti transeuntis dicuntur illa esse delicta, quorum nulla post ipsa perpetrata sensibile, aut visibile manet vestigium, vt conuicium, blasphemia, iniuriæ verbales, fornicationes, percussio sine signo relicto, furtum sine fractura, &c.

3 Iudici itaque inprimis constare debet de corpore delicti, siue per accusationem, siue per denunciationem iuridicam, siue per inquisitionem; quæ oritur, vel à notorietate facti, vel ab infamia, vel ab indicijs violentis: adeò vt nullus possit processum indiciarium contrà aliquem sibi subditum instituere, nisi contrà accusatum, aut iuridicè denunciatum, aut legitimo modo infamatum, aut in flagranti crimine notorio deprehensum, aut denique indiciatum. *Commun. sent. Doct.*

Cap. II. De modo procedendi per Inquisitionem.

1 INquisitio fit, quando Iudex ex officio suo inquirit delicta subditorum, occasione visitationis, quam Prælati Regulares facere tenentur.

2 Inquisitio est duplex: Vna generalis, quando Prælati accedunt ad Conuentum, & præceptum formale in scriptis proponunt, vt si aliqua sint corrigenda in Conuentu, fratres reuelent. Altera specialis, quando præcessit notitia de aliquo singulari delicto, & persona delinquente, & Prælatus ad inuestigationem, punitionemque ex officio procedit.

3 Ex officio Iudex procedit ad inquisitionem tunc, cùm crimen aliquod est perpetratum, & est omninò occultus criminosus; vel si non est omninò occultus, non

est tamen aliquis contrà eum accusator: sed tantùm, vel in inquisitione criminis alicuius reuelator, vel infamiæ delator; vel ipse eius in notorietate facti publicè deprehensus sui ipsius reuelator.

4 Inquisitionem itaque ex officio, debet præcedere euidentia facti, & publica scientia; non autem priuata. Hæc autem oritur, vel ex notorietate facti, vel ex infamia publica, quæ est, aut de ipso facto, aut de indicijs certis, & claris, vt docet S. Tho. cũ Caieta. 2.2. *q.* 67. *ar.* 2. & *q.* 69. *1. r. & 2.* & communiter omnes DD. Namq; & ipse Deus, cùm processisset ad inquisitionem Cain, motus est à notoria sanguinis effusione; & ad Pentapolitanos puniẽdos ex publico clamore. Qui clamor cùm non esset contrà Iudam furantem, & proditorem, licèt priuatim sciret, quòd esset fur, & proditor, non tamen processit contrà eum ex scientia priuata.

5 Inquisitio ex officio non se extendit, nisi ad crimina, de quibus aliquis laborat infamia, non autem ad aliquã alia occulta. Ita docet Caietanus 2.2. *q.* 69. ex C. inquisit. habentur, inquit, hæc verba: *Inquisitio fieri debet solummodò super illis, de quibus aliqui clamores præcesserunt.* Quæ decretalis (ait) ita exigit præcedentem infamiam super aliquo crimine, quòd etiam si duo, vel plures, etiam iurati affirment, aliquem crimen aliquod eisdem videntibus commisisse, de quo aliqua non laborat infamia, non est propterea contrà eum procedendum, aut inquirendum. Omnia enim iudicia sicut ad publicam potestatem, sic etiam non ad priuatam, sed publicam scientiam spectant. Caueant ergo (ita monet idem Caietanus) suæ, & subditorum conscientię Prælati illorũ Religiosorum, qui diffamato de vno, pręcipiunt accusari de alijs, de quibus non est infamatus: peccant enim præcipiendo, & subditi non tenentur obedire. Neque excusantur Prælati huiusmodi ex eo, quòd inquirunt de aliquo, de quo fuit suspicio aliquando; oportet enim infamiam, seu clamorosam insinuationem præcedere, & non simplicem su-

spicionem, aut præsumptionem. *Ita Doctores omnes, vt refert Rodericus to.2.q.5.ar.7.&9.& q.113.ar.3.&q.19.a.8.*

6 Inquirens ex officio debet habere summariam probationem, & quidem semiplenam, si contrà personam inferioris conditionis: omninò autem plenariam, si contrà insignem, antequam citet reum ad inquirendum, vel puniendum. *Concil. Trid. sess.25. cap.6. ex communi sententia Doctor.*

7 Porrò quantùm ad reuelationem occultorum, seu secretorum quorumcumque, hæc infrascriptę regulę, tàm à iudicibus Prælatis, quàm à subditis scientibus, vel committentibus aliquid in occulto obseruentur, & ante oculos habeantur.

Primò secretum in sacramentali confessione auditum nullus Sacerdos quomodocunque præcipienti Prælato, neque directè, neque indirectè, nec verbo, nec nutu, nec signo, nec scripto, neque quouis alio excogitabili modo audeat reuelare. Quod si fecerit, pœna sacrilegij puniatur.

Secundò, secretum ab aliquo sub fidem silentij receptum, si vergit in præiudicium, vel periculum Ordinis, aut personarum, vel ex eius retentione imminet periculum scandali, vel ruinæ, vel graue damnum, aut incommodum alicuius Fratris, vel Communitatis, cui potest obuiari per reuelationem secreti: Prælato præcipienti in genere, tenetur subditus illud reuelare, quia sicut iuramentum non est vinculum iniquitatis, sic secretum promissum, vel commissum, non debet esse vinculum, aut velamen scandali, & ruinæ, & maximi damni proximi, vel Communitatis. Non tamen tenetur de illo crimine sibi sub secreto commisso illum accusare, nisi possit hoc sufficienter probare, quia nullus tenetur ad id, quod nequit perficere.

8 Habita informatione de crimine, citet reum, vel per scripturam, si absens est, vel per realem ipsius ad suum tribunal, & ad locum iudicij vocationem. Locus

autem Iudicij est camera Prioris, vel aliquis alius locus, vbi iudicialiter agatur contrà reum.

9. Citato, & comparenti reo informato, seu denunciato debet inprimis iudex dare in scriptis, vel verbotenus significare causam propter quam sit citatus, seu vocatus, antequam illi præceptum de veritate dicenda faciat, & antequam ille respondere teneatur.

Forma procedendi per viam Inquisitionis.

QVando Prælatus, vel Visitator non habet accusationem, vel denunciationem, sed personæ graues, & zelantes notum faciunt Prælato delictum graue, sic proceditur. Die Mensis, Anno.

Cùm peruenisset ad notitiam, vel ad aures R. P. Prioris, vel Visitatoris, publica quadam fama deferente, in Conuentu N. tale delictum scandalosum fuisse patratum, quod attendentes delictum vergere in Dei offensam, & in iacturam Religionis: ex debito officij visum est iuridicas informationes capere à fide dignis, quæ possent veritatem patefacere. Et ideò vocatus R. P. N. coram R. P. existente in sua cella, vel Conuentu in propria habitatione, & facto sibi præcepto formali &c. & præuijs debitis admonitionibus.

Interrogatus, an sciat, vel saltem imaginetur causam suæ vocationis, & præsentis examinis &c.? & scribatur latino, vel vernaculo sermone eius responsio: & si affirmat, addatur.

Et ei dicto, quòd seriatim dicat, vel narret quidquid scit de huiusmodi re, vel facto &c. Omnia notentur, & animaduertat, vt exprimantur omnia necessaria, & circumstantiæ, scilicet delictum, delinquens, complices, locus delicti, tempus præcisum quando commissum, occasio, siue causa, toties & quoties, testes qui fuerunt præsentes, aut de visu, aut de auditu, & alia similia.

Si verò Testis dicat se ignorare causam suæ vocationis, & examinis.

Interrogatus, an sciat aliquod delictum fuisse patratum, vel verba dicta in eo Conuentu, vel Congregatione, quod vergat in dedecus Religionis &c.?

Et si affirmet, dicatur vt referat omnia, & explicet circumstantias, prout supra.

Et si neget, monitus vt caueat à mendacijs, & veritatem dicat, quia datur insistens informatio &c.

Et si neget, dicatur impono tibi silentium &c. obtenta eius subscriptione, & notetur. Tunc fuit dimissus &c.

Cap. III. De modo procedendi per denunciationem.

1. DEnunciatio est duplex: altera Euangelica: altera iudicialis: Euangelica est, quæ sequitur correctionem, in qua primò admonetur secretò Frater delinquens: deindè emendatione non sequuta, adhibentur testes: postea hæc denunciatio Euangelica, quæ ad eum finem tendit, vt Prælatus, non vt Iudex, sed vt Pater, admoneat delinquentem. Iudicialis ea est, quæ sequitur Euangelicam, quando illa non prodest. Differuntur autem inter se valdè hæ duæ denunciationes: nam Euangelica fit ore tantùm sine scriptura, & figura iudicij: Iudicialis verò, si fit de graui crimine in scripta redigenda est. Finis Euangelicæ est sola emendatio delinquentis, qua habita desistit: iudicialis verò etiam si emendationem peccatoris intendat, adhuc tamen satisfactionem offensæ expostulat, siue publicam, siue priuatam, ad differentiam accusatoris, qui (vt dictum est) publicam vindictam legis in suo rigore petit. Euangelica soli innititur charitati: iudicialis verò, partim charitati, & partim iustitiæ. Vndè hæc media est inter denunciationem Euangelicam, & accusationem. Omissa igitur Euangelica, de iudiciali aliqua dicamus.

2 Peccata sunt duplicia, quædam publica, quędam occulta. In publicis non tenetur denunciator præmittere

correctionem fraternam, quia hęc tantùm de occultis fieri pręcipitur. Qui autem publicè aliquem offendit, non solùm eum cùm peccat, offendit, sed etiam alios videntes, quos turbat. Peccata autem occulta adhuc sunt subdiuidenda; nam quædam sunt in nocumentum corporale, vel spirituale proximi, vt proditio Ciuitatis, vel auersio hominis à fide, & in horum denunciatione non debet præmitti correctio, quia non solùm in te peccat, sed etiam in alios: nisi forsan firmiter existimares, quòd proditor, vel hęreticus per correctionem à delicto auerteretur, quod difficile creditu est, & ideò talia delicta denuncianda sunt. Quędam verò peccata omninò occulta sunt, quæ malum inferunt tantùm peccanti, vel ei etiam in quem peccatur, per offensam, vel notitiam solam: & in his denunciandis: secreta monitio debet præcedere. Sunt tamen aliqui casus à Theologis præscripti, in quibus non tenetur pręmittere correctionem secretam denunciationi iudiciali: scilicet, quando nulla esset spes emendationis, quando sibi iustè timeret de malo inferendo, quando in delicto graui periculum esset in mora; quando ageretur de delicto in perniciem multitudinis; & quando punitio delicti esset ob scandalum maximè necessaria.

Forma procedendi per viam denunciationis.

Die   Mensis   Anni

Coram R.P. existente in Conuentu &c. spontè sese obtulit P. N. ætatis annorum tot, qui medio pręcepto formali exposuit, &c. vt infra, & legatur pręceptum in forma.

Et per extensum notetur series facti, & contestes, & tempus, & locus: & si delictum est talis naturæ, vt aliqua vestigia relinquantur, ante omnia debet constare in processu scilicet vulnus in corpore, fracturæ scrinij, si furtum

tum fuerit factum, & alia similia &c. & apponentur in processu dicta negatiua, vel dubia, videlicet non recordor, quo tempore, loco, vel occasione &c.

Non fiant interrogatoria suggestiua, videlicet, est ne verum, quod furatus est, vel vulnerauit fratrem? &c.

In fine examinis interrogetur, an ea quæ dixit, odio, vel amore deposuerit, an Dei gloria, & pro correctione Fratris? &c.

Et post hæc legatur eius depositio & notetur in processu: & si verbum voluerit addere, scribatur, &c. & scriba terminabit examen his verbis.

Quibus habitis dimissus fuit, imposito sibi silentio sub eodem præcepto, & subscribatur: Ego F. &c. affirmo, vt supra. Deinde scriba concludat: Acta sunt hæc per me F. N. scribam assumptum, præsentibus [illegible] testibus F. & F. qui se subscribent.

Post hæc procedendum ad examen testium hac forma videlicet. Eodem die, vel &c. vocatus P. N. coram eodem Priore, vel Visitatore existente in eodem loco &c. & facto sibi præcepto &c.

Interrogatus, an sciat, vel imaginetur causam præsentis examinis? & si dicat scire, vel imaginari, dicat &c.

Si negat. Interrogatus, an sciat aliquod delictum patratum in Conuentu, quod vergat in offensam Dei, & in scandalum, vel dedecus Religionis? Et si persistat in negatiua, moneatur, vt dicat veritatem: & si recusabit &c. dimittatur, imposito silentio, & se subscribat &c.

Et si affirmabit, explicabit omnes circumstantias, temporis, loci, & contestium, & occasionis &c. prout in denunciatione.

Et examinentur testes, qui ex certa scientia erunt informati: & si resultabunt grauiora indicia contrà reum, & sit periculum de fuga, poterit carcerari, vel arrestari in cella.

Cap.

Cap. IV. De modo procedendi per viam accusationis.

1 NVllus potest aliquem accusare de crimine, quod nō potest probare, vt docet D.Thom.2.2.q.65.& habetur *in glossa Constitut. de solemni celebratione Capituli*, vbi dicitur. Fratres ne aliquem accusent de crimine, nisi viderint ipsum delinquere: quòd si de auditu eum tantùm accusent, nouerint id sibi non licere, nisi probare possint, quòd nedum ab alijs audierint, sed etiam quòd in rei veritate accusatus illud crimen commisit.

2 Qui sciuerit aliquod crimen vergens in damnum spirituale, vel temporale Communitatis, (quod tamen probare potest, vt dictum est,) tenetur ex præcepto reum accusare: vnde accusandi sunt nedum illi, qui totius Religionis diuisionem moliuntur, sed etiam, qui Prouinciam, aut numerosum Conuentum conturbant, vel suis delictis infamiam notabiliter inurunt.

3 Accusationes semper debent fieri in scripto, quapropter in Constitutionibus dicitur, vt nullus condemnetur ad pœnam grauioris Culpæ, vel ad carceres, nisi confessus, aut conuictus in scriptis, vt dictum est.

4 Tenetur autem Iudex præsertim priuatus, accusationem sibi factam prosequi vsque in finem, quamuis possit etiam, vel accusationem in principio non admittere, aut incœptam dissimulare, aut suspendere quotiescumq; viderit id cedere in bonum commune, quòd præferendum est particulari. Si verò ex abolitione, vel dissimulatione, aut suspensione accusationis, nullum auxilium bono communi additur, Iudex quilibet accusationem debet prosequi, & non debet, neque potest ab incępta accusatione cessare.

5 Quando Prælatus procedit per accusationem, debet ipsam accusationē ab accusante accipere in scriptis, sub hac forma: Coram vobis R.P.F.N.Prouinciali, vel

Prio-

Priore, Ego F. N. propono accuſando, & in ſcriptis proponendo accuſo Fratrem N. quòd commiſit furtum in Eccleſia N. vel quòd tale peccatum fecit: & quia hoc eſt grauiſſimum ſcelus, & enormis iniquitas, ideò peto iuſtitiam deſuper fieri, & offero me per præſentes ad probandum, faciens prędictam accuſationem, & proponens tàm verbo, quàm ſcripto. Datum in noſtro Conuentu N. die Menſis Anni. Ita eſt. F. N. manu propria.

7 Vbi diligenter animaduertendum eſt, quòd Prælatus non tenetur, neque poteſt vocare Patres à conſilijs, etiam ſi ſint Patres Prouinciæ, vt aſſiſtant ipſi in actuali formatione proceſſus, cùm hoc debeat eſſe ſecretiſſimum, & ad ſolum Iudicem cum ſuo Notario pertineat. Deindè formato corpore delicti, de quo reus accuſatur, & lecto infraſcripto præcepto, debet examinare teſtes ſuprà formatos, & ordinatos articulos, ſub forma infraſcripta.

In primis vocato altero ex teſtibus, qui producuntur ab accuſatore, & accepto aliquo Religioſo pro Notario, legat ſequens pręceptum ipſi teſti.

Nos F. N. Prouincialis, vel Prior Prouinciæ, vel Conuentus N. authoritate officij noſtri, in virtute Spiritus Sancti, & ſanctæ obedientię, ſub formali præcepto, mandamus tibi F. N. vt nudam, & ſimplicem veritatem nobis dicas ad interrogata: In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, Amen. Poteſt etiam addi pęna Excommunicationis, ſi enormitas delicti illam expoſtulauerit.

Facto præcepto, ſic poteſt inchoari examen. Die Menſis Anni In Conuentu N. vocatus fuit coram A.R.P.F. N. Prouinciali, vel Priore, F. N. de N. & facto illi in ſcriptis formali præcepto de veritate dicenda ad interrogata.

Interrogatus primò, an ipſe ſciat Fratrem N. habuiſſe aliquas pecunias, vel monile, vel gemmas? &c. Reſpondit: Ego vidi, vel audiui à F. N. quòd F. N. habebat decem aureos, vel vnum adamantem, vel auream catenam penes ſe &c. In-

Interrogatus secundò, an alter esset cum ipso, quando hoc vidit, vel audiuit? Respondit. Erat mecum F.N. & F. P.

Interrogatus tertio, an ipse sciat, vnde F. N. habuisset illas pecunias, gemmas &c? Respondit: Ipsemet F. N. dixit se habere à P. &c.

Interrogatus quartò, an sciat quid fecerit ex illis pecunijs F.N? Respondit: Aliquibus emit sibi pallium, aliquibus chirothecas, aliquibus pileum &c.

Interrogatus quintò, an aliàs vidisset, vel audisset ipsum Fratrem N. fecisse similia, vel circa ista habeat aliquid aliud dicendum? Respondit: Nihil scio, si fecit: audiui tamen aliqua, quorum non benè recordor, nec aliud habeo dicendum circa prędicta.

Acta sunt hæc per me Fratrem N. de N. loco scribæ, & Notarij in hac causa vocatum, & prædicto Fratri N. de verbo ad verbum lecta, ab eoque in confirmationem veritatis deposita, & fideliter scripta propria manu subscripta eadem die, & anno; sicque dimissus fuit, facto priùs illi eodem præcepto formali de non reuelandis his, siue directè, siuè indirectè.

Ita est Frater N. manu propria.

7 Sic examinatis testibus omnibus, vocatur reus, & quidem si absens fuerit, debet citari sub hac forma.

Nos Frater N. non valentes, nec volentes cuiquam petenti negare iustitiam, neque contrà inauditum, aut absentem proferre sententiam: tibi P. F. N. notum facimus, quòd contrà te obijciuntur quædam, quæ formam accusationis sequuntur. Propterea ad requisitionem eius, qui te accusare intendit, primò, & secundò, ac tertiò peremptoriè te vocamus, ac in virtute Spiritus sancti, & sanctæ obedientiæ sub præcepto formali, & sub pęna conuicti, vel carceris, vel &c. tibi pręcipimus; vt intrà sex dies, vel horas, quarum duas pro primo, duas pro secundo, & duas vltimas pro tercio, & peremptorio termino assignamus, coram nobis in Conuentu N. compa-

ruisse.

ruisse, & te præsentasse debeas, responsurus his, quorum accusatus fueris: aliàs si contumax fueris, ad sententiam procedemus, & ad alia, quę contumacibus inferri solent. de harum autem tibi facta præsentatione, latori pręsentium fidem dabimus. Datum &c.

Postquam autem pręsens fuerit reus, fiat illi tale pręceptum.

Nos Frater N. Prouincialis, vel Prior Prouincię, vel Conuentus N. cùm coram nostro officio accusatio officiosa pręsentata sit contrà te Fratrem N. quòd contrà votum paupertatis, (vt supra) per occultam rerum, vel pecuniarum retentionem, vel acceptionem feceris; nec volentes cuiquam petenti negare iustitiam ad iudicium descendentes: te primò, secundò, & tertiò admonemus, & hortamur ad veritatem dicendam, tibique in virtute Spiritus sancti, & sanctæ obedientiæ, sub formali pręcepto, & pœna conuicti (vel etiam Excommunicationis) præcipimus; vt sine tergiuersatione meram, simplicem, & integram veritatem respondeas ad interrogata. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.

8 Prędicta citatio, vel pręceptum, vel vtrumque simul, ante rei examen scribendum erit, & immediatè sic prosequendum.

Eadem igitur die in Conuentu N. vocatus fuit ante officium eiusdem P. Prouincialis R.F.N. & facto, & lecto illi pręfato pręcepto de veritate dicenda.

Interrogatus primò, An ipse habeat, vel habuerit aliquas pecunias, monile, vel gemmas? Respondit. Ego non habeo, sed habui ante duos menses à Placido meo benefactore.

Interrogatus secundò. Quot florenos habuit? Respondit: Decem aureos.

Interrogatus tertiò. Quid fecerit ex ipsis pecunijs? Respondit: Emi res mihi necessarias, videlicet pileum, chirothecas, & alia.

Interrogatus quartò. Quid ampliùs ex alijs pecunijs fecerit?

rit? Respondit: Emi mihi aliquoties vinum propter indispositionem stomachi.

Interrogatus quintò. An cum licentia Prælati acceperit, vel expenderit istas pecunias? Respondit: Non accepi licentiam.

Acta sunt hæc per me Fratrem N. de N. & secundùm formam præscriptam præfato Fratri N. lecta, ab eoque eadem die, & anno manu propria subscripta. Ita est Frater N. manu propria. Si nesciat scribere, dicatur sic: Et cùm nesciret scribere, coram Fratre N. & P. testibus vocatis fecit crucem. † Ita est Frater N. manu propria.

Ita est Frater P. manu propria.

Cap. V. De Testibus.

1. IN duobus casibus tenentur testes se spontè exhibere, scilicet, quando crimen esset in damnum Communitatis, & quando scirent aliquem iniustè condemnari: tunc enim debent facere, quòd in se est, vt eum liberent, propalando veritatem alicui, qui possit prodesse.

2. Requisitus testis tenetur dicere veritatem, quando delictum non est occultum, quia occulta soli Diuino iudicio subsunt: & etiam si delictum fuisset manifestum, si tamen testis de illo habuit notitiam solùm in confessione sacramentali, non potest illud prodere, quantumcumque esset contrà bonum commune.

3. Duo testes contestes omni exceptione maiores plenè possunt probare delictum, iuxta illud. *In ore duorum, vel trium stat omne verbum*, & ad maiorem certitudinem tres, qui tamen nec vllus illorum debet esse accusator, aut denunciator. Si autem testes deponant contrà suum Prælatum, exactiori diligentia vtendum est, vt habetur in formulario nostrarum Constitutionum: nam Prælati, quos oportet alios arguere, & castigare, multorum captionibus obijciuntur.

4. Testimonium ex auditu debile est, & aliquando etiam si multiplicenter talia testimonia, vix vnius testis

auctoritatem habent. Nam centum possunt audiuisse ab vno, & quantum valet illius testimonium, tantum valet omnium simul. Rursus vnus potest audiuisse à centum, & illis abeuntibus, aut absentibus, solus relinquitur.

5. Testis falsum deponens peccat mortaliter, quia agit contrà duo præcepta: scilicet; *Non periurabis, & non dices falsum testimonium contrà fratrem tuum*. Et etiam peccat dicendo mendacium, non tamen mortaliter necessariò, nisi sit perniciosum.

6. Testes contestes debent interrogari de causa scientiæ, per quem modum sciunt crimen illud fuisse commissum, vtrùm scilicet per auditum, vel per visum, quando, vbi, quo præsente, quomodo, quoties factum viderunt? Quamobrem interrogandi erunt de his circumstantijs: Quis, cui, cur, quomodo, quando, vbi, quibus videntibus, quibus socijs, quibus auxilijs? &c. Testes contestes si deponunt de auditu, probant infamiam, & sequitur inquisitio: si deponunt de facto, sequitur pœna. Et quando aliquis de vno peccato iterabili actu per testes contestes conuincitur, potest de iteratis actibus eiusdem peccati in specie, & numero, cæteris paribus, concurrentibusque per testes singulares, si est factum iterabile, (vt carnis peccatum cum vna, vel vno, vt sunt etiam detractiones famosæ, blasphemiæ, furta &c.) conuinci; & tunc possunt idonei reputari socij, siue sint eiusdem Ordinis, siue non, & contubernales, vbi factum esse dicitur, & iniuriam, vel contumeliam passi. Secùs si de nullo primùm actu per contestes coniuctus est, & post accusatur à pluribus non contestibus, ab vno de vno actu, à secundo de alio eiusdem speciei; tunc talis non est conuictus, nec potest sententialiter condemnari. Sed si alia concurrunt, potest inquiri, sicut fuit decretum Perpiniani 1327. & Ferrariæ 1362.

7. Testes contestes, vel singulares quoque deficientes in primo capitulo, non sunt admittendi ad sequentia per C. 1. q. 10. Quod etiam à Concilio 7. Carthaginen.

con-

confirmatur, in quo sic statum legitur: *Placuit, vt quotiescunque Clericis ab accusatoribus multa crimina obijciuntur, & vnum ex his de quo priùs egerint, probare non valuerint, ad cætera iam non admittantur*. Idem decretum est in Concilio 3. Arelateñ. in quo sic habetur: *Eos qui falsa Fratribus capitula obiecisse &c.* & rationabiliter, qui enim semel impostor, semper impostor.

8. Inter iudicia ponendum est, quod à Constitutionibus positum est, de mala familiaritate suspecto. Si quis autem de mala familiaritate notabiliter suspectus fuerit, & post admonitionem à Prelato de consilio discretorum Fratrum, coram eisdem sibi pluries factam, se non correxisse deprehensus fuerit: præcipiatur ei in virtute sanctæ obedientiæ per Prælatum coram illis, coram quibus monitus fuerat, si præsentes fuerint, vel coram alijs discretis de consilio eorundem, vt à tali familiaritate desistat. Quòd si tale præceptum transgressus fuerit, postquam hoc legitimè constiterit, tamquam reus, & conuictus de suspecto crimine habeatur.

Cap. VI. De Reo.

1. Reus tenetur dicere veritatem ad interrogata, quando interrogatur secundùm ordinem iuris: id est, quando interrogatur à Iudice competenti, & quando præcedit infamia contrà reum, vel indicia manifesta, vel semiplena probatio: quo casu reus negans veritatem, peccat contrà dilectionem Dei, cuius est iudicium, & contrà dilectionem proximi, tùm ex parte Iudicis, cùm negat, quod debet fateri, tùm ex parte accusatoris, quem reddit mendacem & dignum pœna.

2. Non est licitum reo dicere mendacium, etiam quando interrogatur contrà ordinem iuris prædictum, quia hoc est intrinsecè malum: ac propterea nunquam est licitum; poterit tamen tacere veritatem, modo à Doctoribus præscripto.

3. Quando per præceptum veritas haberi non potest,

& vrgent indicia grauia circa delictum enorme, tunc deueniendum eſt ad ſequeſtrationem, quæ tria bona parit. Primò, quia cùm ſit pœnalis, monet reum ad fatendum delictum. Secundò impedit, ne quærat, quid depoſuerint teſtes, vel eos ſubuertat. Tertiò retinet, ne fugam arripiat: & hi ſunt, qui dicuntur arreſtati, ad differentiam deſtinatorum ad carceres per ſententiam.

4. Poſtremum medium ad indagandam veritatem, quando prædicta non ſufficiunt, eſt tortura, & tormenta corporalia: in Religione autem vſitatæ ſunt abſtinentię, diſciplinæ, & huiuſmodi.

5. Nunquam contrà abſentem, vel inauditum debet ſententia proferri: & ſi petierit tempus, debet illi competens tempus concedi ad reſpondendum: ſi petierit procuratorem aliquem ex Fratribus, qui pro ipſo reſpondeat, præſertim quando fuerit ignarus, non debet renuere Prę-latus illum concedere: & ſi reus adhuc negauerit modo ſupradicto, debet poni ad torturas, & tandem debet proferri ſententia.

6. Reus patienter eſt interrogandus, & multis interrogationibus vrgendus ſuper delictum, de quo contrà ipſum extant indicia, omni poſtpoſita paſſione, & reſpectu humano, Deum præ oculis habendo, & veritatem: nec vnquam promittenda eſt impunitas ſi confiteatur, niſi eſſet complex aliorum delinquentium, & aliter non poſſet veritas haberi.

7. De reo enim eſt nomen, progenies, ciuitas, conditio, qualiter ſe aliàs habuit in moribus, quomodo ſe habet in examine, an palleat, rubeat, timeat, titubet, vacillet, audacter proferat, omnia ſunt ſcribenda.

8. Cauendum eſt ab interrogatorijs ſuggeſtiuis.

9. Improbandæ ſunt reſponſiones datæ, quæ falſitatem, aut impoſſibilitatem, ſeu inueriſimilitudinem præſeferunt, exempli gratia: Et ſibi dicto quomodo audeat negare, &c. quia in proceſſu &c. ipſe confeſſus eſt &c. vel etiam conſtat ex dictis plurium &c. Omnia verò

interrogata ſunt extendenda, neque interrumpendus eſt reus.

10. Reus interrogandus eſt, an habeat inimicos, & quos, & dicat cauſam inimiciæ per extenſum.

11. Si reperiantur in camera rei inditia aliqua, vel ſcripturæ, aut ſimilia, illi oſtenda ſunt pro recognitione, quæ eſt facienda per ſimilia verba; Ad omnem bonum finem, & effectum &c. oſtenſa fuit illi ſcriptura talis &c. qua viſa, inſpecta, lecta, & diligenter conſiderata, dixit &c. hæc eſt mea ſcriptura, non viciata, non cancellata, non ſuppoſita, ſed à me verè ſcripta, & principium, & finis ſcripturæ ſcribenda ſunt in hunc modum. Quæ incipit &c. finis verò &c.

12. Denegatis defenſionibus, nunquam poteſt procedi ad torturam. *Cathaldus de ſindicatu num.* 165. Ibi, adde quod dicitur: Quamobrem offerendæ ſunt defenſiones completo proceſſu, per decretum temporis præſentis. Tunc Iudex &c. volens venire ad expeditionem cauſæ, & cauſarum, obtulit N. ſuas defenſiones, ſi quas facere intendit, ac decreuit copiam proceſſus, habitis priùs teſtibus pro ritè examinatis, & confrontatis. Saluo tamen iure officij, ac ſine præiudicio vlterioris proceſſus, & examinis, aſſignato illi termino trium dierum, plùs, & minùs, pro arbitrio &c. omni meliori modo &c. poteſt enim, ac debet ex iuſta cauſa prolongari terminus dierum &c. Itaque priùs reus debet clarè habere teſtes pro ritè examinatis, tamen cum clauſula, ſaluis ſibi exceptionibus contrà perſonas, & dicta teſtium, ac repetitione, quatenùs opus fuerit &c. nec ante hanc approbationem danda eſt ei copia proceſſus reo, vel procuratori ſuo. Si verò non habet illos pro repetitis, citandus eſt ad danda interregatoria, & tunc hæc fiunt, quando reus non eſt confeſſus delictum.

13. Audita rei confeſſione, ſi aliqua reſultant, quæ habeant vim plenæ, aut ſemiplenæ probationis, iubeatur ire in arreſtum: ſed Prælatus aduertat, quò id faciet circum-

cumspectè. Si enim aliquis est insignis auctoritatis, vel opinionis, ex cuius detentione maior esset infamia, damnum, vel scandalum Communitati, quàm ex delicto, de quo est infamatus, non tamen conuictus, neque plenariè confessus: si deindè non est periculum de fuga alicuius, qui nondum est plenè conuictus, aut confessus, non procedat inquirens ad realem detentionem ipsius. Nam hæc est iniuria irreparabilis, & infamia, quæ nunquam ex persona, & Communitate aboletur, etiam si postmodum sentētialiter absoluatur reus. Secus si sit persona mediocris, vel inferioris conditionis, & est periculum euidens de fuga illius, & non oritur scandalum. *Ex mente Concilij Tridentini sess. 25. cap. 6. & ex communi sentententia Doctorum.*

14. Reo in arresto detento debet inquirens dare locum, & tempus defensionis, porrectis illi articulis, de quibus in processu; deindè probationibus, nominibus testium, copijs indiciorum, insuper & nota propriæ confessionis, & inquirere, an scilicet velit aliquid opponere contrà deponentes, aut depositiones, & an velit suæ confessioni aliquid addere, vel explicare, vel corrigere: vt communiter hebent Doctores ex exceptione illa Act. 25. quæ dicit: *Non est Romanis consuetudo damnare hominem aliquem, priusquam is, qui accusatur, præsentes habeat accusatores locumque defendendi accipiat, ad abluenda crimina.* Defensionem verò tàm necessariam esse aiunt Doctores ex multis decisionibus Rotæ, vt neque ipsi diabolo, si adesset in iudicio, deneganda esset. Doctores etiam plurimi apud Franciscum Pegna, atque Eymericũ asserunt, neminem posse defensioni renunciare; præsertim, quæ est ex exceptionibus contrà testes, quibus inter alia potest obijci inimicitia, quæ oritur ex iurgijs, conuicijs, minis, verberibus, & alijs præuijs, tùm etiam ex studijs factionis contrariæ.

15. Propositis articulis, interrogetur reus per præceptum, vel sub Excommunicationis sententia; An fece-

rit, scilicet, An acceperit pecuniam à tali, & an eam celauerit animo proprietario? Si neget surgens compurgator dicat per conscientiam suam, quòd credit ipsum veritatem dixisse, & quòd credit ipsum ab impositis criminibus innocentem esse.

16. Si crimen est notorium, vel accusator offerat se ab probationem, non debet Prælatus recipere purgationem, etiam si infamatus offerat se daturum.

17. Recusans canonicam purgationem, quia præsumitur esse reus debet canonica animaduersione puniri.

18. Deficiens in canonica purgatione, Regularis non debet puniri pœna ordinaria *C. significasti de adult.* nam tunc Iudex procedit ex præsumptione, quæ valdè ambigua est, & moderationem sententiæ extorquet, *C. affert. de præsumpt.* & Siluester *in verb. canonica purgatio*, & communiter Doctores. Vnde etiam tunc non exprimitur causa in sententia lata.

19. Inter pœnas extraordinarias numeratur correctio verbalis, quæ pro ratione criminis, & personę vsurpanda erit. *Sotus de ratione tegendi secr. membr. 2. q. 4. conclus. 3.*

20. Inter pœnas ordinarias, est priuatio vocis, absolutio, & reliqua *in cap. de grauiori, & grauissima culpa.*

Cap. VII. De Sententia.

1. IVdex sententiam diffinitiuam prolaturus, debet in narratiua summariè articulos proponere, & causas, quæ ad sententiam ferendam mouent exprimere, sententiamque in scripto conceptam, sedens in loco iudicij pro tribunali ipse proferre, quæ poterit formari in hunc modum: Nos Frater N. &c. in causa contrà te Fratrem N. &c. coram nobis pendente, & per processus in scripto formatos deducta, ad vltimam conclusionem per diffinitiuam sententiam procedere volentes, cùm per publicam famam, seu potiùs infamiam, (vel cùm per plurium Religiosorum, & bonæ conscientiæ Fratrum denunciationem

tionem) ad noſtram notitiam perlatum fuiſſet, te Fratrem N. ſupradictum, pecuniam à D. N. clàm recepiſſe, neque ad depoſitum commune detuliſſe; certiùs informandi, vtrum clamorem opere compleueris ad examen deſcendimus. Adhibitis ergo, & ſub iuramento examinatis teſtibus idoneis, in certam, & probatam facti cognitionem venimus, quam è veſtigio confirmauit confeſſio tua, primùm in arreſto excuſſa, & demùm extrà illud repetita. Ideòque ſedentes in camera noſtra in ſella, quam pro tribunali, & loco iudicij elegimus, Deum, & iuſtitiam præ oculis habentes, Chriſti nomine inuocato; pronunciamus, & ſententiamus contrà te, videlicet: quia tu pecunias clàm accepiſti, eaſque in depoſito communi non repoſuiſti; ideò te in pœnas in Conſtitutionibus noſtris expreſſas, & huiuſmodi Culpæ appoſitas damus: videlicet, te præfata pecunia priuamus, eamque Conuentui applicamus, teque carceri addicimus, & addictum eſſe declaramus per tres annos ibidem ieiunijs panis, & aquæ ſemel in qualibet hebdomada macerandum: reſeruantes nobis, & diſcretioni Præſidentis facultatem moderandi, vel diſpenſandi in prædictis &c. Acta, lata, & lecta fuit hæc ſententia in camera noſtræ reſidentiæ per me Fratrem N. præfato Fratre N. præſente, & audiente, & teſtibus infraſcriptis, qui propria manu ſubſcripſerunt die Menſis Anni.

2. Si aliqui ſenſerit ſe eſſe grauatum, poterit gradatim appellare, & Apoſtolos, ſeu dimiſſorias litteras ad ſuperiorem iudicem petere, & Prælatus quandoque non debet eos illi denegare.

3. Iudex ſi aliquem deprehenderet in flagranti crimine, iudiciario ordine prætermiſſo, adeòque nullis datis reo defenſionibus, poteſt ſententiam in grauioribus proferre; quemadmodum S. Paulus notorium quendam Corinthium ſathanæ per Excommunicationis ſententiam nullo ſeruato iudiciario ordine tradidit. 1. *Corinth.* 5.

Forma condemnandi conuictum per accusatorem.

NOs F. N. &c. in causa, & causis contrà F. N. coram nobis pendente, ac per processus in scripto formatos deducta, cum per accusationem à F. N. coram nobis cum inscriptione propositam, accusatus fueris, quòd furtum T. commiseris, & per productos idoneos testes sub præcepto examinatos, satis tibi defensionibus, idem furtum fecisse conuictus fueris: nos verò vt ad finem causæ per diffinitiuam sententiam procedere vellemus, instanter fuerimus requisiti; vt iustitiæ deferamus ad sententiam hoc modo deuenimus; videlicet, quòd sedentes in camera nostra in sella, quam pro tribunali, & loco iudicij elegimus, Deum, & iustitiam præ oculis habentes, accusatione, attestationibus, defensionibus, & dictis vtriusque partis auditis, & visis, & omnibus diligenter inspectis, peritorum etiam consilio desuper habito: Christi nomine inuocato, dicimus, pronunciamus, & sententiamus te Fratrem B. quamuis non confessum, conuictum tamen esse criminis furti talis, & tanquàm conuictum, & reum damnamus, cùmque aliter non sis soluendo, decernimus, vt per pœnas culpæ satisfacias: & misericorditer tecum agendo, arcto carceri per tres annos addicimus, ibidem tribus diebus qualibet hebdomada per annum integrum panis, & aquæ ieiunio, ac singulis mensibus vna feria sexta disciplina circulari in Capitulo, & prostrationibus ante ianuam Refectorij transeuntibus ante, & post prandium Fratribus flagellandū, affligendū, & humiliandū. Reseruantes tamen nobis facultatem remittendi, & moderandi pœnas prædictas, vel totaliter relaxandi, si confessus culpam, humiliter petieris veniam, & emendationem promiseris. Acta, lata, & lecta fuit hæc sententia in camera tali, per me Fratrem T. præsente, & audiente præfato Fratre B.

&

& testibus infrascriptis, qui propria manu subscripserunt die Mense Anno.

Forma sententiæ contrà accusatorem, qui in probatione defecit.

NOs F. N. &c. Recolentes nos ex iustitia debitores esse æqualitatem constituendi, & attendentes te Fratrem A. magna vsum iniquitate, cùm per accusationem inscriptione apposita Venerandum Religiosum B. criminis proprietatis, & furti accusasses, nec tamen intra tempus cōstitutū testes legitimos, & sufficiētes (prout te obligaueras) produxisses: vel nec productis testibus, & sub præcepto examinatis, sufficiēter probasses, quòd proposueras contrà eū; propter quod, si conuictus fuisset, pœnam grauioris Culpæ, & carceris pati debuisset; ac propterea incidisse te in talionē: idcircò vt in caput authoris recidat malitia eius, & cæteris exemplo sis non perpetrandi similia, sedētes in Cella nostra in sella quā pro tribunali, & loco iudicij elegimus, Deum, & iustitiā præ oculis habētes dicimus, pronūciamus, & sentētiamus te Fratrem N. præfatum, fuisse, & esse iniquum accusatorem, & malitiosum infamatorem, ac subinde pœna talionis damnamus ad arctum carcerem per tres annos, in quem statim induci debeas, ibique &c. reseruantes &c non tamen contrà nostrarum Constitutionum tenorem. Acta, lata, &c.

Cap. VIII. De Pœnis.

1. NE crimina sint impunita, debet Prælatus conuicto, vel confesso pœnam ordinariam in Constitutionibus expressam infligere.

2. Renuncianti suis defensionibus ex his, quæ resultant in processu, attenta personæ qualitate, & criminis grauitate, debet pœnam, vel extraordinariam, vel si ordinariam, non tanto tempore, neque cum tanta rigidita-

ditate, quantam si admissis, petitisque defensionibus conuictus meruisset, imponere.

Reliqua de pœnis habentur in *Constit. D.* 1. *cap.* 16. *& sequentibus*.

Cap. IX. De Appellationibus.

1. DEnunciamus Fratribus nostris, olim apud Carcassonam 1312. statutum fuisse, quòd quicunque Frater repertus fuerit (iudicio eius ad quem spectat) sine causa rationabili à quocunque Superiore suo appellasse, carcerali custodiæ mancipetur.

2. Denunciamus etiam, Bonifacium Papam VIII. Pont. Max. statuisse huius qui sequitur tenoris Constitutionem: *Auctoritate Apostolica tenore præsentium ex certa scientia indulgemus, quòd prædictus Magister, & alij Præsidentes in dicto Ordine, ad quos id pertinuerit pro tempore, in correctionibus Fratrum eiusdem Ordinis, iuris ordine proposito, secundùm consuetudines approbatas, & instituta Ordinis antedicti procedere liberè, & licitè possint, & valeant: Quodque nullus ex Fratribus, & Sororibus Prædicatorum Ordini subiectis, aliquem, vel aliquam ex Fratribus, ac Sororibus huiusmodi coram quocunque Iudice, qui non sit de dicto Ordine, ex quacunque causa conueniri, nec à correctione quacunque, seu aliàs ab aliquo Prælato, vel Fratre dicti Ordinis quauis occasione appellare, aut contrà eos querelam proponere audeat: nisi priùs coram Conuentuali, seu Prouinciali Priore, seu Magistro Ordinis, & successiuè in Capitulo Generali dicti Ordinis causam, & querelam suam proposuerit verbo, vel scripto.* Vide plura de hac materia supra *Distinct.* 2. *Cap.* 8. *pag.* 249. & 259.

FOR-

FORMVLARIVM

Principaliorum Actuum, ad officium Prioris Prouincialis, & Conuentûalis Ordinis Prædicatorum spectantium.

Reformatum iuxta nouam Constitutionum editionem, habens annexum modum faciendarum Electionum, tum & aliarum Ordinis functionum.

PTIMA totius Ordinis nostri dispositio consurgit, cùm partes omnes in seipsis benè dispositæ fuerint, & alteræ cum alteris congruo loco conuenerint. Idcircò supposita cura Reuerendissimi Magistri Ordinis, cui totum Ordinem moderari incumbit, in singulis Prouincijs, Priores Prouinciales summa ope niti oportet, vt singuli Conuentus optimè gubernentur. Quod profectò efficient, cùm eorum capita, & membra præcipua, sana, & integra fuerint. Ijs enim rectè, decenterque dispositis, facilè cætera componentur; & velut in harmonico instrumento, ex disparibus vocibus concors, & suauis resonabit melodia. Debet igitur P. Prouincialis prouidere, primùm de Prioribus, ac Præsidentibus Conuentuum, de Inquisitoribus, & Visitatoribus, Lectoribus, quorum opera cæteri dirigantur. Deinde singulorum Fratrum, vel benè facta gratijs, & fauoribus promouere, vel minùs bona, aut etiam mala, monitis, & correctionibus emendare, vel

(vt

(vt alij caueant) caſtigare & punire: de quibus omnibus nonnihil in hoc libello agitur. Priores eliguntur, confirmantur, viſitantur, deponuntur; quorum omnium formulas hic ſubijcimus.

De Electionibus.

ECclesiæ noſtræ, Priuilegio D. Gregorij Papæ IX. & Innocentij IV. ac aliorum Summorum Pontificum dicuntur Conuentuales, Conuentus autem iuxta declarationem Capit. Romani 1558. (vt videre eſt ſupra *Diſtinct. 2. Cap. 1. pag. 162.*) ſex ad minùs Fratribus vocem in Capitulo habentibus, conſtat; qui rectè dici poteſt collegium, quod iuxta leges *ff. de verb. ſignif. l. Neratius*, tribus perficitur: ergo ad illum iure communi ſui capitis & Prioris electio pertinet.

Electio non poteſt fieri in aliquo Conuentu, niſi is qui tali officio præeſt, ſit pænitùs ab eodem amotus. Nec poteſt fieri ſub conditione, videlicet, ſi eum ab officio amoueri contigerit. Nec poteſt vltrà menſem à notitia mortis, vel amotionis differri. Si autem differatur, ita quòd nullus actus ab electoribus fiat, deuoluitur ad Superiorem poteſtas eligendi. Et ſi caſſatur non poteſt ab electoribus denuò fieri, niſi eis intimetur caſſatio per verbum caſſo, vel caſſamus.

Item eligendus in Priorem 1. debet eſſe profeſſus in ordine tacitè, vel expreſsè. 2. debet eſſe Sacerdos, quia curam gerit animarum, & fuiſſe in habitu 12. annis à profeſſione. 3. Illegitimè natus non poteſt eligi ſine diſpenſatione, quam poteſt dare Prior Prouincialis. 4. Qui ſemel electus, vel poſtulatus fuerit, confirmatore electionem eius, vel poſtulationem aliqua rationabili cauſa caſſante, non poterit pro illa vice ſecundò eligi, vel poſtulari, ſine licentia confirmatoris. Quòd ſi electores, caſſata eius electione, vel poſtulatione, eundum ſine licentia confirmatoris, vel ipſius ſuperioris, denuò elegerint, vel poſtulauerint; electio nulla erit, & poteſtas pro-

uidendi

uidendi de Priore, ad ipsum Prouincialem deuoluitur, ex Cap. apud Montempelulanum 1271. & Florentiam 1272. 5. Non potest eligi aut confirmari, nisi sciat grammaticè loqui absque falsa latinitate, & competenter proponere verbum Dei. 6. Qui non potest sequi Chorum, Dormitorium, Refectorium, & communia prout decet, ex Cap. Cenomanen. 1491.

Elector debet esse in sacris Ordinibus, non irregularis. Narbon. 1354. post sex annos à professione. Translatus autem de Habitu Conuersorum ad Clericalem, post annos septem à susceptione Habitus Clericalis, Brugis 1369. Si verò de aliena Prouincia fuerit, admittitur postquam per annum continuum in illa Prouincia assignatus, moratus fuerit. Electores debent esse præsentes in Conuentu, quamuis non intersint Capitulo, seu loco electionis. Et si fuerint infirmi, debent Scrutatores ad eorum cameras ire, & illorum vota scrutari & recipere: quoniam electio in Ordine nostro non potest fieri per procuratorem, licet secundùm iura fieri possit. Quæ omnes Electorum, & eligendorum conditiones hic breuiter attactæ, clarius explicantur supra *Distinct. 2. Cap. 2. pag. 179.* & sequent. vbi de Electionibus ex professo tractatur.

Modus faciendi Electionem Prioris Conuentualis.

CVm electio Prioris Conuentualis est facienda, primò debet Supprior, vel Vicarius per litteras vocare, & citare omnes vocales absentes, non tamen plusquam per vnam dietam distantes, & eis terminum statuere, & dare conueniens temporis spatium, intra quod commodè conuenire possint. 2. Vocatis & expectatis absentibus, ad diem præfixam vocari debent vocales per sonum campanæ ad locum electionis; & præmisso tractatu saltem in communi de persona eligenda, debet interrogare vocales,

cales, si eis placet locus, & tempus pro electione. 3. Debet facere protestationem, quòd non intendit excludere aliquem admittendum, nec admittere quemquam excludendum. 4. Ad cautelam facere absolutionem à Censuris. 5. Inuocetur Spiritus Sancti gratia per Hymnum, *Veni creator*. Antiph. *Veni Sancte*. *Kyrie eleison, Christe, Kyrie eleison, Pater noster*. ℣. *Emitte spiritum &c.* Oratio, *Deus, qui corda &c.* 6. Debet assumere secum duos, qui diutiùs Habitum post professionem portauerunt, & cum eis accedere ad bancum ante fores Capituli paratum: qui duo Scrutatores non debent esse cæci, neq; surdi. Quòd si aliquis præsentium in Conuentu, cuius interest sedere ad bancum, esset aliquo prædictorum, vel alio quocunque legitimo impedimento impeditus; debet non antiquior in Habitu illi succedens, sed alius per electionem Capituli loco illius subrogari: & ipsis Scrutatoribus potest (si maiori parti Capituli placuerit) quartus adiungi. Ille videlicet, qui per schedulas electorum, à tribus illis recipiendas, à pluribus, licet medietatem votorum non excedant, nominatus fuerit: & si plures æqualia vota habere contingat, antiquior in Habitu Ordinis præferatur; ita quòd primo suffragio semper scrutator habeatur, pro ea dumtaxat electione. 7. Scrutatores tres, vel quatuor (si quartus electus fuerit) ad bancum sedentes, in aliquod vas, singulas à singulis electoribus acceptas schedulas inferant, inuolutas, seu clausas; in quibus nomen eligendi tantùm scriptum sit, absque nomine eligentis hoc modo. Eligo Fratrem N. 8. Schedulas effundant, & antequam ipsas aperiant numerent, & ad numerum Vocalium conferant: & si æquales numero non sint, statim eas comburant, & iterum alias schedulas modò consimili accipiant. Quas si cum Vocalium numero conuenire inuenerint, aperiant, & nomina eorum qui in eisdem nominati sunt, scribant; cum numero votorum, quem habet vnusquisque: & facta collatione numeri schedularum ad numerum,

&c

& nomina scriptorum in schedulis, eas statim comburant. Deinde ad medium Capituli venientes, scrutinium publicent, vniuscuiusq; in schedulis nominati nomen, & numerum votorum, quem habet exprimentes. Et si nullus à pluribus vltrà medietatem nominatus fuerit, iterum ad recipiendum schedulã procedant vt prius: donec aliquis à maiori parte, vltrà medietatẽ fuerit nominatus; nisi fuerit de gremio eligentiũ: quia tunc oportet, vt habeat vnũ votũ suprà maiorẽ partẽ vltrà medietatẽ. 9. Inuẽto quòd aliquis est nominatus à maiori parte modo iam dicto, primus Scrutator (licet ipse in schedulis non nominauerit electum) formet decretum: nisi fortè ipse fuerit sic nominatus; quia tunc secundus Scrutator debet publicare vota, & formare decretum, quod his verbis formari debet: *Ego F. N. vice præsentium electorum, eligo F. N. in Priorem huius Conuentus N. In Nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Amen.* 10. Habeantur litteræ paratæ, & in litteris scrutinij scribantur confirmatori ea tãtùm, quæ in Capitulo publicãtur: iuxta formam inferius expressam, & sic à singulis Scrutatoribus ibidem subscriptæ, & sigillo coram omnibus clausæ, mittantur ad Confirmatorem, nisi sit præsens in Conuentu: quia tunc non oporte tclaudere aut subscribere litteras.

De Postulationibus Priorum.

Postulationes admissæ sunt in Ordine nostro ex concessione Apostolica, per litteras Alexandri Papæ IV. & Sixti similiter IV. quibus conceditur Confirmatori Prioris tàm Prouincialis, quàm Conuentualis, vt possit confirmare aliquem de illis Fratribus, quos ipsi electores, vel maior pars eorum per litteras suas ab eo petierint, seu postulauerint, quando ad ipsum pro electi confirmatione mittunt: si ex aliqua causa electionem ab ipsis Fratribus eiusdem Ordinis quorum interest factam, non confirmari contingat. Et ideo non oportet esse sollicitum ad quærendum, & sciendum, quid secundùm

iura, vel sacros Canones seruandum sit in postulationibus, sed sufficit nosse practicam Ordinis, quæ tamen in verbis litterarum Apostolicarum supra positis est expressa, & in Cap. Rom. 1553. declaratum, quod ly per suas litteras, intelliguntur litteræ scrutinij electionis.

Cùm ergo ad electionem proceditur per scrutinium iuxta formam Cap. Bononieñ. per schedulas, tacito seu omisso nomine eligentis, solum nomen eligendi scribatur cum nomine, vel nominibus postulatorum sic: Eligo Fratrem A. & postulo Fratrem B. & F. C. & F. D. & quot quisque voluerit, & si plures vltrà medietatem, fuerint præter electum postulati, debent coram omnibus legi cum electo, & in litteris scrutinij seu decreti ad confirmatorem mittendis scribi debent sic: F. A. in electione habuit tot vota, & F. B. in postulatione tot, & F. C. & F. D. &c. dummodò sint plura vltrà medietatem.

Forma litterarum scrutinij seu decreti electionis, mittendarum ad Confirmatorem.

REuerende Pater &c. Vacante Prioratu nostri Conuentus N. post expletum triennium Reuerendi Patris F. N. in officio Prioratus eiusdem (vel propter absolutionem R.P.F.N. vel propter assumptionem R.P.F.N. ad Prioratum N.) solliciti fuimus nobis de capite, & pastore prouidere, ne diutiùs absque legitimo capite permanentes, aliquod damnum pateremur. Ideoque citatis per me F. N. Suppriorem, vel Vicarium eiusdem Conuentus, & vocatis, ac expectatis omnibus, & singulis, quorum intererat, aut interesse putabatur ad electionem conuenire; die Mensis ad consuetum sonum campanulæ, Capitulum ingressi sumus; cùmque locus, & tempus eligendi cunctis placuisset, protestatus sum me nullum admittendum excludere velle, nec excludendum admittere, facta generali absolutione à Censuris, & omnibus Vocalibus Sacramento Eucharistiæ refectis, inuocata deinde gratia Spiritus Sancti, cuius nutu cuncta

regun-

reguntur: omnibus denique, & singulis præmissis, quæ in huiusmodi electionibus præmitti debent, & solent: Ego cum duobus in Habitu Ordinis, à professione antiquioribus, ad mensam coram omnibus paratam accessimus, ibique vota omnium, & singulorum in schedulis accepimus. Quibus acceptis, enumeratis, atque apertis, & demum electis, nominibusque eligendorum in scripta redactis, atque ad numerum collatis, inuentum est, quod F. A. à maiori parte vltrà medietatem per dictas schedulas in electione nominatus fuit. Nam cùm essemus octo vel nouem habuit quinq; vota, & F.B. habuit tria vota, vel quatuor, & F.C. habuit quatuor, vel quinque vota. Item F. D. & F.E. fuerunt postulati; cùm enim essemus nouem F. D. habuit septem postulationes, & F. E. quinque. Tunc ego cum prædictis scrutatoribus ad medium Capituli veniens, & librum Constitutionum nostrarum tenens, formaui decretum hoc modo: *Ego F. N. Supprior, vel Vicarius huius Conuentus N. vice præsentium electorum eligo R. P. F. A. in Priorem huius Conuentus N. & postulo F. D. & F. E. ad idem officium. In Nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Amen.* Cùm ergo electio nostra sit ritè facta, & de persona, tàm moribus, & religione, quàm prudentia, & doctrina prædita; rogamus Reueren. P. V. vt eam probare, & electum omninò, vel saltem vnum ex postulatis confirmare & nobis concedere dignetur: cui nos, & Conuentum nostrum commendamus. Datum in Conuentu N. die Mensis Anno

Si autem aliqua contradictio, vel oppositio fiat ab aliquo, debet scribi in eisdem litteris, vel alijs separatis cum decreto tamen mittendis, puta: Duo Fratres, videlicet, F. N. & F. P. noluerunt huic nostræ electioni consentire, vel opposuerunt ei, quòd facta fuerat per practicas, & minas: quòd tamen non probauerunt. Deinde subscribantur hoc modo: Ego F. N. Supprior, vel Vicarius & primus Scrutator subscripsi manu propria. Ego F. P. 2. Scrutator ita esse confirmo. Ego F. M. 3.

Scru-

Scrutator ita esse confirmo. Et sic claudantur litteræ, & transmittantur.

Forma electionis Reuerendissimi Magistri Ordinis Fratrum Prædicatorum.

1. IN primis cantetur Missa *de Spiritu Sancto*, cum Orationibus *de Beata Virgine*, & *de Beato Dominico*.
2. Disponatur locus electionis cum disco, atramento, papyro & pennis.
3. Assignentur Constitutiones, & Rubricæ alicui, vel aliquibus postmodum lecturis.
4. Inuestigetur ab electoribus, qui sunt tres antiquiores Prouinciales, & quis inter eos est antiquissimus.
5. Congregentur Fratres ad Capitulum.
6. Publicetur determinatio examinatorum vocum.
7. Legatur Bulla, si quæ legenda est. 8. Legatur Rubrica, & Constitutio. 9. Moneantur Priores Prouinciæ, vt sint parati ad introducendum Patres Electores in conclaue, & ad ipsum custodiendum.
10. Ordinentur custodes pro conclaui.
11. Imponantur Missæ, & Orationes.
12. Fiat protestatio.
13. Fiat generalis absolutio.
14. Includantur electores in conclaui.

Ante omnia ista, debet fieri tres Examinatores vocum, vnus de Hispania, vnus de Italia, & vnus de Gallia.

In conclaui fiant ista.

1. LEgatur Rubrica, & Constitutio de electione Magistri.
2. Deinde flexis genibus, & deuotè dicatur Hymnus, *Veni Creator &c.* cum ℣. & Oratione; & habeatur liber pro Hymno, & Oratione dicendis.
3. Inuestigetur si aliquis elector est absens.
4. Exponatur per Vicarium de tempore procedēdi, scilicet

licet an velint illo tempore ad electionem procedere.

5. Tres antiquiores Prouinciales vadant ad discum.

6. Recipiant in aliquod vas schedulas inuolutas iuxta formam in electione Prioris Conuentualis positam.

7. Redigant omnia in scriptis in conspectu omnium secretè, & in eadem domo, & loco.

8. Fiat collatio numeri ad numerum.

9. Formetur electio per antiquissimum Prouincialem si ipse non est electus: & si est electus, tunc alius antiquior immediatè sub eo formet decretum; iuxta ordinationem Capitulorum Generalium.

Deindè incipiatur in Conclaui *Te Deum laudamus*, & Fratres ab extra ipsum prosequantur. Et conueniant omnes Fratres ad locum Conclauis, & per Prouincialem antiquissimum recitetur processus electionis, breuiter, & succinctè, & formetur decretum, vt supra. Postea conueniant Fratres ad Ecclesiam, & duo Prouinciales antiquissimi ducant Magistrum Ordinis ante gradum Altaris, & Magister flexis genibus prostratus iaceat, & antiquissimus Prouincialis dicat Versum, & Orationem. ℣. *Saluum fac seruum tuum &c.* ℣. *Dominus vobiscum &c.*

Oratio.

Concede quæsumus omnipotens Deus: vt famulum tuum, quem ad regimen animarum nostrarum elegimus, dono tuæ gratiæ prosequaris; vt te largiente cum ipsa tibi nostra electione placeamus. Per Christum.

Posteà ijdem antiquissimi Prouinciales Magistrum eleuent, & ipsum ponant in sede sua in Choro dextro.

Et interim pulsetur ad Capitulum, & Fratres sine processionis ordine intrent Capitulum, & Magister vltimò. Et positus in loco suo, Fratrum orationibus se commendet, & alia, quæ vult proponere proponat; & moneat Fratres circa spiritualia, & actus scholasticos, & bonos mores, & vt dent memorialia, & scrutinia.

Surgat Magister completo Capitulo, & dicat, *Adiutorium nostrum &c.*

De Confirmatione Prioris Conuentualis.

CONfirmator, in electionibus seu postulationibus per scrutinium, si hoc solùm seruatum viderit, quòd maior pars vltrà medietatem consenserit ante publicationem scrutinij, potest eas pro canonicis approbare. Et semper intelligitur supplere defectus electionis, qui eius subsunt potestati, quando sine clausula diminutiua confirmat electionem. *ex Constitutionibus Distinct. 2. Cap. 2.*

Forma Litterarum Confirmationis Prioris Conuentualis electi per scrutinium.

IN Dei filio sibi dilecto Reuerendo Patri F.N.&c. Ordinis Prędicatorum F.N. eiusdem Ordinis Prouincię B. Prior Prouincialis, salutem.

Cùm Fratres Conuentus nostri N. suo legitimo Priore destituti conuenissent, vt sibi,& suo Conuentui prouiderent; diuino (vt credimus) numine inspirati, te cuius probitatem, religiosum zelum, in agendis prudentiam, atque doctrinam, apprimè nouerant, vnanimi voto (vel si electio non sit vnanimis, canonicè) elegerunt: nosque rogarunt, vt eorum electionem probare, teque illis concedere, pręficere, & confirmare vellemus. Quorum votis, & petitionibus facilè condescendimus; licet enim tibi tua tecum tractare, ac solitudines in corde ędificare, & inibi, quàm suauis est Dominus gustare cupienti, durum videri credamus post gregum vestigia detineri, eorum distrahi curis, infirmitatibus infirmari, passionibus angi, & concuti: confidimus tamen, quòd solita prudentia, considerabis te non tibi soli esse natum, & charitate christiana fretus, alienos profectus proprijs commodis antepones; ac demùm Christi, & Apostolorum eius exemplo, rem tuam omnem, & si opus fuerit, etiam vitam pro Fratrum salute contemnes. Ideòque his atque alijs animi tui dotibus, & virtutibus nobis ingentia promittentes, prudentumque Patrum confirmati con-

consilio, dedimus, præfecimus, & confirmauimus, & authoritate Officij nostri, ac presentium tenore, te R. P. F.N. damus, preficimus, & confirmamus Priorem, caput, & Pastorem prefati Conuentus N. datumque, prefectum, & confirmatum decernimus, & declaramus, In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti Amen. Damusque tibi in, & super dicto Conuentu, & Fratribus, ac personis etiam vtriusque sexus Tertij Ordinis nostri, ad ipsum quauis ratione spectantibus, omnem in spiritualibus, ac temporalibus authoritatem, & potestatem: quam ceteri Priores in nostro Ordine, & Prouincia, vel eodem Conuentu ritè confirmati, de iure, vel approbata consuetudine, seu etiam ex priuilegijs, habere consueuerunt. Insuper instituimus te Vicarium nostrum, super Monasteria A. & B. cum eadem authoritate, quorum curam per te, vel alium, seu alios gerere possis. Et quamquam de tua voluntate, & prompto animo confidamus, tamen vt meritorum cumulus per obedientiam tibi non desit; in virtute sanctę obedientię tibi pręcipimus, vt intra quatuor horas, dicta Prioratus, ac Vicariatus officia suscipias, & ad illorum executionem quantocyus te accingas. Eodem quoque præcepto præcipimus omnibus, & singulis ad dictum Conuentum, & Monasteria quomodolibet pertinentibus: vt te tanquam verum, & legitimum suum, & dicti Conuentus Priorem, & Vicarium respectiuè suscipiant, habeant, ac venerentur. Non obstantibus quibuscumque. In quorum fidem his officij nostri sigillo munitis, manu propria subscripsimus. Datum in Conuentu nostro N. die Mensis Anno

Alia introductio ad idem.

IN Dei filio &c. Non te lateat, Conuentum nostrum N. suo Priore destitutum remansisse, ac subinde à Fratribus eius legitimè adunatis, te, cuius sufficientiam probè nouerant, vnanimiter, (vel canonicè) fuisse electum: (vel postulatum) prout plenissimè constat, ex eo-

rum ad nos misso decreto: quo requisiti sumus, vt eorum electionem confirmare, teque illis concedere vellemus. Nos ergo tuam ad hoc sufficientiam exploratam, atque compertam habentes, eorum votis absque alio examine poteramus facere satis; verumtamen vt res spectatior prodiret, atque probatior, seniorum prudentumque Patrum consilium habere, iudiciumque, & sententiam expectare maluimus: quæ tibi dura, & grauis propter onus fortasse videbitur. Si tamen ad brauium, & præmium, quæ ex einsmodi cursu te manent, oculos mentis direxeris; si charitatem, qua Christi membra complecti debes, tenere volueris, onus, aut omninò non senties, aut cum suauitate portabis; vel saltem cum patientia perferes, atque in eandem sententiam manibus, ac pedibus ibis. Quę, quia de tua prudentia, religione, probitate, & charitate nobis promittimus, idcircò electionem prædictam tanquam canonicam probauimus, & eorundem Fratrum votis condescendentes, te eis concessimus, atque præfecimus: ac authoritate Officij nostri, & præsentium tenore, te &c. *vt supra*.

Alia ad idem.

IN Dei filio &c. Summus Paterfamilias, qui contractiorem nostri Ordinis vineam, opera Beatissimi Patris nostri Dominici plantauit, ad partes illius fructuosius excolendas, operarios continuè conducere non desistit. Id eum nunc fecisse credimus, cùm in Conuentu nostro N. huius vineæ portione non contemnenda, per Fratrum illius canonicam, (vel vnanimem) electionem, ad eius spiritualem culturam vocatus es: prout ex eorum Decreto, quod confirmari petierunt, latissimè patet. Vide igitur, & considera, quòd ad opus peteris, ad laborem vocaris. Attamen ne viribus fatigeris, non despondeas animum. Opus quidem arduum est, & humeros poscens plusquam Athlanticos. Tu Christi tantùm viscera

ſcera, & amorem indue, illum ſolum in omnibus intuere, & cum Apoſtolo, in eo, qui te confortat omnia poteris. Quæ, quia te facturum confidimus, & prudentum conſilio moniti, & impulſi ſumus; ideò eorumdem votis, & petitionibus ſatisfacere decreuimus. Quare authoritate Officij noſtri &c. *vt ſupra.*

Forma Litterarum ſcrutinij Prioris Conuentualis ad Capitulum Prouinciale.

REuerendi Patres, poſt humilem commendationem &c. Inſtante celebratione Capituli noſtri Prouincialis hoc Anno in Conuentu N. noluimus debito, quo iuxta Conſtitutiones noſtras tenemur, habere ſcrutiniũ ſuper confirmatione, vel amotione Venerandi P. noſtri Prioris vllo pacto deeſſe. Ideòque vocatis per me F. N. Suppriorem, vel Vicarium Conuentus N: & adunatis Fratribus dicti Conuentus, ad diem &c. vt moris eſt, intrauimus Capitulum: & cum duobus in Habitu Ordinis poſt profeſſionem antiquioribus, ad bancum coram omnibus acceſſi, & primò quidem electo per ſchedulas ſocio Prioris, Venerando P. Fratre N. ſcrutinium deinde ſuper confirmatione noſtri Venerandi Prioris habuimus hoc modo: videlicèt, Ego F. N. Supprior, vel Vicarius, & primus ſcrutator peto confirmationem.

Ego F. A. 2. ſcrutator peto confirmationem.

Ego F. B. 3. ſcrutator peto confirmationem.

Ego F. C. peto amotionem.

Ego F. D. renuncio voci meæ.

Quod ſcrutinium habitum, & per nos ſubſcriptum coram omnibus clauſimus, & Conuentus noſtri ſigillo ſignatum dedimus ſocio prædicto, deferendum veſtris RR. PP. quibus nos, & Conuentum noſtrum commendamus. Datum N. N. &c.

Ego F. N. Supprior, manu propria.

Ego F. A. 2. ſcrutator manu propria.

Ego F. B. 3. ſcrutator manu propria. *A tergo Litterarum fiat*

ſuperſcriptio: Scrutinium Venerandi Prioris Conuentus N.

Forma Litterarum Socij Prioris Conuentualis, ad Capitulum Prouinciale.

NOs infraſcripti fidem facimus, & atteſtamur; qualiter Venerandus Pater F. N. electus fuit à maiori parte vocalium noſtri Capituli, & Conuentus N. in ſocium noſtri Reuerendi P. Prioris ad Capitulum Prouinciale habendum in Conuentu N. hoc Anno. Nam in electione eius, quæ (ſeruatis, quæ ſeruanda fuerant) habita eſt per ſchedulas, cùm eſſemus octo, vel nouem, ipſe habuit ſex vota. Cùm ergo ſit electus à maiori parte, & ſocius factus: rogamus, vt tanquam ſocius admittatur. In quorum fidem his manu propria ſubſcripſimus. *Non oportet has litteras claudere, aut munire ſigillo, ſed ſubſcriptio ſcrutatorum, ſic fiat.*

Ego F. N. Supprior, vel Vicarius, ita eſſe atteſtor.
Ego F. A. 2. Scrutator, confirmo, vt ſupra.
Ego F. B. 3. Scrutator confirmo, vt ſupra.

Forma Litterarum, quibus reſtituitur Vocalibus facultas procedendi iteratò ad nouam Electionem Prioris Conuentualis.

ELectores peccantes in forma eligendi, aut in materia electi, ſunt ea vice priuati iure, & voce ad eligendū: poteſt tamen P. Prouincialis (ſi ei placuerit) illos habilitare, vt ad nouam electionem procedere poſſint, & voci reſtituere ſic.

In Dei filio ſibi dilectis, Venerandis Patribus Supriori, (vel Vicario) & Fratribus Vocalibus Conuentus N. Ordinis Prædicatorum F. N. Prior Prouincialis &c. Examinato diligenter Decreto Electionis veſtræ, quam feciſtis de Vener. Patre F. N. in Priorem veſtri Conuentus N, & iudicio peritorum benè diſcuſſo, percepimus vos commiſiſſe talem defectum in forma, vel materia &c. ac pro-

ptę

pterea incidiſſe in pęnam priuationis vocis, ita quòd pro hac vice non poteſtis eligere Priorem. Et quia veſtram electionem (cùm iure ſubſiſtere non poſſet) caſſauimus, & irritauimus, Conuentus veſter adhuc remanet abſque Priore. Nos ne hanc ob cauſam detrimentum patiatur, poteſtatem eligendi, quæ ad nos deuoluta erat, hac vice vobis reſtituimus, & conferimus; voſque, & veſtrum quemlibet ad eligendùm habilitamus. Mandantes vobis, vt ad nouam electionem, ea diſcretione, & prudentia procedatis, quæ nullius vitij, vel intolerabilis defectus accuſari poſſit: eumque vobis eligatis, quem vos habere, & nos confirmare poſſimus. Benè valete, & pro nobis Deum orate. Datum &c.

Forma eligendi Priorem per R. P. Prouincialem, quando ad illum propter aliquem defectum poteſtas eligendi deuoluta eſt.

IN Dei filio &c. Cùm Fratres Vocales Conuentus N. in electione, quam fecerunt de Venerando Patre F. N. in Priorem Conuentus eorum, intolerabiliter defecerint, eligendo illegitimè natum ſine diſpenſatione, vel à nobis, vel à iure prohibitum, (vel non formando Decretũ electionis, vel excludendo talem admittendum) & ob id non ſolùm illi à iure eligendi, quòd habebant ceciderint; ſed etiam poteſtas eligendi ad nos deuenerit, ac translata fuerit: nec volentes Conuentum præfatum, diutiùs cum grauioris alicuius damni periculo ſine Priore permanere; idcircò ad prouidendum de Priore procedentes, diſcretorum Patrum ſuper hoc habito conſilio, & iudicio; te Venerandum Patrem F. N. de cuius religione, prudentia, zelo, & doctrina confidimus, ad hoc munus deſignauimus: ac authoritate Officij noſtri, & præſentium tenore, eligimus, damus, præficimus, & confirmamus Priorem, Caput, & Paſtorem præfati Conuen-

tus N. & sic electum, datum, præfectum, & confirmatum declaramus. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen. Damusque tibi &c. *vt supra.*

Corripiuntur Priores per Litteras priuatas clausas, quarum tenores arbitrio RR. Prouincialium dimittimus: suspenduntur autem ab Officio multis de causis, quas explicare potest in litteris sub hac forma.

NOs F.N. Ordinis Prædicatorum Prouinciæ N. Prior Prouincialis. Certiores facti à fide dignis te Venerandum Patrem F. N. publicè iurgatum fuisse cum Domino N. & ipsum in iurgio percussisse, cum scandalo plurium adstantium: & ex tua ipsius confessione de eodem confirmati, nec valentes modò causam diffinire, scientes tamen eam nonnullam satisfactionem apud scandalizatos exposcere; suspendimus te ab officio Prioratus, & tibi in virtute sanctæ obedientię præcipimus, vt nullum actum ad officium Prioratus spectantem exerceas, donec re iudicialiter cognita, per nostram diffinitiuam sententiam, vel tanquam reus damneris, vel vt innocens declareris. In quorum fidem &c. Datum &c.

Forma excusatoria Prioris Prouincialis, nolentis confirmare electum, vel postulatum.

VEnerandi Patres. Accepi Decretum electionis vestræ, de Venerando Patre F. N. in Priorem Conuentus vestri N. cum postulatione pro F.N. ad idem officium, cui adiunxeratis preces pro illius confirmatione: quibus propter bonos respectus, & rationabiles causas, adhærere, vel condescendere non potui, prout velletis; & proptereà, tàm electionem, quàm postulationem cassaui, & præsentium tenore, casso, & irritas esse declaro: adhortans

tans vos, vt me excusatum habere velitis, & ad alterius electionem denuò procedatis, Valete. Datum &c.

A tergo. Venerandis Patribus Suppriori, vel Præsidenti, & Vocalibus Conuentus N. Ordinis Prædicatorum.

Forma instituendi Suppriorem.

NOs F. N. &c. Requisiti, vt Conuentui N. de Fratre, qui Suppríoratus officium competenter exequi, & honestè gerere posset, prouidere vellemus: te Venerandum Patrem F. N. considerationis oculo respeximus, & in tuam sufficientiam direximus intuitum; sperantes tua industria, & prudentia prædicto Conuentui pro eodem officio sufficienter esse prouisum. Et propterea authoritate officij nostri, & præsentium tenore, te in dicto Conuentu assignamus, remouentes assignationem tuam, à quocumque alio Conuentu, & loco, & sic assignatum instituimus, & facimus Suppriorem: cum omni authoritate, & potestate, quam cæteri Suppriores in nostra Prouincia, iuxta Constitutiones, & approbatam consuetudinem habere solent. Mandantes tibi in virtute sanctæ obedientiæ, vt quàm primùm (commodè tamen) potueris in dictum Conuentum te conferas, & præfatum Suppríoratus officium diligenter exequaris. Datum N. sub nostro sigillo, die &c.

Forma instituendi Vicarium suprà totam Prouinciam.

IN Dei filio &c. Cùm ad celebrandum nostrum iam iamque instans Generale Capitulum proficisci debeamus, & esse extra Prouinciam; ne propterea detrimentum pariatur, si absque capite, & directore permaneat: vices nostras in, & super eam tibi committere decreuimus. Ideòque authoritate Officij nostri, & præsentium te-

tenore, te Venerandum Patrem F. N. præfatum damus, instituimus, & præficimus Vicarium nostrum Generalem in, & super tota nostra Prouincia N. atque ita datum, institutum, & præfectum declaramus, In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti Amen. Damusque tibi in, & super ea, & omnibus, ac singulis Cęnobijs, Monasterijs, Conuentibus, locis, ac Domibus, necnon omnibus, & singulis Fratribus, Sororibus, ac vtriusque sexus personis, tàm capitibus, quàm membris, etiam Tertij Ordinis, ad eam quomodolibet pertinentibus; omnem in spiritualibus, & temporibus authoritatem, quam nos habemus: & specialiter, confirmandi (si opus esset) non tamen absoluendi Priores, & generaliter omnia faciendi, quæ nos facere possumus, etiam si mandatum exigerent speciale. Quę authoritas, potestas, & officium incipiat, duret, ac locum habeat, quamdiu fuerimus extra Prouinciam. Mandantes tàm tibi, quàm omnibus, & singulis supranominatis in virtute sanctæ obedientiæ: tibi quidem, vt dictum Vicariatus officium suscipias, & diligenter exequaris; illis verò, vt te tamquam Vicarium nostrum suscipiant, habeant, ac venerentur. Non obstantibus quibuscumque &c. In quorum fidem &c. Datum. &c.

Si verò instituatur Vicarius Nationis, vel partis Prouinciæ, formetur sic.

IN Dei filio &c. Negotiorum multitudo, & grauitas; meique corporis, & virium imbecillitas non permittunt me singulis quibusque partibus nostrę Prouinciæ, (prout vellem, & ipsis opus esset) intendere: & quia melius & diligentius singula prouidentur, cùm frequentius, & propius inspiciuntur, tibi R. Patri F. N. qui in Natione N. degis, & ex propinquo crebriùs inuestigare, & penitius nosse, & religioso zelo, atque prudentia, malè, vel minùs benè facta corrigere, & bona promouere

suffi-

ſufficis, in eadem Natione vices noſtras committere decreuimus. Ideòque authoritate officij noſtri, & præſentium tenore, te R. Patrem F. N. præſatum damus, inſtituimus, et præficimus Vicarium noſtrum in, & ſuper Natione N. noſtræ Prouinciæ, ac ſuper omnibus, et ſingulis Conuentibus, Monaſterijs, locis, ac Domibus, necnon omnibus, ac ſingulis Fratribus, Sororibus, ac vtriuſque ſexus perſonis etiam Tertij Ordinis tàm capitibus, quàm membris ad dictam Nationem quomodolibet pertinentibus, omnem in ſpiritualibus & temporalibus authoritatem & poteſtatem, quam huiuſmodi Nationum Vicarij, ex Conſtitutionibus noſtris, vel approbata conſuetudine habere ſolent. Mandantes &c. *vt ſupra*.

De Viſitatoribus.

VIſitatores iuxtà Conſtitutiones antiquas Diſtinct. 2. Cap. 11. Text. 1. in Capitulo Prouinciali, à P. Prouinciali, & Diffinitoribus inſtituebantur: ſed in Cap. Bonoñ. 1275. in Conſtitutiones redactum fuit *Cap.* 3. vt R. P. Prouincialis totam Prouinciã ſuam per ſe (ſi poterit) vel Vicarios idoneos teneatur ſingulis annis viſitare: quibus authoritatem ſuam committat, prout ſibi videbitur expedire. Poteſt igitur ex Conſtitutionibus ipſe ſolus inſtituere Viſitatorem.

Forma inſtituendi Viſitatorem.

IN Dei filio &c. Cùm vultum pecoris noſtri (iuxta ſapientis præceptum) cognoſcere teneamur ex officio, diuerſæ tamen, & graues occupationes, quibus nunc detinemur obſiſtunt, ne id per nos ipſos agere valeamus. Verumtamen tua nobis explorata, & comperta prudentia, & fides, tanti apud nos valet, vt quod per te gerimus, nos ipſos geſſiſe putemus. Quapropter cùm Conuentus noſtri N. & N. hoc anno viſitati non fuerint, & nos de ipſorum diſpoſitione certiores fieri cupiamus, eo-

rumdem visitationem tibi committmus. Ideòque authoritate officij nostri,& presentium tenore, te Venerandum Patrem F.N.instituimus, & facimus Visitatorem prefatorum Conuentuum: damusque tibi, in & super eis, & omnibus, & singulis personis ad eos pertinentibus, tàm capitibus, quàm membris, omnem in spiritualibus, & temporalibus authoritatem, & potestatem, quam ceteri Visitatores ex Constitutionibus nostris, vel approbata consuetudine habere solent. Mandantes tàm tibi &c.

Visitator taliter institutus, cùm primùm peruenerit ad Conuentum, accepta benedictione, & facta breui oratione, conuocari faciat Fratres ad Capitulum, ibique legi suas litteras, vt innotescat omnibus eius authoritas. Inde exponat succinctè, que intendit à Fratribus audire tàm circa essentialia Religionis, & tria vota, quàm circa ceremonialia,& ceteras obseruantias Regulæ, et Constitutionũ,iuxta ea,quæ in eis expressa sunt *Distinct.2.Cap.11.* Inde super his faciat preceptũ in virtute sanctę obedientiæ,vt Fratres dicant sibi confidenter,et zelo Religionis absque vlla passione, quæ dicere tenentur. Inde vadat ad sepulturas Fratrum comitatus à Conuentu, et dicto cum Fratribus Psalmo, *De profundis. Kyrie eleison, Christe eleison,* Kyrie *eleison, Pater noster. A porta &c. Oremus, Absolue, quæsumus &c.* Inde visitet infirmos, si qui sunt. Locum suæ professionis, vel gradus vbique teneat, nisi in Capitulo dum actus visitationis exercet. In inquirendo, examinando,impendere potest quot dies iudicauerit necessarios, & opportunos: tres verò dies tantùm iuxtà Constitutiones expendat in corrigendis, et disponendis his, quæ occurrunt, et per visitationem inuenit,& nihil præter victum accipiat.

Forma instituendi Inquisitorem.

IN Dei filio &c. Quamquam cæléstis Paterfamilias,per Apostolos, et Apostolicos viros,in fertilissimo Ecclesię agro purissima credibilium fidei semina seminauerit;

iniqui tamen, et inimici homines (iuxtà parabolam Euangelicam) cessantibus, vel dormientibus agricolis, infelicia non cessant hæresum superseminare zizania: & nisi vulpibus illis per Inquisitores tanquam per Samsonem, ignis suę censuræ, quo Philisthæorum cadentium segetes cremantur, alligaretur ad caudas, breui tempore, dominicam messem à zizanijs pręfocatam plangeremus. Nobis ergo quibus Apostolico priuilegio concessa est facultas huiusmodi Censores, et Inquisitores instituendi, operosiùs laborandum est, vt hoc munus illis committatur, qui scientię lumine adulterina semina à veris discernere norint, qui prudenter ijs, quę discreuerint, remedia adhibere sufficiant, qui demùm zelo fidei succensi, velint, & animi fortitudine valeant, quę prudenter disposuerant ad effectum perducere. Et quia de tuo feruenti zelo, constanti fortitudine, efficaci prudentia, catholica doctrina, & vitæ integritate confidimus, eiusmodi munus tibi iniungere decreuimus. Cùm igitur in Ciuitate, Diœcesi N. propter amotionem, vel obitum Reuerendi N. Inquisitionis officium vacet, nobisque illi prouidere incumbat, authoritate Apostolica nobis, & nostro officio commissa, & præsentium tenore, te Reuerendum P. F.N. decernimus, instituimus, & facimus Inquisitorem hæreticę prauitatis in præfata Ciuitate, & Dięc. N. factumque institutum, & decretum declaramus: cum omnibus gratijs, priuilegijs, immunitatibus, authoritate, & potestate, quibus cæteri Inquisitores ritè instituti, Summorum Pontificum indultis, & priuilegijs, ac seculariũ Principum, Regum, vel Imperatorum concessione, quomodolibet potiri, & gaudere consueuerunt. Vt autem tàm præclarum sanctumque munus & opus, non vacet obedientiæ merito, in virtute sanctæ obedientię tibi pręcipimus, vt intra horam dictum Inquisitionis officium suscipias, ac iuxta gratiam tibi à Domino pręstitam, diligentiùs exequaris. In quorum fidem his officij nostri sigillo munitis manu propria subscripsimus. Datum &c.

For-

Forma dandi facultatem alienandi bona immobilia, iuxta Breue Clementis Papę VII. concessum Prouinciali Romano, & Magistro Ordinis super sibi subditis in Italia Conuentibus Monasterijs, & locis.

IN Dei filio sibi dilectis, Venerandis Patribus Priori, & Fratribus nostri Conuentus N. Ordinis Prædicatorum. Exposuistis nobis, quòd pro victu, sustentatione, et necessitatibus Fratrum vestri Conuentus coacti fuistis multa exponere, propter quod ære alieno, a debitis obnoxij remansistis, & remanetis: ad quorum solutionem cùm reditus annui, ac eleemosynæ quotidianæ minimè sufficiant, necesse est vendere aliquid immobile, vt creditoribus pro iustitia satisfiat: ideòque rogastis nos, vt agrum, seu fundum terrę, quem Conuentus vester habet in loco N. inter alia bona ad ipsum spectantia minùs vtilem, vendendi licentiam vobis concedere vellemus. Nos igitur, qui iustitiam per debitorum solutionem seruari cupimus, & agrum, seu fundum illum in loco N. cuius valorem annuum centum aureos non excedere, & vobis minùs vtilem esse credimus, authoritate Apostolica nobis per litteras in forma Breuis, à fel. record. Clemente VII. collata, & præsentium tenore, vobis dictum agrum, seu fundum sub suis finibus, & terminis latius in contractu exprimendis, vendendi, seu aliàs iusto contractu alienandi, licentiam, et facultatem concedimus; dispositione fel. record. Pauli Papę II. cui per easdem litteras derogatur, et alijs in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscumque. Dummodò ad hoc accedat assensus duorum tertiorum vestri Capituli, et pretium in dictorũ debitorum solutionem realiter, et cum effectu conuertatur. In quorum fidem &c. Datum &c.

Alia pro eodem.

IN Dei filio &c. Exposuistis nobis, habere vos præ manibus vnam Domum, vel possessionem vestro Conuentui accomodam, quam si emeretis non modica vobis proueniret vtilitas: sed cùm pretiúm pro eius emptione non possitis habere, nisi ex aliorum immobilium venditione; rogastis nos, vt aruum, seu hortum, seu syluam, vel Domum &c. in loco N. positam, minùs vtilem, & incommodam, vedendi licentiam vobis dare vellemus. Nos igitur bonam spiritualium dispositionem, quæ ex temporalibus benè dispositis, et administratis seruatur, in Conuentu vestro teneri, et augeri cupientes, et de prudentia, atque conscientia vestra confidentes, quòd nonnisi vtilitatem publicam, et commodum commune quęretis, petitionibus vestris facile condescendimus. Ideòque authoritate Apostolica &c. *vt supra.*

Forma instituendi Lectorem principalem.

NOs F. N. Ordinis Prædicàtorum, et Prouinciæ N. Prior Prouincialis. Cùm ex commissione Reuerendissimi Magistri Generalis nostri Ordinis, vel Capituli Generalis, Conuentui N. debeamus de Lectore principali prouidere, te Venerandum Patrem F. N. (cuius doctrinam, docendi facilitatem, & elegantiam differendi, necnon probitatem, & religiosos mores non paruo tempore sumus experti) delegimus, cui munus pręfatum in aliorum profectum, & tuę obedientię meritum demandemus. Ideòque authoritate, vt suprà nobis commissa, te F. N. præfatum damus, instituimus, & facimus, et sic datum, institutum, et factum assignamus Lectorem principalem in Conuentu N. cum omnibus gratijs, priuilegijs, et exemptionibus, quibus huiusmodi Lectores potiri, et gaudere consueuerunt. Mandamusque tibi in virtute san-

ctæ obedientiæ, vt dictum Lectoratus officium statim suscipias, et ad illius executionem, et tuam pro eo assignationem, quantocyus (commodè tamen) potueris, te accingas. Datum &c.

Forma licentiæ ad Episcopatum.

IN Dei filio &c. Æterna Dei sapientia Christus, sicut vnà cum Patre, et Spiritu sancto in humano corpore disparibus gradibus, et officijs membra distinxit, ita in mystico Ecclesiæ, quosdam pedum, aut manuum vicem gerere, quosdam verò quasi oculos esse decreuit: et licet illi quidem magis necessarij sint, et ampliori (iuxta Apostolum) honore circundati, hi tamen illorum sunt facti rectores, qui cęteros dirigere, et illuminare sufficiant. Eiusmodi fuerunt primum Apostoli, nunc autem sunt Apostolici viri, plebium Præsules, quos mundi lumina, salem terræ, Ciuitates in sublimi positas Dominus appellauit. Ad horum consortium nuper te tuis egregijs meritis Summus Pontifex extulit, cùm Ciuitati N. præfecit Antistitem: munus certè arduum, et humeris etiam Angelicis formidandum, quod tu (quæ tua est modestia) declinans, ad nostram, quam professus es obediẽtiam confugisti, vel hac saltem ratione, vt communia nostri Ordinis suffragia non amitteres: quin etiam vt (si iugo collum dare necesse est) ad illud sapienter, fortiterque ferendum, per illa iuueris. Nos igitur prudentiam tuam, doctrinam, religiosque mores, et regiminis experientiam cognoscentes, quamquam modestiam tuam laudamus, magis tamen Summi Pontificis propositum efferimus, Ecclesięque N de tua promotione gratulamur, ac tibi Episcopatum prędictum acceptandi licentiam, et facultatem (quod ex nobis est) præsentium tenore concedimus; suffragia quoque, merita, et beneficia nostri Ordinis, non solùm illæsa, et integra tibi manere, sed etiam maiori cumulo (si possibile est) superaddi volumus, & decer-

decernimus. In quorum fidem his officij nostri sigillo munitis manu propria subscripsimus. Datum &c.

Alia ad idem.

IN Dei filio &c. Quoniam iuxta Constitutiones nostras quicunque sine licentia P. Prouincialis Præsulatum receperit, suffragijs, societate, & omnibus beneficijs Ordinis, in morte, & in vita priuatur: tu R. Pater qui ob egregias animi tui dotes, & præclara merita, Episcopus factus es, eiusmodi suffragia magnifaciens, eorum communione & participatione priuari nollens, licentiam præfatam tibi dare desideras. Nos igitur commune bonum priuato præferentes, & fructum animarum, in eadem Ciuitate ex tua promotione sperantes, facultatem, & licentiam suscipiendi prædictum Episcopatum, præsentium tenore tibi concedimus: suffragijs verò, meritis, & beneficijs Ordinis, te non modò non priuari, sed eorum maiori cumulo te ditari, & munerari, volumus. Hortamur nihilominus præstantiam tuam, vt bonæ & religiosæ educationis reminiscens, talem te Episcopum præbeas, qualem Timotheo delineauit Apostolus. Dat. &c.

Forma promouendi ad Magisterium sacræ Theologiæ.

PRomotor habeat annulum, & birretum nigrum paratum, & sedens expectet promouendum, qui flexis genibus ad pedes promotoris, interrogetur ab eo: *Quid petis?* & respondeat humiliter: *Peto promoueri ad gradum Doctoratus, & Magisterij Sacræ Theologiæ.* Promotor: *Promittis tenere, seruare, docere, & defendere doctrinam sanam & Catholicam, iuxta determinationem sanctæ Matris Ecclesiæ Catholicæ Romanæ?* Promouendus: *Promitto, & spondeo in hac forma.*

S *Pro-*

Professio fidei iuxtà formam Bullæ Pij Papę IV.

EGo F. N. firma fide credo, & profiteor omnia & singula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo Sancta Romana Ecclesia vtitur, videlicet: Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem, factorem cæli, & terræ, visibilium omnium, & inuisibilium. Et in vnum Dominum Iesum Christum filium Dei vnigenitum. Et ex Patre natum ante omnia sæcula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cælis. Et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine, & homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est. Et resurrexit tertia die secundùm Scripturas. Et ascendit in cælum, sedet ad dexteram Patris. Et iterùm venturus est cum gloria iudicare viuos, & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum, & viuificantem, qui ex Patre Filioque procedit. Qui cum Patre, & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui locutus est per Prophetas. Et vnam Sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor vnum Baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi sæculi, Amen. Apostolicas, & Ecclesiasticas traditiones, reliquasque eiusdem Ecclesiæ obseruationes, & Constitutiones firmissimè admitto, et amplector. Item Sacram Scripturam, iuxta eum sensum, quem tenuit, & tenet sancta Mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & interpretatione Sacrarum Scripturarum, admitto: nec eam vnquam nisi iuxta vnanimem consensum Patrum accipiam, & interpretabor. Profiteor quoque septem esse verè, et propriè sacramenta nouæ legis, à Iesu Christo

Domino inſtituta, atque ad ſalutem humani generis, licet non omnia ſingulis, neceſſaria; ſcilicet, Baptiſmum, Confirmationem, Euchariſtiam, Pœnitentiam, Extremam vnctionem, Ordinem, et Matrimonium: illaque gratiam conferre, et ex his Baptiſmum, Confirmationem, & Ordinem ſine ſacrilegio reiterari non poſſe. Receptos quoque, et approbatos Eccleſiæ Catholicæ ritus in ſupradictorum omnium Sacramentorum ſolemni adminiſtratione recipio, et admitto. Omnia, et ſingula, quæ de peccato originali, & de iuſtificatione in ſacroſancta Tridentina Synodo diffinita, & declarata fuerunt amplector, et recipio. Profiteor pariter in Miſſa offerri Deo verum, proprium, et propitiatorium ſacrificium pro viuis, et defunctis, atque in ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento eſſe verè, realiter, & ſubſtantialiter Corpus, et Sanguinem vnà cum anima, et Diuinitate Domini Noſtri Ieſu Chriſti, fierique conuerſionem totius ſubſtantiæ panis in corpus, et totius ſubſtantiæ vini in ſanguinem, quàm conuerſionem Catholica Eccleſia Tranſubſtantiationem appellat. Fateor etiam ſub altera tantùm ſpecie, totum, atque integrum Chriſtum, verumque Sacramentum ſumi. Conſtanter teneo Purgatorium eſſe, animaſque ibi detentas fidelium ſuffragijs iuuari. Similiter et Sanctos vnà cùm Chriſto regnantes, venerandos, atque inuocandos eſſe, eoſque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias eſſe venerandas. Firmiter aſſero, imagines Chriſti, ac Deiparæ ſemper Virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas, & retinendas eſſe, atque eis debitum honorem, ac venerationem impartiendam. Indulgentiarum etiam poteſtatem à Chriſto in Eccleſia relictam fuiſſe, illarumque vſum Chriſtiano populo maximè ſalutarem eſſe affirmo. Sanctam Catholicam, & Apoſtolicam Romanam Eccleſiam omnium Eccleſiarum Matrem, et Magiſtram agnoſco, Romanoque Pontifici Beati Petri Apoſtolorum Principis ſucceſſori, ac Ieſu Chriſti Vicario, veram obedientiam ſpondeo, ac iuro.

Cætera item omnia à sacris Canonibus, & Æcumenicis Concilijs, ac præcipuè à sacrosancta Tridentina Synodo tradita, diffinita, & declarata, indubitanter recipio, atque profiteor., simulque contraria omnia, atque hæreses quascumque ab Ecclesia damnatas, et reiectas, et anathematizatas, ego pariter damno, reijcio, & anathematizo. Hanc veram Catholicam Fidem, extra quam nemo saluus esse potest, quam in præsenti sponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram, & immaculatam vsque ad extremum vitæ spiritum constantissimè, Deo adiuuante retinere, confiteri, atque à meis subditis, seu illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, et prædicari (quantùm in me erit) curaturum. Ego idem F.N. spondeo, voueo, ac iuro. Sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

Promotor. Quoniam sapientiam vocasti amicam, et amator factus formæ illius, quæsisti eam tibi sponsam assumere eccè Deus dat tibi eam sponsam, vt semper tecum sit, & cor tuum possideat. In signum ergo: Accipe annulum in manu tua, & ego authoritate Apostolica per litteras &c. mihi commissa, Instituo, creo, & facio te Doctorem, et Magistrum in Sacra Theologia, doque tibi potestatem, & facultatem publicè legendi, docendi, interpretandi, exponendi, et declarandi Sacram Theologiam, In nomine Patris, et Filij, & Spiritus sancti. Amen.

Deinde surgat, & faciat promouendum sedere in sua sella dicens.

PRomoueo te ad gradum Magisterij Sacræ Theologiæ, annumerans te consortio Doctorum, et Magistrorū dictæ facultatis: ita collocet, et sedere te faciat Dominus cum principibus, vt solium gloriæ teneas.

Deinde imponat birretum capiti eius, dicens.

ACcipe insulam, seu birretum nigrum, insigne Magisterij; sic ornet te Deus corona gloriæ.

Deinde eleuet eum, & dans ei osculum dicat.

ECcè odor filij mei, sicut odor agri pleni: crescere te faciat Dominus in millibus, et benedicat tibi in sæcula sæculorum, Amen.

Forma Litterarum promotionis ad Magisterium.

IN Dei filio &c. Graues, et honesti labores illi, quos ab adolescentia, multis annis in diuersis gymnasijs, bonas litteras quasi fugientes persequendo tulisti, et deindè pluribus in locis legendo, disserendo, disputando, et humanam, Diuinamque Philosophiam alios docendo, multa cum laude, et fructu prosequutus fuisti; meritò requirunt gloriosum fructum honoris, quo nullum maiorem possunt interim virtutibus exhibere mortales. Nos quoque decet excellentiæ, quę in te est, vel naturalis ingenij, vel scientię tot laboribus, et incommodis acquisitæ illum prębere, præsertim cùm ex obedientia pro Religione hæc omnia subieris. Cùm igitur ad scholasticos gradus, etiam Magisterij fueris à Prouincia tua petitus, & iam quatuor annos in Vniuersitate N. non paruo fructu sententias legeris, aliosque actus omnes feceris, quos iuxta Constitutiones, aut Capitulorum Generalium Ordinationes facere debueras; ac dēmum per Examinatores deputatos examinatus, idoneus ac sufficiens habitus, & iudicatus fueris. Nos prædictorum

omnium rationem habentes, ac de eis pleniùs, & certiùs informati, authoritate Apoſtolica nobis per litteras in forma Breuis commiſſa, Te R.P.F.N. ad gradum Magiſterij promouemus, datiſque annulo in digitum tuum, & infula, ſeu birreto nigro inſigne Magiſterij tuo capiti impoſito, facimus, inſtituimus, & creamus, Magiſtrum & Doctorem Sacræ Theologiæ, ac numero & conſortio Doctorum, et Magiſtrorum annectimus, inſerimus, & incorporamus. Dantes tibi facultatem, & poteſtatem, publicè legendi, interpretandi, diſputandi, exponendi, & declarandi ſacras litteras, et Diuinam Scripturam, cũ omnibus gratijs, priuilegijs, indultis, immunitatibus, exemptionibus, voce, et loco, quibus cæteri huiuſmodi Magiſtri, et Doctores in Ordine noſtro ritè promoti, de iure, vel approbata conſuetudine potiri, & gaudere conſueuerunt. Eadem Apoſtolica authoritate diſpenſando ſupplentes, & ſupplendo diſpenſantes tecum in, & ſuper omnibus, & ſingulis defectibus, & alijs quibuſcumque, quæ huic promotioni, ex Apoſtolicis Decretis, aut ex Conſtitutionibus, vel Capitulorum Generalium, ſeu Prouincialium ſtatutis, ordinationibus, & conſuetudinibus obijci poſsent. Mandantes omnibus, et ſingulis noſtræ obedientiæ, vt te tanquam Magiſtrum, & Doctorem, (vt præfertur) habeant, ſuſcipiant, & admittant; gratijſque, priuilegijs, indultis, fauoribus &c. voce, et loco prædictis vti, et potiri faciant, & permittant, non obſtantibus quibuſcumque. In quorum fidem &c. Datum &c.

Forma licentiæ ad arctiorem vitam.

IN Dei filio &c. Religioſa conſuetudo tua, quam in noſtro Ordine multis annis tenuiſti, ſpem nobis faciebat, in eadem te perſeueraturum, ac Apoſtolicum præceptum ſeruaturum, quo præcipit; vt quiſque in qua vocatus eſt vocatione permaneat. Sed poſtquam tanta te vidimus inſtantia poſtulare facultatem ad arctiorem

vitam Æremitarum N. transeundi, Spiritum sanctum, cuius fortè duceris impulsu, nolumus impugnare: quin potius, vbi spiritum Domini vel credimus, vel suspicamur; ibi libertatem esse volentes, præsentium tenore, libertatem, et facultatem (quoad nostrum est) tibi concedimus, ad Ordinem, seu ad vitam solitariorum Eremitarum transeundi, ibique per solemnem professionem Deo te dedicandi. Reseruantes nobis quam nunc habemus super te iurisdictionem, donec eidem Ordini ad quem transieris, per solemnem professionem fueris obligatus. In quorum fidem &c.

Alia ad idem.

NOs F.N. Vniuersis, et singulis, ad quorum notitiam hæ nostræ peruenerint, fidem facimus, et attestamur; nos V. P. Fratri N. ad suę petitionis instantiam, dedisse, prout etiam tenore præsentium damus, et concedimus facultatem, & libertatem ab Ordine, Habitu, & institutis nostris transeundi ad Ordinem Camaldulēn. Eremitarum, quem ipsemet sub arctioris vitæ specie, suæ complexioni magis accommodum, et opportunum delegit. Reseruantes nobis quam nunc habemus super eum iurisdictionem, donec in eo Ordine per solemnem professionem obligetur. In quorum &c.

Forma dispensandi illegitimè natos Fratres professos.

NOs F.N. &c. Cupientes, vt Fratres nostræ curæ crediti, Religioni cui addicti sunt in omnibus, ad quæ Spiritus sanctus eos vocare dignatus fuerit, liberè valeant deseruire; Te Venerandum Religiosum F. N. (quem religiosa vita, spectabiles mores, Catholica doctrina, & in agendis prudentia, et honesti labores commendabilem reddunt,) authoritate Apostolica nobis, & officio no-

noſtro commiſsa, et præſentiũ tenore, ad omnia & ſingula officia, gradus, dignitates, & Ordines, etiã Sacerdotij, etiã Prioratus Conuentualis, & Prouincialis, etiã Prędicatoris Generalis, ac Magiſterij in Sac. Theologia, & Diffinitoris tàm Prouincialis, quàm Generalis Capituli, & Electoris etiam Magiſtri Ordinis, à quorum ſuſceptione, vel exequutione ob defectum natalium iuxta Conſtitutiones noſtras eſses impeditus, habilitamus, et habilem facimus, non obſtantibus quibuſcumque. In quorum fidem &c.

Forma mittendi Prędicatorem.

NOs F. N. &c. Requiſiti à Reuerendiſſimo D. Epiſcopo N. vel à Reuerendis DD. Canonicis Eccleſiæ N: (vel à præſtantibus Officialibus Ciuitatis N. vel Oppidi N.) vt eorum Eccleſiæ de idoneo Prædicatore pro hac Quadrageſima (vel vt eorum Eccleſiæ virum, qui conciones habere dignè poſſit hac proximè futura Quadrageſima,) prouidere vellemus: Te Venerandum F. N. cuius doctrinę copiam, & ſinceritatem, in dicendo facundiam, & efficaciam, in moribus religionem, & grauitatem nouimus; deſignauimus, atque decreuimus cui præfatum munus demandemus. Mandamuſque tibi in meritum obedientiæ, vt opportuno tempore ad dictam Ciuitatem te conferas, habiturus in eius Eccleſia conciones hac proximè futura Quadrageſima; atque ita te geras, & habeas, vt qui nunc exiens vadis mittendo verbi ſemina, poſt Paſcha rediens, manipulorum ſpiritualium fructus vberes referas &c.

Alia ad idem.

NOs F. N. Recolentes Ordinem noſtrum ad animarũ ſalutem prædicatione quærendam ſpecialiter inſtitutum eſſe, & Te Venerandum Patrem F. N. zelo ſalutis earum accenſum, tua Catholica doctrina, atque naturali facun-

facundia, arte, & gratia disserendi id posse præstare, religiosis moribus, quæ dixeris comprobare, & demùm verbis, & exemplis ad ædificandam Ecclesiam sufficere; Ecclesiæ N. ad quam pro hac proximè futura Quadragesima petitus fuisti Prædicator, (vel à tuis Patribus Concionator decretus fuisti) Concionatorem definimus, damus, & deputamus. Mandantes tibi in meritum Obedientiæ, vt opportuno tempore Ciuitatem N. adeas, & in eius Ecclesia N, conciones habeas hac Quadragesima: ac ea peracta ad Conuentum tuum reuertaris. Hortamur denique te, vt Concionatoris munus suscipiens, verbum Dei tanquam ex Deo, coram Deo, in Christo loquaris &c.

Forma licentię peregrinandi in terram sanctam.

IN Dei filio &c. Quoniam in hac vita peregrinum te (iuxta Apostolicam sententiam) esse cognoscis, ad terram, in qua Deus ipse factus homo peregrinum se fecit, religionis causa peregrinandi licentiam tibi à nobis dari petijsti Nos ergo eò faciliùs tuis petitionibus condescendimus, quò vehementiùs cupimus, vt eidem Domino nostro Iesu Christo, per spiritum (quę nostra perfectio est) renascaris, mundo moriaris, inque vitæ nouitate resurgas, atque in cælestibus tota mente verseris; ac propterea ad Natiuitatis, Mortis, Resurrectionis, & Ascensionis eius loca videnda, ibique orandum vbi steterunt pedes eius, proficiscendi licentiam, & facultatem concedimus per præsentes. Commendamusque te omnibus, & singulis Conuentuum, & locorum nostrorum Præsidentibus, & Fratribus, ad quos eundo, vel redeundo ex itinere declinaueris, vt te recipiant, & hospitaliter cum charitate pertractent. In quorum fidem &c.

Alia communis, & testimonialis.

NOs F. N. &c. Harum exhibitorem Venerandum P. F. N. Sacerdotem, vel ſtudentem, vel &c. ad N. cũ obedientia, & noſtra benedictione exeuntem, commendamus omnibus, & ſingulis Conuentuum, & locorum noſtri Ordinis Præſidentibus, ac Fratribus, ad quos &c. *vt ſupra*.

Forma licentiȩ recipiendi, & inſcribendi in Confraternitatem Roſarij.

NOs F.N. certiores facti, Te Venerandum Patrem F. N. non vulgarem deuotionis affectum gerere ad Beatiſſimam Virginem Dei genitricem, ac propterea cupidum propagandi cultum eius, & deuotionem erga illam per Confraternitatem Roſarij pectoribus fidelium inſerendi: prȩſentium tenore tibi concedimus, vt vbicumque fuerint huiuſmodi Confraternitates, nomina omniũ in eis recipi volentium ſcribere, Roſaria benedicere, et quando ex obedientia ad prædicandum exieris, vbi non fuerit dicta Confraternitas, eam erigere, & inſtituere aliquem, qui eius curam habeat, & recipi volentes ſcribat, Roſaria benedicat, deputare; & omnia, & ſingula facere poſſis, & ille poſſit, quæ per Fratres noſtros ad id in noſtris Eccleſijs deputatos fieri ſolent, & poſſunt: dummodò pro huiuſmodi ſcriptura benedictione &c. nihil recipiatur. In quorum fidem his noſtro ſigillo munitis manu propria ſubſcripſimus. Datum &c.

Alia forma ad Eccleſias extrà Ordinem.

NOs F.N. &c. Attendentes ad vberes, odoratoſque fructus, quos in Sanctæ Eccleſiæ horti concluſi roſeto protulerunt, atque in dies magis proferunt roſea illa

plan-

plantaria, quæ Roſarium Beatæ Mariæ Virginis appellantur, vbique illa plantari vellemus. Modus enim Deum orandi ijs ineſt adeò facilis, vt omnibus ſit peruius: adeò numeri myſterio, & ordine, ac varietate diſtinctus, vt omnibus poſſit eſſe iucundus; adeò frugifer, vt ad Chriſtianæ perfectionis apicem compendioſiſſimè ducat, Orationem quippe Dominicam, & Angelicam ſalutationem, quibus Roſarium conſtat, nullus Chriſtianus ignorat. Pſalterium proinde dicitur, quòd Angelica ſalutatione centies & quinquagies in eo repetita, Pſalmorum Dauidici Pſalterij numerum referat: vtque varietate delectet, ad quamque decimam, vnam interſerit orationem Dominicam. At verò ſi ritè perſoluitur fructum reddit ampliſſimum: nam (præter hoc, quod Chriſti vita, quæ in eo per multa myſteria recolitur meditando) mens inſtruitur, reficitur, & ſpirituali conſolatione pingueſcit; heroicæ illæ virtutes in eadem velut in firmamento ſydera fulgentes, ad conſimilia faciendum, meditantis animum trahere ſufficiunt. Ad quæ præſtanda ſi quid fortè ex noſtra infirmitate deficeret, Beatiſſimæ Virginis interceſſio, in eodem ſæpius implorata facilè impetrabit. Cui rei ſodalium Confraternitatumque toto orbe diffuſarum, in meritorum participatione communio ſuffragatur. Indulgentiæ demùm, peccatorumque remiſſiones, à diuerſis Summis Pontificibus huiuſmodi ſodalibus, & Confraternitatibus collatæ, ad hæc plurimùm conferunt. His forſan, aut alijs, bonis tamen rationibus moti Chriſti fideles oppidi N. vel Eccleſiæ N. cupientes tanto ditari theſauro, Confraternitatem huiuſmodi in eadem habere, & Altare pro ea deputare cupiunt: atque vt dictarum Indulgentiarum poſſint eſſe participes, noſtram ſuper his licentiam petierunt. Nos igitur glorioſiſſimæ Virginis Marię cultum augere, & fidelium animos ad veram pietatem, & deuotionem per hæc accendere cupientes; tibi Reuerendo N. (vel vobis in Chriſto dilectis fidelibus Oppidi N.) præſentium tenore concedimus, vt in Eccleſia N. Confraternitatem Roſarij hu-

huiusmodi instituere, & habere, Altare pro ea deputare possitis: cui nunc primum Reuerendum D.N.Rectorem, & Directorem damus, & nominamus; & post eum successiuè, qui per Confratres pro tempore deputabitur, cui nomina omnium in eadem recipi volentium scribendi, Rosaria, seu coronulas benedicendi, & omnia, ac singula faciendi, quæ per Fratres nostros ad id in nostris Ecclesijs deputatos fieri solent, & possunt, facultatem concedimus. Dummodò pro huiusmodi receptione, scriptura, benedictione, & alijs similibus nihil exigatur, aut recipiatur, ne pietas in quæstum, & deuotio degeneret in auaritiam. Volumus autem pro recognitione, quòd nomina eorum, qui nunc primùm scribentur, ad Conuentũ nostri Ordinis, Ecclesiæ vestræ propinquiorem deferantur. In quorum &c. Datum &c.

Forma recipiendi ad beneficia Ordinis.

IN Dei Filio &c. Deuotus vestræ charitatis affectus, quem ad nostrum Ordinem vos habere multiplici, & grata Fratrum nostrorum relatione cognouimus, meritò requirit; vt beneficia Ordini nostro Dei benignitate collata, vobis gratiùs impertiamur. Quare de Omnipotentis Dei misericordia, & liberalitate confisi, omnium Missarum, Orationum, prædicationum, studiorum, vigiliarum, ieiuniorum, abstinentiarum, laborum, cæterorumque bonorum operum, ac meritorum, quæ per Fratres, & Sorores nostras Diuina bonitas (in nostra Prouincia) vel in orbe fieri dederit vniuerso, communionem, & participationem concedimus, & elargimur: vosque ad ipsius Ordinis (vel Prouinciæ) beneficia, & suffragia recipimus, & admittimus, in vita pariter, & in morte; vt multiplici sanctorum suffragiorum præsidio adiuti, hic augmentum gratiæ, & in futuro vitam percipiatis æternam. In quorum fidem &c.

Forma ad induendum Nouitios.

CVm aliquis recipi ad Ordinem petit, Prior de consensu Capituli eligat tres Examinatores, qui recipiendum examinent, an sit aptus Religioni nostræ, an sit boni ingenij & competentis litteraturæ, & quanto tempore ipse habuit hanc volutatem, & qua ratione ingrediatur; si propter deuotionem, vel fugam laboris, vel necessitatem, vel parentum rigiditates: & si est, coniugatus, vel seruus, vel habeat reddere rationem de administratione, vel sit debitis obligatus, vel professus alterius Religionis, vel habeat occultam infirmitatem; an sit illegitimus, & cuius ætatis. Cùm igitur quilibet de his eum examinauerit, referant Priori & Capitulo quid sibi videatur de illo. Tunc Prior quærat consensum Fratrum, & si maior pars consenserit, si in Clericum est recipiendus, poterit recipi: si verò fuerit Conuersus requiritur authoritas Prouincialis, & consensus duarum partium Vocalium. Vocales autem hic sunt omnes Clerici professi. Interim Magister Nouitiorum instruat eum quomodo se prosternat, & ad interrogationem Prioris petentis, *Quid petat?* quòd respondeat *Misericordiam Dei & vestram*. Cùm igitur ducendus est ad Capitulum, Magister Nouitiorum eum ducat vsque ad medium Capituli, & ostendat ei locum veniæ faciendæ. Qui toto corpore in terram prostratus, & manibus in modum crucis extensis, Priori petenti. *Quid quærat?* repondeat: *Misericordiam Dei, & vestram*. Tunc Prior faciat eum surgere & dicat ei: Fili charissime in ista petitione tua duo petis, scilicet misericordiam Dei, & vestram: sed misericordiam Dei tibi dare non possumus, benè tamen credimus te fuisse eam consuetum, quia Dominus Deus te inspirauit ad ingressum huius Religionis. Nostram autem misericordiam tibi dare non possumus sine quibusdam conditionibus, quas si non haberes, aut non proponeres obseruare, non posses habere misericordiam nostram.

ſtram. Nam in primis, ſi eſſes coniugatus, & matrimonium conſummaſſes cum vxore tua, non poſſemus te recipere, quia tu illi eſſes obligatus. Secundò, ſi eſſes ſeruus emptitius, ſimiliter non poſſemus te recipere, quia eſſes in poteſtate domini tui. Tertiò, ſi haberes debita magna, quæ ſoluere non poſſes, aut eſſes obligatus reddere rationem alicuius adminiſtrationis per te factæ de rebus alterius, donec de illa eſſes expeditus, non poſſemus te ſimiliter recipere: quia Religio eſt pauperrima, & non poteſt ſoluere debita aliorum. Quartò, ſi eſſes profeſſus alterius Religionis, quia illi eſſes obligatus, non poſſemus te recipere. Quintò, ſi haberes aliquam occultam, & manifeſtam infirmitatem, ſimiliter non poſſemus te recipere, quia Religio propter labores ſuos corpora conſumit, & non reſtaurat: & Fratres multa habent agere, quæ ſi infirmis continuè ſeruire deberent, non poſſent peragere. Habes tu aliquam, vel aliquas iſtarum conditionum? Quo reſpondente, *Pater non*, dicat Prior. Ad conſequendam miſericordiam noſtram non ſufficit non habere prædicta, ſed etiam oportet quòd intelligas, quæ habeas ſeruare in Religione, ne poſteà dicas te fuiſſe deceptum, vel non credidiſſe tot ardua eſſe in ea. Inprimis, oportet te ſeruare tria vota principalia Religionis, ſcilicet obedientiam, paupertatem, & caſtitatem. Quantùm ad obedientiam, ſcias quòd eris obligatus ſeruare Regulam, & Conſtitutiones noſtras, & obedientias maiorum tuorum, ita quòd non exiſtimes te vllam habere libertatem, ſed totaliter eſſe ſubiectum, & priuatum propria voluntate. Nam non poteris manducare, vel bibere ſine licentia, nec ad aliquem locum accedere, nec tibi aliqua placita facere ſine voluntate tui Prælati. Et ſi velles ſtare Barcinonæ, & tui Superiores voluerint quòd Romæ, aut Florentiæ, aut Mediolani, aut in Francia, vel in Hiſpania, teneberis obedire eis, & non tibi complacere. Quantùm ad paupertatem, ſimiliter non poteris habere aliquid quantum-

cum-

cumque modicum, quod poſſit dici tuum, vel quod tu poſſis dicere, hoc meum eſt; ſed ea quæ tibi erunt conceſſa, erunt ſubiecta voluntati Prælati tui, qui ea tibi auferre poterit quotieſcunque voluerit, & tu non habebis contrà eum ius aliquod. Nec poteris tenere pecunias, & ſi tibi datæ fuerint non poteris eas expendere, nec aliquid de tibi conceſſis donare, alienare, vel commutare ſine licentia Prælati tui, quantumcunque minimum ſit. Circa caſtitatem teneberis non ſolùm ſeruare caſtitatem corporis, ſed etiam mentis; id eſt, quòd non cogites de rebus inhoneſtis, nec delecteris in illis, & vltrà hoc non poteris loqui turpia, aut facere alios actus turpes, & inhoneſtos & lubricos nutus, & fixionem oculorum in mulieres; & ita te exiſtimes in hoc tanquam non eſſes homo, ſed lapis vel lignum. Et ad melius ſeruanda iſta, Regula, & Conſtitutiones ordinauerunt aliqua ad corporis macerationem, ſcilicet vigilias, quia quando placebit tibi dormire, tunc oportebit te ſurgere ad Matutinas, vel ad faciendas alias obedientias. Item ieiunia, quia vltrà omnia ieiunia Eccleſiæ teneberis ieiunare à feſto S. Crucis vſque ad Paſcha, exceptis diebus Dominicis, & etiam in omnibus ferijs ſextis totius anni. Et non poteris comedere carnes vnquam ſine neceſſitate, infirmitate, vel licentia. Et quia Religio eſt diſcreta, & non vult à Religioſo niſi id quod poteſt, ſcias quòd accedente aliqua neceſſitate, Prior, vel Prælatus poterit diſpenſare tecum in huiuſmodi auſteritatibus aliquando, maximè in vigilijs & ieiunijs. Item oportebit te ambulare longa itinera pedeſtrem, & aliquando ſine pecunijs quæſtuando victum. Item oportebit te ire per villas ad quæſtuandum grana, vinum, & alia pro victu Fratrum, pro pane quærendo cum ſacco, & neceſſe erit tibi etiam aliquando portare veſtes laceras & viles, & pati multa incommoda & multos labores; & quando iſta feceris, adhuc habebis tribulationes, & reprehenſiones, &

vilifica-

vilificationes, quas omnes oportet te ferre patienter: quæ si graues sint, habent tamen magnam mercedem, scilicet vitam æternam, quam tibi ex parte Dei firmiter promitto, si prædicta obseruaueris. Vis ergo obseruare omnia prædicta pro posse tuo? Quo respondente, *Quòd sic*, dicat Prior: *Dominus qui incepit ipse perficiat.* Et Conuentus respondeat, *Amen.* Tunc Magister Nouitiorum ducat eum ad Priorem, & faciat eum genuflectere coram eo, & Vestiarius similiter portans vestes præparatas, eas Priori porrigat: & Prior primò eum induat tunica, & posteà cingat cingulo, posteà ponat ei scapulare & caputium, & vltimò cappam. Quo induto, omnibus flectentibus genua, Cantor incipiat in cantu Hymnum: *Veni Creator Spiritus &c.* & Fratres bini & bini vadant cantando Hymnum ad Chorum. Post Priorem verò sequatur Magister Nouitiorum secum ducens Nouitium, vsque ad gradus Altaris maioris, & ibi faciat eum prosterni. Completo Hymno, & dicto *Kyrie eleison &c. Pater noster.* ℣. *Emitte spiritum, &c.* ℣. *Saluum fac, &c,* & *Orationibus. Deus, qui corda &c.* & *Prætende &c.* à Priore dicendis; Magister Nouitiorum ducat Nouitium ante Priorem, & faciat eum genuflectere, & discooperire, & Prior aspergat ipsum aqua benedicta; postmodùm verò recipiat eum ad osculum pacis, & post Priorem similiter omnes Fratres primo in Choro dextro, posteà in sinistro, & interim cantetur: *Te Deum.* Quo facto Magister suus eum ad Priorem reducat; qui si vult, tunc potest ei nomen mutare. Posteà dicat; Eccè fili tu recepisti misericordiam nostram ex parte, quia tibi dedimus Habitum nostrum ad probationem: restat tibi facere professionem, vt ipsam misericordiam nostram possis habere completè. Et quia fortè mores Religionis non placebunt tibi, aut mores tui non placebunt nobis: ideò, authoritate Ecclesiæ, & Ordinis tibi concedo vnum annum, vt tu possis probare mores nostros, & nos mores tuos. Et si tibi placebit nobiscum

biſcum viuere, & nobis placebit conuerſario tua, recipiemus te ad profeſſionem : aliàs, & nos, & tu erimus in libertate. Conare ergo iugum hoc pro amore Dei libenter ferre, & Magiſtro tuo in omnibus obedire tanquam mihi. Tunc Prior dicat : *Adiutorium noſtrum &c.*

Forma, & modus faciendi Profeſſionem.

Circa finem anni poſt receptionem, Prior in Capitulo mandet Magiſtro Nouitiorum, quòd referat quomodo Nouitius ille ſe habuerit. Qui fideliter referens mores eius, & aptitudines ad Religionem noſtram, dicat opinionem ſuam, an ſit recipiendus ad profeſſionem. Poſtea Prior requirat conſenſum Capituli, quo accedente, completo anno Magiſter Nouitiorum ducat Nouitiũ in Capitulum ante Priorem: & facta proſtratione, & petita miſericordia Dei, & Ordinis, & expoſitis ei per Priorem impedimentis, & auſteritatibus, vt ſupra in receptione Nouitij notatum eſt; & Nouitio promittente ſe illas ſeruare velle, Prior dicat: *Dominus, qui incepit ipſe perficiat*, & Conuentus reſpondeat, *Amen*. Tunc accedens Nouitius genufleĉtat ante Priorem, & Prior accipiat manus Nouitij inter manus ſuas, & liber Conſtitutionũ ſuper manus vtriuſq; ponatur, & ille qui profitetur legat: *Ego Frater talis &c.* vt ſupra habetur pag. 101. Poſteà ſolus Prior recipit ipsũ ad oſculũ pacis. Completa profeſſione, Prior benedicat ſcapulare ſicut in Conſtitutionibus ſcriptum eſt ſupra pag. 114. Si fuerint plures Nouitij recipiendi, mutetur in ſuprapoſitis numerus ſingularis in pluralem.

Forma tenendi Capitulum quotidianum.

Poſtquam Prior ingreſſus fuerit Capitulum, dicat, *Benedicite*, & reſponſo ab omnibus, *Dominus* : dicat Prior ; *Recitentur beneficia quæ ſunt recitanda*. Quibus recitatis, Prior dicat : Multa ſunt beneficia, Patres, & Fratres in Chriſto dilecti, quæ continuè nobis à Deo

conferuntur, quibus viuimus & sustentamur. Vndè ne Domino Deo, & benefactoribus nostris inueniamur ingrati, recommitto Missis, & orationibus vestris bonum statum S. Romanæ Ecclesiæ, & Capitis eius Summi Pontificis, & Collegij Reuerendissimorum Dominorum Cardinalium, maximèque Reuerendissimi Domini Protectoris Ordinis nostri: statum omnium Prælatorum Ecclesiæ sanctæ Dei, maximè assumptorum de Ordine nostro: statum Reuerendissimi Domini Patriarchæ, vel Archiepiscopi, vel Episcopi huius Ciuitatis, cum toto Clero & Populo suo. Quoad Ordinem nostrum, recommendo statum totius Ordinis nostri in generali. In speciali autem statum Reuerendissimi Magistri Ordinis, & Reuerendissimi Procuratoris Ordinis cum Socijs eorundem: & omnium Prouincialium, & Priorum Ordinis, & permaximè Reuerendi Patris Prouincialis, & omnium Priorum nostræ Prouinciæ, & mei ipsius qui plurimùm indigeo. Quoad statum temporalem recommendo Missis, & orationibus vestris in communi statum totius Christianitatis: in particulari verò statum Augustissimi Imperatoris, & omnium Regum, Ducum, Principum, Dominorum, & Communitatum totius Christianitatis, maximè autem huius dominij, sub quo viuimus & sustentamur; & Serenissimi Regis, vel Principis, vel Magnificæ Communitatis ipsius; vt Dominus pacem, & tranquillitatem eis concedere dignetur ad regendum Populum sibi commissum. Recommendo etiam vobis statum benefactorum, parentum, consanguineorum, amicorum, beneuolorum, & affectorum nostrorum, & totius Ordinis nostri, & maximè huius Conuentus, & Ciuium huius Ciuitatis, & maximè talem. N. qui maximè nobis afficitur, & bonam eleemosynam contulit. Item N. qui grauiter infirmatur, vel est in tali N. vel tali N. necessitate, tribulatione, vel angustia constitutus. Recommendo etiam omnes Christianos qui sunt in tribulatione, in captiuitate, in seruitute infidelium, & in quibus-

cunque angustijs paupertatis, vel infirmitatis constituti. Multæ sunt etiam personæ, quæ in tribulationibus, & angustijs positæ sæpè rogant commendari orationibus vestris, habentes deuotionem in eis: illas igitur secundùm fidem earum vobis recommendo. Quoad statum defunctorum in generali recommendo Missis, & orationibus vestris animas omnium fidelium defunctorum. In particulari verò animas parentum nostrorum, Fratrum, Sororum, Ordinis amicorum, & benefactorum, qui nobis annuales, siue quotidianas eleemosynas contulerunt: vel pro quibus à suis nobis collatæ sunt, & conferuntur, & maximè illarum pro quibus eleemosynæ præcedentes recitatæ fuerunt. Insuper recommendo animam talis Fratris N. vel talis personæ N. quæ his diebus ex hoc sæculo migrauit. Et si quæ essent obligationes, vel eleemosynæ datæ pro aliquibus animabus, pro quibus non esset satisfactum; ego accepto animas illas ad participationem Missarum, & omnium bonorum nostrorum, donec fuerit pro eis satisfactum coram Domino Deo. Hos igitur nominatos, & alios merito nominandos tàm viuos, quàm defunctos, Missis, & orationibus vestris recommendo, pro quibus omnibus in præsentiarum dicemus ad Dominum. Prior surgens dicat Orationem *Retribuere &c.* Psal. *Ad te leuaui*, cum *Gloria Patri. De profundis*, cum *Requiem. Kyrie eleison, Christe eleison, Kyrie eleison. Pater noster* ℣. *Et ne nos &c.* ℣. *Oremus pro Domino Papa.* ℟. *Dominus conseruet eum, & viuificet eum, & beatum faciat eum in terra, & non tradat eum in animam inimicorum eius.* ℣. *Saluos fac seruos tuos, & ancillas tuas* ℟. *Deus meus sperantes in te.* ℣. *Requiescant in pace.* ℟. *Amen. Dominus vobiscum &c. Oremus. Omnipotens sempiterne Deus, qui facis mirabilia magna solus, prætende super famulum tuum Papam nostrum, & super cunctas congregationes illi commissas, spiritum gratiæ salutaris: & vt in veritate tibi complaceant, perpetuum eis rorem tuæ benedictionis infunde.*

Prætende Domine famulis, & famulabus tuis dexteram cælestis

ſtis auxilij, vt te toto corde perquirant, & quæ dignè poſtulant, aſſequantur.

Fidelium Deus omnium conditor, & redemptor, animabus famulorum, famularumque tuarum, remiſſionem cunctorum tribue peccatorum: vt indulgentiam, quam ſemper optauerunt, pijs ſupplicationibus conſequantur. Qui viuis, & regnas per omnia ſæcula ſæculorum. ℞. *Amen.*

Forma tenendi Capitulum pro ſcrutinio Prioris, & electione ſocij Prioris euntis ad Capitulum Prouinciale.

PRimò, Supprior, vel Vicarius Conuentus, debet intrare Capitulum cum Fratribus vocalibus, & ſtatuere diem electionis Socij, & ſcrutinij Prioris.

Secundò, exhortetur Fratres ad eligendum pacificè, quiete, & concorditer ſocium Prioris.

Tertiò, obſeruentur omnia, quæ canonicè obſeruatur in electione Prioris.

Quartò, eligatur Socius à maiori parte.

Quintò, fiat ſcrutinium Prioris.

Sextò, ſcribantur accuſationes Prioris in ſcrutinio.

Septimò, ſigilletur ſcrutinium per Suppriorem, vel Vicarium Conuentus coram toto Conuentu ſigillo Conuentus, & nullo modo publicetur ante ſigillationem vel poſt, & ſic ſigillatum detur ſocio.

Octauò, ſcribantur in Charta petitiones, quæ ſunt à Conuentu.

Nonò, ſcribantur in eadem charta nomina Fratrum, quos Conuentus petit amoueri, & nomina illorum, quos petit aſſignari.

Decimò ſcribantur in eadem charta obitus Fratrum, qui à tempore Capituli Prouincialis proximè præteriti in dicto Conuentu obierunt.

Item ſcribantur debita Conuentus in eadem charta. Hæc charta ſigilletur ſigillo Conuentus, & detur ſocio, vt

eam

eam portet ad Capitulum Prouinciale.

Item socius debet deferre Capitulo nomina Fratrum sui Conuentus, cum expressione ordinum, & officiorum suorum, conscripta in vna charta particulari, hoc ordine. Isti sunt Fratres, qui assignati sunt in Conuentu, N. de N.

Sacerdotes.

INprimis Frater N. Prior.
Frater. N. de N. Supprior.
Frater N. Sacrista.
Frater N. Syndicus, & sic de singulis officialibus.
Frater N.

Et hanc chartam similiter præsentare debet R. Prouinciali, & Diffinitoribus Capituli.

Forma celebrandi Capitula Generalia, vel Prouincialia, secundùm consuetudinem Fratrum Prædicatorum.

IN Hebdomada præcedente assignationem futuri Capituli, fiant quæ sequuntur.

1. Consilium de Examinatoribus vocum teneatur, per Patrés Nationum simul cum Prouinciali.
2. Collatio in Capitulo fieri debet.
3. Statuantur custodes, ne sæculares impediant Capitulum: & pronuncientur in Capitulo, vel in mensa Examinatores vocum.
4. Statuatur vnus, qui scribat nomina Fratrum aduenientium.
5. Prouideatur de Fratribus vocandis Conuentuum propinquiorum ad Processionem.
6. Disponantur Prædicatores per totum Capitulum.
7. Ordinentur circuli, & disputationes Cathedrales, & Fratres qui habent tenere Conclusiones.

Tertia die ante inceptionem Capituli fiant hęc. Die Iouis, vel Veneris.

1. SCribantur nomina Patrum vocandorum ad consilium die sequenti pro electione Diffinitorum, & ponatur schedula, quòd manè, tempestiuè veniant ad consilium.
2. Mandetur Vocalibus, quòd in manè sequenti conueniant ad Capitulum.
3. Scribatur tabula Officialium Capituli.
4. Scribatur tabula Vocalium pro scrutinio Diffinitor.
5. Scribantur mandata necessaria.
6. Scribantur in vna tabula, vel quaterno nomina Conuentuum, & dimittatur spatium pro Fratribus assignandis: & ita fiat de alijs fiendis in Capitulo, puta de ordinationibus, pœnitentijs & pro cæteris Actis Capituli.

Die sequenti fiant hęc. Die Sabbati.

1. MAnè teneatur consilium de Diffinitoribus Capituli.
2. Habito consilio vadant ad Capitulum.
3. Fiant publica mandata necessaria.
4. Legatur tabula Officailium Capituli.
5. Audiantur Examinatores vocum.
6. Petantur voces Fratrum, si placet sententia.
7. Fiat protestatio.
8. Fiat generalis absolutio.
9. Prouincialis, Prior, & Supprior vadant ad discum, & audiant vota Fratrum, & sit ibi papyrus, atramentum & calami.
10. Acceptis schedulis à præsentibus Vocalibus, vadant ad infirmos, si qui sunt in Domo.
11. Publicetur per Superiorem Electio.
12. Vocentur electi ad medium, & imponatur eis officium

cium diffinitionis, & posteà sedeant in locis suis super omnes alios, quem locum teneant durante ipsorum authoritate.

13. Post electionem Diffinitorum, fiat sermo litteralis.

14. Petatur assensus Diffinitorum ad omnia, quæ priùs ordinata sunt, & eorum authoritate confirmentur.

15. Dicatur Prioribus, & Socijs Conuentuum, & Fratribus, vt dent in scriptis Fratres iuuenes, quos nouerunt aptos ad scientiam.

16. Mandetur Socijs Conuentuum, quòd portent scrutinia, memorialia, petitiones, & debita Conuentuum: & si quæ voluerint proponere Diffinitorio, ponant in scriptis.

17. Ordinentur sacculi pro Diffinitoribus.

18. Ordinetur capsa, campanula, & alia necessaria pro Diffinitorio, & de seruitoribus prouideatur.

19. Inuitentur per Priorem sæculares, & Religiosi ad sermonem crastinum.

20. Statuatur dies Processionis, & qui debeant se præparare, et committatur alicui, vel aliquibus.

In Diffinitorio fiant ista.

1. ACcedat Prouincialis, et Diffinitores ad locum Diffinitorij, et aperiantur scrutinia Conuentuũ.

2. Committatur alicui de Diffinitoribus dictamen ordinationum.

3. Audiantur Priores, et Socij, et mittatur pro eis.

4. Audiantur Visitatores, vel Vicarij Nationum si qui sunt, et mittatur pro eis.

5. Sit in Diffinitorio aliquod folium, in quo conscripta sint nomina omnium Priorum Prouinciæ de per se: et iuxta nomen cuiuslibet Prioris, ponatur nomen Socij Conuentus sui, et Visitatoris, et Vicarij Nationum: vt quando Diffinitorium mittit pro aliquo Priore, mittatur etiam pro Socio, et Visitatore, et Vicario Nationis, si fuerint præsentes.

6. Ponatur in mensa, quòd si Fratres volunt aliquid proponere in Diffinitorio, citò se expediant, & tales volentes proponere audiantur.
7. Videantur petitiones Conuentuum, memorialia Fratrum, & litteræ Dominorum, & Communitatum, si quæ sunt.
8. Videatur numerus Fratrum iuxta Conuentus Prouinciæ.
9. Examinetur qui Priores sint absoluendi.
10. Disponantur assignationes Fratrũ proCõuentibus.
11. Fiant Prædicatores Generales.
12. Assignentur studentes.
13. Dentur pœnitentiæ.
14. Fiant Vicarij in Conuentibus, in quibus Priores sunt absoluti.
15. Assignentur suffraggia pro viuis, & mortuis.
16. Dentur Socij Prouinciali, vel Diffinitori euntibus ad Capitulum Generale.
17. Assignentur sequens Capitulum Prouinciale.
18. Instituantur Iudices ad causas.
19. Taxetur pœna in eorum litteris.
20. Audiantur Iudices.
21. Approbentur eorum sententiæ.
22. Prouincialis reddat computum de receptis, & expensis Prouinciæ.
23. Fiat ratiocinium de receptis, & expensis Capituli.
24. Prouideatur Prouinciali, & Diffinitoribus, & alijs qui laborauerunt pro Capitulo.
25. Fiant litteræ responsiuæ Dominis, & Communitatibus.

Die sequenti fiant ista. Die Dominico, vel die Lunę.

1. DEclarentur Iudices ad causas.
2. Exponantur Examinatores litterarum de beneficijs.

3. Videatur si quæ præter consueta sint dicenda in Capitulo.
4. Pulsetur ad Capitulum.
5. Post Benedicite, legitur Constitutio de solemni celebratione Capituli, à principio vsque ad finem illius §. scilicet *Finito sermone.*
6. Dicatur *Veni Creator Spiritus*, cum ℣. & Collecta.
7. Detur benedictio sermocinanti, & fiat sermo.
8. Finito sermone, legatur Constitutio ab illo loco, *Finito sermone &c.*
9. Recitentur obitus Fratrum.
10. Fiat commendatio viuorum, & defunctorum, & dicatur Psalmus *Ad te leuaui &c.* & *De profundis*. cum ℣℣. & Collectis, vt dicitur in eodem Capitulo, vbi supra.

Die sequenti fiant ista. Die Martis.

1. EGrediantur qui non sunt de corpore Capituli.
2. Legantur qui deficiunt, & excusentur.
3. Culpæ audiantur singulorum de Capitulo.
4. Quando Priores dicunt culpas suas, petantur Visitator, Vicarius illius Nationis, & Socius Conuentus.
5. Committatur audientia reliquarum culparum.

Die sequenti. Die Mercurij.

1. TEneatur consilium de Diffinitore mittendo ad Capitulum Generale.
2. Pulsetur ad Capitulum.
3. Mandetur Fratribus, quòd non discedant.
4. Prouincialis, Prior, et Supprior vadant ad discum.
5. Scrutentur per schedulas vota Fratrum, et publicetur electio.
6. Vocetur electus ad medium, et imponatur sibi officium diffinitionis.

Die

Die sequenti fiant ista. *Die Iouis.*

1. PRocedatur ad scrutinium Prouincialis per Diffinitores.
2. Sigilletur in conspectu omnium.
3. Requirantur petitiones.
4. Scribatur in scrutinio nomen Diffinitoris, & Socij.
5. Assignetur scrutinium Diffinitori, si præsens est in Capitulo.

Die sequenti fiant ista. *Die Veneris.*

1. PVlsetur ad Capitulum.
2. Legatur Constitutio de Capitulo Generalissimo §.V. ibi. *De solutione autem quæstionum &c.*
3. Post *Benedicite,* recitentur beneficia.
4. Exhortentur Fratres, vt benignè, & humiliter suscipiant, quæ acta sunt.
5. Legantur Acta Capituli.
6. Priores absoluti veniant ad medium Capituli, & consignent sigilla Conuentuum suorum.
7. Fiat mandatum, quòd nullus Socius Conuentuum recedat de Capitulo sine Actis.
8. Significetur iter Prouincialis.
9. Fiat generalis absolutio.
10. Consignentur Diffinitoribus, aut Vicarijs Conuentuum, vel Socijs sigilla Conuentuum.
12. Terminetur Capitulum, per *Adiutorium nostrum.*

Postea ista fiant.

1. VIdeatur de Contributionibus persoluendis.
2. Exhortentur Fratres ad benè exequenda officia sua, & Priores ad recipiendos Nouitios benè natos, & aptos pro Ordine.
3. Dentur Fratribus litteræ responsiuæ Dominis, & Communitatibus, quas portent.

4.

4. Sollicitentur Fratres, vt citò vadant ad Conuentus suos.

5. Ordinetur vnus quaternus, in quo ponantur puncta litterarum directarum aut Capitulo, aut Magistro Ordinis, vel Prouinciali, & scribatur datum, & dies quæ fuerunt receptæ.

6. Ordinetur de responsionibus litterarum receptarum.

Circa Processionem generalem Capituli.

1. SCribantur sigillatim omnes Fratres iuxta gradus suos.

2. Prouideatur de via Processionis.

3. Ordinetur vbi cantari debet Missa.

4. In quibus sit magis cantandum.

5. Si alicubi debet pausari Processio.

6. Fiant ordinatores Processionis, qui præuideant viam, & cum silentio corrigant Fratres.

7. Sint Fratres præparati cum reliquijs Sanctorum.

8. Prædicti Fratres, & Cantores sint rasi.

9. Fiant plures ordines de Cantoribus.

10. Scribantur xij. Fratres, qui sint primi parati in Processione.

11. Publicetur Processio in prædicatione.

12. Ante Processionem Prouincialis intret Capitulum, & declaret modum Processionis: & hortetur Fratres, vt discretè, & honestè incedant, & faciat aliqua mandata super hoc.

13. Inter Missarum solemnia fiat sermo.

14. Finita Missa omnes processionaliter redeant ad Conuentum.

15. Sint in Processione duæ Cruces cum quatuor Acolythis, vna in principio, alia in medio.

Ista sunt mandata obseruanda in Capitulis Generalibus, & Prouincialibus.

1. NVllus recedat à Capitulo absque licentia.

2. Fratres sint solliciti circa celebrationem Missarum, & sequelam Chori.

3. Fratres sint solliciti intrare Capitulum, quando pulsatur, & similiter circa Processiones fiendas post Completorium.

4. Omni die veniant ad Processionem, quæ fit post Missam Conuentus.

5. Officium Diuinum diurnum pariter & nocturnum in Ecclesia deuotè dicatur.

6. Nullus recedat, nisi priùs consignauerit pannos, & clauem cellæ officiali duputato.

7. Nullus transmutet pannos de loco ad locum, nec deponat schedulas.

8. Nullus mittat extra Conuentum vtensilia Capituli, & Conuentus, nec etiam cibaria.

9. Nullus contrahat debita in Ciuitate.

10. Nullus accedat ad loca suspecta, & inhonesta.

11. Nullus dormiat extra Conuentum absque licentia Prouincialis.

12. Quilibet sit cautus in portando, & tenendo ignem in cella de nocte.

13. Nullus committat defectũ in officio sibi commisso.

14. Fratres sint obedientes officialibus Capituli, secundùm quòd fuerint ab eis requisiti.

15. Nullus Frater vadat solus in Ciuitatem, aut sine cappa.

16. Nullus Frater accedat ad aliquod Monasterium Monialium, absque licentia Prouincialis.

Forma generalis absolutionis, quę fit in Capitulis, vel solemnitatibus magnis.

QVando facienda est generalis absoluto in Capitulo, vel Choro, Fratres omnes se prosternant. Et dicto *Confiteor, & Miseratur.* Surgat Prior solus, & dicat? *Si tenemini aliquo vinculo, (vel aliquibus vinculis) Excommunicationis, suspensionis, aut interdicti, in quantùm se extendunt gratiæ, & priuilegia Ordini nostro indulta, mihi commissa, & vobis concessa, Ego absoluo vos, & restituo vos sacrosanctis Sacramentis Ecclesiæ, Communioni, & vnitati fidelium, In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti Amen. Item eadem authoritate Ego dispenso vobiscum super irregularitate, (vel irregularitatibus) si quã (vel si quas) cõtraxistis, & habilito vos executioni Ordinum, & officiorum vestrorum. Item eadem authoritate, Ego absoluo vos ab omni transgressione Regulæ, & Constitutionum, Ordinationum, & admonitionum maiorum vestrorum, & ab omni pœnitentia oblita, & neglecta: & maximè à pœna, quæ debetur propter fractionem silentij inter duo Capitula, & ab omnibus alijs, de quibus consueuit fieri absolutio in consimilibus Capitulis, (vel solemnitatibus) vt sitis absoluti hic, & ante tribunal Domini nostri Iesu Christi, habeatisque vitam ęternam, & viuatis in sæcula sæculorum Amen.* Postea iniungat pœnitentiam ad arbitrium suum.

FINIS FORMVLARII.

INCIPIVNT COMPENDIOSA CHRONICA,

Reuerendiſſimorum Magiſtrorum Generalium Ordinis Fratrum Prædicatorum.

DOMINVS Noſter & Saluator IESVS Chriſtus, verus Samaritanus, infundens miſericordioſiſſimè ſauciato, vulneribus pleno vinum, & oleum, immò vt verus paterfamilias meſſem videns quàm plurimam, operarios autem paucos; nouiſſimè diebus iſtis miſit operarios in meſſem ſuam. Poſuit quoque meſſores ad fructus vberes in agro Dominico colligendos, Fratres de Ordine Prædicatorum, qui prædicando verbo pariter & exemplo, confeſſiones audiendo, ac per alia virtutum exercitia, hæreticorum propulſarent vitia & extirparent; mundum errabundum verbo doctrinæ illuſtrarent, tenebris profugatis. Qui ſupradicti Fratres cùm adhuc floruit charitas, affluit benignitas, viguit hominum compaſſio, in ſpiritus feruore, abiectis ſarcinis mundanarum facultatum, calceati pedes in præparatione Euangelij, pro proximorum ſalute multis laboribus, & vigilijs ac periculis, non ſolùm apud Chriſtianorum nationes, verùm in diuerſarum regionum partes ſe diſperſerunt; morti ſe pro Chriſto expoſuerunt, & quotidie perſeuerant reddere Domino populum acceptabilem: etiam in terris Infidelium, Saracenorum, Paganorum, Græcorum, Bulgarorum, Cumanorum, Æthyopum, Syrorum, Iberorum, Gazarorum, Gothorum, Ruthenorum, Iacobitarum, Nubianorum, Neſtorianorum, Georgianorum, Armenorum, Perſarum, Indorum, Tartarorum, aliarumque infidelium nationum, vt proteſtantur in ſuis priuilegijs Alexander IV. Innocentius IV. Clemens IV.

Bonifacius VIII. Ioannes XXII. & Gregorius XI. Hi enim diuina gratia cooperante, laudabilibus incrementis successiuè sanctæ Ecclesiæ profuerunt, qui assiduè flores proferentes copiosos honestatis, producunt vberes fructus vitæ. Hæc enim euidens vtilitas vniuersali Ecclesiæ proueniens, beatissimis Apostolicis, & Summis Pontificibus nota, promeruit, ipsum Ordinem Prædicatorum, & Fratres speciali fauore prosequi, defensare priuilegijs, ac communire specialibus Sedis ante dictæ multiplicibus gratijs: vt Apostolicæ gratiæ maioribus fauoribus quasi rore irrigati, semper tribuente Domino, consurgat & dilatetur ipsorum incrementum. Ne ergo tam gloriosorum virorum nostri Ordinis Fratrum laudabilia opera, ipsa negligentia, quæ est mater ingratitudinis, & gratiæ inimica aboleret, curaui post terga metentium cum humili Ruth hinc inde spicas per modum Chronicæ ab Ordinis nostri origine, gloriosorum Fratrum magis studiosorum sollicitudinem circa doctrinam, & scripta, plus quàm vitam, colligere: (quoniam multorum vitæ gloriosæ in vitas Fratrum sunt collectæ,) vt legentibus normam & formam cæterisque traderem imitandi; atque ea quæ oculi mei minimè reperire potuerunt, eisque nota secundùm discretionem patriarum, nationum, atque terrarum, ipsi ad hunc tractatum addere atque apponere curent, in laudem & gloriam nominis Domini nostri Iesu Christi. Qui cum Patre, & Spiritu sancto viuit, & regnat Deus vnus in secula seculorum. Amen.

SERIES MAGISTRORVM ORDINIS.

Primus, Beatissimus Pater DOMINICVS Institutor, ac Magister primus Ordinis Prædicatorum.

2. B. Iordanus Saxo.

3. S. Raymundus de Penniafort, Barcinonen.

4. Fr. Ioannes Teutonicus.

5. Fr. Humbertus Burgundus.

6. Fr. Ioannes de Vercellis, Italus.
7. Fr. Munio Zamorensis, Hispanus.
8. Fr. Stephanus Bisuntinus, Burgundus.
9. Fr. Nicolaus Taruisinus, Italus.
10. Fr. Albertus Clauarus Genuensis.
11. Fr. Bernardus Gallicus, Vasco.
12. Fr. Aymericus Placentinus, Italus.
13. Fr. Berengarius de Landor, Gallus.
14. Fr. Herueus Natalis Brito.
15. Fr. Bernabas Vercellensis.
16. Fr. Hugo Campanus, Gallus.
17. Fr. Gerhardus de Domaro, Gallus.
18. Fr. Petrus de Palma, Burgundus.
19. Fr. Guarinus de Giaco, Gallus.
20. Fr. Ioannes de Morlandino, Gallus.
21. Fr. Simon Lingoniensis, Burgundus.
22. Fr. Elias Petragoricensis, Gallus.
23. Fr. Raymundus de Capua.
24. Fr. Thomas Firmanus, Italus.
25. Fr. Leonardus de Datis, Italus.
26. Fr. Bartholomæus Texerius, Gallus.
27. Fr. Petrus de Rochim, Gallus.
28. Fr. Guido Flamochetti, Gallus.
29. Fr. Martialis Auribelli, Gallus.
30. Fr. Conradus Astensis, Italus.
31. Fr. Leonardus de Mansuetis, Italus.
32. Fr. Saluus Casseta, Siculus.
33. Fr. Bartholomæus de Comatijs, Italus.
34. Fr. Barnabas Saxonus, Neapolitanus.
35. Fr. Ioachimus Turrianus, Venetus.
36. Fr. Vincentius Bandellus, Italus.
37. Fr. Ioannes Clarèe, Normandus.
38. Fr. Thomas de Vio Caietanus.
39. Fr. Garsias de Loaysa, Hispanus.
40. Fr. Franciscus Syluestrius, Ferrariensis.
41. Fr. Paulus Butigella, Papiensis.
42. Fr. Ioannes de Fenario, Gallus.

43. Fr. Augustinus Recuperatus, Italus.
44. Fr. Albertus Casaus, Hispanus.
45. Fr. Franciscus Romeus, Italus.
46. Fr. Stephanus Vsusmaris, Italus.
47. Fr. Vincentius Iustinianus, Chiensis.
48. Fr. Seraphinus Caballus, Brixiensis.
49. Fr. Paulus Constabilis, Ferrariensis.
50. Fr Sixtus Fabri, Lucēsis.
51. Fr. Hippolytus Maria Beccaria, Pedemontanus.
52. Fr. Hieronymus Xauierre, Hispanus.
53. Fr. Augustinus Galaminius, Italus.
54. Fr. Seraphinus Siccus, Papiensis.
55. Fr. Nicolaus Rodulphus, Florentinus.
56. Fr. Thomas Turcus, Cremonensis.
57. Fr. Ioannes Baptista de Marinis, Ianuensis.
58. Fr. Ioannes Thomas de Rocaberti, Hispanus.
59. Fr. Antonius de Monroy, Mexicanus.

CAPVT I.

De Origine Beatissimi Dominci Patris nostris, & institutione Ordinis Prædicatorum.

ANno igitur 1203. tempore Innocentij III. qui cœpit Anno Domini 1198. & sedit annis 13. Mensibus 4. diebus 23. & huius Innocentij Pontificatus Anno VI. Beatus Dominicus Ordinis Fratrum Prædicatorum Magister & Institutor primus, natione Hispanus, de Villa quæ dicitur Calaroga Oxomensis Diœcesis, vir scientia Dei plenus, vita sincerus, religione conspicuus, incepit Ordinem Fratrum Prædicatorum mente concipere, & voto tractare: in partibus Tolosanis primordia computando, cùm primùm Tolosam aduenit. Siquidem XII. Abbates Cistерciensis Ordinis, cum vno Apostolicæ Sedis Legato, mittuntur ab hoc Innocentio Papa in terram

ram Albigenſium, vt fidem Catholicam prædicarent, & hæretica venena pro viribus propulſarent. Quibus de Hiſpania D. Didacus Oxomenſis Epiſcopus habens in comitatu ſuo B. Dominicum, pro hæreticis conuertendis adiungitur. Poſt biennium autem redeuntibus ad propria Legato Sedis Apoſtolicæ, & XII. Abbatibus dictis, & D. Didaco Oxomenſi Epiſcopo, B. Dominicus cum paucis ſibi adhærentibus ſolus permanſit ibidem, in indefeſſa continuatione prædicationis, & in impugnatione hæreſis ferè per annos decem, vſque ad tempus Lateranenſis Concilij, quod celebratum fuit Anno Domini 1215. ſub eodem Innocentio, Menſe Nouembri.

Hoc tempore, ſeu vt Chronicon Guidonis ait, Anno 1206. vel 1207. videns B. Dominicus quòd aliqui nobiles in partibus Toloſanis egeſtate compulſi, tradebant filias ſuas hæreticis nutriendas & erudiendas, immò potiùs peſtiferis erroribus imbuendas: earum miſeratus calamitatem, inſtituit Monaſterium de Prulliano ad earum ſuſceptionem. Vbi ancillæ Dei virtutibus & numero plurimùm excreſcentes, deuotum Altiſſimo exhibent famulatum. Et hoc fuit primum Monaſterium Sororum Ordinis. Poſteà ſucceſſiuè circa Annum 1218. Beatiſſimus Pater Dominicus poſt Ordinis confirmationem, inſtituit Monaſterium ſancti Sixti de Vrbe, ad mandatum D. Papæ Honorij III. in quo centum & quinque Sorores incluſit. Ab his ergo omnia alia Monaſteria Sororum Ordinis originem habuerunt, & ſic Ordo iſte Sororum qui ſecundus Ordo appellari poteſt, originem habuit à B. Dominico.

Profectus eſt itaque B. Dominicus cum Fulcone Epiſcopo Toloſano ad dictum Concilium Generale, cum quo adijt Innocentium Papam, petens vt ſibi dignaretur confirmare Ordinem, qui Prædicatorum diceretur, & eſſet. Qui cùm ſtatim non acquieſceret, nocte viſum eſt eidem Pontifici in ſomnis, quòd Lateranenſis Eccleſia grauem ſubitò minaretur ruinam: quod dum timens

aſpiceret, ex aduerſo vir Dei Dominicus occurrebat, humeriſque totam illam caſuram fabricam ſuſtentabat. Euigilans autem, & viſionem intelligens, petitionem viri Dei hilariter acceptauit, eum cohortans; vt ad Fratres ſuos rediens, Regulam aliquam approbatam vnius ex Sacris Ordinibus Eccleſiæ ſibi eligeret, & ad ipſum rediens confirmationem ad libitum reportaret. Eodem tempore, cùm Innocentius Papa quædam ſcripta dirigere vellet pro negotijs fidei ad partes Toloſanas, deliberauit ſuper his ſcribere B. Dominico, & his qui cum eo erant. Accito autem Notario ait: *Sede, ſcribe ſuper his Fratri Dominico, & ſocijs eius in hæc verba*. Et ſtans paululum ait: *Noli ſcribere ſicut prædixi, ſed ſic: Fratri Dominico, & cum eo prædicantibus in partibus Toloſanis &c.* Et aliquantulum plùs conſiderans dixit: *Scribe ſic: Magiſtro Dominico, & Fratribus Prædicatoribus &c.* Et ex tunc cœperunt vocari nomine iſto, *quod os Domini nominauit*, tàm in Curia, quàm alibi.

Per illud tempus dum B. Dominicus Romæ in Eccleſia ſancti Petri oraret, apparuerunt ei Beatiſſimi Apoſtoli Dei Petrus & Paulus, quorum primus B. Petrus baculum, B. verò Paulus librum porrigebat, dicentes: *Vade & prædica Euangelium, hoc enim tibi à Domino demandatum eſt miniſterium.* Reuerſus eſt igitur B. Dominicus ad Fratres ſuos Toloſæ conſiſtentes. Erant autem Fratres numero xvj. Quos conuocans apud Prullianum, inuocato primùm Spiritu ſancto, Regulam B. Auguſtini Doctoris, & Prædicatoris egregij, ipſi pariter re, & nomine Prædicatores futuri, vnanimiter elegerunt; quaſdam arctioris vitæ conſuetudines, quas ſibi per formam Conſtitutionum obſeruandas ſtatuerunt, inſuper aſſumentes. Electa autem Regula, B. Dominicus Romam rediens, inuenit Innocentium Papam apud Peruſium defunctum, & Honorium III. electum, à quo Ordinis confirmationem impetrauit.

CL-

CAPVT II.

De Habitu Fratrum Prædicatorum dato per B. Virginem, & de Prophetia Abbatis Ioachim, & de Institutione Fratrum & Sororum Tertij Habitus.

ANno itaque Domini 1216. xj kalendas Ianuarij, in crastino S. Thomæ Apostoli, Romæ apud S. Sabinam Ordo Fratrum Prædicatorum est confirmatus, Pontificatus Domini Honorij Papæ III. Anno primo. Nec est prætereundum, quod confirmatione Ordinis habita, B. Dominicus, & alij primitiui Fratres, Habitum quem nunc habemus non statim deferre cœperunt: sed superpelliceis vsi sunt ad modum Canonicorum Regularium, cuius Ordinis fuerat B. Dominicus; vsque ad ingressum Magistri Reginaldi Decani Aurelianensis ad Ordinem nostrum, qui ipso anno confirmationis ingressus est. Huic Magistro Reginaldo grauiter decumbenti, & à medicis desperato, nocte quadam Beata Virgo apparens, salutari vnctione perunxit eum, atque sanauit; eique Habitum Ordinis ostendens, ait; *En Habitus Ordinis tui.* Qua reuelatione facta Fratres Habitu Ordinis cælitùs designato vti cœperunt.

Venerabilis autem Abbas Ioachim Floriacensis Ordinis Institutor, Fratribus suis Habitum, quem dictus Magister Reginaldus à Beata Virgine acceperat prophetice demonstrans, in quodam Monasterio sui Ordinis, quod est in Calabria depingi fecit, dicens: *Citò surrecturus est in Ecclesia Dei Ordo nouus docentium & prædicantium, cum tali Habitu: cui præerit vnus maior, & cum eo, ac sub eo erunt duodecem Ordinem prædictum regentes. Quia sicut Patriarcha Iacob cum xij filijs ingressus est Ægyptum, sic & ipse*

cum illis duodecim ingredictur, & illuminabit vniuersum mundum. Diuina prӕterea prouidentia B. Dominicum, secundùm quòd de beato Iob scriptum est, Cap. 5. *Scies quoque quoniam multiplex erit semen tuum, & progenies tua vt herba terrӕ,* nobili prole fӕcundauit. Dispergente namque B. Dominico Fratres suos tanquam quosdam radios, immò quӕdam luminaria, vbique terrarum cœperunt in breui tempore copiosè multiplicari.

Eodem tempore dum per totam Italiam, & etiam per partes Tolosanas hӕreticorum, & illis credentium perfidia in tantùm diffusa esset, quòd quasi nullus Catholicus eis posset resistere; adeò etiam iura Ecclesiӕ à laicis fuerant occupata, quòd Pontifices & Clerici mendicare cogebantur. Insuper & venenosa hӕreticorum vesania, adeò multorum, & potentium animos subuerterat, quòd sine magna fidelium multitudine non poterant coerceri quin suos errores publicè prӕdicarent, & in scholis docerent. Volens igitur feruentissimus fidei zelator Beatissimus Pater Dominicus, tàm bona & iura Ecclesiӕ defendere, quàm hӕreticorum venenosa figmenta detegere, aduocatis quibusdam viris fidelibus sibi deuotis, cœpit cum eis de Ecclesiӕ defensione, & de hӕretica perfidia extirpanda tractare. Et vt competentiùs talia perficere posset, instinctu Spiritus sancti cogitauit nouum Ordinem Catholicorum laicorum facere in pœnitentia viuentium: qui eum adiuuarent ad hӕreticorum perfidiam abolendam, & Ecclesiam ac fidem Catholicam defendendam. Et quos voluntarios inuenerat, faciebat iurare, quòd omnia bona sua, & vitam corporalem pro his exponerent. Quapropter cum multos tales inuenisset, eos Fratres de *Militia Iesu Christi* appellauit. Et vt vxores eorum eos non impedirent, faciebat etiam eas iurare, quòd in negotio Ecclesiӕ, & fidei defensandӕ, nullum maritis prӕstarent impedimentum. Vt autem tales manifestè ab alijs discernerentur, tàm viris, quàm eorum vxoribus, Habitum album, & nigrum contulit,

& eis

& eis certum numerum orationum indixit: cum quibusdam ieiunijs, & alijs abstinentijs, Fratresque & Sorores de *Militia Iesu Christi* appellauit. Igitur cùm ministerio B. Dominici, & aliorum Fratrum Prædicatorum, auxilioque & armis militum *Militiæ Iesu Christi*, heretici fuissent quàm plurimùm debellati & destructi, in tantùm; quòd in Canonizatione B. Dominici probatum fuit, quòd plusquam centum millia hæreticorum per doctrinam, merita, & miracula B. Dominici fuerant ad fidem conuersa: post obitum B. P. Dominici, & eius solemnem Canonizationem visum est tàm Patribus Ordinis, quàm ipsis Confratribus *Militiæ Iesu Christi*, ad honorem B. Dominici sui Institutoris mutare nomen militiæ, in nomen pœnitentiæ; & appellari voluerunt *Fratres & Sorores de pænitentia B. Dominici*. Qui sub vtroque nomine & titulo diuersa priuilegia à Sede Apostolica habuerunt, & nouissimè per D. Innocentium Papam VII. iste Ordo fuit plenissimè confirmatus, & gaudet omnibus priuilegijs, quibus gaudent Fratres Ordinis Prædicat. Et sic Beatiss. P. Dominicus tres Ordines instituit & fundauit, ad laudem Dei Patris, & Filij, & Spiritus Sancti.

CAPVT III.

De receptione Conuentuum Bononiensis & Parisiensis, & primis Capitulis Generalibus: & de obitu B. Dominici, & Magistri Reginaldi.

ANno Domini 1218. Fratribus Prædicatoribus data est Domus S. Iacobi Parisijs, à Magistro Ioanne Decano S. Quintini, & Vniuersitate Parisiensi. Inde missus fuit Frater Petrus Cellani Lemouicam, vbi factus est primus Conuentus Franciæ. Et statim post missi sunt

Fra-

Fratres Remis & Aurelianis, & eodem Anno Conuentus ibi receperunt. Hoc tempore multi magni, & literati viri Archidiaconi, Decani, Abbates, Priores, Doctores omnium facultatum, Ordinem intrauerunt. Inter quos fuit Magister Clarus Sextus Bononiensis qui Pœnitentiarius D. Gregorij Papæ existens, & Regens in Iure Canonico Ordinem intrauit. Anno Domini 1219. missi sunt Fratres Roma, Bononiam à B. Dominico, quos ipse posteà subsecutus est: & misit inde Fratrem Reginaldum, Parisijs iam antea à Regina cæli perunctum. Qui Parisios veniens, *Iesum Christum, & hunc Crucifixum* prædicabat verbo pariter & exemplo. Vbi paulò post obdormiens in Domino, in Ecclesia sanctæ Mariæ de Campis sepultus est, (quia Fratres ius sepulturæ nondum habebant) cuius corpus post 400. Annos incorruptum, illæsumq; inuentum est. Hic vir Beatissimus Fratrem Iordanum Teutonicum eo tempore ad Ordinem receperat, qui tunc temporis Parisijs erat Theologiæ Baccalaureus. Anno Domini 1220. fuit celebratum Bononiæ primum Capitulum Generale à B. Dominico: & Anno sequenti, scilicet 1221. B. Dominicus secundum Capitulum Generale celebrauit Bononiæ, in quo Capitulo ordinatum est, ne possessiones, vel reditus Fratres nostri retinerent, sed & his quæ habuerunt, penitùs renunciauerunt.

In eodem Capitulo Frater Iordanus prædictus, qui nondum in Ordine annum compleuerat, factus est Prouincialis Lombardiæ, fundatis iam per orbem circiter 60. Conuentibus, qui in octo Prouincias erant distincti: scilicet Hispaniam, Prouinciam Prouinciæ, Franciam, Lombardiam, Romanam, Teutoniam, Hungariam, & Angliam. Post istud Capitulum Generale statim, à confirmatione Ordinis anno v. obijt B. Dominicus 6. die mensis Augusti, Pontificatus D. Honorij Papæ III. anno 6. & Bononiæ sepultus est. Contigit in diebus illis Reuerendissimum virum D. Hugolinum Cardinalem Ostiensem Apostolicæ Sedis Legatum

tum in Lombardia, (qui posteà fuit Summus Pontifex & Gregorius IX. appellatus est,) Bononiam Domino ordinante aduenisse. Propter quod multi & magni viri, & Ecclesiarum Prælati aderant tunc præsentes. Hic cognita beati viri morte, aduenit, & officium Missæ persoluens, corpus eius sanctum cum digna deuotione sepulturæ mandauit.. Nouerat quidem sanctam eius conuersationem in Domino, & spirituali eum dum viueret sibi adstrinxerat amoris amplexu. Qui etiam præsens extiterat, quando idem Pater Sanctus Romæ Neapoleonem D. Stephani Cardinalis nepotem, à mortuis orando suscitauit. Aderat etiam cum prædicto Legato Reuerendissimus Patriarcha Aquileiensis, pluresque Episcopi & Abbates, aliorumque Prælatorum multitudo non parua, qui omnes eius sacro funeri interfuerunt, & dictus Reuerendissimus Cardinalis eum proprijs manibus sepeliuit. Quo tempore quidam Frater Bernardus Bononiensis dæmoniacus, multum Fratres vexabat, cuius grauis vexatio, & quas Fratres patiebantur Parisijs, fuit vna de causis, quibus moti Fratres *Salue Regina* post Completorium decantari instituerunt apud Bononiam, & inde per totum orbem illa deuotio Gloriosissimæ Virginis est diffusa.

Eodem Anno Fr. Paulus Hungarus cum quatuor socijs missus fuit ad Hungariam ad prędicandum. Hic actu erat legens in Iure Canonico quando intrauit Ordinem. Hi igitur totam Prouinciam peragrantes, magnum fructum fecerunt in populo, & multiplicatis ibidem Fratribus, missi sunt aliqui à dicto Fratre Paulo in terram quæ Structium dicitur, quam hæretici, & schismatici incolebant: vbi post multas tribulationes, tandem Domino largiente mirabiliter profecerunt. Deinde memores dicti Fratres deuotionis B. Dominici, qui ire volebat ad prædicandum Cumanis, qui nullam penitùs Dei notitiam habebant, ordinauerunt mittere Fratres ad dictam terram. Quam ingressi, sed exire compulsi, & denuò regressi ad eam prædicare cœperunt: duobus ex ipsis ab infidelibus

mar-

martyrio coronatis, alij in prædicationis officio perseuerantes conuerterunt primò Ducem vnum ex ipsis, nomine Bruchi, qui in fidei Christianæ confessione decessit. Posteà verò alium Ducem maiorem nomine Bribrech, cum mille de familia sua, quem Rex Hungariæ Andreas de sacro fonte leuauit. Qui similiter susceptis sacramentis Ecclesiæ fideliter decessit. Fratres igitur perseuerantes ibidem fructum maximum fecerunt, & Conuentus cœperunt. Cùm hæc agerentur & feruor Fratrum magis ad conuersionem paganorum accresceret, Dei occulto iudicio venerunt Tartarorum exercitus, qui non solùm prædicationem prædictam impediuerunt, verum etiam circiter nonaginta Fratres ad regnum cæleste per coronam martyrij transmiserunt. Post Tartarorum autem expulsionem missi sunt alij Fratres, qui indefessè Dei verbum prædicantes, multa millia ex eis conuerterunt, & baptizauerunt.

Item missi fuerunt à D. Honorio Papa in Bosinam & Dalmatiam Fratres ad hæreticos conuertendos: qui prædicationi & disputationibus insistentes, multos hæreticos ad fidem conuerterunt, licet aliqui Fratres ab eis martyrio coronati fuerint; & duo Conuentus Ordinis quos ibi habebamus igne cremati sunt. In partibus etiam transmarinis multi Fratres missi ad prædicandum, ibidem à Saracenis martyrio coronati sunt. Inter quos Christianus Patriarcha Antiochenus, Ordinis nostri, cum quatuor Fratribus in captione Antiochenæ Vrbis coram Altari mactatus est, Frater etiam Guido de Longimello, vir deuotus & sanctus, in eisdem partibus cum vno socio passus est martyrium.

CA-

CAPVT IV.

De B. Iordano Teutonico II. Ordinis Generali, & de translatione, ac Canonizatione S. P. Dominici.

ANno Domini 1222. Frater Iordanus Teutonicus de Prouincia Saxoniæ, & ipse natione Saxo, de villa quæ dicitur Borterrge, Diœcesis Moguntinæ, verus Israelita, electus est in secundum Magistrum Ordinis, in Capitulo Generali Parisijs celebrato. Erat enim tunc Prouincialis Lombardiæ. Sub hoc Magistro fuit Ordo merito, & numero dilatatus. Quem per annos ferè 15. optimè regens ac dirigens, mille Fratres & ampliùs manu sua sacro Religionis Habitu induit. Inter alios tunc Religioni nomen dederunt viri illustres: Frater Rolandus Cremonensis, Magister, & Summus Philosophus, qui primus Parisijs ex nostris Fratribus sacram Theologiam docuit, & summam eius gloriosam compilauit. Magister etiam Moneta Cremonensis, famosissimus in toto Orbe terrarum, qui *summam Theologiæ contrà Hæreticos* congessit. Magister quoque Ioannes de S. Ægidio, & multi alij excellentes viri, Humbertus, Guarinus, Gualla, & Rachonus, quorum scripta vsque in hodiernum diem, eorum sapientiam, & doctrinam demonstrant. Item Pater Hugo de S. Theodorico Burgundus, qui Purpuram Sacram in Ordinem Prædicatorum primus inuexit; vt infra pleniùs dicetur. Hos secutus est B. Albertus Magnus, S. Thomæ Aquinatis Magister, qui in singulare Catholicæ Ecclesiæ, atque nostræ Religionis decus, Dominicanam togam induit Patauij per manus B. Iordanis.

Anno Domini 1224. die 9. Augusti, in Vigilia B. Lauren-

rentij, venerunt Fratres primò in Magdeburg Ciuitatem Saxoniæ, missi à Capitulo Parisiensi, & Magistro Iordano, ad petitionem Reuerendissimi Domini Archiepiscopi Magdeburgensis, & quorundam aliorum Episcoporum & nobilium: & secundo anno introitus Fratrum, primum Prouinciale Capitulum est ibidem celebratum, superuenientibus tantùm decem Fratribus extraneis; quia in Prouincia Teutoniæ tantùm quatuor Conuentus erant, scilicet Frisacensis, Coloniensis, Argentinensis, & Magdeburgensis.

Anno Domini 1227. xv. Kalendas Aprilis, mortuo Honorio Papa, D. Gregorius IX. qui antea Dominus Hugolinus Episcopus Cardinalis Ostiensis appellabatur (de quo supra dictum est) in Pontificali Cathedra sublimatus est, & sedit annis 14. mensibus 5. diebus x. Eodem anno in Generali Capitulo tertio, Parisijs celebrato sub Magistro Iordano, erant superadditæ Prouincijs iam erectis aliæ quatuor Prouinciæ, scilicet Poloniæ, Daciæ, Græciæ, & Terræ sanctæ. Et sic Ordo à sua confirmatione Anno xj. erat diuisus in xij. Prouincias; scilicet Hispaniam, Prouinciam Prouinciæ, Franciam, Lombardiam, Romanam, Teutoniam, Hungariam, Angliam, Poloniam, Daciam, Græciam, & Terram sanctam.

Anno Domini 1233. crebrescentibus per totam Italiam S. Dominici euidentibus miraculis, fidelium duxit deuotio, corpus sancti Patris humili loco repositum, ad altiorem locum debito cum honore transferre. Facta est ergo hæc translatio in Capitulo Generali Bononiæ ix. Kalend. Iunij post annos xij. à sepultura viri sancti. Ad quam translationem conuenerunt de mandato D. Papæ Gregorij, viri Reuerendissimi: videlicet Archiepiscopus Rauennas, & Episcopus Mutinensis, postmodum Sabinensis, Brixiensis, & Tornacensis; necnon & Magister Ordinis, communi elogio *Dulcis* appellatus, Pater Iordanus cum Diffinitoribus Capituli. Potestas quoque Bononiensis cum Ciuibus multis Bono-

no-

nonienſibus, aliarumque Ciuitatum non paucis Ciuibus honoratis, cum Fratribus & Clericis, laiciſque adfuerunt. Ex cuius ſacris oſſibus tanta prodijt odoris fragrantia, quòd non defuncti cadaueris ſepulchrum, ſed pigmentorum, & odoramentorum omnium apotheca, patuiſſe videretur. Oſtendit etiam Dominus multa miracula in eadem translatione, ad laudem & honorem Sancti ſui, Anno Domini quo ſuprà, Pontificatus verò Domini Gregorij IX. Anno vj. à Confirmatione autem Ordinis Anno xvij. à tranſitu verò B. Dominici xij. Sit ergò per omnia benedictus Deus. Anno ſequenti 1234. conſtitutus Reatæ præfatus D. Gregorius Papa, præſentibus Archiepiſcopis & Epiſcopis, aliarumque Eccleſiarum Prælatis multis, fidelem Chriſti famulum B. Dominicum Sanctorum cathalogo ſolemniter canonizando adſcripſit, perhibens tale de eo teſtimonium: *Quòd ità dubitabat de ſanctitate eius, ſicut de ſanctitate beatiſſimorum Apoſtolorum Petri & Pauli*: quia vt prædictum eſt, magnam familiaritatem adinuicem habuerant. Conſummatum eſt ergo totum Canonizationis officium Reatæ ſolemniter, Anno, & temporibus præſcriptis, ſub Reuerendiſſimo & ſanctiſſimo Patre Magiſtro Iordano Generali Ordinis Magiſtro II. & directæ ſunt literæ Apoſtolicæ per omnia regna Eccleſiæ hoc atteſtantes, in quibus ipſius vitæ ſinceritas, & gloriæ ſublimitas, Chriſti fidelibus declaratur.

Sub iſto Magiſtro Iordano Fratres primò fuerunt licentiati Pariſijs ad legendum, & ipſe primus fuit, qui literas Encyclicas à Capitulo Generali ad Prouincias Ordinis mittere cœpit. Scripſit idem Pater *ſuper Apocalypſim* Poſtillam gratioſam. Item *ſuper Piſcianum minorem*. Item *quædam Grammaticalia delicata*. Scripſit præetereà *Libellum de Ordinis initio*, qui incipit: *Filijs gratiæ* &c.

Coronulam B. Virginis compoſuit, & in omnibus Conuentibus, & Monaſterijs Ordinis recitari fecit pro ſuf-

ſuffragijs, ante Altare in Dormitorio erectum. Cuius recitationi quicunque interuenerint, lucrantur Indulgentias centum dierum à Gregorio XIII. conceſſas, per Bullam quæ incipit. *Quæ Christi* &c. Datam Romæ die xj. Decembr. 1584. Cum verò pius hic Pater in Terram ſanctam pro viſitandis ibi Conuentibus, & Saracenorum Conuerſione nauigaret, ſæua tempeſtate exorta naufragio perijt, vna cum ſocijs. Contigit autem eius mors Anno 1236. die 13. Februarij. De hoc glorioſo Patre, & dulciſſimo, vide librum qui *Vita Fratrum* dicitur, in tota tertia parte.

CAPVT V.

De S. Raymundo de Penniafort III. Ordinis Generali.

SEcuta morte B. Iordanis, vno Anno, & dimidio Magiſterium Ordinis vacauit, B. Alberto Magno Vicario Ordinis exiſtente. Indicto tandem Generali Capitulo, Bononiæ Anno 1238. abſens eligitur in Magiſtrum Ordinis tertium, Frater Raymundus, natione Cathalanus, Barcinonenſis. Hic antequam Ordinem noſtrum ingrederetur, fuit excellentiſſimus Doctor in Iure Canonico, in quo multis annis rexit Bononiæ. Tranſeunte autem Berengario Epiſcopo Barcinonenſi per Bononiam, ab eo cum magnis precibus ad patriam reductus, & Canonicus, ac Præpoſitus Eccleſiæ Cathedralis factus: vbi poſtmodum Anno Salutis 1222. Feria 6. in Paraſceue Ordinem Prædicatorum eſt ingreſſus. Diſuaſerat enim Raymundus cuidam in noſtram Religionem ingreſſum, vnde pungente ſcrupulo, iacturam hanc, perſona ſua, & quidem meliori cum fęnore compenſauit. Audita autem fama ſanctitatis, & doctrinæ eius Dominus Sabinenſis Cardinalis, Apoſtolicæ Sedis legatus, eum

eum licet renitentem in socium legationis assumpsit, & diu secum tenuit. Cùmque eum vellet Romam secum ducere, nullo modò acquieuit. Qui tamen Romam reuersus, multa de eo D. Papæ bona narrauit. Summus vero Pontifex Gregorius IX. literas præceptorias direxit, mandans ei vt ad se veniret. Qui obediens Apostolicis literis, Romam veniens, ab eodem Pontifice factus est Pœnitentiarius & Confessor Papæ, & Aduocatus ac expeditor causarum pauperum. Nec multò post mandauit ei, quatenus[1] Decretales in vno volumine compilaret, quo in iudicijs & Scholis nunc omnes vtuntur. Tandem propter vigilias & labores quos in Curia contraxerat, maximè quia nunquam carnes comedere voluit, nec cibaria Ordinis mutare, in grauem incidit ægritudinem & magnam: à qua cùm Romæ minimè liberari potuisset, habita cum magna difficultate licentia, ad Conuentum Barcinonensem redijt; in quo & permansit, vsquedum in Magistrum Ordinis vt dictum est eligeretur. Facta autem hac illius electione, adhuc Electores dubitabant ne Magisterium recusaret: ac proinde quatuor Patres ex præstantioribus à Diffinitorio ad eum Barcinonam missi sunt, qui ei persuaderent, quòd Ordinis curam acceptaret: inter quos fuit Frater Hugo, qui posteà fuit primus Cardinalis Ordinis nostri. Qui timens Ordinis scandalum, ad preces illorum Patrum electionem cum multis lachrymis acceptauit.

Hic sanctus Pater multis claruit miraculis in vita & in morte, & Ordinem per biennium sapientissimè gubernauit. Hic etiam Constitutiones Ordinis in duas partes diuisit sicut sunt nunc, cùm anteà satis essent confusæ, *Summam* etiam *de Casibus Conscientiæ* omnium primam, ac valdè vtilem, quam à nomine vocauit Raymundinam publicauit. Cùm autem per biennium Ordinem rexisset, & duo Generalia Capitula habuisset, alterum Parisijs, alterum Bononiæ, in hoc secundo Anno 1240. allegans debilitatem suam Generalatui cessit. Quapropter

magna turbatio in Ordine exorta eſt, propter eius ceſſionem. Hincque ſtatutum fuit in Conſtitutionibus, quòd Magiſtri ceſſio nullo modo admitteretur de cætero, niſi propter perpetua impedimenta. Vixit autem in Conuentu Barcinonenſi per annos 35. poſt hanc Generalatus renunciationem: illeque Ordinem Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum, (vnà cum S. Petro Nolaſco, & Iacobo Aragonum Rege, cuius Confeſſarius erat) fundauit; eique Regulam viuendi præſcripſit. Obijt tandem Anno 1275. in Feſto Epiphaniæ Domini multis clarus miraculis: quem Clemens Octauus Sanctorum Cathalogo adſcripſit, Anno 1601.

CAPVT VI.

De Fratre Ioanne Teutonico IV. Ordinis Generali, viriſque ſub eo clariſſimis.

ANno Domini 1241. poſt renunciationem Magiſtri Raymundi, electus fuit in quartum Magiſtrum Ordinis noſtri, in Capitulo Generali Pariſijs, Frater Ioannes Teutonicus, quondam Epiſcopus Boſinenſis in Hungaria, natione Vueſtphalus Bremenſis Diœceſis. Hic Prouincialis in Hungaria exiſtens, factus Epiſcopus Boſinenſis, impetrauit ab Epiſcopatu ceſſionem, nulla ſibi prouiſione retenta. Poſtmodum effectus Prouincialis Lombardiæ, eligitur in Magiſtrum Ordinis. Cùmque renueret, nec vellet acceptare, allegans exceptiones Pontificiæ dignitatis anteà habitæ; è contrariò porrecta fuit litera D. Papæ Gregorij IX. quam propter ipſum Fratres impetrauerant, quæ ipſum totaliter Ordinis obedientiæ ſubponebat. Igitur compulſus Ordinis Magiſterium ſuſcepit, & tanquam vir Deo plenus, ac in omni virtute conſpicuus, xij. annis cum dimidio Ordini præfuit, virtutibus, & miraculis, tàm in vita,

quàm

quàm in morte clarissimus. Duodecim Capitula Generalia celebrauit, quinque in diuersis Regionibus, scilicet Coloniæ, apud Montem Pesulanum, Treueris, Metis,& Londini: cætera verò Bononiæ, & Parisijs. Argentinam deinde profectus, vt Fratres ad Cumanorum conuersionem mitteret, in eadem Ciuitate diem clausit extremum, Pridie Nonas Nouemb. Anno 1252.

Sub eius Generalatu Anno Domini 1242. apud Auinionetum Tolosanæ Diœcesis, in Camera Comitis Tolosani, martyrizati fuerunt pro fide Christi Frater Guilhelmus Arnaldi de Monte Pesulano, Inquisitor hæreticæ prauitatis, & Frater Bernardus de Rupe forti, ac Frater Garsias de Aura, omnes de Ordine Prædicatorum, qui postmodum multis clauerunt miraculis.

Anno Domini 1243. post vacationem Sedis Apostolicæ per vnum annum, menses 8. dies 5. per mortem Cælestini IV. Pontificis, electus est in Papam Innocentius IV. natione Ianuensis: & sedit annis xj. mensibus v. diebus 14.

Hic secundo anno sui Pontificatus, fecit primum Cardinalem Ordinis FF. Prædicatorum Fratrem Hugonem de S. Charo, de Barchinonetta, sub ditione Ducum Sabaudiæ, primum Prouincialem Franciæ, exinde Vicarium Generalem Ordinis, ac demùm Archiepiscopum Lugdunensem: & hic primus fuit *Postillator totius Bibliæ*, & eam tam excellenter postillauit, quòd hucusque parem non habuit. Scripsit etiam *super quatuor Sententiarum Libros*. Item librum, quem *Speculum Ecclesiæ* appellauit. Et sicut primis temporibus cùm solus Origenes cæteros omnes Doctores, & scriptores vinceret in scribendo, ipse in Canticis scribens seipsum vicit; sic temporibus his, solus Hugo cùm Postillatores omnes vinceret, & excelleret suis postillis, ipse seipsum in Psalterio, & in Isaia, & in Euangelijs superauit: non tantùm extensiuè in quatuor sensibus quemlibet latiùs, & diffusiùs prosequendo; sed etiam intensiuè de quolibet gratiosiùs, &

 im-

impermixtiùs differendo. Legis enim verba per l
explanauit, nec Phyſica, nec alia quælibet intermi
nec Muſas Poëticas interponens,ſed legem per lege
poſuit gratiosè. Ab eodem Innocentio Pontifice
ſemper probum, ac fidelem Conſiliarium ſe præſt
factus eſt Legatus à Latere in Germaniam, quo o
laudatiſſimè perfunctus eſt. In Patria Conuentum
Eccleſiam ſui inſtituti, propria pecunia erexit, &
uit. Multis igitur pro Eceleſia Dei exantlatis la
bus, curiſque perfunctus, pluribus virtutum inſig
clarus, vita functus eſt Vrbeueteri Anno 1264. xi
lend. Aprilis, ibique in Templo Prædicatorum tu
tus. Deinde poſt aliquot annos aperto eius ſepu
integer, & incorruptus inuentus, Lugdunum ad E
ſiam Fratrum ſui Ordinis translatus fuit; ibique n
cum ſolemnitate conditus eſt, adiecto infraſc
Elogio.

In hoc Sepulchro iacet vir Venerabilis Hugo
De S. Theodorico, Deo & hominibus gratioſus,
Tituli S. Sabinæ quondam Presbyter Cardinalis.
Hic habetur vt luminare magnum Eccleſiæ,
Ordinis Fratrum Prædicatorum lucerna,
Theologiæ Pariſius Doctor egregius,
Famoſus Diuinarum Scripturarum tractator,
Et expoſitor prælucidus:
Verbi Dei prædicator eximius,
Oliua pietatis, Palma iuſtitiæ:
Speculum honeſtatis, Religioſorum patronus,
Veritatis præco, Pater pauperum,
Et ſolatium miſerorum.
Qui obijt apud Vrbem Veterem
Anno Domini. M.CC.LXII.
xiv. Kalend. Aprilis.

F

Fuerunt ab initio nascentis Ecclesiæ in Terra sancta, & maximè in Carmelo Eremitæ multi, sicut patet ex Chronicis, & ex multis Sanctorum vitis. Horum conuersationem videns felicis recordationis D. Albertus Patriarcha Hierosolymitanus, multùm eos spiritualiter in Domino nutriebat: & in scripta modum vitæ eorum redigens, separatim in cellulis per totum montem Carmeli antea habitantes, sub cura vnius eorum ipsos adunauit; & per professionis vinculum pariter colligauit, & per Sedem Apostolicam confirmari curauit. Qui post multos annos ad Papam Innocentium IV. venientes Lugdunum, pro eo quod Regula grauis erat, nec eis in Ciuitatibus, & Villis habitare licebat: obtinuerunt quòd negotium totum committeretur Venerabilibus Patribus, videlicet D. Hugoni de S. Charo Presbytero Cardinali, & Fratri Guilhelmo Episcopo Anteradensi, qui ambo erant de Ordine Prædicatorum. Qui eis specialem Regulam scripserunt, quam ex tunc profitentur & tenent: prima per tantos viros sepulta, & secunda per Innocentium Papam IV. bullata, & confirmata.

Per idem tempus passus est pro fide Christi, & ab hæreticis veneno extinctus, Frater Pontius Hispanus Inquisitor hæreticæ prauitatis apud Vrgellum Cathaloniæ Ciuitatem, & ibidem in Ecclesia Cathedrali multis clarens miraculis honorificè sepultus.

Anno Domini 1252. Fr. Petrus Veronensis Ordinis Prædicatorum, hæreticæ priuatis Inquisitor, ab Innocentio IV. institutus, ab hæreticis Nonis Aprilis Sabbato in Albis, dum Prior Comensis existens pro exequenda Inquisitione contrà eos properaret; martyrio coronatus est. Hic vir beatissimus à teneris annis fidem Catholicam defendens, Ordinem Prædicatorum ingressus, virtutibusque ac miraculis decoratus, Euangelicam prædicationem per totam Italiam cum mirabili gratia & fructu disseminans, ac virgo permanens, nulliusque mortalis peccati macula vnquam fœdatus, martyrioque

coronatus, tribus decoratus coronis, cœlum conscendit. Hunc dum infinita miracula ad eius tumulum, & per multas mundi partes fierent, D. Innocentius Papa prædictus, nondum anno elapso à passione eius, sanctorum Martyrum Cathalogo adscripsit: statuitque Festum eius iij. Kalendas Maij ab vniuersali Ecclesia celebrari; quia dies passionis eius frequenter inter Paschalia Festa occurrit. Passus est cum eo Frater Dominicus socius eius, qui ab eodem lictore quatuor ictibus lethaliter vulneratus, quinta post die obijt.

CAPVT VII.

De B. Humberto V. Ordinis Generali, virisque sub eo Sanctitate, ac doctrina clarissimis.

ANno Domini 1254. mortuo Magistro Ioanne Teutonico, electus fuit apud Budam Prouinciæ Hungariæ in Capitulo Generali in Magistrum Ordinis quintum, Magister Humbertus natione Burgundus ex Prouinciali Franciæ, cunctis existens Religionis exemplar, & imago. Hoc tempore quidam Canonicus Matisconensis videlicet Guilhelmus de sancto amore, qui Parisijs legebat, ex quibusdam authoritatibus sacræ scripturæ, & Doctorum per eum malè intellectis, vel potiùs malignè ad suum propositum adductis, magnum libellum D. Innocentio Papæ IV. porrexit: in quo probare nitebatur, quòd Fratres non poterant de eleemosynis viuere, nec mendicare, nisi cum damnatione animarum suarum. Multa insuper alia hæretica, & falsa conflans, Ordines Mendicantium valdè vexauit.

Eodem etiam tempore idem Innocentius fulminauit Bullam terribilem contrà Mendicantes, præcipiens in-

vir-

virtute Spiritus sancti, & sanctæ obedientiæ, & sub pœna Excommunicationis latæ sententiæ, quòd nullo modo diebus Dominicis & Festiuis Parochianos alienos in suis Ecclesijs reciperent ad Diuina, nec eorum confessiones audirent, sine speciali licentia sacerdotum Parochialium, nec in Ecclesijs suis ante Missarum solemnia prædicarent: sed in prima parte diei omnes Parochiani ad Parochias suas ad audiendas Missas accederent, nec in Ecclesijs Parochialibus, vel quando Episcopus prædicaret, vel faceret solemniter coram se prædicare, minimè prædicare possent; & quòd de funeralibus portionem canonicam (etiam non requisiti) infra octo dies dare tenerentur Sacerdotibus Parochialibus, de quorum Parochia essent defuncti. Istis angustijs, & tribulationibus sic Fratres nimium vexantibus, ordinatum fuit, quòd Fratres dicerent post Matutinas septem Psalmos, & Litanias cum Orationibus B. Mariæ, & B. Dominici. Quæ dum in quodam Conuentu dicerentur, quidam Frater deuotus, vidit B. Virginem rogantem dulcissimum Filium suum, atque dicentem: *Fili exaudi eos, Fili exaudi eos.* Nec mora, & eccè exaudiuit eam Dominus: nam Guilhelmus de sancto Amore prędictus, ad instantiam Magistri Humberti citatus, Romæ in publico Consistorio coram D. Alexandro Papa IV. dicti Innocentij Successore à B. Alberto Magno disputando confusus, priuatus beneficijs quæ possidebat, combustoque libro eiusdem in publico Consistorio, quem contrà Mendicantes dictauerat, è Clero expulsus fuit. Contrà hunc etiam ad mandatum Magistri Ordinis scripsit libellum vnum S. Thomas de Aquino, qui prænotatur, *Contrà impugnantes Religionem*.

Innocentius autem in sua sententia permanens, dum esset Neapoli graui infirmitate percussus, aduertens, quòd malè egerat Religiosos molestando, ad cor rediens, dixit: *Propter iniquitatem corripuisti hominem, & tabescere fecisti animam meam.* Et his dictis expirauit.

Ex quo tempore Cardinales, & Prælati dicere solebant in quodam solatio: *Cauete à Litanijs Fratrum Prædicatorum, quia mirabilia faciunt.*

Anno Domini 1254. viij. Kalen. Ianuarij, mortuo eodem Papa Innocentio, successit ei Alexander IV. natione Campanus, & sedit annis vj. mensibus 5. & diebus 5. Hic Alexander anno Pontificatus sui primo, Bullam Innocentij contrà Mendicantes reuocauit, & nullius roboris esse voluit; aliamque amplissimis fauoribus refertam Ordini gratiosissimè concessit. Hic etiam magnus amicus Religiosorum fuit, & plura & insignia eis priuilegia concessit. Hoc tempore claruit Frater Guilhelmus de Peyranta, seu Peraldus Diœcesis Viennensis, vir deuotus & verax, qui *Summam de virtutibus & vitijs, & Sermones de Tempore, & de Sanctis*, ac *Expositionem professionis, quæ est in Regula S. Benedicti*, & librum *De institutione Religiosorum, & de regimine Principum*, & alia multa composuit.

Hoc etiam tempore diuina prouidente clementia, duo magna luminaria ex Ordine Prædicatorum mundo splendebant, scilicet luminare maius, id est D. Thomas de Aquino vt præesset diei, & luminare minus, id est B. Albertus Magnus, vt præesset nocti. De quibus posset dici illud Propheticum Zachariæ 4. *Isti sunt duæ oliuæ*, videlicet *fundentes oleum, duo filij splendoris*. Et Apoc. 11. *Hi sunt duæ oliuæ, & duo candelabra lucentia ante Dominum, vt luceant omnibus, qui in domo Domini*, id est in sancta Ecclesia *sunt*. Verùm quia B. Albertus Magnus D. Thomam de Aquino præcessit, primò de eo agetur.

Albertus cognomento Magnus, Philosophorum omnium totius Christianitatis sol præclarissimus, & generalis, natione Sueuus de Oppido Laumbigensi, propè Augustanam Ciuitatem ad quatuor miliariâ, ex genealogia militarium natus, xxviij. ætatis anno Ordinem nostrum propter deuotionem, & studium ingressus; cùm studio intenderet diligenter, (fortè ad maiorem Beatissimæ

ſimæ Virginis gloriam, cui Albertus maxima deuotione afficiebatur, & deuota mente ſeruiebat) adeò labilis memoriæ & hebetis ingenij erat, quòd nihil proficere poterat. Proficientibus autem ſocijs cùm nihil ipſe proficeret, deliberauit omninò Ordinem relinquere. Cùmque in iſto propoſito inſiſteret, in viſione raptus, ſibi videbatur, quòd apponebat ſcalam ad murum Conuentus, vt extrà Conuentum, & Ordinem recederet. Cùmque ſcalam aſcendiſſet, vidit in ſummitate eius quatuor venerandas Matronas, quarum vna repulit eum, & ad terram deiecit. Cùmque iteratò ſcalam aſcendere vellet, à ſecunda veneranda perſona ſecundò repulſus fuit, & ad terram deiectus. Cùm autem tertiò idem attentaret, à tertia veneranda perſona interrogatus fuit de cauſa aſcenſus ſui per illam ſcalam. Cui verecundo vultu reſpondit: Domina video, quòd ſocij mei in Philoſophia proficiunt, & ego nihil addiſcere poſſum: propter hunc igitur ruborem, diſcedere ab hoc Ordine propono. Cui illa: *Illa Domina, quam vides hic, eſt Mater Dei, Regina cæli, & Mater Miſericordiæ, & nos ſumus eius ancillæ. Recommitte te ei, & nos te adiuuabimus, vt ipſa intercedat pro te ad Filium ſuum, pro docili ingenio tibi concedendo.* Quo audito, lætatus in his quæ audiebat, dixit: Valde libenter; vnde rogo vos vt ſitis mihi adiutrices. Cùmque vna cum ipſis Reginam gloriæ rogaret, dixit illi Beatiſſima Virgo: *In qua ſcientia vis docilis fieri, in Theologia, an in ſcientia naturali?* Cui cùm reſponderet, quòd in naturali Philoſophia, & annexis ei ſcientijs libenter vellet proficere: & talis fieri, qualis nunquam fuit aliquis, vel futurus eſt in ea. Reſpondit Beatiſſima Virgo Maria: *Habebis, quòd rogaſti: ſed quia non quæſiuiſti ſcientiam Filij mei, in vltimo vitæ tuæ omnem ſcientiam tuam amittes, & eris obtuſi ingenij ſicut modò exiſtis.* Annuente ergo glorioſa Virgine vt orationi, deuotioni, & ſtudio vacaret, ſic facere promiſit.

Recedente viſione ad ſe rediens, mandatum Virginis exe-

exequi satagens, quidquid legebat plenissimè intelligebat. Et si aliquando aliquam difficultatem habebat, orationibus apud B. Virginem instabat; & quod proprio ingenio non poterat, precibus impetrabat. Frequenter autem rogabat ipsam B. Virginem, ne permitteret eum Philosophorum rationibus à veritate fidei auerti: sed in fidei soliditate eius animam firmaret. Quæ apparuit ei, & consolans eum ait: *Esto fidelis, & in studio perseuerans, quia Deus te tanta copia sapientiæ ditabit, quòd per libros doctrinæ tuæ tota Ecclesia illuminabitur. Tamen ante mortem tuam à te omnis syllogistica ars auferetur, ne in fide vacillare possis, & vt in sinceritate fidei perseueres.* Hanc visionem de seipso narrauit B. Albertus Magnus prædictus in vltima lectione quam legit, in qua ipsa visio completa est, & verificata.

Igitur vir iste sanctus, & præclarissimus, post adeptam diuinitùs scientiam (vt prædictum est) primò legit sententias in Conuentu Hildensemensi Prouinciæ Saxoniæ: ex cuius Conuentus Refectorio naturali arte muscarum multitudinem taliter abegit, quòd de cætero vsque in præsens nulla musca potuit ibi viua consistere. Postea legit in Ratispona duobus annis, deinde Parisijs post sententias gloriosæ lectas, Magister factus, ibidem tribus annis resedit. Deinde Coloniam reuersus, legere cæpit gloriosissimè: quo tempore S. Thomas de Aquino ipsum audiuit, & eius discipulus fuit. Post hæc Magister Albertus fuit Prouincialis Teutoniæ, & illo tempore Monasterium sororum de Susato, Coloniensis Diœcesis, quòd dicitur Paradisus, instituit; & sorores in eo introducens sua benedictione stabiliuit. Exinde à Papa Vrbano IV. propter quosdam errores eliminandos ad Curiam vocatus, ad eius petitionem, & DD. Cardinalium, B. Ioannis Euangelium, & Epistolas Canonicas, inaudito modo exponendo legit: de quo aduersarij veritatis obstupescentes confusi sunt.

Fr. Thomas Cantipratanus, Author libri de Apibus

refert in eodem libro, quòd quidam Canonicus Regularis de Bauaria vir sanctus, & bonus, qui pro suis negotijs ad Curiam venerat, vna dierum existens in Ecclesia S. Petri, orans, ad excessum mentis raptus; vidit ipsam Ecclesiam serpentibus totam plenam, quorum horribili sibilo tota Roma replebatur. Cùmque ille miraretur; vnus Frater Prædicatorum Ordinis sibi incognitus Ecclesiam intrauit. Qui licet à serpentibus multipliciter impediretur, violenter tamen restitit, & eos à se repellens ascendit ambonam, in qua diebus solemnibus solet legi Euangelium. Et perlecto S. Ioannis Euangelio, vsque ad *Verbum caro factum est*, omnis illa multitudo serpentium à sibilo cessauit, & de dicta Ecclesia effugata est. Reuelatumque est illi diuino responso, quòd ille erat Fr. Albertus Teutonicus. Post hæresum igitur expugnationem, Vrbanus Papa fecit eum Episcopum Ratisponensem: quam dignitatem cùm tribus annis administrasset, videns vir sanctus quod magnis tumultibus se implicabat, reseruatis sibi quibusdam reditibus, Episcopali curæ renunciauit, & Coloniæ ad Ordinem redijt, ac continuè per annos 18. legit gratiosissimè.

Construi autem fecit in Conuentu Coloniensi Chorum in quo Diuinæ laudes persoluuntur suis expensis; normamque ædificandi secundùm veram Geometriam ædificantibus dedit. Totus deniq; studio inuentus, & bonis operibus sicut oliua fructifera deditus, feruenter Clero, & populo prædicabat: consilia petentibus saluberrima dulciter, & affectuosè dabat, deuotione præcipua vigebat, locum sepulchri sui quotidie visitabat, & officia ibidem pro se, ac si esset defunctus dicebat. Quotidie post lectiones factas totum Psalterium dicebat. Hic Doctor clarissimus infinita propemodum scripsit, quæ vulgatissima sunt, & in fine vitæ suæ libellum *de Sacramento Altaris* compilauit. Et infinita penè alia opuscula composuit ad laudem Iesu Christi, quæ hic non enumerantur.

Tan-

Tandem per triennium ante mortem suam, dum semel Coloniæ legeret, omnem memoratiuam amisit. Et recordatus visionis B. Virginis, prædictam visionem quam adolescens habuit omnibus narrauit, & ait: Ego filij dę cætero non legam, sed confiteor publicè coram vobis, me omnes articulos fidei veraciter credere, & de eis nil penitùs dubitare; supplicans mihi exhiberi Ecclesiastica sacramenta tempore opportuno. Et si quid dixi, vel scripsi fidei, vel bonis moribus incongruum, ex nunc ipsum reuoco, omnem doctrinam meam sanctæ matris Ecclesiæ Romanæ correctioni subdens. Et sic de Cathedra Magistrali descendens, omnibus lacrymantibus, ac eum osculantibus, vsque ad mortem in magna simplicitate permansit, nihil de his quæ Religionis sunt prætermittens. De eius autem mirabili doctrina, sequens metrum compositum fuit.

Cunctis luxisti scriptis, præclarè legisti,
Mundo luxisti, quia totum scibile scisti.

Anno igitur Domini 1280. annis sex, & octo mensibus post obitum D. Thomæ de Aquino, die xv. Nouembris anima illa sanctissima carne soluta est: & per Reuerendissimum D. Siffridum Coloniensem Archiepiscopum, accedentibus omnibus Congregationibus Collegiorum Coloniensis Ciuitatis, necnon & Dominorum omnium in circuitu, & totius Ciuitatis concursu, in Choro Conuentus Coloniensis Ordinis Prædicatorum ante maius Altare sepultus fuit. Cuius sepulchro tale fuit Epitaphium insculptum.

Phœnix Doctorum, paris expers, Philosophorum
Princeps Doctorum, vas fundens dogma sacrorum:
Hic iacet Albertus præclarus in orbe disertus,
Præ cunctis certus assertor arte repertus.
Maior Platone, vix inferior Salomone,
Quem tu Christe bone Doctorum iunge coronæ.
Annis bis denis minus actis, ac mille tricenis,

Christi

Chriſti naſcentis de corporis exit habenis.
Quinta poſt feſtum Martini luce, moleſtum
Omne petendo Deum tranſiuit, agens iubileum
Qui legit hos verſus, mox ad tumulum retrouerſus,
Inclina *dicat Collectam, cum* Requieſcant.

Cùm autem poſt aliquot tempus corpus eius in tumba poſitum, fuiſſet requiſitum, cùm poſitum fuiſſet ſupinum vt moris eſt, repertum fuit genuflexum, ac in faciem incuruatum, prout orare ſolebat dum viueret. Non ceſſauit autem Deus eius gloriam reuelare poſt mortem, quam fælix in patria poſſidebat. Magiſtro ſiquidem Theodorico Lectori Treuerenſi, in cella ſua ſtudenti, quædam ſancta, & nobilis mulier, quæ ei in vita ſua confiteri conſueuerat, xv. diebus poſt mortem ſuam apparuit; dicens ſe fuiſſe à Deo miſſam, vt eum de tribus certificaret, quorum veritatem ſcire volebat. Et cùm quæſiſſet ab ea, quomodo ſe haberet? reſpondit: In conſpectu ſum ſanctiſſimæ Trinitatis, & quieta gloriæ beatitudine fruor. Cùmq; ab ea quæſiſſet, quæ ſcire deſiderabat, & illa reſpondiſſet optimè ad omnia, ait illi: Cognoſciſnè, Fratrem Albertum Teutonicum, qui nuper in Colonia defunctus eſt, qui fuit Frater Ordinis noſtri? Cui illa: Optimè. Ad quam Magiſter; Vbi eſt inquit? Et illa: Gaudet lætitia inenarrabili longè ſuper nos. Fratri etiam Conrado de Dosborgh, eiuſdem B. Alberti ſocio & miniſtro, pro eius anima oranti, poſt Matutinas in Eccleſia Fratrum in Colonia vigilanti, poſt receſſum aliorum Fratrum, apparuit B. Albertus Magnus corporaliter, pretioſiſſimis veſtibus Pontificalibus indutus, habens in infula ſuper frontem gemmam ſpecioſiſſimam, quæ ſolares radios emittens, totam Eccleſiam illuminabat. Qui ab eo requiſitus qualiter ſibi eſſet, reſpondit: *Humani ſenſus non ſunt capaces gloriæ meæ: claritas autem, quæ ex gemma frontis meæ procedit, ſignificat inexplicabilem gloriam in claritate ſcientiæ, quam tradidit mihi*

Domi-

Dominus, qua totam Ecclesiam suam dignatus est illustrare meo ministerio, & labore. Et euanuit ex oculis eius, ad fruitionem Sanctæ Trinitatis, nunc, & in perpetuum mansurus accedens. Hæc breuissimè de vita B. Alberti Magni dicta sufficiant. Floruit etiam hoc tempore Frater Vincentius Bellouacensis Ordinis Prædicatorum, qui scripsit *quatuor magna specula*, scilicet *naturale, doctrinale, morale, & historiale*, B. Ludouico Francorum Rege ei libros ministrante. Scripsit etiam *Librum gratiæ, & epistolam consolatoriam* ad eundem S. Ludouicum super morte sui primogeniti. Scripsit etiam libellum *De laudibus Beatissimæ Virginis* ex dictis sanctorum concatenatum, & multa alia.

Anno Domini 1261. obijt D. Alexander Papa iv. ex Comitibus Signiæ specialis Patronus FF. Prædicatorum quos quàm tenerrime dilexerit, vltrò deducitur ex Bullis 130. quas inauditis gratijs refertas, Ordini lubens impertiuit. Sedit annis 6. mensibus 5. diebus 4. Postquam vacasset Sedes Romana mensibus tribus, & diebus tribus; electus postmodum fuit D. Vrbanus ix. natione Campanus, & Pridie Nonas Septembris Viterbij in Ecclesia FF. Prædicatorum coronatus, sedit annis tribus, mense vno, diebus 4.

Anno sequenti 1263. Magister Humbertus, Ordinis exemplar, & ceremoniarum Pater, totum Officium quo Ordo vtitur ordinauit: quam ordinationem D. Clemens Papa iv. posteà approbauit, & confirmauit. Scripsit etiam hic Pater sanctus super *Regulam S. Augustini* egregium volumen. Item libellum *De vij. gradibus contemplationis*. Item *De tribus votis religionis essentialibus*: librum præterea *De omnibus officijs Ordinis* miro ordine dictauit; vt quilibet Frater sciret, quid sua interesset, cùm ei aliquod officium imponeretur. Scripsit etiam super *Constitutiones*, sed non perfecit morte præuentus.

Sub Generalatu B. Humberti circa Annum 1257. S. Hyacinthus Odrouansius Polonus, postquam multis

annis

annis bonum certamen certasset, cursum consumasset, repositam sibi coronam percepturus, perexit ad Christum: quem postmodum Clemens Papa VIII. Sanctorum Cathalogo adscripsit. S. Hyacinthum secutus est ad gloriam B. Gundisaluus de Amarantha, innumerum miraculorum patrator. Circa Annum etiam 1260. proprio sanguine candidati cælum conscenderunt, B. Sadochus cum triginta & octo Patribus, qui Sandomiriæ in Polonia, dum Antiphonam *Salue Regina*, publicè in Ecclesia decantarent, ab irruentibus Scythis omnes trucidati sunt.

Tandem gloriosus Pater Humbertus præclarum S. Raymundi exemplum imitari gestiens, cùm annis nouem Ordinem laudabiliter rexisset, Magisterio cessit Anno 1263. in Capitulo Londonensi, & superuixit annis xj. obijtque plenus bonis operibus, Anno Domini 1274 in Conuentu Valentino. Eius sanctitatem tanti fecit S. Ludouicus Rex Francorum, vt dederit ei Robertum filium suum sextum Anno 1256. Parisijs in Capitulo Generali è sacro Fonte suscipiendum; ex quo Roberto processit Borboniorum stirps, quæ hodie regnat.

Hic etiam ordinari fecit librum *De vitis Fratrum Prædicatorum*, per Fratrem Gerhardum de Fracheto Lemouicensem, stylo quidem simplici, sed tàm pio, vt librum exornet, qui ornare tentauerit.

CAPVT VIII.

De Fratre Ioanne Vercelensi, VI. Ordinis Generali, virisque sub eo clarissimis.

ANno Domini 1264. in Capitulo Parisiensi electus est in Magistrum Ordinis vj. Fr. Ioannes de Vercellis Prouincialis Lombardiæ, magnæ prudentiæ, & sapientiæ vir. Hic transferri fecit Corpus B. Dominici in

arcam

arcam de alabaſtro valdè pulchram, in qua etiam nunc requieſcit, quam ipſe fieri procurauit, hoc Anno Domini 1267. Quæ translatio cùm ageretur, apparuit cometa ſuper templum noſtrum Bononienſe, ibidemque permanſit, donec cæremonia finita eſſet.

Hic etiam totum Ordinem viſitauit cum baculo ſuo pedeſter ſemper incedendo. Qui vt meliùs oculata fide, mores Fratrum exploratos haberet, ſuperueniebat Conuentibus incognitus, & diligenter obſeruabat qualiter Religio ſeruaretur. Vnde cùm ſemel ad quendam Conuentùm valdè famoſum Teutoniæ debuiſſet accedere, dimiſſis ſocijs extra Ciuitatem, ipſe cum vno Fratre hora prandij Conuentum ingreſſus eſt. Cùmque quæreretur ab eis qui eſſent? reſponderunt, quod erant Fratres Lombardi. Quod Prior qui in Refectorio prandebat audiens, hoſpitium minimè eis præparari iuſſit, ſed ſeruitori dixit: Vade & præpara illis Lombardis in vltimo loco illius menſæ. Quod cùm factum fuiſſet, & malè fuiſſent procurati, videns Magiſter Ordinis quòd Prior, & Fratres alij haberent bonos piſces, & eis ſolum ferculum datum fuiſſet; vocato ſeruitore, dixit: Bone Frater, dicatis Patri Priori, quòd placeat ei dare nobis etiam modicum de piſcibus, quia laſſi ſumus, & ieiunamus. Quòd cùm Priori à ſeruitore dictum fuiſſet, Prior alta voce clamauit: Non habemus piſces pro Lombardis. Magiſter Ordinis hoc audito patienter ſuſtinuit. Finito prandio ſicut Magiſter ordinauerat, dum Fratres gratiarum actiones peragerent, ſocij Magiſtri ad portam Conuentus pulſauerunt. Et intromiſſi, dum peteretur ab eis qui eſſent? reſponderunt: Socij ſumus Reuerendiſſimi Magiſtri Ordinis. Et illi; Vbi eſt, inquiunt, Magiſter Ordinis? Quibus ſocij Magiſtri dixerunt. Nunquid non venit ad vos iam diu Pater vnus antiquus cum baculo, & vno ſocio? Conſternati illi, & verecundia, ac confuſione repleti, quid agerent neſciebant. Tunc Magiſter Ordinis mandauit pulſari ad Capitulum, & ingreſſus

Ca-

Capitulum assumpsit pro themate, *Non habemus pisces pro Lombardis*: & increpata durissimè inhumanitate Prioris & Fratrum, facta visitatione Priorem absoluit, & Fratres ac Conuentum in melius reformauit. Hic beatissimus Pater Ordinem rexit annis ferè. 20. & ob eius singularem sapientiam, & prudentiam, aliquibus legationibus D. Papæ laudabiliter functus est. Et dum esset vltrà montes, & celebrasset, Capitulum Generale apud Montem Pesulanum, ibidem Pridie Kalendas Decembris sanctissimè diem clausit extremum Anno Domini 1283.

Horum præcedentium Magistrorum, Humberti videlicet, & Ioannis tempore, claruit etiam aliud luminare maius, scilicet S. Thomas de Aquino, qui genere nobilissimus, vtpote in linea paterna natus ex genere Comitum Aquinorum, qui dicuntur Comites de Loreto, & de Belcastro, & antiquitùs dicebantur de Frangipanis Romanis: quæ fuit progenies sanctissimi Gregorij Papæ primi hujus nominis, & progenies est antiquissima. Retulit D. Bernardus Comes de Loreto, se habere vnum instrumentum apud se pertinens ad progeniem suam, in quo Boetius Senator, summus Philosophus, & Theologus, qui aliàs S. Seuerinus apellatur, pro teste inducitur, in quo ipsa domus de Loreto, & de Belcastro vocatur de Frangipanis: vt reperitur in quadam Chronica antiqua in Conuentu SS. Ioannis & Pauli de Venetijs. In linea verò materna habuit matrem Neapolitanam Theodoram nomine, etiam nobilissimam. Ex hac ergo clarissima progenie ortus beatissimus Thomas, Ordinem Prædicatorum infra annos pubertatis ingressus est Anno 1232. à quo nullis parentum blanditijs, vel tribulationibus potuit amoueri: sed post plures eorum persecutiones, missus fuit Coloniam, non Parisios, (vt aliqui absque vllo monumento authentico insigniter fabulantur) ad studendum sub Magistro Alberto Magno. Quo in loco existens dum esset deuotus, studiosus, & taciturnus, nec die, nec nocte Chorum neglexit, Refecto-

rium, & alia communia frequentans, nihil in eis fastidiebat. Quo effectum est, vt præclarissimæ scientiæ apicem apprehenderit: vnde missus Parisios pro Baccalaureo, cursum suum laudabiliter exercuit, cum tanta omnium admiratione, & præclaro nouoque agendi modo, quòd schola eius quotidie replebatur. Quo tempore scripsit *Super quatuor Sententiarum libros*. Viginti autem & quinque annorum existens, factus est sacræ Theologiæ Magister: in quo Magisterio annis fere 20. permanens, multa præclara & magna conscripsit volumina; quæ per manus doctiorum versantur. Et quia Officium Corporis Christi edidit, congruè causa tanti Festi instituendi hic ponitur.

Cùm S. Thomas ad mandatum D. Vrbani Papæ IV. dictasset *Opus continuum super quatuor Euangelistas*, pro præmio laboris D. Papa ei Episcopatum obtulit, quem tamen ipse noluit acceptare. Vnde rogauit eundem, vt pro reuerentia eiusdem Sacramenti, Festum institueret particulare de eo, ad laudem Saluatoris, & in recompensationem sui laboris. Quòd Papa libentissimè fecit, concurrentibus maximè ad hoc quibusdam reuelationibus factis, ac miraculis circa huius sacratissimi Sacramenti venerationem. Ad preces igitur S. Thomæ prædictum Festum instituens, ordinauit Officium per eundem dictari, quod per vniuersalem Ecclesiam tali celebritate dici posset. Quod & factum est: nam Officium quod per totam Ecclesiam solemniter cantatur in tali celebritate, est illud, quod S. Thomas dictauit; omninò diuersum ab eo, quod S. Iuliana virgo Leodiensis edi curauerat. Et ita Festum Corporis Christi est, quasi Festum S. Thomæ & Fratrum Prædicatorum, quia ad eius instantiam, & remunerationem laboris eius, institutum fuit.

Eodem tempore floruit Frater Guilhelmus Morbea Brabantinus, Sacræ Theologiæ Baccalaureus, ac demum Archiepiscopus Corinthiensis; qui ad instantiam S. Thomæ, omnes libros *naturalis, & moralis Philosophiæ, & Metaphy-*

taphysicæ Aristotelis, de Græco in Latinum transtulit, & librum *de Apibus, & naturis rerum* composuit. Hic Vrbanus Papa IV. secundum Cardinalem ex Ordine nostro fecit, Fratrem Anibaldum Hannibaldensem de Molaria, Romanum, virum apprimè doctum, & pium, ac ingenio subtilem: quem tanti fecit Angelicus Doctor S. Thomas, vt doctas in 4. Sententiarum libros lucubrationes illi dicandas iudicauerit. Scripsit dictus Cardinalis, *Commentaria in 4. Libros Sententiarum*, & *Librum Quodlibetorum*; Cùm autem decem annorum spatio Cardinalis dignitatem ingenti cum laude sustinuisset, tandem è vita excessit Vrbeueteri Anno 1272. ibidem apud FF. Prædicatores sepultus.

Anno Domini 1262. Vrbano IV. migrante Perusij, electus est in Papam D. Clemens IV. natione Prouincialis, & sedit annis tribus, mensibus 9. & diebus 24. Hic Pontifex multum Ordinem nostrum dilexit, ac varijs priuilegijs decorauit. Qui moriens Viterbij, in Ecclesia Fratrum Prædicatorum, quorum tunicam albam detulerat, vitam, & abstinentiam dudum imitatus fuerat, corpus suum sepeliri iussit. Quod & factum est. Ab hoc sanctissimo Pontifice cùm quidam miles peteret, quem Ordinem meliùs sibi esset ingredi, scilicet an Ordinem Prædicatorum, vel Minorum? eidem literas infrascriptas direxit, videlicet. *Clemens Episcopus, seruus seruorum Dei, Dilecto filio P. militi salutem, & Apostolicam benedictionem. Quæris à nobis consilium, quod apud te rectius poteris inuenire. Si enim tibi Dominus inspirauit, relicto sæculo, vitæ frugem appetere melioris, Dei Spiritum sicut nec possumus, sic nec volumus prohibere; præsertim cùm filium habeas benè disciplinatum (vt credimus) qui tuæ domui sciet prouidere. Quòd si proposito non mutato sciscitaris vlterius, quem tibi ex Fratrum Prædicatorum, & Minorum Ordinibus præeligendum credimus, id præcipuè conscientiæ tuæ relinquimus. Magis enim tu scire poteris vtriusque Ordinis obseruantias, quæ non sunt pares in omnibus, & in diuersis articulis excedentes,*

& excessa. Alterius quidem istorum Ordinum lectus est durior, nuditas grauior, & (vt nonnulli iudicant) paupertas profundior: & alterius cibus parcior, longiora ieiunia, & (vt quàm plures autumant) sanctior disciplina. Neutrum ergo neutri præferimus; sed in vna, & arctissima paupertate fundatos, ad vnum tendere credimus, salutem scilicet animarum. Et ideò siue hunc, siue illum elegeris, arctam viam aggredieris, & per portam intrabis angustam, ad terram mellifluam, & præ cæteris spatiosam. Vnde hoc apud te pondera, hoc diligenter aduerte, quis magis animo tuo placeat, quemque speres te melius portaturum. Et sic vni conuersatione adhæreas, vt amore ab altero nõ discedas. Frater enim Prædicator est reprobus, qui Minores non diligit; & execrabilis Frater Minor, qui vel odit Prædicatorum Ordinem, vel contemnit. Datum Perusij xiij. Kalendas Maij, Pontificatus nostri Anno 2. Intrauit autem prædictus miles Ordinem Prædicatorum, & etiam filius eius post eum.

Anno Domini 1271. x. Kalendas Septembris, electus fuit in Pontificem D. Gregorius X. vir sanctus, & iustus, postquam per triennium ferè Cardinales in contentione fuissent: & sedit 4. annis, mensibus 4. & diebus 10. à die electionis. Prima Creatione hic fecit Cardinalem Fratrem Petrum de Tharantasia Magistrum in Theologia, virum doctissimum, qui posteà fuit Summus Pontifex. Hoc tempore in Ordine Prædicatorum plurimæ fulserunt præclarissimæ stellæ, tàm in sanctitate vitæ, quàm doctrinæ amplitudine, vltrà eos qui suprà nominati sunt. Quorum primus fuit Fr. Petrus de Tharantasia prædictus, qui scripsit.

Postillas super Genesim.
Super Leuiticum.
Super Deutoronomium.
Super omnes Epistolas D. Pauli.
Super 4. Sententiarum Libros.
De materia Cæli.
De intellectu, & voluntate.
Super Exodum.
Super Numeros.
In Lucam.
Super Psalmos.
De Vnitate formarum.
De æternitate mundi.

Huius

Huius contemporaneus fuit Fr. Ægidius de Lisciuijs, Baccalaureus in Theologia, qui scripsit duos Libellos *De Vnitate formarum*, & *De immediata visione Diuinæ essentiæ*.

Fr. etiam Vlricus Teutonicus, Baccalaureus in Theologia, scripsit *super librum Metheororum*. *Super sententias*, *& summam Theologiæ* magnam & subtilem.

Fr. Gerardus Midensis, Baccalaureus in Theologia, scripsit *super Metaphysicam*, & *super Ecclesiasten*.

Fr. Theodoricus de Friburgo, Magister in Theologia, scripsit *De origine Prædicamentorum*. *De tempore*. *De Iride*. *De mensuris rerum*. *De defensione priuilegiorum Ordinis*. *De tribus difficillibus*. *De quidditatibus rerum*. *De generatione lucis*. *De visione beatifica*.

Fr. Ioannes Parisiensis Magister in Theologia, scripsit *super 4. libros Sententiarum*. Item librum *de Iride*, & *contrà correctorium S. Thomæ*. Item *in libros Metheororum*. *De vnitate esse & essentiæ*. *De aduentu Christi*, & *Apologeticum*.

Fr. Iacobus de Voragine, Archiepiscopus Ianuensis, scripsit *Legendam Sanctorum abbreuiatam*. Item *Sermones Dominicales*, *Quadragesimales*; *& de Sanctis per totum annum*, valdè bonos & vtiles, & *Mariale B. Virginis*.

Fr. Ioannes de Friburgo Lector, scripsit *Summam Confessorum in Casibus* valdè notabilem. Item *Confessionale pro audiendis confessionibus*.

Fr. Hermanus de Minda, Prouincialis Teutoniæ, scripsit, *De interdicto*, *& inquisitionibus criminum*, & *epistolas singulares*.

Fr. Ioannes Christophori de Minda, scripsit *Super quatuor Euangelia*, *super Apostolum totum*, *super Canonicas Epistolas*, *super librum Elenchorum*, *& super librum de Anima*.

Fr. Guilhelmus de Anona Anglicus, Magister in Theologia. Hic scripsit *Postillam super Matthæum*. Item *de decem Virginibus*. Item *super Ecclesiasten*. Fr. Thomas de Suetonia Anglicus, qui scripsit *super Prædicamenta*, *& sex principia*. Item compleuit scriptum S. Thomæ *super*

librum Perihermenias. Item scripsit *super librum Priorum*. Item *de Vnitate formæ*. Item *duo Quodlibeta*. Item *De relatione*. Item *Summam Theologiæ*. Item *Super Psalterium*. Item *quæstiones difficiles pro declaratione dictorum S. Thomæ*.
Fr. Ricardus Clapoel Anglicus, Magister in Theologia, scripsit *Super quatuor libros Sententiarum*. Item *contra correctorium S. Thomæ*. Item *de vnitate formarum*. Item *de immediata visione Diuinæ essentiæ*.

Eodem tempore Gregorius X. congregauit Concilium Lugdunense, ad quod dum properaret, Vicarium Papalem in Vrbe, atque in tota Italia esse voluit nostrum P. Aldobrandinum de Caualcantibus pro tunc Episcopum Vrbeuetanum. Ad idem Concilium dictus Pontifex, paulò ante hæc tempora vocauit S. Thomam propter eius eminentem scientiam. Qui dum de Neapoli Romam accederet, in itinere infirmatus deuotissimè apud Monasterium Fossæ nouæ Cisterciensis Ordinis Terracinensis Diœcesis, ad Dominum migrauit, ætatis suæ anno 50. inchoante, 10. Kal. Februarij, & sepultus fuit in illa Abbatia sub deposito tamen, cuius Abbatiæ consanguinei eius erant patroni, multis miràculis clarissimus.

In eo Concilio vidit omnis Ecclesia Dei, gloriam Ordinis nostri, dum inter tot diuersos Infulatos, 33. Præsules ex Prædicatoribus numerabantur. Eadem ætate floruerunt inclytæ Virgines Ordinis nostri B. Helena de Hungaria, quæ habuit quinque stigmata Christi, & magnæ perfectionis in Hungaria sanctimonialis Ordinis Prędicatorum fuit: & eius discipula B. Margarita Regis Hungariæ filia, similiter sanctimonialis mirabilibus virtutibus refulsit.

Mortuo Gregorio X. creatus est Pōtifex cum summa Ordinis nostri gloria, Anno 1276. xiij. Kal. Februar. D. Innocentius Papa V. natione Burgundus, antea Fr. Petrus Cardinalis de Tharantasia vocatus, Archiepisc. Lugdunen. postea Cardinalis Episcopus Ostiensis, & Veliternus, ac S. R. E. Maior Pœnitentiarius, de quo supra dictum est.

Hic

Hic sedit tantum mensibus 5. & diebus 2. Sepultus Romæ in Ecclesia Lateranensi.

Eodem Anno x. Kal. Iunij, electus fuit in Papã Adrianus V. patria Ianuensis, qui nonnisi mense 1. & diebus 7. in Pontificatu superuixit: obijt Viterbij non consecreatus, nec coronatus. Illi successit D. Joannes Papa XXI. Lusitanus, qui sedit mensibus 8. & diebus 8. Contigit postmodum Pontificatus D. Nicolaum III. patria Romanum, de familia Vrsini: hic electus Anno 1277. vij. Kal. Decembr. sedit annis 2. mensibus 8. diebus 29. Idem Pontifex prima Creatione, ex Ordine Prædicatorum 2. Cardinales creauit. Primus fuit, Nepos Pontificis, vocatus Fr. Latinus de Frangipanis, vel Malabranca Magister in Theol. ac Generalis Inquisitor, demum Episcopus Cardinalis Ostiensis, & Veliternus. Vir maxima pollens facundia, ac Concionator eximius, qui Apostolicæ Sedis Legatus missus fuit in Tusciam ad Florentinos pro pace stabilienda. Cùmque in Cardinalatu annis 17. superuixisset, obijt anno 1394. jv. Idus August. sepultus Romæ ad Mineruam.

Alter Cardinalis à D. Nicolao Papa III. eodem tẽpore creatus fuit, F. Robertus Kiluuarbius natione Anglus, Doctor Parisien. Archiepisc. Cantuarien. & Angliæ Primas, ac tandem Cardinalis S. Rufinæ, & Episc. Portuen. Vir Theologicis, ac Philophicis studijs clarus, qui scripsit.

Opuscula de Sacramento Altaris.
De Vnitate Formarum.
Super Philosophiam, & Metaphisicam Aristotelis.
Sophysticam Logicalem, & Gramaticalem.
Super Ezechielem.
De Conscientia, & Synderesi.
De Anima, & causis Animæ.
Distinctiones Doctorum.
Quodlibeta plurima.
De principio Scientiarum.
Super quatuor Libros Sententiarum.
Super Boetium.
Super Priscianum minorem.
De modo significandi.
Super Confessiones S. Augustini.
Super Epistolas D. Pauli.
De differentia spiritus, & ani-

animæ, ac Commentaria Theologiæ.

Obtulerat etiam idem Pontifex Ioanni Vercellensi Ordinis Magistro Patriarchatum Hierosolymitanum, cui dignitati cùm ille spontè, & vltrò renunciasset, coactus est in Generalatu perseuerare, vsque ad annum 1283. quo & obijt apud Montem Pesulanum in Galijs, 3. Kal. Decembris, post insumptos in regimine Ordinis annos 20. cum dimidio, multosque pro Ecclesia Dei exantlatos labores.

CAPVT IX.

De Fratre Munione Zamorensi, VII. Ordinis Generali; alijsque quatuor Magistris, in Officio Generalatus illis succedentibus.

Defuncto Nicolao Pontifice, post semestrem Sedis Apostolicæ vacationem, electus est in Papam Martinus IV. natione Gallus, Anno 1281. viij. Kal. Martij: qui cùm sedisset annis 4. mens. 1. diebus 7. obijt Perusij.

Quatriduo post Martini IV. obitum, denunciatus est Pontifex Max. Anno 1285. Nonis Aprilis D. Honorius IV. natione Romanus, gente Sabella, seditque annis 2. & 2. diebus. Eodem etiam Anno electus est in Magistrum Ordinis vij. in Capitulo Generali Bononiensi, Fr. Munio Zamorensis, Prouincialis Hispaniæ, Vir magni animi, & patientiæ singularis in aduersis. Hic Magister Regulam Fratrum, & Sororum *de Pœnitentia B. Dominici* dictauit, quam nunc habent, & quam Honorius IV. confirmauit: cùm prius sub quibusdam consuetudinibus à S. P. Dominico eis traditis viuerent; & Ordinem illum plurimum auxit, & gratijs communiuit. Circa idem tempus felici fine quieuit, B. Ambrosius Sansedonius Senensis, sanctitate, prædicationibus, miraculisque conspicuus.

Anno Domini 1288. viij. Kal. Martij renunciatus est Sum-

Summmus Pontifex, Nicolaus IV. ex Ordine Minorum, (postquam Cathedra Petri vacauit mensibus 10. & diebus 18.) Seditque annis 4. mense 1. diebus 14. Hic Pontifex Magistrum Munionem, iam per sex annos in Generalatu existentem absoluit, toto Ordine reclamante. Hanc tamen irrogatam Ordini iniuriam compensauit, tum varijs honoribus, gratijs, & prilegijs, tum promouendo ad Purpuram Fr. Hugonem Seguin natione Gallum de Billiomo Archiepiscopum Lugdunensem, quem fecit Cardinalem tituli S. Sabinæ, Anno 1288. eumque postea Cælestinus V. Nicolai Successor Episcopis Ostiensibus, & Veliternis adscripsit. Virum in Theologicis versatissimum, qui in lucem edidit.

In 4. Libros Sententiarum.
De immediata visione Diuinæ essentiæ.
Sermones plures.
Commentaria in Threnos Ieremiæ.
Contrà Corruptorium S. Thomæ.

Eodem tempore Henricus de Gandauo, qui Doctor solemnis appellatur Parisius, & Fr. Iacobus de Viterbio Ordinis Eremitarum, & Magister Godifridus de Fontibus, multa conscripserunt, quibus lucidissimam ac veridicam S. Thomæ doctrinam impugnare nisi sunt. Contrà quos suscitauit Dominus spiritum gloriosorum Doctorum Ordinis Prædicatorum, qui doctrinam impugnatam gloriosius defensarent, fundarent, & declararent. Quorum primus fuit Robertus Oxford Anglicus, qui contrà Henricum de Gandauo scripsit in his, in quibus vult impugnare S. Thomam. Item contrà primum Ægydij, vbi aduersatur doctrinæ S. Thomæ. Fr. Bernardus Baccalaureus in Theologia, scripsit contrà Henricum. Item contrà Godefridum de Fontibus, & contrà Iacobum Viterbiensem Augustinianum, in his quibus impugnant S. Thomam. Idem scripsit *super quatuor Libros sententiarum.* Fr. Guilhelmus de Masset Anglicus Magister in Theologia, scripsit contrà Henricum de Gandauo, vbi S. Thomam impugnare conatur. Item *contrà correctorium corru-*

corruptorij. Item *quæstiones de Angelis*.

Depositione facta Magistri Munionis, celebratum est Capitulum Generale Romæ Anno 1292. quo electus fuit in Magistrum Ordinis octauum Fr. Stephanus Bisuntinus Burgundus, Doctor Parisiensis. Hic Ordinem rexit in virga ferrea, in obseruantia Regularis disciplinæ peruigil, à licentijs, & dispensationibus omninò abstinens. Præfuit Ordini annis 2. cum dimidio, obijt deinde in Conuentu Lucensi Anno 1295. Scripsit autem *super Ecclesiasten*. Item libellum *De authoritatibus Sanctorum, & Philosophorum*. Item librum *exemplorum per alphabetum narrationum*. Item *Postillam super Apocalypsim*. Huius temporibus fuerunt Viri literati multi in Ordine Prædicatorum: inter quos fuit Fr. Bernardus de Trilia Gallus Nemausensis, Magister S. Theologiæ, qui scripsit.

Postillas super Ecclesiasten.
Tria Quodlibeta.
Quæstiones de Spiritualibus creaturis.
Quæstiones de differentia esse, & essentiæ.
Quæstiones de potentia Dei.
Super librum Sapientiæ.
Quæstiones de anima coniuncta.
Quæstiones de anima separata.
Quæstiones super totam Astrologiam.

Fr. Oliuerius Brito, Magister S. Theologiæ, scripsit *Super quatuor libros Sententiarum, & super librum Elenchorum*.

Fr. Nicolaus de Gorram Prouincialis Franciæ, & Confessarius Regis Philippi, scripsit *Postillas super Ecclesiasticum. Super canonicas Epistolas. Super Matthæum, & Lucam. Super totum Apostolum. Super Psalterium. Super Apocalypsim*. Item *distinctiones, & themata*.

Hoc anno obijt F. Robertus Domus Auinionen. genere nobilis, sed sanctitate nobilior, qui prædixit pestilentiam futuram ante annos triginta, quàm cœperit: quæ secuta est infallibiliter sicut prædixit. Prædixit etiam prophetice multa alia, quæ completa sunt ex magna parte; claruit autem multis miraculis in vita, & in morte. Inter cetera autem, cùm sacrum eius Corpus ad se-

pul-

pulchrum deferretur, Diuina virtute ita in altum eleuatum est, quòd Subdiaconus cum Cruce non potuit ipsum tangere, & sic eleuatum diuinitùs delatum est vsque ad sepulchrum.

Anno Domini 1293. mortuo Nicolao Papa IV. post diuturnum Apostolicæ Sedis interregnum, procurante Fr. Latino Cardinali nostri Ordinis, electus est ex Eremo S. Cælestinus V. in Pontificem Max. qui solus sine exemplo post menses 5. dies 7. Papatui renunciauit. In huius locum successit Benedictus Caietanus, qui sibi Bonifacij VIII. nomen accepit: seditque annis 8. mensibus 9. diebus 28.

Hic obiter tantùm insinuare sufficiat, quod Anno 1296. in Capitulo Generali Argentinensi electus fuit in Magistrum Ordinis ix. Frater Nicolaus Boccasinus de Taruisio, Prouincialis Lombardiæ: cuius præclara gesta, vitæ sanctimonia, honoresque quibus tàm intrà, quam extra Religionem cumulatus resplenduit, ad Summum vsque Pontificiæ dignitatis apicem euectus; oblongiori narratione toto Capitulo sequenti recensentur. Post Nicolaum Taruisinum, electus fuit in Magistrũ Ordinis x. Frater Albertus Clauaro Ianuensis Anno Iubilæi 1300. in Capitulo Generali Massiliæ congregato. Hic fuit Baccalaureus Parisiensis in Theologia, vir doctissimus, ac Regularis Obseruantiæ sectator feruidus. Præfuit Ordini mensibus tribus, & tandem 28. Augusti mortuus est in Conuentu Anagniæ. Illo defuncto electus est in Magistrum Ordinis xi. Frater Bernardus de Iuzico Conuentus Burdigalensis, pro tunc Prouincialis Prouinciæ Prouinciæ, Anno 1301. in Capitulo Generali Coloniensi: qui cùm Ordini præfuisset duobus annis, & mensibus 4, & celebrasset duo Capitula Generalia, alterum Bononiæ, Bisuntij alterum, completo hoc secundo mortuus est in Conuentu Treuerensi, xv. Kalend. Octobr.

CA-

CAPVT X.

De Domino Benedicto XI. Pontifice Maxim. aliàs P. Nicolao Boccasino de Taruisio, Ordinis Prædicatorum.

ANnus Domini 1303. felix faustusque illuxit Prædicatorum Ordini, dum Orbi atque Ecclesiæ dedit secundum Pontificem Max. P. Nicolaum Boccasinum de Taruisio, olim Ordinis Generalem, & post Cardinalem Ostiensem: qui post mortem Bonifacij Papæ VIII. electus est in Pontificem Max. xii. Kalend. Nouemb. & appellatus Benedictus XI. De eo ex Chronico Ordinis Fr. Guidonis sic habetur.

Eadem Romana Ecclesia geminata lætitia gratulatur se habuisse Præsulem, & Pastorem D. Benedictum XI. qui prius dictus est Fr. Nicolaus de Taruisio. Hic 14. ætatis suæ anno Prædicatorum Ordinem est ingressus, in quo 14. annis primis studuit, & laudabiliter profecit, & in alijs 14. annis sequentibus, exercuit officium Lectoris, & 14 annis alijs in Prælationis officio in Ordine laborauit. Hic Prior Prouincialis Lombardiæ existens, factus fuit Magister Ordinis in Capitulo Generali Argentinæ Anno Domini 1296. vt iam supra insinuatum est. Hic præfuit in Magisterio annis duobus cum dimidio in pace, & humilitate, & æquitate magna, magnus amator communitatis.

Celebrauit duo Generalia Capitula, creuitque sub illo Prouinciarum numerus: ita vt cùm priùs nonnisi 12. fuissent, multiplicatæ tunc fuerunt ad 18. Deindè crescentibus eius meritis, & præconijs claræ famæ, vocatus est de Magisterio ad Cardinalatus titulum, & honorem, per Dominum Bonifacium Papam VIII. dum esset ipse in Prouincia Prouinciæ. Cui per nuncios

D.

D. Bonifacius Papa infrascriptas direxit litteras Apostolicas videlicet: *Bonifacius Episcopus seruus seruorum Dei. Dilecto filio Fratri Nicolao de Taruisio, quondam Magistro Ordinis Fratrum Prædicatorum, in Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyterum Cardinalem assumpto, salutem, & Apostolicam benedictionem. Inter cæteros Ordines in agro plantatos Dominico sacrum FF. Prædicatorum Ordinem dileximus hactenus, & diligere non cessamus; ad ea quæ prosperum statum eius suique honoris incrementa respiciunt, paternis studijs intendentes. Volentes itaque personam tuam, quam laudabilis fama refert, ac fide digna clamat assertio; claris virtutum insignijs decoratam, & in te præfatum Ordinem multipliciter honorare; te nuper de Fratrum nostrorum consilio, in Presbyterum Cardinalem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ duximus assumendum. Quocirca discretioni tuæ per Apostolica scripta mandamus, quatenus impositum tibi onus à Domino prompta deuotione suscipiens, te submoto dilationis obstaculo præpares, ad nostram præsentiam quantocyus accessurus. Datum Reatæ Nonis Decembris, Pontificatus nostri anno 4.*

Præfatam litteram cum Bulla recepit ipse D. Nicolaus in Lesinhano propè Narbonam, & sequenti manè intrauit Narbonam. Et in Capitulo Fratrum præsentibus Fratribus, & DD. Ciuitatis, & multis solemnibus viris, fecit legi litteras Apostolicas, & renunciauit Magisterio Ordinis lacrymabiliter, & Cardinalatum acceptauit.

Hic igitur primò Cardinalis Presbyter fuit tituli S. Sabinæ, & postmodum translatus fuit ad Episcopatum Hostiensem, in quibus dignitatibus mansit quasi annis 5. Tandem mortuo Bonifacio VIII. factus est Summus Pontifex, & Benedictus XI. fuit appellatus. In quo Pontificatu vixit mensibus 8 diebus 6. & migrauit è vita Perusij 1304. Nonis Iulij, die Martis, hora quasi nona, omnibus Ecclesiasticis sacramentis deuotè susceptis: & sepultus fuit in Ecclesia Fratrum Prædicatorum ibidem ante Altare sub terra, sicut ipse mandauit dum adhuc

vi-

viueret, ne in alto poneretur, ſed ſub terra, ex magna humilitate quam habebat. Et licet modico tempore vixerit, multa tamen bona fecit, & meliora ſperabantur. Nam Conſtitutionem Bonifacij de ſepulturis reuocauit tanquam nimis rigidam, & aliam fecit, quæ incipit: *Inter cunctas, ad fauorem Religioſorum &c.* Præterea duos Cardinales ex Columnenſibus reconciliauit, quos Bonifacius acritèr fuerat perſecutus. Hic etiam fecit ſucceſſiuè tres Cardinales de Ordine Prædicatorum videlicet, Fratrem Nicolaum de Albertinis ex Comitibus de Prato, virum inſignis literaturæ, ac vitæ ſanctiſſimę. Item Fratrem Guilhelmum Maresfeldium natione Anglicum, Baccalaureum Pariſienſem, egregium Philoſophum & Theologum; ſed eo ante promotionem inſcio Pontifice mortuo, alium ſuffecit, nimirum Fr. Gualterum Vuinkerburnum etiam Anglum natione, Eduardi primi Anglorum Regis Confeſſarium. Horum Cardinalium primus videlicet Fr. Nicolaus Pratenſis antequàm aſſumeretur ad Purpuram, fuit primò Prouincialis Romanus, mox totius Ordinis Procurator, tandem Spoletanus Epiſcopus, ac Romanæ Vrbis Vicarius. Claruit etiam Legationibus ad Philippum Galliæ, & Odoardum Britanniæ Reges, vt illos bello certantes, eloquentia ſua qua plurimùm pollebat, paccaret, quod & effecit. Superuixit in Cardinalatu annis 19. erexitque in Patria Cœnobia duo, vnum FF. Prædicatoribus, aliud S. Nicolai Monialibus. Reſtaurauit quoque Cœnobium Piſtorienſe S. Dominico Sacrum, & aliud Auenione conſtruxit, in quo & vitam finiuit, Anno noſtræ ſalutis 1321. ibidem ſepultus. Scripſit doctiſſimè *De Paradiſo, & De Pontificalium Comitiorum habendarum ratione*. Cardinalis etiam Gualterus ſupranominatus Orator ac Poeta inſignis, nec non Philoſophus, ac Theologus, ſcripſit *Libros tres Summæ Theologiæ. Librum vnum de peccato Originali. Librum Quæſtionum Theologicarum. Librum Sermonum*, quos habuerat coram Odoardo Anglorum Rege.

ge. *Super Libros Sententiarum*: & nonnulla alia. Obijt Ianuæ octuagenario maior Anno 1305. die 24. Septembris, ibidem sepultus apud FF. Prædicatores.

Circa hæc tempora Ordo FF. Seruorum B. Mariæ, qui dicitur ortum habuisse à Beatissimo Petro Martyre Ordinis nostri (licet alij dicant quòd non originem habuit ab eo, sed magnum incrementum receperit,) à D. Benedicto Papa XI. Ordinis Fratrum Prædicatorum, fuit confirmatus, ob magnam deuotionem quam ad ipsum Martyrem gloriosum habebat. Ipse quoque primus iussit fieri Festum Impressionis Stigmatum in corpore S. Francisci. Et quia sicuti scriptum est, *Qui se humiliat exaltabitur*, quia iste sanctus Pontifex se valdè humiliauerat, adeò post mortem eius adiecit Dominus eum magnificare super terram, coruscatione miraculorum; vt per hoc ostenderet, quòd felix viueret in excelsis. Quædam hic inferiùs annotaui, prout accepi ex litteris fide dignorum in Curia existentium, qui visu vel auditu de eis certiùs potuerunt informari, & quædam ex eis postmodùm audiui relatione plurium confirmari; Quę quidem breuitèr, & summatim ponam, dimissa omni historiæ longitudine.

Ipsa die obitus B. Benedicti Papæ, qua sancta illa anima cælum conscendisse credita est, tantus fuit concursus populorum circa corpus eius in palatio adhuc positum, venientium ad pedum oscula beatorum, & in crastinum in Ecclesia Fratrum Prædicatorum dum officium cantaretur; & super sepulchrum, ipso etiam tumulato, quòd pressura gentium à nemine potuit cohiberi. Cœperuntque varijs languoribus laborantes, B. Benedicti Papæ suffragium implorare, moxque Diuinam adesse virtutem percipere, & sentire. Mater cuiusdam Fratris Ordinis Prædicatorum, quæ per 14. annos continuos dolorem capitis continuum sustinuerat, deuotè se illi deuouens, protinùs est curata. Homo quidam filium habens paruulum, qui tribus diebus sine cibo, &

potu

potu fuerat, de vita ipsius pueri quasi desperatus, ad sepulchrum B. Benedicti eundem attulit. Et quia tulit cum Reguli ac Centurionis fide & deuotione, quærens salutem filij, statim B. Benedicti meritis sanitatem recepit: & per se in Ecclesia deambulare cœpit, qui priùs fuerat deportatus. Mulier quædam brachium alterum curuum, & quasi aridum habebat, cum quo nihil agere poterat: quæ benedictionis & salutis ibidem petens auxilium, à Benedicto Domini protinùs est curata: ita quòd sic cum eo, sicut cum altero omnia poterat operari. Quædam etiam mulier, & quidam puer penitùs nil videntes, ad Benedicti sepulchrum perducti, statim fuerunt eius meritis ad lumen pristinum restituti. Quidam Domicellus Vicecancellarij impotens factus in vno brachio, audiens tanta miracula B. Benedicti Papæ meritis diuinitùs perpetrari, cum fide & deuotione ad eius sepulchrum veniens, fuit ibidem continuò liberatus. Quandam mulierem à fluxu sanguinis, quem per annum passa fuerat, liberauit. Puerum vnum ad ambulandum penitùs impotentem in pedibus & tibijs, & retrò, iam multis annis, ibidem suis meritis instaurauit, & gressum reddidit, præsente populo & testimonium perhibente. Quædam mulier dæmoniaca ad sepulchrum Benedicti Papæ adducta fuit, ijsdem diebus paulò post ipsius tumulationem, quam diabolus multum vexabat & torquebat; & vociferare præ angustia miserabiliter compellebat. In qua diabolus mulieris vtens labijs latinum congruè, admirantibus audientibus, loquebatur. Muliere igitur iuxta sepulchrum posita, vnus Frater Prædicator, præsentibus omnibus, qui aderant Clericis, & laicis in multitudine copiosa, & duobus Fratribus Minoribus, incepit dæmonem adiurare dicens: Adiuro te ex parte Dei, & serui sui Papæ Benedicti, vt excas inde, & dimittas istam mulierem. Tunc respondit dæmon verbis latinis: Quomodo credis, quòd Benedictus me hinc expellet, cùm Franciscus me non potuerit expellere?

Præ-

Prædicta namque mulier prius adducta fuerat Assisium ad B. Francisci tumulum. Tunc Frater dixit: Scio quòd vterque habet potestatem à Deo expellendi te, sed Deus potest istam gratiam reseruare S. Papæ Benedicto, quam non fecit S. Francisco hac vice. Tum dixit dæmon; Rogo te vt non vexes me amplius, nec infestes, quia per 16. annos in hac muliere mansi: & iterato cæpit Frater eum adiurare ex parte B. Papæ Benedicti, vt priùs, & dicere Euangelium secundùm Ioannem, *In principio erat Verbum*. Cùmque perueniisset ad finem, & dixisset: *Et Verbum caro factum est*: continuò exiuit diabolus & dimisit mulierem ita conquassatam, & vexatam, quòd multo tempore nihil potuerit loqui. Postquam autem respirauit, viribus aliqualiter iam resumptis, deuotè laudes, & gratias egit Deo & S. Benedicto: nec vlteriùs locuta est latinum, quòd non didicerat, nec sciebat, nec recordata est, quòd vnquam taliter fuerit locuta, sed cùm sibi dicebatur de hoc plurimùm mirabatur.

Oratio. *Deus qui beatum Benedictum Pontificem tuum benedictionis tuæ gratia subleuasti ad cælum: populum tuum quæsumus noua benedictione gratiæ tuæ sanctifica; & à cunctis malis imminentibus eius meritis & precibus, tua nos virtute defende. Per Christum.*

CAPVT XI.

De Fratre Aymerico Placentino XII. Ordinis Generali: alijsque duobus Magistris, in Officio Generalatus eidem succedentibus.

ANno Domini 1304. electus est in Magistrum Ordinis xii. in Capitulo Generali Tolosano Fr. Ay-

mericus Placentinus, Lombardus, Prouincialis Græciæ, vir doctus, qui & Bononiæ, & alibi 23. annorum spatio docuit. Hic studiorum, & literatorum amantissimus, ordinauit inter alia, vt in singulis Prouincijs specialis Conuentus designaretur, in quo tres Linguæ, Latina videlicet, Græca, & Hebraica docerentur. Completo demùm Magisterij sui septennio, spontè officio cessit; plurisousque post annis superuiuens, tandem Bononiæ Anno 1327. die 12. Aprilis diem clausit extremum, ibidem sepultus.

Anno 1305. post mortem Benedicti Papæ XI. & longam Cardinalium per menses xi. contentionem, eligitur in Papam Clemens V, nostri Cardinalis Nicolai Pratensis opera, & sagacitate. Sedit annos 8. menses 10. dies 16. Hic transtulit Curiam vltrà montes, in Galliam scilicet; quæ ibidem remansit annis 70. vsque ad Pontificatum Gregorij XI. qui Diuina reuelatione per S. Catharinam Senensem sibi facta, Curiam in Vrbem reduxit. Sub hoc Pontifice celebrata est Synodus Generalis Viennæ Allobrogū, in eaque damnati sunt Templarij, Prædicatorū opera, in sess. 2. xi. Kalend. Aprilis.

Idem Pontifex ex Ordine Prædicatorum tres Cardinales creauit successiuè, nimirùm prima Creatione Anno 1305. Pontificatus sui anno primo, creauit Cardinalem tituli S. Sabinæ Fr. Thomam Iossium Anglum, olim B. Alberti Magni vnà cum S. Thoma de Aquino discipulum, Prouincialem Angliæ, ac Odoardi Anglorum Regis Confessarium. Item tituli S. Eusebij fecit Cardinalem Fr. Nicolaum de Farinula natione Gallum, Philippi Pulchri Galliarum Regis Consiliarium, ac Cōfessarium. Horum duorum Cardinalium primus, vti erat vir eruditionis eminentia planè admirādus, scripsit.

Super 4. Libros Sententiarum.	*De Conceptione B.M.V.*
Postillam in Psalterium.	*In Genesim Commentaria.*
Sermones in annum.	*Super Boetiū de Consolatione.*
De Doctrina Scholarium.	*Contrà Ioannem Scotum.*

D:

De Concordantia Librorum S. Thomæ Aquinat.
Postillas in Prouerb. Salomon.
In Cantica Canticorum.
In Libros S. Augustini de Ciuitate Dei.
Aduersus Iconoclastas.
Quodlibeta.
Quæstiones Theologicas.
De Statu Animarum post mortem.

E vita excessit apud Allobroges in Legatione ad Henricum Imperatorem die 13. Decemb. Anno 1310. sepultus in Cęnobio Oxomensi FF. Prædicatorum. Cardinalis autem Farinula decessit Lugduni, ibique apud suos Prædicatores sepultus Anno 1323. Cardinalatus 18. Reliquit compositos, ac conscriptos *Sermones plurimos*, & *Rituales libros*. Tertia deindè Creatione idem Pontifex Clemens V. euexit ad Cardinalatum tituli S. Cęciliæ Fr. Guilhelmum Godin, natione Gallum, Doctorem Parisiensem. Virum ingenij admirandi, qui postmodum à Ioanne Papa XXII. renunciatus fuit Episcopus Sabinensis. Hic ab omnibus habebatur magnus Ordinis Prædicatorum parens, vtpotè de illo optimè meritus. Cęnobia quinque D. Dominico sacra ædificauit, & tres Ecclesias Fratribus sui Ordinis erexit, vnam Auenione, alteram Tolosæ, tertiã Baionæ. Scripsit *de Nuptijs Christi Domini, & Ecclesiæ*. Item *Concessiones, & Priuilegia Romanæ Ecclesiæ. Sermones quoque permultos*, Iura naturæ persoluit Auenione, ibidemque apud FF. Prædicatores sepultus Anno 1336. Pridiè Idus Iunij, Cardinalatus anno 24.

Anno Domini 1312. in Capitulo Generali Carcassonensi, electus est in Magistrum Ordinis XIII. Fr. Berengarius de Rodex, Prouincialis Tolosanus, ac Vicarius Ordinis. Hic præfuit Ordini annis quinque, ac totidem Generalia Capitula celebrauit. Missus fuit à Ioanne XXII. Pontifice (de quo mox infrà dicemus) Apòstolicus Legatus ad Regem Galliæ, ac paulò post ab eodem Pontifice ad Archiepiscopatum Compostellanum assumptus; quem acceptans, onus Magisterij deposuit. Post Gene-

ralatum superuixit Berengarius aliquot annos, ac tandem dum præsens adesset in exercitu Christiano, contrà Saracenos dimicante, lethali vulnere confossus, in Conuentu Cordubensi spiritum Deo reddidit Anno 1325.

Claruerunt his temporibus Doctores insignes in Ordine, Fr. Albertus de Brixia Doctor præcipuus, cui reuelata fuit à D. Augustino gloria S. Thomæ illis verbis: *Thomas mihi par est in gloria, virginali præstans munditia.* Hic cùm esset apprimè doctus, *Summam de Officio Sacerdotis* valdè vtilem & bonam compilauit, & dies suos in sanctitate vitæ, & commendatione S. Thomæ compleuit. Item Fr. Robertus Holckot Anglicus, qui scripsit.

Super Librum Sapientiæ.
Item *Moralitates pulchras.*
Super 7. prima Capitula Ecclesiastici.

Floruit quoque Fr. Ioannes de S. Geminiano, qui Sermones pulcherrimos conscripsit *de Tempore, tàm pro Dominicis, & Feryis Quadragesimæ*, quàm etiam *de Sanctis, & pro defunctis ad omnem statum*. Item scripsit *Librum de similitudinibus*. Fr. Hugo de Prato composuit *Sermones Dominicales, & Quadragesimales, ac communes pro diuersis solemnitatibus*. Fr. Henricus de Arimino, compilauit egregiè *Summam de quatuor Virtutibus*. Fr. Gratiadeus de Asculo, qui in *Logica*, & *Philosophiæ* multa composuit. Fr. etiam Dominicus Gronier de Conuentu Tolosano, Doctor Parisiensis, qui ex Magistro Sacri Palatij creatus fuit Episcopus Appamiensis, *in Diuinam Scripturam Commentaria magna* dictauit. Circa hæc quoque tempora floruerunt Fr. Bartholomæus, & Fr. Raynerius vterque Pisanus, quorũ primus *Summam Pisanam*, & nonnulla alia volumina, alter verò *Summam magnam Theologiæ*, compilauerunt.

Tempore dicti Berengarij Magistri Ordinis, obijt Foroliuij Anno 1314. B. Iacobus Salomonius Venetus annum ætatis agens 83. Hic dum viueret, multis virtutibus, & gratijs adornatus, omnibus exemplar sanctitatis fuit: post mortem verò magnificis continuè miraculis

coru-

coruſcauit, & coruſcat. Hunc ſecuta eſt ad gloriam Anno 1317. B. Agnes de Monte Politiano, Virgo Deo dilectiſſima, miraculis innumeris effulgens. Cuius corpus Venerabile aliquando liquorem ſudat, valentem ad multorum ſalutem, qui deuotè ad eam accedunt. Corpus eius nunquam ſepultum fuit, ſed nec humanitùs perunctum: ſed ſolo liquore ex ſe defluente, ita eſt conſeruatum; vt integrum adhuc per omnia perſeueret. Huius ſanctæ Virginis admirabilem vitam Magiſter Raymundus de Capua diligenter conſcripſit.

Clementis V. Papæ corpore Carpenctorati ſepulto, poſtquam Apoſtolica Sedes annis duobus, & vltrà ſuo viduata Paſtore manſiſſet, tandem Anno 1316. eligitur, & conſecratur in Conuentu Lugdunenſi Fratrum Prædicatorum Ioannes Papa XXII. seditque annis 18. menſibus tribus, diebus 28.

Bienno poſt hanc Pontificis electionem, ſecuta eſt electio Fratris Heruei Natalis Armorici Britanni, in XIV. Magiſtrum Generalem Ordinis, in Capitulo Lugdunenſi Anno 1318. Fuit Herueus dum aſſumeretur ad Generalatum Vicarius Generalis Ordinis, Prouincialiſq; Franciæ: eratque præſtantiſſimi ingenij vir, Doctor Pariſienſis, communique voce omnium ſui temporis ſapientiſſimus habebatur. Multa ſubtiliter ſcripſit tàm in Phyſicis, quàm in Theologicis, doctrinam D. Thomæ accerrimè propugnando contrà Henricum Gandauenſem, & Durandum. Scripſit proindè.

Super 4. libros Sententiarum.
Super 8. Quodlibeta.
De Verbo.
De peccato Originali.
De Beatitudine.
De ordine ſecundæ intentionis ad primam.
De paupertate Chriſti, & Apoſtolorum.
De æternitate Mundi.
De cognitione primi principij.
De Virtutibus Moralibus.
De ſecundis intentionibus.
De Sacramentis.
De Poteſtate Papæ;

& plura alia Opuscula. Eodem tempore scripsit etiam Fr. Durandus senior Tractatus diuersos. Duos *Super Sententias*, & *duo Quodlibeta*. Item Tractatum contrà Ioannem XXII. Papam, *de Visione Diuinæ essentiæ*. Aderant quoque his temporibus, & alij Scriptores, videlicet: Fr. Nicolaus Triuet Anglus, qui scripsit *super Boetium de Consolatione*. *Super Declamationes Senecæ*. & super Augustinum *de Ciuitate Dei*. Fr. Paganus scripsit.

Postillas super Pentatheucum.
Super Ruth.
Super Regum.
Super Iosue.
Super Iudicum.
Super Paralipomenon.
Super Esdram.
Super Tobiam.
Super Parabolas, Ecclesiasten, & Cantica.
Super 4. Prophetas maiores.
Super Nehemiam.
Super Iob.
Super Librum Sapientiæ.
Super Psalterium.
Super Euangelia.
Super Apocalypsim.

Circa hæc tempora, felicissimè in cælum euolauit B. Margarita de Castello Virgo Tertiaria Ordinis nostri: quæ innumeris à Deo affecta beneficijs, miraculisque clarissima, migrauit è vita Anno 1320. die xiij. April. ætatis suæ anno 33. Cuius corpus adhuc integrum, & incorruptum in eadem Ciuitate apud FF. Prædicatores, cunctis visendum patentèr ostenditur.

Contigit autem Anno 1323. die 29. Iulij, vt S. Thomas Aquinas procurante idipsum Magistro Generali Herueo, à Ioanne XXII. Pontifice inter Sanctos reponeretur, annis 50. à suo obitu: peracto solemni Canonizationis ritu in Ecclesia Cathedrali Auenionensi. Assistentibus huic functioni Rege & Regina Franciæ, & Rege Siciliæ. Quamprimùm enim prædictus Pontifex famam, miraculorum, vitæ, & doctrinæ S. Thomæ subaudiuit, deputauit solemnes Inquisitores, qui inquirerent de prædictorum veritate: omnibusque canonicè probatis, de Prælatorum omnium tunc in Curia existentium consilio & assensu, eum Sanctorum Confessorum Cathalogo adscri-

scripsit. In die Canonizationis ipsius prædicauit primò D. Papa Ioannes XXII. in Palatio suo, assumpto Themate: *Scitote quoniam mirificauit Dominus Sanctum suum*; & in eo mirabiles commendationes dixit, tàm de Ordine, quàm de ipso S. Doctore. Inter alia propalauit hoc, quòd S. Thomas, in Ordine nostro gesserat vitam Apostolorum, qui Ordo nihil habet in proprio, licet habeat, & viuat in communi: subiunxitque, quòd credebat istam esse vitam Apostolorum; & quòd nullus haberet pro malo, quod iste S. Doctor post Apostolos, & Doctores primos, plus illuminauit Ecclesiam Dei.

Postmodum prædicauit Fr. Petrus Graterei. Tertio loco Rex Siciliæ. Quarto loco prædicauit Archiepiscopus Capuanus vir excellentissimus. Quinto loco alius quidam Episcopus. Sexto prædicauit Archiepiscopus Arelatensis. Septimo Episcopus Vintoniensis. Octauo loco prædicauit Episcopus Londonensis de Ordine Minorum. Hi Sermones facti fuerunt Idibus Iulij: Posteà dictus Pontifex xiv. Kalend. Augusti; in Festo S. Alexij, Missa cantata, eloquenti Panegyri S. Thomam laudauit, ab hoc Themate exorsus. *Magnus es tu, & faciens mirabilia*: Et tunc vltrò per Reges, Reginam, Comitemque S. Seuerini festa sunt celebrata, apparatu permagnifico, confluentibus velut agmine facto Religiosis, Prælatis, Principibus ad Conuentum Prædicatorum.

Interea Magister Generalis Herueus diffluebat præ gaudio, videns lucernam positam super candelabrum Ecclesiæ; illudque Simeonis sæpiùs ingeminabat. *Nunc dimittis Domine seruum tuum in pace, quia viderent oculi mei salutare tuum*. Compleuitque Deus desideria eius, nam post paucos dies, nempe 10. Augusti eiusdem anni fatis cessit Narbonæ, florenti adhuc ætate, postquam præfuisset Religioni annis quinque, & mensibus tribus.

Anno sequenti Canonizationem S. Thomæ Aquinatis, D. Stephanus Episcopus Parisiensis, de consilio Episcoporum, & Archiepiscoporum, ac 23. Magistrorum in

Theologia, & 29. Baccalaureorum, quosdam Articulos, qui videbantur tangere doctrinam S. Thomæ condemnatos per Vniuersitatem Parisiensem, per litteras publicas retractauit. Immò in Indice Librorum prohibitorum Concilij Tridentini, reperitur Littera L. *Liber continens errores damnatos à facultate Parisiensi, contrà doctrinam D. Thomæ.* Hæ autem litteræ Episcopales reuocatoriæ, in Festo S. Thomæ coram Vniuersitate per sermonem publicatæ fuerunt, cum omnium gaudio, & lætitia, ad laudem Saluatoris.

CAPVT XII.

De Fratre Barnaba Vercellensi XV. Ordinis Generali: alijsque septem Magistris, in Officio Generalatus eidem succedentibus.

ANno Domini 1324. in Capitulo Generali Burdigalensi, electus est in Magistrum Ordinis XV. Frater Barnabas de Vercellis, Prouincialis Lombardiæ superioris. Qui Doctor famosus existens in Iure Canonico Ordinem intrauit, in eoque multis annis docuit. Erat vir aspectu venerandus, affabilis auditu, gestu humilis, in obseruantia assiduus, in gratijs concedendis sat liberalis. Annis septem, totidem mensibus Ordinem rexit laudabiliter, minùs tamen feliciter: nam sub eo persecutiones multas, & malas passus est Ordo à Ludouico Bauaro, hoste Ecclesiæ. Sed & ipse Barnabas Generalis, pati debuit indignationem Pontificis Ioannis XXII. qui eidem reditum ex Hispania in Italiam omninò interdixit. Quo exilio dum summoperè affligeretur, reuersus in Gallias, Parisijs quieuit in pace Anno 1333. ibidem sepultus. Celebratis tempore sui Generalatus septem Capitulis Generalibus.

Accessit Ordini nostro sub Generalatu Barnabæ Vercellensis vnus Cardinalis, à præfato Pontifice Ioanne XXII. creatus Fr. Matthæus Vrsinus Romanus S. Theologiæ Magister: qui cùm priùs fuisset Prouincialis Romanus, factus fuit postea Episcopus Agrigentinus, tandem Archiepiscopus Sipontinus, ac vltimò Presbyter Cardinalis tituli SS. Ioannis, & Pauli, ac Episcopus Sabinensis renunciatus fuit, Anno 1327. die 18. Septembris. Obijt Auenione Anno 1340. xv. Kalend. Septembris Corpus Romam relatum, in Ecclesia S. Mariæ super Mineruam conditum est.

Anno 1333. sedente adhuc Ioanne XXII. Pontifice, in Capitulo Generali apud Diuinionem in Gallia congregato, assumptus est in Magistrum Ordinis XVI. Frater Hugo de Vansseman Campanus, natione Gallus, Doctor Parisiensis, Prouincialis Franciæ, ac Ordinis Vicarius. Gubernauit Ordinem annis octo, & vltrà, difficillimis sanè temporibus, totidemque Generalia Capitula celebrauit. Obijt Auenione Anno 1341. post Festum S. Dominici, dum apud Curiam moraretur pro sedandis grauissimis procellis, quibus Ordo noster agitabatur. Interea Ioannes Pontifex breui se moriturum sentiens, suam doctrinam de animabus separatis non videntibus clarè Diuinam essentiam ante expectationem nouissimi Iudicij, retractauit: totumque correctioni S. Romanæ Ecclesiæ subiecit. Mortuus Anno 1334. nonagenario maior.

Defuncto Ioanne Pontifice, successit in locum illius Benedictus XII. ex Ordine Cisterciensium, electus Auenione in Conuentu Prædicatorum Anno 1334. xiij. Kal. Ianuarij. Seditque annis septem, mensibus 4. diebus 6. Viuebat hac ætate Fr. Venturinus de Bergamo Prædicator excellentissimus, qui fructum mirabilem per totam Italiam fecit: adeò, vt innumeras paces fecerit inter capitales inimicos. Et licet iniustè multas tribulationes patientèr sustinuerit, ex suspitionibus Benedicti

Pa-

Papæ; consolatus tamen ab eius successore Clemente VI. sanctissimè obijt in Nigroponte, seu Euboea Insula, in Ecclesiastico exercitu contrà Turcas. Eius quoque præcipuè meritis, exemplis, prædicationibus, & miraculis motus creditur ad renunciandum mundo, & Religionem nostram amplectendam Princeps Delphinatus Imbertus: qui ea conditione inter cæteras Principatum suum cessit Regi Franciæ, vt deinceps Regni primogenitus Delphinus diceretur.

Sub Generalatu Hugonis Anno 1340. translatum est Corpus S. Petri Martyris in arcam pretiosiorẽ, sumptus exhibente Rege Cypri: præsentibus Archiepiscopo Mediolanensi, Ioanne de Vicecomitibus, ac tota nobilitate: nec defuere miracula ad inuocationẽ gloriosi Martyris.

Paulò ante hæc tempora Anno videlicet 1339. ex hoc sæculo migrauit B. Maria de Venetis Terciaria, virtutibus ac bonis operibus locupletissima.

Benedicto XII. Pontifice ex hac vita migrante, paucis mortem eius deflentibus, iterum Cardinales in nostro Auenionensi Conuentu pro Conclaui reclusi, ad Pontificatus gloriam deportauere Anno 1342. ix. Maij, Fratrem Petrum Rogerij, Monachum Benedictinum, qui nomen Clementis VI. sibi assumpsit. Sedit annis 10. mensibus 7.

Eodem anno, & mense electus est in Magistrum Ordinis XVII. in Capitulo Generali apud Carcasonam Frater Gerardus de Adaumario, Prouinciæ Tolosanæ, Magister in Theologia, & Clementis VI. Pontificis ex sorore nepos, vir non minùs doctus, quàm Religiosus. Vix tribus mensibus præfuit Ordini, nam mense Septembri eiusdem anni assumptus est à dicto Pontifice suo Auunculo ad Cardinalatum tituli S. Sabinæ: in qua dignitate duobus tantùm annis superuixit, sepultus Auenione apud Fratres suos, vbi & è viuis abijt.

Anno sequenti 1343. in Capitulo Generali Parisijs congregato, electus fuit in Magistrum Ordinis XVIII.

Fra-

Frater Petrus de Palma, natione Gallus, Patria Bisuntinus, Magister Theologiæ, Prouincialis Franciæ, atque Ordinis Vicarius; vir Religionis zelo, prudentiæque virtute præditus. Biennio suscepti muneris necdum peracto, moritur Parisijs Kalend. Martij 1345.

Frater Guarinus de Giaco Campanus, Doctor Parisiensis, Prouincialis Franciæ, atq; Ordinis Vicarius, eligitur in Magistrum Ordinis XIX. in Capitulo Generali apud Briuam Anno 1346. celebrato. Hic vix biennio, & duobus mensibus Ordinem rexit, nam anno 1348. in Conuentu Montis Pesulani decessit, peste percussus, quæ per totam Europam sæuissimè grassabatur, prout 30. annis ante prædixerat P. Robertus Domus Auenionensis vti supra dictum est, ad finem Capitis 9.

Anno 1349. electus est in Capitulo Generali Barcinonensi, in Magistrum Ordinis XX. Frater Ioannes de Molendinis Lemouicensis, Sac. Palatij Apostolici Magister, vir doctrina, dono prædicationis, alijsque virtutibus ornatissimus. Hic biennio in Generalatus Officio necdum exacto, renunciatus est Presbyter Cardinalis tituli S. Sabinæ, ab eodem Clemente VI. in qua dignitate vixit vsque ad annum 1353. quo mortuus est Auenione die 21. Februarij, sepultus apud Fratres suos. Edidit complures *de Tempore, Sanctisque* sermones: & Librum *de Reparatione hominis lapsi*.

Vicarius Ordinis à Clemente VI. Pont. Max. institutus interea fuit, Frater Simon Lingoniensis Doctor Parisiensis, ac Prouincialis Franciæ, quo munere defungebatur, vsque ad annum 1352. Quo anno, dum Capitulum Generale apud Castras congregaretur, idem ipse Simon Lingoniensis vnanimiter in Magistrum Ordinis XXI. acclamatus est. Erat etenim vir doctissimus, tantùm eloquentia, rerùmque experientia præstans; vt communi elogio *Piscator hominum*, seu alter Simon Petrus diceretur. Hic annis 13. cum dimidio Magisterium tenuit, singulis annis Capitula Generalia in diuersis Prouin-

uincijs intimando. Factus deinde Eccleſiæ Nannatenſis Epiſcopus, illamque annis duodecim prudentiſſimè gubernans, meritis tandem cumulatus ſuperos adijt, Anno 1375. in noſtro Templo Nanneti tumulatus.

Tempore ſui Generalatus dictus Simon Magiſter, duorum Summorum Pontificum electionem aſpexit. Prima fuit Anno 1352. xv. Kal. Ianuarij, qua die poſt mortem Clementis VI. euectus eſt ad Summum Pontificatum Innocentius VI. Seditque annis 9. menſibus 8. diebus 26. Altera electio peracta eſt in Anno Domini 1362. v. Kal. Octobr. vbi electus eſt in Pontificem Maximum Vrbanus V. Monachus Cluniacenſis, abſens, & extra Collegium Cardinalium. Seditque annis 7. menſibus 2. & 24. diebus.

Vterque hic Pontifex, Ordinis noſtri amantiſſimus fuit. Primus S. Thomam Aquinatem Salomoni prætulit, hoc addens in commendationem doctrinæ illius, *vt nunquam qui eam tenuit, inueniatur à Veritatis tramite deuiaſſe: & qui eam impugnauerit, ſemper fuerit de veritate ſuſpectus*. Alter Pontifex Vrbanus V. mandauit corpus S. Thomæ Aquinatis, quod 75. annis ſub depoſito in Monaſterio Foſſæ nouæ iacuerat, ad Conuentum Toloſſanum Ordinis Prædicatorũ transferri: quod quidem magnis, & multiplicibus corruſcans miraculis, cum magna ſolemnitate translatum eſt Anno 1369. Innocentius VI. Pontifex in ſignum ſuæ in nos propenſionis, in ſecunda Creatione Anno 1356. Purpura Cardinalitia ſuperueſtiuit F. Nicolaum Roſelli Hiſpanum, olim Prouincialem Aragoniæ, eiuſdemque Regni Inquiſitorem. In qua dignitate annis 5. ſuperuixit, ſepultus Maioricis in Eccleſia Prædicatorum. Vrbanus quoque Papa V. Prædeceſſoris ſui erga nos amorem imitatus, prima Creatione creauit Cardinalem Anno 1366. die 18. Septembris Fr. Guilhelmum Sudre Gallum Lemouicenſem, prius S. Palatij Apoſtolici Magiſtrum, deinde Epiſcopum Maſſilienſem; qui in Cardinalatu, & inſuper Epiſcopatu Oſtienſi, & Veliterno, ſuperuixit vſque ad annum

1373.

1373. sepultus Auinione inter suos Fratres. Scripsit *nonnulla de Mysterijs S. Crucis. Epistolas plures in Causa Fidei, & quædam pertinentia ad Logicæ subtilitatem.*

Sub Generalatu Simonis Lingoniensis floruerũt plures viri sanctitate, ac doctrina præstantes. Quorum primus B. Hẽricus Suso, cuius corpus quiescit in Ecclesia Vlmensi in Germania. Fr. Ioannes Thaulerus Teutonicus, cuius opera spirant diuinitatem. Alter Henricus de Erfordia Mindensis, Prouinciæ Saxoniæ, qui scripsit *Chronicon gloriosum* ab origine mundi, vsque ad annum 1352. in quatuor magnis voluminibus. Item scripsit *Catenam Auream* in pulchro volumine. Item *Tractatum de Conceptione Virginis gloriosæ*, & alia multa.

Floruit etiam hac ætate Sacratissima, & admirabilis Virgo Catharina de Senis, Tertij Ordinis *de Pœnitentia S. P. Dominici*. Cuius excellentissima vita, & doctrina profundissima, eam multipliciter commendant. Hæc obijt Anno 1380. ætatis suæ tertio circiter, & trigesimo: quam Pius II. Pont. Max. Sanctarum Virginum Cathalogo adscripsit. Vitã verò illius virtutibus admirandam, B. Raymũdus de Capua Magister Generalis Ordinis descripsit.

Eiusdem instituti cuius erat S. Catharina Senensis, fuere quàm plurimæ Sorores Deo deuotissimæ, diuersis temporibus, quæ miraculis claruere. Et inprimis in Ciuitate Vrbeuetana, fuere duæ Virgines gloriosæ, & innocentes: videlicet B. Vanna, & B. Daniela, quæ in vita, & in morte miraculis claruere. In Ciuitate Florentiæ fuit Soror Ioanna nuncupata, vitæ continentiæ, & miraculis celeberrima. In Ciuitate Pisana fuit Soror Pina, eximiæ pietatis, & conuersationis sanctissimæ. In Ciuitate Senarum est alia Soror Catharina, magnę virtutis adolescentula, quæ iacet in Ecclesia Campi Regy in Capella S. Dominici.

Anno Domini 1367. in Capitulo Generali Auenionensi electus est in Magistrum Ordinis XXII. Fr. Elias Tolosanus Petragoricensis, Magister in Theologia, qui primùm

fuit

fuit Romanæ Curiæ Pœnitentiarius, deinde Procurator ac Vicarius Generalis Ordinis. Vir doctrinæ pariter, ac solertiæ singularis, zelo ardens Religionis, cum non modico vtilitatis, & gloriæ obuentu. Hic Religioni iura dedit annis 13. si autem etiam numeretur tempus, quo in Schismate aliquas Prouincias Elias sustinuit, præfuit Ordini annis 23.

Mortuo Vrbano Papa V. post reditum in Gallias ex Italia, electus est Auenione in Pontif. Max. Gregorius XI. natione Prouincialis, Anno 1370. iij. Kal. Ianuarij, Sedit annis 7. mensibus 2. diebus 29. Hic Diuina reuelatione, per B. Virginem Catharinam Senensem sibi facta (vt iam supra insinuauimus) Curiam à tempore Clementis V. ad illam vsque diem, spatio 70. annorum vltrà montes detentam, Romam reduxit. Hoc tempore Florentini suis machinationibus pessimis, fecerunt rebellare omnes terras Ecclesiæ ab obedientia Pontificis, & bona omnium Ecclesiarum sui potentatus immobilia abstulerunt, & vendiderunt; vt contrà Ecclesiam dimicarent. Propter quod graui anathemate à Papa Gregorio fuerunt innodati, & diuinis interdicti.

Huic pientissimo Pontifici è viuis sublato Anno 1378. Eodem anno successit in Pontificatum Vrbanus VI. Seditque annis ij. mensibus 6. diebus 7. Hic Pontifex cùm Cardinales Gallos, & Vltramontanos malis moribus asuetos corriperet, ab eis derelictus est: vnde elegerunt alium Antipapam, quem Clementem VII. appellauerunt. Et sic factum fuit schisma in Ecclesia Dei omnium pessimum, quod durauit annis 52. sub quatuor Summis Pontificibus. Hoc schisma tunc desæuiens, scissa Ecclesiæ pulchra vnitate, fuit occasio, vt & Ordo Prædicatorum, (aliorum Ordinum exemplo) bifariam diuideretur: cuius vna pars Fr. Raymundum Capuanum Magistrum Generalem sibi delegerat, cum eoque Vrbano Pontifici adhærebat; vtpotè Italia, Germania, Anglia, Portugalia, Hybernia, Dacia, Polonia, Bohemia, & Vngaria;

sola

ſola Hiſpania, & Gallia cum Magiſtro Elia Toloſano, Clementis VII. partium erat.

Et tunc Vrbanus Papa VI. prima Creatione Anno 1378. duos Cardinales ex Ordine noſtro creauit. Primum, tituli S. Cyriaci in Thermis, Fr. Nicolaum Miſquinum è Caracciola nobiliſſima Neapolitani Regni familia. Qui ab ineunte ætate Sacrum Prædicatorum Ordinem profeſſus, in pietate, & eruditione mirum in modum profecit. Sacræ Theologiæ Magiſter, Inquiſitor Generalis Regni Neapolitani renunciatus, ſtrenuam nauauit operam pro Romana Eccleſia, vt illam à ſchiſmate liberaret. Meſſanenſis Archiepiſcopus, Presbyter Cardinalis tituli S. Cyriaci factus, multas geſſit Legationes. Romę è vita exceſſit iv. Kal. Auguſti, Anno 1389. ſepultus in æde S. Mariæ ſuper Mineruam. A nonnullis beatus poſt mortem nuncupatus fuit. Scripſit *Summam de Pœnitentia*. eumque Sacrarum Litterarum Interpretem nominat Leander Albertus, de Viris illuſtribus Ordinis noſtri.

Alterum ex Ordine Prædicatorum Cardinalium Collegio, ſub titulo SS. Gabini, & Suſannæ, Vrbanus Papa VI. adſcripſit, Fr. Philippum Gezza de Rufinis (non de Vrſinis). Hic dum eſſet Legatus Vrbani Papæ VI. diſertiſſimè concionando, populos in Italia in fide Pontificis nutantes, retinuit. Scripſit *in Libros Phyſicorum Ariſtotelis*. Ad Superos euolauit Anno 1384. ſepultus humili loco ad S. Sabinam in Eccleſia FF. Prædicatorum, abſque vlla ſepulchrali inſcriptione.

CAPVT XIII.

De B. Raymundo de Capua, XXIII. Ordinis Generali; aliiſque tribus Magiſtris, in Officio Generalatus eidem ſuccedentibus.

CVm defeciſſet Magiſter Elias Toloſanus (vt dictum eſt) ab obedientia Vrbani Pontificis, conuenientibus

bus ad Capitulum Bononiense PP. illarum Prouinciarum quæ à Generali Elia defecerant: electus fuit in Magistrum Ordinis XXIII. Anno 1380. Fr. Raymundus de Vineis Capuanus, Magister in Theologia, vir sanctus, & eruditus, qui fuit S. Catharinæ Senensis Confessarius cęlitùs designatus. Hic statim facta sui electione manum misit ad lapsi Ordinis reformationem: cępitque reformare Conuentum S. Dominici Venetiarum, & consequenter eodem modo Lombardiam, Thusciam, Siciliam, Trinacriam, Holandiam, Vngariam, Alemaniam, Hispaniam, & Franciam ipse reformauit. Rexit Ordinem annis 19. Capitula tamen Generalia nonnisi quinque celebrauit: tandem totus senio contractus, migrauit in cœlum in Conuentu Nurimbergensi, in Germania Anno 1399.

Post Vrbanum Papã VI. electus est in Pont. Max. Anno Domini 1389. iv. Nonas Nouembris, Bonifacius IX. Seditque annis 14. mensibus 2. Huius anno Pontificatus xi. Domini verò 1401. electus fuit vnanimiter in Capitulo Generali Vtini, in Magistrũ Ordinis XXIV. F. Thomas de Firmo, S. Theologiæ Doctor; vir summæ prudentiæ, & in regulari obseruantia enutritus. Moderatus est Ordinem annis 13. aliquibus Generalibus Capitulis intimatis. Multa præterea Priuilegia Ordini à Bonifacio Papa IX. obtinuit, voluitque, quod Prouincia Lombardiæ inferioris nominaretur Prouincia S. Dominici, superioris verò S. Petri Martyris; & hoc fuit per tria Capitula approbatum. Denique Magister Thomas absoluto Ianuæ Capitulo, ibidem perpetuò quieuit Anno 1413. fluctuante adhuc Ecclesia.

Hoc tempore claruit Sanctissimus Pater B. Vincentius Ferrerius Valentinus, Ordinis nostri, vir eximiæ scientiæ, vitæ sincerrimæ, Apostolico spiritu plenus, à Deoque pro Gentium, ac peccatorum conuersione in mundum missus. Hic per annos 40. quotidiè prædicauit, celebrauit, & alia præclarissima opera fecit. Ex cuius

prædi-

prædicatione, quòd 25. millia Iudæorum, & 8. millia Saracenorum, ad Fidem Catholicam fuerint conuersa; verissimè comprobatum fuit. Insuper vltrà 100. millia hominum peruersorum, & desperatorum, ac publicorum peccatorum, ad vitam bonam venerunt. Inter cætera Apostolorum dona quæ habuit, linguarum gratiam habere promeruit: nam prędicans in suo idiomate Cathalano, ab omnibus quarumcumque linguarum intelligebatur. Migrauit ad Christum, quem futurum Iudicem prædicauit, Venetijs In Britania Anno 1419.

Anno Domini 1404. xvi. Kalend. Nouembris, electus est in Papam Innocentius VII. non minori, quàm Prędecessor suus charitate in Fratres Prędicatores exestuans: qui Tertium Ordinem Fratrum, & Sororum *de Pænitentia S. Dominici*, necnon eorum Regulam, seu viuendi Formulam, quam priùs Generalis Munio præscripserat, denuò confirmauit: instante Fratre Thoma Senensi, qui magna sanctitatis opinione obijt Venetijs. Sedit hic Pontifex annis duobus, & diebus 21. Eius tempore claruit Foroliuy D. Marcolinus, vir eximiæ sanctitatis, & miraculorum gratia insignis.

Anno 1406. electus fuit in Papam Gregorius XII. natione Venetus, vir eximiæ sanctitatis. Sed postea Papatui spontè renunciauit in Concilio Constantiensi, propter vnionem Ecclesiæ faciendam. Hic Pontifex in prima Creatione fecit Cardinalem, tituli S. Xisti Fr. Ioannem Dominici de Florentia, Archiepiscopum Ragusinum, Ordinis nostri, qui peracta Legatione tùm ad Sigismundum Imperatorem, tùm ad Constantiense Concilium, in quo in persona Gregorij Papæ, cessionem Pontificatus coram Patribus executus est; obijt Budæ in Conuentu nostro S. Pauli primi Eremitæ Anno 1420. scripsit.

Commentarios in Ecclesiasticum.

In Cantica Canticorum.

In Euangelium S. Matthæi.

Notationes super Magnificat.

In Epistolam D. Pauli ad Romanos.
De Amore Charitatis.
Sermones Quadragesimales.
Librum de Possessionibus.
Itinerarium deuotionis.
Et Sermones de Sanctis.

Anno Domini 1409. conuenerunt Cardinales duorum Pontificum Gregorij scilicet, & Benedicti XII. & facto Consilio Pisis, elegerunt in Papam Alexandrum V. qui Ordinem Minorum professus, prius Magister in Theologia famosissimus, deinde Cardinalis, & Archiepiscopus Mediolanensis fuit. Sedit Mensibus 10. diebus octo, obijtque ætatis suæ Anno 71. sepultus Bononiæ in Conuentu S. Francisci. Hic gloriosum Priuilegium Fratribus Mendicantibus concessit, quod incipit: *Regnans in excelsis &c.* quale nimio zelo Parisienses, & alij in Concilio Constantiensi impugnare voluerunt, sed minimè potuerunt: cæpitque hoc Pontifice cooperante Schisma in Ordine diminui, dum non solùm Generalem Thomam de Firmo in Magistrum Ordinis confirmauit, sed etiam datis Apostolicis litteris, & in Capitulo Bononiensi publicatis, demandauit; vt illi soli omnes obediant, & subijciantur.

Successit Alexandro V. in Pontificatú Ioannes XXIII. antea vocatus Balthasar Cossa. Hic electus Bononiæ Anno 1410. xvj. Kalend. Iunij, sedit annis quinque, diebus 15. Concilium Constantiense ille indixit, in Ciuitate Constantiæ apud Rhenum, in Moguntina Germaniæ Prouincia: in eoque Concilio è Pontificatu depositus, & primo in Castro Cellis, deindè in Gellobes per triennium reclusus, ac sequestratus fuit.

Sub tempus triennalis Sedis Apostolicæ vacationis, post depositionem iam dicti Ioannis XXIII. electus fuit in Magistrum Ordinis XXV. in Capitulo Generali Florentino, celebrato Anno 1414. Fr. Leonardus de Datis Florentinus, primò Bononiæ Inquisitor, dein Prouincialis Romanus, Procurator Generalis, S. Palatij Apostolici Magister, insuper Ordinis Vicarius. Hic adfuit

Con-

Concilio Constantiensi, fuitque vnus ex Electoribus constitutus; & suffragium tulit pro Martino III. Pontifice (de quo mox dicetur) abeoque incomparabilia pro Ordine Priuilegia suscepit. Præfuit Ordini annis 10. & vltrà, celebratisque sui regiminis tempore quatuor Generalibus Capitulis, obijt Florentiæ Anno 1426. xvij. Kalend. April. Nondum accepta eius obitus relatione Martinus III. Papa, eodem anno quo obijt, die 23. Iunij, eum Presbyterum Cardinalem declarauit: verum Nuntij à Summo Pontifice Florentiam missi, hominem quem de sua promotione ad Cardinalatum certiorem reddere voluerunt, fatis cessisse inuenerunt.

Eius tempore claruit Doctissimus Fr. Ioannes Capreolus Tolosanus, qui scripsit super 4. *Libros Sententiarum* egregiè in defensionem doctrinæ S. Thomæ, contrà eam impugnantes. Item Franciscus de Rethsa, in Vniuersitate Viennensi suprà annos 12. Sacræ Scripturæ Lector: de Beatissima Virgine plurima volumina congessit, reiterando, & semper applicando illud thema: *Primi, & purissimi fructus eius.* Scripsit etiam super *Salue Regina* integrum volumen, & multa alia.

Claruit etiam hoc tempore Fr. Iacobus de Susato Magister, Conuentus Coloniensis, ibidem Inquisitor contrà hæreticos, qui scripsit.

Quatuor Libros Sententiarũ ad literam.
Super Epistolã ad Hæbreos.
Super Epistolam ad Titum.
De Veritate Conceptionis B. Mariæ Virginis.
De hora mortis Christi.
Mappam Mundi.
Collationes breues, & Latinos sermones.
Super Librum Sapientiæ.
Super Matthæum tria volumina.
Super Missam vnum volumen.
De origine, & vnitate Ecclesiæ.
Item Chronicam vnam.
Distinctiones pro arte colligendi.

Coordinauit etiam *Priuilegia Ordinis, cum defensione eorundem*: combinauitque *Chronicon breue Ordinis*, ex quo

pro maiori parte illa, quæ hic habentur excerpta sun
Hoc eodem tempore facta est diuisio Prouinciarum al
quarum Ordinis, scilicet, ampla Prouincia Hispania
diuisa fuit in Prouinciam Hispaniæ, & S. Iacobi Port
galiæ: assignatis cuilibet illarum proprijs Conuentibu
contentis in Bulla diuisionis Prouinciæ Hispaniæ, da
in Concilio Constantiensi, anno primo Pontificatu
Martini III.

Qui præfatus Pontifex Martinus, natione Roman
ex nobilissima Columnensium familia Anno 1417. te
tio Idus Nouembris vnanimitèr in Pontificem accl
matus fuit; renunciante Pontificatui Gregorio III. a
pro Legato Marchiæ declarato: absolutisque per Co
cilium Ioanne XXIII. (vt iam supra diximus) & Ben
dicto XIII. tamquam scandalizantibus Dei Ecclesiam
Hic sedit annis 13. mensibus tribus, diebus 10. Creau
Cardinalem ex Ordine Prædicatorum Fratrem Ioanne
Casanoua Aragonensem, Theologum famosissimum, q
primò S. Palatij Magister, deindè Episcopus Bosanus
& Eluensis, ac tandem in Purpatorum cætum translatu
fuit cum titulo S. Xysti: quanquam pileum rubrum no
receperit, nisi ab Eugenio IV. Martini Papæ successor
Scripsit, *de Potestate Papæ suprà Concilium*. & alia mu
ta in S. Theologia. Excessit è viuis Anno 1434. Barc
nonę sepultus.

Anno Domini 1426. in Capitulo Generali Bononie
si, absens per compromissum assumptus fuit in Mag
strum Ordinis XXVI. Frater Bartholomæus Texerius
natione Gallus, Prouincialis Prouincię, Parisinę Vn
uersitatis Doctor, & egregius Concionator. Hic guber
nauit Ordinem annis 24. cum fama sanctitatis. Conue
tum Bononiensem aliosque multos in Italia reformauit
obtentis multis pro Ordine Priuilegijs; præsertim impe
trauit dispensationem à Martino Papa III. quod Fratre
habere possent possessiones. Octo Capitula Generali
celebrauit, ac demùm in senectute bona migrauit ad Do
mi-

minum in Concentu Lugdunensi, Anno 1449.

Defuncto Martino Pontifice, quem luxit totus Christianus Orbis, statim Anno 1434. v. Nonas Martij, eligitur in Pontificem Maximum, Romæ in Sacrario S. Mariæ super Mineruam Ordinis nostri, Eugenius IV. natione Venetus, homo singularis prudentiæ, & religiosissimæ vitæ: sedit annis 15. mensibus 11. diebus 21. Hic Pontifex Ordinem nostrum plurimũ dilexit, ac proindè tertia Creatione, Fr. Ioannem de Turrecremata Hispanum S. Theol. Doctorem, ac S. Palatij Magistrum, Presbyterum Cardinalem tituli S. Xisti renunciauit. Erat autem Ioannes infracti semper animi, ita, vt nec precibus, nec minis ab ijs, quę fidei, quæ veritatis, ac Religionis erant, vnquàm auerti, vel deterreri potuisset. Egregiè in Concilio Basiliensi authoritatem Pontificiam defendit, aliaquæ plura in Ecclesiæ vtilitatem in Concilio Florentino præstitit. Quapropter *Fidei defensor* est appellatus. Templum S. Mariæ super Mineruam testudine, Claustrúmque à fundamentis erexit, ac picturis exornauit. In eadem Ecclesia S. Mariæ super Mineruam Societatem Sanctimæ Virginis Annunciatæ fundauit, cum copiosissimis reditibus pro Virginibus quotannis sponsó terrestri, vel cœlesti copulandis: quos ipsimet Pontifices eodem die, in dicta Ecclesia post solemnem Cappellam Pontificiam, in schedula proprijs manibus distribuere non dedignantur. Fuit dictus Ioannes vir doctissimus, scripsit.

In Gratiani Decreta, volumina 4.
De Conceptione Domini, Libros tres.
De Corpore Christi contrà Bohemorum errores.
Contrà Ismaelitas.
De Animæ Salute.
De Pœnitentia.
De Consecratione.
De Concilijs.
De aqua lustrali.
Meditationes in vitã Christi.
De Vnitate Græcorum.
De Sacramentis Librũ vnum.
Summam Ecclesiæ libris sex.
De authoritate Romanæ Ecclesiæ.

In Regulam Sancti Benedicti.
Postillam in totius Anni Euangelia.
Sermones de Tempore, & de Sanctis.
De Conceptione Deiparæ Libros 13.

Præterea *Commentaria, seu Phrasim breuissimam, locupletissimam, lucidissimamque*; simplici, & aperto sermone ad Pium II. dictatam *in omnes Dauidicos Psalmos*, & alia quędam. Tostati Theologicas quasdam Theses impugnauit. Laudabiliter, ac sanctissimè vixit, de Ecclesia benè meritus. Anno ætatis suæ 79. seu octogenario maior, multis gloriosissimè functus Legationibus, die 26. Septembris Anno 1468. Romæ in Conuentu S. Mariæ super Mineruam spiritum Deo reddidit; & in Sacello à se constructo sepultus est. Cùm in Concilio Florentino egregiè disputasset, à Græco Scriptore *Phylosophus Latinorum, & Dialecticæ peritissimus* appellatur. Nemini vnquam obtrectare visus est: alijs plurimum tribuens, sibi autem nihil arrogans.

Hac etiam ætate floruerunt & alij viri sanctitate, & doctrina clarissimi. Inter quos Magister Ioannes de Monte Nigro, qui publicè in Concilio Florentino disputauit contrà Græcos, & eos superauit. Hic multa composuit, & præcipuè *Tractatum de Conceptione B.M.V.* Magister quoque Leonardus de Vtino, vir excellentis doctrinæ hoc tempore claruit. Hic composuit *Sermones Dominicales, & Quadragesimales* valdè notabiles; *& Sermones aureos de Sanctis*. Fecit etiam alia quamplurima Opuscula tàm in Philosophia, quàm in Logica, quæ in suo Conuentu habentur.

Item Frater Ieremias Siculus, qui Bononiæ ad Ordinem receptus est: postmodum ad Siciliam profectus, magnam partem illorum Conuentuum reformauit. Hic pijssimus Pater, multos doctos, & pulchros Sermones compilauit, & sanctè in Domino obdormiuit. Frater Manfredus excellentissimus, & fructuosissimus Prædicator, & Hæreticæ prauitatis in Germania Inquisitor, vir

bo-

bonus, & sanctus, qui magnum fructum prædicando fecit, & postmodum Romæ sancto fine quieuit. Hoc tempore etiam floruit S. Antoninus Archiepiscopus Florentinus, vir doctus, & Sanctus: *qui Summam in quatuor partes distinctam* compilauit. Insuper *Confessionalia tria*, vnum latinum, & duo vulgaria. Item *Sermones plurimos*, & præcipuè *Chronicon ab initio mundi, vsque ad tempora sua*. Miraculis viuens, & post mortem conspicuus, Sanctorum numero adscriptus est ab Adriano Papa VI. Anno Domini 1523.

CAPVT XIV.

De Fratre Petro Roschini XXVII. Ordinis Generali: alijsque octo Magistris, in Officio Generalatus eidem succedentibus.

ANno Iubilæi 1450. in Capitulo Generali Lugdunensi, electus est in Magistrum Ordinis XXVII. Fr. Petrus Roschinus Gallus Narbonensis, Prouincialis Prouinciæ Prouinciæ, & Vicarius Ordinis. Vir doctrina clarus, sed morte præmatura correptus, nonnisi quindecem dies in Magisterio superuixit.

Illo mortuo electus est Romæ Anno immediate sequenti 1451. in Magistrum Ordinis XXVIII. Fr. Guido Flamochettus Gallus, cùm esset Ordinis Procurator & Vicarius. Certè vir singulari prudentia, solertia, & morum elegantia ornatus. Sed & hic infrà primum annum suæ promotionis obijt Neapoli in Conuentu S. Dominici, ibique est reconditus.

His duobus Ordinis Magistris, modico tempore in Officio suo viuentibus, successit Fr. Martialis Auribelli Auenionensis, Prouincialis Prouinciæ, & Vicarius Ordinis: electus in Magistrum Ordinis XXIX. in Capitulo Generali Nannetis in Britania Anno 1453. cele-

brato. Hic fuit Magister in Theologia doctissimus, ac prudentissimus, & quod maius est, felicissimæ memoriæ. Præfuit Ordini annis octo, multósque Conuentus in Italia, Flandria, & alijs Prouincijs reformauit. Tandem à Pio II. Pontifice à Generalatu fuit absolutus, studio quorumdam, eius depositionem quærentium.

Tempore eius Generalatus, S. Vincentius Ferrerius in SS. Confessorum numerum à Calixto III. Anno 1455. die 29. Iunij relatus est; magno Cleri, ac populi Romani apparatu. Claruit enim S. Vincentius virtutum multitudine, & in vita, & post mortem tanta miraculorum gloria, vt prolatum fuerit, post mortem 28. mortuos suscitasse.

Anno Domini 1447. Pridie Nonas Martij, electus est in Pontificem Maximum Nicolaus V. vir doctissimus, & Ordinis nostri amicus, qui Bononiæ apud nostros Philosophiam, & Theologiam dicerat. Sedit annis 8. diebus 19. Illo mortuo successit in Pontificatum Callixtus III. electus Anno 1455. vj. Idus Aprilis: & cùm sedisset annis tribus, mensibus 4. obijt Romæ anno 1458. Eodem anno, xiv. Kalend. Septembr. electus est in Pontificem Pius II. Senensis, qui contrà Turcas multa facere tentauit, sed morte præuentus non perfecit. Idem Pontifex post diligentem Inquisitionem (vt moris est) factam, B. Catharinam Senensem Sanctorum Cathalogo adscripsit, magna cum solemnitate. Sedit annis sex, minus tribus diebus.

Quarto anno Pontificatus Pij Papæ II. Domini verò 1462. in Capitulo Generali Senis celebrato, electus est in Magistrum Ordinis XXX. Fr. Conradus Astensis Lombardus, S. Theol. Magister, Procurator, & Vicarius Ordinis, vir obseruantia regulari præpollens. Præfuit Ordini annis tribus, posteà officio spontè cessit: totusque orationibus, ac studijs deditus, mortuus est in suo Astensi Conuentu Anno 1470.

Hoc tempore orta est Prædicatores inter & Minores non

non leuis controuersia, de sanguine Christi: num videlicet Diuinitas fuerit separata à Christi sanguine in Cruce effuso? Affirmabant Minores innixi authoritati Francisci Mayronij; Prædicatores negabant, adducentes rationes, & authoritates SS. Doctorum, & etiam contrariæ opinionis condemnationem, factam in Ecclesia Cathedrali Barcinonensi, de mandato Clementis Papæ VI. Post longum tandem certamen, conclusum est in fauorem Prædicatorum; sed ob euitanda scandala vtrique parti silentium impositum.

Hoc tempore claruit doctissimus vir Fr. Gabriel Cassasages Barcinonensis, Bononiæ Regens; qui in dicta controuersia publicè coram Summo Pontifice disputans, maximè inclaruit. Eius coætanei fuerunt Frater Iacobus Brixiensis, S. Theol. Magister, Inquisitor Hæreticæ prauitatis, & Fr. Vercellinus de Vercellis, vir apprimè doctus, & eruditus: & hi erant missi à Conuentu Bc.oniensi, ad faciendam disputationem iam insinuatam. Floruerunt etiam eo tempore Fr. Ioannes de Neapoli Magister, & Fr. Ioannes de Pistorio vterque famosissimi Prædicatores: quorum prior S. Catharinæ Senensis præconia, posterior verò S. Vincentij miracula prædicando, magnum fructum fecerunt in populis.

Anno Domini 1464. electus est in Pontificem Paulus II. Venetus, seditque annis 6. mensibus 10. diebus 26. Eius Pontificatus anno primo, reassumptus est iterum ad Generalatum Fr. Martialis Auribelli (de quo supra egimus) in Capitulo Generali Nouariæ 1465. celebrato. Qui post reassumptionem rexit Ordinem annis circiter octo, triaque Capitula Generalia celebrauit. Demùm senio & laboribus fractus, obijt Auenione Anno 1473. Circa hæc tempora felici fine quieuit B. Alanus de Rupe, qui collapsum Sanctissimi Rosarij institutum reparauit, auxit, dilatauit.

Anno Domini 1471. v. Idus Augusti, electus est in Pontificem Sixtus IV. ex Ordine Minorum, seditque

annis

annis 13. Hic priuilegia Ordinis nostri ampliauit, & gratias multas concessit. Inter alia hic Pontifex *Mare magnum* effudit, & *Bullam Auream*, in qua liberam facultatem concessit, recipiendi, conseruandi, possidendi bona immobilia. Eius Pontificatus anno tertio, electus fuit in Magistrum Ordinis XXXI. in Capitulo Generali Romę celebrato Anno 1474. Fr. Leonardus de Mansuetis Perusinus, S. Palatij Magister, & Vicarius tunc Ordinis; qui cùm sexennio exercuisset suam administrationem, Romæ obijt. Hic dicitur valdè fuisse remissus, maximè in causa Stigmatum S. Catharinæ Senensis: quam verè habuisse Stigmata Christi, tàm disertè, tàmque authenticè declarat, qui eam SS. fastis adscripsit Pius II. Pont. Max. in Hymno Vesperarum Officij à se in honorem ipsius S. Virginis editi.

Anno 1481. electus est in Magistrum Ordinis XXXII. Fr. Saluus Cassetta Panormitanus, S. Palatij Magister, procurante hanc ipsam eius electionem Sixto IV. Pontifice. Hic biennio tantùm, & mensibus 4. Ordinem gubernauit: nam iussu Pontificis Legatione in Teutoniam suscepta, omnibusque pro voto Pontificis peractis, Romam reuersus, Purpura donandus, obijt Anno 1483. Dum in Germania Legatione fungeretur, corpus B. Alberti Magni repertum integerrimum post 200. ab eius obitu annos in loco pulchriori collocauit, Brachiumque ad Pontificem detulit, quod nunc extat in Conuentu Bononiensi.

Saluo è vita migrante, factus est Magister Ordinis XXXIII. Anno 1484. Fr. Bartholomęus Comatius Bononiensis, Sac. Theol. Magister, & Vicarius tunc Ordinis. Hic mense decimo sui Generalatus Perusij peste sublatus est. Eodem Anno 1484. iv. Kalend. Septembr. electus est in Summum Pontificem Innocentius VIII. seditque annis 7. mensibus 10. diebus 27.

Hoc tempore in Ordine Prædicatorum claruit Magister Iacobus Sprenger, Prouincialis Teutoniæ, qui post

B.

B. Alanum Britonem Rosarij Instauratorem, incredibili cum vtilitate, idem institutum plurimum dilatauit. Item floruit Fr. Dominicus de Flandria, vir doctissimus, qui super *Metaphysicam Aristotelis* magnum volumen composuit. Scripsit etiam super *Libros Posteriorum*, *Libros de Anima*, & multa alia. Claruerunt pariter & alij viri doctissimi, videlicet Magister Petrus de Bergamo, vir inter omnes sui temporis doctissimus, qui primus *Tabulam Auream in omnia opera D. Thomæ Aquinat.* miro ingenio, & labore contexuit. Dum fuisset multis annis Bononiæ Regens, multos præclaros discipulos reliquit: vtpotè Fr. Bartholomæum Comacium (de quo supra egimus) Fr. Vincentium Bandellum Generales Ordinis, Fr. Paschasium Hispanum Episcopum Burgensem, Fr. Thomam Brixiensem, Fr. Ambrosium de Alemania, Fr. Paulum Soncinatem, qui quæstiones acutissimas in *Libros Metaphysicæ* composuit, ac plura alia eleganter dictauit.

Item Magister Franciscus de Neritono, vir sapientissimus ac doctissimus, qui Paduæ plurimis annis docuit, multosque insignes discipulos reliquit: vt D. Cardinalem Dominicum Grimanum Venetum, omnium doctrinarum genere eruditissimum, & D. Antonium Pizamanum Feltrensem Episcopum, aliosque Archiepiscopos, Episcopos, ac Doctores plurimos. Magister etiam Valentinus Camers magnæ scientiæ vir, hoc tempore floruit.

Anno Domini 1486. in Capitulo Generali Veneto, electus est in Magistrum Ordinis XXXIV. Fr. Barnabas Saxonus de Neapoli, Procurator ac Vicarius Ordinis, sed hic vix vnum mensem in officio superuixit. Vnde sequenti Anno 1487. ibidem Venetijs electus mansit in Magistrum Ordinis XXXV. Fr. Ioachimus Turianus Venetus, Prouincialis Lombardiæ, & Ordinis Vicarius, vir Linguæ Græcæ, & Latinæ peritissimus, insignisque Theologus.

Hic

Hic pater dulcissimus & humanissimus, in benignitate, & charitate Ordinem gubernauit, annis 13. mensibus duobus, nulli molestus nisi malis, omnibus bonis bonus. Tempore huius Patris, multa officio Diuino sunt addita, & quatuor Octauæ Solemnes institutæ, & memoriæ sanctorum, quæ erant in Kalendario, in Festa 3 Lectionum sunt permutatæ. Hic etiam multa bona reliquit officio Generalatus, & Conuentui suo multos libros Græcos, & Latinos magni pretij, ac in ornatum Ecclesiæ perpulchros pannos & pretiosos. Obijt anno Iubilæi 1500. Romæ, cum magna Ordinis mæstitia, qui Patrem Fratrum se amisisse dolebat, & ibidem sepultus quiescit. Huius tempore floruit Magister Vincentius Merlinus Venetus, præclaræ scientiæ vir, qui annis pluribus in Vniuersitate Patauina, summa cum laude Metaphysicam docuit.

Anno Domini 1492. Alexander VI. electus fuit in Papam, & sedit annis 11. Hoc etiam tempore floruit Fr. Thomas Donatus, Venetus origine, & eiusdem Ciuitatis Patriarcha: qui laudabiliter in Ordine annos 44. percurrens, in officio prædicationum, & Prioratuum, ac multorum aliorum laborum exercitijs; tandem per annos 12. Patriarchatu non sine magnis curis, & corporis languoribus, ac diuturna cæcitate laudabiliter administrato, migrauit à sæculo septuagenarius, toti Clero, ac Ciuitati optimam suæ administrationis famam relinquens.

Claruit quoque hoc tempore R. Pater Fr. Antonius de Brixia, Brixiensis Inquisitor, magnæ prudentiæ vir, qui præclaros sermones à se editos posteritati reliquit. Hic pater prædicationis tuba, per totam Italiam per multos annos gratiosè intonuit, & multorum Conuentuum Prior extitit. Floruit hoc tempore etiam vir præclarissimus, & doctissimus Magister Paulus de Monelia Ianuensis: qui cùm post Prouincialatum Lombardiæ superioris, S. Palatij Magister effectus, plures annos in di-

dicto officio cum magna gloria, & omnium Prælatorum Curiæ gratia peregisset, per D. Alexandrum VI. Episcopus Chij effectus, in legatione eiusdem Pontificis Budæ in Hungaria ad Dominum deuotissimè migrauit.

Hoc etiam tempore floruit sanctissima Virgo Columba, apud Perusium, Tertij Ord. *de Pœnitentia B. Dominici*, cuius miri actus leguntur. Anno 1498. non minori sanctitatis apud multos, & doctrinæ apud omnes opinione floruit Fr. Hieronymus Sauonarola Ferrarien. qui è Congregatione Lombardiæ, Congregationem Tusciæ, seu S. Marci de Florentia erexerat, ac regularem obseruantiam promouerat. Hic post reformatos mores, & regimen Ciuitatis Florentiæ, facinorosorum rabie, cum duobus, Dominico videlicet & Syluestro, nostri Ordinis Fratribus, in publica platea (sicut ipse prædixerat) crematur, sparsis posteà in Arnum amnem eorum cineribus. Multa prædixit futura, complura ad Catholicæ fidei confirmationem, & morum reformationem doctissimè, ac religiosè scripsit. Conciones eius, quæ vel ex ore prædicantis exceptæ, vel ex annotatis ab ipso summatim, & per capita, per alios extensæ fuerunt, apud multos adhuc habentur in pretio; quod contrà tepidos quendam ad amorem Dei, & sui contemptum, vitalem spiritum spirare videantur. *Rationalem, Moralem, ac Naturalem Philosophiam* ad compendium exactè, clarissimèque reduxit. Huius opus est, *Liber de Triumpho Crucis*, seù Christianæ fidei. Item *de simplicitate Christiana*, & alia complura. Cuius opera, cùm à quibusdam æmulis examinanda ad Pontificem delata fuissent, S. Philippus Nerius Ordinis nostri amantissimus, dum pro felici illius negotij in Ecclesia nostra S. Mariæ super Mineruam successu oraret, in extasim raptus, vidit Christum manu sua omnes, qui pro eadem re preces fundebant benedicentem: vnde præ cordis iubilo exclamauit, *Victoria, victoria, exaudita est oratio nostra*. Apud Ferrariam celebris habita est Soror Lucia Narniensis, cuius obtentu Illu-

strif-

strissimus Dux Ferrariæ Monasterium solemnissimum construxit.

CAPVT XV.

De Fratre Vincentio Bandello XXXVI. Ordinis Generali; aliisque tribus Magistris, in Officio Generalatus eidem succedentibus.

ANno Domini 1501. in Capitulo Generali Romæ celebrato, electus fuit vnanimiter & concorditer, nemine discrepante Fr. Vincentius Bandellus de Castro nouo Terdonensis Diœcesis, Lombardus, in Magistrum Ordinis XXXVI. & Ordinem rexit annis 5. & mensibus duobus. Hic in adolescentia sua Prædicatorum Ordinem ingressus, religiosissimè vixit; ac literis intentus, magnum sapientiæ, & doctrinæ culmen conscendit. Quam cùm per 20. annos legendo, disputando, & scribendo, charitatiuè, & sine inuidia communicasset, Cathedram Magistralem summa cum laude Bononiæ est consecutus, ibidem per plures annos Regens existens: quo tempore multos discipulos apprimè eruditos reliquit. Inter quos fuit Ordinis nostri monile præcipuum Fr. Paschasius Hispanus, Episcopus Burgensis Hispaniæ, vir doctus, sanctus, eleemosynarius, & omni virtute adornatus. Scripsit autem prædictus Pater Generalis, *de Conceptione Beatissimæ Virginis* tria volumina successiuè, & *Tractatum de potestate Papæ*, & quædam alia, quæ quidem omnia sapientiam eius ostendunt. Item fecit declarationem *super Constitutiones Ordinis*, ex Actis Capitulorum Generalium excerptam, quæ per Capitulum Mediolanense 1505. fuit acceptata, & approbata. Dictauit quoque, vt B. Virginis deuotissimus, Officia eius-

eiusdem *de Festo Sanctificationis, & de Visitatione eiusdem*. Dehinc Prior Bononiæ bis, & totidem vicibus Generalis Vicarius Congregationis Lombardiæ, Prior Mediolani factus, ac Principi, & omnibus curialibus gratissimus, talia non requirens, Diuino nutu Generalis Ordinis, omnibus vnanimitèr consentientibus electoribus, electus est. Quo in Magistratu iustitia, rectitudine, & humanitate, subditis mirum in modum satisfecit.

Hic igitur pijssimus Pater, post labores diuturnos in Ordine, tàm in studendo, quàm in legendo, & gubernando toleratos, post visitationem Prouinciarum Romanæ Lombardiæ, Sabaudiæ, Franciæ, Holandiæ, Flandriæ, Hispaniæ, Prouinciæ Prouinciæ, & nouissimè Regni Siciliæ: tandem in Vigilia S. Augustini Anno 1506. in Conuentu Montis alti Calabriæ, septuagenarius migrauit ad Dominum, corpus suum Neapoli in Conuentu S. Dominici mandans tumulari.

Fecit duo Capitula Generalia, quibus sanctissimas ordinationes pro vtili Ordinis reformatione statuit: Conuentum Parisiensem, & alios multos, præcipuè autem in Prouincijs Vltramontanis, reformauit. Sub eius etiam Generalatu emanauit Bulla à D. Iulio Papa II. *De temporalitate Prælatorum Ordinis*. Floruit hoc tempore vir doctissimus, Magister Dominicus de Mortario eiusdem Generalis socius, qui posteàquàm per 15. annos, & vltrà in Ordine legisset, & multos excellentes discipulos instituisset, Bononiæ plenus virtutibus, & bonis operibus beato fine quieuit.

Anno 1503. Alexandro VI. ex hac luce subtracto, Pius III. Senen. Pij II. Nepos, electus Summus Pontifex, vixit tantùm dies 27. Cui Iulianus de Ruere Cardinalis S. Petri ad Vincula, Sixti IV. ex fratre Nepos suffectus est, ac Iulius II. vocatus, seditque annis 9. mensibus 3. diebus 21. *Bullam de temporalitate Prælatorum Ordinis* edidit, suggerente Illustriss. Cardinali Oliuerio Caraffa, nostri Ordinis Protectore. Qui vt magnificus, & Ordinis

dinis amator erat, ita omnem affectum, & operam ad eius impendebat profectum, & Romæ Conuentum S. Mariæ super Mineruam, ædificijs, & annuis redditibus ornauit.

Anno 1506. die S. Augustini, defuncto Magistro Vincentio Bandello, opera eiusdem Illustrissimi Protectoris institutus est Vicarius Ordinis F. Ioannes Clereus Nortmannus, Doctor Parisiensis, qui Christianissimo Francorum Regi Ludouico XII. à confessionibus erat: vir vitæ regularis zelantissimus, & Anno 1507. apud Ticinum, seu Papiam 6. Iunij, Sabbato videlicet post Festum Trinitatis, secundis suffragijs, Magister Ord. XXXVII. electus fuit; magna bonorum expectatione, quòd reformationem Ordinis, quam Parisijs Fratribus, & Pissiaci Monialibus induxerat, in cæteris Conuentibus, ac domibus prosecuturus esset. Quod quidem fecit in Ciuitate Parmensi, Conuentum, ac Monasterium ad regularia instituta reuocando, itidem facturus in reliquis, nisi eodē anno in Vigilia Diui Laurentij, ex vrbe à Summo Pontifice reuersum Papiam, mors rapuisset. Tristitiam porrò quam de illius obitu boni conceperant, solata est præstantissimi tàm scientia, & prudentia, quàm religione, & charitate præditi viri Fratris Thomæ de Vio, Caietani promotio.

Qui Anno 1508. in Festo Pentecostes, in Generali Capitulo Romæ habito, summo omnium consensu, & gratulatione in Magistrum Ordinis XXXVIII. electus est. Huius viri accutissimum ingenium, ac doctrinæ profunditatem probant, & manifestissimè contestantur scripta per eum doctissimè, tàm in humana, quàm in Diuina Philosophia. In librum quippè S. Thomæ, *de Ente, & Essentia* subtilissima Commentaria edidit, adhuc adolescens. Iuuenis verò *Libros Prædicabilium, Prædicamentorum, ac Posteriorum, & Libros Aristotelis de Anima*, Commentarijs, & quæstionibus illustrauit. *Summam* deinde *S. Thomæ*, iam vir, & Magister Theologiæ commentatus est.

eſt. Cùmque *in prima partem* doctiſſimus, & admirabilis in ſpeculabilibus haberetur, tàm acutè deinde *in ſecundam partem* Moralia tractauit, tàm copiosè, exactèque Martini de Magiſtris argutias, & ratiocinationes enucleat, refellit, elidit; vt neſcias in qua parte eum magis admireris. Iam grandior natu, & à Leone X. inter Cardinales renunciatus, Sacras literas & Sacramenta adorſus, *in tertiam partem* proſecutus eſt Commentaria. *Librum Pſalmorum, & Nouum teſtamentum* præter *Apocalypſim, Pentatheucum*, Hiſtoriales, ac Sapientiales libros explanauit ad litteram. Prophetas expoſiturus, tria tantùm Iſaiæ capita explicuit; reliqua præpeditus expectata morte, abſoluere non potuit. *Opuſculorum quatuor Tomos: Summam quoque de Caſibus* de ſuo cognomine *Caietanam* nuncupatam, compendioſam, ac reſolutam, tanquam memoriale quoddam pro doctis edidit.

Eius porrò prudentiam, ac religioſum zelum videre licet ex his, quæ Magiſterium Ordinis per annos 10. gerens, tàm prudenter, quàm ſanctè diſpoſuit. In ſingulis Prouincijs habere ſtudebat viros probos, communis boni, regulariſque vitæ zelatores, quorum opera, & conſilijs vteretur ad cognoſcendum & diſponendum, quæ authoritatem eius expoſcerent. Nihil negligebat, minima quæque curabat, ſed tanta dexteritate, vt ordinarijs Prælatis non eſſet oneri, neque moleſtiæ: cùmque ipſe omnia faceret, nihil tamen facere videretur. Illud idem probant Conſtitutiones, ipſius ſollicitudine in Cap. Ianuen. 1513. inchoatæ, quæ Neapoli Anno 1515. confirmatæ, in Capit. demùm Romę 1518. inter alias relatę fuerunt. Quamquam ipſe eo Capitulo non præfuerit Ordini, quippe qui anno præcedente, ſcilicet 1517. Kal. Iulij à Leone X. Presbyter Cardinalis tituli S. Xiſti, & poſtea Epiſcopus Caietanus, ac poſt Archiepiſcopus Panormitanus creatus fuerat. Perfunctus eſt etiam officio Legati à Latere ad Maximilianum Imperatorem, ibique perfidum Lutherum, (de quo plenius infra) vt cauſam co-

ram se diceret die ille præfixo coegit. Pedibus suis prouolutum benignè suscepit, & ad errores execrandos efficacissimis induxit argumentis. Conuictus ille pœnitentiam spopondit, at noctu aufugiens, oppignoratam fidem elusit non resipiscens. Cuius rei causa, instante Caietano Romæ damnatus est.

Superuixit Cardinalis Caietanus, vsq; ad annum 1534. quo die 9. Septembris, Romæ laneis interulis, vt semper anteà more Ordinis vestitus, defunctus est: atque ad Mineruam præ foribus Ecclesiæ, in tumulo quem sibi viuens sub terra parauerat, conditus.

Intereà Concilium Lateranen. quod sub Leone X. consummatum est, Iulius II. inchoauerat, & si non ob aliud, hac saltem ratione, vt Conciliabulum Pisanum labefacteret, supprimeretque. Iurauerat namque Summus Pontifex Concilium Generale, pro reformatione Ecclesiæ, & pace inter Christianos Principes componenda, se habiturum; dumque cunctatur, & rem trahit in longum, quidam Cardinales, contrà eius voluntatem & authoritatem, Episcopos, & Christianos Principes ad Generale (quod dicebant) Concilium Pisas conuocarunt. Vbi Fratrum nostri Ordinis fides, & erga Sedem Apostolicam obseruantia emicuit. Requirentibus namque illius sathanicæ Congregationis Prælatis, Clericos, Parochos, ac Religiosos eiusdem Ciuitatis, vt secum sentirent, & communicarent: Faciemus, respondebant illi, quod Fratres S. Catherinæ (id enim nostræ ibidem Ecclesiæ nomen est) facere videbimus.

Incolebant eo tempore Cœnobium illud Fratres Congregationis Tusciæ, seu S. Marci, caputque eiusdem Congregationis, (quem Vicarium Generalem nuncupabant,) vir per omnia laudabilis, Theologiæ, Canonicique Iuris doctissimus Fr. Bartholomeus Rondininus Fauentinus illò se cum pluribus doctis viris contulerat, contrà prædictos futurus, & Fratres suos confirmaturus. Hunc illi blandis, & mollibus verbis tentant, promissis ingentibus

bus pulsant, asperis demùm, ac minis vrgent, vt in suam sententiam trahant. Sed ille fundatus, & in Apostolicæ confessionis petra solidatus, ratiocinationum iacula in auctores retorsit, conuicit, & confudit aduersarios: erectosque in expectationem animos Clericorum confirmauit, summum quoque Pontificem, diuersis vijs clàm, per litteras, certiorem de omnibus fecit. Intercipiuntur quædam litteræ ab his, qui Ciuitati Pisarum præerant, indeque de patria, & vita Fratres periclitari cœperunt: sed inualescente lumine fidei, & vincente veritate expulsi illi, qui Conciliabulum agebant, Mediolanum se contulerunt, sicque laqueus contritus, & Fratres liberati sunt.

At non minori virtute, fideique constantia paulò ante se gesserant Fratres nostri in Ciuitate Bononiæ, cùm idem Summus Pontifex contrà Bentiuolos, qui sibi tyrannidem in ea vsurpauerant, anathemati, ac interdicto eam subiecisset: paratos enim se exibuerunt, inde exules, & extorres potiùs fieri, quàm rem Diuinam publicè facere, aut Ecclesiastica censura notatos ad Diuina recipere.

Floruerunt hoc tempore viri litteris, vitæ sanctitate, & regiminis prudentia insignes, inter quos F. Matthias de Pace in studio Salamantino. F. Didacus de Astudillo in Hispanijs. In Galijs F. Guilhelmus Pepinus Ebroicen. Guihelmus alter Parui, quem Christianissimus Francorũ Rex Franciscus, ob vitæ integritatem, & rectitudinem, prudentiamq; in consulendo, & cócionando facundiam, & efficaciam, suæ iuuentutis adsciuit moderatorem. In Italia F. Chrisostomus Iauellus, cuius laboribus, & scriptis *in Logica, & Philosophia* etiam nunc fruuntur studiosi. F. Syluester Prierias, qui S. Thomæ doctrinam ex diuersis eius libris & locis, in duo conflauit volumina, conflatamque vocauit *Summam de Casibus* de suo nomine *Syluestrinam*. Composuit *Auream rosam* in Euangeliá totius anni cum casibus, & quæstionibus nonnullis. *Ser-*

mones Quadragesimales. Opus de strigibus, & alia quædam, quæ manifestè docent, quanta siti hauserit ille copiam è fonte Thomisticæ doctrinæ. Claruit in Teutonia Fr. Conradus Koëllinus, qui totam *secundam partem Summæ S. Thomæ*, in clarissimam formam digessit magnis Commentarijs, sed maximè probatur *in Prima secundæ*. Fecit etiam & resoluit doctissimè nonnullas *Quodlibetales quæstiones*.

His heroibus annectere non verebor Virginem in Hispanijs, opinione sanctitatis admirabilem, Sororem Mariam de S. Dominico, tantæ apud suos æstimationis, tantæque famæ; vt nemo se putaret illo tempore nobilem, qui filiam, aut aliam quampiam sibi necessitudine iunctam, regularibus institutis erudiendam illi non commendasset. Quo factum est, vt in solitudine propè Oppidum Petræfixæ Monasterium erexerit, in quod vltrà trecentas, & circiter quadringentas virgines, easdemque nobiles adduxit: sub tanta religionis obseruantia, tantoque spiritus feruore, victusque, & vestitus austeritate, & simplicitate; vt priscum illum nascentis Ecclesiæ feruorem referre viderentur. Mirabile prorsus erat, ibi videre tot nobiles tenerè ac molliter educatas puellas, cibi, potusque horrere delicias: panis, & aquæ prandia, cinere prælibato, in delicijs habere: potum compunctionis lachrymis temperare. Vestium suarum ipsasmet, linum ac lanam dectere, ipsas nere, ipsas texere, ac proprijs manibus suo vsui coaptare.

Huius Magistri tempore Anno videlicet 1513. defuncto Iulio II. Leo X. Medices, patria Florentinus, Cathedram Petri tenuit annis octo. Hic inchoatum sub Iulio Lateranen. Concilium prosequutus est & clausit, in quo Mendicantium Priuilegia, nonnihil perstricta fuerunt, & quædam adempta: sed paulò post idem ipse Pontifex (vt erat facilis ingenij) eadem per partes restituit, & alia superaddidit. At quies & vnio Christiani populi, ex Concilij celebratione sperata & parta, paruis, sed prauis ini-

tijs,

tijs interturbata est, authore (cuius supra meminimus) Martino Luthero, ab Ordine Eremitarum S. Augustini primùm apostata, deinde hæresiarcha. Hic primò circà Indulgentiarios, & Indulgentias, & (quod hæreticis familiare est) cõtrà Summi Pontificis potestatem dogmatizare cœpit: deindè tantum fidei, seu fiduciæ, seu veriùs prę sumptioni humanę in Christum iuniti concessit, vt bonis operibus, & libero hominis arbitrio detraheret. Inde processu temporis, hæresum & dogmatum tanta lues, hæreticorum, & dogmatizantium tanta colluuies, & in tot scissa capita subsecuta est; ac in tot partes vnica Christi tunica scissa & lacerata, tantumque profecit impietas, vt in quibusdam partibus elisa, funditusque sit euersa Religio.

Ex Ordine nostro coniecturamur cæteros. Nam in Anglia, Dacia, Scotia, Hungaria, Saxonia penitùs interijt, vix conseruatur in Bohemia, Polonia, Teutonia in Prouincia, & inferiore Germania, laborabat in Tolosana, & Francia, interijt in Græcia, & Terra Sancta: in Prouincijs Italiæ, & Hispaniarum necdum plenè restituta sanctioris vitæ disciplina. In Tridentino Concilio (quod Anno 1564. clausum fuit) Ordo noster præ alijs pollere visus est, vt suo loco fusiùs. Verumenimuerò, quemadmodùm in naturalibus euenit, vt vnius corruptio, sit alterius generatio, & (iuxta Paulum) fractis per infidelitatem Iudaicis ramis, insertæ sunt Gentes, radicisque, & pinguedinis olearum sociæ factæ: ita casus quarumdam Prouinciarum, Nouarum fuit natiuitas. Nauigatio siquidem Hispanorum duce Christophoro Columbo Ianuensi, nouum per Oceani vastitatem aperuit orbem ad polum Antarcticum, & Antipodas, vbi tàm magnæ ad messem repertæ sunt segetes, vt in Capitulo Generali Salmanticensi 1551. in quinque Prouincias distributa sit illius amplitudo regionis, vt ibi adnotatur.

Anno 1518. Fr. Thomas de Vio Caietanus, qui Ma-

gisterium cum Cardinalatu Summi Pontificis iussu tenuerat, Capitulum Generale Romæ habendum indixit: vbi Magisterio se abdicaturum declarans, Vocales vt ad electionem liberè procederent hortatus est. Quorum communibus suffragijs, electus est Magister Ordinis XXXIX. Fr. Garzias à Loaysa Prouincialis Hispaniæ, qui reformationi per prædecessorem in quibusdam Prouincijs inchoatæ, in quibusdam promotæ, animum adijciens; nonnihil profecit in Hispanijs, quorum ingenia callebat Hispanus. At minùs feliciter successit in Italia, vbi Congregationes minùs in Regularis vitæ rigore confirmatæ, alijs vitæ laxioris admixtæ, eas non modò non prouexerunt ad optimum, sed ne quidem in bono confirmare potuerunt: quin potiùs in suo ipsæ ortu conciderunt, & in partu extinctæ sunt.

Habuit dictus Magister Ordinis, Capitulum Generale Vallisoleti in Hispania Anno 1523. & paulò post à Carolo V. Augustissimo Romanorum Imperatore, & Hispaniarum Rege in Confessorem adscitus, Oxomensem Episcopatum in Hispanijs accepit, & Ordinis Magisterium deposuit, quem gestauit annis 6. & ampliùs. Demum à Summo Pontifice Clemente VII. Anno 1530. inter Cardinales ad titulum S. Susannę renunciatus, deinde ex Episcopatu Oxomen. ad Saguntinum, è Saguntino demum ad Hispalen. promotus, Regij Consiliarij Præfectus, obijt in Hispanijs Anno 1540.

Huius Magistri tempore Anno videlicet 1522. v. Idus Ianuarij, Adrianus V. Flandrus Petri Cathedram vir eruditus & pius moderatus est, anno vno, mensibus 8. diebus 3. Cui, Anno 1523. suffectus est Clemens VII. Medices Florentinus, atque annos 10. mensesque totidem, ac dies 7. sedit: si tamen sedisse dici potuit, qui tot agitationibus affectus, & afflictus fuit. Primò quidem seditione quorumdam spoliato Palatio Vaticani, vix euasit in Adriani molem, quam dicunt Arcem S. Angeli: deinde ab exercitu Cæsareo capta Roma, atque direpta, in

ca-

eadem Arce, quò cum multis absque commeatu confugerat, sese dedere, ac è militum manibus pecunia se redimere coactus fuit Christi Vicarius. Sed hæc alijs relinquamus, nos nostri Ordinis & æui incidentia percurramus.

Hoc tempore Fr. Franciscus de Victoria, eximiæ doctrinæ vir, Cathedram Salmanticensem claram fecit, Hispanorum ingenia ad Theologica studia prouocauit, excitauitque ad veram Philosophiam: cuius studium æmulatus est Fr. Didacus ipsi carne germanus, sed concionibus aptior, & magis intentus, qui Confraternitatem Sanctissimi Nominis Dei instituit. Quorum religionem sectatus est Fr. Dominicus à Montemaiori, qui dum restitutioni vitæ Regularis impensiùs incumbit, à facinorosis occisus fuit.

Bonorum quoque studiorum æmula Gallia, dedit nobis Fr. Raymundum Iolinum Tolosanum, reformationis parentem, & fidei zelantissimum defensorem: qui munus censuræ hæreticorum, siue Inquisitionis fideliter exequens apud Tolosates, coactus est exulare, & patria, domesticis, & amicis relictis, mori. Dedit & Fr. Ioannem de Fenario, testimonio Caietani doctissimum. Fr. Carolum quoque Pinellum Britonem, cuius doctrinæ fluidam vbertatem, Roma mirata est. Nec defuit Italia mater ingeniorum proferre F. Martinum Iustinianum Ianuen. Fr. Gasparum Perusinum, Gymnasij Patauini Metaphisicum, cui collegas adiunxerunt se Fr. Nicolaus Columbus, & F. Sebastianus ambo Perusini, sed ille Philosophus, iste Astrologus.

 CA-

CAPVT XVI.

De Fratre Francisco Syluestro Ferariensi XL. Ordinis Generali; alijsque quatuor Magistris, in Officio Generalatus eidem succedentibus.

ANno Iubilæi 1525. in Capitulo Generali Romano, electus est vnanimiter in Magistrum Ordinis XL. Fr. Franciscus Syluester Ferrariensis, tunc Vicarius Ordinis. Vir egregia forma, Principibusque, ac Magnatibus summè gratus. Hic plures annos Bononiense Studium rexit, & solemnissimis disputationibus clarum se fecit. Illustrauit clarissimis Comentarijs Libros S. Thomæ contrà *Gentes*, Libros quoque *Phisicorum*, *& Posteriorum Aristotelis*. Præfuit Ordini toto triennio, & licet corpore grauis, Prouincias tamen Ordinis visitando lustrauit ex officio, restituendæ vitæ regularis, quam in Congregatione Lombardiæ à teneris imbiberat, pro viribus intendens. Et cùm ex Gallijs in Hispaniam pertransire meditaretur, in Conuentu Rhedonensi mortuus est Anno 1528. Adstitit morienti D. Iuo Mayeux eiusdem Vrbis Episcopus, ex Ordine nostro, (cuius Beatificationis causa in Sac. Rit. Congregatione hoc tempore agitatur) eidemque suis manibus Sacramenta vltima ministrauit.

Secuta morte Magistri Syluestri, vacauit Magisterium per totum Interregnum, vsque ad Annum 1530. quo anno, in Festo Pentecostes, in Capitulo Generali Romano, factus est omnium suffragijs Magister Ordinis XLI. Fr. Paulus Butigella Papiensis, ex Congregatione Lombardiæ, tunc Procurator, & Vicarius Ordinis existens. Vir in regendis ac moderandis Cœnobijs famosus: Ordinis tamen gubernio parum intendere potuit, infirmi-

tate

tate & celeri morte præpeditus; quippè qui anno sequenti die 9. Octobris obijt Neapoli.

Eo tempore duæ Congregationes in Italia, Religionis opinione celebres, & vitæ regularis obseruantia conspicuæ, in Prouincias erectæ sunt; suppresso nomine, & titulo Congregationis. Huius præcipua causa hæc affertur. Clemens VII. in suis quas passus erat tribulationibus, inter cætera vouisse fertur, si Deus illi quietem præstitisset, ac libertatem, daturum se operam, vt Ordines Mendicantium ad antiquam viuendi formam reuocarentur. Persuasumque illi fuerat, id facile se consecuturum, si capita Ordinum, ex reformatis, seu (quod dicebant) ex Obseruantibus assumerentur; caput verò, & Magistrum in Ordine Prædicatorum semper eiusmodi futurum, si Electores illius ex reformatis fuissent: quod tunc futurum sperabatur si titulus Prouinciæ illis Congregationibus datus fuisset. Propterea Summus Pontifex Congregationem vtriusque Lombardiæ in duas Prouincias partitus est: Prouinciæ S. Dominici, seu Lombardiæ inferioris, & Prouinciæ S. Petri Martyris, seu Lombardiæ Superioris titulum conferens. Congregationem verò Tusciæ, seu S. Marci, in Prouinciam Romanam reformatam erexit, atque his tribus Prouincijs tunc primùm Priores Prouinciales, Apostolica potestate præfecit: hac lege; vt suos Conuentus, id est Fratrum Obseruantium per se immediatè regerent, Conuentus verò cætoros per Vicarios moderarentur, quòd reformationem, quam Pontifex intendebat ipsi etiam apprehenderent. Alij aliam huius Apostolicæ dispositionis causam assignabant, sed mihi hæc maximè probatur vera.

Congregationis Lombardiæ Proceres & Patres, præfatam diuisionem regularis vitæ detractiuam, & destructiuam arbitrantes, egerunt cum Summo Pontifice, vt Congregatio integra remaneret, Prouinciæ tamen titulo gauderet: sicque duæ præfatæ Prouinciæ in vnam

vtrius-

vtriusque Lombardiæ Prouinciam coierunt, sub vno Priore Prouinciali; quem ex suis tantùm eligerent, exclusis Fratribus Conuentuum non reformatorum, qui olim gaudebant, & titulo, & priuilegijs Prouincialium. Idem etiam factum est in Romana Prouincia; indèque secutum est, quòd Fratres Conuentuum non Reformatorum, tàm in dictis duabus Prouincijs Lombardiæ, quàm in Romana, vbi senserunt se exclusos, subiectionem à Prouincialibus declinauerint: & caput cuius cura dirigerentur, sibi ex suis præfici petierint, & obtinuerint, quem Vicarium nuncuparunt. Qui ex illis, & ab illis electus, instar Prioris Prouincialis suis Conuentibus præesset, omnibusque priuilegijs gauderet, quibus Priores Prouinciales; præter vocem in electione Magistri Ordinis, & in Capitulo Generali. Ita nouum nomen Vicariarum inuectum est in Ordinem: erantque tres in Italia, videlicet S. Dominici, Romana, & S. Petri Martyris.

Anno 1532. in Generali Capitulo Romæ habito ad Festum Pentecostes, Fr. Ioannes de Fenario Gallus, Conuentus Morlanen. Prouinciæ Tolosanæ, communi voto, ex Procuratore & Vicario Ordinis, in Ordinis Magistrum XLII. electione peruenit. Hic reformationi quam Summus Pontifex intendebat vehementer fauit, habuitque Generale Capitulum Lugduni 1536. Deinde Francisco Christianissimo Regi Francorum, vel propter verbum (vt dicebatur) liberiùs prolatum, & repetitum suspectus, vel propter depositionem Priorissæ Prulliani contrà quorundam Procerum Regni voluntatem infensus, vel ob aliam quæ nos latuit causam, iussus est non exire septa Conuentus Tolosani. Sicque sextum à sua promotione annum complens, die 6. Iulij Anno 1538. Tolosæ, paulò ante libertate donatus, diem clausit extremum.

Intereà Clemente VII. ad Patres relato Anno 1534. Alexander Farnesius, Patria Romanus, ad Summum

Pon-

Pontificatum euectus, Paulus hoc nomine III. dictus est: seditque annis 15. diebus 29. Vir certè suo sæculo omnium prudentissimus; qui rem Ecclesiasticam, & Pontificiam dignitatem magna semper maiestate seruauit. Concilium Tridentinum primò Mantuæ, posteà Vincentiæ, tertiò Tridenti indixit, ac celebritate magna inchoari fecit Anno 1545. Quod tandem Anno 1563. 4. Decembris absolutum, & clausum est, sub Pio IV. Hic Paulus Ordinem nostrum præcipua dilectione complexus est, & fouit semper: illeque Fr. Nicolaum à Scomberg quem Leo X. Anno 1520. Archiepiscopum Capuanum instituerat, Cardinalitio galero donauit Anno 1535. virum summæ virtutis, qui liberales artes sub disciplina Fratris Hieronymi Sauoncrollæ didicit. Multas obiuit legationes, à Clemente VII. Pontifice commissas, quas summa prudentia in Ecclesiæ honorem expleuit. Clemente Papa mortuo, necdum Cardinalis, parum abfuit, quin in Comitijs Adriani Papæ VI. Summus Pontifex sit renunciatus. Scripsit plures Epistolas, & quinq; edidit Orationes, *De Christi pugna cum diabolo.* Virtutibus & doctrina, clarus v. Idus Septembr. Anni 1537. defunctus, in humili loco quem elegerat, Romæ ante fores Ecclesiæ Conuentus S. Mariæ super Mineruam tumulatus est.

Idem Pontifex Paulus III. Anno 1538. die 20. Decembris, retulit inter Cardinales Fratrem Ioannem Aluarez Hispanum, ex nobilissima Toletana familia, Albæ Ducis filium, Ordinis nostri Alumnum: qui primò Cordubensis Episcopus, deinde Burgensis, ac tandem Archiepiscopus Compostellanus factus, à dicto Pontifice, primò S. Xisti, deinde S. Clementis, tandem S. Pancratij Presbyteri Cardinalis titulo decoratus; indè Episcopus Albanus, & demùm Tusculanus factus, mortuus est Anno 1557. & sub deposito ad Mineruam commendatus. Idemmet Fr. Thomam Badia Mutinensem qui multis annis Magister S. Palatij multos, & graues labo-

res

res pro fidei Catholicæ defensione pertulerat, honorare volens, non semel tantùm, sed etiam secundò, duobus diuersis Generalibus Capitulis pro electione Magistri habitis proposuit; vt ad Magistratum Ordinis eligeretur. Cùmque Capitulum suis petitionibus parùm morigerum in hac parte fuisset expertus, vim inferre noluit Ordinis libertati, sed aliundè remunerationem honestissimam viro parauit, eumque fecit Presbyterum Cardinalem tituli S. Siluestri, Anno 1542. Qui suæ professionis non immemor, simplicitatem victus, vestitusque, & morum, quam in Ordine semel imbiberat; etiam Cardinalis retinuit. Obijt autem 1547. viij. Idus Septembris. Scripsit, *Commentaria in octo Libros Physic. In Libros de Anima. In Libros Metaphysic. De Prouidentia Dei. & Librum Quæst. Physic. & Metaphysic.* Sed dum Pauli III. dilectionem, & affectum erga Ordinem prosequor, aliquantisper euagatus ordinem historiæ prætergressus sum, ad ipsam ergo regredior.

Anno 1539. in Capitulo Generali Romæ in Festo Pentecostes habito, Fr. Augustinus Recuperatus Fauentinus, Procurator, & Vicarius Ordinis factus est Magister Ordinis XLIII. Vir sagax, & acris ingenij, qui reformationem in Conuentu S. Dominici Neapoli tentauit, & quamdiu ipse ibidem fuit profecit nonnihil: sed eo discedente, post non multum temporis, res in deterius lapsa est, & defecit. In Vrbem reuersus, & in febrim prolapsus in vigilia S. Thomæ Apostoli Anno 1540. Magisterium cum vita deposuit. Indictum fuerat Generale Capitulum Barcinonæ in Prouincia Aragoniæ, ac proptereà Pater Prouincialis eiusdem Prouinciæ, tamquam Ordinis Vicarius, Ordinis regimen iuxtà Constitutiones assumpsit: sed Summi Pontificis authoritate, translatum fuit Capitulum ad Conuentum Mineruæ, Romanæ Prouinciæ; atque hanc ob causam Fr. Angelus Cataneus Diacetus Florentinus, illius Prouinciæ Prouincialis, & iure Constitutionum, & litteris Summi Pontificis, fa-

ctus

ctus est Vicarius Ordinis: stetitque toto interregno, ad Annum 1542. quo anno in Festo Pentecostes Romæ in Generali Capitulo, concordi obedientia, & communi subiectione Fr. Albertus Casaus Hispalen. Prouinciæ Bethicæ, egregius apud Hispanos Concionator, ex Procuratore Ordinis electus est XLIV. Ordinis Generalis. Is paulò post ex Vrbe in Hispanias, visitando reuersus est. Cùmque Ianuam prætergreditur, S. Dominici Ianuense famosum Cœnobium, Fratribus vitæ regularis Prouinciæ vtriusque Lombardiæ nostri Ordinis, tradidit incolendum. Ipse verò languens, Vallisoleti substitit, vbi 16. Nouembris 1544. migrauit ad Christum. Eius corpus illo defuncto delatum Hispalim, honestissimo conditum est loco ad S. Paulum. Vacauit Magisterium Ordinis postmodum ad Annum 1546.

Hoc interregno celeberrimus Conuentus noster Sancti Marci Florentiæ, datus fuit Fratribus Congregationis Lombardiæ, Ordinis Eremitarum S. Augustini, expulsis ex eo Fratribus nostri Ordinis, absq; beneplacito, aut consensu, immò etiam sine scitu Sedis Apostolicæ. Quam rem egerrimè tulit Paulus Papa III. suspicatusque est, (vel quòd suspicatus fuisset videri voluit,) negotium illud Religionis, & fidei causa factum esse, quòd in oculis eius, in portis Vrbis, Fratres nostri Ordinis, qui fidei propugnatores, & acerrimi Sedis Apostolicæ potestatis assertores habiti semper fuerunt, nulla ipsorum (quæ allegaretur) culpa, è domo propria, & domo tàm insigni pulsi essent, ac Fratres illi, alienam domum occupassent. Nec dissimulauit, quin etiam minis, & censuris Eremitanos abire iussit; nostris verò domum, & Conuentum suum restitui, omnibus scilicet, qui inde eiecti fuerant: vt videlicet, qui contumelia, aut ignominia affecti fuerant, ijdem ipsi honore afficerentur. Quod magno Dei beneficio factum est, sexagesima quinta die, postquam inde extrusi fuerant: expertusque est Ordo noster, in quanta apud Prælatos Ecclesiæ, & Principes sæculi

esset

esset opinione, quantoque coleretur affectu, & reuerentia. Fauit huic causæ præsentia Fr. Bartholomæi Spina Pisani, religiosissimi viri, & rerum fidei ardentissimi zelatoris, tunc Magistri S. Palatij: cuius sinceritate, zelo, & eruditione delectatus Paulus Pontifex, familiarissimè illo vtebantur, & libentissimè quidquid hac in causa suggessisset, audiebat.

Noua autem cæpit hac ætate Dominicana Religio in Romana Curia dignitate splendescere. Cùm enim Paulus Papa III. S. Romanæ, & Viuersalis Inquisitionis Congregationem Anno 1542. erexisset, illique Petrum Cardinalem Caraffam præcipuum, vnà cum nostro Cardinali de Toleto iam supra memorato arbitrum præfecisset; primus eiusdē Inquisitionis Commissarius promulgatus fuit Fr. Theophilus de Tropeia Calaber: quo vita functo, suffectus fuit in idem officium Fr. Michael Gislerius ex Prouincia Lombardiæ S. Theol. Magister, (de quo infra redibit sermo.) Sed cùm & hic paulò post, propter officium Generalis Commissarij Inquisitionis probè administratum, à Paulo Papa IV. ad Episcopatum Nepesinum eueheretur; successit in eius locum Fr. Thomas Scotus ex eadem Prouincia Lombardiæ vir doctissimus: sicque ex tunc vsus inualuit, & consuetudo in legem transisse videtur, fauente Romana Sede; vt Fratres Prædicatores ex Prouincia Lombardiæ, Commissarij S. Officij denominarentur. Et quamquam aliorum Ordinum quidam hoc officium ambiuerint, petierint, & fortè meriti fuerint; non tamen illud vnquam obtinere potuerunt.

His etiam temporibus floruerunt in Ordine doctissimi viri, F. Ioannes Benedicti, Parisiensis Academiæ lumen & decus: cui indiuiduus comes, ex eodem Conuentu Ebroycensi Gallicanæ Congregationis adiunctus est, F. Thomas Laurentij. Sed quantum iste in regimine valuit, tantum ille Ioannes doctrina præcelluit. Hunc Henricus Francorum Rex Ordini Vallis scholarium Generalem præfecit. Cœpit hic Ordo cum nostro

sub

sub eadem Augustini Regula, eodemque Habitu: sed ille intra vnam vallem sese in duodecim Cœnobijs, aut Monasterijs coercuit, noster verò in orbis latitudinem se diffudit. Floruit & Fr. Stephanus Paris Aurelianensis, qui postquam Prouinciam Franciæ multis annis religiosè rexerat, vir in dicendo facundissimus & efficax, ad Episcopatum Abelonensem assumptus est, Rothomagensique Ecclesiæ Suffraganeus datus: quam Ciuitatem, quamdiu vixit, in Catholicæ fidei communione continuit; sed eo per mortem sublato, Rothomagum, vi hæreticorum cessit & armis. Duos adhuc ex eadem Congregatione recensebo, doctrina præcellentes viros, F. Matthæum Ori Inquisitorem Generalem Franciæ, qui S. Ignatium Fundatorem Societatis Iesu tum Parisijs, vbi apud nostros in Conuentu S. Iacobi Theologiæ operam dedit, tum Romæ ab aduersarijs egregiè defendit: & aureæ linguæ F. Petrum Deaurati.

Protulit & Hispania viros doctrina, & religione insignes, F. Petrum Soto, sed præ eo tamquam luminare maius F. Dominicum Soto, vtrumque Carolo V. Romanorum Imperatori successiuè à Confessionibus, vtrumque doctrinam suam Concilio Tridentino, scriptis quoque toti orbi declarantem. Nec desijt Italia dare nobis F. Vitum à Mathera, sydusque alterum longè clariùs, F. Vincentium Vincentinum, studij Bononiensis moderatorem: cui adde collegam nominis, & officij F. Vincentium Placentinum. Sed & in Romana Prouincia, obijt F. Iacobus Siculus, sanctissimæ vir existimationis.

CAP.

CAPVT XVII.

De Fr. Francisco Romeo XLV. Ordinis Generali; alijsque duobus Magistris in Officio Generalatus eidem succedentibus.

ANno Domini 1546. in Capitulo Generali Romano, electus est in Magistrum Ordinis XLV. Frater Franciscus Romeus Reatinus Castilionensis, ex Procuratore, & Vicario Ordinis. Hic existens Prouincialis Terræ Sanctæ, & Ioannis de Fenario olim Magistri Ordinis in peregrinationes comes apud Gymnasia Galliarum & Hispaniarum quæ cum dicto Magistro Ordinis visitando attigit, doctrinæ profunditate, & eleganti facilitate differendi, literatissimi hominis famam sibi comparauit. Sed & rigor austerioris vitæ, illum non minùs commendabilem faciebat. Sex annis integris Ordinem gubernauit, aliquando Concilio Tridentino detentus, aliàs autem lustrandis Prouincijs semper intentus. Celebrauit Capitulum Generale apud Salmanticam Anno 1551. vbi authoritate Summi Pontificis decreta est reformatio Breuiarij, in quo aliqua expuncta, addita multa, castigata sunt omnia præsertim in lectionibus Sanctorum, in quibus incerta, dubia, & apocripha quædam dicebantur inesse. Hocque onus iniunctum est R. P. F. Angelo Bettino Florentino in Magistri Generalis societate, Prouinciali Angliæ: qui vt vir erat ingentis industriæ, præstitit egregiè, quod ab vno homine in hac re poterat expectari. Eadem authoritate additum est Commune vnius sanctæ nec Virginis nec Martyris, & dies Dominica, quæ priùs sub Simplici officio celebratur, iussa est pro solemnitate sub Duplicis officio celebrari. In Capitulo verò immediatè sequenti hoc idem confirmatum est, & decretum, vt Officium

Beatæ

Beatæ Virginis à Matutinis Dominicæ per totam diem intermitteretur. Multa quoque alia circa Diuinum Officium mutata sunt ibidem, quorum qui cupit habere notitiam, videat Acta eiusdem Capituli Salmantini. In eodem quoque Capitulo decretæ sunt Vniuersitates pro exercitatione & cursu graduandorum, extrà quas non liceat ad gradus promoueri.

Ibi etiam discretæ, & suis limitibus determinatæ sunt quinque Prouinciæ Indiarum Maris Oceani: quarum quædam priùs erectæ, quædam tunc designatæ, & institutæ fuerunt. Harum omnium prima est S. Crucis, cui data est Insula Hispaniola, cum adiacentibus: videlicet, de Cuba S. Ioannis, Portus diuitis, & Iamaica. Secunda S. Iacobi de Mexico, quæ habet nouam Hispaniam à terra Tequantepeque exclusiuè, vsque ad Floridam. Tertia S. Ioannis Baptistæ del Peru, à Portu Nominis Dei inclusiuè, & vltrà, quousque terminatur. Quarta S. Vincentij de Chiappa, à Tequantepeque inclusiuè, vsque ad Oppidum de Nata Hispanorum per littus antarcticum, & à littore Arctico, ad Oppidum de Guazaqualco inclusiuè. Quinta S. Antonij de nouo Regno Granatæ, cum Regno Popayan, vsq; ad Prouinciam de Quito exclusiuè, & per terram interiorem quousque terminatur: per littus verò maris, ab Oppido de Acla quousque terminatur.

Nec prætereundum silentio est, quòd huic Magistro Generali, per Gallias iter facienti, & Conuentus ex officio visitanti, Rex Francorum Henricus per litteras inhibuit, ne vlterius progrederetur. Persuasus namq; fuerat (licet falsò) Generalem Romeum, cum pompa & familia multa grauare Conuentus, qui in veritate sunt pauperes. Cæterùm eam calumniam confinxerant illi, qui iustissimè formidabant visitationis examen: cùm reuera Magister Ordinis præfatus, maxima cum simplicitate, & exigua familia comitante procederet. Hanc tamen veritatem aperuit & suggessit Regi, D. Michael à Turre Ceneden-

sis Episcopus, tunc in Regno Galliæ Nuncius Apostolicus: cui cùm propter affectum, & beneuolentiam multum debeat Ordo noster, vel ex hoc maxime debet; quòd eius opera, & instantia Rex ipse certior factus, suis litteris amplissimam facultatem, & potestatem in toto Regno fecit Magistro Ordinis super Conuentus & personas. Post hæc Generalis Romeus ex Tridentina Synodo (cui post Salmanticense Capitulum interfuit,) reuersus, Romæ obijt Anno 1552. die 20. Iulij, graui tactus apoplexia, estque conditus ad Mineruam sub marmoreo lapide, ante Aram maiorem.

Tempore eius Generalatus, Sedem Petri conscendit Iulius III. Pontif. Max. electus Anno 1550. vj. Idus Februarij, antea vocatus Ioannes Maria de Monte, Episcopus Cardinalis Prænestinus. Hic pro Iubilęo magno portas de more aperuit, & facultatem exeundi Italia, (quam Paulus III. Magistro Ordinis propter Concilium noluerat impertiri,) facilè concessit. Sedit annis quinque, mense vno, diebus sexdecem. Hic Pontifex, anno sui Pontificatus secundo, tertia Creatione, promouit ad Cardinalatum tituli SS. Petri & Marcellini, Fr. Petrum Bertanum Mutinensem, ex Ordine Prædicatorum: virum magnis in Ecclesiam meritis, & laboribus perhonorificum, qui à Paulo Papa III. Episcopatu Tanensi donatus, ab eoque ad Concilium Tridentinum missus, mox à Iulio Pauli successore, ad Carolum V. Imperatorem Nuntius destinatus fuerat. Immò parum abfuit, quin à Cardinalibus Conclaue ingressis, in Iulij III. successorem omnium consensu nominaretur. Obijt anno ætatis 57. Domini verò 1558. viij. Idus Martij; sepultus in Ecclesia sui Ordinis Romæ apud S. Sabinam, in Monte Auentino.

Anno 1553. ad Festum Pentecostes indictum fuerat Capitulum Generale, celebrandum Romæ per Fr. Stephanum Vsusmaris Ianuensem, tunc Procuratorem Ordinis, & Vicarium authoritate Apostolica factum: in quo.

quo idem ipse, maxima pace, summo omnium consensu & gratulatione, assumptus est ad Magisterium Ordinis, factusque Generalis XLVI. Vir profectò eo munere dignus, quippe qui ad regendum fratres videretur natus; tanta illi comitas, tanta facilitas, tanta erga omnes beneuolentia; vt omnes tanquam pater filios admitteret; tantus deinde zelus, & legum obseruantia; & grauitas, vt ab omnibus reuereretur, sicque & timeretur à malis; & coleretur à bonis. Ecclesiasticarum cæremoniarum callentissimus, Chorum continuò frequentabat. Apud doctos eruditus, simplicioribus verò non morosus, apud magnates honorabilis, apud minores humilis. Delicta rationibus, non contumelijs, aut conuitijs arguebat: efficax in dicendo, promptus & argutus in respondendo, in decernendo solidus, omnibusque numeris adeò absolutus fuit; vt in eo nihil, quod ad regimen Fratrum spectat, desiderari posset. Tantum autem commodum inuidit Ordini mors præpropera, quæ illum die 3. Martij 1557. sustulit. Corpus eius solemni pompa sub marmoreo lapide ad Mineruam, præ gradibus Presbyterij conditum est. Non desijt autem hoc breui tempore regularem vitam promouere, visitatis ex officio Italiæ Prouincijs, & Florentino S. Mariæ Nouellæ illustri Cœnobio regulari vitæ restituto. Quin etiam suæ disciplinæ, & instituti reliquit alumnum, & successorem Fr. Vincentium Iustinianum, qui sibi sex annis, quibus Procuratorem, vel etiam Vicarium Ordinis egit, & quatuor quibus Magisterium gessit, amanuensis, & à secretis, comesque indiuiduus fuit, de quo mox infra.

Interea verò Iulio III. per mortem subtracto, successit Marcellus Papa II. electus Anno 1555. v. Idus Aprilis, & nonnisi 22. diebus Cathedram Petri tenuit: ad quam post eius mortem eodem anno, x. Kalend. Iunij assumptus est Paulus Papa IV. Ioannes Petrus Caraffa antea nominatus, vnus ex Neapolitanis Proceribus. Seditque annis 4. mensibus duobus, diebus 27. Hic Pon-

tifex in adolescentia sua, animo accipiendi Habitum Ordinis nostri, Conuentum S. Dominici de Neapoli ingressus est: sed antequam eo indueretur, vi inde abreptus fuit. Deinde Caroli V. Hispaniarum Regis, & Romanorum Imperatoris Curiam; inde Romanam coluit, ingenio & memoria pollens: non frustrà literis Græcis, & Latinis operam dedit, ita vt Græcè, ac Latinè, Hispanicè quoque, atque Italicè ex tempore dicere posset, atperorare. Humanam Philosophiam, sed longè magis Theologiam calluit, Iuris vtriusque non ignarus. Episcopatum Theatinum aliquandiu tenuit, cui tempore Clementis Papæ VII. sub specie sanctitatis, & quietioris vitæ vale fecit: alijs quibusdam se comitantibus, qui simili studio, beneficijs Ecclesiasticis, & non tenuibus redditibus renunciauerant. Ex his Clericorum in communi ex oblatis viuentium conflata est Congregatio Theatinorum; è qua primus ipse Institutor prodijt, à Paulo III. inter Cardinales relatus. Tum verò Theatinum Præsulatum, non iam Episcopali, sed à Clemente VII. Archiepiscopali titulo cohonestatum reasumpsit, & Marcello defuncto, Summi Pontificatus munus adeptus est.

Regebat interea Ordinem nostrum post obitum Magistri Stephani Vsusmaris, Fr. Petrus Martyr de Lugano, quem idem Summus Pontifex Paulus IV. ob eximiam de illius prudentia, religione, & sanctitate opinionem, Ordini Vicarium præfecerat, sibique in Confessarium delegerat; & in Palatio Apostolico commorantem, de suo penu alebat. Vtque vtrique operi posset sufficere, Fr. Vincentium Iustinianum Prouincialem Angliæ, rerum, personarum, & status Ordinis apprimè gnarum, ei dedit adiutorem. Sed hic Vincentius in Capitulo Generali Romano, ad Festum Pentecostes Anno 1558. celebrato, omnium consensu, primo suffragio Magister Ordinis XLVII. electus est, & à Summo Pontifice comprobatus. Erat ille natione Græcus, è Regu-

lis Chio, in Conuentu de Castello Ianuæ professus, ingentis vir animi, summæ prudentiæ, totusque ad regendum natura comparatus: dignus denique sui in Magisterio Prædecessoris Alumnus, & hæres. Hic suo Officio, & muneri intentus, Prouincias Franciæ, Hispaniæ, & aliquas in Italia inuisit, ac pro posse Ordinem antiquo candori restituere curauit. Celebrauit in diuersis locis Capitula Generalia, & primum quidem Auenioni Anno 1561. Inde reuersus œcumenicum, ac Generale Concilium Tridentinum adijt, vbi magnum sibi doctrinæ prudentiæque nomen comparuit, omniumque ibidem præsentium Religiosorum, ac Prælatorum animos sibi conciliauit. Magna constantia, sed & modesta libertate stabat, & loquebatur pro Religiosis, Religiosorumq; Ordinibus, ac eorum Priuilegijs, & exemptionibus; quas ex toto quidam moliebantur auferre. Contrà quos (despondentibus animos cæteris) ille fermè solus acriter sese opposuit. Si tamen solus reputandus erat, qui tot, tantorumque ex Ordine suo virorum multitudine, & dignitate fulciebatur. Erant quippè illi præstò ex Prædicatorum familia, octodecem Antistites, illique doctissimi: vltrà hos viginti septem Theologi insignes, è quorum numero vnus fuit ille Fr. Franciscus Forerius Lusitanus, qui deputationi ad Censuram Librorum Secretarius in eodem Concilio datus, Indicis Librorum ordinandi, & in eam formam qua legitur edendi auctor fuit. Hincque consuctudo inualuit, vt officium Secretarij Indicis, ad hæc vsque tempora, nonnisi FF. ex Ordine Prædicatorum conferatur. Eidem etiam Fr. Francisco Lusitano Pius Papa IV. iam post Concilium Tridentinum commiserat, vt cum duobus alijs ex Ordine nostro assumptis Antistitibus, Breuiarium & Missale Romanum reformarent, Cathechismumq; selectissimum conficerent.

Concilio Tridentino (quod per annos 27. ab indictione protrahebatur) cum Pius Papa IV. finem impo-

 suisset,

fuisset, statim è vestigio celebrauit Capitulum Generale Bononiæ, Magister Ordinis supranominatus: vbi abolita quædam Priuilegia intimauit, promptaque obedientia obseruantiam Statutorum eiusdem Concilij præcepit. Et hoc deseruiuit pro norma, & exemplo alijs etiam Religiosorum Ordinibus: qui dum in Curia Romana in contrà reclamare aliquantùm attentarent, ijs statuta, & decreta Capituli nostri Bononiensis à Iudicibus obijciebantur; vt nimirum obtemperarent Concilio, ad exemplum FF. Prædicatorum. Aliud Capitulum Generale Romæ celebrauit Magister Iustinianus, Anno 1569. in quo Congregatio Franciæ erecta est in Prouinciam, cum titulo Prouinciæ Occitanæ. Peracta tandem honorifica Legatione ad Philippum II. Hispaniarum Regem pro negotijs Ecclesiæ Mediolanẽsis, consumptisq; in gubernio Ordinis annis duodecem, assumptus est Magister Generalis Iustinianus à B. Pio Papa V. (de quo mox dicemus) ad Cardinalatum, primò tituli S. Nicolai inter Imagines, & postmodum tituli S. Sabinæ Anno 1570. xij. Kalend. Iulij. In qua dignitate cùm annos xj. laudabiliter exegisset, fractus infinitis pro Ecclesia Dei susceptis laboribus, migrauit ad Dominum Romæ 1582. v. Kalend. Nouembr. Sepultus in Ecclesia S. Mariæ super Mineruam, in qua & Sacellum in honorem S. Thomæ Aquinatis, & Bibliothecam in proximo Cœnobio, ac vicinas ædes extruxit.

Tempore huius Magistri Generalis, protulit Ordo noster viros doctrina claros, & Ecclesiæ pugiles. Hæresum namque ac Hæreticorum occasione, quorum solent feruere præcordia, & pacem turbare Sanctorum; (iuxta D. Augustini sententiam) proficit Ecclesia: nam multa ad fidem Catholicam pertinentia, dum Hæreticorum callida inquietudine exagitantur, vt aduersus eos defendi possint; & considerantur diligentius, & intelliguntùr clarius, & instantiùs prædicantur: & ab aduersario mota quæstio, discendi existit occasio. Hinc ergo

Ordi-

Ordini nostro, duæ datæ sunt occasiones claritatis, vna scilicet literario stylo cum Hæreticis congrediendo, altera Censuram in Hæreticos propter S. Officij Congregationem institutam, Commissariosque in ea ex Ordine nostro designandos (vt supra ad finem Capitis 16. retulimus) exercendo. Qui ad Magisterium S. Palatij vocati sunt, neruos omnes intenderunt contrà hæreses: & vires expenderunt Hæreticis impugnandis, expugnandisque. Quorum labores etiam temporaliter remuneraturi, vel industria eorum ad commune Ecclesiæ bonum, & altiorem gradum vsuri Summi Pontifices, ad Præsulatus, & Infulas promouerunt complures. Hinc Fr. Hieronymus Mozzarellus Bononiensis, à S. Palatij Magisterio ad Archiepiscopatum Compsanum promotus est. Inde etiam Fr. Ægidius Foscararius Nobilis Bononiensis Episcopatum Mutinensem iussus est gubernare, fidemque Catholicam in eo statuere, & confirmare. Quod sanctissimis exemplis, & Catholica prædicatione præstitit, vir pius, & doctus. Nec eo minùs fecit Fr. Iacobus Naclantus in Episcopatu Clugiensi; nisi quòd etiam scriptis Ecclesiam ædificauit, in quasdam *Apostolicas Epistolas* editis *Commentarijs*. Item *super Psalmum* 90. Dedit etiam *S. Scripturæ Medullam*: ita enim opus ab ipso editum inscribitur. Alia etiam meditatus non minùs sanctè, quàm doctè. Promotus est ad Præsulatum Canariensem Fr. Melchior Canus vir doctissimus, & paulò ante quàm fuisset sacratus, Episcopatui liberè cessit: & inter Fratres tamquam vnus è Fratribus degens, Prouinciæ suæ Hispaniæ factus est Prior Prouincialis, in quo munere mortuus est. Si omnes qui hac occasione promoti sunt recensere voluissem, in immensum cresceret volumen.

Nec tamen laborum suorum glorioso fructu fraudandi sunt, qui non promoti ad altiorem gradum, in laboribus perstiterunt. Quales fuerunt Fr. Petrus Paulus Aretinus, gracili quidem, & exigua corporis habitudine, sed magna scientia, & ardenti zelo: & Fr. Daniel Cremensis

quem secutus est Fr. Thomas Manrique, auito genere illustris, ingenio solers, doctrina clarus, iudicio solidus, & propositi prudenter admissi tenacissimus: qui primò Procurator Ordinis ad Vrbem vocatus, inde Magister S. Palatij factus, in opere, & officio decessit.

CAPVT XVIII.

De Fr. Seraphino Caballo XLVIII. Ordinis Generali: & simul reliquis omnibus Magistris Ordinis, quotquot ad hæc vsque tempora fuerunt.

INeunte Anno Domini 1560. vij. Kalend. Ianuarij, electus est Summus totius Ecclesiæ Pontifex Pius IV. ex Medicea familia. Seditque annis 5. mensibus 2. diebus 15. Successorem illius in Sede Petri læta aspexit, & in hanc vsque diem deuotissima colit, ac supplex inuocat Dominicana Religio: Summum Pontificem, filium suum inclytum, vitæ sanctitate, & miraculis clarissimum B. Pium Papam V. ex familia Ghisleria, Michaelem Cardinalem Alexandrinum antea vocitatum. Qui post obitum Pij Papæ IV. Anno salutis 1566. vij. Idus Ianuarij, Diuino potiùs quam humano nutu, præter suam & omnium expectationem, Ecclesiæ Dei gubernaculis admotus fuit; hoc ipso tempore, quo Religiosorum Ordines pessundati, deiecti, & semisepulti videbantur.

Iam B. hic Pontifex antequam eligeretur, annos ferè xj. in Cardinalatu exegerat, ad quem à Paulo Papa IV. post triennalem, & amplius Ecclesiæ Nepesinæ, & Sutrinensis administrationem assumptus fuerat: renunciatusque Anno 1557. Idib. Martij Presbyter Cardinalis, primò tituli S. Mariæ super Mineruam, & postea tituli S. Sabinæ, ac demùm ad pristinum S. Mariæ super Miner-

neruam titulum translatus; quem & retinuit, vsque dum in Pontificem Max. acclamaretur. Michael igitur qui *quasi Deus* (iuxta nominis interpretationem) vel *humilitas Dei*, quæ celsior est hominibus, admouit manum Petri nauiculæ, tot hæresum fluctibus agitatæ; infidelium armis tàm dirè vexatæ, tot malis Christianorum moribus labefactatæ, iam, iamque mergendæ; vt pristinæ libertati restitui, & in optatum tranquillitatis portum reduci possit. In huius rei certissimam spem erigebantur, qui eius inculpatos mores, vitæ integritatem, rectitudinem, simplicitatem, & pietatem quam semper coluit, contuebantur. Sedit in Pontificatu annis 6. mensibus 3. diebus 23.

Hic B. Pontifex duos Cardinales ex Ordine Prædicatorum successiuè creauit; (vltrà promotionem Cardinalis Iustiniani, prout superiori Capite retulimus.) Prima quidem creatione habita Anno 1566. Pridie nonas Martij, fecit Cardinalem tituli S. Mariæ super Mineruam, Fr. Michaelem Bonellum Pronepotem suum, quem etiam Cardinalem Alexandrinum cognominari voluit. Sed vel in ipsa hac noui Cardinalis creatione, summa B. Pij V. iustitia, & integritas conspiciebatur, quòd nimirum carni, & sanguini nihil concederet, sed totum virtuti ac probitati. Cùm etenim complures Proceres, & Cardinales, apud Pontificem instarent, vt dictum Fr. Michaelem Bonellum suo Cardinalitio pileo donaret, & ornaret; Episcopumque, ac Legatum crearet: vt sibi esset in quo confidentèr arcana deponeret, & ad quem (vt illi allegabant) alijs facilior pateret accessus. Huiuscemodi petitiones non exaudiuit, nec eum ad Episcopatum ob defectum legitimæ ætatis promouit, (primò enim tunc Michael Bonellus 25. annum agebat) nec priùs Cardinalem fecit; donec de illius moribus, religione, scientia, & ingenio ab his qui eius familiarem consuetudinem habebant, eumque penitiùs nouerant, certior fieret. Tunc demùm illis assensit, fecitque eum Ecclesiastici regiminis

quasi

quasi consortem, & in agendis executorem, ac suæ baculum senectutis: vt quæ ipse Pontifex sanctè prudenterque meditatus esset, Cardinalis Pronepos industriè, ac fortiter exequeretur: data illi in spiritualibus, temporalibus, ac mixtis amplissima potestate. Ac ne vel errore, vel ob rerum magnitudinem, ac nouitatem terrore deficeret, aut deflecteret, sed haberet semper ad quem in arduis, & dubijs confidenter recurreret, quemuè consuleret; graues, & peritissimos viros illi adiunxit: præsertim R.P.Fr. Eustachium Locatellum, doctrina, industria, & rerum agendarum experientia præstantissimum, suique instituti Religiosum, tunc in Romana Curia totius Ordinis Procuratorem. Superuixit Michael Bonellus in Cardinalitia dignitate annis ferè 32. religionis, prudentiæ, integritatis, eximiæque virtutis laude præstantissimus. Legationibus Sacri Fœderis ineundi causa ad Reges, in Galliam, Hispaniam, & Lusitaniam perfunctus, multisque pro Ecclesia susceptis laboribus, obijt Romæ Anno salutis 1598. ætatis 57. sepultus in Ecclesia S. Mariæ super Mineruam.

Alterum ex Ordine FF. Prædicatorum Cardinalium Collegio idem B. Pius Papa V. adscripsit Fr. Archangelum de Blanchis, S.Theol. Magistrum, qui priùs S. Inquisitionis Commissarius fuit. Assumptus postea ad Episcopatum Theanensem, annis nouem illam Ecclesiam rexit; ac tandem in tertia Creatione Anno 1570. habita, Presbyter Cardinalis tituli S. Cæsary in Palatio renunciatus; dum magna de illo apud multos expectatio esset, inopinata febre affectus, Romæ Anno 1580. è vita abijt, sepultus in Ecclesia S. Sabinæ.

Anno Domini 1571. in Capitulo Generali Romano, electus est in Magistrum Ordinis XLVIII. Fr. Seraphinus Caballus Brixiensis, Sac. Theol. Magister, priùs Terræ S. Prouincialis, ac Socius, fidusque Comes Prædecessoris sui Magistri Vincentij Iustiniani, Hispaniarum Prouincias visitantis, ac postmodum Procurator Generalis

Ordi-

Ordinis. Vir sanè integerrimus, & de Romana Ecclesia optimè meritus. Præfuit Ordini annis septem,& vnum Capitulum Generale Barcinonæ celebrauit. Prouincias Italiæ, Hispaniæ, Galliæ, Flandriæ visitauit, in eisque Religiosam disciplinam stabiliuit. Cùmque iam secundo in Hispaniam regrederetur, Hispali in Conuentu S. Pauli cum magna Sanctitatis opinione defunctus est Anno 1578. in ipso Festo Præsentationis B. M. V. cuius Rosarij deuotissimus Promotor fuerat.

Anno sequenti 1572. post mortem B. Pij Papæ V. (quem post decursam integram 100. annorum periodum, Clemens Papa X. in Beatorum Album solemni ritu retulit) renunciatus est Summus Pontifex Gregorius XIII. Hugo Boncompagnus antea vacatus. Seditque annis 12. mensibus 10. diebus 28.

In Capitulo etiam Romano Anno 1580. celebrato, electus est in Magistrum Ordinis XLIX. Fr. Paulus Constabilis Ferrariensis, S. Palatij Magister, natalibus,atque doctrina illustris. Cuius electioni Gregorius Papa XIII. benignè annuit: illum etenim Vocalibus Capituli primum inter Candidatos proposuerat, cuius insignes virtutes, & religionis zelum optimè nouerat. Hic visitatis Prouincijs Regni, & Siciliæ, cum Venetias peruenisset, cursum suum iubente Domino consumauit, ibidem migrans ad Christum die 17. Septembris Anno 1582.

Hoc tempore floruerunt Sanctissimi viri: in Aragonia Fr. Ludouicus Bertrandus, cuius habentur multa præclara opera, (ob quæ Sanctorum Fastis, à Clemente X. Summo Pontifice, adscriptus est) eiusq; Festum celebratur, die 10. Octobris. Item, Fr. Ludouicus Granatensis, multorum Librorum Scriptor illustris: nō solùm in Prouincia Bethicæ, & Portugaliæ, sed & in toto terrarum orbe clarissimus. Fr. etiam Bartholomæus de Martyribus, Archiepiscopus Bracarensis in Portugalia,qui cùm annis 33. concreditum sibi gregem pauisset, spontè cedens dignitati quam inuitus susceperat, in pauperem Cellulam

se

se abdidit in Vianensi Cęnobio, à fundamentis per se constructo. Etiam Fr. Alexander Capocius Florentinus aliiq; complures: quorum gesta non possunt tàm breui compendio enarrari, sed in maioribus Chronicis requirenda erunt Lectori.

Anno Domini 1583. in Capitulo Generali Romano, electus est in Magistrum Ordinis L. Fr. Sixtus Fabri Lucensis, S. Palatij Magister. Rexit Ordinem annis sex, visitationi Prouinciarum intentus. Interea dum in Hispania visitatione Ordinis detineretur, electus fuit in Pontificem Max. Sixtus V. Picenus, ex Ordine Conuentualium S. Francisci. Anno 1585. die 12. Aprilis. Seditque annis 5. mensibus 4. diebus 3. Hic Pontifex Magistrum Generalem præfatum, ex Hispania Romam ad se accersiuit, ibique futurum Generale Capitulum celebrandum indixit. Reuersus Romam Magister Sixtus, à Generalatu per Pontificem deponitur. Causa depositionis credebatur infirma Sixti valetudo, multis enim corporis infirmitatibus, & potissimum Pogadra diuexabatur. Depositione facta in Conuentum S. Sabinæ de Vrbe se recepit, in quo quadriennium post superuixit. Quieuit in pace Anno 1594. die 16. Iunij: ibidem sepultus propè Fr. Munionem Zamorensem, etiam à Generalatu depositum per Nicolaum Papam IV. Franciscanum pariter.

Idem Pontifex Sixtus V. tertia Creatione Anno 1586. habita, ex Ordine Prædicatorum creauit Cardinalem tituli S. Thomæ in Parione, Fr. Hieronymum Bernerium de Corrigio S. Theol. Magistrum: virum doctrina celebrem, vitæque exemplo admirabilem. Hic dum iussu Sixti Pontificis in Conuentu S. Sabinæ de Vrbe Priorem ageret, ad Episcopatum Asculanum assumptus fuit: demùm eius exigentibus meritis, & in gratiam Alexandrini Cardinalis, in Purpuratorum numerum cooptatus extitit. A diuersis Summis Pontificibus, diuersos Episcopatus succeßiuè sibi oblatos habuit, vtpotè Albanum, Prænestinum, ac Portuensem, illosque summa laude admini-

ministrauit. Superuixit in Cardinalatu, vsque ad annum 1611. quo & mortuus est. Tumulatus in Æde S.Sabinæ, in Sacello S.Hyacinthi.

Anno 1589. facta depositione Sixti Fabri à Generalatu, in eius locum in Capitulo Generali Romano Salutatus est Magister Ordinis LI.Fr.Hippolytus Maria Beccaria Pedemontanus, nobilibus in Monte Regali parentibus ortus, vir doctrina, ac deuotione insignis; cùm pro tunc Commissarius S. Officij, & Prouinciæ Lombardiæ Diffinitor fuisset. Hic terminato Capitulo vniuersum ferè Ordinem percurrere statuit: quod & præstitit, visitando non solùm Prouincias Italiæ, Galliæ, Hispaniæ, sed in totam Germaniam Hungariam, Bohemiam, Morauiam, Silesiam, Poloniam, Russiam, & Prussiam excurrere non neglexit. Annis 11. multa charitate sollicitudine, & iustitia Ordinem gubernauit. Celebrauit tria Capitula Generalia in diuersis Regnis, vltimum Neapoli habuit Anno 1600. vbi eodem anno è viuis excessit, in Ecclesia S.Dominici tumulatus. Ante, & post obitum miraculis fulsisse traditur.

Eius tempore excitata percrebuit magna illa, & celebris *de Auxilijs* controuersia, in qua Ordo noster efficaciam Diuinæ gratiæ, sine læsione liberi arbitrij inuictissime propugnauit. Hinc deduci potest, quot viri doctissimi tunc emerserint, concertationibus apti. Inter quos primus, fuit, omniumque aliorum velut Antesignanus, F.Thomas de Lemos Hispanus ex Gallecia, vir doctrinæ singularis, & in lectione SS. PP. Augustini, & Thomæ versatissimus; qui coram Summis Pontificibus Clemente VIII. & Paulo V. totoque Cardinalium Senatu felicissimè disputauit; non permittens etiam minimam vnius syllabæ mutationem ab aduersarijs fieri, in referendis SS. Patrum Sententijs. Nec suffecit viro doctissimo voce defendere infallibilitatem Diuinarum Prędestinationum, salua rerum contingentia, & arbitrij libertate, etiam scriptis *Panopliam gratiæ* Tomis 4. com-

pre-

prehensam, futuris sæculis reliquit: vbi de rationalis Creaturæ in finem supernaturalem, gratuita Diuina suaui-potente ordinatione, ductu, medijs, liberoq; progressu Theologicè disserit. E viuis excessit magna cum Ordinis iactura Anno 1629. octogenario maior: in tanta Sanctitatis opinione habitus; vt ad illius funus tota concurrente Roma, aliquam eius vestium particulam exscindere quisque conaretur, prostante per triduum insepulto eius cadauere.

Floruit etiam hoc tempore Valentiæ in Aragonia Fr. Dominicus Anadon, eximiæ charitatis erga pauperes, cuius habentur insignia opera typis excussa. Floruit, & Fr. Melchior Mosticensis Polonus, Conuentus Craco-uiensis filius, ibidemque hæreticæ prauitatis Inquisitor, hęreticorum omnium malleus fortissimus: vir nunquam satis commendatus Scriptorū calamo, qui aliquot millia hæresi infectorum, Catholicæ Religioni reconciliauit.

Anno Domini 1590. xvij. Kalend. Octobr. electus est in Summum Pontificem Vrbanus VII. Romanus, Ioannes Castanea prius dictus: qui post duodecimum à sua electione diem, antequam coronaretur, obijt. Illi successit Gregorius Papa XIV. Mediolanensis, cui antea Nicolai Sfrondati nomen erat: sed & hic nonnisi menses 10. & dies totidem Ecclesiæ pręfuit. Deuoluta tandem est Sedes Petri ad Innocentium Papam IX. Bononiensem, priùs Antonium Facchinettum vocatum, sed & ille non plùs, quàm duos menses in Pontificatu superuixit. Clementi igitur VIII. Petri nauicula gubernanda traditur, Anno 1592. iij. Kalend. Februarij, quam tenuit annis 13. mense 1. diebus 4.

Anno Domini 1601. congregatum est Romæ Generale Capitulum pro nouo Magistro Ordinis eligendo, in quo assumptus est in LII. Generalem Fr. Hieronymus Xauierre Cæsaraugustanus, ex Prouinciali Aragoniæ: vir doctus, & pius, ac verè ad magna natus. Hic visitatis Etruriæ, & Lombardiæ Conuentibus, transijt in Hispa-

Ispaniam; ibique Anno 1605. Generale Capitulum celebrauit Vallisoleti, ipsius Regis Hispaniæ Philippi III. & Reginæ, multorumque Principum præsentia illustratum. Exinde factus est eidem Regi à sacris Confessionibus, illiusque opera renunciatus est inter Cardinales S. R. E. à Paulo Papa V. ad titulum S. Xisti Anno 1607. Sed in hac dignitate exiguo tempore superuixit, sequenti etenim Anno 1608. die 12. Septemb. deuotè susceptis Ecclesiæ Sacramentis, Vallisoleti migrauit ad Christum, depositis omnibus bonis quæ temporaliter eidem arridere videbantur: quæ tamen à tàm ingentis animi viro, semper fuisse contempta, satis ostendit eiusdem epistola, quæ ipsius Actis Capituli Generalis præposita est. Cadauer eius delatum est ad Conuentum S. Dominici Cæsaraugustanum, & ibidem in Capitulo marmoreo sepulchro honorificè conditum, opera Illustrissimi D. Fr. Ludouici de Aliaga olim eius socij, postea Archiepiscopi Valentini, ac Generalis Hispaniarum Inquisitoris, & Regij Confessoris, atque de Consilio Status Philippi III. Hispaniarum Monarchæ.

Sub hoc Generali Vicaria S. Petri Martyris erecta creuit in Prouinciam, pariter Congregatio Aprutina S. Catharinæ Senensis. Plures etiam hoc tempore floruerunt viri sanctitate insignes: inter quos Fr. Antonius Vincentius Domenech Cathalanus, ex Cōuentu Barcinonensi, qui in Monasterio S. Dominici Gerundæ miraculorum gloria nitet. Alter Fr. Petrus Ioannes Guasch, Magister in Theologia, obseruantia Religionis præclarus, qui in Conuentu S. Raymundi de Penniafort, à se fundato sepultus manet. Horum virorum magnalia, in maioribus Chronicis Ordinis requirenda erunt.

Mortuo Clemente Papa VIII. prouectus est ad Apostolicæ Sedis apicem Leo XI. ex Mediceorum familia Anno Domini 1605. sed hic ne vnum quidem in Pontificatu mensem expleuit; creatus enim Pontifex die 1. Aprilis, esse desijt 27. eiusdem. Post illum Paulus V. Burghesius

Sum-

Summi Pontificatus thronum conscendit, electus die 16. Maij eiusdem anni. Seditque annis 14. mensibus ferè 8.

Sub hoc Pontifice, Magistri S. Palatij munere fungebatur, Fr. Augustinus Galaminius Brixichelensis, Prouinciæ Lombardiæ, vir multiplici litterarum doctrina, vitæque integritate commendatissimus. Hunc PP. ad Capitulum Generale Romanum Anno 1608. congregati, vnanimiter in LIII. Ordinis Magistrum elegerunt. Electus ad lustrandum Ordinem sese contulit, visitatisq; Italiæ, & Galliæ Prouincijs, in eis collapsam Religionem reformauit, ac regularem obseruantiam excitauit. Celebrato deinde Capitulo Generali Parisijs, Anno 1611. dum maiora moliretur, & profectionem ad alias Prouincias pararet; Romam reuocatus est à Paulo Papa V. ab eoque factus Presbyter Cardinalis tituli S. Mariæ de Ara Cæli, & postmodum Episcopatu primò Lauretano, deinde Auximensi donatus. Fuit sui Ordinis decus, Episcoporum speculum, lumen Senatus & Purpuræ. Cùmque Cardinalis vixisset annos octo supra 20. moritur Auximi 1639. ibique in Ecclesia Cathedrali sepultus.

De successore illius in officium Generalatus, tractatum est in Capitulo Generali Romano, Anno 1612. congregato, placuitque Vocalibus acclamare vnanimiter in Magistrum Ordinis LIV. Fr. Seraphinum Siccum Papiensem, Vicarium Generalem Ordinis: virum regularis obseruantiæ amatorem, sed quodammodo austerum, & in gratijs concedendis restrictum. Annis 16. Ordinem moderatus est, pluresque Prouincias Italiæ, Galliæ, Hispaniæ perlustrando visitauit. In 4. Capitulis Generalibus quæ celebrauit, multa ad regularem obseruantiam promouendam vtilia, piè prudenterque ordinauit. Præsertim verò in Capitulo Vlyssiponensi Anno 1618. celebrato, curauit diligentissimè, vt Constitutiones Ordinis nostri, cum suis glossis denuò Typis ederentur; expunctis pluribus nō necessarijs, etiam reuocatis, & adiectis declarationibus ex Capitulis Generalibus per annos retrò 50.

cele-

celebratis, vt pleraque clariora haberentur. Ipse etiam corpus D. Thomæ proprijs manibus transtulit, in arcam ex auro argentoque conflatam, gemmis quæ quauersus contextam ex irradiantem. His peractis, cùm ex Gallijs Romam reuerteretur, è viuis excessit propè Auenionem Anno 1628. die 24. Septembris.

Sub hoc Generali Anno 1617. S. Rosa de S. Maria, Tertij Ordinis, primus flosculus sanctimoniæ in Indijs occidentalibus, inseritur amænis cæli viridarijs. Floruit etiam Soror Hippolyta è nobili Domo de Rocaberti, cælesti sapientia plena, multorumque auctrix librorum. Etiam Soror Theodora de Rosatis Romanæ Prouinciæ, miraculis clara, quæ S. Hyacinthi apparitione ab insanabili morbo conualuit. Floruerunt etiam his temporibus Antistites ex Ordine nostro assumpti, in sola Aragoniæ Prouinciæ superstites (omissis alijs Viris Illustribus, ne opus in immensum excrescat) numero quinque: videlicet Illustrissimus D. Fr. Isidorus Aliaga Archiepiscopus Valentinus. Reuerendiss. DD. Fr. Simon Bauca Episcopus Maioricensis, Fr. Andreas Balaguer Episcopus Oriolæ. Fr. Ioannes Baptista de la Nuza Episcopus Barbastrensis, & Fr. Raphael Riphoz Episcopus Helnensis.

Sed & Gallia non caruit viris doctissimis, qui eloquentia, & eruditione insignes, scriptis tàm vernacula, quàm Latina lingua editis, in defensionem Ecclesiæ, aduersus Hæreticos decertarunt. Vnum meminisse sufficiat, Fr. Nicolaum Coeffetæum multorum Librorum authorem: qui à Ludouico XIII. primò ad Lombatiensem, & Santonensem Ecclesias nominatus, easq; acceptare renuens, postmodum ad Dardaniensem Episcopatum, & successiuè ad Massiliensem promotus fuit, de quo plura in *Gallia Christiana*.

Nec omittenda memoria Fr. Desiderij Scaliæ Cremonensis, qui ex Generalis Romanæ Inquisitionis Commissario à Paulo Papa V. Presbyter Cardinalis (absque

titulo) renunciatus fuit; ſimulque Epiſcopus Melphienſis deſignatus Anno 1621. Quem poſtmodum Gregorius XIV. ad Comenſem Eccleſiam tranſtulit, aſſignato illi titulo primùm S. Clementis, poſtea XII. Apoſtolorum, ac deinde S. Caroli in via Curſus. Erat vir in conſultationibus acer, viuidique ingenij, & rectæ mentis: in benefactores gratus, in amicos officioſus. Deceſſit Romæ ſeptuagenarius, Anno ſalutis 1639. ſepultus in Eccleſia S. Caroli de Curſu.

Interea dum Paulus Papa V. fatis ceſſiſſet, à Cardinalibus Conclaue ingreſſis Anno 1621. v. Idus Februarij renunciatus eſt Romanus Pontifex Gregorius XV. Alexander Cardinalis Ludouiſius antea appellatus. Vixitque in Pontificatu vſque ad annum 1623. Quo mortuo, electus fuit in Papam Vrbanus VIII. Barberinus, die 6. Auguſti, eiuſdem anni 1623. Seditque vnum, & 20. annos, octo diebus exceptis.

Hic Pontifex Anno 1641. in octaua Cardinalium Creatione, inter Purpuratos repoſuit ex Ordine Prædicatorum Fr. Vincentium Maculanum de Fiorenzuola, diuerſis prius officijs in Ordine ſumma cum laude perfunctum: vtpotè qui & Inquiſitoris, & Procuratoris, ac Vicarij Generalis, & S. Officij Commiſſarij, & Magiſtri S. Palatij munus exercuit. Nec ſuffecit dicto Pontifici facere eum Cardinalem tituli S. Clementis, etiam Archiepiſcopatu Beneuentano eundem exornauit. Superuixit Maculanus in Cardinalatu vſque ad annum 1667. expletoque ætatis ſuæ anno 89. felici fine quieuit, die 15. Februarij, ſepultus in Eccleſia S. Sabinæ in Auentino.

Anno 1629. in Capitulo Generali Romano, electus eſt in Magiſtrum Ordinis LV. Fr. Nicolaus Rodulphius Florentinus, Leonis Papæ XI. ex Sorore Pronepos: qui tunc Magiſtri S. Palatij, & Vicarij Ordinis munere fungebatur. Vir ſummis animi dotibus exornatus, ac verus parens Ordinis: quem cùm zelo ſingulari moderaretur, & Encyclicis ſiue circularibus Epiſtolis, vnctione deuotiſſi-

tissima delinitis, tùm Prouincias, tùm Congregationes ad Professionis scopum efficaciter excitaret; ipsemet in persona Galliam, Siciliam, Regnumque Neapolitanum visitando, inuidorum quorumdam calumnijs exagitatus, post 15. annos Magisterij, ab Vrbano Papa VIII. à Generalatu depositus est. Sed deinceps eius causa iussu Innocentij X. reuisa, innocens declaratus, cùm quinquennio post, extincto eius in officio successore Fr. Thoma Turco, instantibusque Capituli Generalis initijs Anno 1650. ad Generalatum reuocaretur, morte pretiosa Ordini ereptus est, sepultusque in Ecclesia Mineruæ.

Floruit hoc tempore Fr. Dominicus Grauina Neapolitanus, ex Congregatione Sanitatis, S. Theol. Magister, Prouinciæ Regni Prouincialis, & in Vniuersitate Neapolitana publicus Theologiæ Professor, qui scripsit.

Tomos 4. Controuersiarum aduersus omnes veteres, & nouos Hæreticos.

Apologeticum pro deposito fidei Catholicæ, & Apostolicæ.

Opusculum de indiuisa, & vnanimi Euangelij prædicatione.

Vindicias Orthodoxas pro Sacramento Ordinis.

Lapidem Lydium visionum, & reuelationum.

Et Librum in commendationem doctrinæ S. Thomæ Aquinatis; cui titulus *Cherubin Paradisi.*

Post abdicationem Magistri Rodulphij, Vocales ad Capitulum Anno 1644. Romam congregati, elegerunt in Magistrum Ordinis LVI. Fr. Thomam Turcum Cremonensem, de Prouincia vtriusque Lombardiæ, Procuratorem Generalem Ordinis: virum doctissimum, qui visitatis Prouincijs, Italiæ, Galliæ, Flandriæ, & Hispaniæ, celebratoque Generali Capitulo Anno 1647. Valentiæ in Hispania pro translatione Corporis S. Ludouici Bertrandi, post 60. ab eius obitu annos integri reperti; & procurata impressione operum B. Alberti Magni, Hugonis Cardinalis, Petri de Tharantasia, aliàs Innocentij Papæ V. Maluendæ, & aliorum ex Ordine Scriptorum, dum

in bonum Religionis maiora moliretur, Romam reuersus, ibidem anno 1649. deuotissimè vitæ cursum expleuit, cum dolore totius Ordinis, cui præfuit annis 5.

Hoc tempore Anno videlicet 1644. decessit in Hispania magnus ille Magister Fr. Ioannes à S. Thoma, in Complutensi Academia primarius Theologiæ Professor, Supremus Fidei Censor, & Philippo IV. Magno Hispaniarum Regi à Confessionibus: qui scripsit. *Tomos 3. in primam partem S. Thomæ & 1. 2.* Item *Tractatum de Incarnatione Verbi Diuini. Disputationes absolutissimas de Sacramentis in genere.* Et specialitèr *de Sacramentis Eucharistiæ, & Pænitentiæ.* Insuper & *Cursum Philosophicum*, vno volumine comprehensum.

Eodem Anno 1644. die 14. Septemb. eligitur in Summum Pontificem Innocentius X. Pamphilius: seditque annis decem mensibus 3. diebus 23.

Hic Pontifex duos ex Ordine Prædicatorum Cardinalium Collegio aggregauit. Et primũ quidem Anno 1647. in quarta Creatione renunciauit Cardinalem tituli S. Cæciliæ Fr. Michaelem Mazzarinum Romanum, quem priùs Archiepiscopatu Aquensi exornauerat. Hic dum à Rege Christianissimo Orator Romam mitteretur, ex aeris mutatione, graui morbo correptus, obijt anno 1648. die 31. Augusti. Sepultus in Æde S. Mariæ super Mineruam ad pedes Fratrum suorum.

Alter ex Ordine Prædicatorum promotus ad Cardinalatum, tituli S. Syluestri de Capite, fuit Fr. Domicus Pimentellus Hispanus, Comitis Beneuentani filius; qui de Ecclesijs Oxomensi, Cordubensi, & Archiepiscopali Hispalensi, ad quas regendas assumptus fuerat optimè meritus, absolutaque insigni Legatione ad Vrbanum Papam VIII. à Philippo IV. Hispaniarum Rege, ad eiusdem Regis instantiam Sacra Purpura ab Innocentio huius nominis X. superuestiri meruit Anno 1652. sed vix biennium purpuratus vixit. Calculi enim dolore pressus supremum diem obijt Romæ Anno 1653. die 2.

De-

Decembris, in eadem Ecclesia Mineruæ sepultus.

Anno Domini 1650. electus est in Capitulo Generali Romano, in Magistrum Ordinis LVII. Frater Ioannes Baptista de Marinis, Ianuensis, cuius nobilissima familia ab antiquo Ordini nostro addictissima, eximios eidem viros suppeditauit. Fungebatur tunc officio Secretarij Indicis: & quamuis mansuetissimi fuerit pectoris, magno tamen zelo, & Regularem obseruantiam fouit, & iura Ordinis propugnauit.

Floruit Ordo sub eius Magisterio (quod annis 19. perdurauit) & viris sanctissimis, & Præsulibus dignissimis, & Doctoribus inclytis, & Prædicatoribus Verbi Dei clarissimis, quorum præconia tàm restrictum Chronicon dare non potest. Nam plùs minùs 40. Patres ad Infulas assumpti sunt, & qui ex iam assumptis, illustrem sui memoriam reliquerunt. Tot tantaque præclara gessit Illustrissimus Petrus de Papia, à Cordubensi Ecclesia, translatus ad Metropolitanam Hispalensem: vt vita eius integro volumine descripta, ipsum exhibeat priscis Ecclesiæ Patribus, ac Pastoribus comparandum. In facultate Parisiensi, vt Sydus lucidissimum effulgebat, Pater Ioannes Nicolai, vir omniscius: qui vltimum Summæ S. Thomæ ornamentum adiungens, primum, & secundum Scriptum D. Thomæ, *in* 4. *Libros Sententiarum*, simulque Catenam Auream ex varijs authoritatibus SS. Patrum, quas Angelicus Doctor adducit, fideli collatione illustrauit. In Hispania effulgebat pietatis, & sapientiæ iubar singulare, Illustrissimus Dominus Petrus de Godoy, in Salmanticensi Vniuersitate per complures annos primariæ Cathedræ moderator, Regius Concionator, ac demum ad Episcopatum Oxomensem assumptus. Hic scripsit Disputationes Theologicas, *in primam partem, & 1. secundæ, & tertiam partem Summæ S. Thomæ*. In Galijs pariter celebris habitus est Fr. Ioannes Baptista Gonet Biterensis, Prouinciæ Tolosanæ, in Vniuersitate Burdigalensi publicus Theologiæ Professor, qui singulari studio,

dio, & ingenij sui fœlicitate, confecit *Clypeum Theologiæ Thomisticæ, contrà nouos eius impugnatores.* quod opus planè insigne, nunc omnium Scholasticorum manibus tractatur, & territur. Item edidit *Manuale Thomisticum*, seu breuem Theologiæ Cursum, admirabili claritate intertextum. Floruit etiam hoc tempore Romæ Fr. Petrus Maria Passerinus de Sextula, S. Theologiæ Magister, Procurator Generalis Ordinis, & in Romana Sapientia publicus Professor, (qui & Vicarius Generalis Ordinis post demortuum Magistrum Generalem de Marinis vsque ad subsequens Capitulum fuit) hic scripsit.

Commentaria in 1. 2. & 3. Librum Decretalium.
Tractatum de Electione Summi Pontificis.
Commentaria in 3. partẽ Summæ D. Thomæ.
Tractatum de Indulgentijs.
Inspectiones Morales de Statibus Hominum, & Officijs.
Regulare Tribunal, seu Praxim formandi Processus.
Et Tractatum de Electione Canonica.

Hoc eodem tempore Doctrina Angelica, controuersiarum omnium Lydius Lapis, nouam à Sede Apostolica approbationem accepit. Cùm enim Vniuersitas Louaniensis Constitutionem Innocentij Papæ X., qua quinq; Propositiones Iansenij damnauerat, (quamque Constitutionem Summus Pontifex Alexander VII. confirmauerat) ea quæ par est in Sedem Apostolicam reuerentia suscepisset, simulque proposuisset circa materiam *de Auxilijs* sequi fideliter doctrinam SS. Augustini, & Thomæ, quos sibi in speciales Magistros elegerat: commendauit proindè præfatus Summus Pontifex suo rescripto eorum obedientiam, & zelum; eo maximè, quòd *præclarissimorum Ecclesiæ Doctorum, Augustini, & Thomæ Aquinatis, inconcussa, tutissimaque dogmata, sequi semper, ac impensè venerari se velle assererent: quorum profectò Sanctorum virorum penes Catholicos ingentia, & omnem laudem supergressa nomina, noui præconij commendatione planè non egent.*

Sed & ipsimet defensores Iansenij, cùm sententiam suam

suam in sensu Thomistico explicatam eidem Summo Pontifici misissent, congratulatus est Pontifex ijs, qui eam declarationem fieri curauerunt: quòd videlicet cæterorum nomine, illarum partium primarij, ad saniorem doctrinam inducti, ea que par est (vt credebat) animi demissione se se paratissimos exhibuerint, ad illa omnia præstanda, quæ ipsis à Sede Apostolica præscriberentur.

Successerant etiam his quæstionibus Iansenistarum, & aliæ, *de Opinionum probabilitate*. Sed hæ cùm in apertam animarum perniciem nimia laxitate cederent, velletque Pontifex huic malo oportunè mederi, significauit se cupere id à nostris fieri per genuinam S. Thomę doctrinam: quod & statim à multis pręstitum est; & quidem in Italia, à Fr. Iulio Mercoro Inquisitore Mantuano, in Hispania doctissimè, & eruditissimè à Fr. Ioanne Martinez de Prado, multis voluminibus: in Gallia à Fr. Vincentio Baronio viro pręclarissimo, & eloquenti, tùm & Fr. Ludouico Bancello, Fr. Vincentio Contenson, & Fr. Ioanne Baptista Gonet iam superiùs laudato.

Anno Domini 1655. renunciatus est Summus Pontifex Alexander VII. Chisius, seditque vsque ad annum 1667. quo è viuis excessit die 22. Maij. Eodem statim Anno die 20. Iunij creatus est Pontifex Maximus Clemens IX. Rospigliosus, qui in Pontificatu superuixit vsque ad annum 1669. Cui postmodum successit Clemens Papa X. ex familia Alteria.

Hoc Pontifice feliciter regnante, & Magistro Generali de Marinis morte pretiosa sublato, electus fuit in Capitulo Generali, Romę Anno 1670. celebrato, in LVIII. Magistrum Ordinis, Fr. Ioannes Thomas de Rocaberti, Prouincialis Aragoniæ, ex nobilissima & antiquissima familia Comitum de Perolada: qui totum sese ad ea quę sanctitatis sunt applicans, non multò post, solemnem Canonizationem S. Ludouici Bertrandi, & S. Rosę Limanę. simulque extensionem cultus BB. Gundisalui, Alberti Magni, Pij V. Iacobi de Meuania, ac Beatarum Marga-

ritæ de Castello, & Margaritæ de Sabaudia per totum Ordinem à dicto Clemente Papa X. impetrauit. Idem etiam Pontifex B. Ioannem Coloniensem, vt Martyrem ab omnibus colendum declarauit. Festiuitatem Omnium SS. & Sanctarum Ordinis nostri sub vna celebritate die 9. Nouembris in toto Ordine recolendi, auctoritatem dedit: & sequenti die 10. Nouembr. Commemoratio omnium Fratrum & Sororum defunctorum Ordinis nostri vt haberetur, benignè indulsit. (a)

Sub hoc Generali duos ex filijs suis Cardinalium Collegio coaptatos lætus aspexit Ordo Dominici, (& vtinam quàm diutissimè adhuc eos superstites haberet) videlicet Fr. Vincentium Mariam Vrsinum Romanum, ex Grauinensium Ducibus, ætatis suæ tunc annorum 23. dum Philosophiæ Lectorem in Conuentu Brixiensi ageret: qui tamen nonnisi Pontificis præceptis adactus honorem hunc admisit. Alterum Fr. Philippum Thomam Houuardum Anglum, Ducis Norfolciæ perpetui Angliæ Mareschalci germanum Fratrem. Virum non minùs Religione ac fidei zelo, quàm Parentela & indole sublimem. Hic dum in Anglia apud Serenissimam Britaniæ Reginam primi Sacellani, & Eleemosynarij fulgeretur officio, eo quòd inconcussæ animi constantiæ Catholicorum partes (vti firmissima eorum columna) apud Regem & Magnates sustineret, adeò vt in eorum fauorem de libertate conscientiæ in cunctis Anglicæ Coronæ partibus concedenda, decretum obtinuerit; edicto Parlamenti exulare Bruxellas vsque coactus fuit: dumque ibi à Magistro Ordinis licentiam veniendi in Vrbem expectaret, præuentus fuit benigna eiusdem Summi Pontificis clementia, qui eum Vniuersalis Ecclesiæ Senatui, cum titulo Cardinalis S. Mariæ super Mineruam adscriptum esse voluit.

Eodem quoque tempore recepit condignum laborum suorum præmium Frater Hyacinthus Libellus, promotus ad Archiepiscopatum Auenionensem, post exerci-

tum

tum honorificè Magistri Sacri Palatij Apostolici munus.

Rexit Ordinem Reuerendissimus Generalis Rocaberti, vsque ad annum 1676. quo à Rege Hispaniarum nominatus ad Archiepiscopatum Valentinum, & ab Innocentio Papa XI. Clementis X. successore acceptatus, & proclamatus, Magisterio cedens, ad suam Ecclesiam properauit.

Anno sequenti 1677. electus est in Magistrum Ordinis LIX. Fr. Antonius de Monroy Mexicanus, & quondam in Vniuersitate Mexicana Theologiæ Professor: qui Romæ priuatim viuens, nec quid tale vir modestus, & humilis cogitans, ad supremam Magisterij Præfecturam est euectus. Eius tempore tertius ex nostris Purpura decoratus est, Fr. Raymundus Capisuccus Romanus, factusque Presbyter Cardinalis tituli S. Mariæ Angelorum, dum iterato Magistri S. Palatij officio fungeretur. Vir magni nominis, ac doctrinæ singularis: qui ad decorem Ecclesiæ, & legentium vtilitatem, solida eruditione compilauit, ac in lucem edidit. *Quæstiones Theologicas Selectas, Morales, & Dogmaticas.*

Circa hæc tempora obijt in Conuentu Cadenetensi in Gallia, Venerabilis Pater Antonius à SS. Sacramento, vitæ austeritate, missionum laboribus, & miraculorum operatione, cum clarioribus nostræ Religionis Heroibus meritissimè comparandus: qui primæuæ paupertatis sectator fidelissimus Congregationem specialem in Comitatu Venusino sub SS. Sacramenti nomine (cui erat deuotissimus) fundauit; in eiusque cultum nouum Monasterium Monialium, in perfecta rerum omnium abdicatione viuentium, erexit. Eius vitam virtutibus plenam, Pater Archangelus Gabriel ab Incarnatione accuratè descripsit, sicque conscriptam eidem Magistro Generali Monroy dedicauit Anno 1686. quo tempore dictus Magister, Regis Catholici nominatione ad Archiepiscopatum Compostellanum assumptus est, post expletum integrùm in regimine Ordinis decennium.

Cæ-

Cæterum qui res nostras hoc compendioso Chronico (cui finem imponimus) comprehensas, pleniùs scire cupierit, habet varios scriptores, qui diuerso idiomate Ordinis nostri acta loquuntur. Extat Latinè *Tomus primus Annalium* ab Eruditissimo, solertissimoque Thoma Maluenda conscriptus. Habetur Hispanicè *Historia generalis* à Ferdinando Castillo Granatensi compilata, & ab Illustrissimo Ioanne Lopez Episcopo Monopolitano cōtinuata. Italicè edidit Historiam Michael Pius. Adest & *Diarium Dominicanum* Illustrissimi D. Dominici Mariæ Marchesij. Sed multò copiosiùs omnia traduntur Gallicè in *Anno Dominicano*, cuius iam in menses singulos, Tomi singuli, & in Maium duo cum præcedentium supplemento, vsque ad Iunium inclusiuè Typis excussi habentur.

FINIS.

BREVIS SYLLABVS

RERVM MEMORABILIVM.

Quæ in hoc Restricto Chronico continentur.

So-

Cu-

Pau-

Phi-

pto-

Vin-

FINIS.